ԳԻՐՔ ՅԱՂԹԻՒ Ա
ԲՈՑՆ ԴՐԻՒՈՐԻ ՆԱՀԱՊԵՏԻ ԿԱՑՈՒՈՑ ՍՐԲՈՒՆՅ.

Տպագրեցեալ ներ գործարանուա
Սբոյն Մ՚ինասայ զօրավարի.

Ի հայրապետութե՛ան Տ. Յովհաննէս
Տէառն Նահապետի սրբազան Կաթուղիկոսի
ամ Հայոց. Ա՛ի Հայրապետութեան
սրբոյ Էմի. Տէառն Մ՚ինասայ
յամ Թեցւոյ.

Ես առաջնորդ մայրաքաղաքիս Մեծ քսեդ
վարդապետն.

Ի տպարանի Պարոն Կարապետի որդւոյ
Ասուածատուր դպրի.

Ընդեամբ և հոգաբարձուբ և ծախիւք
սիւնակեցի մ՚ինասի որդոյ Պաղար Էրիցւոյ.

Ի Թուականութեան մխ[illegible]. ուէ.
և՚ի թվիս Հայոց ՈՀԶ. Մարտի ամսոյ[illegible].

ի Կոստանդնու Պոլիս. -1704

Ս. [illegible] ՅԱՆ

ԵՊՀ Գրադարան

1701

ա. Բանք պաղատանաց զսա զոհիցն իլլ և ևխնկոյն դաւթի
և Հատուցման դառատատանին. և ձի փրկութեանն:
բ. Բանք նշանակական անձինն օրինեալ լինել և՛ պաղեա
տին և առաւ փրկութիւնն այ յուսադրութիւնն:
գ. Ո՞ւ՛ առատապարգևութիւն այ. և օրհնութիւք: և կոյր
դութեն ամենից կարեաց. և ընթերցողացն բաժ
մունք. և օգնութիւնք՝ ի ամանէ՛:
դ. Բան՝ ի վանուտն բարեաց գործոց.
ե. Բան՝ ի յաստեղծուածն մարդոյս և՛ յոչ պատժիլն՝ ի
կարդալն առնա՝ և՛ ի երախտամոռացութիւնս մեր.
զ. Բանք՝ ի բազմամանութիւնս մեղաց.
է. Բանք զղջականութեն և զօրութեն արտասուաց. և
եղկութիւն անձին.
ը. Բանք՝ ի յահեղութիւնն դառատատանին և արհամար
հանս անձին:
թ. Բանք բամբասանաց անձնին նմանեցուածքս յոգուն
ըստ բառեալ գերեզմանի.
ժ. Ո՞ւ՛ անատուն և՛ գազան նմանութիւն անձին: և առա
յենովք և՛ հաւատոյ մեծութեն
ժա. Բանք առ՝ ի հաւատալ՝ ի քէս, և աղաւաւթեան նորա,
և՛ ի զօրութիւնն ամենահնար, ի յենովք և յայլն
և յարձակիմն՝ ի պողոս. և յուսալ քեզ՝ ի փրկութի
և յարդարացուցանելն այ հասանել հնարհի.
ժբ. Ո՞ղջումն յուսադրական բանիւք: և առ՝ ի գիշերայ
ինն արհաւիրս:
ժգ. Ո՞ւ՛ յերկրորդութեն ինութեան, և տրտմութեան
բանք: և մարդկային բարեգործութիւք ոչ զօրանալ
քան զնծայինն:

Ա՛ռ՝ի ձեռս աւազակաց անկելոյն յօրինակ · լուծ
ուծմանաբար ։ ԺԴ

Բանք մոլորեալ ոչխարին առարածոյց ։ ԺԵ

Ա՛ռ՝ի կարողութենն այ · եւ իմանելոյն՝ի դժոխս ։ ԺԶ

Պաղատանս ոչ առալ՝ի պատիժս եւ՝ի լուսաւորութիւնն ԺԷ
կուրին եւ՝ի սրբութեն բորոտին եւ թողութենե պառնկին,

Ա՛ռ՝ի պէս պէս բժշկութիւնս տուն յիւրէ ։ ԺԸ

Ա՛ռ՝ի պէս պէս պատիժս մատնուումն եւ յոչ՝ի սանձահա ԺԹ
րեցն զմարմնոյ ցանկութիւնս եւ կատարել զբարեպարտուե

Ա՛ռ՝ի յերից մանկանց եւ դանիէլի յաղաչանս յարեալ եւ Ի
՝ի բարձրամտելն մարմնոյ եւ աղաչանս հանդերձ արհամ
արհութենէ անձինն ։

Ա՛ռ՝ի ցուցումն. զանձին վաթսարութի ամինչ ։ ԻԱ

Դարձեալ՝ինոյն շար՝ դպրովանս վաստութենն ։ ԻԲ

Ա՛ռ՝ի վառանգ պատահմանցն իմեղանաց ։ ԻԳ

Ո՛չ համարիմ արժանի խնդրել ինչ՝ի բարեգործենից ԻԴ
Բանք նմանեցուցանելոյ զկենցաղս ծովու , եւ զմար ԻԵ
միս նաւոյ ։

Ա՛ռ՝ի յողբերգութիւնս լալականաց կանանց նմանու ԻԶ
կսկծման տաժանմանց կերպ ։

Բանք մեղայիւ եւ զօրութենէ նոր . եւ յոչ օգտակին ազգարոյ ԻԷ
եասաւուղայ եւ յոտգայի եղարձեալ կրկնուածն՝ինոյն ։

Աշխատութիւք ծածկելոյ խոստովանութիւն եւ մեղանան ԻԸ
քնոյս կարողապէս Ա՛ռ ընդէմ դիւաստրուս ջերմանց

Ա՛ռ՝ի թողուլ զմեղս յաւուրն հօգեանանեկին հօգին, ԻԹ
և՝ի յայտ ածեալ թէ ոմն մեղանչէ եւոչ զղջանայ
եւկամ զինքն ոչ պարսաւէ ըստ մաքսաւորին ։

Ա՛ռ՝ի ծածկել մեղաց եւ զգուշանալ մարմնականին ։ Ի
Ա՛ռ՝ի ծածկութենէ մեղաց եւ զգուշանալ յեսուին · կամ Ի
եւ պատշաճ զպատժուածն վարկանելոյն ։

Ա՛ր ի քաջութիւնն ածային. որ ոչ կարօտանայ դեղոյ
Ա՛ր ի բժշկութիւնն ածային.
Ա՛ր ի յաւազակն աջակողմեան։
Վիշերային աղօթամատոյց առ յորդին այ։
Ապաստանս առ ի մարդուծն մեղաց։
Ա՛ր ի ոչ ուրեք կարել թագչիլ ի դառաստանէն այ։
Ողջս բազմօրինակ ըստ ձայնին եզեկիէլի։
Ա՛ր ի ազատարարութինն որ ի սր ջս, և ի յայտ արար
դառաստանն նր և բարեխնդութեն։
Ա՛ր ի զօրագունութ վերապրելոցն. Ա՛ր ի բանաձորս
դրախտ առ ի տանջանաց ջի։
Ա՛ր ածասպանիցն թէ զի մարդ ոչ պատժեաց զնոսա։
Ա՛ր ի տուրան մարդանալոյն ջի։ և յընկղմիլն պեարոսի
և ի կինն քանանացի օրինակ ջ։
Ա՛ր մարդասէր կոչելոյն և ոչ հրեշտակասէր. Ա՛ր
տուրան մարդանալոյն ջի։ և յընկղմիլն պեարոսի
և ի կինն քանանացի օրինակ ջ։
Ա՛ր մարդասէր կոչելոյն և ոչ հրեշտակասէր. Ա՛ր
վասն երուսաղէմ։
Ա՛ր ի խաղաքերան համբառնութի։ և ի կինն պոռնիկ
զոր էառ ովսէ առ ի ոչխարն մարդարէից։ Ա՛ր յաճ
հաղորդութեն։ և աղօթն պատարագա հաւոյց։
Ա՛ր ի նք ջ Ծոդին, հասանել յօգնութ. Ա՛ր ի նիկիայն
դաւանութի և ի տախտակքն մովսէսի։ Ա՛ր էլիա մար
դարէն և ի խառութինն նր։ Ա՛ր ի հրեշտակս աղաչօղս
վասն երուսաղէմ։
Ա՛ր մարդասէր կոչելոյն և ոչ հրեշտակասէր. Ա՛ր
ի տուրան մարդանալոյն ջի։ և յընկղմիլն պեարոսի
և ի կինն քանանացի օրինակ ջ։
Ա՛ր ածասպանիցն թէ զի մարդ ոչ պատժեաց զնոսա։
Ա՛ր ի զօրագունութ վերապրելոցն. Ա՛ր ի բանաձորս
դրախտ առ ի տանջանաց ջի։
Ա՛ր ի ազատարարութինն որ ի սր ջս, և ի յայտ արար
դառաստանն նր և բարեխնդութեն։
Ողջս բազմօրինակ ըստ ձայնին եզեկիէլի։
Ա՛ր ի ոչ ուրեք կարել թագչիլ ի դառաստանէն այ։
Ապաստանս առ ի մարդուծն մեղաց։
Վիշերային աղօթամատոյց առ յորդին այ։
Ա՛ր ի յաւազակն աջակողմեան։
Ա՛ր ի բժշկութիւնն ածային. որ ոչ կարօտանայ դեղոյ
և ժամանակի։ Առանպարագրելի գոլոյն։

Ա՛ր ի չանաչան աբրահամու՝ սուրայի և առանայի և առ՛ի
բանական գոլն ամի ան այ։ և թէ չէ ոք որ ծանուցէ
այլ զնա և չիցէ նր ոգի՛ ի ինչ չարաց և լինիցի բարիք։
Ա՛ր յաշաչանան ընդ սիարս համբառեալ զանձն։ և ըստ
եմի աճապաս օրինեալ լինիցեան։ և նշանակութ՛ ի մեծ-ս
զօրութիւնն այ։ և արքութեան հերացն պոռնկին և՛ ի
հերքուածն դիւականաց։
Ա՛ր ի խաղաքերան համբառնութի։ և՛ ի կինն պոռնիկ
զոր էառ ովսէ առ ի ոչխարն մարդարէից։ և առ յաճ
հաղորդութեն։ և աղօթն պատարագա հաւոյց։
Ա՛ր ի նք ջ Ծոդին, հասանել յօգնութ. և՛ ի նիկիայն
դաւանութի և՛ ի տախտակքն մովսէսի։ և առ էլիա մար
դարէն և՛ ի խառութինն նր։ և առ՛ ի հրեշտակս աղաչօղս
վասն երուսաղէմ։
Ա՛ր մարդասէր կոչելոյն և ոչ հրեշտակասէր. և առ
՛ի տուրան մարդանալոյն ջի։ և յընկղմիլն պեարոսի
և՛ ի կինն քանանացի օրինակ ջ։
Ա՛ր ածասպանիցն թէ զի մարդ ոչ պատժեաց զնոսա։
Ա՛ր ի զօրագունութ վերապրելոցն. և առ՛ ի բանաձորս
դրախտ և առ՛ ի տանջանաց ջի։
Ա՛ր ի ազատարարութինն որ ի սր ջս, և՛ ի յայտ արար
դառաստանն նր և բարեխնդութեն։
Ողջս բազմօրինակ ըստ ձայնին եզեկիէլի։
Ա՛ր ի ոչ ուրեք կարել թագչիլ ի դառաստանէն այ։
Ապաստանս առ՛ ի մարդուծն մեղաց։
Վիշերային աղօթամատոյց առ յորդին այ։
Ա՛ր ի յաւազակն աջակողմեան։
Ա՛ր ի բժշկութիւնն ածային. որ ոչ կարօտանայ դեղոյ
և ժամանակի։ Առանպարագրելի գոլոյն։

Ա՛ւ՛ի յառաքումն հօր և հոգւոյ ջ-ոգածինն՝ ի քարշար [ղդ]
ան սէ՛ մարդկան։ և յօրինական առաջին ։
Նշանակութիւք սահմանաց խոստովանութե [ղե]
թե մեղանաց թեթևանա՛լ։
Յայսք ղհնօրհ և ղպատիւ մարդոյն, և յանդամն և [ղզ]
ըսպառանս անձին ։
Ա՛ւ՛ի մանասէի մեղայն և անառակ որդոյն ։ [ղէ]
Ա՛ւ՛ի հայրն գթած՝ և աղաչանս և՝ ի արքայն [ղը]
սաղմոն՝ի մեղանչումն և ի զղջումն նորա ։
Բանք՝ի քարերարութիւնն այ ։ [ղթ]
Ա՛ւ՛ի ոչ օգնելն արդարութե՛ որ առանց խոստովանու [ճ]
թե, և յոչ ջնասելն մեղաց և առ յովել և յեհոայի և յառ
ակն ։ և՝ի բազմելն յառաջինն բարձին մեկնօրէն ։
Յաղագս բնաւ՛ին ոչ ումեք լինել օգնութիւն այլ [ճա]
միայն յայ ։ և՝ի խաղմոն՝ձէ և՝ի մանասէ թէպն լե՛ի ։
Ա՛ւ՛ի Աարգարեութիւն որ դարձարուքն առ[ի]ս ։ և՝ի [ճբ]
նորումն փրկութե՛ և աճ՛անալոյն մարդկան ։
Ա՛ւ՛ի կարողութե՛ն այ և՝ի զօրութե՛ պատարագին ։ [ճգ]
Ա՛ռանց այ ոչ ո՛ք կարել զօրել լիր ։ և ոչ մեծամտել ։ և
ոչ յամ՛ իր կարել ամ՛ինչ գնալ անձամբ ։ և՝ի խորհուրդ
թիւն ժառանգին ։ և՝ի խոզոպաչն ։ և՝ի ճուտիս հեղեղաա
յողողելն մարդ ։
Ո՛ի խնդ ըռ՛աճս բարի առելեաց ։ լսել այ և աղաչանք ։ [ճդ]
և՝ի անդ՛ձանելն ոչ լսել ։ և բատ լուղակ գազանին անլ
գայի անկանիլն ի՛ն հրա չարին ։ և զմահ չար և բարի հա
մարելոյն ։ և առ՛ի պատահմունս պատահարաց մարմնոյ ։
և առ՛ի զօրանալ կամելն, ի՛նչ առաւ աչքն ։
Ա՛ւ՛ի հակառակն անձին, որ քեն՝ի մարմնի ։ [ճե]
Ա՛ւ՛ի անկարութե՛ն մարմնոյս և՝ի կարողու թե՛ այ ։ և աղ [ճզ]

աչէ զշնորհատուութիւն այ. ընդորս և յիշէ և զգթ
ելն պարսի. և զՀոգւոյն դաւթի.

ճբ Աւ իանդամալոյծն սէլովամայ.

ճթ Աւ'ի աղաչանս արդարոց և մեղաւորաց. և առ'ի արդա
րացուցանելն զանձինս մարդարէքն և առաքեալքն.

ճ Ի սաղմոսն դաւթի' առ'ի բանս անիծաբանուե մեղա
րաց և'ի անարատութիւն որ վս անձին վկայեալէ. և'ի
բնական անիծից որ'ի սաղմոսն վերաբերի նոյն պէս և աւար
դարուքիւնն.

կա Ղարձեալ'ի սաղմոսն որ'ինձախատինս և ինդրովս վերադայի
անանարատից երդողաց. և իթափեալ տերևս եղևնից.

կբ Բան թէ ընդ էր'ի վը սաղմոսացն և յայլ մարգարէիցն
բանից ոչ վերադրեցից և լուծուածն. առ որս և մար
գարէիցն զբանս վերադրէ.

կգ Աւ կինն զովաւ, և'ինչանն կարմիր ծովուն և աւր'ի
յերկրին քանանու և'ի յեդիպտոս օրինակաբար և'ի
աղաչութենէ խնդրուքիւն: 'ի յերկիրը և յաստեղս:
և իմարդանալն միածնին:

կդ Աւ'ի անլսելութի մեր այ: 'իմովսէ ս, 'իմարգարէս
յառաքեալս և'ի տրն քս: և'իմեծաւորունն զոր յարմարէ
զդայարանաց:

կե Աւ'ի այտաբարութի ամենից աղաւնացն, և'իխուսք
մարթի յառնել և զօրութի այ յօնդնութի խնդրել
և մնալ միշտ ընդ նմա: և առ'ի դերեզմանն լուր: և'ի առ
ջատրուքն: և յուսալն փրկութե այ.

կզ Բան որ թէ որոք և առց է զնա'ի պաղատանս, ինքնեա
կցորդ զլացի ընդ նմանս'ի դերեզմանին. և մի ընդ
նուաստութե մերում դիմաչարել ոն, աղաչանք և'ի
դիմակութի դնի, դիմակա զօրծիք չարչարանացն:

Եւ իսկ ձախոճիլն իւր՝ զՃառս զայս միշտ կարդայ։

Ո՞ւ իրաւունքն քէ որ՝ իմարդս եւ իսատանայ. եւ՝ իՀԿ
քազմերախտութիւն յայտնութեն։ եւ անձին պարսաւանս
նմանութիւ իրաց իրաց եւ որ աստիս անդունդն եւ անդ
նախատինք։

Ո՞ւ արտասուս յորվագոյնս եւ՝ իքաղմութիւնս իՀԼ
լալականաց։ եւ՝ իծննդեան յօրն անիծեալ։ եւ ոչ՝ իպատ
րաստելն զինքն յիրս յիրս։ եւ տարերբս եւ ամ ստեղծո-
ածք վասնիչք լինելոյն։

Ո՞ւ նմանութի՝ իքրայուն ոչ մարզելոյ՝ եւ կամ կակղան իՀՂ
ալոյ՝ որով միաւորի։ եւ քէ այսոքիք խօսիւք առաքելոյն
զպարտիսն։ եւ առ՝ իտարումն մոցագ եւ ըմբոյ յօրինակեալ
վերջնոյն մեղեքման։

Այնէ ոչէ հնար փրկութե յեղակնացդ ընդ քէ եւ՝ իՀ
բանդակ ինոց եւնորոց հայցեացջ եւ առ՝ իյովս Ասր
գարե՝ իձանապարհէն գարձելոյն խափանօք։ եւ՝ իՀՃ
դիմել առ յաջ, ըստ գաւթի պատժոցն։ եւ առ՝ իյոչ
նուաստացուցանելն զփրկեալն, այլ զփրկօնն մեծացուցանէ
Բարեբանութիւնք՝ իսբան այ եւաղաչանք առ՝ իննա պարտէ ՀՃ
ենօքօք յաջ։ Այս քանք պանծալիւք հաշտեցուցիչք այ
եւոր հանդիսանայ՝ իքանքս բարեբաստս՝ եւնահանջի եւ
օրինակեալ՝ իհինն կային զնորածնեալքս։ զոր ակեսքն
սբ՝ իպատիժս մատեն։ եւառ՝ իողակս ծովայինս։ եւառա
ջանս՝ իանծ

Բանք խրատու առ իյայնս, որք յայսմ սեղանոյ ձաշա իՀՇ
կեն։ եւ առ ոմն որոչ ի պարտաւորեալ զանձն։ եւ զարձեր
ալ զինքն մատնեալ ասէ զառաքեալն։ եւոչ իբարի կեր
պարանել։ եւոչ որ մեղապարտ զոլ քան զինքն։

Ո՞ւ յօրն մահու քանք։

Զոհաբանութիւն այ։

Ո՛վ ամենակալ տէր, որ ամենայն ստեղծուածոց տիրես, եւ ամենայնի ինձ պարտաւորեցուցեր զքեզ ծառայել, ես ոչ կարացի զքեզ ծառայել, ոչ ինձ ստեղծուածոց ծառայել տուի, ոչ զանձն իմ քեզ ծառայ մատուցի, ոչ զքեզ ինձ ծառայ ընդունեցար

բազմամասնեայ երկանց վտանկից։ Ի դիմաց կարեաց՝
ազգագրականք՝ ցաւոց անսահմանից։ Ընարատորութիք
բազմամասնեայ երկանց վտանկից։ Ի դիմաց կարեաց՝

Ղ

Ղ

Ղ

ամենից բնուեց։ Ն՚ռիթք արտասուաց։ Պատճառք
աղօթից։ Ի խնդրոյ Հայցմանն։ Տարց միանձանց։ բազ
մաց։ անապատականաց։ Ն՚սացեալ մատեան ողբերգուե
Գրի գործի Նարեկայ վանից վանականն, Գոգեկիր հուշ
առին, և Հայոց փիլիսոփայի՚, Լիմորոց սրտից խօսք ընդ Աստ
ծ Գրի

Ն՚դաչեմ զ Տիրաթիւնդ ան փոփոխել ի.
ամ՚նազօր և Սէր Գոգաւոյդ գլխաճ ի.
ցօղեա յիս ի ցօղոյդ քոյին շնորհ ի.
և՚նա բարեգործեա յանձն իմ եղիլել ի.

Դրիդորի Նարեկայ վանեցւոյ վանականի. Հոդեմաս
տեան Հռետորի Լուսաւորչին. Ի խորոց սրտից
խօսք ընդ Աստ. Բան Աղաչնորդ։

Ա՛ՅՆ ՀԱՄԱՐՁԱԿԱՆԱՑ ՀԱՅՈՑ ԹԱԳԱՒՈՐ ՍՈ

տից աղաղակ քեզ վերընծայեմ տեսո
ղդ գաղտնեացս. Նա մատուցեալ եդեր
աչ՛ի Տուր Թախանձանքին ողորման զպատուղ ըղձից
Ձա Ձեն

Նա տուր յաղորդութիւն Հոդւով Սբ քոյ ։ ի·
ինձ Տնտանել յաւարտ այս Սբ կըտակ ։ ի։
զոր ըսկըսայ տրպել զանկոս աղերս ։ ի·
Նարեկայ Ճրջենազեացց Սբ վանական ։ ի։

Ձեռնհերոյ սասանեալ մտացս , քուրվատաւ կամացս
առ քեզ առաքեալ։ Ա. յլ հոտոտեցի՛ս՝ հայեցցին
դէպ ած . քան ՚ի պատարագդն բոլորապտուղ մատուցեր
ալ ծխոյն բարդուքեդ ։ Ընկալ զսակաւամանեայ
յօդուածս բանից՝ քեզ ՚ի հաճութիւն , և մի ՚ի
բարկութիւն։ Լուծ ՚ի խորոց սասի զգայութեց խո՛
րհրդակիր սենեկիս՝ վաղ վաղակի ժամանել առ քեզ։
Ամաւտրական նո՛ւէր՝ բանական զոհիս՝ ողջակիզեալ
զօրութեամբ Ճարպոյ. որ յինն է պարարութիւն։
Լու՛ ի դնելս իմ ընդ քեզ դատ՝ խաւնեալ աղերսիս
հզօր։ մի՛ լբլրև զհամբարձումն ձեռաց ամբարշտ
լոյն Յակոբու՝ ըստ բողոքելոյն Եսայեայ։ Լո՛
լբլրև զանիրաւութիւնն բաբելոնի, առաջակալն քեզ
երևեսցի։ զոր առակ եօթանասն երորդի երկրորդի
սաղմոսին ազդ է։ Ա. յլ լբլր զբուրեալ խառնիչն հա
ձոյական ի խորանին սերովայ։ զոր Դաւիթ կանգ
նեալ նորոգեաց. առապանակին Հանդստեան ՚ի գե
րութենէն դարձելոյ։ որ վերստին ՚ի դիւա կորոյ
եալ հոգւոյ առաւիլ ընդունելն կամաց քոց լիցի։
Բայց քան զի ձայնդ ահաւոր՝ դառաստանիդ Հաւո
ւցման , ուժգինս ինչ եղեալ ՚ի ձորն վրէժխնդրու
թե , կրկինս ինձ երկնէ մարտից յարձակմունս։
այժմէն դուշակեալ շարժմունս յուզմանց ներհա
կականաց։ որ յիմումն անձին ցուցանի , խոտորեալ
ամբոխից։ Հարեալք ընդ միմեանս , զէն առ ստաւեր
խորհրդոցն հոյլք. զարեաց ընդ բարիսն։ և գերեալ

զիս ՚ի մահ ըստ Հինն դիպուածոյն. որ նախ քան զընտրելն ՚ի Տէր
ընկեցեալ ժամանել առ իս։ Օ՜ որ ընտրեալն յառաքելական
աստիճանացն դատուց Պօղոս օրինակ առեալ զՅովհաննէս.
զի՝ Քրիստոսի վերակոչին յաղթօղ ցուցանիցէ. Այսպէս զի թէ
մերձ օրն էին. ոչ դէր ասէ ՚ի Տէրունական անձուկ՝ այլ
ընկնին յօսափութիւն. և հեղեղատին կերդմանի փո-
քուն։ Հանդիսարանացն իրաւանց ժամադրութեց.
որք կերցալականաւ այսու յաւիտենիս զհանդերձ
լոյն ինձ կերպարանեն. Պատաս յաւէտ մերձ
ցաւ ՚իմ արքայութիւն Պ՚ոյ. մարմին եղելոյ
մեծապէս զառեալ զիս առիթ ՚ի ցաւոց՝ բաղմաց տո
կոսեաց. զանազան մասանց յանդիմանողաց ճշմարտա
պատմից. քան զձեռին նորին վերացումն. Պ՚ընդ ուրեմն
երբեմն ՚ի Տարսոս եղօմայեցւոց. և ՚ի Լիւստրա ցեղ
և այլոց բարբարոսաց ազգաց։ Պ՚ոան զի այնք ընտ
րութիւք ամօք ջահելեցան. իսկ պատուհաս իմոցս պա
տեաց՝ առանց աւարտման ունի զսահման. այլ
գոր. և որդայթ անձողոպրելի։ ըստ մարգարէին
Եառաւիղին, տագնապաւ մեծաւ առ դուրս ինձ
հասեալ։ զամօքն մխանչենաւոր առեալ գծագրեն։
Օ՜ որ միայն քո՛ կ հրաշագործել պատուս գերազ
՚ի հնարս կենաց. ամենավարան տարակուսանաց՝
հոգւոց վանկից։ Պ՚ահ՚ի՛ր ամի, գովեալ՚ երիտա
անճառս. անսահմանելի բարձրութե՛ յաւ
հեռանս յաւիտենից։

Շգ Ալէր

Գլուխ. Ը.

Աչերսին յաւելուած կրկին հեծութիւնք. նո
րին հակոդի առ նոյն աղերս մաղթանաց
Ոան ՚ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստ.

Ի ՈՐՊԻ՝ ԿԱՆՆ Զ ՈՐ ՄԻՈՒՆ

ընթերան Ա՛ն յօդաւորական շրթամբք
կարդաս. որ զօրծովք միայն գրաւի, և՛չ
սահեղաբանութիւնք կաշառի Որ յերկիպ
ոս միշտ ունիս զարտիւղ զգարձն։

Ո՛ Քրիստոս առ այս՝ քեզ յարմարական եմ
նադոյն աստանօր երկից՝ անձն իմ պարտաւոր։
Պատճակիցս կործանելոյն ազդմայ։ Ընկերանել
դատախազս, նինուէից։ Ընարի բարբարոս, քան
զերկինն Հարաւային։ Ապաթարագոյն քան զքա
նան։ Ցամառեցեալս քան զամպրեկ, Ընդժշկա
կան քաղաքս դիւոյելոց։ Նշմար մնացեալ ապստա
մբութիւնէ հինն լինի։ Ցիշատակարան պահեալ ոճ
խատանցութենն յուդայ։ Աշտամբեալ՝ դեր քան
զճուր։ Տարամերժեալս քան զճայդան։ Խորթա
բարոյս քան զգաւիլիայ։ Ընդներելիս քան զան հա
ւանն կափառնայում։ Պարսաւեցեալս քան զքորա
զին։ Համբաւեցեալս ընդ բեթսայիդայ։ Ընդա
րկեշտ ծաղկեցեալ ալիքս եփրեմի։ Ընդս աղաւնիս
միշտ յիմարութիւնէ՝ այլ ո՛չ հանդարտութիւնէ։ Ի կորե
սեալ յաւիտենից անձնական օձս եղեռնայինս։ Ա՛ե

Սրբոյն Դիդիմոսի

ըսոյս քարբէից ձուոց լցեալ ժանտուԹիՀ. Պատկե
րս վերջին Տարուճածոցն եՀիմ. Ըստ բանին Տ՚Ըո
ւնի, և տեսանողացն ձայնի. Տաղաւարս մերժեալ
Տասեալ ՚ի կործանումն. Խորտակեալ զրանցս վտա
Տարան. Եւ կրկին ծրդեալ շինուածս խօսուն.
Թողեալ ժառանգուԹիՀս յարմարական. Սուացեալ
տունկս Ը՚Ֆակերտ. Ըստ բանից նախագրելոցն.
Սնսխի, ԴաւԹի, և Ը՚րեմիայի. Զարկս բանակին
ունօղս բորոտուԹիՀ՝ Տարուճածեալ խրատաւ քերմա
նն. Զրինիս կազդուրեցեալ. Զծեցեալ կաւովն
ողջական հեղուԹիՀն. Ը՚նՀաւրակ գտեալ ելս Տնա
րից. քակտեալ վերստին ձեռամբ շինողին.
Ը՚րտաքս ընկէցեալ իրաւացի Տատուցմամբ՝ Տրամա
նաւ Տզօրին, ՚իտեղի ան նը. Ջերքեալ՝ տարագրեալ
խարտեաշ մեծաւ, ամիս առանց լինելոյ. Ծոած
կեցեալ զրան յերկրի չարեզբ՝ ըստ աւանդակորոյս
ժխտորին. որ յաւետարանին ցուցանի. Ը՚յլ զու
Ը՚ն Ը՚նդ Տոգւոյ՝ և ամենից մարմնոց. ըստ գաւա
նելոյ Ը՚ճաշնորՀի. երկայնամիտ և բազումողորմ. ըստ
սրբոյն ՚ԶօՀաննու ձայնին. Ը՚ն նորՀեա կատարել
՚ի քոյդ ՏաճուԹիՀ օրինեալդ կամաց. Ո՚ակզբնաւո
րեալ մատեան մաղԹանաց՝ այսր ողբերգուԹիՀ. Եւ
ընդ լալով սերմանեալ բանիս, նախընԹաց ՚ի չուս
աստիճանաց՝ օԹեվանացս պատրաստուԹեան. ՚Ի կա
տարածն ժամանելոյ Տաւաքման Տնձոյն, զարձայց
բերկրեցեալ՝ լուԹեամբ քաւուԹեան, պըտղոյն
երանուԹեան. որայիցն բարուԹեան.

Ա՛ի տացես ինձ արդանդ սրտի անդրդուն, իբր լիցի. և ատենս աչաց ցամաքեցեալս։ Որվ ամենադուրթ լուր բանից մաղթողիս, հզօր՝ և ողորմած. նախ քան երկինքն՝ և երկիրն երկրի և նոքա ցորենոյ և գինոյ և ձիթոյ և նոքա լիցի։ Եւ երկնաւորացն՝ ազերս՝ որ առ քեզ՝ հոգւոյս ազդիցէ. քան թէ տարեթաց ապականացուցաց։ Զոր սահեցիր և ես կատարած տարակուսելոյս մուտս մաղթանաց՝ այսր հեծուքեան։ կամն քաղցրութեան, զօրանալ աստէն։

Ո՛ի մի՝ ի բանալ վերնայինն երկնի, անընակիր գտաւ կրթութեամբ վայելման լուսոյ՝ իբր զնիւթ մտից սպառեցայց ընդքաւ՝ ի միջոց։ Ոգւով զրկելոյս՝ ըստ մաղթանաց զոչման աստղին։ Եւ՞յ թաւկացելոյս։ Եւ կիսեանդ մաշեցելոյս մտացս խղճիւ, այլ ո՛չ առ րժանաւորք կրից աշխատութիւք զքեզ խնդրելոյ։ Ա՛ւ զատանդ մաղթանացս, և տուր զողորմութիւք քոց շնորհացդ։ Ընդ զիտրս ի տակարէս և շընո րհեա զմեծդ առ հզօրեդ։ Ո՛ օրացո զբանս ղո ջմանդ, առաքել առ մեզ զ Հոգիդ ի բարձանց աճապարանք ոգւոյդ ի սիմին եդելոցս։ Պարգե ւեա բարերար զառակն Լուսաւորել առ Հչմարտութիւն մատուցանելով՝ միշտ ար ժանելոյս Ընդ պղծիս գոյի՝ անարգս ձայնիւ, լինիմ ասկի շընո րհի։ Ընդ անզարդութիւք երկաթոյս՝ սեւութ գունոյս պղինձ պճնասիրաց։ Ցոյգք առաքինութիւք Հրաշեակ լերբանանոյ։ Ընդ որ կարծրացուցանես զսիրտ եղ

քաղցրութիւնդ ինձ պատահեսցի: Ձոյց ինձ Տէր զճանապարհս քո, եւ խաղաղութեամբ նաւադրաւ ուղղեսցի ընթացք իմ: Հրեշտակ դո՛ւ խաղաղութեան, ի վեր՝ քան զամենայն մարմին: Աղերս առնեմ զքեզ, ո՛վ ուրախ եւ ծիծաղ հոգւոյ իմոյ եւ խնամ ամենայն հաւատացելոց. ընդունի՛ զաղաչանս իմ, եւ մատո՛ զաղերսանս իմ առ Տէր, զի ներեսցէ զանցուածս իմ, եւ զանգիտութիւնս զոր ես գործեցի ի տկարութենէ մարմնոյ իմոյ, եւ ի մոլորութենէ միտս իմոյ: Ո՛վ հրեշտակ Տեառն, որ ընդ ամենայն ոգիս մարդկան ես առաքեալ,

լեցն աւուր շնչոյս արձակման . զմաքրուհե ոգի
լուսով ամբարձեալ՝ յերկինսաւրացն երջանկաց .
Պարդևօք սիրոյ քոյ եկեալ հասեալ յարդարոցն
կատարելոց։ Արեաց լինձ կցորդ ժամանեցուս
ցես զանակնկալն բարի՝ տարիս։ Ընդ յուսահատու
թե աւետարան շնորհեսցես։ Քահ լեցի քեզ
բարեբանեալ՝ որ փրկութիւնդ ես ամի , եթէ ա
խտացելոց քոյ ոչխարիս՝ գազան գժընդակ տացես
ուղեկից։ Ա՛եղօք մեռելոյս՝ անախտ կեանք
Կործանեցելոյս պարտիւք՝ փրկութիւն։ Ա՛րդեօք
մոռասցիս զբարերարել դ՝ ակնկալութի։ Ա՛նտես
սեսցես զքաւիրեալդ՝ խնամօղ։ Ա՛յլայլեսցես
զմարդասիրելդ՝ ան փոփոխ։ Ա՛հաչքեսցես վիճ
նագործելդ , ան վախճան։ Թողուցուս զողոր
մութիդ՝ երջանիկ պատուղ։ Ա՛ղաւաղեսցես վքա
ղցրութիւնդ՝ բարեշնորհ ծաղիկ։ Ա՛նպատուհե
սցես զնիւթ պածանաց քումդ ճոխութեան։
Ցեղանակեսցես զփառս կենաց քումդ բարձրու
թե։ Ա՛ն պահեսցես զվայելչակն զարդ՝ պայծա
ռութեանդ քումդ պահի։ Ա՛թէ ողորմածացնէ
երանութի. այլ դու բնաւ խոկ արքայութիւն ,
լցեալ փափագմամբ։ Ա՛ն զբաղըն պարգևեսցես
փրկութիւն։ Ա՛ն մաաուցանիցես դեղ վիրաց։
Ա՛ն սպեղանիս խոցոտածոց։ Ա՛ն դարման ակա
նատեսից՝ որ ոչ ունիցի։ Ա՛ն ծագեսցես զլոյս ի խաւարի , յու
սացելոյս ի քո ողորմութիդ։ Ա՛պաւէն կենաց՝ պա
Ձը դիւ

Սբ. Ծնունդ Աստուածածնին։

Որ միայնդ ունիս փառս ինքնութիւն իսկութեան, ի յարակայ միանձնեան սրբութեան։ Ակնկալել ի քեզ զուարճալ ի բոլորից։ Օրհնեալ ես փառաւորեալ յերից յաւիտեանս։ Լանդր քան զպայման սահմանի իմանալեացն, յաւիտեանս յաւիտենից։ ամէն։

Գլուխ. Գ։

Աստուածն իւր՝ առնէր պարգեւաց։ ինքնայն բուն բարի։ Ամենից տիրող հաւասար բարեգործ։ Ամենայնի արարիչ զբնաւս յոչ էից։ Փառաւորել անքննին։ անեղ ամհարիւռ։ սուկալի։ հզօր։ սաստիկ։ անասնելի։ անհերձնելի։ անմբռնելի։ անիմանալի։ անճառելի։ անտեսանելի։ անընկալելի։ անշօշափելի։ անորոնելի։ անժամանակ։ Անշրջադարձ ի նմա սակի զբն։ անհաւանելի։ անհիւանդ։ աներկեան տեսութիւն։ Ճշմարիտ իմաստութիւն։ բարձր և խոնարհ։ օրհնեալ էակատութիւն։ բանելի գոյութիւն։ Անստուեր ծագումն։ ամենափայլ ճառագայթ։ խոստովանեալ լոյս։ անատրակոյս վստահութիւն։

Ջք անուա

Գ մուէնք

լի ։ Համբոյր փրկական ։ Աւետեաց զայսոսիկ աղ
ւի ։ ողորմութիւն բազմազեղ ։ խոնարհութիւն ծնող
սայ ։ անմահական սիպ ։ անշուշտական դա
շաւիղ ։ անչափազիր պատկեր ։ որքանութիւն ան
կան պայման ։ Անդուռնելի հետք ։ աներեւոյթ
անհասանելի պատիւ ։ լայնական հնարք ։ անչկա
ընթացք ։ կենդանարար կամք ։ անհեռանելի խրատ
մօղ մասն ։ անդայթագրելի ելք ։ անխարխափ
կրութիւն բերրութիւն ։ անուն կենդանի ։ նախախնամ
սիրելի Հայր ։ սիրելութիւնն Ձոյն ։ սիրելանաց լուր ։
այ ։ արդարակիրճ ձեռն ։ անաչառասեռ սիրտ ։
առեղծութիւն ։ ան գողական առուրք ։ ամենաբաշխ
նահանջելի հրաման ։ անհամառօտ յոյս ։ երկար
տատարուստ առիւծ ։ Անհատնում գլխացուցմունք ։ ան
կամեծար թագաւոր ։ աղքատասէր պարտական ։ մշ
խոյս ։ անպատիր կոչումն ։ համօրէն աւետիս սար
կութիւն ։ կրկնաձիր առաղնութիւն ։ վերհատոյն խրա
ցնցուղ ցօղ ։ ամենատեղաց գերգման ։ Ձրի բժշ
անպակասելի գանձ ։ անապական անձրեւ ։ արփիա
փառաբոյն գովեժալ ։ անմոռացելի շնորհ ։
ւատ ։ օդոց բաղձալի ։ Ձեռնակալու մէջ ։ զարդ
խոստումն ։ ծածկոյթ ցանկալի ։ զգեստս անկատա
պատ ։ հաւատարմութեց սէր ։ աներկբայ
լութեան ։ բաժակ բերկրութեան ։ հաստէք հո
մանելի աեսիլ ։ վկայեալ անուն ։ Աշակերտ
անատարամ հանդիստ ։ անյեղլի կնիք ։ անսահ

Գլուխ Ա. Ղեւթից։

Սրբոյն Գրիգորի։

Տէր Աստուած, որ զամենայն ինչս ի գոյ կոչեցեր, եւ ի
սկզբանէ զերկնաւոր զօրսն ստեղծեր, եւ զերկրաւորսն
ի նոցանէ հրամայեցեր լինել, եւ զմարդն ի քո պատկեր
եւ նմանութիւն արարեր, եւ զամենայն ինչ ի ձեռն
Միածնին քո Յիսուսի Քրիստոսի ի լոյս ածեր, եւ
զամենայն ինչ ի ձեռն նորին կենդանացուցանես, եւ
զամենայն ինչ ի ձեռն նորին կերակրես, եւ զամենայն
ինչ ի ձեռն նորին կենդանացուցանես, եւ զամենայն
ինչ ի ձեռն նորին կերակրես, եւ զամենայն ինչ ի
ձեռն նորին կենդանացուցանես, եւ զամենայն ինչ ի
ձեռն նորին կերակրես, եւ զամենայն ինչ ի ձեռն
նորին կենդանացուցանես, եւ զամենայն ինչ ի ձեռն
նորին կերակրես, եւ զամենայն ինչ ի ձեռն նորին
կենդանացուցանես, եւ զամենայն ինչ ի ձեռն նորին
կերակրես, եւ զամենայն ինչ ի ձեռն նորին կենդանա-
ցուցանես, եւ զամենայն ինչ ի ձեռն նորին կերակրես,
եւ զամենայն ինչ ի ձեռն նորին կենդանացուցանես,
եւ զամենայն ինչ ի ձեռն նորին կերակրես, եւ զա-
մ

Գ. Լուիք Ա. ղօքէից։

Ա. ըռնաց՝ և իդուց։ Հրամայողաց՝ և հնազանդելոց Գ. երելոց՝ և նոճաստից։ Ա. ջհից՝ և փոքրունց։ Պատուհականաց՝ և ռամկաց։ Զխավարժից՝ և առ սկահկանաց։ Կաղաքականաց՝ և գեղջկաց։ Ա. ր քայից գոռոզութեց՝ ի սանձս ահաւորին ըմբռնելոց։ Ա իայնացելոց՝ վերնականացն խօսակցաց մաքրականաց սիրանուէր ղաստութեց՝ քահնայականից երջանկակրօնից ընտրութեց։ Ա. յցելութեց բարեղաստից գիտողութեց։ Ա. թռնակալութեց նախագահից։ Սրբանուէր առաղութեց Որոց ոմանց աղերս՝ աղաչանաց։ և ոմանց խրատ բարեաց առ գէմն աղօթից։ այսու մատենիս մատակարարեցի։ Զեռնարկել Ինդ ոյդ զօրութեամբ, կարկել ինձ մաղթանս բազմադիմիս։ Եւ ամենեցուն սոցին խնդրուածս՝ գթութեան մեծիդ յանդիման լինիլ սովաւ հանապազ։

Եւ արասցես զայն ընդ երջողաց՝ ի սերոս յաստուածս։ Բժշկութիւն հոգւոց՝ և մաքրութիւն յանցանաց։ Թողութիւն պարտուց՝ և արձակումն մեղաց կապանաց։ Լոյսն ի գլխուս արտասուաց՝ սուաւ վարժեցելոցն։ Եւ պարգեւեալ տացի ինձեռն սորին ապաշաւ ըղձից։ Ե նորհեսցի և ինձ Տ ընդ նոսին առաքելն զղջումն մեղաց։ Եւ նոցա խնդալ ձայնիւ շունչս բարեհամբոյրս։ Ա՛նդրե սցի վասն իմ այսու մատենիւ՝ պաղատանք նոցին։

Եւ բանիւս այսու՝ հեծութիւք նոցա ընդ իմ խան

իբ կեսցի

նաց Հաւատալ կարեացէ։ կցեացէ դարձեալ միւսա
ուսոյն։ Նթէ յուսոյն ձգտիցան սուսերք յանդգ
նեցեալք աչով քով պաշտպանեալ դարձեալ կատ
Հուքե՝ մեղօք յատակի։ այսու արձանաւ պատկա
ի՛ քեզ յուսացեալ։ Նթէ համբարտակին վատա
սոյն վերստին, Հաստարանաւ այսու Հառաչանաց
նաց ինչ ձանձրութենէ ոչ նուաղեացէ։ կանգնե
այլոցն ընդ իս քեզ ընծայեացէ։ Նթէ ի՛ տխրա
ձան բանի, պատարագ քեզ ի՛ Հաճութի, նախ
ըին, կրկին նուիրեալ։ Նթէ յարդեացի այս ար
ընդ իմս երկնեացէ։ լեցի և ինձ՝ քեզ՝ և վասն նո
ռաջ մատուցեալ։ Նթէ պաղատանս բազմապիսիս
ցեալ ընդ իմս ձայնի, և աղաչողացն աղերս յա
Հանդերձեալ առ քեզ Համբարձի։ Հասցէ միա
և ես ընդ նոսին։ Նթէ ձեռն մաքուր՝ խնկով
ուրուք յառաջ եկեացէ։ օգտեցայց բարձրեալ
Ն՛ճահաճոյս։ ի ձեռն այսր բանի՛ ի գաղտնեաց
նեալ՝ և ինձ Համարեալ։ Նթէ չեծուքիւնս
լոցն՝ յայս գիրս կենաց։ արատես կամօք քոյ օր
նթէ գրեացի՛ ի փրկութի։ կարգեացի Հաղորդե
վիմբ բերցի։ եղիցի՛ ի քէն լինամ՛ի՛ Հայհանձրեալ
նթէ ախտս ինչ սրբեսուէրս՝ կաթուածոյ ացայ ա
սուա կենդանութքս վ՛ա քո գթած և զիս ընդ նոս
եւցեն ինձ բարեպարիշտք ընծայիլ սուա, ընկալ
թե. շնորհ լուսոյ քոյ մտեալ բնակեացէ։ Նթէ
կեացի։ Ընդ Համբոյր ձաշակման՝ այսր ողբերդու

Տէր, ո՞ այս կարգեալ սա նոց՝ քոց սաեղծուածոց։ Ես հոգւոց եմարմ դեղ կենաց՝ աւ հնարս ցաւոց՝ թեւոց՝ ի քեզ պատկանեալ։ Եւ արասցես լինիլ ծովուս։ Հանդարտեսցի անդրէն ղեկաւ այսց ստուածս մարմնոյ՝ շինուածոյ մարդոյ՝ յերկրային մրրիկ խորտակիչէ հոգմոյ՝ յանկարծ բաղխեսցէ զհա րայեալ խաչիդ խորհրդոյ Եւթէ անօրէնութ սիթափեսցի՝ ի սոյն յայս նշան խոստովանեալ՝ երկ դութիւն դիւաւկան ջերմանն լինէ զոր խռովեսցէ , ինոյն դարձն նորոգողիդ։ Եւթէ սարսուռ դո ղաշան ոք դեղեցեալ լիցէ։ սպասեսցի սովիմբ աս տաւորիւն։ Եւթէ ամայի՝ ի զգուշութէ պահպա նորդիս ձեռն քո զնոսա՝ ամփոփեալ՝ ի նոյն հաս հուիթե զանձն ուրուք լքցէ։ ընկալցի այսու միջ սեալ։ զօրացի անդրէն վէ քո միայն ապաւէն։ ի ուիթէ հաղթից՝ խաւարային գործոց՝ լիցէ ոք վնա այսու Հնարիւ քեւ պատապարեալ։ Եւթէ թմբր լոց լիցէ ոք ընկղմեալ։ եկեսցէ՝ ի լոյս՝ կարթիւ քաւելի պարտեաց կորսեաեամբ ՝ յանդունդս խո ղութիւք քով սովաւ ապրեալ ողջասցի։ Եւթէ ան տագնապաւ ոք տարակուսի՝ ի սիրտ խոցիցի՝ քաղ յոյս կենաց՝ յաղթելն աւ քեզ կեցուցիչ։ Եւթէ ղոք պաշարիցէ։ զբացէ զկերակուրքիւն սովաւ աւխ տեալ։ Եւթէ վտանգ մահու անձնական ցաւոց նդամ, կամօք ամենակալիդ՝ բարեաց պատճառս

Ի ՄԱՂՔԻՑ։

Սրբոյն Գրիգորիոսի։

Մանն ողբոց մատենի սկզբնեցեալոյ յանուն քո բարձ
րեալ։ զսկսեալս իմ դու կատարեա։ Աղեկի՛ր
զի քո խառնեալ՝ի սա։ Ջունչ զօրութեան մե
ծիդ միասցի, ՚ի քո ինձ շնորհեալ ստեղծաբանու
թիս։ Ո՛վ դու ասս զողորմութիւն վհատեցելոց
սրտից։ եւ բնդունիս փառս յամենեցունց։ Ա՛ն քեզ
փառք յաւիտեանս։ Ա՛մէն։

Գլուխ Գ։

Ա՛ երասին յաւելո՛ած կրկին հեծութիւ. նո
րին հոգոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց։

Ա՛ռանց՚ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛յ։

Ե՛ւ քան զի սկիզբն կալայ խօսել ընդ քեզ
որ՚ի ձեռին ունիս զշունչ կենդանութե
ողոցս բազմամեղս։ Ցիրաւի սարսեալ
դողացեալ առդնապաշտ մեծաւ՝ յաւէտ եր
կնչիմ։ Ա՛ւ զի աղաւոր եւնատանելի՚ս խաղ
մանէ բանի փախչելի։ Ցիշատակ անճողոպրելի
անաչառ քոյ առեալ՝ի կշտամբուածն իմ պարտա
ւորի արարիչ երկնի եւ երկրի։ Ա՛ռազ եւ էիք իսկ
բժշկութի բազմավաստակ սատակուե վերացս անդր
ջանալեաց։ խայթմանոյ խայծո՛ածոյ մահաբերին՝
բերեալ ժանեաց՝ որսոյն զանձն իմ՚ի կորուստ։
Ա՛նաւանդ զի ոչ դոյ պատասխանի ըստ առակողին

յաւուր պատերազմի։ և ո՛չ բանիւ բնաւ իրաւանս ասի. և ոչ վերարկուաւ պատսպարեցի։ Ո՛չ դիմօք կեղծաւորեցի։ Ո՛չ առ երեսս բանիւք խաբեցի։ Ո՛չ կերպարանօք երբեք մատչեցի։ Ո՛չ յօդուածոյ բանից ստեցի։ Ո՛չ արուեստմամբ ոտից փախչեցի։ Ո՛չ թիկանց դարձուցանեցի։ Ո՛չ բնդ երկիր մածուցանեցի։ Ո՛չ բերանով բնդ հող հատեցի։ Ո՛չ ի խոս երկրի ղօղեցի։ Քանզի՝ մերկք են քեզ ծածկեալքն. և հրապարակեալք են ա՜ներևոյթքն։ Աղաչեմ թէ իմ նուաստեալ՝ և խպառ ունայնացեալ։ Ա՛եղանքն յայտնեցեալք՝ և յաւէտ առատեցեալք. Զարիքն իմ մնացականք՝ և ես կորստական։ Իրաւանցն կշիռ պակասեալ և անիրաւութեն խակոյն զօրացեալ։ Բարեացն բեր հալեալ. և սղալմունքն արձանացեալ։ Ա՛ն անդն կորուսեալ. և դատաւորիքն այժմէն գտեալ։ Ա՛ահուն մուբհակ դնեալ։ Բարերարն տրնփրեալ. և բանսարկուն ուրախացեալ։ Երեշտակացն գունդ թախծեալ՝ և սատանայ ինձոյիւք պարեալ։ Ո՛վ երնեկեանք զօրքն ողբացեալք. և սորընայինք բերկրեցեալք։ Սպանողին մթերլցեալ. և պահողին դանձ կապտեցեալ։ Օտարին կողմն կանգնեալ. և տառապողին պարգև մատնեալ։ Ձասատողին ձիր մոռացեալ. և կորուսչին հաղք պահեցեալ։ Ա՛րհամարհք փրկչին հենդնեցեալ. և բեւեռաւ զնորոգեալ։ Աչեանցն աղբիւր փակեցեալ. և գոռ

ոգին ժանիկ ժանտիս ժանանեալ։ Եւ արդ՝ օգ ապ
աքէն ըղձալի եր ըստ գրոյն կանխութիւն նախաձայ
նելոյն։ ոչ ստեղծանիլն երբեք յարդանդի։ և ոչ
նկարիլն յորովայնի։ Ա՛է՛ ծնունդ յառաջայդ այ
իլ։ և ոչ՛ի լոյս կենաց հասանիլ։ Ա՛է՛ թիւս մար
դկան գրել։ և ոչ՛ի հասակ աճման ամբառնիլ։
Ա՛է՛ պատկեր գեղոյ զարդարիլ։ և ոչ բանիւ հան
դերձաւորիլ։ քան ընդ այնպիսեայ սատակադուն
լոյ և սարսափելեաց ըմբռնիլ պարտեայ։ Օ՛ որ
և ոչ վնասց կարծրութիւն բերէ. թողութիւն մարթեայ
լուծականութիւն։ Եւ արդ՝ տուր բարեդութ՛
աղաչեմ զքեզ՝ տուր ինձ զողորմութիւն։ որ զայ
սոսիկ դու ինքնին քեզէն քոյով բանիւդ սահման
նեցեր մեզ ասելով։ Ա՛թէ տուք զայդ նոքա
յանուն փրկութեան ձերոյ Ա՛յ։ և տուրբք եղ
ե՛ր ու՛ք զողորմութիւն կամիմ, և ոչ զպատ
արաժս։ Ա՛յս բարձրացիր վերատին ինկեալ
այս յիշատակաւ։ որ ունիս զամենայն, և՛ի քէն
ե՛ ամենայն։ Եւ քեզ փառք յամենեցունց։ Ա՛մէն։

Գլուխ. Ա.

Ա ԷՐ՛ յաւել՛ կրկ՛ հեծ. նոր՛ հօգո՛ առ նոյն աղէ մաղ։ Բան՛ի խոր՛ որա՛. հաւաք ընդ Ա՛յ։

Ի ՍԿԻԶԲԱՆ ԵՐԿՐԱՆՔՈՒՆ

մարդ՝ կենցաղականաւ անկայուն. զոյիւս զբաղեալ։ և յիմարութիւն պատրողականաւ գինեաւս թմբրեալ։ Որ ամ՛ իւ ստեմ և ոչ միով իւիք ճշմարտեմ։ Վ՛հան զի որովք դիմօք վերադրեցելով՝ նշանակօք աղաթաեցելօք. յանդգնեցայց յանդիման լինիլ քեզ դատաստանաւ դատաստանի։ Որ՛ երաւադատ։ ահաւոր։ անճառ։ անպատում։ հզօր։ Ա՛ն բոլոր ից։ Վ՛հան զի դաեալ աստ ամին՝ իսոյն զապերախտ ութիւն մեղուցելոյ անձինս, առ քումդ երախ տիս։ Յուցից զերաւնս քո միշտ զօրացեալ. և զանիրաւութիւնս՝ իմ յաւէտ պարտաւորեց եալ։ Որ արարքս զիս՝ ի պահիեր քո պանծալի. ի ձեռն վերինդ տպաւորութեան զակարս օժան դակելով։ Զ արդարեցեր բանիւ։ Փ այլեցուցեր փչմամբ։ Մ՛ոգք ճոխացուցեր։ Ի մասիւք աճե ցուցեր։ Չ՛անճարով հաստատեցեր։ Ի՝ շնչական ացն որոշեցեր։ Չ՛ոդւով իմանալեաւ խառնե ցեր։ Ի՝ շխնամարկին զոյիւ պճնեցեր։ Ո՛նաւր Հայրա բար։ Մ՛նուցեր զայեկապէս։ Տ՛ածեցեր ստացուա

ՅԼ թ

ցեր՝ի Տարանտանիդ։ զանարժանս քումդ պարերդուե-
ր։ Ա՛ն խայտառակե
ի՛ր ընդ վերնպեալ տունն իւր։ Ա՛ն խայտառակե
խոտորնակ. խոտորնակի ընդ քեզ Հեաւոդիս.
ղքեզ անսահմանելի։ Ա՛ն դնացեր բարկութ-
ցան վինև մահախուղք՝ ի ձօնելն զքեզ ահաւոր։
Ա՛ն փշրեցեր զպարս առատանցս յրմբոշխնելն
մատանց՝ ի շօշափելն զանդ կենաց։ Ա՛ն պատե
քեզ Համբառնայր։ Ա՛ն մանրեցեր զոսկս խոց
ակեցեր զդաստակ բազկիս. որ անմաքրապէս առ
ցն՝ ընդ մահապարտացն տարածդրեցեր։ Ա՛ն խորտ
քումդ ակնարկուե։ Ա՛ն արդելանաւ կապանա
ո՛ւթի։ Ա՛ն ստուերացուցեր զաեսիլ աչացս՝ ի
նատրուքէ՝ ի ժառանգակիցն կարդալ զքեզ։
ձին կնքեցեր։ Ա՛ն կիզեր զբերանս լծեալ
օրհնեալ՝ մարդա՝ իրապէս և անարժանիս իմոյ ան
լուսոյ յարդեցեր։ Ո՞հ Հայր քո Հզօր՝ ահաւոր՝
տուցեր։ Ո՞հ մխիթս անարդ մահացու՝ իբր զնշոյլ
նիւթ մատունս, անմաքուր ձեռացս՝ ի քեզ մա
ցեր։ Ո՞հ Հողա
լուսովք փառաց վերածածկեցեր։ Ո՞հ Հողա
ցուցեր։ Ո՞հ աչս երկրեղէն՝ ի քեզ Հմարձակեցեր։
բուցեր։ Ա՛նՀպիճն ԼանՀատանելեացն ընտանե
երկնայնով Ջամբեցեր։ Ա՛ձայնով արեամբդ ար
կենաց ուռուցեր։ Ա՛սազանին ցօղով մաքրեց
պէս։ զամբարիշտս՝ ի քումդ դատել։ Ո՞ ըռնե
ՍԲԲՈՅՆ Ոսկեբերանի

սրտիս. յորոմանն արդիւնաւորութեամբ Աստուածոյ
ին մատեան: փշոցն մեղաց հերիւեցի զանդաստան
զնոյն նիւթեցի չարիս: Ընդ ատին յամն առաջ
սու սահմանաւ ուխտի փակեցայ: այլ դարձեալ
ցայ՝ դաշնաւորեցի քեզ Հաճոյանալ. ևոչ ընդ
որ վինէ անբաստանութեամբ: Ընթեցիս խոստո
զիս առ քեզ. ոչ հաւանեցայ ըստ մարդարէին՝
ար կարիւամամբ ձեռին քոյ այցելութեամբ ձգել
ամոց բարդեցեալ՝ մրրկաւն խելագարութեամբ
յնդեցի: Ընթեցիս զեզ մանդամ ծանուց
որութեամբ ընորհաց անձառից. ի բարձրելոյդ կան
աւիւք չարաչար ունայնացուցի: այս լուսաւ
եաց երախտեաց կամառս ընդունայնութեամբ դն
ամբ երախտեաց ի քեզ ինձէն հատուցի չարիս
ըստ մօսիսեան յանդիմանութեանն՝ որ առ յակ
օր: մոռացեալ սիրոյս յիմարութեամբ: այսց բար
սիկ քեզ Ա՛ջ իմ և Տէր, ընդ այսքանեաց բարեաց
խորհրդոց յուզմանց, երկրաքարշեցեալ: այսո
ականաց լանձնականաց: ամենակիր բազմածուփ
անթիւս, և բազմօրինակ անօրէնութիւն. մարմն
երկայնամիտ. փոխարկեցի վշասակարս պարտեաց
ընկալեալ ի քէն բարերար՝ օրհնեալ և յաւէտ միշտ
մասունս բարեաց. և զներելոյդ երկայնմտութի
ցս, յարտաքին խաւարն հալածեցեր: այս ամ
յանդիմանեցեր: Ա՛ կապանաց ձեռացս և ոտի
ո՛չ ի գծուծ հանդերձին սեսիլ զանօրինեալս

Ի նեն Ա՛ղօթից:

Շատ կանոն
զաղջոնա՝ յօդել սահմանս կսկծելիս չափաբերա
ացուցանել։ Եւ զինչ է ինձ սակաւս եւ նուա
Տայ՝ քումդ պարգեւի։ Ամովս ձեռօք կոչեցի զկո
ղմն Յօբայ։ ընդ ձանապարհ իմն անդարձ
անդր՝ տարաբերիմ։ Ըստ ձայնի երանելի
հաստատ հոլմոյ. որով միշտ տատանեալ այսր
պաղոյ՝ այդիս օտարացեալ։ Խուռն հարի զան
շառաւիղեցի։ Վարձայ անախորժ դառնութե
զի ճաշերը յինէն խաղողոյ. ևես ընդ այնր փու
նեն առաջք Ա՞ճարեալ սէր մարդարէիցն։ քան

Սրբոյն Գրիգորի։

կանս։ մինչ անցեալ է ըստ քանակութիւն, և վը
խտեալ ըստ բժշկութիւն։ Արդ՝ քո է ընձեռել
կեանս հոգւով մեռելոյս։ և անոխակալութիւն
մաղթել առ այցելութիւն դատապարտեցելոյս։
Որդի Աւ բարձրելոյ։ և քեզ փառք
յաւիտ յաւիտեանս. Ամէն։

Գլուխ. Ը։

Ա երթաին յաւելուած կրկին չեծութիւն, նո
ւին հակառակ առ նոյն աղերս մաղթանաց։
Բան ի խորոց սրտից ելօք ընդ Աւ։

ՍԿՍԻՐԴ Ը ՅԻՆՉ ԼՍԵԼՈՒՔ

դոյ առ այս։ և կամ որ օգուտ լինի առ
ոյն սահման ընթացից ձայնիս չեծութեան
լսանել։ Նա ոչ զշարաւ ամբարեալ մահա
ցու վերին՝ խարնաւ բանիս արտաքս հերքել։
Նա կամ զծանրութիւն սրտիս, մթերելոյ ցաւոյ.
հոգեկան խիթայն՝ նըւէր տաղտկացուցանողականաւ
հնարաւորութիւն մատանամուխս զղջմանօք փախել։
Նա քանզի ոչ գտայ արժանի պարծելոյ ի փառս,
ընդ արքոյն դասս։ Որոց լիք են բերանք ծաղուս
և շրթունք իւրեանց ցնծութիւն ըստ առակողին
և ասողմոսին։ ի կարդն երկրորդ դիմեցից։

Ո՛ Ննանեան իմ յիշատակել Տանյն աստուածոր։

Թէպէտ առ իմոյմ թերութիւն՝ բարութիւս անքա-
րեաց. Եւ նոքա յաղթականք էին էբր ապաշաւ-
եալն քան զանապաշխարն։ Տնեալ եղև մանասէ
առ իմոյ պարտուցս առաւելութիւն։ Պատուհասեալ
և փարիսեցին. առ դժնէիս ամբարշտութիւն։
Դովեցաւ անառակ որդին. անդարձիս ուխտա-
զանցութիւն։ Յիշատակեցաւ կեղծաւորութիւն որդ-
ւոյն ամասեայ. առ անշնորհութիւն ապաիաս
տուին։ Օրհնաբանեալ եղև աւազակին. որ դատա-
խաղն է անհատութեց։ Պատուհասեցաւ և կինն պոտ-
նեւիկ. որ սկզբնամայրն է ապաշնարհութեց։ Ա՛ն
ոիւթ հասա

Ա

Ե՛ս, և փուշք իւր։ Ա՛ն, և արմատք իւր։ Ա՛ն, և
Ա՛ն, և բիծք իւր։ Ա՛ն, և արկածք իւր։ Ա՛ն
և ծնունդք իւր։ Ա՛ն, և շառաւիղք իւր։
անթիւք։ զորս անհնար է առնուլ ի միտ։ Ա՛ն,
դողացմերութեանէ։ Նոքա մեղանք իմոյ յանցանացս
տաքեալք։ այլ ուրոյնք և առանձնականք ի ծնե-
բազումք են մատունք յախտանս զորոյն համահա-
մարս իմոյ անօրինութեց։ Ո՛վ թէպէտ և յոյժ
նեցաւ։ Պահասեցան անբաւիցն շերմք առ հա
ու թէ առ իմս գործոց՝ և աւազին կոյտ ամհա
ծովուն յերերացն։ Ընդ թիւս ջախուց կշռ
ցուցի։ Ըստ օրինակի խոտովութեց մերկաց ծով
ծփեցայ։ Ա՛ն այնքան ապրեցայ և պատկառեցայ
ի սաստկութենէն քումդ Հրամանի։ որ քան աւելք
ծովուն յերերացն։ Ընդ թիւս ջախուց կշռ
ու թէ առ իմս գործոց՝ և աւազին կոյտ ամհա
նեցաւ։ Պահասեցան անբաւիցն շերմք առ հա
մարս իմոյ անօրինութեց։ Ո՛վ թէպէտ և յոյժ
բազումք են մատունք յախտանս զորոյն համահա
տաքեալք։ այլ ուրոյնք և առանձնականք ի ծնե
դողացմերութենէ։ Նոքա մեղանք իմոյ յանցանացս
և փարիսեցին. առ դժնէիս ամբարշտութիւն։
Դովեցաւ անառակ որդին. անդարձիս ուխտա
զանցութիւն։ Յիշատակեցաւ կեղծաւորութիւն որդ
ւոյն ամասեայ. առ անշնորհութիւն ապաիաս
տուին։ Օրհնաբանեալ եղև աւազակին. որ դատա
խաղն է անհատութեց։ Պատուհասեցաւ և կինն պոտ
նեւիկ. որ սկզբնամայրն է ապաշնարհութեց։ Ա՛ն
ոիւթ հասա

Հաստատ՛ած՛ք իւր։ Ա՛մէն, և պատուակ իւր։ Ա՛մէն,
և նշխարք իւր։ Ա՛մէն, և ճիւղք իւր։ Ա՛մէն, և
ասոք իւր։ Ա՛մէն, և արմիկունք իւր։ Ա՛մէն, և
ճիւռանք իւր։ Ա՛մէն, և մասունք իւր։ Ա՛մէն, և
խլրտմունք իւր։ Ա՛մէն, և զօրութիւնք իւր։
Ա՛մէն, և ազդմունք իւր։ Ա՛մէն, և նշմարանք իւր։
Ա՛մէն, և տապք իւր։ Ա՛մէն, և մնացո՛ած՛ք իւր։
Ա՛մէն, և տո՛ւերք իւր։ Ա՛մէն, և մթութիւնք իւր։
Ա՛մէն, և յարձակմունք իւր։ Ա՛մէն, և հնարք
իւր։ Ա՛մէն, և պատիւք իւր։ Ա՛մէն, և դիւռմունք
իւր։ Ա՛մէն, և դիմեցունք իւր։ Ա՛մէն, և ջախք
իւր։ Ա՛մէն, և խորք իւր։ Ա՛մէն, և գաղտութիւնք
իւր։ Ա՛մէն, և կիրք իւր։ Ա՛մէն, և կայծակունք
իւր։ Ա՛մէն, և մթերք իւր։ Ա՛մէն, և գանձք
իւր։ Ա՛մէն, և ցընդհատք իւր։ Ա՛մէն, և աղբիւրք
իւր։ Ա՛մէն, և գետք իւր։ Ա՛մէն, և շանթք իւր։
Ա՛մէն, և հրդեհմունք իւր։ Ա՛մէն, և պատկառա
նք իւր։ Ա՛մէն, և վիհք իւր։ Ա՛մէն, և անդու
նդք իւր։ Ա՛մէն, և բորբոքմունք իւր։ Ա՛մէն, և
աղջամղջութիւնք իւր Ա՛մէն, և ամպրոպք իւր։
Ա՛մէն, և կայլակք իւր։ Ա՛մէն, և հոսմունք իւր։
Ա՛մէն, և հեղեղք իւր։ Ա՛մէն, և սառնամանիք
իւր։ Ա՛մէն, և դրունք իւր։ Ա՛մէն, և շաւիղք
իւր։ Ա՛նոյն, և տապ իւր։ Ա՛րեան, և գոլշ
նիք իւր։ Ա՛մէն, և դառնութիւն իւր։ Ա՛րծանիւն, և
Օձինաւ, և դառնութիւն իւր։ Ա՛լոյ Ճարպին, և ՃԵՆՃԵՐմունք իւր։

Հնաղանդեալքն իւր։ Առնաւորն, և երկչոտիկ իւր։ Վաւաշն, և սպառազէնք իւր։ Ընտակայ պետն, և դումարտակք իւր։ Վաղանն, և կորիւնք իւր։ Աւազանօղն, և ծակոտնաձք իւր։ Պահանապուրծն, և նմանիք իւր։ Եւդ՝ այսոքիք պետք են զևսաւորութեց սպահանոցաց՝ Հոգւոց համայնից. զասեալք ընդ միմեամբք նուաճութիք մասանց։ իրարանչիւրոք ի տոցա նէ՝ բիւրք բիւրոց՝ և հազարք հազարաց։ Իսկ զհամայնից թիւ՝ նա միայն զօրէ իմանալ։ որ զաւ ի մինչ չէութիւնն դրեալ՝ իբր զէութի դործոց տեսանէ։ Ընտարդ՝ եթէ ոք վանձն ոչ խաբեսցէ. և առ երեսս ոչ կերպարանեսցի։ և կեղծաւորաբար ոչ անհատատացի։ Նա մարդ զինքն ծանիցի. և հատարակաց բնութիք վարեսցի։ և երկրածին զանձն դիտեսցէ. և ի չափու իւրում կանոնի կացցէ։ Ոմասցի, ծանիցէ, զնահատիս մատնա արկածիցդ վերայ դրեցելոց։ թէ ոչ ընդունայն ինչ դրեցի. և կամ զբնաւ իսկութի սահմանեցի։ որ ի մերս բնութի պատուակի ազգի ազգի վրիպակութի։ Ընտ ի

կապէս։

միրեօքիք։ Թէպէտ և ոչ բովանդա

ցի։ Ո՞ի նոքօք և զայլսն իմաստա

բիւրուց արդասեաց չարեաց չափ մի երևեցու

Գլուխ. Ա.

Ա Ղբատին յաւելուած կրկին հեծութեանն ոտ
ըին հակոզի առ նոյն աղերս մաղթանաց.
Բան Ի հատոց սրտից խօսք ընդ Ա.Ի:

ԱՂՕԻՍ ՕՓՐԿՈՒԹԼԱՆՆ

վատահութեամբ խոպատ կտրեցից: և ապա
զէն եղեալ մատնեցայց այսպանեաց ան
երևութից ընդ դիմամարտաց:
Ուրք ոչ այլինչք են քան թէ թշնամիք
բնաւանիք՝ ինքնածինք բուսեալք:
Որս վերապրեալքդ սահմանեցին զոր քանու
թիս պատկերին ձևոյ: Ի դեպ ահարկուս ցուցից
առ սին: բազմահոյլ բունութիւն մարտա
կցացդ: Օ օրեզ ախոյեանս Ի ճակատս. ամենա
յաղթօղս և անպարտեալս:
Թէ և ևսկծելիս կիրս, և դժոխարարկութ պատուս
ծառոց՝ անհասանելեաց և անկոխ ձանապարհաց
երկք՝ և տաժանմունք: Քանզի զայն ամենայն
դունդս չարութեանդ՝ բանսարկուին զօրաց: սակաւ
մի արտօսր կաթուածոյ աչաց՝ իբր զձմեռս զե
ռուսս, բազմոտանիս: Խլեսայթից երկրի տկար
խլտմանց: անկեալ Ի մէջ ծորուածն ձիթոյ. կամ
դոյզնդեղ սատակչական ցամաքեցուցանէ: Նա
դոյն մի հաշուսն սրտի հեծութեանդ՝ եթէ Ի հոգ

Ըզ ուշ.

Սրբոյն Գրիգորի

Աղաչեմ զքեզ

Հանապազ շարժիս, առ դիւաս սատանայականս։ Ամէն
փոյթս, առ ՚ի բարկացուցանել զՏէրն։ Ոչ
ինչ ինձ ի ներքս ՚ի սրտիս զաղջութիւ

զորդեւան վիշտս, ստացողին։ Ծոյլ՝ առ բարեաց ին Թուիչս։ Ծոյլս առ երանութեն ընտանութիւն։ Վանդաղ՝ առ դիմմունս խոստացելոցն։ Ընդ առիս՝ առ կարիս պիտանեաց եւ օգտակարացն։ Պաշտօնեայս, սիրադրուժ։ Ընդհատակալու՝ երախտամոռացս։ Այլ ինձ մեզաւորիս, զի զարբիչն իմ բարկացուցի։ Այլ որդւոյս կորստե ան, որ զկենդանութեն ձիր մոռացայ։ Այլ պատասխանիս, անհամար բիւրուց քանքարոց. որ ոչ դոյ հատուցանել։ Այլ բեռնակրիս ծանրութե՝ մեզաց դժնեչից. որ ոչ ունիմ դառնալ առ Տէր հանդստարանն։ Այլ վնասակարիս առ ունեան պարտուցն. որ չիք յանդիման լինիլ հզօրին։ Այլ եղէդ նախիւ կիլանողականս նիւթոց, որ տոչորեցոյցեմ իւրեանին։ Այլ ինձ առայս յիշատակի. զի նեաք բարիւրթեն Աւ այրե ցեալք են դործեցեալք։ Այ յիմարութես, որ ոչ մտաւեցի զծածկեցելոցն հանդէս։ Այ ամբարշտիս՝ զի միշտ զոստայնս չարեաց կւեցի։ Այ զմարմինս պարարողի, կերակուր որդանցն անմահից կերօղաց Թունաւորաց, զի մրդ Համ բերեցից։ Այ ինձ առ արբուծն մահու բաժա կի. որպէս զյաւիտենականն տուժեցայց։

Այ ինձ առ ելս անարժան Հոգւոյս. եղկելոյ մարմնոյս. իբր դատաւորին յանդիման եղէց։ Այ ինձ առ նուաղութիւն լուղոյն լապտերաց.

Սբ. Յովհ. Ոսկեբերանի

զի անարժանելի է աղօթանալն։ Այլ ինձ առ
ձեռնադնապի. ահագին պահուցմանն. յորժամ
առաքաստին մուտն փակեսցի։ Այլ ինձ առ
ձայնին ահաւորութենէ. դողացուցչաց լսարսափե
լեացն բանից՝ երկնաւոր թագաւորին վճռաւան
կինքելոյ. եթէ ոչ դիտեմ զձեզ։

Գլուխ Ը։

Այրսուին յաւելուած կրկին հեծութենէ. նո
րին հակառի առ նոյն աղերս մաղթանաց։

Բան ՚ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛յ։

ՈՒՐՈՒ՝ ՕԻՆՉ ԳՈՐԾԱԼԻՍ

ցես անձն իմ կորուսեալ կամ ոճր թաքչի
ցիս։ կամ զի արդապրեսցիս։ կամ ոչ ելանի
ցես ՚ի մեղանաց բանտէ։ Քանզի՝ բազու
մբ են պարտիքդ, և անթիւք հատուցմունք
քն։ Աստիկ կշռամբանքն. և անվախճանք նա
խատինքն։ Նողոմք են հրեշտակքն. և անկաշառ
դատաւորն։ Չզօր առեւանն. և անողորմ հատուց
ուածն։ Քաւութիւնք սպառնալիքն. և անողորմ հատուց
յանդիմանութենին։ Հրեղինք են դեղքն. և ան
անցանելիք են վտակքն։ Թանձրամած խաւարն
և արտաքոյ այցելուք մառախուղն։ Պահանջ
թէ ի դուրն. և միանձնաւորն ստոգնապն։

Աստուածդ աստուածոց. և անզերծ սառնամա
նիքն: Աղտարև քեզ են դանձեալք դաւինքս
այսոքիկ դժնդակք և դաժանելիք օձևանք ան
ընդերձելեացդ պատուհասից: Ով անարժան ան
ձն իմ. մեղաւոր՝ չարադործ՝ պոռնիկ՝ բազմա
բիծ՝ և սահման անդառնանիլ, բնաւին անմաքրու
թիւն: Աչդա զարդիւնա գործոց ձեռաց քոց
ժառանգեսցես: Թխրեալդ յուղղութենէ. և
զառածեալդ ի մաքրութենէ: Տարապրեալդ յար
դարութենէ. և ի կարպաց պարկեշտութենէ.
Ընայնդ ի լիութենէ՝ հոգեպարդև հարստու
թենէ: Ցսիանձարկու բարերարին. և ամենակալ
թագաւորին: Այս քանզի կառուցեր քեզ զա
նել արգելան. և զանփախչելելի պատուհաս:
Խոստովանեալ քեզեն զանգիշական գործ վերք.
և զանօրինակդ քո զհարուածս: Ալ կայեալ անձ
ինդ քո պարտական մահու. զանգուժելիդ բեկ
ուածն: Ով չարդ ի բարեաց: Ով դառնու
թիդ ի քաղցրութենէ: Ով խաւարդ ի լուսազարմից:
Ով կոզոպտեալդ ի պճնելոյ: Ով դարուեալդ
ի դուելոյ: Ով ամբարիշտդ ի բարեպաշտից:
Ով շնչականդ. ի բանականաց: Ով անմիտդ ի
մտաւորաց: Ով անհանճարդ յիմաստնոյ: Ով
անմաքրուդդ չընտրելոյ: Ով մահացուդ ի կեն
դանեաց: Ով խոհերականդ ի սրբոց: Ով արբ
շիռդ ի պարկեշտաց: Ով կեղծաւորդ յարդ
արոյ:

Սրբոյն Գրիգորի

արոց։ Ով անպիտանդ՝ ի պիտանեացդ։ Ով անար
դդ՝ ի փառաւորացդ։ Ով նուազդ յառաւելու
թեանց։ Ով դերիդ՝ ի դերադունից։ Ով նո՛
առատոյնդ՝ ի վերոյ։ Ով աղքատդ յընչեղաց։
Ով անարժանդ՝ ի փրկութենէդ։ Ով տկանկդ՝ ի
բարձրութենէդ։ և՛ի հոգևոր հարստութենէդ։ և՛ա
րուճաճեալդ յօրհնեցելոց։

Գլուխ Ի։

Ա երասին յաւելուած կելին հեծութե. նո
բինհսկողը առ նոյն աղերս մաղթանաց։
Բան՝ ելսորոց սրտից խօսք ընդ Ա.յ։

Ի. ՍՐԲՈՅ ՕՂՒՆԱՅ ԱՐԺԱՆԱՒ

ուր ըստ քեզ քանքաւանաս շարադրեցից
ի կատակ մաղթանաց մատենիդ այսր ողբեր
դութենէ։ Ընվանձն իմ թշուառական,
ամենապատիաւոր. և առ պատասխանիս քա
նից անբարբառ։ Ընդպիտան Ա.յ և սրբոցն մա
նակցութենէդ։ Ո՛վ լերկ զլեզուն ծովուց՝ ի յորա
կութի դեղոյ յերեղեցից, և զպաշտս առատարի
օծ բաղմիցդ սահմանեալ՝ խառատուածն լայնու
քարտեղի չափեցից։ և զպրակս յոքանց անտա
ռաց՝ շամբից եղեգանց, ի հատուածս գոյ
ծելոց անօրէնութեանց զօրեցից ըն գրով սահմանի
նա փակել։ Ո՛

փակել զնաւ քո զմարս լեռնանուս ի մի լուծ կշռոց զօդեցեալ. կամ լեառն արարատեան ի կէտ ամբարձման նժարի միոյ արդարութեանդ միջնորդ կացուցեալ. ոչ հատասարի այնր հարթութեանդ համար զուգակշեալ: Ծառ ամբարձուղէշ՝ առուբարս տեղեաց. տերևալից՝ ունայն ի պտղոց. նմանակից՝ յաւէտ հարազատ, այնր թզենւոյ. զոր Տէրն դատապարտեաց: Քանզի ի սաղարդիւք վարսից՝ այս ինքն ի արտաքին դիմաց բարեշուք կերպից. իբր պահակաւ լինել պաճուճեալ՝ բացականացն գոլ բաղձալի: Իսկ եթէ մերձեսցի տնկօղն, խուզել զինդրելին. գտցէ զքեզ ունայն ի բար եաց. և գարշելի ի դեղեցկութեանդ: Ծառդ տեառ ղաց. և նշաւակութիւն նախատողաց: Օ՛ի եթէ ապաժամանն անդրոյշ ժամուն, հերասանձ տունկն պաղակորոյս. անկենդանն. որ զոյզն պատկեր ի անպատրաստից, եւին ընդ անիծիւք: Նա՛ւ կամ երկիր ոռոգեցեալ ցօղով ջրազմապատիկ զաւանդ արդասեաց երկրագործուե՝ առաջողացն ծչ մատուցանէ՝ լքեալ մոռանի:

Իսկ դու ծվանձն իմ եղկելի: սահմանք բանաւոր՝ և տունկ կենդանի: և ծչ ի ժամու իւրում պտղաւոր: ի բր զնոյն ոչ կրեսցես պատիժս, նա խնամ առակիդ: Ազդէ զՀամայնն ընկալար ի քեզ անպակաս յատաւելութեանց սկզբնաւորեալ ի մարդն առաջնի, և մինչև ի խափառումն ծննդոց խնբ նորին.

նորին. զբերս գործոց նանրութեց. և զհաս նորոգս՝ առեալս Աստուածայնոյ՝ հաստատին զքեզ Ա՛յ: Այլ ես զի եդից զքեզ նպատակ հանդէպ երեսաց՝ տեսութեամբ մտացս անձն իմ անպիտան: Ա՛լիմք ձգելոց արձանաց բանից. լեր զան ընտրել գազան վայրենի. անողորմաբար զքեզ քարկոծել: Որ թէպէտ և՛ պատահիմ անօրէնութեանցդ արդար՝ սակայն յառաջնումն պատասխանող. լեր ընդ ոսկի ումեմն, ընդ անձին. յօժարամիտ կամօք ոգորիմ ըստ իմաստութեն բանի: Այլ զոյգս գաղանեաց մտաց խորհրդոյս, ի բերդ զգենաւորեալ չարկաւորուն զբարութեանդ գործոց խոստովանեալ քեզ տարածեցից՝ Ա՛ստ իմ և Տէր: Ո՛վ որով չափով չափեցիր զանձինս սոգ ոանք. ի քոյդ անմոռաց գթութեց՝ այսրէն չափեցայց: Ընկալ լեալ զնորհսդ յաճախագոյն, ընդ մեծագոյն ից պարտեաց: Այլ որքան վերացոյն հարցածք անբժշկականք. և անհնարաւորք ձարակիեցին. ոնքանօք չափոք կրկին առ սմին, և խաստք արուեստից բարձրելոց բժշկիդ բարեհաճակեալ լուսաւորեցի: Այլ ի պարտուցն առաւելութեն նոյնքան փոխատոհմիք առատատրութեն բարեբան եալ միշտ պատկեսցի: ըստ խնկաւորդ քում առակի: Ո՛վ քո ես փրկութեն, և՛ի քէն ես քաւութեն: Ո՛վ քո ես յարութեն և՛ կեանք: Եւ աջով քով նորոգութեն: և մատամբ քով զօրեղութեն: և՛ի հրամանաց քոց արդարութեն: Այլ

Գիւղք Ա՛ղթիկ

յաղօրմութենէդ քոյ ազատութի՛ւն։ Եւ յերեսաց քոց լուսաւորութի՛ւն։ Եւ ի՛ դիւնաց քոց զբա՛ր ձուլի՛ւ Եւ հոգւովդ քովք բարութի՛ւն։ Եւ օծմա մբ իւղոյ քոյ սիրուհութի՛ւն։ Եւ ցօղով շնորհի՛ քոյ զբա՛րթուհութի՛ւն։ Եւ դուս տաս մխիթարութի՛ւն, և մուսացուցանես զվհատութի՛ւն։ Եւ բառնաս զնաւաղ վշտաց։ Եւ զհեծութի՛ւն ոգւոց ՚իծաղը փոխես։ Եւ քեզ վայելէ օրհնութի՛ւն՝ զոհութի՛ւն հանդերձ. յերկնից յերկիր։ և յաղագս հարց՝ և՛ի ծնունդս նոցա յաւիտեանս յաւիտենից. Ա՛մէն։

Գլուխ. ԻԹ

Ա՛ղաւթին յաւելուած կրկին հեծութե. նո րին հակումն առ նոյն աղերս մաղթանաց։

Եան ՚ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛յ։

Ո՛ Ա՛ՐԱ՛Ծ ԿԱՑԱՆ ՕՐ ՈՒ ՍԻՒՆ

պէս մատնեն կորստեան. զղջումն ուժ դնապէս, և մեղանչելն մոլեդնաբար։ Օ՛ ի թէպէտ և օտարացեալք իմեն ՚ի քէ մեանց՝ այլայլութիւք նմանութեանցն. սա կայն զներպարանս երկրաքանչիւրոցն առ միմեանս եդեալք՝ զմի ևզնոյն վհատութե ծնունդս առ տաղերեն։ Օ՛ ի մինն զհզօրին ձեռն, իբր ապի կար թերահաւատի. իսկ միւսն ըստ նմանութեան

Խոր քառ

Սբ. Յովհ. Ոսկեբերանի

քառոտանեաց պաշտաբեղինաց · յանդգնայս եղեալ
ղյուսոյն առաստան խզել : Այսպէս որոյ ընդ յառաջ
նոսա միշտ փաղաքշեալ խնդայ Հանապազ առ
ատանայ : իսկ երկրորդեալն ըստ նմանեաւք լափլիզօղ
դժբօղ որովայն զաղանի · եբր կերակրով արեամբ
պարարի : Այս արդ՝ եբր զգանեալ բազմահար
ուճաճեան հեծեծեաս · և յաւին մահու ժամանեալ
դոյզն ինչ զարձումն շնչոյ ընկալեալ : և յոգի
կենդանի եկեալ կազդուրեցայց՝ պատապրեցայց
յարեայց յանկենդանական կորաեենէ · օժանդակեալ
Ո՞ւր ձեռամբն , որ զթածն է յամենայնի : Այս
բերար երկնաւոր Հօրէն փրկուճե և բժշկութե
պատուղ ընձեռեալ ինձ մեղաւորիս · ախտացեալս
և մեղուցեալս : Այս սկզբնաւոր ողբերգութեան
այսց աղերսանաց՝ զհաւատոյ շինուճած կառուց
ցիոյ · Ո՞ւր զի և ումն ի նախնեացն սոգիմբք զին
եալ՝ փոխեցաւ իսկոյն յանմահականն վիճակ
վերինն : Ո՞ պապաշխարութե դեղն ընկալեալ ·
պապաշաւանաց թոշակաւն , զգբաւականն անեղ
ծութե աստէն ժառանգեաց : Ի վեր քան զորոց
առաքեալ ընդ նմին ցուցանէ · որք զհանդէս
մրցանակին յերկրի կատարեն · պսպղայիցն և եր
կինաւորացն յուսոյ հաւատացեն · և անտեսիցն
ճոխութե փարթամացեն :

Այսակ զնորահաս Տ[illegible]ունի պաշտելի քանին , յիշել
առ սմին · զի՞ամ ինչ հնարաւոր է այնմ , որ
[illegible] հաւ

Հաւատոյն։ Լ՚ը զի և զչարին ընտրականացն քար
եմանուէլ՝ այ հաճելեացն զինեալ՝ աստանօր
զայս պատկեր քանի ընկալաք՝ նախանի գահերէց.
առ ի սրբութենէդ մուտ՝ սովիմբ հանդերձեալ։
Ա՚ռանց որոյ՝ և ոչ Տ՚ն փառաց զնւբան առ մեզ
հրաշագործեաց զօրութիւն. եթէ ոչ նախ լծակից
խնդրեաց բարերարութիւն իւրոյ զհաւատոն մեր։
Ասաի և կենաց ընձեռել զօրէ ինքն իշխան բաւ
ականութ առ ընթեր գոլով այ։ Կան զի՝ հաւ
ատք քո կեցուցին զքեզ. օրհնաբանեալ բերանն
Ա՚յ վկայեաց։ Կան զի արդարև սեռն տեսու
թիւ. և կատարեալ իմաստութիւ. և առ Ա՚ծ ըն
տանութիւ. և բարձրելոյն ծանօթութիւ. հաւատոց
մանն, երջանիկ և ընտրեալ անուն։ Որ յարաձգ
եալ մնայ ան վթար և անքակելի։ պատուհակից
գոլով յուսոյ և սիրոյ։ Օ՚ն եթէ փոքու սեր
մանն մի գոյն, հաւատ մանանեայ՝ ջափու նուճաստի
հաւատ՝ զբերանց մեծութիւ փոխէ զօրեղագոյս ի՚
սիրոս ծովու։ Ա՚պա յիրաւի ընկալաք զոյն սիր
բնաշխարհ առաքնորդ կենաց. աներկմիտ պաշտօն
առ Ա՚ծ։ Որ զապառնիսն և զծածկեալսն առա
նց երկբայութիւ ի հոգւոյն աչս տեսանէ։
Աղերսդութիւն փառաւորելեաւ անուանքն՝ պա
տուհեալ հաւատ ընդ սիրոյն, դասեալ և յուսոյ։
Օ՚ն եթէ և զերիսն հատուածս առանձնաւորա
կան՝ ի մի և ի նոյն խորհուրդ դիտեսցես՝ յատ

Սբ. Յովհաննու Ոսկեբերանի

Եւ դիտեցին նոքօք յԱ՛ստ։ Քանզի եթէ հաւատաս թէ հաւատարիմ է նա, և սիրես. որով և յուսաս աներեւութից պարգեւաց նորին։ Նմա փառք յաւիտեանս ամէն։ Ղուկ. Ժ.։

Ա՛երասին յաւելցաւ կրկին հեծութեամբ նոցին հակառակ առ նոյն աղերս մաղթանաց

Քան զխորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛ստ

Ո՛ՐՊԷՍ ԱՒԱԶԱՆԱՑ ԴԱՒԱ-

անողաց. ունայնս զբարեաց. նայեցեալ խորհրդով մտացս իսկզբնաւորնիմ եղելոյ թէ. զձեռն ձեռին սատարողին իմոյ յանէծ լոյս. յուսով հաւատամ ՅՇ Ա՛ՐՔ առնել զոր կամի։ Քանզի և հաւատացի վա՛ որոյ խօսեցայ՝ խրատեալ պօղոսիս ուսեալ զի դաւթայ։ Թէ Աւարտ կենդանի մաղթանք նոցա յինձ արասցէ։ Որպէս հաւատովք ձանաչէր զնա. և զգօրութիւն յարուԹե նորա ըստ առաքելոյն. և զհաղորդութիւն չարչարանաց նր. և որ զինի բերին ասացեալքն։ Այսորէն սորին և յոյժ նմանաւոիպ. հաւատացեալ խնդապէս։ Եւ զինորդս այս փոխադրութիւն. որ զմեղացն քաւութիւն։ և չարագործութենէ, յար դարութիւն։ և յանմաքրութենէ զխրբութիւնն։ և յանքաւելեացս պարտեաց մահացու յանցանաց յանդաստապարտ երանութիւն։ և զի ծառայական

հէն կապա

կատանացս՝ յերկինսաւորն յաղաւոթի։ Քանզի
զի արդ ոչ արդեօք չքնաղ՝ քան զբան. և խմբեաւո
թիչ երկնաւորիչ խաւարի զտեաւ՝ և ահ օժան
դակեաւ օգնեաւ սիրտ մեղաւորի։ Որ ընդ մար
մնապէս ծիծաղիլն՝ առ նմին հեծէծ հոգեպէս։
Որ թէ պէտ յամբարձմանէ բարձրութիչ գերա
դունից կայիչ ատորասուզեաւ ծանրութիչ յան
դնդային վհին խորխորատ գբոյն կործանման.
նորադիւտ մեղաց անջրեւիչ։ Ունի և նշխար նշ
ուիլից փրկութիչ կենաց հպատոր՝ իբր կայծակն
լուսոյ պահեցեալ ՚ի միտս և յոգիս. ոմն զհուրն
նշանաւոր և զարմանաւոր թանձրամած հրաշիւք
մակադրեաւ վհին հրամանի ՚ի յատակս ներքինս
նիրհեաւ ջրհորոյն. ուստի և մեղուցեալն խոպատ
թաղձելոյ. և աւինակալութիչ բարոյն բարձրելոյ՝ և
համարձակութիչ չնորհին լքելոյ. յոսոսալ վերըստ
ին անդրէն միաւանդամ նախապարգեւիցն փառա
զարդութեանց՝ դարձեաւ հաստանել։ Քանզի
և յաճախաւսս անատաւսս հանդերձի՝ և այս ներդոր
ծիլ առ սոյնս։ Այլ զի սա զառաւոլին զօրութիւն
ամենահնար աչեառարանէ։ Որ խոնարհ հաճոյե
մեծապէս հոտոտի Աստ քան ամ բուրումն անու
շից։ Այս քան ՚ի խառնեաւն երբեմն աղացմամբ
խոպատ խորանին. որէ կերպարան անձանց խոնա
նութեան։ Այս որում հարցեաւ փրկչին ամենից՝

զամենս աղտաց եաւալ տեսանելեօք, Հաւատայք
ասելով առ այդ՝ Թէ կարողեմ առնել ձեզ զայդ
Ո՛չ պարգևեաց աչացն ինձ լոյս՝ եթէ ոչ նախ զհաւ-
ատոցն դրաւ ընկալաւ։ Ո՞րան ղն՝ զի՞նչ քան
զմեռելութիւն քառօրեայ դիւոյ առ կենդանութիւն
մեզ յանյուսադոյն, առ որ կանացն ժամանեալ
ի յոյս արարչին Հաւատոցն հանդերձանօք, անյա
պաղաբար զփառացն այ տեսին զՀանդէս ի յեղ
բօրն կենդանութիւն։ Ո՛սկ ատլատին անկապուտ
ընտրելին մեացելոյ զինի մեղանացն՝ Հզօրագոյնեն
վկայք։ Ցախ՝ ենովք զինի ահարոն, յիւս նոցա
դաւիթ, դարձեալ և պետրոս, ընդ որս և փոքրն
եղիազար՝ որ ի մեծէն այ ողորմեալ մեծագոյ
նիցն վկայեցաւ։

Ա՛ւետարդէ առ այս եբրանն առաքիչ անառակ
որդոյն։ Ծողոմ զպռունկին՝ որ ի նէ գովե
ցաւ։ և զմաքսաւորն՝ որ ի բարեպործէն յիշատա
կեցաւ։ Ա՛ւ զաւազակն երջանիկ՝ որ յարձա
կուսն վերջին շնչոյն, Հաւատովք պսակեցաւ։
Ա՛ւ զոր ան քաւելինեն պաթտիք, զՀաղորդեալքն
ապանման մահու արարչին, առ որս և դլխաւորն
ընտրելոց պօղոս՝ որ երբեմն նախնիներ անօրինաց
Ց՝որոց ոմանք ծանօթութիւք օրինին գլորեալք՝
անդրէն կանդնեցան քիւ բազմաթիւ դերազան
ցութիւք՝ քան զնախակրօնսն առաւելութիւ։

Ա՛ռ որ նախ քան զօրինակին տրտչուի զաւանդն

պահեալ Հայրնի. մերձաւորագոյն գոլ՝ պատուէ
բանի սիզբնա Հօրն դասանութե՝ որ Եղնախնոյն
պարտիս ինքեան վարիուցեալ՝ զնորայոն խըռմն
առաջեաց կրկին առաքանմամբն։ Ա՛ն քաւեցաւ
միայն ծածկեալ՝ ի յերկիրն այլ յարբարելաւն մար
մնով բանականացն բնութե՝ կենաց, կարապետ
յաղթող զօրապէս բնութե՝ մահու փոխեցաւ։
Ա՛ստ ոմանք՝ ի բուսոյ տհաս Հասակին չարութե՝
յերկարաձգեալ՝ ի կատարեալ տիս ժամանակին
ոչ՝ ի բարձրութե՝ կայից Հոսեցան. քան թէ՝ ի
ստորնականաց թշուառութե դժնդից կենացս
՝ի կամարն երինից Համբարձան։ Այս թէ այն ժա
մանեաց կանխաս զօրացեալ՝ ի չարեացն դարձ. որ
մինչև յասկեղէն նիւթ յեղանակեալ Հողոյս գոյու
թե։ Այս պատկերն արքունի՝ ի պատիս կերպիս
մերոյ նկարեալ արքունականն քանթուածով.
անկորուստ և անվհատելիս և յաղթող դասաձա
նութե զմերս ենթադրել բնութիւն։
Ա՛պա առաւել յուսալի՝ այժմ մերկապարանոց
ըստաւորութի անքօղ և ան վերարկու՝ արմբ քսիս
ուխտեալ. որով և միշտ Հաստատեալ պահի՝ ի մեղ
քանն Տ՛րնի. ըստ մարգարէին ձայնի՝ ուխտ
խաղաղութե՝ և կնիք Հաստատութե՝ առ Հաշտա
բարն միջնորդ երկնային։ Ա՛նմահ կենդանի՝ և
միանձնաւոր՝ բարեխօս։ Ա՛պա ուրմն ըստ
այսոսկ կանոնի Հիմարատուն՝ և անփոխադրե

Ա՛ր ինձ զքեզ, Տէր, ի սկզբանէ
եւ ի ծագումն յաւուրց,
եւ ի հաստատել զերկիր
եւ զերկինս։
Եւ զքեզ ես ակն ունիմ
ի կատարածի աշխարհի,
եւ ի սպառումն դարուց։
Ի քեզ յոյս ունիմ,
եւ ի քո ահ կամիմ
զգալ զանձինս իմ,
եւ ի քո սէր ցանկանամ
հասանել։
Ի քեզ ապաստան առնում,
եւ ի քո ստուերի
ակնկալեմ հովանալ
ի տապոյ աշխարհի։
Ի քեզ ապաւինիմ,
եւ ի քո գթութիւն
յուսամ ապրել
ի ժամ դատաստանի։
Ի քեզ ակն ունիմ,
եւ ի քո ողորմութիւն
ապաւինիմ
ի ժամ հատուցման։
Ի քեզ յոյս ունիմ,
եւ ի քո ողորմութիւն
ակնկալեմ
ի ժամ դատաստանի։
Ի քեզ ապաւինիմ,
եւ ի քո գթութիւն
յուսամ ապրել
ի ժամ դատաստանի։
Ի քեզ ակն

Գլուխ ԺՈՐ.

Ա Ղերսական յաւելուած իրիկուն հեծութեանն Նո
րին Հակոդէ առ նոյն աղերս մաղթանաց։
Բան՝ ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՜Յ

ԱՅՍ ՄԱՐՏ ԿՐՆԱՅ ՕՐԻ ՕՐԱՆ

Էս յառաջնում զգլխանն յուսահատական
բանիս լքայ. և տարակուսանաց հեծա
նաւն ՚ի մահ ձաղեցայ. առաւանօթ ՚ի յուս
այն կերպարան փոխեալ յարդահատել հա
մարձակեցայց։ Ո՜ երրորդուին աւր կարդալով
յոդնականութիւն ինձ մեղաւորիս։ Որ և անդս
տին խակ օրհնաբանելն և՚ի դատաւանելն զիւրնդա
նարարն բնաւից աճ. խակոյն և կոչեցաւն ընտանի
ձայնին ահաւորութիւն անուան ընտրհաձիրն բա
ղերարի՝ մահացեալսե կենդանուն։ Ընդ մար
գարէին նախաձառութիւն՝ թէ որ կարդայ զան
ուն ՚ին կեցցէ։ Ի՛սկ ես ոչ միայն կարդամ՝
այլ նաև հատատամ մեծութեան նորին։ Ոչ
եթէ վա՜ պարզևաց նր մատուցեալ յողբ դեզ
երիմ՝ այլ եթէ զիւրնդանուն խակապես. և զ ընդոս
տուր հատուն հատատի. առանց որոյ ոչէ շար
ժողուն. կամ ընթացուն։ Ո՜ ի ոչ այն քան յու
սոյն հանդուցիւ՝ որ ջափ սիրոյն կապանօք բեր
կիմ։ Ոչ ՚ի տուրան՝ այլ ՚ի տուողն յաւէտ կամ
ՃՔ օսիմ։

Սրբոյն Գրիգորի

օսիմ։ Ա՛ւ փառքեն ինձ անձկալի։ այլ փառաւ-
որեալեն համբուրելի։ Ա՛ւ կենացն փափուկանօք
այլ կենարարին յիշատակաւն միշտ ճեռնձերիմ։
Ա՛ւ վայելչին տարփանօք հեծեմ։ այլ հանդերձ
ղին տենչանօք յերկիւղանց ատեն կախանիմ։
Ա՛ւ զհանդիսան խնդրեմ այլ զհանդուցչին երես
աղաչեմ։ Ա՛ւ հարնարանին խնճոյք՝ այլ վեսա
ին անձկութիւն մաշիմ՝ ի ձեռն որոյ զօրութ վատա
հապես ակնկալութիւն՝ վերադրեցեալը յանցանօք
բեռանց՝ աներկիւղ յուսով հաստատ՝ ի կարո
ղին ձեռն ապաստանեղեալ։ Ա՛ւ քաւութ միայն
հասանել՝ այլ զնոյն ինքն տեսանել ողորմութիւն
և փրկութիւն և յերկնային ժառանգութիւն. թէպետ
և յոյժ եմ տարապրելի։ Այս արդ՝ քաղցր պատ
կառանօք ամաչեցեալ դիմօք կորացեալ գլխով
նորդ ազդման կափուցմանց երկակի շրթանցս՝
արժանապակ աղեխիւ փակելոց առ անհամարձակ
լեզուս շարժուելի, նորոգեցից երգ հառաչման՝
պաղատանաց յեղանակութեաց՝ աղի ողբիւ հեծե
ծանաց ի քարձունս աղաղակելոց։

Ա՛ երս՝ յաւել կրկ՝ հեծ՝ նոր՝ հակո՝ առ նոյն աղե
մաղ։ Բան ի խոր՝ որ՝ հաւաք ընդ Ա՛յ։

նկալ քաղցրութիւն՝ Տէր ամ հզօր, ըզ դառ
նացողն զաղաչանս։ Ա՛ատիր դիւթութեամբ՝
առ պատկառեալս դիմօք։ Ձգ

Գ. Երեք Ս. Հօրից

Փառաւոր ամենապարգեւ. զանօթական տէրու
թիւն: Արձ յինէն ողորմած. զանըմբռնելի ծանր
ութիւն: Ընդրպեսեայ հեզարաշոր. զմահացու կրթ
ութիւն: Էարեայ միշտ յաղթող. զհաւատոյն հա
ստութիւն: Հաւատարեայ վերնային. զմոլեցեալն մատ
նեսուղ: Ընկեայ կեցուցիչ. զհորուսչին ընթաց
մունս: Յրուեայ ծածկատես. զըմբռնողին
չար գիմունս: Խորտակեայ անքննին. զմարտաւոլին
դիմեցմունս: Տեառնապրեայ քով անուամբդ. զը
լսնացուց երդ յարկին: Պարփակեայ քով ձեռա
մբդ. զարատաղ տաճարիս: Ծածկեայ քովարդ
եամբդ. զմուտս սեմոյ սենեկիս: Կերպացոյ զքո
նշանդ. ի հետս ելից մաղթողիս: Ընդրացոյ քո
աջովդ. զհանգստեանս խաչեալ: Ապրեսցես ի
հաղթից. զծածկարան անկողնոյս: Պահեսցես քով
կամաւդ. զտառապեալ անձն հոգւոյս: Ընխաղդ
ախ արասցես. զքո շնորհեալ շունչ մարմնոյս:
Ազատեսցես շրջափակ. զպար զօրուդ երկնայնոյ:
Արգելցես ի դիմի. ընդ դէմ դիւացն դասու:
Տուր հանդիստ բերկրութեամ մահահանդոյն նիրհ
ման ի խորութեն դիշերիս: Խարեխոսութեն
Հայցուածոյք սրբոյհոյ ածածնին՝ եւամ ընտրե
լոց: Ընմիսիեալ պարտութեան զպատուհան տեսու
թեց զդպարանացս խմաստից: Ընզարհուրելի
զետեղմամբ, ի ծփական խոռոխութեց: Կենցաղա
կան զբաղմանց: Ընդրջակեն երազոց: Խուա
ծդ կանաց

Սբ. Պողիկարպոս

կանաչ ցնորից։ Ցնչատակաւ քո յուսոյդ անվնաս սէրն պաշտպանեալ։ Այս սքանչելի վերատեսչին՝ ինձ մանկ ծանրութիւն։ Ընդունազդատ արթնութիւն։ Ոդեներոյդ զուարթութիւն՝ ինքեզ արձանացեալ։ Այս ձայն մաղթանաց բուրմամբ հաճատոյ։ քեզ ամէն օրհնեալ։ Թագաւոր փառաց անձառ փառաբանողաց երկնադրամաւ խմբից երգակ ցեալ յերկինս առաքել։ Ո՛ի դու փառաւորես ալես յամ արարածոց յաւիտեանս յաւ հանիկից ամէն։

Կուսից. ԺԴ։

Ա՛ղբատին յաւելուած կրկին հեծութիւն նորին հակոզն առ նոյն աղերս մաղթանաց Քան՝ իմոյ ըստ սրտից խօսք ընդ Ա՛յ։

ՈՒՐԲԱԹԱՐ · ՀՈՂՈՄ

ահաւոր։ Հայրդ բարի ողորմութիւնդ շնորհի։ Որոյ անուանդ խակ մեծիդ զգեցուածիւն և զբնաւանութիւն աւետարանէ, քաղցր դժնդակից և անդադարաց։ Ընդ Քեզ և Որդւոյդ քո իբրև զքեզ։ զօրաւոր ձեռնն իբրև զքոյդ։ Ոչն ժամանակ Տէրն ահեղ։ Ընդ արարչութիւնդ քոյմ բարձրացեալ։ և Ոչ դիւդ սքանչելութիւնդ բոլոր ստեղծուածոց։ Ընդ ամենայնի ի քեզ յուսացեալ։ Ընդ Քեզ և Որդւոյդ քո իբրև զքեզ։ զօրաւոր ձեռնն իբրև զքոյդ։ Ոչն ժամանակ Տէրն ահեղ։ Ընդ արարչութիւնդ քոյմ բարձրացեալ։ և Ոչ դիւդ սքանչելութիւնդ բոլոր ստեղծուածոց։ Ընդ ամենայնի ի քեզ յուսացեալ։

Ի

Ջի քոյոդէ չնորհաց Աւ՛ք գԹուԹեց։ Ով եւ
Ա՛ն ուրդ մի՛ զօրացին մարդկայինս դործք առա
Ի՛ակ ոզորմուԹիք մեղուցելոյս բարերարուԹիք։
Ի՛ք պարգեւք՝ վաստակելոցեն փոխատրուԹիք։
իակ առաջինն զՀգնաւորացն յայտնէ զդործս։
մուԹեն։ Ո՛ ի երկրորդն զքոյդ յաճախէ զիաս
պարդեւանես այն քան հոդեկաւոր՝ որ քան յոդոց
քոյնցեն պարգեւք՝ եւ քո ողորմուԹիք. այլ ո՛չ ի
նորոգ արդարացուսցես։ ՎՀան զի ԹէպԷա եւ
պաւուԹիք։ Կատարեա՛լ խնդուԹիւն դոյն։
Ի՛ուԹի մշանջենաւո՛ր՝ Հաւասար քո Հաւիս։
Վհաւակից որդոյ Տ՛րուԹեամբ։ Ի՛ըրեակ անձ
նաւորուԹի Հաւասն անքննին։ Տ՛րոՀեալ՝ ի դի
մաց ուրոյն զաւուցմամբ։ Ի՛սկ միաւորեալ Հա
մազուդուԹիք։ Ա՛նդնագոյ բնուԹիք ակրագէս։
անշիւնի եւ անն անջրպետ՝ միով կամօք եւ կցորդու
ԹիՀ։ Ա՛յ երկրորդի ուսմանն՝ իյուսմանն։ եւ ոչ
քԹԹել միական առնուազուԹի միոյն ժամանեալ
քան Թէ պատճառ սիրոյ երկնայնոյ անատուեր
լուսոյ։ որ առ մերնէ ծանօԹուԹի։ Ա՛յով պըր
սակաւ սրբասացուԹիք՝ անսկզբնաւոր Ա՛Հաբա
նեալ։ ՎՀան զի արդարւ վերաձայնեալս այս խոս
տովանուԹի երեք փառատրեանդ դաւանուԹիք
զվերին Հաւատոյ զպերատոս երանեաց։

Ի՛սկ զդատապարտելոյս անձն մեղօք բարեՀրման
քո ակնարկուԹիք, ո՛վ խնդրօղդ գերԹելոյս՝ Հրաշա
նորոգ արդարացուսցես։ ՎՀան զի ԹէպԷա եւ
քոյնցեն պարգեւք՝ եւ քո ողորմուԹիք. այլ ո՛չ ի
պարգեւանես այն քան Հոդեկաւոր՝ որ քան յոդոց
մուԹեն։ Ո՛ ի երկրորդն զքոյդ յաճախէ զիաս
իակ առաջինն զՀգնաւորացն յայտնէ զդործս։
Ի՛ակ ոզորմուԹիք մեղուցելոյս բարերարուԹիք։
Ա՛ն ուրդ մի՛ զօրացին մարդկայինս դործք առա
Ջի քոյոդէ չնորհաց Աւ՛ք գԹուԹեց։ Ով եւ

Սրբոյն Գրիգորի

անդր իսկ լեալն քան զօրինս բնութեանն հաստատեալ
բնաւորականս հոմանոց։ Այլ յաղթօղ եղեալ
քոյդ երկայնմտութեանդ՝ նուաղ եղեալ առ քումդ մա
սին ընթացք երկրածնացս։ Քան զի ևւոր մարդոյն
թէն պերճանայլն օրինականացն վատահուելով՝
ի լուսաւորել քոյդ արդարոյն գուշակ ներկայիս։
Այմենանուաղ անձկութեանդ լքեալ հրէութիւնն
յետանեալ։ և յայնէս ընդ տարագրական ան ողորմե
լոյն։ առաւել նոքայդ ետան կրօտեալ մարդասիրութե
Եւ քան զի ամ ինչ հնարաւորն քեզ բարերար
լուր պաղատանացդ գոչման հեծութեանս՝ որ կար
դաման առ քեզ։ ողորմեա։ կեցո՛։ և մարդասիրեա՛
Օ՛ի քոյդ երկայնամտութիւն։ քաղցրութիւն։ փրկ
կութիւն։ քաւութիւն։ և փառք յամենեցունց
յաւիտեանց ազգաց ամէն։

Գլուխ։ ԻԴ՛։

Ա ելր՛ յաւել՛ կրկ՛ հեծ՛։ նոր՛ հակո՛ առ նոյն աղե
մաղ՛։ Քան՝ ի խոր՛ սար՛։ խօսք ընդ Ա՛Յ։

ՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՒՐՀՆԱՒՈՐ՝ ԳՕՎ

ՈՅ ձառապայթ՝ աղբեայ երկնաւոր՝ գով
եալ։ անպատում։ Ողորմ անձառ մեծիդ այ խոն
արհե ցոյց զուռնին քո՝ բարձրեալ բարեգութ
կենա ց ապաւէն։ Նորոգ մերձեցեալ կրկին աս

տանէօր ՚ի հառաչումն նուաղս ձայնի վիրաւորելոյս
Ա՛է ցուցեալ երբեք եթէ աղաչեաց զքեզ ՚ի
ձեռն աւազակացն սրոյ խողխողեալն՝ քան զի կար
կամեալէր։ Ա՛է ձայն պաղատանաց զինի արձակէ
ած քանզի անկուին չէր։ Ա՛է մատաղքն տատա
նեալոց զաղէտս տագնապին յայտնեաց տեսողիդ
քանզի խորտակեալէր։ Ա՛է աչս կոկողազինս
արտասուօք ողբոց բարերարիդ յանդիման կա
ցոյց՝ քանզի վնասապարտէր։ Ա՛է ՚ի պատուս բա
նից միջնորդի զողորմածիդ կաման հաճեցոյց՝ զի
անայցելուէր։ Ա՛է հայթհայթմամբ խորտակեալ
մարմնոյն արիւնաբերանդ ներկուածով ձորձոյն զգ
թածիդ զսիրտ ՚ի մեռելոտեանէ։ Ա՛անատանդ զի ՚ի քոյոդ
սամեռն ասել կենդանուցն՝ սակաւ ինչ նուազ
ոսին վարեցաւ՝ այն զի անյարիրէր։ Ա՛անզի կի
և ոչ ծնդովքն հասատատուէ իբր դարշապարա
թածիդ զսիրտ ՚ի ձմեռոյց՝ վն զի ան յոյսեր։ Ա՛ա
մարմնոյն արիւնաբերանդ ներկուածով ձորձոյն զգ
անայցելուէր։ Ա՛է հայթհայթմամբ խորտակեալ
նից միջնորդի զողորմածիդ կաման հաճեցոյց՝ զի
ցոյց՝ քանզի վնասապարտէր։ Ա՛է ՚ի պատուս բա
արտասուօք ողբոց բարերարիդ յանդիման կա
քանզի խորտակեալէր։ Ա՛է աչս կոկողազինս
նեալոց զաղէտս տագնապին յայտնեաց տեսողիդ
ած քանզի անկուին չէր։ Ա՛է մատաղքն տատա
կամեալէր։ Ա՛է ձայն պաղատանաց զինի արձակէ
ձեռն աւազակացն սրոյ խողխողեալն՝ քան զի կար
Ա՛է ցուցեալ երբեք եթէ աղաչեաց զքեզ ՚ի
տանէօր ՚ի հառաչումն նուաղս ձայնի վիրաւորելոյս

Գ. ՂԵՒՈՆԴ ԱԼԻՇԱՆ

բանիւ յանդիմանեցեր: Ել ոսո՛ն չարեր անկե
լոյն՝ այլ կարեկ ցաբար մատուցեալ. զծայրագոյն
ցուցեր զնեռաս: Ել քահանայապէս ըստ աՀարոն
եան տիար օրինին զբրաւոր առ մահուն պաշտօն՝
դատապարտիչն անիծիւք եբաւանալիր քարանցն
ձգմամբ՝ ի խորագուռն խոցեցելոյն արդեամբ
մատեար: Ել ո՛չ զևատական կարապետային ան
կատարադործ՝ էյերկուցն միջի բաժանեալ խըտ
րոց հնոյն լուսեն. և նորոյս սիլոեն: Ունայն՝ ի
հոգեւո՛ր յատաշնարարանն հանդիսացեալ՝ զվերա
էորելոյն տեսեալ զևատանգ: Ո՛ ի մի՛ սատակիչն
օրինակութ տապարաւն արմատակորաւ զմահուն
պաշտօն՝ ի քեզ նկատեալ. յատաջ քան զվորձ
առակացն սատակեացի՛: Ո՛յհեթանոսացն պահ
պան անուն ատորեսատանեալց որք՝ ի հրեից ըն
կալեալ զօրինս ամբողջ պահեցին. զոր նոքա մոռ
ացան: Կոչին կցորդեալ մարմնոյդ վերարկու
մերակերպարան խառնուրթբ՝ զպատարան գծա
գրեցեր զաբեահս. առ օտար աղգիան:
Ել Ո՛ճաբարդ ներդործուրթբ անապականաւ
ձեռն կարկատեալ յատրուցեր զմարդն նախնի՝
մեղուցեալ՝ ի մահ խոտովքն ծննդովք:
Ո՛ տրամեցելոյն սիրա՝ բերկրեցուցեր: Ել զղ
վհատեալն՝ հաստատեցեր: Ել զթշուառացե
ալն միանգամ կրկին զուարթացուցեր: Ել
զանին կենարար օծմամբն և բաժակաւն լուսոյ

լեր։ Հայիւդ երկնայնով՝ արարչականդ քոյին մարմնով՝ նոր յեղանակեցեր։ Ա՛ստուածածնէ երջանկացն ազանց ընտրեցոյ՝ յանձանձեցեր։ Գործեցեր՝ եւ խնամարկեցեր։ Հանդարտ ընթացդ դրաստուն տածողութիւն անզգուեալի պահեցեր՝ մինչեւ յարկն լուսոյ ածեր։ Ի՛ձեռն երկաքաջ խըրոց միջնորդացդ՝ նահանեաց՝ եւ երկրորդաց՝ տըւչութիւնք կատարեցան՝ կենդանականաց մարդասիրա պէս դարմանեցեր։ Ա՛ւ ոչ երբեմն ըստ մոլեխոհ թեւս տարածեալ արծուոյն օրինակաւ՝ ընկալար զնա և՝ Հանդիսան Հանդարտութեանդ երկրին բարուեաւ առաջնորդեցեր։ Ա՛ւ բանին կերակուր Համբեալ հրամատրեցեր վարդապետութեանց։

Ա՛ւ արդ՝ որ զբնաւէն ծայրագունին բարու թեանդ լուսոյ յաւժ՛ բոլանդակապէս հրաշագործեցեր։ Ո՛ օգտողին զգանձն քեզ սեփհական նեաւ՝ զքո ստացուածն առ քեզ դարձուցեր. կեցո՛ և զիս մաքրեալ ի մեղաց պարտեաց՝ որ ձըրմ պարգեւես և անպատրաստից։ Ընդ որոց և զինձ տացես քաւութիւն՝ և բժշկութիւն։ Խաբեպուճ։ Ո՛ օրեղ։ Ընքնին։ Ընեղջ։ Հաւորո

Օրհնեալ միշտ յաւիտեանց
յաւիտեանս
ամէն։

Գլուխ. ԺԱ։

Ա Երբաքին յաւելուած կրկին հեծութեանց ևո
րին հակառակ առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան Ո՛վ խորհրդոց սրբոց խօսք ընդ Ա՛յ։

ՍԱ ԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱՍ

Երբաքին առ նոյն հեծութեանն սրտիս վասն զի
ինձէն մատուցեալ սովին նուաստս Ինոյն
ոճ բանի զամենապարգեւէդ յարդահատեցից
Տագնապեա՛լ ոգւոյս վտանգի՛ս խոպառ՝ երբ
մեռեալ՝ կենդանւոյ անմահիդ մաղթեմ՝ այ. խոս
տովանեալ ընդ փառաց քոց՝ զիմս անարդութի՛ն
և առ չարեօքս իմովք զքո՛յդ բարութի՛ն՝ որովք
յաղթեալ գոայ՝ քան թէ բժշկեալ։
Նա ամաչեցեալ՝ քան թէ համարձակեալ։ ուս
տակոյս աւանդատուաց։ Ո՛սկ կրկին առաւին
որ առնս՝ որ ո՛չնահարին տրուպն տարացուցիս. որ
յեսին անզգայութենէր մատնեալ. մոլորեա՛լքեր
՝ի լերկինս՝ և առ ո՛չնէ այցելու՛ն։ Ընդ գաղանակա
նացն դիւաց՝ և կուռացն վայրենութե՛ն թափառեալ
ո՛չ մերձաւորագոյն գոլով սակաւ՛մի հօտին։
Ա՛չ բանուննէի՝ որով և գցաւոցն աղետապատմի։
Ա՛չ ձեռն ձգողական՝ որ համբոյնէ ազդողական։
Ինակ դու միայն գովեալդ յըսկզբանցն յաւիտե
ից անց

ացն և յարդիւ՝ ծնելոցս՝ դառեալ ըստ մաղթանաց դոյման երդողին. զի մեղսագելոց յան նշոյլն մո լորութիւնէ խնամողօքն տեսչութիւնէ կամաց Տուիս կոչեցար։ Եւ ո՛չ միայն Տոդացար՝ այլ և խնդրե ցեր։ Եւ ո՛չ դառեր միայն Հրաշագործ՝ այլ և ան ճառելիդ՝ բարերարութիւնէ սիրոյ՝ ի կենդանարարդ քո յոտս բարձեր. և ընդ երկնային զօրսն դասե ցեր՝ ի Տայրենիդ քո ժառանգութիւն։

Եւ արդ դու Տզօր՝ կենարար՝ օրհնեալ. այցե լու զԹագդ ողորմութիւնէ. եթէ զինասա ընկա լար՝ զապաբանեալն աղերսանաց. որ միանգ իմիջոց մահու սահմանիեր չարչարեցեալ։ Իսկ մեսա՝ բան անբանիցն անզգայութիւնէ վտարանդի՛ բացա մերժութիւնէ յանբնական վայրի՛ վարանել. ի բառաչ Ձայնի բարբառոյ՝ որ անկերպաւոր՝ աննշանակ ան. ձածային բարեխնամութիւնդ անտեսեցեր զսի եղերահրաշն լանամոզութիւն. առ կորուսելոյն մեծ Թշուառուե՝ յայտնեաց վերսային։ Ողորմեցդ խորք. և բարերարութի՛ցդ Տոսանք՝ առ անօրի նեալս առաւելութիւնէ վերադրեցելոցդ օրինակու Թիւնէ առ բազմօրինակ մահու պարտականս. առ որ ի բարութեց խառնիդ քաղցրութեց՝ յաստուկ Տամն չար. առ անդամս մարմնոյ՝ արժանաւորս Տատման. առ Համաձարակ ամենաբոլոր ախտեցե ալ Տոգիս վիրաւորս. առ Տաւատարեալս՝ անզգայ ութեց անասնոց. առ օտարացեալս՝ յընտանութե

խմաստնոց· առ աննմանս՝ հանդուրնակից բանաւորութեց։ Որ եթէ տարացոյց դոյր՝ ես ասէի։ Թէ նմանակից դոյր իմ՝ պատմէի։ Թէ հանդուրնակից դոյր՝ ես ձառէի։ Թէ հաւասար դոյր՝ ես դրէի։ Թէ զուգադործ դոյր՝ ցուցանէի։ Թէ օրինակ դոյր՝ ես աղէկէի։ Թէ յանդգնական՝ հայթհայթէի։ Եթէ ինքերկայումս առա՝ ես յուսայի։ Այլ զքան զի՝ անցեալէ ըստ օրինակ· և հրաժարեալ՝ ըստ նմանութե՝ զոր քո միայնէ քաւել և բժշկել և հրաշադործել։ Վենդանարար համայն մեռելոց՝ նորոգութիւնդ սիրելեցդ։ Ո՛վ է եթէ սրբոյն սրսի տեսութէ երջանկին Գաւթայ՝ անօրէնութէն չարեաց բա ըմբռնեալ սրի քան զգլուխ· և ըստ ծանրութեց բեռանց դժուարակրելոց յանցմունք մեղաց։ Ուսի որ առիս կրկին աղաչմունք՝ դերազանցէ քան զհեղեղն ջրակուսակ սիեղերասպղ ամենասպառ ծովուն յորդուն։ և զգլխոց լերանց վերադրէ։

Այժ ընչեացդ ծո քո քաղցրութե՝ իբրև առ նոյիս· և որ զերկինս հալէ զօրութի ցամաքե ցուցանել զշինղջս ջրակոյս բազմակոհակս և եր կրակործանս իմոցս պարտեաց· և լեռնակարկառ բարձրութե՝ մեղացս ամբարձելոց՝ և համառօտե ալ զբան քո հզօր ամենակար հնարաւորութե՝ հակիրճ հատուցմամբ՝ արասցես ահա ելս քաւութե· ըստ մարգարէին առ երկարաձիգ· անօրէն

իմաստուի յոյժ արդարացեալ։ Թէ ասեմք ասէ
լ-ակ ցեալ՝ Հաստատեաց զՇմարտու-ի քո. առ
յօվհաննէս՝ և ղինքն ընդ Հաստատակաց բնու-թեան
մաքրու-ին ուսնէր աւետարանիչն կենացդ բանի
նացեալ ՚ի մանկու-թենէ։ Ո՞ ի որ զկատարեալ
փշած-ին բնու-թեաս՝ ըստ անստա քո վկայու-թե։
րին երկնին ՚ի յանդաստան սահմանի ամենաբոյս
անհամար բիւրոց՝ նորոդ յայտնելոց։ որ օրինաւո-
լին բնաւո-որ աբարտղերձեալ զբիծս չարեաց.
Եւայդ բան առ մեզ՝ որ միշտ ՚ի բնու-թե ուն
ուսա ՚ի յաւուր զիւրաքանչիւր մեղանաց զպարտիս։
չար։ Ա.յլ եօթանասնիցս եօթն Թողու-լ անտ
կէտ սահմանի՝ մեծի պայմանի ՚ի բարեվիճակդ
քո կանոնաց։ Ո՛չ փոխատրել անդրէն չարի՛
և ո՛չ ևնդաս ընդ կորուստ մարդոյ՝ ըստ դա-ճի՛
և ո՛չ ևնդաս ընդ կորուստ մարդոյ՝ ըստ դա-ճի՛
անքեն ՚ի կամաց քոց լցու։ և ո՛չ արարեր զմահ՝
դու-թի՛ք՝ և նշմարանք մթու-թե։ Վհան զի կե
բորբոքու-ն բարկու-ե։ Որպես ո՛չ կրկին նեն
Հատոյց տուիսեածս տո՛ւժս տաժանականիս։
Վա՛յ զի և՛ւիք իսկ առ քեզ ցասումն սրտի՝ և կամ
զարժանա բոլորովքեան զանվճարելի պարտու-ս՝
դամայն։ Խարեպործեսցես՝ խակապէս։ Հատուցես
նու-թի։ Եւ ներելով իմն յամառու-թե՝ ոմ եր
կայնամիտ՝ ողորմած։ օրհնեալ։ Թողեաս միան

Սբոյն Գրիգորի

Մեղս մեք չունել. սուտ առնեմք ընդ։
Նա ար կատարեալ էան քո խնկեալ և ի քեզ
լոխ եղեալ՝ անպակաս խոստովանեն. առ
քեզ մոլորութիւն եղծնդակ անիրաւութիւն։ Այ
որոյ խընայեա յիս ողորմութիւք՝ քաղցրութեամբ ձայն
կաց աղաչիւր. միայն օրհնեալդ յայմ յաւիտեան
յաւիտենից։ Ամէն։

Գլուխ ԻԹ.

Այրատին յաւելուած կրկին հեծութեամբ նո
ր[ի]ն հոկոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց։
Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛

Լ ՍՐԹ ԳՈՒՈ· ՄԻԱՅՆ ԱՀ

Երկնաւոր։ Բարձրեալ։ Բարեգործ։
Հոյակ ողորմութիւն։ Ող նեղողութիւն։
Ող բժշկութիւն։ Ող առաւութիւն։
Ողեն պարգեւք։ Ող միայնոյ են
ձիւրք ձրի։ Ող քաւուն։ Ող պաշտպանութիւն
Ող հնազք անխմանալիք։ Ող արուեստք ան
դառնելիք։ Ող ջափք ան չափելիք։ Ող
սիրելեն եւդու կատարած։ Բան զի ոչ երբեք
առաքեցուցանես զերջս ողորմութիւն քոյ՝ խաչաւոր
սրտմտութիւն։ Այ զի ոչ ես դրաւեալ ըստ
մասամբք ախտից. ի վերդ քան զամն։ Պատկեր
անպարապիր։ Ընդդէմ քան զոր քանութիւն կշռ
ութիւն

ութիւն։ Անչափ լայնութիւն փառացդ։ Անհասարակ
ափակ ընդ արձակութիւն հատոյց զօրութիւնդ։ Ան-
ամիսփոխելի առաւելութիւն բացարձակութիւնդ։ Ան-
սկարանալի բարերարութիւն դթութիւնդ։ Զոր
դարձուցանես ըստ մարդասիրութիւն յայդ զտուրըս
մահու։ Որ լինիցի կամաւ ի տարտարոսն ներքին
սրդելականացն բանտի, յորում և մաղթանաց
դուռունքդ աղխեալ։ և դերեալ անտի զմթերիցն
կապուտան՝ վտարանդելոցն հոգւոց՝ տուեր զրա
մանի յաղթական բանիդ՝ զկապ սատակման մա
հուն խզեցեր։ և զմեղացն կարգիս՝ ցրուեցեր։
Զարձ՝ առիս՝ որ զընդամ զընդանաւ վհիս տղ
մասիդ գբոյս՝ յերկաթս մեղաց։ վերաւորեալ
խոցմամբ սլաքաց բանսարկուին նետից։
Այլ դու ամի Տէր բարերար։ Ղայդ՝ ի մէջ
խաւարի։ Օրհնութիւնդ՝ գանձ։ ողորմած։
դթած։ մարդասէր։ կարօղ։ զօրաւոր։ անպա
տում։ անքննին։ անճառ։ բաւական ըստ սէրոյն
յաիօթայ։ Անհնարիցդ ամենից՝ դիւրապատ
րաստ հնարաւորութիւն։ Հոգի՝ ծախիչ ըմզ խուսա
մեղաց։ Ա՛ճանչ կիզանօղ՝ ընդ հանդրական
թափանցութիւնդ խորհրդոց մեծի։
Յիշեայ զիս յողորմութիւնդ քո՝ օրհնեալ։ և մի՛
յիրաւունս քո։ Անիծրոտութիւնդ քո՝ և մի՛ ի հա
տուցումն։ Յերկայն մտութիւն՝ քան ի հաճասա
ութիւն։ Աթե կշռեացես զմեղանացս իմոց ծանր

Սրբոյն Դիմիտրի

ութիւն ընդ քաղցրութիւնէ քո՝ եւ մի՛ ընդ արդարու-
թիւնէ։ Ո՛վ և առ սակս նախնուա՛ն յոյժ նուաղեալ
եմ՝ ի՛ներհակ վերջնոյս՝ յաւէտ ծանրակիր։
Ա՛րդ՝ մատիր առ ինէ քարուրիւն ոգի յունկանն քոյ
կութիւն, հակառակ քո համբարձելոյն։ Խաչ
ի՛ մեղուցելոյս ընդ հոմ մահու խառնուրդեաւ՝ զի
հանդիցէ յիս ամենակալ հոգիդ խաղաղութիւն.
Նա՛ եւ քեզ փառք յաւիտեան յաւիտենից
Ա՛մէն։

Վերս. ԺԱ։

Աչքսային յաւելո՛ած կրկին՝ հեծութիւնէ նո
րին հակուղի առ նոյն աղերս մաղթանաց։
Ման՛ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛ր։

ՐԻ՝ ՈՂՋՅԱՆ Օ՛ԽՆԱՄԱՆ.

կաղդ վաճանդաւորաց տաժանելեաց կր
կոյ թաղխմութեց հոգոց վշտացելոց։

Ա՛ի յաւելուր հեծուես՝ ցաւ։ Ա՛ի խոցեր՝ զվէր
աւորեալս։ Ա՛ի դատապարտեր՝ զպատժեալս։
Ա՛ի տանջեր՝ զչարչարեալս։ Ա՛ի գաներ՝ զհա
րուածեալս։ Ա՛ի դլուխ՝ զանկեալս։ Ա՛ի կող
ծաներ՝ զդժպիտակեալս։ Ա՛ի մերժեր՝ զհեռ
ացեալս։ Ա՛ի տարապրեր՝ զհալածեալս։ Ա՛ի
ամաչեցուցաներ՝ զպատակառեալս։ Ա՛ի կշտամբեր

զՀարթուցեալս: Ա՛ի խորտակեր՝ զբեւեռեալս: Ա՛ի խռովեցուցաներ՝ զամբոխեալս: Ա՛ի ալէկոծեր՝ զբթացեալս: Ա՛ի սասանեցուցաներ՝ զդէզ ղղդեալս: Ա՛ի շիներ՝ զծրկեալս: Ա՛ի կեղքեր՝ զդիշատեալս: Ա՛ի ջաղջախեր՝ զբեւեկեալս: Ա՛ի դօշեր՝ զմորմոքեալս: Ա՛ի կուրացուցաներ՝ զնսաւարեալս: Ա՛ի զարհուրեցուցաներ զապշեալս: Ա՛ի խորովեր՝ զնաթրշատեալս: Ա՛ի մահացուցաներ՝ զՀիւանդացեալս: Ա՛ի բեռանց ծանրութե՛ մեռաներ՝ զակաս: Ա՛ի անուր յաւելո՛ւլ կարկամեալ թիկանցս: Ա՛ի կրկնակի ողջուծի՝ դառն հեծութե՛ս: Ա՛ի ուժկնակի վարեացիս՝ առ հզոս: Ա՛ի սասակա պէս առ մռնկոս: Ա՛ի անաչառապէս՝ առ սուե ղճուածս: Ա՛ի ահարկութե՛՝ առ փուշիս:

Ա՛ի ընդ հարկանիր խաւարութե՛ մեծդ՝ ընդ փո քուս: Լո՛յսդ՝ ընդ սաորնականիս:

Լրնութե՛ բարիդ՝ ընդ 'էբենէ չարիս: Ողեղդ օրհնութե՛՝ ընդ պղտոյս անիծից: Ո՛ղաթրու թիդ խակապէս՝ ընդ հանճարն դառնութե՛ս:

Փառաւորեալդ անփոփոխ՝ ընդ ամենևին անար դիս: Կենացդ նշխար՝ ընդ կա՛ծոյս զանդուա ծոյ: Տի՛դ տերանց՝ ընդ տղմիս երկրայնոյ:

Ա՛ննուաղ լուսթիդ՝ ընդ էքսո՛ր սուրկիս: Ա՛ն կապուտ ճոխութիդ՝ ընդ անպատուպա՛ր սառա պելոյս: Ա՛ն կարօտ բարութիդ՝ ընդ ամենա

Եթե մա-
նչանակ ի մէջ արկանել այնմ կամելոյն և ողոր-
ծանաց միջոցի բանի որ երկմտութեան կարծի
առ իմ բժշկութիւն։ Ա՛ն թէ ինչ խաղոց կատա
միջոցաւ մեծաւ ակն ունիմ զօրել քո բանիդ՝
բարեգութ Աստ մերձաւոր։ այլ ի բացեա զղուխ
Ա՛ն ձեռինդ միայն ձգմամբ հպած որութիւն՝ ոյլ
դիտելոյ՝ այլ Տէր երկնի և երկրի Հաւատամ։
վարդապետացնէ պատիւ՝ կարծողական զիսկն
Ա՛ն որդի անուանեմ զաւթի. այլ ծընունդ էր
իդ Աստ զաւանեմ։ Ա՛ն միայն ասբեի կոչեմ որ
Ընդ աշացուածն ներելոց մկատդիշերն խար
խափանօք, մեծականան ձայնիւ Հաւաչեմ։
պաղատիմ։ Տէր եթէ կամիս՝ կարողես զիս սրբել
ին բորոտութիւն. Հոգւոյս վտանգաւ՝ և ես
Ա՛ն ասրդ. ընդ ախտացելոյն սաստկապես մարմն
դիւ։ Ամ խնամոց աճեման աջոյդ. և զըզուիլ։
խութիւն Հացի. և քաղցընուլ։ Ամ դեսոց Հոս
անաց. և պասքիլ։ Ամ մայրենի գթոց. և նեն
որիլ։ Ամ լուութիւն. և նուազիլ։ Ամ յաճա
թիւն. և տարագրիլ։ Ամ բժշկութիւն. և վերաճ
նիլ։ Ամ նորոգման. և եղծանիլ։ Ամ օրհնու
Ամ Հայ. և գատապարտիլ։ Ամ փրկութիւն. և մատ
Ամ աղաւաղութիւն. և պարտաւորիլ։ Ամ չնոր
յառաջօտ. և՝ի ծագմանն լուսոյն՝ խիթայ մթանալ
Աստ կամ ընթերակայ կենաց՝ և մահանալ։
թշուառ աղքատիս։ Կան զի ոչինչ Հասեալ

Գիրք Աղօթից

մութքեն. այլ կամիս՝ ոչ բարեդութ և կարես
ոչ զարարիչ։ Այսա քանիւդ և բժշկեցայց։
Ինդ՝ Տարիւրապետին Տաճատոյ՝ և՛ես լծակցեմ
Ա՛ն մինչ անձուկ միայն բացակայութիքն հեռի լի
նելոյ խորան Իխորանէ, Տաճատամ ազդել քո
կարողութեդ առ յարութիւն և բժշկութիւն. այլ
Ի վերինն երկնի բազմելով՝ և իստորինս երկրի բո
վանդակ առ հրաշիցն սքանչելութիւն ոչ ունիմ
Տատոյեանել։ Ընդ հնոյ ինձ ոչ դատակնիք բա
նին քո վճռաց՝ առ պոռնկին ընդունելութիւն
Ինդրից Տարիւրոց դենարաց պարտուց շնորհա
բաշխութիք. Այ՛ բարուեց՝ և Տ՛ երանուեց։

Ով յաճախ ընձեռեալն՝ բազում փառաւորիս։
Ես Ի շատն մատոյեանել՝ նուիրն չափ սիրիս։
Ես և յառաւելն ողորմիլ՝ կրկին բարդաւաճիս։
Ես յայս քան բարիս՝ իրաւամբք գովիս։
Ես ամի Տ՛ գոլով Տաճատարորդ ճանաչիս։
Ես որ զբոլորն ունիս՝ ընդ մերում կշռիս։
Ես անձառելեաւդ ձրիս՝ մերայնոքս վճարիս։
Ես ընդ երկրաւորիս՝ զնվաճանն պրտ վարկանիս
Ես մեծադրեալ քո զմերն՝ վեհիս գոհաբանիս։
Ես Ի սակաւ ունն տուչութիդ գոյն փառատրիլ
ոչ ամբարտաւանիս։

Այլ և ինձ զնոյն գթութիդ. ունաղիս զգործս
ան համարպարտուցդևիս Ի ձառսերախտեաց քումդ
պարգևաց նորին խոկ սակով սիրելն կարգեացի.
և քեզ փառք յաւիտ. ամէն։

Սբ. Յովն Ոսկեբերանի

Պատմութիւն Ժ.

Ա Ղբատին յաւելուած երկին Չեծութիւն. Նո
րին Հսկողի առ նոյն աղերս մաղթանաց
Ռան՝ ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛յ։

ՐՈ՛ ԼԱ ՅՈՆՄՈՆՊՈՍ ՄԱ-
ղայ, որդիս մահացու երկանց։ Ա՛ր
դարձ՛ անսահման բիւրո
ց քանքարաց առաժից
դոլ հատուցանող՝ ի միւսմ աշխարհի։
Ա՛յլ ո՛չ եթէ առ փոքրութիւն մարդկային մտաց
հայցեմ ներողութիւն՝ այլ աննուազ լինութիւն փր
կչիդ յիւ քո պաղատիմ մարդասիրութե։ Որ չէի
երբեմն՝ և ստեղծեր. չմաղթեցի, և դուստրարեր։
Զև ա՛ս եկեալ՝ լինյս՝ և տեսեր Ո՛չ յայտնե
ցաւիմ՝ և դիտացար։ Ո՛չ կարդացեալ, և խնա
մարկեցեր։ Ո՛չ համբարձեալ ձեռն՝ և նայեցար։
Ո՛չ պաղատեալ՝ և ողորմեցար։ Ո՛չ կերպացեալ
ձայնիս՝ և լուար։ Ո՛չ հեծեծեալ՝ և ունկնդրե
ցեր։ Պիտեղով զարդեան դիտաւածոյս՝ և ոչ
անտեսեցեր։ Ա՛նսահմանդ աչօք նկատեալ
զպատճառսարիս չարագործութի՝ և յօրինեցեր։
Ա՛ր արդ՝ զքո արարեալս. և զքեզ փրկեալս, և
զայս քանեաց խնամոց յանձանձեալս՝ մի՛ խափա
Հա կորո

երկոտասան ամաչ չարեօք չարչարեալ վշտագ
հոգ գոյաբորութիւն լուսոյ հասուսցես։ Ընդ
քո սիրոյ, ի շընչական խօսուն քո անօթս, յան
դո պաշտպան ակն արկեալ խնամով անձառ
զևերպ մաղթեցիր։ Չզօր բարեգութ, միայն
ջունիմ տեսարան որով զատեղծիդ ընկճատեալ
դարձին։ Որպէս զի ծնիդ կոյրն ան լուսաւոր՝
վայելչութիւն։ Ըստ աճապանութեն սէր մար
և զ չորացեալս ծաղկեցուսցես ի բարի կրօնս
ցուսցես զիայոս խնամարհ բանաւոր՝ անկեալ
զի մի՝ զերկնայնոյդ ընկալցի՝ զողջոյն։

Աստուածային ամենայն բուռն կապանօքն
Հոգւոյս թշուառութիւն ընդ երկիր պշուցեալ
մարք ընդ կնոջն տագնապելոց կայ անուղղելի
մինչ ի դրախտին փափկութեն զպտուղն կենաց
կթէր։ Աչկանդեալ գօսացեալ ի կոր՝ կործան
զի մի՝ զերկնայնոյդ ընկալցի՝ զողջոյն։

Ո՛վ յաղթեսցէ յամառութես ինոյ մառախուղ
ներողութե քո լուսոյ։ Ո՛վ սրտիս կարծրու
թի՝ երկայնամիտ բարութեդ։ Ո՛վ մահացու
մեղիս՝ ամենակատարդ լրութե։ Ո՛վ տկարու
թես նեւթոյ՝ անպարտելիդ բարձրութեան։
Ո՛հ կարկառեմ զկարկամեալ բազուկս հոգւոյս
յանուն քո Տէր։ Ո՛րսցես ողջ իբրև զառաջինն
մինչ ի դրախտին փափկութե զպտուղն կենաց
կթէր։ Աչկանդեալ գօսացեալ ի կոր՝ կործան
մամբ ընդ կնոջն տագնապելոց կայ անուղղելի
Հոգւոյս թշուառութի ընդ երկիր պշուցեալ
մեղացն կբմամբ սատանայական բուռն կապանօքն
զի մի՝ զերկնայնոյդ ընկալցի՝ զողջոյն։

Աստուածարհեաց առիս միայն ողորմած, զի քարձրա
ցուսցես զիայոս խնամարհ բանաւոր՝ անկեալ
և զ չորացեալս ծաղկեցուսցես ի բարի կրօնս
վայելչութե։ Ըստ աճապանութեն սէր մար
դարձին։ Որպէս զի ծնիդ կոյրն ան լուսաւոր՝
ջունիմ տեսարան որով զատեղծիդ ընկճատեալ
զևերպ մաղթեցիր։ Չզօր բարեգութ, միայն
դո պաշտպան ակն արկեալ խնամով անձառ
քո սիրոյ, ի շընչական խօսուն քո անօթս, յան
երկոտասան ամաչ չարեօք չարչարեալ վշտագ
հոգ գոյաբորութի լուսոյ հասուսցես։ Ընդ

զանկ ինձ խօսողութիւն անապաքէն։
Հրաշափառապէս բարեգործեցեր բանդ կեն
ցոյց ողորմութիւն քոյ աչերտարանին բժշկեցեր
փեղ Տողմ բանասիրուին։ Տողիդ զո աղեւաղ
ի ձեն երեալ՝ ամրախակ խղմամբ Համրացոյց ար
ութիւն։ Ո՞ փառաբանարան Հատուածոյ կերպով
անդրէն վերստին՝ միայն Հնարաւորդ առ ի փրկ
առութիւն պողոսն խափանեցեալ։ պատպարեցոց
ողութիւն շինուածոյ մարմնոյս առել ծառոյն՝ կեն
գործին նահանջմամբ չարին զԵռեւտականն բարձ
միայնակ կողմամբ անհատատա Հետով զընթացիկ
գոյութիւն լուծեալ մեղկութիւն և յերկուց կայիկ
ոյս աղերսեմ։ Ա առնեալ մեղանօք Տոգւոյս
ծութիւն աղբերցոյս արտասուաց՝ բժշկութիւն Տոգ
փուցմամբ զերկիր Համբուրեմ։ խառնեալ Տե
ոյդ դաւանմամբ Տոգւոյ ողջունիւ շրթանց կա
զանբիծ Հաւատս ամբարձմամբ բազկացս՝ սա
աչացս վարսիւք Տերացս ընծայեցուցանեմ։ այլ
ու պատժապարտս ընդ մեղաւորին մնատուցեալ
առ կենդանաձիր ոսից դարշապարդ՝ զկաթիլս
աշխոյ ամ ուրեք զօրացեալ։ Ա՛ օծութիւն խոց
կան վերարկուիթիւ ձորձոյ։ այլ տարածուսն Տե
րած-ածկեալ։ ուր ո՛չ ե քղանց՝ ձեռաստեղծա
յ այեաց՝ ի բարձանց անմատոյց լուսոյդ պա
հեղեղիմ։

Սրբոյն Գրիգորի

ինն կնոջն տանջելոյ՝ դեռոյիք մեղանաց աղեան

Ա՛նկեալ կամ ջարեօք ի մահիճս ախտից ընկողմ
նոց մեղաց դո՛ւ կենդանի՛ և խօսուն մեռեալ.
վարեկ ցեալ իմում թշուառութե՛ ողբականօք
քո՛ւանայ ձայնից։ Ա՛հ բարերար որդի Ա՛յ.
օր հնազանդեալ աչացդ ցօղով վերականգնեցես
ի՛ւկենդանութի՛ւն՝ իբր զսիրելին ի՛յանձնչական
մեռելութի՛ւն։
Ստոյգ դառնացօղ՝ ի դէպ մեղաց կամ տարա
կուսեալ. ձեռն մատուցեալ արի՛ անատուերս.
որդի՛ բարձրելոյ. հանցե՛ս զիս ի լոյս՝ քումդ
նշուլից։ Ընդ աղի՛ողորմ թշուառութի՛ւն կսկան
ման ձայնի՛ այրուցն լինայիւ մօր միամօրին՝ տատա
նման մատանցն՝ կօճմամբ կրծէին՝ հոսմամբ ար
տասուացն՝ տուչ յայսանօք սիրութե՛ դիմացն.
Եւ ես պաղատի՛մ վերջին հեծութե՛ս. տուր յոր
սահատելոյս զքաջալերու՛թի միխթարութե՛ դթած
զո բանիդ՝ ասելով ևինձ զովեալդ բարի՛ ստեղ
ծի՛չդ աշխարհի՛ թէ մի՛ լար դերի՛ բազմաց ողբա
լի՛. որով ընդ պատանոյն կեդրանացելոյ ի վշտացե
լոյ ծնողին սիրական՝ զամենապարտս ոգիս ընկա
լո՛ւ ի՛քէն ընդ նմին կրկին նորոգեա՛լ։
Ընդ այսակի՛ս անզգայեցելոցն դիւալըտակ և
քարա կոշկոճ հեղձամղձուկ եղկելի՛ անձանցն քան
ծանե՛լի դիսախտիս հերաշէն վայրենութեա՛ն տատա
նեալ. ի՛ջո՛ւր ողորմա՛ծ փրկիչ բոլորից՝ իբրև
զնասին առաքեա՛լ դիմեցիր։ Ի՛ երբեմն մերժեցեր
դո՛ւշերոցն՝ ի՛ քէն ողորմա՛ծ փրկիչ բոլորից՝ իբրև
զնասին առաքեա՛լ դիմեցիր։ Ի՛ երբեմն մերժեցեր

զգուշանալ չարացն ապականողաց ի քո խորանէս։
Ո՛վ ի ժամանեալ հոգիդ քո բարի այսր ի հան
դիցէ լցեալ զմարմինս մաքրութիւն շնջոյ զգեցմամբ
անդամոց։ զգաստ արասցես զնեղլատարեալս ամե
նաթշուառս։ Ընդ դերեցեալ դժոխաբնակաց
վաստակեղծըն հոգւոց՝ արդելեալ կամ իմանալի
Ո՛վ ճառագայթ ողորմութիւնդ փառաց քոց ծագեալ
լոյսդ իմ անձիւնդ՝ ի կապանաց օձոտին զերծել
զիս ապրեցուսցես։ Կաղան որոգայթ աներեւո
թերակ վիպակ արահետ դնոյշութիւնդ մեղաց՝
ջոգողեցեալ ոգոյս կերպարան կայ ի տապնապի։
Ո՛վ ծածկեցեալն ի տեսութենէ զբարեգործին
թունիցն այսուցմունս՝ զո յինքնաբոյզ զօրեղու
թիւնդ որդի այ գթածաբար առողջացուսցես։
Ո՛վ քաղմազան տարազս ցեղիցն զանազանեալ ախ
տաբորութենէ մահացուցանողաց՝ խրատիանօքն
կորստեան բերիւք դժնդակ արմատն շառաւիղօք
հաստատեցեալով՝ ի յանդաստանի անօրէնն մար
միոյս՝ տարակորզեսցես ի ձեռն ձեռինդ ամե
նակալի։ որ արտադրեալ միշտ և մշակես զտհ
ման հոգւոց առ բանիդ կենաց արդիւնաւորու
թիւ։ Այս քանզի անցաւ ըստ նմանութիւն օրինա
կութենէ յանցուածոցս վեր ըստ ձարակօրէն քաղ
կեալ՝ առ քնաւ անդամս։ մասնաւորեալ զախ
տին տարածմունս։ Ձի՛ սպեղանի իբր լիցի
առ անչափութիւն խորանացն ժառուցանել։
Ձե ի խար

Պիտք Աղօթից

Ի խարխափ բարձիցս միտքս ցամքին կառուցման
լուծք անդամոցս՝ չէ առողջութի. այլ ամեն
ևին անբժշկութի: Ի՛սկ դու ողորմած՝ բարե
ար . օրհնեալ՝ և երկայնամի՛տ, թափառող ան
մահ: Լըր պաղատանացս արդ ահատութե որտ
իս վանդիլ՝ որ կարդամս առ քեզ՝ ինեղութե:

Պսալմ. ԻԹ:

Ա երստին յաճախուած կրկին հեծութե նո
րին հսկողէ առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան՝ ելոյց սրտից խօսք ընդ Ա՛յ:

ԱՅԼԱՅ ԱՐԱՆՁԱԳԱՅԱՑ

աեսութի. կենաց բարութե՝ ելոյսոյ
ի մեծաբարբառ աղաղակ ցանգադնել
անձինս հեծեծանաց՝ ան հայս մեծութի: Ընո
ւն ահաւոր: Բարբառ կենդանի: Լըր ցան
կալի: Ձայակ ախորժելի: Կոչումն գաշտութի
Բարութի խոստովանելի: Աղաւմն խնկելի:
Ասկութի դաճանելի: Լուծի փառատրելի:
Գոյութի օրհնաբանելի: Ձեր յո ընդ հօր քոմ
դովեալ և երկրպագեալ. և ընդ հոգւոյդ սրբոյ
բարձրացեալ և վերացայնեալ: Որ միայն մարմնա
ցար վո մեր ըստ մեզ. զի արասցես զմեզ վո քո
ըստ քեզ: Լոյս ածի. յամի ողորմած: Հզոր եր
ինային: Նա այժմ զլուծեալ և զխորտակեալ

Ով ընդ լիման քաղցրութեան ցօղոյ՝ և հուր
Ով զաւուրցս հարատութիւն՝ համառօտեսցես։
Ով զհատարակաց կերակրոյն՝ դրմանս բարձցես։
Ով զկնացեալն ձաշակ՝ ի քեզ լինքն ամփոփեսցես։
Ով զաչացս պատուհանս՝ ստուերատուսցես։
Ով զբանիս զօրութիւն՝ ունայնացուսցես։
Ով զվկենդանութիւն շարժմանս բրձցես
սուղեսցես։ Ով զհոգեղէն յանդունդս խորոց՝
հատուցմունք քո։ Ով զանձնիշխանն կշտամբութիւն՝ սոյնդեն
սկսեալ զառնջողականն կշտամբութիւն՝ աստուա
գործք քո։ Ով դատապարտես՝ աստուա
տանիս։ Ով մահու մատնես՝ ձշմարիտեն
Ընդ ար դարես յիրաւունս քո՝ և յաղթող ի դատաս
վերջին աւուր յետնում հատուցմանն։
Նահդ ամենակեցոյց՝ զի մի զքոյդ քաժեղիչ ի
թմրութենե մահու բաժակիս՝ աղաւաղար հրամա
ևս ի դինուոյ՝ թափեա զմրուրս անօրէնութե
մաղթեմ բարերար՝ ի բնակութիւնն քեզ մաք
դատաստանս։
Ա՛ի հատուցաներ չարեացնիմ գործոց՝ զնոյն
փոխատրուն։ Ընդեանեմ ըստ մեղադարձին բանի
ձուլեա։ Ով խախտեալ չինուածս՝ քումդ հան
գատեան խորանի մարմնոյս պահպանաւ հոգոյս։
կայծակամբ բանիդ՝ պաղատիմ առ քեզ վերստին
պատկերս մեղաք հնացեալս՝ ի քրայս հալոցաց
աղաչեմ զքեզ՝ նորոգ հաստատեայ։ Ով քոյին
Տողանիւթ անօթս ընդ օրէն հրաշակերտութե

տեղացես։ Թե ՝ելիւն քանի քո սովեցուցես։
Թե զակռանջաց՝ դրունս խըցես։
Թե զշնորհիւդ ձիր կտրեսցես։
Թե զգետին առակի ոսկւոյ՝ սասանեցուսցես։
Թե յանձկալիւ յերեսաց լուսոյդ քո հանցես։
Թե ՝ի համօրէն յՅե աստ՝ հերքեսցես։
Թե փայլատակմամբք հրոյ՝ պակուսցես։
Թե անբժշկական ցաւօք՝ դատեսցես։
Թե դիւաց չարաց՝ մատնեսցես։
Թե գազանաց ժանեօք՝ մանրեսցես։
Թե հողմով ցասման՝ հոսեսցես։
Եւ թե այլ ինչ նորոգ արարած տանջանարա
նաց՝ կազմեսցես։ Զար քան զտարտարոսն։
Եւ սաստիկ քան զգեհենն։ Թունաւորա
գոյն՝ քան զորդոնան։ Տարակուսելի քան զ
խաւարն։ Աներկիւղածին՝ քան զնոտխտրատան։
Ողորմելի քան զմերկուհին։ Ո կայեմ անձամբ
անձին՝ յոյժ պարտապան գոլ սոցա։ Եւ քան
զի յաւէտ ապաւորադոյնեն նմանութիւք փոխա
որուեցին՝ առ ազգակցութիւն մեղանացս՝ իբր պատ
կերակիցք՝ միատեսակք՝ զուգաշաւիղք՝ նշանա
կիչք այսր խորհրդոյ։

Ասէր՝ կարեւոր է խոստովանել և յանդիմանել
զերեսացն ծածկոյթս՝ առ ծանօթութիւն խըն
դրոյին։ Ոչ զի ոչ ջերմ ւիրով առ ընկերին
կարիս մատուցայ՝ յիրաւի՝ ինձանէնուս վտանգին

Սբ. Կոնդակ

տաղնապեալ սառնումն։ Եւ զի ոչ զգանիակա
նըն խրոխտականութեն՝ սանձեցի։ արժանի կրեմ
եղիւելիս՝ զան զուխանալի զկիզումն։ Եւ քան զի
ոչ սիրեցի զըւսոյդ աւետիս։ արդար Հատուց
մանի՝ ի մարթուէ ըմբռնողական միջին կորսեան՝
վերիպեալ դանդաչեմ։ Եւ զի ոչ խաղեցի զմաս
ուանս փոքունց յանցանաց՝ իբր անվնասակարք վար
կանելով։ պատկանապէս ի խաճանողականացն
զազիրն զեռնոց՝ խթեալ կոցոտիմ։ Եւ զի ոչ
ձեռն կարկատեցի առ կիրս վտանգաւորին այց
առնել նմին։ ի դէպ իսկ ըստ գծադրութե այսր
օրինակի ապականութեանն դբոյ՝ նուիրեալ
մատնիմ։

Եւ արդ՝ ոչ յաճոխաստ ամենաբարի դանձու
ցըդ ջարիս։ եւ ոչ ի լուսոյդ՝ նշուլից կաճառ
ոչ յապաւինութէդ՝ գայթակղութիւն։
Այլ ես ինձէն կորսեան որդիս գոմ՝ զայսոսիկ
մեզանք անօրէնութե իմոյ գանձեցին՝ նիւթեցին
զայս քանեաց բարկութե մերկրս։ Ոդոյ իշ
խանին մոլորութե հնազանդեալ՝ թողի զսեղի գո
նէ։ ըստ գրոյն խրատու յանդիմանութեան։
Եւ քան զի յայտնեցայ յետուստ գաղտնեաց՝
առականաց մարմնոյս անդամոց՝ եւ արկաւ զերե
սօք կերպիս անվայելուչ ստուեր ամօթոյս։ ըստ
մարգարէին առակի՝ արգելոյս ցուցեալ զիս ամեն
ևին՝ իբր մերկացեալ խաստատակեցեալ պոռնկի։

և պատուիրանաց քոյ՝ ոչ անսացի։ Այլ քան զի
Ա՞ելայ. յանօրինեցայ. յանցեայ. աբստամբեցայ
լուի. զնոցայն թախծութիւնք զերդն Տառաչեմ։
կան բռնացեալ փորձեցան և՛ չնասեցան՝ իբազում
Ընդ երից երջանկաց մանկանցն՝ որք կիզանոցս
կութեանց։

քո։ Այլ խոստովանեալ դատաստանիք
քո։ Ա՛յսպէսն ընտրութիւք քո՝ տեսողդ ծած-
ողորմած. ահա ձգմարտութեն գործք
երկայնամիտ. ներող. բարերարութիւ. Տէր

ՏԻՐՈՋ ԱՆԱՊԱԿԱՆ ԵՒ

Ման՝ ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛ր-
րին Տկտղէ առ նոյն աղերս մաղթանաց։

Ա երաւին յաւելուածք կրկին՝ Տեծութիւնք նո

Վերսիա. Ի։

Ա՛ծութիւդ օրհնեալ յաւիտեանս ամէն։

ութիւնք փառաց քաղցրութիւնք ամենապարդեւ քո
կարողութիւնք նախնուամ մաքրութիւնն։ Ա՛յ մեծ
եսայեան բանին զգեցեալ զաջորութիւնն բաղկի
տուիթիւ յուսոյդ Տիմնացեալ. անսասանելի՝ ըստ
եայդ վերսային կանգնեալ՝ ի Տողոց. և՛ ի Տաստա
աւետեաց ձայնին դարձելոցն՝ ի բաբելոնէ՝ նոտ
Ընդ։ Օ՛ ի թօթափեալ զվերջաց փոշիս ըստ

Օ՛ատեա՛ յիս զլոյս քաւուիթիդ՝ արքայ երկնա
Վերսիա Ա՛ղօթից

Սրբոյն Ղևոնդիոսի

մաքուր գոլով ի վկայուց նոքա։ Եւ այս խոստովա
նութիւն գոյիւն։ Իսկ ես ընդ նոցայն նովին
աղերսի՝ ձայնակցեալ սմին ողոց երդուեցի
Եայլ յաւելից ամենասպարոս մահու։ Ընդ դանի
էլի երանեալ և նբ մարգարէին որ ի քեզամ հարա
զատութենէ ազգականութենէ տանն յուդայի շահ
ան իվել ընտրեալ։ Ո՞ նորայն առեալ ընդունա
կան Աննուիրական բանից պաղատանն՝ իմովս պատ
ճառանեբ գոչմամբ հեծութեամբ և այլ կրկնեցից։
Ամէն գիտութեանս անպատշաճականն գնացի
զատուղի սխալեալ գինդակապէս։ այսէ ամ
իւիք ամ իրօք մեղանչելն։ Ըստ սահման կըշռ
ութեբ կամաց քոց արուսքս վաղեցի։ որի հաճա
ոի կերպարան բասիր անօրէնութեբ։
Ընդխաին չափոց չարութեբ գործոց լրումն
յաճախութեբ նիւթեցի։ որի ճշդելիս պատկեր
յանցաւորութեբ։ Սպառնացար՝ եւ չարհուրե
ցայ։ Ընդահասեցեր եւ երբեք լսայ։ որի ապա
տամբութեբ յայտնի նշանակ։ Կեզ՝ արդարութի հան
դերձեր բարերար։ եւ ինձ ամօթ և պատկառանս
պատրաստեցեր։ Կեզ՝ փառս վայելչակա։
եւ ինձ նախատինս յարմարաւորս։ Կեզ՝ քաղցր
ութեբ յիշատակ՝ եւ ինձ մաղձ քացախեալ ի կա
տարածի։ Կեզ՝ բարեբանութեբ անլռելի՝ և
ինձ ձայնս ողոց աղաղակի։ Կեզ՝ օրհնութիս
երդոց խանգելի՝ և ինձ մերժուածս տարագրութեբ։

Յ.Ի. Ձա Կեզ

Ողբ Աղօթից

Քեզ՝ իրաւունս բազմարժանիս՝ և ինձ պատաս խանատուութիս ամենավարանս։ Քեզ բարձր ութիւն անձառ դողեսից՝ և ինձ զաճիւն լինելոյ պատիժ ձաղանաց։

Ա՛ս արդ ընկալար դու բարեաց բնորոշեց անկիշխու սահման, զքոյոցդ ախորժականաց ինդրիցդ պողոց՝ վեր առեալ ըստ քեզ։ Ա՛ս ես զհմայս առեղն առ սին պարսաւանս յոքտունս կրկնակի բարդեալ ինձ ընդխս։

Ո՛ակ եթէ անարատիցն մաղթանաց այսչէր յանձ նաոութիւն. իսկ ինձ զերս հուսեցից շարս և տուղս բանից դատողականաց՝ որ քան զամենայն դժնեայս յաչէտ վերնեցայ։ Աղօթեցայ անա ռակ ընթացիւք՝ ի միտս վայրենիս։ Ցանդգնե ցայ շրթամբք խօսից՝ ի բանս երկրաւորս։ Ո՛ակաոեցայ անկասելի՝ ի պատկառելեացն դո ցոց։ Վերացայ վերացայ որ յետ սակաւիկ ժամս նակի՝ ի հողմահարուեմ լինելոց։ Ոոտոզացայ բարձրացայ՝ որ և ուժ զբրաւական հոգոյս առ հասուութիւն հնչգոյս ունիմ՝ ի ձեռին։ Ա՛մբարտա ւանեցայ՝ վհուկս հնչասուր։ Ա՛մպարհաճաձեցայ հաճս ձայնաւոր։ Ջպարտացայ՝ հոդս անարդու թեան։ Ի վեր ամբարձայ՝ մոխիրս մերժելի։ Ծարաւեալ կառուցի՝ բաժակս մանրելի։ Տարա ծեցայ առաւել լերս վեհ՝ և դարձեալ լերև հեղգեալ առիս ինքն ամխուխեցայ։ Ոարկուե ձբ բոցով

Սրբոյն Դրիդորի

բացուլ ցոլացայ՝ տիրմն բանաձօր։ Իբր զանմեռ
ոք մեծամեծի՝ որ ընդ քառոտանեաց մահուամբ
փակեալ։ Դիրիս արիւք կենցաղոյս սիրոյ՝ ևիքեզ
Թիւրանս փոխանակ դիմաց դարձուցի։
Ի Թռիչս մտաց՝ ընդ խաւարս խորհրդոց սացայ
Օ՜ անարատ Հոգիս՝ մարմնոյս փախիւրեամբ
յաչէս վատեցի։ Օ՜ զօրութիւն աջակողմանս տը
կար արարչի Ո՞հեւանացս կայից՝ ուժգնութիւն
տալով յաղթեցի։ Օ՜ քեզ իսկ տեսի Հոգւացեալ
վե՛ իմ զոր չէ տես գրելի և ոչ պատկառեցի։
իբրև զՀաւ վայրենի սրացայ բոտ յոխիերան բա
նին առեփրեմ։ Ի նախանձին իմ սովորութ։ Յաղ
թարանն վայրի ընդ պաղատմունս այսր կենցաղ
այս շրջանակեցայ։ Ո՛չ կացուցի յոտին վերիվար
մտացս երեսանոք բանին Ընդ հինս չարութեցն
նորոգ ինքնատեղծութիւս դոխ։ Ընտրս բոտ
յոբայ՝ ծանուննս ևանատանելիս։ ինձէն ինձ տատ
կացուցի։ Ընդիպած անկարկատելի բոտ երե
միայի զանձնիմ արարի։ իբր զվիժած անդրելի
կոչման բոտ առակ արկուին՝ ի մարդկան համա
րոյ եղծայ։ Իբր զՀանդերձս ինչ ապահարեց
բոտ Եսայեայն բանի զազրացայ։ Ոչ զԹրծեալ
ամանս խեցեղէն՝ փշրեցայ անարձ-արձելի։ Ընտ
բաբատանացն Եդոմայ՝ ի մարդարէէն՝ զերծոյդ
չարին անօրէնութ տատակման ինձ պատրաստեցի։
Ես զինչ տուեալ ընդ այս Հազոյս յաւելու

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՂՕԹՔԻՆ

Քանզի զի զվրանն իսկ դիւանուէրը
ըստ այս։ Մղձաքայ առ ինձ այսրէն առ դժոխոցն ժառանգ-
ուի։ Ի քեռ ղերկնայինն՝ յեղանակաւ իմն օրի
նահի նմանադիր ձեւակերպուէ. ոչ առակ պատ
կերի՝ աստեղն ռեփանայ քաբեղականի՝ ի յիջիլ
պատուհեցեալ ցուցաւ խնինեայ։ Ի՛սկ արդ՝ զի
ի նախի շնորհին համարձակութենէ դարձեալ
փոխեցայ։ Ո՞ր կիեցայ. ելայ. հեռացայ. բաժանե
ցայ. Լաւն պատուաստեալ կարեցայ Աւդ՝ ընկալ
զիս որ վերսահն կերպարանեալ ի պահերը հոգ
ւոյ. զանարժանս կենաց իբր զմահապարտս։ Իբր
զջարագործս։ Իբր զպաճառեալ։ Իբր զկոխ
ան եղեալ բանսարկուին։ Ոչ զանբժշկելի մա
նրեցեալ։ Ոչ զհասեալ յատակս մահու։ Ոչ
զգաշրշեցեալ։ Ոչ զխոտան գտեալ քո կոչմանդ
Ոչ վիանգամայն ի կորուստ վարեալ։ Ոչ դե
դերեալ։ Ոչ վանեցեալ։ Ոչ տարակուսեալ։
Ոչ թշուառացեալ։ Ոչ վհատեալ։ Ոչ կոր
ծանեալ։ Ոչ խորտակեալ։ Ոչ բեկեալ։ Ոչ
զթախծեալ։ Ոչ յոդիւ տրտմեցեալ։ Ոչ թշնա
մանեալ։

Ի՛սկ դարձեալ ակն արկելով քո գթած, մարդ
ասէր։ Ջոր։ ի յաղերս բանիս։ Ոչ զըղ
ջացեալ։ Ոչ խոստովանեալ։ Ոչ յոտս քո դի
մեցեալ։ Ոչ զապաշխարեալ։ Որ կշռես՝ դո
ես Լմեծ համարիս. զհառաչ հոգւոյ. և զաղդուա

Սբ. Պողիկարպոս

Ընդդէմ հեծութեան. զևակից. ընթանոց. պատգիծ լեզուի. հաղթականութեան երեսաց. զհամն խոր հրդոց. հպցածարութեան խորութեան սիրոյ. որ փրկութեան դեռ անձանց. և տեսող ոչ դարձեցեր լոյն. և ստեղծիչ բոլորից։ Նա քաջիշխ վիրաց աներևութից. պաշտպան յուսացելոց. և բարեխնամող Տէր ամենեցուն. և քեզ փառք յաւիտեան. յաւիտենից. ամէն։

Կուսիս Իմ։

Աղբատին յուսեալ ճշմարիտ հրկին հեծութեան նո
րին հսկողի առ նոյն աղերս մաղթանաց։
Բան՝ ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՜

Ո ԿԱՆ ՕՐ ԱՒ ԻՆՁՆ

անձամբ խմով ինքնագրաբար խնդ. ոչ
կացի երբէք ի յոտս մարդոյ. և ոչ սիրա
բանականի ստացայ ըստ դրոյն։ Նա քան
զի ոչ փոխեցայ ի նախակարգելոցդ՝ և ոչ ընդ
բարւոք ուղղին ընթացայ. ընդ՚որ ոչ զխոտորնա
կան հետոյն խաւարայնոց զդէմս ցուցից ի սա
տան կարգի այսր ընթերցուածոյ. առորս ածե
ալ յարմարեալ առ սոյն զկերպարան տեսակի բա
նից երեսաց ըստ վերադրնդ նշանակելոյ ան
փոխադրելի պահելով. խոստովանեցայց վերստին

դարձեալ աստանօր զմնացեալ ջարուձեցն զբիճս. զոր յայնժամ ետուր իմանալի։ Օտար ժանդա դրիճս. արժանապատիժս։ Ընձեռուն արարի զքնացի՛ւք անաստուածք զդունդն բեւեհարայ։ Ապաքա՞ս կայթիւց և ցոյց վասից խաղալեացն դիւաց զարշելեաց ձարտար խաբողաց ծուլոց թեամբս իմով ընդոհեցի։ Գանոն գաղանիս. և խոցուածս անյայտս ՚ի կորճանելոցն դահճացն ընկալայ։ Ա՛ն հերքեցի՛ զվանեալսն խաչին քրիստոսի. քան թէ անդրէն առաւել կրկին իսկ զօրացուցի Ա՛ն իմոյ հիւծոյս անօրինութե՛ն, անուանդ յի՛ հայհոյի՛ ՚ի մէջ այսահանաց. ոյ՛ վա՛յ ինձ, իմէջ հե՛ թանոսաց։ Ձարուածս հարուածոց. վնասակարս տպալանութե՛ց ժանդոյ և թրթռոյ. և այլոց կերջաց վանողաց զճաղիկ հոգւոյս՝ ըստ սրբոյն յովհ՛ ետայ Հրաշակեր ողջոյն ոգ ՚ի ցոյցս երկրի վա՛ ինձ. յառակս հինից և ջարդից հոգւոց յիս՝ ինքն տընկեցի։ Ստեղծանե՛լ զնոսա պատրաստեցայ՝ քան թէ ստակե՛լ։ Ընդրս կոտեալ հա՛ւաքեցի՛ անձին իմում՝ մարտիկիս մահաղէնս։ Աշտեմ բեւբ ինձ գոյացուցի՛ անդրա՛ւ և անպատիւառե լիս։ Ներհակս ինձ զօրացուցի՛ ապառումս և անկուռելիս։ Գառինս ինձ առի՛ մատնեցի՛ ընդ քաղցրաբեմեաց Ճաշակաց։ Ընտացօղն՝ միշտ ներհակս զօրացո՛ւս. Եւ առ բանսարկուն՝ յաճախ հաւատարիմ։

Ձգ Ա՛ա

Ա՛ւետ աղէտիս։ Ա՛խտաք վտանգիս։ Խա՛ւար
ամպիդ։ Ա՛ծուծ պատկառանացս։ Օ՛ ի մրդ՝
և առ բանիս՝ յանդիմանուԹի՛ համարձակեցայց
Ա՛ճձկ ձայնս դուժի. և ան բերելի բողոքս ազա
աղակի։ Ո՛՞ան զի Թէ զհոդւոյնդր զիմ տեսանել
գերզս Լնուազս և ամենևին՝ ներքնեաւս ցաւ
օք հեծուԹե՛ս՝ ի վերջինան վարեալ վարանուՄն
Լե մրճռաեալ աղաեղեալ գուռնով զազրուԹե՛
իբր զպաշտօնատար մեհենի։ Ա՛յ զի նմին
սպաս տանել ձուլեալ պատկերի Լմեղաց ախտ։
Լ՛րդ՝ ես գնացի ընդ այս ճանապարհ կորստ
եան հետոց խաւարի։ Լ՛տու զբաժինն քո
ցանկալի՝ յանապատ անկոխ. ըստ մարգարէին՝
որ առ քահանայն իսրայէլի անբաստանուԹե՛
Լուզև մրդ սատկից անձին խմեմ մրդ՝ զր
եալս ընդ ամարդիս։ Լե իբր անուանեցայց
բանական՝ անբանիցն յիմարուԹե՛ կցորդեալս։
Լե ո՞ւր կոչեցայց տեսանողական՝ մԹացուցեալ
զլոյս որ յիս։ Լե կամ ընդէր համբաւե
ցայց զդայական՝ զնմաստիցս դրունս փակեալ
կամ որովք ցուցցայց տպաւորուԹե՛ նկարադր
ուԹե՛ անեղծին շնորհի՝ անձամբ լինձէն յոդւ
մահացեալս։ Ա՛յլ և ոչ շարժողական և կամ
շնչական ունելմ անուանիլ՝ Թողեալ հոգեկան
կամ մտաց ընդունական։ Ա՛նպիտանս՝ իԹիւս
անօԹից։ Ա՛նարդս՝ ի քարինս որմոյ։ Ա՛րհամ

ալ հեռանալ՝ ինչպէս կոչեցինք։ Այնպէս՝ ի յաղագս հրաւիրելոց։ Արհաւիրք մահու պակասեալ։ Անհրաժեշտութիւն խղճմտեցուն։ Ձա՛ր ծանրանալ։ Ամենայն ինչ ի ժամ իւրում։ Ժամանակ ամենայնի։ Ի ժամ ծննդեան։ Ի ժամ մահու։ Ի ժամ ուրախութեան։ Ի ժամ տրտմութեան։ Ի ժամ պատերազմի։ Ի ժամ հաշտութեան։ Ի ժամ հիւանդութեան։ Ի ժամ առողջութեան։ Ի ժամ ուտելոյ։ Ի ժամ ըմպելոյ։ Ի ժամ ննջելոյ։ Ի ժամ զարթնելոյ։ Ի ժամ ուսանելոյ։ Ի ժամ խաղալոյ։ Ի ժամ ուրախանալոյ։ Ի ժամ տխրելոյ։ Ի ժամ ծիծաղելոյ։ Ի ժամ լալոյ։ Ի ժամ ողբ

Գլուխ. ԻԲ.

Ա Երասին յաւետարանէն կրկին հնչուածք եւ
բին հակումն առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան ՚ի հետոյ սրտից խօսք ընդ Ա.յ.

ՈՐՉԱՓԱՌ ԱՅՍ ԸՆԹԱՑՔ

նեցից ՚ինձն շարունակ բարդե
ալ՝ վհշտամբանացս յեղանակ դարմանել
անձինս։ Ընծեալ մատուցեալ կրկին
կացուցեալ նուիրն պատարագեալ ՚ի նմին
պատանիս։ Թերեւս գրեսցէ ինձ ամենապէտն՝
զայս յանդիմանութեանդ պատասխանիք, կսկծեցուցա
նողականս բան ՚ի հշմարիտ խոստովանութենէն.
համայնից գործոց գաղտնութեանց ջորեաց։
Ա.յր ինն ձեռնասնական՝ կարծր երախ սանձակոտոր
արձակերասան։ Յաւանակս անհամբոյր՝ վայրենա
կան և անկրթական։ Երինջս յանուղղական՝ ան
ուղղական և անվարժական։ Պարդս մոլեգնա
կան՝ ապարգելական և կորստական։ Անասս
մեղանչական՝ ան խրատական և վարատական։ Տնաեա
մահապարտական՝ տարտամական և անգործական։
Բանականս՝ անասնական գազանական և անհաք
ական։ Զիթենիս՝ ամայական անպտղական և
կործանական։ Ամպինս՝ հոգւոյս Թախծոտ

կան՝ դատաղական և տանջողական։ Խոցեալ՝ անբժշկական անխնամական և անկանգնական։ Ոսկի՝ շարս կայսերական՝ արդ վատնական և անդ ծածկական։ Ծառայ՝ սղալական փախստական և թշուառական։

Ա՛հա ես ինքն ինձէն կամաւորապէս՝ անձնատան և մարմնակործան, հոգեկորոյս և միշտ մոռախափ։ Կամակոր իսկ և ապստաբեկ։ Ուշամոռաց և հանձարազուրկ։ Ո՛դ դայազնիկ և իմաստասպառ։ Յարձատեաս և եղեռնազուրկ։ Այս աստուածատ և անաստուածատ բնաւ բանիւք բօրբոքմամբք մահաբեր երկաքեք վնասեալ։ Ո՛չ խմել իւիք աստուածէ՝ իդօրծ ընտրութեամբ քեզ պիտացաւս Տէրդ բոլորից։ Ողբամ զյորովայնն՝ որ երկնեացն զիս։ Ո՛հ հարեմ զաինան՝ որ դիեցուցին։ Ո՛նդերձ ո՛չ մաղձ մակարդեալ ընդ կաթինն ձգեցի։ Այս զի արդ ոչ դառնութիւն ինձ ընդ քաղցրութեամբ ջամբեաւ մատուցաւ։ Ո՛վ եթէ ես ինձէն անձին իմում դժնեայ դատախազ համբարձայ այս քանեօք բանիւք։ Աւնգիմ տակաւին զօրս բարկութեաս անխնարհելի։ Ոչ ոք՝ ի երկրագծնոց ասի՝ զիս ողբեսցէ։ Ո՛վ ամբ խոյտառակեցից։ Ո՛վ քնաւ էութիւս դատեալ՝ տուժեցից։ Ո՛վ համօրէն զվնասակարացն զդուն դըն՝ դանեցից։ Ո՛վ խոցոտացն զինուորութեց՝ դատախազեցից։ Ո՛վ դայականացն զվնաւորու

Սրբոյն Գրիգորի

Թէ՝ հշտամբեցից։ Ա՛ եւթ ամիս՝ յամի ողոր
մեայ գԹած։ Ա՛յնուր ինչ գտեր յիս՝ զանցս
նոցա պարտեայց մատախուղ։ այլ նայեմ յաճախ
նովին պատահմամբ պարտաւորութեամբ անկ
ցելի ձորձով սպասեալ առաջի քո անփոխելի, և
դու միայն ի՛մ ապաւէն՝ գԹած։ օրհնեալ։ մարդա
սէր։ ընդ աջմէ լմոյս փըրկութե՛ կանխեա՛ ներ
ողութի՛ն՝ ան այլայլելի։

Ա՛յդ՝ մատո խնամակալ՝ հզօր։ երկնաւոր։
բարի։ ամենից հասուէ յոչնչից։ զբանիդ զօր
ութե՛ խմասուից կայծակին՝ ’ւդորձի աղդման լե
ղուս շարժութե՛։ առնի մաքրութե՛։ յամենասա
զդայականաց դոյաւորութեց յի՛ս մասնաւորեալց
քո ձեռակերտից սրբօք առ ’ի՛քէն եղելովք և
բժշկելով կրկին հանդերձանօք։ անպակաս
ձայնիւ, անհատ բարեբառով՝ քեզ վերընծայել
դոհաբանութի՛ն ’ւփառս մեծութե՛ հօրդ։քո՝ այ
մերոյ յաւիտեանս։ ամէն։

Գ·ԼՈՒԽ· ԻԳ·

Ա Էրամին յաւելուած կրկին հեծութիւն. նո
րին հակոզն առ նոյն ադերս մաղթանաց
Բան՝ ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա.Յ·

ԸՆ ԱՐԱՆՑԻՆ·Ջ ՕՐ

աւոր ամի· Ընպարտադիր. և անվայրա
կան՝ առ ամենեցուն· Խոլոր խակ
ութիւն հնուպ յամենեսին անուրիք
վայրկ· Նա չիք սահման առանց քո· Ա՛չ երև
եալ երբեք. և՛չ աճեսականութիւն առանց քո
ծագման լուսաւոր· փառք ահաւորութիւն·
Ընուն՝ անհասութիւն· Կոչմանդն՝ մեծութիւն·
Զայն՝ անբաւութիւն· Իսկութիւն անքննութիւն·
Ընդհատելի հեռաւոր՝ և ան ընդ մերձելի մերձա
ւոր· Տեսող հեձութիւն· Նկատիչ թշուառութե
Ա՛օտակաց՝ թախծութիւն· Ամենաբուժ հնար՝
անձարութիւն· Հայր գթութեանց՝ ծագօղ ողո
րմութիւն· ած մխիթարութիւն· Հայեաց ար ողո
րմութեամբ՝ ի պատակեր վշտաց դառնութիւն բազ
մավանգ կրկոս կարեաց՝ զոր հանդիպ քո ստրա
ծանեմ· Ակդրակից լեր բժշկապէս՝ և մի՛ ի
խոյզ ընտրութիւն կոչեր դատաւորաբար· Ամէն
արև մեծ վասնզ ստրակուսանաց ցաւոց այսր
վարանման՝ յոր ժամիցէ մարմինն մեղաց դրաւ
ելք եալ·

Եւ զաւանկնիւք Հաւատացմանն՝ ի դէւանի մացն
Եւ եւխութիւն կորսեանն՝ ի յուշ անդ եկեալ։
Եւ անդերձելեացն սուտ՝ իզգալիսն տգաւորեալ։
ակնկալութեանն՝ ամենևին խափա ամփոփեալ։
դով յայտ մատանց պարփակեալ։ Եւ լայնութիւն
քմացն՝ ամ ուրեք տէղորեալ։ Եւ անարէ մի
դին դուռն հրդեհեալ։ Եւ խոնաւ զօրութիւն
յաղթահարեալ։ Եւ ի թատանէ սրտին՝ հատ
խաբեբեալ։ Եւ ի մտացն մարտ՝ ի փոքունցն
հարեալ։ Եւ դիտութիւն հինն՝ ի հինիցն մի
ձիւ մտացն՝ յուզմանց՝ կրկին ճեռնձերեալ։ Եւ
ձեռն ի մանի դործոյն՝ զդեռնոցն հետազօտեալ
Եւ հերիք ի յատաջ դիմեալ՝ ոտք ի վերջկոյս յետս
նախադործելոցն՝ մի շտ տարակուսեալ։ Եւ յատ
կութիւն աղերսին՝ խափա պղտորեալ։ Եւ խըղ
ակի՝ յանկա յուսահատեալ։ Եւ տագնապ
եալ։ Եւ խաստակութենէ յանցանացըն յիշատ
Եւսեսականացն ողջերմով խմանալիքն վիրատր
զաղիր գարշութիւ՝ ընդ դոյութենն շարամանեալ
ութենն՝ ընդ անաստուն դասակարգեալ։ Եւ
բարեացն՝ բնաւին բարձեալ։ Եւ ի բանական
ի մասանէ՝ խեթիւ խոցոտեալ։ Ինչն կատարեալ
մահու կրիւք շաղախեալ։ Ո դայութիւ սրտին
եալ կապեալ։ Ո անգուա ծն հանդերձանաց
Վարձականացն գործի՝ սովորութեամբն կար
եալ և անձն ի իշարեաց գործոց՝ ոչ մեկուսացեալ

Սրբոյն Գրիգորի

դրեցեալ։ Եւ բարեբարին ակն՝ ի ցասումն
լինն երևեցեալ։ Եւ լոյն բնութիւն՝ զանց ոչ
ծոյ Տոլմայ զարգացեալ։ Եւ ահաւորութիւն էին
ընդ փոքրութիւն բնութեան ընդ հարեալ։ Եւ
միշտ որոտմամբ բանիւ՝ բանաւոր մնիւրոյս բերկ
րեցեալ։ Եւ իրաւանցն վիմօք՝ զարժանի՛ս մա
հու կոշնձեալ։ Եւ որ իմնէ տապանդ՝ յանա
ռակս աստէն կորուսեալ։ Եւ պատուական իրին
ստացուած իբրև անարդ յերկրի թաղեալ։
Եւ սաժանմանցն արդասիք՝ ծուլութեն մթոմ
ծածկեալ։ Եւ իբր զի բաց բարձեալ նշմարան
ճրագի՛ չերևեալ։ Եւ պատասխանարան լե լուս
յիրաւանցն օտար կարկեցեալ։ Եւ անհամբոյր
շրթանցս դրութի՝ օրինաւոր դատմամբ պատա
նձեալ։ Եւ յոգմունք մտացս՝ ի զանազան մա
սունս ցնդեալ։ Եւ զկեանն ի՛ւր օգտին՝ ոչ
լինչ գիտացեալ։ Եւ ի կշռութի բարոյն ընտ
րութե՝ յիմար երևեալ։ Եւ ընթացք ելից՝
նահանջմամբ չարին խափանեալ։ Եւ վատուան
խոզին՝ աճիւնովն հնոցի լցեալ։ Եւ անուանա
դիր՝ ի կենաց մատենէն եղծեալ։ Եւ կշռամ
բանք ընդ երանութե՝ արդ արձանացեալ։
Աթէ զինուոր տեսանեմ՝ մահու սին ունիմ։
Աթէ պատգամաւոր՝ խրատուե։ Աթէ օրինա
ւոր՝ անիծիչ Աթէ աւետարանական՝ փոշոյ ոտի
ցըն թօթափման։ Աթէ բարեկրօն՝ յանդիման
ուրե։ Աթէ ապաւում ՚ի կաց

Ի ծոց հոգւոյ մերոյ Աբրահամու, ի հանգիստ արդարոց ընդունել զհոգիս ծառայից քոց, զոր ինքնին առաքեցեր ի մահ մարդկան, ի ծոց հոգւոյ, բարեգործիդ հնազանդակաց ընդ լծոյ քո, զի ոչ ոք է արդար առաջի քո, եթէ ոչ ոչնչացուցանես զամենայն մեղս մարդկան, ի ծոց հոգւոյ, զի ոչ ոք է որ ոչ մեղանչեսցէ, եթէ ոչ միայն դու, որ ամենայն ինչ գիտես զանդիտելիսն մարդկան, ի ծոց հոգւոյ, զի ոչ ոք է որ ոչ ունիցի զանկարելիսն, եթէ ոչ միայն դու, որ ամենայն ինչ կարող ես, ի ծոց հոգւոյ, զի ոչ ոք է որ ոչ ունիցի զանհնարսն, եթէ ոչ միայն դու, որ ամենայն ինչ հնարաւոր

Գլուխ Ա.

Ծուխ եամբա և ես ընդ նոսին արտասուք ողոց
ամենեքումբ նուիրողք զաղերսանս ըղձիցս՝ ես
ատրայնոցս ասուն յերկինս առաքեմ։

Ընդհեաւ սոր՝ յանդուգնութիւն կենայ Հանդատես
ան, ողորմելի վաստակեցելոյս՝ ի յընդունայն
երկրապարծուես. Համայնդ յամենայնում յանիւ
սուացեալ քեզ փառս։

Գլուխ Ի.

Ա երասին յաւելուած կրկին՝ հեծութեբ նո
րին հակողք առ նոյն աղերս մաղթանաց.
Ան՝ ի խորոց սրտից լօսք ընդ Ա՜.

Ո՜ Ա՛ՐԴՈ ՈՐՈՑ ԽՆԴՐՈՑ
արժանաբար. վարկանելով զիս մասէ իմ
աղերսել։ Ա՛րքայութեն՝ յորմէ վերպեցայ
եցայ. Աթէ փառացդ վայելեցութեբ՝ յորմէ զրկ
յորմէ հեռբեցայ։ Աթէ կենացդ ան մահկանաց՝
կցուբ՝ յորմէ աւտհեցայ։ Աթէ ընդ երդերն մասնա
կցուբ՝ յորոց ձեղջեցայ։ Աթէ ուրուրթեն կեն
դանուց՝ յորմէ քանցեցայ։ Աթէ ծառ տնկեցն
բերկրութեան՝ յորմէ դօսացայ։ Աթէ ծաղիկ
փառացն շնորհի. յորմէ թափեցայ։ Աթէ պար
ծանացն ժառանգաբար. յորմէ կորացայ։ Աթէ
հայրենի ծոցոյն հալածեալ. յորմէ ընկեցայ.

Ողբերգութիւն Տիրամօր

Երկնեալ՝ որ զկնի անմահ բնութեանն
ընդացեալ. մնացուած ինչ պահել նախնական
ոչ ոք։ Ողբայր պարար փայլունակ, տիգ ի
եաւ զմարմինն՝ ապականութեին շրջապատեալ. մի
թեանն՝ համայն խոցոտեալ։ Վերնայինս սպառ
սոյն։ Տիրեցայ՝ ի բորոտութեանցն գարշու
զերախաեւոյդ ձիր յիշեցից՝ զոր միշտ մոռացայ։
արձան ինձ կենաց դրեցից՝ յորմէ ջնջեցայ։
պարդեւօքն պսակեցայց յոր չհանդիսացայ։
թիւ երկանցն խնդրեմ յոր ոչ քրանեցայ։
թեմ զոր ոչ վաստակեցայ։ Ընդ փոխատրու
դերեցայ։ Ընդ հանապազորդեանն հացին աղօ
Ընդ քաղաքն անդրանկաց շինիմ. յորմէ
Ընդ շարս դուժարտակին՝ յորմէ հոսեցայ։
Ընդ անշարժ վիմին պնդուի յորմէ սասանեցայ
ի սահմանն հաստատութեան յորմէ սահեցայ։
ի կանոնն կենացն ուխտի՝ յորմէ փոխեցայ։ Ընդ
թեանն զուարթութեի՝ յորմէ ես լքայ։ Ընդ
նորոգութեի՝ յորմէ մահացայ։ Ընդ ի ողջաստու
ցայց՝ յորմէ խեթացայ։ Ընդ ի փրկութեանն
յորմէ օտարացայ։ Ընդ ապաւէնն ապաստանե
մէ մերժեցայ։ Ընդ ի թեւս նորա մերձիմ.
յորմէ մեկնեցայ։ Ընդ յի ոսկերքն յօդիմ յոր
մէ խորթացայ։ Ընդ ի լուսոյն ի ղէս դիմեցից
ցայ։ Ընդ ի ստացող դարձին յուսացայց՝ յոր
զդեսահուն լուսոյ պարծիմ. յորմէ մերկա
Ընդ

նշանակէ։ Պարծանացն նշոյլ՝ ամենևին ինձ չհնչեաւ։ Փրկութիւնն՝ մատնեցաւ։ Բարին սառեբոցաւ։ Լոյսն կենացն՝ բնաւին փակեցաւ Ախտիարութիւնն՝ բարձաւ։ Պատասխանին առեան մերձեցաւ։ Թունաւ մահուան ինձ արձակեցաւ։ Սպանեալն՝ կրկին ինձ կենդանացաւ։ Լաստին դատաստ՝ վիմաք խզաւ։ Երփ իրն յոյսոյն՝ հուբացաւ։ Երնորհին ծածկոյթ յինէն մերկացաւ։ Փառացն վայելչութիւն ստոբերացաւ։ Չանձարն առաջնորդական՝ խափանեցաւ։ Աշխատանացն փուչ՝ բաղմացաւ։ Ընդ օրինութեան ուղիղ՝ ծաղկեցաւ։ Խոց գերհենին ինձ բորբոքեցաւ։ Ծառայութեան լուծ՝ սաստկացաւ։ Սրկութեն կապ՝ զօրացաւ։ Ու նօրն յարկին կառուցման՝ աշխ անկաւ։ Բարձրութեն վստահարան՝ կործանեցաւ։ Ընտանութեն միաբորութի՝ անջրպետեցաւ։ Սրբութեն սիրոյ՝ հոգին ոչ տրամեցաւ։

Ա՛ս քան զի զվերջինն համբուրեցի՝ դառնութ Տանջանաս։ Խէթս։ Տխրութիս։ Ա՛խ՝ հոգեվանս։ Յաւս անխնամարիելիս։ Տարակոյսան յուսադրելիս։ Ընթանա՝ անպարտելիս։ Հայտառականս՝ անվերարկելիս։ Պատկառանան՝ անհամարձակելիս։ Փախուստս՝ անդառնալիս։ Դալաճանա՝ անմարդասիրելիս։ Երկայն ուղղութե՝ ապաձեռն անթոշակութիս։

Սրբոյն Գրիգորի

Յամենայն դու փրկութիւն. և օգնութիւն. զօրութիւն. և ողորմութիւն. լուսաւորութիւն. քաւութիւն. և անմահութիւն. Տէր Ծնո՛ղ. Որդի՛ Աստուծոյ կեցո՛ղ. արարի՛չ երկնի՛ և երկրի՛. որ ընձեռեցեր զուր պարգեւոց՝ ի ծարաւեցուստ վայրս անապատի։ Աւրհնեալ. բարեգութ. հզօր. մարդասէր. երկայնամի՛տ։ Յոմանկալ. հնարաւոր այցե լու։ Պաշտպան՝ անճախանձ։ Պահապան յաղթօղ։ Կեանք՝ անկործանութ։ Ի՝ջնորդ՝ երկնային։ Լո՛ւսո՝ անմուտ։ Երանութի՝ տօնեցի՛ր։ Զեռն ձգեալ սիրոյ՝ ողորմութեանդ։ Կո՛ս աջոյ՝ ընկալ և մատո քաւեալ։ Լո՛ւս սրբեալ զիս ամենայն պարտս. Յանդ կենդանի՛ առ հաւատարապա տիս քո Տէրդ, զի քեզ վերստին հաշտեալ լի՛ս դարձցի. և՝ի ձեռն քո Լուսոյն կամաք մաքուր նո՛ր իրեալ՝ զօրեղն ինքնութեք զիս Տօր ընծայեա՛լ անդէն առ նմին նուիրեալ միշտ՝ ի քեզ շնչոյս ող ջունի՛ւ և կատարեալ ընդ շնորհիդ քո՝ ի քեզ միա նալ անբաժանելի։ Ա՜յդ որոյ քեզ ընդ Հօր քոմ Հոգւովդ սրբով՝ երրեակ անձնաւորութեդ՝ ի միում բնութեե և՝ի մի Աստուածութեե պատ։ և՝ի տեղեականալ էից ողորմութիւն յաւիտեանս

յաւիտենից Ամէն

Գլուխ. իգ։

Աէրա՛ յաւել կրկ՛ հեծ՛.նոր՛ հակո՛ առ նոյն աղե
մաղ։ Բան՝ ի խոր՛ սար՛.խօսք ընդ Ա՛յ։

ՈՅՑ ՎԱՌՆ Օ՛Ր ԻՒԼԻՈՅՑ

այս քանեաց գերուեցաւ ամենաթշուառ
վանդաճ՛որիս մի՛ զմիով եւ ևեթ առնելոյ։
Օ՛ որոյ զևերպարանս անցիցն ՚ի մանկէ վերա
ճառեալքդ նախադրեցին։ Ո՞սաի՛ եւ ի խոխե
ալիմ զեղանի՛ բանիս.այլ ո՛չ զեղևուե՛ աղեխիս
Ա՛յն զի ծուխ ինձ ծխականաց կենցաղոյս բեր
մունք յոյժ նմանադոյն։ Յորում կոհակօք բազ
մօք անթիւ դիմեցմանց՝ տատանեալ հոգիս
ի յայսմ աշխարհի, մարմնոյս շինուածով իբր ՚ի
նաւակի։ Օ՛ որ յեսայեայ մարգարէն զյանկա
ծադէպ պատուհասն եւ զևոտորածն որ ՚ի պարս
կաստան հինից երուսաղէմ՛ եւ ՚ի սամարիայ կոր
ծանմանն՝ նմանուԹԷ այսր օրինակի կերպաւ
որեցոյց։ Որ եւառիմն հոգևորակին խորտակումն
զուգաձայնել ո՛չէ սղալական։ Քան զի մինչ
դեռ ջուխի ես անհոգուԹԷ անտարակոյս վս
տահուԹԷ.դուլցն կասկած արկածից ՚ի միտ
բերելով առ խորոց փո՛քր միջոցին որ ՚ի մէջ հան
դատեանն եւ աշխատուԹԷն, իբր այն Թէ հասե
ալիցեմ ձմեռն յամառայնի եքաբեր հողմով ժա
մանն

Սրբոյն Գրիգորի

Մանեակ երեքալեանն դիմակցութիւն ամբոխեաց
զհանդարտութիւն։ Ասոր նաեւ ի քահանայէ
վայրենի ալեացն խորտակեցաւ։ Թևոյն ձեռ
նարկութի՝ քայքայեցաւ։ Այսմ համբարձման
ի կայից իւրոց խլեցաւ։ Ազատասին Թուղա
րան՝ յանկարկատելի ծուէնս պատառեցաւ։
Երինաձոյն շուք՝ անզարդեցաւ։ Ոսանք
ձգողականացն՝ խզեցաւ։ Տեսարան գլխոյն դի
տակի խոնարհեցաւ։ Պատանդակին պարան՝
կտրեցաւ։ Պատինուքի խարսխին՝ լուծաւ։
Լուծք ստուարք ամրոցին կցորդութիւն՝ բաժա
նեցան։ Ամիք ուղղեցան հետոց՝ դալարեցան
Լաստ հիմանն հաստատանի ընկղմեցաւ։
Ղեկացն կառուցմունք՝ անդրէն ստղան։
Ջուրցն յարմարութիւն՝ պակասեցան։ Ոչնա
փայտին պատապարանն՝ խնկոյն բեկաւ։ Կապա
րանք զբստին հաստուածոյ՝ յօշատեցաւ։ Դոդք
ամիսման ծոցոյն կաղմածոյ՝ անարդեցան։
Խնձք շրթանցն եղերաց՝ խախտեալ ոստեաւ։
Պաղպաջունք բազմականացն՝ անկեալ բարձաւ։
Անդակապատին վայելչութի՝ յատակեցաւ։
Դահճապետին Հանդստարանն՝ շինեցաւ։
Ածմունք տախտակաշարք՝ ի միաբանութեց
մէ անջատեցաւ։ Տեղույք պնդման եւ
եռացն՝ քարշեցան։ Արդասիք երկին՝ յիշատակարան
ողջոյ լինել նմանեցաւ։ Աստուղին Հնդկաստանին

Ձա դե

Գ. Երգ Աղօթից

դեգերեալ ողբայ։ ԶԵրուն՝ ի ծնօտի եդեալ՝ արտասուաց գետս իջուցանէ։ Աշխարանք առ կաւ մեացուածոցն՝ ի ծայրի ծփմանց ազդելոյ ծովուն. երբ խողխողեալ բանաւոր. ողորմագին Թախծանօք հեծէ։ Այլ զի թէ զաւարի նաւա պետն երկնաւորօքն զօրօք յաշխարհիս ծովու՝ առ՝ ի զխորտակեալսիմ տապան իմանալի դոյու թես առցէ աշխարել բանիս յարմարութիւն՝ ոչ լինէ վերիպեացէ խոտոտութիւն։ Վասն զի ար դարն ելոյց բարեդութեն Տէր յառակ մարդկու թեանս զթաղեալ ազգակիցն։ Ելոյց առ նմին Հզերուսաղէմ մոլեալ՝ և զյուդաս մոլեգնեալ։ Զորոց երկուցն կորեաւ վսասհուածի. յօրինակ նմանութեան աղարաեալ նաւի։ Ա՛ոկ միւսն հաւեալ յառակս անդնդոց՝ առասան յուսոյն ձերսամբ ունողին յանքոյթն տարբերաց խաղաղութիւն։

Ա. Երգ՝ երգի թէ յաւերելից հայել զաղմախորտակելի տապանակ մարմնոյս իմոյ նորոգեալ։

Երգի արդեօք տեսանել զմ փշրեալս նաւ. ողբալ ու ողջացեալ։ Երգի արդեօք տեսանել զաժնեցեալս միջոցաւ մեծաւ վերստին կցեալ Երգի արդեօք տեսանել զյոքնաթախիծ սիրտս վշտացելոյս՝ բերկրեցեալ։ Ա՛րդ՝ երգի ակն ունել նայել զյաւէտ խաթարեալ կերպարան բնութեան կրկին հանդերձեալ։ Երգի արդեօք

Աթէ տեսից զցօղ անձրեւոյն կանաչուցանօղ հո-
նապեալս միտասաւոյց՝ յերանակս գարնանն մօտ։
Աթէ հասցի տեսանել զտէր մանն առաւօտս։ Աթէ
լինիցի խաւարասնունդս մթացելոյ՝ ծագ-
եալ՝ իլուսոյ՝ որ իսմ առաջի քո ամաչեցեալ։
քո աղաղակաւն մարգարէին՝ ի պորտոյ կէտին հեր
ցեալ։ Աոչ թէ յաւելից հայել՝ ի տաճար սո-
նուքեց՝ եհաւորուքէ աղդողական ընչոյս զօրա
յն ոսկերքս ըստ եղեկիէլի ցամաքեալս՝ ի կենդա
սոյ՝ քեւ առաջնորդեալ։ Աոչ թէ կենդանի լինի
լոմ՝ պատառեալ։ Աթէ յայտնեսցի օրինիմ անձ
իմոյ՝ զմուրհակ պարտուցս հանք աչացս իմաստից՝
անօթ կազմեցեալ։ Աոչ թէ տեսցեն պատու
Ա.րդեօք տեսից զբիւրակործան վնասեցեալս
ժիս՝ աւետեաց համբաւ ինձ առաքեցեալ։
երբէք զամենատիւր կերպարան հոգւոյս իմոյ՝
յաղորմութի ինձ երևեցուցեալ։ Աթէ տեսից
տեսից զվայելչութե ընտանիդ քո պայծառուե
հէդ լուսոյ՝ դարձեալ կազդուրեալ։ Ա.րդեօք
պաքէն գուցէ ակն ունել զանկեալս՝ ի շնոր
Աթէ տեսից զբ ամենայն ազգաց ի ձեռն
լումն՝ միւսանգամ կանդնեցեալ։ Աոչ արդեօք
թէ տեսից զբ ամենայն ազգաց ի ձեռն

Աղօթք Ա.

անկորուստ ընդ իս պահելով. առ Հաւատչեայ
հանդերձ ընծայեալ ինձ մեղապարտիս, յաւանդ
մատոյց։ Արդ կեանք ևերանութիւն քաւութիւն
քաղցրութիւն ընդ քեզ փառատրեալ, ի լոյս ան
հոգւոյդ քո Սբ՝ որ ընդ հօր քում պաշտի ձայնիւ
ընկալեալ յուսոյ հաստատանոյ՝ ապաւինեալ ի
յաւէտ սուրբն սահմանաւ երանականաւ հաւատ
խաղաղութիւն՝ մերձեսցի։ Յայտնիկ
ձայն ողջունի քո Ցբ՝ լուիցի։ Հեռացեալք
ակն կալութիւն՝ հանդիպեսցի։ Յատուածեալն
օրհնեալ մարմնոյդ՝ բաշխեսցի։ Համառօտեալն
պարգևիդ քո ծառ՝ ծաղկեսցի։ Պատուհք
Նորումն աւետեաց շնորհի քոյ՝ երևեսցի։
սեսցի։ Ուրումն անապակ սիրոյ քոյ՝ հեղոյի։
քոյ՝ աղբիւրասցի։ Ի տակ արարչիդ կոչեց՝ հո
տեսի՝ մերկասցի։ Ուռատութիւն քաղցրութիւն
կենաց՝ օր տարածեսցի։ Ուռաքսիդ ըղձալի
Խնամք ձեռին քո՝ յայտնեսցի։ Ուրեպականդ
Ա՛ռաքայիք փառաց քոց՝ ծաւալեսցի։
ցուցցի։ Պարթուխք քո դուռն՝ բացի։
Նակ եթէ լոյս ողորմութիւն բարերար կամաց քոց
ո՛չ կարացից անցանել։

Ա՛ղօթք Ա.

քայ՝ շուրջ պատեալեն չարեացն հնարք՝ ընդ որ
պ Թուխք քո հօտ։ Ա՛ն քան զի ըստ բանին յո
զգաստանալեկ հերքելի ոչխարս վերստին կամաց
զոյ՝ ինձ արօտ։ Ա՛թէ ինչ արդեօք նկատել

Աղօթք Ա.

Սբ. Պողիկարպ

Ճշմարիտ յիշատակի՝ ի՛ւմիք անեղծուած անուամբդ անձառելոյս ա՛հաւորութիւնդ հոգւոյդ. սրբոյ ի այնոյ և անքննելի՛ Տէրունէ երկրակ անձնաւորութիւդ. որ՛ոյ յիսկուէ յէութիւնէ և յարարակայուի բարձրութիւնէ. քաղցրութիւնէ ողորմութիւնէ և մարդասիրութիւնէ պատկառալ հանդերձեալ և թագաւորելու։ Ո՛յր առ ամենեսին ա՛մէն ամի կարօղես դէպ թաճ. և քեզ վայելէ փառք յայսմ յաւիտենի՛ և՛ի հանդերձեալ ժամանակաւորութիւնի յայտնուելոյ աւուրն մեծի՛ յաւիտեանս. Ա՛մէն

Գողթ Ի.Օ։

Ա՛ երասին յաւելուած կրկին՝ հեծութիւնէ նո
րին հակուի առ նոյն աղերս մաղթանաց։
Ի՛ան՝ ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛յ։

Ի ՈՐԴՈՅ ՍՏՈՒԳԱՍՊԱՍ

և իրաւաբար ընդ որս ոչք ըստ ձայնիցն կոչ
կողանայ՝ և զբանիցն յարմիրսն հաղորձեն
՝ինոյն դէր բերեալ զաւարտմունս տանցն
որովք առաւել սաստիկ մորմոքեալ ձմեռ
ցուցանեն զաղէտս կարեաց սիրտին ըզձից առ
արտասուացն բղխմունս։ Ըստ՝ և բազմեալ իմ՝ի
դէսխս պարտաւորին խըմբից դասուս այնր երախա
նաց. որք զաղեացն յեզանակեն բանաստեղծու
թիւս։ Այս ընդ նոսին՝ նոցին հեծութիւն՝ ա՛ւա

Ա՛ղքատութեն հնոց. յամենուստ մասանց մրրկի
Ընհատակն թիւս խորհրդակին՝ երրեակ առանելի
Արդադրեցի շրջաբերութիւ՝ ի նմին պայմանի։
Փոխատրեցի սովին բարբառով՝ կոճ կակծելի։
Յեղանակ ինձ ողբականաց աստուստ կրնքեցի։
Ընդ ամենջեալ՝ անթոշակ կամ ողորմելի։ Ա՛յլ
ցաւոց՝ ձաշակեալ աննըշոյլ բանդի։ Ընդ ապա
եստ դառն արգելանի։ Չեծուծն և վաստակ
կշեռի ուռնկի։ Ընդարեւմտս կապեալ՝ ի պահ
ըելի։ Խիւր քան քարոյ խնդիր՝ ես չունիմ
Պատասխանատու մեծին՝ ընդունելոյ անհրաժա
ման գործովք յիրաւի։ Ա՛տենիչ արքունի դա
տաւոր՝ կրկնադատ և անթափելի։
Պարտուցն ժխտեալ տաղանդացն ձեռով մեծ
աւ ի տուժի։ Ես ապիկար մատնեալ անարժա
Շաղկապեալ։
Ա՛ղքատութեն զօրինակ։ Ա՛յսպիսի կցորդութիւն
ռութեցն՝ և ամենայնիւ արարչութեն։ Ես այ
սեն պատկանեալ թախծականացն կերպագրու
թիւք։ Արկին ողորմելի այսու երեւեցեալ՝ որք
ի՛մի գիծ սահմանեալ կացուցանեն ընդ թշուա
Ա՛ղքատութեն հնոց. յամենուստ մասանց մրրկի
Ընհատակն թիւս խորհրդակին՝ երրեակ առանելի
Արդադրեցի շրջաբերութիւ՝ ի նմին պայմանի։
Փոխատրեցի սովին բարբառով՝ կոճ կակծելի։
Յեղանակ ինձ ողբականաց աստուստ կրնքեցի։
Ընդ ամենջեալ՝ անթոշակ կամ ողորմելի։ Ա՛յլ
ցաւոց՝ ձաշակեալ աննըշոյլ բանդի։ Ընդ ապա
եստ դառն արգելանի։ Չեծուծն և վաստակ
կշեռի ուռնկի։ Ընդարեւմտս կապեալ՝ ի պահ
ըելի։ Խիւր քան քարոյ խնդիր՝ ես չունիմ
Պատասխանատու մեծին՝ ընդունելոյ անհրաժա
ման գործովք յիրաւի։ Ա՛տենիչ արքունի դա
տաւոր՝ կրկնադատ և անթափելի։
Պարտուցն ժխտեալ տաղանդացն ձեռով մեծ
աւ ի տուժի։ Ես ապիկար մատնեալ անարժա
Շաղկապեալ։
Ա՛ղքատութեն զօրինակ։ Ա՛յսպիսի կցորդութիւ
ռութեցն՝ և ամենայնիւ արարչութեն։ Ես այ
սեն պատկանեալ թախծականացն կերպագրու
թիւք։ Արկին ողորմելի այսու երեւեցեալ՝ որք
ի՛մի գիծ սահմանեալ կացուցանեն ընդ թշուա

Ընդառաջապար թշնամւոյ՝ վտանգեալ սրտիւ ի գըրաւել։ Տարակուսեալ հոգւով ապաշնորհայր ի վերպակէ։ Ընկնամբէն հայցմամբ դառնասաանն յինէն պահանջի։ Ստեղաց և մահու զինուք՝ ղպայարան գաղտնեացս խոցի։ Ընդրկելի մատնեալ բռնութեամբ չարեացս գերի։ Ոչ սուսերաշրջան գաւազանաւ դոյութիւն բռնութեամբ յօշատի։ Ցիշատակաւ բեմին՝ անդատին ի դատաստանի։ Ընծադելի մեայլ՝ չարատես աչացս երևի։ Ընձեռնակալ կապեալ՝ եղկելիս ի տարակուսի։ Ընդարիւրի գիմաց պատկերի վերնոյն տեսանի։ Ցիշ անարև լանվերարկու՝ ի տարտարոսի։ Ընդառաջէն մոլար՝ մորմոքեալ ի հուր գեհենի։ Ընդայտնելի կորուստ՝ կործանեալ ի մեղաց վհի։ Ընդա զոր ունիմ արծաթ անպիտան՝ ոչ երբեք գործ յարդի։ Ոչ ընդունի և կամ ամբարի ի դանձ Տեառնի։ Ձայեցուած պղտոր՝ և ձեռն անմաքուր՝ աննուիրելի։ Ընդ բեկեալ սրտիւ մատանց տատանմամբ յոյս առեալ դարձի։ Ը. դիմ ի յերկիր եդեալ՝ պաղատիմ մօրդ Ցիշ։ Ընդարե խոսեայ մաղթեայ՝ քաւութիւն լինիմ մեղաւորի։ Ոչ զօրաւոր փրկանակ կենաց՝ խակուհի երկնի։ Ընդեզ աչեռւի ձայնից՝ և բերմունք խնկոց յերկրի։ Ընդ անուշից իղձից՝ մատուցումն յաւիտ։ Ընդ՝ յատացեալ ողբոցս հիւսուած՝ այլ մանաւանդ ի ձէ պա

Ընդ՝ յատացեալ ողբոցս հիւսուած՝ այլ մանաւանդ աւելի։ Ընդերթային ընդհաց՝ արտասուաց

աղմ։ Աահից-ահ՛որ պատժապարտութ՛ք վերս
ալ և՛ս կենդանի թաղեալ՝ ի մեղաց դարշութ՛ք
նուն՛ք ան հաշտելի՝ ի կոտորուածի։ Ո՛չ մեռ
ամիս կայ՝ ի վանդի։ Չարազատաց դա՛ժանա
պատերազմի։ Երկչոտութ՛ք կարծեաց վարանեալ՝
առաջ էութ՛ք բնութ՛ես ներհակի մի մեանց՝ ի
նողաց՝ ի փողս շնչոյս խոշորս հնչի։ Ահագնա
ուքն իմոյս կոկորդի։ Ո՛ւժաղ ձայնից լքուցա
Ո՛ն հնարաւոր դառնութ՛ն մաղձի՝ ի նախադու
մութ՛ն՝ ի յերիկամաց մատունս երկակի։
աղեացս անելանելի։ Ո՛ն զօրեղի դեղոց ջեր
Արիւ երկանց անճարակ ճեպով՝ ի պատուաճ
տհաճ՝ ի դնացս երակաց՝ դոյութ՛ն լերդի։
ման խորութ՛ն օրամ։ Խիթք ցաւոց խոցոտման
Ալաքս նեռից պատկանեալ դեղովք՝ ի շաւմա
լիք քրայս հալոցից՝ սաստիկ եռացմամբ անչէջանելի
բորբոքմամբ մեծաւ անդուլանալի։ Ո՛նաեւական
յերդ արկի։ Ո՛ներևոյթ կրակարան տապոյ՝
Եւ այժմ զանգի՛ն յաճախուի ողորմելի ձայնիւ
տարակուսանացս իբր ճաշակումն մահու արբի։
բարկութ՛ն՝ ի ձեռնիմ առի։ Ո՛տարտամութ՛ն
ո՛ւշին պարտութ՛ն յանվթարելեացն՝ բաժակ
զեալ զթևս՝ յերևոյթ յերին ա՛չ հասի։
իւք՝ ի հանդէս նորին ջանացի։ Մրտաց երա
զոր չանն երբեք ա՛չ դադ։ Անանա՛տրօք բան
պատերազմի։ Ո՛ւրուանեան խորս չափելով

Վարձեալ սիսայց զճառ պաղատանաց՝ խոստո-
վանօրէն ղջեակահաբար, զդաղտնածածուկսն
տասուաց՝ երդ ։

Ի ԴԱՒՆՈՒԹԵՆ Օ ՅՈՅՏ ՈՂՈՒ.

Ձայնիցն բանաստեղծութեց վերընծայե
ցոց զգրութի Թուոցս յարմարեցեալ . կա
կան և հեծութի՝ Հառաչանք կողկողա
գինք ։ Վաւնութե՝ լալուն . և ար
տասուաց՝ երդ ։

Ձեռն յայտ

Վանօրէն ղջեակահաբար , զդաղտնածածուկսն
Վարձեալ սիսայց զճառ պաղատանաց՝ խոստո-
տասուաց՝ երդ ։

Ի ԴԱՒ

Ա. ՀՈՎԻՒ

յայտնաբարբառ՝ ի անդրադարձումէ ակզբմանէն
և զվերջնահուրջն բառիւք ինքն համաձևութի-
ւի՛ թափանձելին մաղթանաց հոգեկեցոյցն
խոնարհումէ՝ առաքնոր եղիր։ Ա՛եղիր մեծիդ
բարերարութէ՝ անարգս մեղայ։ Ա՛եղիր ծագ
մանդ ճառագայթից՝ խաւարս մեղայ։ Ա՛եղիր
ընդհատդ անբաւ երախտեաց՝ արդարև մեղայ
Ա՛եղիր սիրոյդ վերնումդ գթութէ՝ յայտնապէս
մեղայ։ Ա՛եղիր ստացողիդ յոյսիւթէ՝ սառ
դապէս մեղայ։ Ա՛եղիր գերունակ գոդոյդ զր
կանաց՝ անբաւս մեղայ։ Ա՛եղիր աննուաղ լոյ
սոյդ վայելման ներհնդօրս մեղայ։ Ա՛եղիր ճաշա
կման անճառդ կենաց՝ բազումս մեղայ։
Ա՛եղիր անհաս պարգևացդ ձրից՝ հանապազ
մեղայ։ Ա՛եղիր գովեալ մարմնոյդ Ա.Յ՝ մահու
ջաւ մեղայ։ Ա՛եղիր պաշտելի արեան արարչիդ
Իսկապէս մեղայ։ Ա՛Տայ արդարև աւրհնեալ
հատուած բանի յուսադրական սրտի՝ այս մեղայի
Ամէն սա պատուելի ամանդ։ Ա՛նմոռաց պա
տուէր։ Ո՛յրեներացն՝ տուր։ Ն՛ախահարցն՝
օրէն։ Ո՛համայնից՝ թոշակ։ Ա՛ն հնդրկելի բան։
Օ՛ օրհնեալ՝ պատասխանի։ Կենդանութեան՝
կամուրջ։ Ա՛խորժելի՝ վերնոյն։ Սիրելի սքա
Ա՛ն խղելի կապ։ Հրաշալի բարեբառ։ Ա՛ն շրջե
լի պատճառ։ Ն՛աղձալի աղերս։ Փափաքելի սո
ղան։ Արտաբերի հընչումն։ Ա՛ն հնարիւ՝ ճարակ։
Կարծրութե՝ վանիչ։ Ձ՛ Ա՛ն

Սրբոյն Դիոնիսիոսի

Աճապարէից սահման։ Հեթանոսաց՝ դիրք։
Աղանդոց՝ կանոն։ Քրիստոնէից՝ հարազատ։
Արարչութեան՝ յաղթօղ։ Ընկերակից՝ հզօր։
Խորոց՝ ահաւոր։ Բուսեաց՝ բարձրութեան։
Խորութիւն՝ անչափ։ Հիացման՝ սեռիլ։ Խոր
հուրդ՝ հինքեալ։ Ընդ որ չէք ումեք անցանել՝
եթէ ոչ անընդունելի մտաց արարչական զսա ծա
նելոյն։ Ան բարեպատեհ հրաշաւորական՝ որ
ոչ յիշատակիցաւ՝ ի վերջին դատաւկնիք դատուն
լթելոյ. զուցէ առ նմին խղեալ համառօտ զվրի
ժալին իրաւանց հատելոյ՝ մահուն յորմէ ընտրուելոյն
ազատ գործ եղեալ զսահմանն յաւիտենական քակ
տեսցէ։ Օ՜ արդ փառացն մեծութիւն՝ որով նոյն
ինքն Աստուածն պատկեալ բարեաւաճի։
Վհան զի ով ոք դիմեալ կալաւ զերկերից սեղա
նոյ այսր սրբութիւն՝ եւ ոչ առժամայն պրծեալ ի
հպատժոյ անարատ դատաւ։
Վասն եթէ աչքս զարմանան՝ եւ ասաւուղ կիսեան
եւ յուդայ սիմոնեան ասելով զոյն ոչ արդարա
ցան։ Եւ ես վկայեմ իրաւամբք խոստովանեալ
զայս պայման բանիւ։ Օ՜ ի յակամայիցն բռնա
դատելոց ոչէ կատարեալ սէր՝ ուստի եւ ոչ բուա
նդակապէս փրկութիւն։ Վասն ես կամաւ համ
բուրեմ դարձեալ կրկնելով զերջանիկ բանիդ
զմիտութիւնն հարազատս։
Ա եղիր երախտացդ մուրացութիւն՝ վերստին
ձիժա մեղա

Կ՚ողթիմ Գիրք

Մեղայ։ Ա՚ստղայ մարմնոյ ձեռն յոդիւ հարեալ՝ յիմարս մեղայ։ Ա՚ստղայ առ կեանսդ դժրտութեանդ՝ լսակ եւ խակ մեղայ։ Ա՚ստղայ բանիդ ապականս առնելով՝ չարաչար մեղայ։ Ա՚ստղայ ի օր սատակման ինձէն սոխեալ՝ վատթարս մեղայ։ Ա՚ստղայ պարտականս անկենդան մահուն ձաղձելիս՝ մեղայ։ Ա՚ստղայ անպատկառս քո բարձրութեանդ տաղտկալիս՝ մեղայ։ Ա՚ստղին ինձ կրկին աշխատ՝ հոգևոր։ զի ՚ի կորուստ և՚ի կործանումն ինձ երևեցար։ Օ՚ ի անդարձս վարանեցայ։ Օ՚ ի սրդիս՝ թշնամի դրեցայ։ Օ՚ ի ՚ի բարձանցն երկնից ընկեցայ։ Օ՚ ի փուշս վարուց դիպեցի։ Կ՚ուլս առ սին՝ ողբք աղաղակի։ Օ՚ ի անձամբս՝ զանձն անարդեցի։ Օ՚ ի բա դին կորուսչին դասայ։ Ա՚յլ ինձ կսկիծ դժընդակ սրտի։ Օ՚ ի զիս ունկին առ որ չեմ։ Օ՚ արտաքնայարդար բաժակս անմաքուր։ Օ՚ բռնել յորմն դարշունակ։ Օ՚ սին պարծանօք պաճուճեալս։ Օ՚ լոյս՝ ՚ի մռայլ շրջեալ։ Օ՚ դերանակի՛ր ակնս՝ թշուառացեալ։ Օ՚ ջահս փառաց՝ շիջեալ։ Օ՚ ընդիւս յանի ամ իրօք վնասակարս։ Կ՚ո անօրինականըն՝ Տէրն նահանջ։ Կ՚ո յայտնութիւնն՝ Քրիստոս։ Կ՚ո երևմտեանն՝ արարչապիրս։ Կ՚ո խոնարհութիւն՝ սարսափելիս։ Կ՚ո այն զոր տեսի իսկ աչօք լանջք։ Կ՚ո որ մեծ՝ պատասխանատուութիւն՝

Ժ՚Ա՚ Ճիժք քան

Սրբոյն Գրիգորի

քան առ Համօրէն աշխատանին։ Ողջարմանս։ Խիտմունս։ Խոտս Հալոցականս։ Ընդ աճմունս անհնարաւորս։ Թուականութիւս մտաց՝ անբան բղեխիս։ Անլմունս՝ անկատարս։ Լքմունս՝ անհաստատս։ Ծուսահատութիւս՝ յարմարականս։ Ծանդիմանութիւս՝ պատշաճականս։ Զաղանս՝ պատերհապոյնս։ Կրկումն՝ իրաւացիս։ Ընդծս՝ արժանահատոյցս։

Ընդդ՝ այսոքիկեն մեղաւորիս իմ կշռամբութիւք եւ ինքնահարուած տանջանաւորութիւնք։ Այս քան զի կարօղես զայս ամ զպարտս թողուլ եւ զհայթուածս մահու բժշկել։ Տէր ողորմութեց։ Ընդ բոլորից։ Կրկին թաղաւորդ։ Բար ձրեայ հօր որդի։ Մեղծիչ։ Գթած։ Բարերար։ Օրհնեալ։ Ուտատ։ Հարուստ։ Ընհաւոր։ Ընդօր։ Ողորմած։ Տեսուչ։ Զեռնկալ։ Հասարիչ։ Պարեցուցիչ։ Գարմանիչ։ Կերցուցիչ։ Երկայնամիտ։ Ընծխակալ։ Պահէն։ Բժիշկ։ Գովեալ։ Երկնաւոր։ Ընճառ։ Լոյս։ Կեանք։ Յարութիւն։ Գորոզութիւն։ Կրկնութիւն։

Արդ հայեացիս մարդասիրութեդ ընտ որում քոյդեն սուղորութիւք։ Նայեցեալ՝ ի քեզ կոչիս ղիմ և ես։ Արդ լուիցես՝ հաւաչելոյ։ Արդ ունկն մատուցանիցես՝ պաղատելոյ։ Արդ անասցես՝ աղերսելոյ։ Արդ ներեսցես՝ աղաչելոյ։

Ձեռք Արդ

Ճաշի մեծ աղօթիք

Եթէ բժշկութիւն դադարեցուցանէ զմեղս մեծս ի ցաւոց՝ մարդասիրեալ առիս. ժամանեցուսցես Ա՛ստ Ա՛ստ Ա՛ստ զաղերսելն գիր լինանիլ, էյիս. Ա՛ստ Ա՛ստ Ա՛ստ

Ա՛ստ Ա՛ստ Ա՛ստ

Ի՛սկ եթէ առ այս խեղդ մահու հեծութեան պատուոյն պատկեր՝ այլայլեալ։ անձառուն ընդ ոնեալ։ ստեղծիչդ երկ՝ բարկացուսցես։ համարձակութեն վատ կենաց՝ մոռացեալ։ հաճոյ՝ ոխան՝ ցրուեալ։ աչանդն լքեալ։ երանութիւնն թողեալ։ ընդ ոնեալ։ բարեացն պարգև՝ մատուցես՝ երկնչիմ։ Ա՛ստ Ա՛ստ Ա՛ստ

Ի՛սկ եթէ աչս յառնեացես՝ ամաչեմ։ Ա՛ստ Ա՛ստ Ա՛ստ անխայեացես՝ մերժիմ։ Ա՛ստ Ա՛ստ Ա՛ստ ուժգին ակն արկես՝ սուզանիմ։ Ա՛ստ Ա՛ստ Ա՛ստ Ի՛սկ եթէ քննես՝ քարկոծիմ։ Ա՛ստ Ա՛ստ Ա՛ստ նաս՝ փախուստ։ Ա՛ստ Ա՛ստ Ա՛ստ ութիս ոչ առցես՝ տապնապիմ։ Ա՛ստ Ա՛ստ Ա՛ստ հարկանիցես՝ հերքիմ։ Ա՛ստ Ա՛ստ Ա՛ստ

Սբ. Կիպրոս

Մեծա՛ Որով ամենատա քաղցրութիւնք քուկ պայ
տուստսեալ ՚ի քեզ զբոյդ կերպարան լուսոյ
լցեալ ի քեզ ևնկարեալ յոգի վերստին դառեալ
այնդեցայոց քաւեալ։ Եւ ստեղծեալ կրկին ՚ի
կուրծի անմահից կենացն անախտականաց։
Եւ քեզ ընդ հօր հոգւովդ սրբով
փառք յաւիտեանս. Ամէն։

Գլուխ. ԻԵ՚։

Ա՚երստին յաւելուած կրկին հեծութեանց նո
ր՚ին հակառի առ նոյն աղերս մաղթանաց
Եան ՚ի հարց սրտից խօսք ընդ Ա՚յ։

ՅԻՆ ԵՐԿՈՒ՝ Ո՚ՈՐՍ ՑԱՑՏԱԼ

ցից՝ և յաղագս ոյց նշանակեցից, եւվ
որպիսեաց Ճառեցից։ Եւ զոր քան
ծածկեալս մերկացուցից. և կամ վասն
որոց խոստովանեցայց Ո՚։ Ներկայիցս զոր ար
դէն ունիմ։ Եթէ զանցեալսն՝ զոր մթերեցի։
Ո՚։ ապագայիցն որոց կասկածեմ։ Եթէ զբազ
մայեաս շարժուածեցն յորոց դեղորեցայ։ Ո՚։
զքոյն ինձ համարեալ՝ որչ ևս մեծ դրեցեալ՝ Եթէ
զանկերպագրելին էյիշատակելի։ Ո՚։ Նուաղն
որչ առաւ՚ել։ Եթէ զԵթեթևագոյնսն՝ որոն ծան
ուանք։ Ո՚։ Հոգեկանացն կորուսչաց։ Եթէ զմար

Ի ՁԺԸ

յանդգնութիւն։ Իբր զի՛ւր լինի պաշտօնատարս այ։ զքաւութենէ՛ն ասել աստանօր չար քան զառանձնանալն դարձին՝ այլ ո՛չ եթէ սրտիւս։ Ո՛չ եթէ պարտէ Ճախանձ յայտնաբեմիլ։ Ո՛չ յոբնագլխեան պոռնկութենէ՛ն եթէ զառաղջութենէն ան բժշկութենէ՛։ Ո՛ պարարութեան չարին մարմնոյս. եթէ զսովինն բարոյն հոգւոյս Ո՛ խնամովն հանդիսանալ յո՛չ ախորժելիսն այ. եթէ զբնանպատուութենէն տուաւած ձգելն ինոյն ի մոլեգնութի՛ւն։ Ո՛ առ ինամն մեղաց՝ եթէ զընդունայնութենէ՛ն կարծեաց։ Ընդարձ ունի կամաւ խեղաթար զերծեալ ինձորձոյ՝ զառաքեանցս տեսիլ յանդիմանեցի։ Ո՛ ընդ դէմն գործեալ իմոց տանջին՝ որ թէ հանճարեղքն վերարկեացեն զամօթ թըս խրեանց։ Ոտարացեալ՝ ինկրօնից։ Չեռա ցեալս ի կարգաց։ Ի սրբութենէ՝ ան սբ։ Ի կուսութենէ՝ ան մաքուր։ Ցարդարութենէ՝ ամ բարիշտ։ Ի բարեպաշտութենէ՝ վնասապարտ։ Ի երանութիւս մերձ առ ստեղծօղն՝ և հեռի երկիւղ մահուամբ։ Ջ ըթամբքս պատուամատոյց ըստ մարդկան։ Ի ձեռն Քրիստոսի։ Ո՛ առ ձեռն հպատ՛որութե՛ն. թէ զառ նոյն ինքն շունչ հեռաւորութե՛ն։ Ո՛ լսոյնակերպն դիւրին խաթմռնա. թէ զերկարաձորն նեռաձգութե՛ն։ Ո՛ խորութենէն զանչափութի՛. թէ զամենա ծանոյ յայտնատեսիլ։ Ո՛ յոբնագլխեան պոռնկութե՛ն թէ զառաղջութենէն ան բժշկութե՛ն։ Ո՛ պարարութեան չարին մարմնոյս. թէ զսովինն բարոյն հոգւոյս Ո՛ խնամովն հանդիսանալ յո՛չ ախորժելիսն այ. թէ զբնանպատուութենէն տուաւած ձգելն ինոյն ի մոլեգնութի՛ւն։ Ո՛ առ ինամն մեղաց՝ թէ զընդունայնութենէ՛ն կարծեաց։ Ընդարձ ունի կամաւ խեղաթար զերծեալ ինձորձոյ՝ զառաքեանցս տեսիլ յանդիմանեցի։ Ո՛ ընդ դէմն գործեալ իմոց տանջին՝ որ թէ հանճարեղքն վերարկեացեն զամօթ թըս խրեանց։ Ոտարացեալ՝ ինկրօնից։ Չեռա ցեալս ի կարգաց։ Ի սրբութենէ՝ ան սբ։ Ի կուսութենէ՝ ան մաքուր։ Ցարդարութենէ՝ ամ բարիշտ։ Ի բարեպաշտութենէ՝ վնասապարտ։ Ի երանութիւս մերձ առ ստեղծօղն՝ և հեռի երկիւղ մահուամբ։ Ջ ըթամբքս պատուամատոյց ըստ մարդկան։ Ի ձեռն Քրիստոսի։ Ո՛ առ ձեռն հպատ՛որութե՛ն. թէ զառ նոյն ինքն շունչ հեռաւորութե՛ն։ Ո՛ լսոյնակերպն դիւրին խաթմռնա. թէ զերկարաձորն նեռաձգութե՛ն։ Ո՛ խորութենէն զանչափութի՛. թէ զամենա ծանոյ յայտնատեսիլ։ Ո՛ յոբնագլխեան պոռնկութե՛ն թէ զառաղջութենէն ան բժշկութե՛ն։ Ո՛ պարարութեան չարին մարմնոյս. թէ զսովինն բարոյն հոգւոյս Ո՛ խնամովն հանդիսանալ յո՛չ ախորժելիսն այ. թէ զբնանպատուութենէն տուաւած ձգելն ինոյն ի մոլեգնութի՛ւն։ Ո՛ առ ինամն մեղաց՝ թէ զընդունայնութենէ՛ն կարծեաց։ Ընդարձ ունի կամաւ խեղաթար զերծեալ ինձորձոյ՝ զառաքեանցս տեսիլ յանդիմանեցի։ Ո՛ ընդ դէմն գործեալ իմոց տանջին՝ որ թէ հանճարեղքն վերարկեացեն զամօթ թըս խրեանց։ Ոտարացեալ՝ ինկրօնից։ Չեռա ցեալս ի կարգաց։ Ի սրբութենէ՝ ան սբ։ Ի կուսութենէ՝ ան մաքուր։ Ցարդարութենէ՝ ամ բարիշտ։ Ի բարեպաշտութենէ՝ վնասապարտ։ Ի երանութիւս մերձ առ ստեղծօղն՝ և հեռի երկիւղ մահուամբ։ Ջ ըթամբքս պատուամատոյց ըստ մարդկան։ Ի ձեռն Քրիստոսի։ Ո՛ առ ձեռն հպատ՛որութե՛ն. թէ զառ նոյն ինքն շունչ հեռաւորութե՛ն։ Ո՛ լսոյնակերպն դիւրին խաթմռնա. թէ զերկարաձորն նեռաձգութե՛ն։ Ո՛ խորութենէն զանչափութի՛. թէ զամենա ծանոյ յայտնատեսիլ։ Ո՛ յոբնագլխեան պոռնկութե՛ն թէ զառաղջութենէն ան բժշկութե՛ն։ Ո՛ պարարութեան չարին մարմնոյս. թէ զսովինն բարոյն հոգւոյս Ո՛ խնամովն հանդիսանալ յո՛չ ախորժելիսն այ. թէ զբնանպատուութենէն տուաւած ձգելն ինոյն ի մոլեգնութի՛ւն։ Ո՛ առ ինամն մեղաց՝ թէ զընդունայնութենէ՛ն կարծեաց։ Ընդարձ ունի կամաւ խեղաթար զերծեալ ինձորձոյ՝ զառաքեանցս տեսիլ յանդիմանեցի։ Ո՛ ընդ դէմն գործեալ իմոց տանջին՝ որ թէ հանճարեղքն վերարկեացեն զամօթ թըս խրեանց։ Ոտարացեալ՝ ինկրօնից։ Չեռա ցեալս ի կարգաց։ Ի սրբութենէ՝ ան սբ։ Ի կուսութենէ՝ ան մաքուր։ Ցարդարութենէ՝ ամ բարիշտ։ Ի բարեպաշտութենէ՝ վնասապարտ։ Ի երանութիւս մերձ առ ստեղծօղն՝ և հեռի երկիւղ մահուամբ։ Ջ ըթամբքս պատուամատոյց ըստ մարդկան։ Ի ձեռն Քրիստոսի։ Ո՛ առ ձեռն հպատ՛որութե՛ն. թէ զառ նոյն ինքն շունչ հեռաւորութե՛ն։ Ո՛ լսոյնակերպն դիւրին խաթմռնա. թէ զերկարաձորն նեռաձգութե՛ն։ Ո՛ խորութենէն զանչափութի՛. թէ զամենա ծանոյ յայտնատեսիլ։ Ո՛ յոբնագլխեան պոռնկութե՛ն թէ զառաղջութենէն ան բժշկութե՛ն։ Ո՛ պարարութեան չարին մարմնոյս. թէ զսովինն բարոյն հոգւոյս Ո՛ խնամովն հանդիսանալ յո՛չ ախորժելիսն այ. թէ զբնանպատուութենէն տուաւած ձգելն ինոյն ի մոլեգնութի՛ւն։ Ո՛ առ ինամն մեղաց՝ թէ զընդունայնութենէ՛ն կարծեաց։ Ընդարձ ունի կամաւ խեղաթար զերծեալ ինձորձոյ՝ զառաքեանցս տեսիլ յանդիմանեցի։ Ո՛ ընդ դէմն գործեալ իմոց տանջին՝ որ թէ հանճարեղքն վերարկեացեն զամօթ թըս խրեանց։ Ոտարացեալ՝ ինկրօնից։ Չեռա ցեալս ի կարգաց։ Ի սրբութենէ՝ ան սբ։ Ի կուսութենէ՝ ան մաքուր։ Ցարդարութենէ՝ ամ բարիշտ։ Ի բարեպաշտութենէ՝ վնասապարտ։ Ի երանութիւս մերձ առ ստեղծօղն՝ և հեռի երկիւղ մահուամբ։ Ջ ըթամբքս պատուամատոյց ըստ մարդկան։ Ի ձեռն Քրիստոսի։

Սրբոյն Գրիգորի

Ի միտս անկայուն երկեակ ձանձագարհաճ մա
հու վարանեալս. զանամ՝ եւ՛ զինչ օգտիմ։ Պնդիմ
եւ՛ հասանեմ։ Փութամ՝ եւ՛ ժամանեմ։ Ընձ
կամ եւ՛ սեսանեմ։ Փափաքեմ՝ եւ՛ հանդիպիմ։
Պարօսիմ եւ՛ պատահիմ։ Ունիմ զամ երկրի
եւեմ պատգամաւոր աղօթանուէր ամ ձեր։ Ո՛չ
թող զբաղումն զայսոսիկ բարեբար՝ եւմ՛ ունիցիս։
Գիւրինքեն քեզ զսուին եղծանել՝ քան ինձ տա
ժանաւորիս աջով նկարել։ Այսն այնորիկ գրե
ցի առանց խնայելոյ՝ զի դու առատապես ընդե
սցես օրհնեալ։ Որ վա՞ր մեր մեզաւորացս երկայ
նամիտ անուանեցար զբստ մաղթանաց բանի հեծ
ութե սրտի եզբի երջանկի։ յոյժ նեղեալ անձն
եձանձրացեալ ոգի բանին յիշատակաւ որ զսոյն
պատմի՝ յամ կրից մանկացուցանողաց վտանգեալ։
անկեալ՝ ի վնաս գաղշութե մեղաց՝ անդնդակա
նաց ապականութեց։ Զկան զի չհաւատամ թե
ըսես իսկ ինձ՝ ըստ յոբայ ձայնին։

Ո՛րդ՝ ես ինձէն ինքնադատով անձնադատ գե
րիս կամաւորապէս մատն եղեալ բնութե.
արդելի. փակեցի. կնքեցի. առ՝ իմինէն ամ մա
տանց զկենացն հնար։ Ո՞ւ՝ ի փրկութե մեզոք
կապելոյս՝ կրկին մեծասքիս գովեալ։ Ո՞ւ քան
զի՝ իմարդարեցէն բարութ խրատեալ փորձ գտ
ցուք. մաղթել ընդ նմին հոգեւով քո երգեալ
յուսով հաստատնով՝ ի քեզ ապաստանեալ։

Ձ֊է Ո՞ւ

Գիրք Աղօթից

Աչէք ընդ ձեզ բանս ասէ յովհէ, և դարձա
րուք առ Տէր Աստ ձեր՝ և ասացէք ցնայ՝ կարօ
ղես թողուլ զմեղս, զի ընդունիցիք զբարիս՝ և
վայելեսցեն իւրաքանչիւր անձինք ձեր։ Աստ
Աստ խօսեցաւ՝ եհռիւն որ ոչ լուիցէ. Նոյն ինքն
վկայեաց՝ և ոչ եհռիւն որ ոչ հաւատասցէ։

Աղօթ՝ այսոքիկ վճիռ պաշտելի։ Կուիրեալ
պայման։ Սահման նոյնադէպ։ Կենաց՝ աւետ
ուիս։ Կեցո Տէրունի։ Պատուն՝ բարուքեան
Սփոփանաց՝ հրաշէր։ Ձշգրիտ՝ պատկեր։
Ընդունելութեան դանձ։ Ընտրեալ՝ յիշատակ։

Այսու առ սոյն լեռս հաւատս ընկալեալ աստո
ւստ վկայեմ սմին ըստ մարդարէին։ Կարօղես
յաճի Թողուլ զմեղանս բազմաբեղուսն. և և
կարօղ զօրասցիս կրկին բարձրացեալ՝ ամենաթ
շուառ կործանեալ հոդիս։ Յաճի լինիս.
ամի բաւիս. ամ ուրեք հասանիս. ամենից բա
նուքեց յաղթիս. զամ կարծրութիւն՝ փշրիս.
զամ ընդ դիմահար՝ վանիս. զամ խաւուքիւն
վանիս։ զամ սրացեալ՝ ընդ ոտնիս. զամ
դառինս՝ անուշիս. զամ դժուար ամրքելիս
քաղցրացուցանիս. զամ ըզ պարտս՝ շնորհիս.
զամ յանցանս Թողուս. կարողիս. զօրաւոր.
Տէր. Քաջարի՛ր. ամենարուեստ զամենեցուն
զմեղս ընկղմիս. և չքացուցեալ բառնաս ի միջոյ՝
իբր զձառաձանձ փոքուս կայծակն՝ ընկղմեալ

Ձժբ տարա

Սբոյն Գրիգորի

Կորուսեալ Իսրայելբատարածն Ծովու։

Ա՛րդ բանիս մաղթանաց վերծանողաց այսմ
մասենի ողջմեա՛ վե՛ր խոյլ և չարչարանաց
մահու որդւոյ քո Տայր զբթութե՛ն. սկիզբն առա
քոմէ ողբերդուե՛ ձայնի՛ այսմ արտօսրածին նուա
գի՛ որ զայս դեղ փրկութե՛ կենաց մեզ յարմա
րեցոյց, եղիցի՛ բժշկեալ անուն քո Տզօր։ Որ
Տետս ելից խոստովանութե՛ մեզ նկատեցոյց. այսու
պայմանա՛ պատշաճականա՛ լիցի՛ անարատ յիւ
րոցն պարտեաց։ Որ գՏպարտութե՛ն դւա՛ Տար
թել մեզ վարդապետեաց՝ Տւսոյն կանո՛նի՛ կենաց
պատգամի՛ եղիցի՛ զերծեալ Տյարիսպանաց. մա
Տու արկածից սկզբականաց վերջնոց և միջնոց
երկրորդութե՛ն բարեգործեալ Տնորոգութիւն
լուսաւորութի՛ն. ընդ որում և մե՛ք դրեսցու՛
երջանիկ գառեալ ընդ նմին։

Ընդ գիմաստս դիւաց այս նուագ Ա.ղո
թից և դիւա՛ սարսո՛ր ջերմնատագնապ
ախտաւորութե՛ն՝ ասէ վարագիչ։

Ո՛չ դու՝ այս քաներց անբաւից Տրաշից Տան
դերձիչ՝ Տայր ամենատեղծ։ Ա՛յն
ունդ աՏաւոր։ Զայն սարսափելի։ Ա՛ղ
Ճշդիր դու

ցի չարին։ Եւ ի կողոպտելն սայլասուր սլաքն
գեցաւ միածինդ որ յաշտարակ խաչին, ցաւեա
փուշ տաժանատեսիլ ոդեպահանջից. որով պըն
ւաչումն ձայնիս՝ հեծութիւնք ի խորհիլ մերոց։
թենէ՝ արտաքին խաւարն։ Եւ ջնջեալ մըթ
տանջեաց և հալածեաց. հեռացեալ և արտաքս
տանեայ ի գործս չարեաց իւրոցն հրեշտակաց։
րեցաք։ Եւ արդ՝ այսց պատկառելի խոնարհու
արեանդ վտակի. գառինդ երկնաւորի. որով
՝ինարդոյս. զարհուրեալ՝ խախտելի և յանդգնելի
որ սպրդեալ մուծաւ ընդ մեզաց՝ զի փախիցէ
տադնապող և դիւական աեղիս ջերմութիւն
ձեռն քոյդ անպարագիր զօրութեդ՝ տատեա
հայրութիւն՝ այլ ոչ նախատրութիւն։ Վասն և՝ի
Ղազարեւրութիւն անհատանելի։ Պատճառ որդ
անբովանդակելի։ Ող քանութիւն անկշռելի։
մանելի։ Ստեղծութիւն անչափելի։ Խարհրութ
լի։ Կամք ամենաբարի։ Տիրութիւն անսահ
թիւն անքննելի։ Գոյութիւն անճառելի։ Իմաս
թիւն անբաժանելի։ Օրհնութիւն անվննե
դումն՝ սքանչելի։ Հրաման՝ տոկալի։ Լու

Սրբոյն Գրիգորի

ուժգին քախանէ որով զվէրն մեծ ընկալաւ՝
իսպառ սատակեացի սկզբնարար մահուն։ Եւ
զի խոնարհեցոյց զգուէշն գլուխ յանդել
զմոգին ի ծոց քո բարձրեալ. ապստամբութի
անբարի բարուցն բեղմարայ ի կործանեացի
ամենայնիւ հերքեալ ի կորուստ։ Եւ զի
ղօղեալ ծածկեցաւ անմահն խկութի յորովայ
նի երկրի. այսու ամբարձեալն հպարտութի
կարծեալ գոռոզին ի յատակս մահու դժոխոց
մըթին սուսերին յառեալ դիտեացէ. և յիշեցէ
զառաջին հարձաճն անբժշկական որով մահ
ցաւ դիմամարտութի թիւնից վիշապին կենարա
րն կրիւք ամենազօրին։ Ա՛ զի ի փառս քո
Հայր ողորմութե. լեր ի գովեստ որդւոյ քո
հոգւովդ սրբով. զայս խոստովան իմ։ Քան զի
ոչ պիտակ ինչ սոսկ զօրութեան ունի զիւր
սէն առմի խորհրդականն խորութեան. այլ
զանակիզն բանդ անձնաւոր ընդ ան ժամանակիդ
հօր փառաւորեմք։ Եւ քեզ միայնոյ սբ երրո
րդութեդ, հաւասարապատիւ Տրութեդ. հա
մաձուն անբաժին ինքնութեդ. օրհնաբանութի
գոհութի. զօրեղութի. և անճառ վայե
լչութի մեծութե բարեվիճակ հա
րութե զուգակշիռ հաճասա
րութե յաւիտեանս. Ա՛մէն։

Ձ՚ի ՀՕ

Ձ՚ի ՀՕ

Գլուխ ԻԹ։

Ա երասին յաւելեալ կրկին՝ չեծութիւն նո
ւին հսկողի առ նոյն աղերս մաղթանաց։
Ան՝ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛յ։

ԻՒ ԱՐԱ՝ ԳՈՒ ՄԻ՝Ա՛Ց՝Ն
սկիզբն բարեաց դիւրութիւն անճառ որդի՛
բարձեալ միմեա՛ն այ։ Որ զղջմն զօրն
թողութիւն ցուցեր փրկարան և ա՛յլ կոր
ստեան դատապարտարան։ Յեղանակել
զա՛ուրն ջար, առաջ ա՛ետիս ակն կալութիւն.
բժի՛շկ ախտացելոյս։ Հովի՛ մոլորեալ ոչխար
իս։ Տէր ապա՛հնեալ ծառայիս։ Վհնի՛ անա
պակ՝ մեծ տրամեցելոյս։ Ապեղանեաց դէղ՝
վիրաւորեցելոյս։ Ազատութի՛ մեղօք դրաւե
ոյս։ Օրհնութի՛ բարեաց մերժելոյս։ Կնիք
չնորհաց՝ խոտելոյս։ Օծումն կոչման՝ կապ
տելոյս։ Պանդխտութիւն վերստին՝ կործանեցելոյս
Պատապարան հզօր՝ զլորեցելոյս։ Ժանդակ
վեհ՝ գայթագղեցելոյս։ Ծառուն բարձրութիւ՝
տարակուսելոյս։ Սանդուխտք երանութիւն եղ
կելոյս։ Ա՛նապարհ շա՛ղաց՝ մոլորեցելոյս։
Թագաւո՛ր ներքոյ՝ պարտեալոյս։ Հա՛ղց զր
յուսադրութի՛ լքեալոյս։ Զեռնկալ կենաց՝
հերքելոյս։ Ա՛ծդ միայն և ամէն առատ։ Որ

Ձ՛ին զխու

Սբ. Ցուց Ձիպ

իսկ և իբրև բնութեանց զհատարակաց բարուց
դիմն մեալ ի տապ արեւու։ Եւ ոչ ատուստ
մաց երկայն մտութեամբ հանուրց չարութիւն. իբր
ութիւն. Եւ անարդութիւնէ զքոյդ եղեալ փառս ա
վճռակարող զօրութիւն աչեր՝ բոլորից ած օրհնեալ
Տէր Յս Քս։ Որովք սահմանեսցի կշռութիւն
չափոյ հաստող իւր՝ ընդ հոգւոյս հաճասարութիւն
կցորդեալ։ Վասն զի մինաս յասուիկ անքաւ
եան հետազօտելի։ Այնուհին բարի անմահն
բարութիւն խաւարի։ Ուստ յոյժ նուազեն
քում մեծութեդ աստեղացդ թիւ՝ զոր ես դայացու
ցեալ յոչ էից։ յորմէ՛ անուանց ինքեցեր
և կամ հին երկրի՝ ի յօդս հեղեալ զոր ի չէ
ոյից հասեալ տարաճումն յատակի կառուց
եր։ քան ինձ նախադրեալ։ Համարդ սակաւ
ութիւն որով քեզ նմանիլ վարդապետեցեր։
Ա՛հա ծածկեցաւ ևբնկղմեցաւ ի քոյդ լոյս կա
մաց երկայն մտութիւն հանուրց չարութիւն. իբր
դիմն մեալ ի տապ արեւու։ Եւ ոչ ատուստ
ութիւն. Եւ անարդութիւնէ զքոյդ եղեալ փառս ա
վճռակարող զօրութիւն աչեր՝ բոլորից ած օրհնեալ
Տէր Յս Քս։ Որովք սահմանեսցի կշռութիւն
չափոյ հաստող իւր՝ ընդ հոգւոյս հաճասարութիւն
կցորդեալ։ Վասն զի մինաս յասուիկ անքաւ
եան հետազօտելի։ Այնուհին բարի անմահն
բարութիւն խաւարի։ Ուստ յոյժ նուազեն
քում մեծութեդ աստեղացդ թիւ՝ զոր ես դայացու
ցեալ յոչ էից։ յորմէ՛ անուանց ինքեցեր
և կամ հին երկրի՝ ի յօդս հեղեալ զոր ի չէ
ոյից հասեալ տարաճումն յատակի կառուց
եր։ քան ինձ նախադրեալ։ Համարդ սակաւ
ութիւն որով քեզ նմանիլ վարդապետեցեր։
Ա՛հա ծածկեցաւ ևբնկղմեցաւ ի քոյդ լոյս կա

ցուցանէ։ Քան զի ովոք ի մարդկանէ մեզաւ
և ոչ զղջացաւ։ Ովոք զազրացաւ և ամաչե
աց։ Ովոք գարշացաւ և պատկառեաց։
Ովոք սխալեաց՝ և ոչ ապաշաւեաց։ Ովոք կոր
ծանեցաւ և ոչ հեծծեծեաց։ Ովոք գայթակ
ղեցաւ և ոչ սոսկացաւ։ Ովոք պարտեցաւ և
ոչ ինքեանք ըմբերնեցաւ։ Ովոք պրտեցաւ և ոչ
յոգւոց եհան։ Ովոք ձաշակեաց եղէ. և ոչ գաւա
նացաւ։ Ովոք անկաւ ի բարձրութենէն՝ և ոչ
ընդոստեաւ։ Ովոք կորոյս մեծութի՝ և ոչ աշ
խարեաց։ Ովոք զրկեցաւ յերանութէ՝ և ոչ
եղեց։ Ովոք կապտեցաւ ի շնորհէ փառաց՝ և ոչ
ողբաց։ Ովոք գտաւ ինքեան վնասակար՝ և ոչ
ըստ գտաւ։ Ովոք մերժեցաւ յերեսացն Ա-
և ոչ հառաչեաց։ Ովոք լուաւ զայ սպառնալիսն
և ոչ սոսկացաւ։ Ովոք ընդ մի չարեացն՝ հա
զարս չաւաղեաց։ Ովոք մերկացեալ յաւուրս
ձմերայնոյ՝ և ոչ զուգացաւ։ Ովոք անօրինացաւ
և ոչ քարամբք զիրան կոծեաց։ Ովոք եռես
զատուկըն իւրում մեծութէ՝ և ոչ ղիծեցաւ։
Ովոք կատարեաց չարիս՝ և ոչ զինքն իսկ նզով
եաց։ Ովոք ախտացաւ՝ և ոչ զանձն դատուեաց
Ովոք յամօթ ածեացն գործեաց՝ և ոչ զիւրն
մարմին ձաղեաց։ Ով ի՛պատկառելիսն Տպեցաւ
և ոչ զօրն իւր անիծեաց։ Ով ոք զգործեցեա
լսն յիշեաց՝ և ոչ տապացաւ։ Ով ոք զգաղտնիս

Ձ՚ամէն աղեց
արկանելեաց լուսոյ՝ խաւար զդեցաւ։ Եւ՚ն նոյ
Եւ արեան արտասուս երկնեաց։ Որ ընդ
Եւ տխրեցաւ։ Որ զկնեան իւր կորոյս՝
որ ընդ պայծառ պատմուճանին քրձազգեաց եղեալ՝
ալ՝ Եւ կրկին ջարջարեալ յոդի մահացաւ։ Որ
որ ընդ պակին պերճութեն հոգ՚ի գերեաց եղե
կացաւ Եւ կարկամեալ՚ իւայր գերեցաւ։ Որ
հիւսեաց։ Որ զրպայական գահոյիցն անան
Եւ վայս վհատութեն ընդ հեծութեիս ձայնին
մահու խոցեցաւ։ Որ զնայատառականացն
Եւորացն մեղաց՝ յաչս կերպացոյց։ Եւ զինուք
նոյն զանձն պարտաւորիւաւ։ Որ զմի՚ ի կար
զերեսացն աղաւեղի տեսիլ՝ Եւ բարկութեե վեր
տճառս յանցմունս՝ Եւ տադնապեցաւ։ Որ
Եւ տոչորեցաւ։ Որ զտարապրութեն պա
եցաւ։ Որ զանբծութեեն ապականարարն
թաղծեցաւ։ Որ զմեծամեծսըն՝ Եւ մաշ
վեցաւ։ Որ զանկրելիսն էութեեն՝ Եւ
ան աղօթեաց։ Որ զանձառելիսն՝ Եւ խոս
որ զկամաւ ներդործեալսն՝ Եւ սատակման ինքե
սակարան բնութեեն՝ Եւ պապակեցաւ։ Որ
բոց անշէջ հնոցի՝ ոչ խաւնեաց։ Որ զվնա
յերկիր կորացաւ։ Որ ընդ մեղացն հեշտու՚
Ով զաներեւոյթսն կերպատորեաց՝ Եւ կրկին
Ով զանձրեւոյթսն կերպատորեաց՝ Եւ կրկին
Մտաբերեաց՝ Եւ՚ն խորովեցաւ։ Որ զճաճո

Գիրք Ա. ղօթից

աղերսաւ. Որ ոք ի վէր սիրելոյն՝ ոչ թա
ռամեցաւ.

Ահա այս կերպարանք ճշդութագոյնք պարտաւ
որիս յանդիմանութեանէ. Ցիտուր դէմք. Քահ
եալ ճաճանչ. Յամրեալ խոնաւութիւն. Լուրի
թացեալ շուրթն. Ընկճեալ տիպ. Ցրտմեցեալ
ոտիք. Ընկղմեալ ձայն. Կրկնեալ պարանոց.
Եւ զի թէ ոք զնոսկութիւնն իւրոյ նշանակեսցէ
ոչ անօրինէ. Ընդամբարտաւան միտ. Ընդդէմ
պարտ սիրտ. Ընդհանդրօղ պարզեւի թշուառ.
Ընդաղերսալի պատճառ. Ընդնակչամբելի դէ
դերեալ. Իրաւամբրժ սոլեալ. Ընդարալուկ
քաղցեալ. Պատշաճադատ հարուածեալ. Ընդ
նամիայ մահապարտեալ. Ընդժանապէս հանեալ.
Ընձեռն անկճ եղեալ. Եւ զայս թարգմանեալ
ցուցանէ՝ արդարադործ փարիսեցին կշտամբեալ
եմեղապարտ մաքսաւորն քարեհամբաւեալ. Եւ
արդ՝ թէ զչարիսն հնարաւորութիւնն քանասր
կրեին զտուղին զմեզ դայթակղեալս՝ զնոսն ի
մեզ սերմանին առ օրն համարեսցի. Ո՛վ ի արդ
ոչ զբարիսն տնկեալս ի մեզ հոգւոյ արութիւս ի
խնամակալուէ կամաց կեցուցչէդ օն եւօն գրես
ցես. Տէր բարեգութ. հլուր եւ յաղթօղ.
Քաւիչ մեղաւորաց՝ կարօղ ամէն առ ամ փրկու
թէ. Ընթէ զանդունդս՝ առ երկինս փոխես.
Եւկամ զնահաւար մթութէ՝ ի լոյս հատուտես.

Ճիշ Ընթէ

Սբ. Պետրոսի

Աթէ զդառնութիւն լեզուոյ՝ ի մանանայի քաղցր
ութիւն կազմես. և կամ զկոծ սատակութիւն վշտաց
ի պարս դառս քեզ կրօնք հարանեաց կարգես՝
զի՛ւրինք ևՀնարաւորբէն քեզ այսքիւք։ Եւ ես
քան սոսին բաւես առ սոսին տիրեալ համայնից
ահաւորապէս. և քեզ փառք յաւիտե
նից յաւիտեանս. Ամէն։

Գ. Լուսաւորչի. Ձ։

Ա՛ երսաին յաւելուած կրկին հեծութե նո
րին հակողն առ նոյն աղերս մաղթանաց
Ման ի՛ հորոց արտից խօսք ընդ Ա՛յ։

Ի ՍԻՐՈՒ ՀՈՂՄՏԻՒՅԻՆ

բան քո ողորմած բոլորից Ա՛ն ներօղ
Լաւհնեալ ի բազմադթելին դարձաւորու
թի աւուրն պատուերի զգլխան մեղաւո
րին. թէ Լատ յեսին իսկ շունչնիցէ
ընտրութի. և կամ ի՛ մէջ չարութեցն փոխարկու
թի։ Ա՛նաւանդ զի դժնեայ կցորդս այս՝
անձն իշխանական միշտ մարտիկ խաբօղ շողոքորթ
յարեալ ի սատութի. ըստ առակողին՝ արածօղ
հօղմոց դժուար ունելի. հատողին փախչօղ.
դերեալ որսողին. մրեկան մարմնոյս. ներհակ
անկակից. յոքնապատճառեան ամենաւարան.
զոր քոհ գիտել զբանեացն յաճախութի. և զոչ
ՃԻՆ ՀՆԻ՝

Կամ՝ Մեղանացն ողորմագին՝ ի մեզ ողբերգութիւնս
վհատական. առաքանակած. բազմաճաղելիս.
քո առաջի՝ որ գթարկութիւն. դրեալս արտասու
ուօք թառանչս թշուառութեց. կարգելոյ ան
բաւս չար վտանգից մեղսատապնոպ պատկառե
ցեալն: Նա զի մի՝ կրկնաբանութիւն՝ իշատախօս
ութիւն կրթեսցի: Աղաչել քան զայն այսու
ողջակի՝ քան զի ոչ երբեք համարձակի՝ խնդրել իւր
զարբայութիւն. այլ զբոանչանացն թեթևութիւն
Ա՛ընդ կենդանեացն՝ ելոյս՝ քան թէ ընդ գե
բեզմանականացն զգայական շնչովն՝ իհաւար: Ա՛ընդ
ընդ ամբարձեալսն՝ այլ ընդ բեկեալսն և ընդ
խորտակեալսն: Ի՝ հանգստեան իւրում վաս
տակեալ: Ի՝ խրախութիւնն ինքեան տրամեցեալ:
Ո՝րմոք ժպտեալ և մտոք խոցեալ: Աբրպ՝ ի՝ծաղը՝
ևաչք՝ ի՝ յողբութիւն: Աբրեալք զսփոփանս ձևացու
ցանէ՝ և արտասուսն զգաստնուլի տրտին ճշմարտէ:
Ա՝մպանակք երկու՝ յերկոսին ձեռին. մինն արե
ամբ՝ և միւսն կաթամբ: Աբրկու բուրանոցք՝
կայծակնահարք. մինն խնկով՝ և միւսն ճեռնճե
րիւ: Ա՝կաճառակք կրկին կրաճորականք համոց
մինն քաղցու՝ և միւսն դառնութիւն: Ա՝ամակք
զոդք առ երկուս բերմունս. մինն արտօսր՝ և
միւսն ծծումբ: Տաշտք կրեցեալք՝ ի՝ծայրս մա
տանց. մինն գինի՝ և միւսն լեղի: Ո՝րունք
տեսանելեաց ներհակաց. մինն լեալ և միւսն՝ ի

Յիմիսդուն։ Ասանուէք Հայոցականաց Հակառա
կութէ՛ն մինն արծարծէ. եւ մեան շինչուցանէ
Հայեցուածս դիմաց երկուց. մինն դուշդն ոդը
քանօք, եւ մեան անանկայելի բարկութէ։
Չամբարձուն երկակի բազկաց. ոմն ի Հարուածս
եւն ի մերժուն։ Ոչնչ կրինակի կերպիւ՝
մինն տրիրեալ եւ մեան ցաստցեալ։ Կշտամբա
նք ընդ միւս երկու. մինն առաւեալս, եւ մեան
ապառնեացն։ Պահինութէ կարծողականք.
մինն գոնէ, եւ մեան թերեւս։ Ի՛մի բերան
է՝ երկակի բարբառ. մինն եղկութէ, եւ մեան
խըճուվութէ։ Երկուս ազդմունս իմիսմ սրտի.
մինն կեղակարծ յուսոյ, եւ մեան ձչդրիտ. կար
ստեան։ Ամզ լրթագոյն ահագնատեսիլ կրկին
տեղացմանց. մինն նեաս, եւ մեան քարինս։
Ոլոտումն ահեղ երկոցունց բերմանց. մինն
կարկուտ, եւ մեան հրացան։ Այդ ցաւագին
երկուց վտանգից. մինն լալոյ, եւ մեան մաղու։
Ուռաւօտ սգոյ երկուց լողոքմանց. մինն սատա
կից, եւ մեան սպառնալեաց։ Երեգակունք երկ
ու ի յերկուց ծայրից. մինն խաւարի, եւ մեան
կիզման։ Նթէ հարուածոց՝ այ կատուցանի,
ինքեան վայկանի։ Նթէ ձեռն պարգեւաձիր՝
ոչ իբր ակն ունի։ Ի պարծանս ու լուռք, կորա
նոյ։ Յամբարձումն գլխոյ, ընկճի։ Ի ջրեր
ացս վիշատակ, հեձէ։ Ի ձաւաս մաքրոյ, պատ
ժի։ Ձիթ կառ

կառէ։ Եւ պատմութիւն հանդերձելոցն, երերիլ։
Աղթէ օրհնի յումեքէ յայտնի, ինձաճուկ զանձն
անիծանէ։ Աղթէ գովեստ յումեքէ լէ, պարտաւանօք զինքն կչտամբէ։ Աղթէ դարձուածով
աստուածպէս, ինքեամբ ինքեան վկայէ։ Աղթէ
ձաղեցնի ուժգինն, սակաւ հաստուտումն առա
չելպարտուցն գրեցնէ։ Աղթէ ըղձումն մահու
ինքեան լսիլէ, այն առէ, եւ դարձեալ կրկնէ։
Աղթէ յորդայորմահու ձայնեցնէ յերկինէ,
ահիւ զդէմն համբառնայցէ։ Ո՞ իւրոց իրա
ւանցն մատեան խփեալ։ Ո՞ պատուհանուքեն
յոյս լքուցեալ։ Ո՞ համարձակուքեն ընթացս
փակեալ։ Եւ երէց ոչէր ան փրկանաւոր կորս
ուստ գերելոյն, զիւրովին երթալ, ոչ ինչ դան
դաղէր։ Աշխարհս վայ մեղաւորին, որ առա
րակուսեալ կայցէ յերկուց ձանապարհաց ըստ
հոգելոյց բանի իմաստնոյն։ Եւ արդ՝ վի արդ
ոչ ողորմեցիս քարեգուքս այս քանեացս ձայնար
կուքեց կուկուղագին հեծեծանաց, որ անու
ան ալս մեծացար, թէ ողորմածեմս Տէր։
Ո՛հ առ չարուքէն դերոյս, բարուքէն քոյ։
Ո՛ւր մահապարտիս դառնուքէն, քաղցրուքէն քոյ։
Ո՛ւր կորստեցելոյս յայտնուքէն, ճառագայթ քոյ։
Ո՛ւր խաւարելոյս մեղուքէն, ողորմուքէն քոյ։
Ո՛ւր կործանեցելոյս այցելուքէն, աղ քոյ։

Ո՜ր ընկղմելոյս վերբերութիւն, Ձեռն քո։
Ո՜ր լուծիւրէ անողջանալի խոցուածոյս, մատն քո
Ո՜ր պակուցելոյս պաշտպանութիւն, հոգի քո։
Ո՜ր ապիրատորիս իմ վատհոգութիւն, երկիւղմտութիւն քո
Ո՜ր օծումն ամենադժնէիս, զօրութիւն քո։
Ո՜ր մեղաւորիս քաւութիւն, հրամանն քո։
Ո՜ր փախուցելոյս ապաւինութիւն, ոտք քո։
Ո՜ր սրացելոյս պատսպարութիւն, բազուկ քո։
Ո՜ր վերնպելոյս առաջնորդութիւն, լոյս քո։
Ո՜ր տարակուսելոյս հնարաւորութիւն, հանճար քո։
Ո՜ր անկածելոյս կրկին ստացուածն, օրհնութիւն քո։
Ո՜ր վհատելոյս քաջալերութիւն, խրախոյս քո։
Ո՜ր վշտագնելոյս մխիթարութիւն, բաժակ քո։
Ո՜ր նեղելոյս ընդ արձակութիւն, կամք քո։
Ո՜ր առեցելոյս կոչումն, սէր քո։
Ո՜ր հասարակաց սասանեցելոյս, բանն քո։
Ո՜ր հոգով վերատրելոյս, հայծուածք արեան քո։
Ո՜ր աներեւոյթ մթերս ցամաքոց, ակն արփուն քո։
Ո՜ր յուսահատելոյս անդրկեն ընտրուն, իշխանութիւն քո։
Ո՜ր պատուաստուն խարելոյս, կցորդութիւն քո։
Ո՜ր խաւարած մահու ծածկելոյս, նշոյլ կենաց քո։
Ո՜ր խռովեցելոյս իմ հանդարտուն, խաղաղութիւն քո։
Ո՜ր վարդապետութիւն օտարացելոյս, ոգեշունչ քո։
Ո՜ր մոլորելոյս դարձաւորութիւն, ձայն քո։
Ո՜վ դու տէրս ամէն գթութիւն, ես քեզ հետ
մատն ինչ խաւարի։ Աստ հոգ քարոզութիւն առանց

Գ. Ղազարոս

Եւ քեզ վաւերէ փառք յաւիտեան Ամէն։

Գ. Ա։

Ա Էրսաին յաւերժաճ կրկին՝ հեծութեք նո
ըին հսկողի առ նոյն աղերս մաղթանաց։
Բան՝ ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛։

Ո Ա՛Ր՝ ԿԱՆՉ Զ ՔԻ ՈՒՂՂ

Մացուցի պայմանաւ քանիս զաղէտ
տապնապի հեծութեք ձայնիս. մեծ հա
ղաչանաց անսփոփելի խնդիս վանդիլ։
Զ ի դու ողորմած սկզբնահայրդ խոստո
վանութեք ան յայտ ծածկոյթիդ որդի Ա՛ կեն
դանութ ՏԸ ՕՇ ՎԱՆ քաղցրութեք նայեացիս
քաւել։ Ա՛ղաւել կարօղես, ճշմարտապէս քաւ
ականես։ Լթէ կամիս հնարաւորես. կամիս
առաքելապէս, ոչ և կարես։ Չարբառանաս մե
ծապէս ընդ սուն քան եթէ ընդ առնուլն։
Ազմանան քեզ գանձք ի ցրտութեն՝ քան ի ժողո
վելն։ Ճաճախեն սուացուածք քո. ի խափուելն,
քան ի չդիւելն։ Աուտին քեզ համբարանք ի
տարաճանելն, քան ի շուեմարանելն։ Չա՛ա
տամ այսմ ար ամի. զտանել քո՛ երէք փրկութեք։
Չա՛ աստամ անարգս, ընդ պատուականին։ Ու
սամ ընդ աբրահամու, և ընդ աննայի։ Զ ի
մինն քանիդ քո Հաւատաց. եւ միւսն քահանայա

պետին բարեբաստ անասց։ Այսուհետև ես ի խորին ծերութեանս համար որդւոց, հայր հատուցեալ։ Ո՛ աստուածային լուսոյն արդանդ սուրբ, անդաստան պտղածին արդեան օրհնութեանդ բազում ժողովրդոց, մարդարէից սբոց՝ եւ առաքելոց ընտրելոց, հայել յուսացեալ։ Ո՛ւր միանգամ զան հանդերձելի երկիր որովայնին սենեկի, եւ քնեցեալ զսակօք բարեպատճառեցոյց ըզ ձեռքի, ածուխն յարակայուեալ սահման անհեռազօտելի։ Եւ աւազանին նորածին որդւոց, ան հայտ յորդուէ։ Այս թիւս պանծալի որում ոչ կէտ կցորդի. եւ ոչ սպառուած վախճանի. այլ կոյս ոմն ուրոյն ընտրութեամբ նուիրեալ յաւէտ անձառելի վիճակաւ համայն յաւիտենից դժուարաթարգմանելի մերոց խնամոյից։ Ընդ՝ հանարեայ յարդարութիւն անյուսալի վրկութեամբ հոգւոյս զամենաւարան ձայն կոչմամբ նաց սրտիս հեծութեամբ։ Ընդ նախադրելոյն եր ջանկոյց եղեալ եւ դասեալ զայս դաշանուէր փոքր հաւատոյ խմոյս խնդրուածոց։ Ո՛ւ կեցիկ եւ տաւ նոքօք, բերկրեալ ընդ նոսին։ Ոմանն հարեր ալ քան զնոյն գործոց, զքոյդ շնորհաց։ Ո՛ւ ընդ զնոյն զհամբոյր սրբութեան, զոր ետուր ի ձեռն ընդ զիս կրկին բարձունքեն եւ փառաւորք, եւ քան ղջափ կշռուեր բանի դերագոյնք խնամս խոստովանեցան զիս մտաց ձեր։

Ճշդել կիր

Եթե որ ինչ միանգամ՝ ի կիրս մեր
կիրակիոց։ Եթե որ ինչ միանգամ՝ ի կիրս մեր
ծս։ Ո՛ձգումն ըմպելեաց, եւ առ ճաշակումն
հերձուածողաց։ Ո՛ փոքունս։ Ո՛ մեծամե
գաց։ Ի մարտս դիւաց։ Ի հակառակութիւն,
Ինձիհել, ես ի զարթնուլ։ Ի պատերազմի աղ
աւակաթաց հոգեւորականաց եւ առաջնորդեալ
Ո՛ ի՛տու ընջեան ես ի դիշերի ըմ թացմունս օգ
ջողուածս։ Ո՛ առաքինութե, ջերմութիւն
Ո՛ ձայնս, բնաւորականս։ Ո՛ գործոյ, յա
ղաչեալք։ Ո՛ բանս ընտանիս։ Ո՛ խոսս հատիկաց
բնութիւն քաղցի։ Ո՛ բարիս գոհութի եւս դիմելոյն
ւմն դարշապարի։ Ո՛ կարիսուսն աղջ և հնձա
Ո՛ շարժուսն անձին յիշատակ այ։ Ո՛ փոխոխո
փրկական նշանաց։ Աստղմունք խորանաց, աճա
մունք զատարակաց։ Լուցմունք զամպարաց։ Կոր
մունք խնկոյ, իւղոց հանդերձանաց։ Յաղթնակ
կցորդելոյ։ Ո՛ անդք երախայրեաց։ Աստուց
ծոյ զիմաստութիւն վերնականաց ընդ մէզ
ըս կրօնից։ Ո՛ոյլք հոգեղինաց, յերկիւղ երկնա
Ո՛ոյլք բանականաց ընտրելոց։ Ժողովք, բա
մերկամարտիկն մրցուքք գոսմարք միանձանց։
Ո՛ իմաստութիւն հետեւակ սպասաւորին արիւքք
լոյն Ո՛ոյք մարդկեղինն։ Ո՛ունդք մարեիրոսացն
և բաստ մարմնոյ ծնօղք քո խընկիւն։ Պարք առաքե
մաց սլացեալք։ Ընդ արեան քո ահաւորի,

կերպանան։ Այլ եթէ հեշտականս՝ եթէ տաւտամ սեռիս։ Այլ ոմանց աղօթս մնալ ինոսին։ Եւ յաղագս ոմանց զի վերջ արասցես զքանչելապէս հարիւրաւ անձառելեօք։ Յաճառացեալ յամենայն ցունդ, թէ բանականս ամի։ Կարճառօտ՝ հասակաց, տիոց պատանեկաց մահց վայրենեաց։ Ատամբակաց։ Գոռոզաց։ Ինչ զի առ քաւարս ըրս տեսարանաց, եւ առ կրկեայս խառնիճաղանճ բազմութեանց, եւիամառ կոթաւոս կայթից անա խորժականաց կամաց հզօրիդ ոչես մոռացեալ։ Այլ դու առացար զամենեսին, եւ քոյին ամենե քեան, եւ ողորմեացին ամենեցուն միայն բարե դութ։ Ո՛վ թէ եւ մեղեցեն քոյն, վա՛ զի ի քում համարիեն։ Կան զի գիտեն զզօրութիւն քո, զսա առակողին մաղթանաց՝ որում եւես կ՚ցորդեմ թշուառս բնաւից վկայեալ սորին յան ցաւոտագես։ Յանդգնիմ ասել. թէ որ կար դայ զքեզ գովեսին, ծանուցեալ զքեզ թէ իցես. թէ եւ օրհնեսցէ վարակեալ կրկնատու տիւ պատժապարտութիւն։ Այս օրինակ կիրճ ձեռնարկուեր, զի մի՛դ ոչ քոյնչ։ Յորս տեսա նել ի միջ արկնատես ազատուց. սպասկանիշ երամն աղաւնեաց։ Ի միջ խրոխտականաց ձիոց անմաքրից, որչա հանդարտաբար։ Ի թիւ

թե. խոնարհութիւն, յանձնառութիւն: Ա՛շխատութիւն, ՚ի սաստութիւն: Ա՛խամուտութիւն, ՚ի մանկտութիւն. Ա՛նգթութիւն, յայլմաստութիւն. Ա՛ստուածութիւն, ՚ի չքաւորութիւն. Պարկեշտութիւն, ՚ի լինիսութիւն: Ողորմութիւն՝ անգթութիւն: Ա՛պաշտանք, յանուստութիւն: Վա՛ղտրութիւն, ՚ի բարկութիւն: Չ՛արշտութիւն, ՚ի բշնամութիւն: Ա՛նխոհութիւն, ՚ի մեռանել-անողութիւն: Վա՛ջասերութիւն, ՚ի լինութիւն: Օրհնութիւն, ՚ի նեռատպութիւն: Յորոց ո՛չ բաւականացար ՚ի գտանել շշգրտապէս թէ ինչ երկրածնաց առաւ կանխեաց ժառանգել զբեզ՝ որ միայն անաչառաբար կշռամբես իրաւ ամբք զարդարութիւն առ ամբարիշտ մարդս, եաւ պատնիւ զղջացեալն: Ա՛ռ ամենեսեան բարեգործ միայն թագաւոր օրհնեալ ՚ի բարձունս եւյայտ յայտնեան. Ա՛մէն:

Գլուխ. Լ.

Ո՛րպէսին յաներեւոյթ կերպին հեծութիւն ունի հոգին առ նոյն աղերս մաղթանաց

Ա՛ն ՚ի մտերց պատից խոսք ընդ Ա՛.

Հայցեմ զողորմութիւն ընդ ամենեցուն ինձէն ընդ պարտաւորսն պատժոց ինաքարութեանց արժանաւորացս, զերծ

Ես արդ՝ կրկնելով ծանր բարեբարիդ քաղցրութեանդ առաջի ի մահ
ցեալ կրկնակին, միանգամայն խոստանալով ընդ հետոյ
համայնապատում խոստովանութեանդ ոչ կարօտա
նալ ողորմութեան։ Որպէս ի յանձն առական յայսմ
ցիցդ զիս ինքն ինձէն խնամել ձայնիս ըստ
մահու յարեալով ըստ մարգարէին, յանդիմանել
զիս յայտնութեամբ։ Զհան ի քէն ընդ աղեաս
թեն որ առ ժողովրդեն նախկին. և կամ տանն
Իսրայէլ զանօրէնութիւնս նոր, այլ խնդրել զիս
որպէս զանօրէնութիւնս նոր, այլ խնդրել զիս
ամաչեցեալսն, և խնդամտեալս։

Ընդ պատկառեալսն, և զուարթացեալս։ Ընդ
մերժեցեալսն, և հերքեալսն, և սիրեցեալս։ Ընդ
կեալսն, և զբօսացեալս։ Ընդ հեռացեալսն, և
Ընդ մերժեալսն, և ընկալեալս։ Ընդ անառա
ջեցեալս։ Ընդ ապշեալսն, և զդաստացեալս։
ալսն, և կանգնեցեալս։ Ընդ առեցեալսն, և կո
Ընդ ընկճեալսն, և հաստատեալս։ Ընդ գլորե
Ընդ կործանեալսն, և յարուցեալս։ Ընդ
թեալս։ Ընդ երկուածգեալսն, և ձգեալ
քեզ դարձեալս։ Ընդ ատրադրեալսն, և առ
Ընդ ատելեալսն, և ընկեցիկսն։ Ընդ
Աւրհատարհեալս։ Ընդ ատրադրեալսն, և առ
մաղթանաց։ Ընդ նկուննս, և ան համարձակս։

Աղօթից Խորք

Դարմանս ցաւոցդ Կերպարան, որ ինձ խոնարհեալ մածեալ ընդ երկրի. և ընդ անցաւորս այս կենցաղ կորսեան անասնական գեհենաբար շուրթ սողնոյ սահեցմամբ կարօք բևեռեցայ: Այլ ի քեզ Տէր յեցեալ լեր ինձ աստարան կենաց գաւազանի յարմարոյն դաւթի ընծիւղեալ մարմնով անձառ շաղկապմամբ յանեղ ածուածդ կանգնեցայց անդրէն կիսայարս, պատկառեալ ի քոյդ երախտեաց ի վայր կորացեալ դիմօք աչք իբարձունս յառեալ ողորմագին տեսուքիւ ի քեզ մերձ ի տեսուքիւ հեծուքիւ: Ընաւ ինձ ողորմուքիւ: Ողորմելին քաղցրուքիւ: Օ՜ լուծ լուծ սոյս արատաւոր լծեալ պաղատանս յուսոյ առաջի մեծիդ վերընծայեցից: Այր ամենառատ անձնաւաղ երկայնմտուքիւ քո դառնացուցչիս: Ամէն դու ի յամենայնի սահման փրկուքիւ:

Ա՜ծ բոլորից: Անճառ մեծուքիւ: Անբռնական դակելի բնուքիւ: Անքննելի խորութիւն: Չզօր զօրուքիւ: Արօղ բարերարուքիւ: Անպակաս լրուքիւ: Անճառ ժառանգուքիւ: Ամբերչական վիճակ: Ուրատ պատրաստուքիւ: Անսասան իմաստուքիւ: Տենչալի տուրք: Անձկալի ձիր: Ողջակալի բերկրութիւն: Անտխուր հանգիստ: Անտարակոյս գիտութիւն: Անկապուտ կեանք: Անծախելի ստացուած: Անփոխանորդելի բարձրուքիւ: Ամենարուեստ

քժիշկ։ Անապատնել հաստատութիւն։ Պարձու
ցիչ մոլորելոց։ Դարձիչ կորուսեալոց։ Ցոյս ապա
հինելոց։ Լոյս խաւարելոց։ Հաւիչ մեղա
ցելոց։ Ապաշխարանդ փախուցելոց։ Ընդո
րիչ խռովեցելոց։ Փրկութիւն մահացելոց։
Հրաձակիչդ կապելոց։ Ազատիչդ մատնեցելոց։
Պատսպարանդ սահմցելոց։ Ի ջուրս ակից դա
թակելոց։ Հրկայնմարթի տարակոյսելոց։
Լուսոյ տեսակ։ Ցնծութիւն ցոյգք։ Օրհնու
թիւն անձրև։ Հոգի երեսաց։ Ի օրութիւն
դիմաց։ Հովանի դլխոյ։ Հարժարան շրթանց
Ազդումն բանի։ Առաւել անձին։ Խարձու
մըն բազկի։ Զդումն ձեռին։ Հրատանակդ
սրտի։ Ինտանի անուն։ Ներձաւոր ձայն։
Ցօդդութիւն հարազատ։ Ինաւածութիւն
հայրենի։ Խոստովանեալ անուն։ Պաշտեցեալ
պատիւ։ Ընպարագիր տիպ։ Հրկրպագեալ
տրութիւն։ Խարերբանեալ յիշատակ։ Խնդու
թիւն մուտք։ Ընվրէպ շաւիղ։ Փառաց դուռն
Հ՚չմարտութիւն ճանապարհ։ Հրկինաձեմ սան
դուխտ։ Ու այլ բազում բանից գովեստից
ան համար կարգաց. Ասացից անբաւից ոչ
քերէ բերան երկրածին. Ասէ տանի դործի
մարմնեղէն, ասէ կշռեին իղձք հոգեղինք։

Ա՛ս քեզ հայի ամ ակն տեսողի Ընդ ամի։
Եպեսի ի պատասխան հառաչման ձայնի քոյոց

Ծառայից՝ եւ թէ ազատանեաց ոչ ազատեցէ։ Եւ ընկալ զձօղ ողբերգութիւնէ լալոյ արտասուաց աչացս ցանկալի իրի յանարատ ոսկս մարդեղութեանդ Քու։ Եւ օրինակաւ խորհրդոյ հերձից կնոջն յանցաւորի զառ քեզ դարձն եւ զպատանութիւն։ Եւ համբուրիւր շրթանցս առ ճաշակ փրկութեանդ կենացդ հաղորդութեանդ համակնչապէս զանքակ մնալ թէ։ Եւ զնոյն գթութիւն նորին ողորմութեանդ ընկալեալ՝ ի քէն բարերար. գթած անանուցիչ զմեծդ պարգեւս ընդ փոքու հաճատուցս, եւ՝ի չէ ուրն գթութիւնէ սիրոյ առ քո անձկալի անուանդ խոստովանեալ ծառայիս, դարձցին ձմերուն հողմոյն խաւարութիւն, ի լոյս հանդարտութիւն։

Եւ մրրկին սաստկութիւն, ի խիկ ախորժութիւն
Եւ կարծիք երկիւղին, ի մեծ վստահութիւն։
Եւ պատուհաս պատիժոյն, իբրանուք պատահումն
Եւ վանդ թաղձնացն, ի հոգեւոր խրախճանութիւն
Եւ ալեկոծուն ծփանացն, լիսոր խաղաղութիւն։
Եւ ղեկացն թեւարկմունք, յանքոյթ նաւահանգիստ։ Եւ բերք բեռանցս մեղաց, փոխարկեսցի ի թեթեւ ընդ հոգի։ Եւ այսքանեաց բիւրոց բարիոց ընկալ զնոյն եղելոց, մեծասցի անուն Տեառն ի քէն եղելոց, խնկեալ եւ խոստովանեալ։ Ա՛մէն։

Ձեւ ցին
Ողորմեացին, մուրհակ մեղացս խղեացին
Տաղանդն։ Ողորդայքն։ Ա

Սրբոյն Կոլիպորի

ցին կապանքն։ Անեսցի վիհն։ Երասցին վը
նապն։ Պարտեսցին պատրանքն։ Ջրեսցին
մեղքն։ Պատուհասցին պարտիքն։ Խորտակես
ցի լուծն։ Վհատեսցին քեղինքն։ Եւ ընդ
մուայլ մթութեանէ չարեացն յանցանաց եւ դիւացն
բանակաց պաշարողաց, արեւ փառաց քոց ժամա
նեսցէ կեցուցանել փրկել եւ ըստ սուրբ յայնմ
եւ յահեկէ, ՚ի դիմաց եւ ի թիկանց։ Եւ եղիցի
նշոյլ առաքսոյ Հոգւոյ զարնայնոյ ընդ ակնկալու
թեանէ սպասողացն քումդ երեսման։ Ո՛վ դուստր
բարերար առ ամենեսին, ևՀնարաւորքեան քեզ
ամ։ Եւ ամենեցուն զկեանն կամիս, եւ փրկու
թիւնն բաղձաս։ Ի՛վ ամենապարգեւ ձեռն
Յէ Քէ։ Եւ առիս զարձիս կարկառմամբ շնոր
հի այլոյդ քո սրբոյ բնակեալ միացեալ եւ ո՛չ
հեռացեալ յանձկութենէ սրտէ սիրոյ սեռնեկիս։
Եւ ան երջանկան քո նկարագիր նչխար պանծա
լի լուսոյ քրիստոնէական փրկանէս կոչմանս
ընդիս պահեսցի միշնորդեալ ընդ քեզ ՚ի մտաբե
ան յաւիտենական կտակաւդ կենաց Հոգւոյդ
աւետեաց, երկնից յօ ինողիդ։ Եւ քեզ մի
այնոյ պատճառիդ եւ միոյդ ՚ի միոյ պատճառէ
եւ ունողիդ զպատճառ միոյ, երրեակ անձ
նաւորութեդ, եւ միոյ Աստուածեդ վայելել
փառք յերկնաւորացն վեհից, եւ ի քէն
դասուց յաւիտեան յաւիտից Ամէն։

Ձեռա Աղբ

Գլուխ Ա.

Աղերսին յաբեղուած կրկին հեծութիւնք նո
ր հակուլ առ նոյն աղերս մարթանաց
Լան ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա.ն։

ՐԱՒ Ի ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ,

պաշտամանն բանիս ի խայրեաց հոգւոյս
քեզ նուիրելոյ օրինեալ
բարեգութ, կցորդելով
ընդ խնկազդեստին զուգամանապէս խառնես
դես ի յանուշութի կազմութիք իւղին մարիամու
կնոջ բարեպաշտի՝ յոր հաճաստարեալ նոյնութիք
ընդ երջանիկ պոռնկացն ի քէն ընկալելոյ յաւ
հատորաշ յարդանաց։ Պարարեալ մեծապէս
իմովս բանիս նուաստիս, ընկալեալ յանհաս
ւ ի քարեբանելոյդ լուս բարձրելոյդ անկշռամ
բեալ ի բամբասանաց սաղմոսին մի օծիչ զաեր
ոսոյց գադաթան իւղ մեղաւորին։ Ա.յլ այս
ցես զօրանալ կրկին յաճախութիք բուրման խոս
տով անուն քեզ այսր մատենիդ ի բազում ապդե
ալ համասփիւռ ամենատարած և աշխարհալիր
ոսկեայ տեսակաւ քոյ օրինակիդ համեմատութիք
նոցայն յիշատակիս։ Քանզի դու նոյն ես ըստ
դատաստանիդ նախնիդ յարեխոհից կանանց մե
Ձխէք զաւ

զաճուրաց, որոց առաւել զմարդարէին կերպարան
քուս ճշմարտապէս պատկերի յեղանակեցեր։
Ընդունա առ սուրն անձառ ներդործութիւնդ ի
յիս վերաբերեալ զծայրագոյն շնորհին կատա
րումն։ Ընդ անասնական գարշոյն կերակրոյ,
զբազմահաճոյ պոռնկ ցորենոյդ կենացդ հացի
ընդ ապականացու արծաթոյն, զարքունականդ
պատկեր։ Ընդ յիմարարար թմրութեանդ գինւ
ոյն, զբաժակ արեան արարչիդ։ Ընդ խաղոյն
առեալ ի յայրատ կնոջէն, հնոյ ժողովրդեանն.
զօծումն շնորհին առիս դարձեալ։ Ընդ վեր
ծման գլխաշուք կատարոյն, զանապականութիւն
վերարկուն։ Պարանջանին պճնութիւն, զթը
ուիչս բարեմասնութեանդ օրինիւն և աճեստարանաւն
հանդերձ գործնական առաքինութիւնն։ Ընդ
ունկանն գնդի վայելչականն զարդու, զանաս
ուեր յիշատակ արուեստականդ ձայնի։ Ընդ քա
ռա պերճութեանդ լանջացն, զյոգնահաճոյ աւան
դըս ուղղութեանդ քոյինակրօն լծոյդ քաղցրութեանդ
Այլ զի՞ է յայտսիկ ինձ պարծել, եւթէ վեր
սուին պատկառել ինոյն։ Այլայլ օրինակ փոխ
եալ զմատեան մաղթանաց այսր ողբերգութեանդ որ
ինչ ինձէ յարմարաւոր։ Ամէն հատուցից զպա
տիժ պարտուցս իմոց մեղանաց, ի մարդարէիցն
տառից բերեալ համառօտս ինոյն յարկ մուծից
սասիկ դատախազ։ Ընդ ողբոց նոցին լծակ
ձ ի ւ ք ց ե

Ա. Ո՛վ պարտիզ, հնոյն։ Ո՛վ պարտիզ մեղանի, դարձն։ Ո՛վ պարտիզ մեղանի, դարձն։ Ո՛վ պարտիզ, հնոյ

Սրբոյն Գրիգորի

Ա՛ռ եղծուածն, նորոգութի՛ւն: Ա՛ռ անօրինու-
թի՛ւն, քաւութի՛ւն: Ա՛ռ վէրն, բժշկութի՛ւն:
Ա՛ռ վանդն, անդորրութի՛ւն: Ա՛ռ պատիժն,
ներո՛ւմն: Ա՛ռ պատերազմն, հանդարտանալն:
Ա՛ռ հուրն, անձրեւն: Ա՛ռ պատո հասն, պար-
գեւն: Ա՛ռ ակնկալութի՛ւ սատակմանն, ձիւն:
Ա՛ռ գործարան մահուն, կենացն ազատութի՛ւն:
Ա՛ռ ինչէ ինձ այս քանեաց յիշմանդ՝ ի թիւս
արկանել և ոչ զանճառելիսն աստանօր դասել:
Յիշատակա՛ւ հօրն բարձրելոյ, յորդին կցորդ-
ութի՛ւ: Յանուն միածնին, առ հայրն ընդա՛ն-
ութի՛ւ: Սոցին ակնարկութի՛ւ, ընդ հոգւոյն
հաղորդութի՛ւ: Ասէին փրկանք: Ընդին սիո-
փութի՛ւ: Ընարտոք վարձ կամացս, առ կշռու-
թի՛ւ գտողին: Ա՛ւազանն կենդանարար, հեշտ-
ութենն միջնորդութի՛ւ: Ա՛ւ այլք ամք անթիւք
բարիք իւաւերարարին բարեցեալք: Ա՛զատ,
՛ի հարկէ: Ա՛րձակք, ՛ի լծոյ: Ի խանականքը,
և՛ոչ իշխեցեալք: Ա՛յսոքիկն որ ինձ ՛ի միջ
դառնութեաս մահու, կեանս անտարակոյս աւե-
տարանեն: Ո՛րանզի եթէ ոչ զայսոսիկ ունիցէ,
կանխաւ արդեօք կորուսեալէր իսկ և իսկ ընդ
բանի երդօղին: Ո՛չ փոքրկութի՛ւ արդոյ գՀայր
փառաւորեմ: Ո՛չ նուաստութի՛ւ հոգւոյ՝ զորդի
նախադասեմ: Համափառ ունիմ զերեսեան,
և՛նայն արարչութի՛ւն: Ո՛րանզի և՛ի դէմս հոգւոյն

Գիրք Աղօթից

սրբոց, այսեն աղաչանք իմ, նախ ընծայ սկզբան
պատարագին, յորում դառն երկնաւոր զենանի
զայս աղօթից։

Աղօթք որ նախ քան զպատարագն մատուցանի.

Ես բոլորից։ Յօրինող երևութից, և
ներևոյթից։ Փրկող, Հայտատող։
Խնամող, Հոգաբարձ, Տէր Հոգի
Հոդի։ Հայցեմք բազկատարած մաղթանաց դո
ղմամբ հեծութեան յանդիման եղեալ քեզ
ահաւորիդ։ Ընտրեմք մեծաւ դողութիւ, սուս
տիկ երկիւղիւ մատուցանել նախ զբանական զայս
պատարագ, քում անշնին զօրութեդ։ Իբր աթո
ռակից փառակից, հաւասարակից, Հայրենի անեղ
պատ պատուոյ։ Նա քննօղ ծածկուածս խորոց խոր
հրդոց ամենակատար կամաց Հօրդ եմմանուէլի
զբեղ առաքէ փրկէք Հոգեդանատուէ հարար
էիմ։ Ինձեան քո ծանուցեալ մեղ երրեակ
անձնաւորութիւն միանական Աստուածեդ յորոց
մի և դու Ձանաչես անհաս։ Դու և Նիձեան
քո առաքինեքն նահապետական տոհմին շահաբեր
զբ տեսանօղք անուանակոչեալք, զանցեալոն
և զգալոցն զեղեալն և զոչ դոյացեալն ան
ստուերաբար բարբառով բանի վերապատմեցին։

Ձխէ Ոգի

Սրբոյն Գրիգորի

Տուք ի՛նձ քարոզել զքեզ մանկտի՛ն. որ՝ ի գնալն քո
ի՛մ ջրոյն. անպարագիր զօրութի՛ն տեսիլ շնո
չարիս՝ ըստ ողորմութեան քո ապարդիակ պաշտ
պանողն, դիմաստիրեալ ի ծնունդս նորոգ
զատազանին խորհուրդ ծանուցեր։ Որ կեր
պարան օրինակութե՛ն նախ քան զկատարել
զայդ մածուած վերջնում վարագուրիդ յօրի
նեցեր կարօղ ահրապէս զբովանդակ բնութի՛ն
ամենից բնաւից բոլորից գոյից ամ էից յան
էից։ Վասն սահմանին ի նորոգութե՛ն յարու
թե՛ն, ամ եղեալքս առ ի քէն։ Այնմ ժամա
նակի որ օր վերջին այսմ կենցաղի և օր առա
ջին, երկրին կենդանեաց։ Կեզ շնազանդե
ցան միութե՛ն կամացն ոչ և հօրն խրատ, ազ
դակից քո եակից հօր, անդրանիկն որդի։
Ա՛երուս կերպիւ, զքեզ աւետարանեաց Հշմա
րիտ Աչ հաւատար և համագոյ, հօր խրոյ
հզօրի, և զառ իւեզ հայհոյութե՛ն անքաւելի
քարոզեաց։ Նա իբր զածամարտիցն զքո հետ
տեսլեան չարաբանական բերան, կարկեաց՝ և լըզ
իւրն շնորհեաց արդ՛ար և անարատ դատիչն
ամի. որ վասն մեզայ մերոց մատնեցաւ և յար
հաւ վասն զմեզ արդարացուցանելոյ։ Նմայ
փառք ի՛ձեռն քո, և քեզ բարեբանութի՛ն
ընդ հօր ամենակալի յաւիտեանս յաւ
հանից Ա՛մէն։

Սրբոյն Գրիգորի

Կարճառօտ կրկնեսցի ինոյն կարգ բանի մինչև
վաստահութիւն վերհայեցողութեանն լուսոյ հրա
շագեղս յայտնեսցի ազդեալ աւետարա
նեալ վերուստին կրկին վնասազուրկ։

ղաչեմք եւաղերսեմք արտասուալից հառա
չմամբ յայմ անձնէ զփառաւորեալ արար
զութիւդ՝ անեղջ եւանստեղծ ան
ժամանակ հոգւոյդ զԹագի՛ Որ բարեհաճ դուս
վս մեր յանմռունչ հեծութիւս առ ողորմածդ
հայր։ Որ զսուրբան պահես, եւմեղուցեալն
մաքրես, եւտաճարս կազմես կենդանի՛ եւկեցուց
իչ կամաց բարձրեալդ հօր։ Ա՛րդ, ազատեայ
զմեզ յայմ անմաքուր գործոց որ ոչ կ հաճոյ
քումդ բնակուեր. եւմի՛ շինչքին առ ի՛մինչ լուս
ոյդ շնորհաց փայլմունք ի՛տեսականացս աչաց ի՛
մտաց։ Ա՛ն զի զքեզ ուսեալ միանալ ի՛մեզ ի՛
ձեռն աղօթից եւընտիր վարուց խնկելոյ։ Այլ
քան զի մի՛նդ յերկրորդութենէդ պատարագի.
եւփուտդ ընդունի՛ հաճեալ ընդ մեզ հաշտարար
արեամբ անդրանկի՛ իւրոյ։ Ի՛սկ, դուս ընկալ
ցի՛ս զմեր պաղատանս, եւյարդարեացո՛ս զմեզ յո
Թեւանս պատուականս ամ պատրաստութե՛ն ի՛սկայ
ձեռն եղուս

եղումն Ճաշակման երկնաւոր պառինդ. առանց պատժոց դատարկարտութեանց ընդունել զայս ան մահացուցիչ մանանայս կենաց նորոյ փրկութեան։ Այլ տալեայք ի հրոյս յայսմանէ գայթակղութեան մեր, ոչ մարդաբնին կենդանախաւրկ կայծակա մբն ի ձեռն ունելոցն մատուցման։ Օ՜ի այս ամի քոյդ քարոզեցի գթութի՛ն, ոչ որդուվդ այ հօր քաղցրութի՛ն։ Որ զանառակ որդին մերձեցոյց ի հայրենի՛ ժառանգութի՛ն. և զպոռնիկան յառաջեցոյց երկինային արքայութի՛ն առ դարոյն երանութե՛։ Այ՜ո այո՛ ար և աես միեմ ինոցանէ, և զնս ընկալ ընդ նոսին, իբր մար դասիրութե՛ կարօտեալ մեծի՛ շնորհօք քո ապրե ալ, զարեամբ քի՛ սատցեալս։ Օ՜ի այսմ ամի՛, յամի ծանիցի քո մարդասիրութի՛դ ընդ հօր փառաւորեալ համապատուաբար. ի՛մի՛ կամ, և ի՛մի՛ իշխանութի՛ գովութե՛։ Օ՜ի քո՛ է գթութի՛ն, և կարողութի՛, և մարդասիրութի՛, ո

րութի՛ և փառք յաւիտեանս յաւիտենից

Ա՛մէն։

Գլուխ. Ա՛։

Աքրատին յաճախուած կրկին հեծութեանց ու
րին հակողն առ նոյն աղերս մաղթանաց
Նան Ներսէսէ սրտից խօսք ընդ Ա՛։

ՈՐ ԱՌ ԱՅՍՈՐԻԿ ԹՇ

ուսուսացեալ ընդայս իմոյ իղձք. և առ
քեզ դասանութիք յար
մարական, որ քովան
դակես բանիւ զնա Ա՛, զոր ինձանէն
ձառեալ, և յերկրդում ցուցից։ Իսկ ի յան
դիմանութեան գրաբանականն ի կուսյաս բաղու
թեն աղգաց և թարգմանութեան ժողովրդոց, զայս
յարդահատութեան մաղթողականն նուիրեցի, զոր
ներքնաշարժեալքդ սահմանադրեն գո
հաբանութիւնք։

Ի հանդիսարանս խօսից առեղն բանս մաղ
թանաց որով հոգին այ հաշտեալ
հասանէ յօդնականութիւն։

Աղաչեմ զանփոխոխելի Տրութիւն, ամեա
ւոր հոգւոյդ հղորի։ Ուսաքեա զձօղ քոյ
գրութեդ քո, և բարւոքեա ի յանձին, և յիշ
խանական աղդման պատրութեդ, զամենալից շնոր

Ձեզ հրս

Գիրք Աղօթից

Տէր բազմապարգեւ քո ողորմութեդ, Հերիւեա զբանական անդաստան մարմնեղէն կարծրացեալ սրտիս, յընդունակութիւն արդասեաց Հոգւոյդ սերմանդ։ Քարուկ ամէնիմաստ Իւթեանդ խոստովանիմք, զայդ պարգեւս ի մեզ ծաղկեալ և աճեցեալ որ ձեռնադրեաս առաքեալս։ Ի ջրոյ ցանես մարդարէս։ Ուսուցանես վարդապետս Խարբառեցուցանես Համբոյս։ Եւ բանաս ըզ փակեալ ականջս խլեաց։ Որպէս ազգակիցն քո, Էակիցն Հօր, անդրանիկն որդի քոյին դործակցութիւք ներդործելով զայս ամ, քարոզեաց ըզ քեզ Աստ Հաւատարակից խակութեդ։

Հօր։

Ընդհեա լինիմ մեղաւորիս խօսել Համարձակ կնիք վկենդանարար խորհուրդ աւետեաց աճ առանիդ։ Ձեռեւել արագաթըռիչ ընթացիւք մտաց ընդ անհուն ասպարէզս քոյինա շրջիչ կոտ կարանաց։ Եւ ի մտաջէ լեմ ի դլուխս Հանդիսի մեկնութեք բանի, նախաժամանեսցէ առիս դիտութիւն քո խօսելով յիս զարժանն և զպիտանին։ Ուղղաձեայն քո ի ժամանակի։ Ի փառս և ի դովեստ քո, և ի լրումն շինութեք կամ թուղթիկ եկեղեցոյ. և արիւառեա ի մեզ իմ զամենայն ամբծ ալ քո՝ և զօրացոյ զիս ընդհօդ դիտութեդ քո։ Փարատեա ի մտաց խոց զմեզ մեղաց մոռացութեք, ապաքինեալ ընդ նմին զիսաճ

Պատարագ Աղօթից

որ մեղաց. ամբառնալ ուշիւ իմաստից ի կեն
ցաղոյս երկրէ ի բարձունս։ Լուսաւորեա՛ յիս
զի խաչին զօ-ապուճն անընտաներ հրաշից գիտուն
ածուն քո հզօր՝ արժանի լինիլ, առնել և ուսու-
ցանել յօրինակ բարեաց ածասէր լսօղաց, և քեզ
ամ փառք յաւիտ ընդ հօրդ ամենակալի, և ընդ
որդ հոգւոյդ միածնի և բարերարի յայժմ և անվախ
ճան յաւիտեանս Ամէն։

Լերկրորդութիւն անայլայլական. նորոգ ստեղ
ծաբանութիւն՝ ազդեալ յայ յոր լինէ ի
նիկիայն սահմանեցաւ հաւատս։

Ո՛ակ զհաւատոյ սահման բանիւ ընտրութիւն
ընդրկի կենաց կանոնի առ համագո՛ն եր
րորդութեն զայս վարդապետեցի զոր
շահիլ կարգիդ վերանկարէ։

ՈՍՏՈՎ ՅՆԻՍՈՒ ԼԻՈ ԴԻՆ

անեմք. պաշտեմք, և երկրպագեմք զուգա
փառ միութիւն ամենայնք երրորդութեն։
Ընծութիւն անճառ։ Ամէն բարի։ Այնպա
գոյ. հաւատարապատիւ։ Ընդ հայ իմա
տից թեւոց սլացման, ի վեր քան զօրինակ։

սահմանի, անպարագիր բացարձակութեամբ։
Յառաջքան զհին յաւիտեանից անտարբերակ
էութեան։ Ստեղծականաց կարգաց օրինաբնու-
թիւն անթարգմանելաւճառ ամենահարուստ մեծու-
թիւն յաւէտ պսակեալ։ Չստուիչ ժամանակաց,
ևորք՝ ի ժամանակիեն կերպաւորեալք։ Ինքն
պատճառ հանդերձիչ և յարմարապէս յօրինիչ
տեսականաց ևաներևութից։ Ա՛ն անուամբ չա-
փեալ ևժչ յորջորջմամբ նշանակեալ։ Ա՛ն որա
կութիւն նմանեալ՝ ևժչ քանակութիւն կշռեցեալ։
Ա՛ն օրինակաւ ձևեցեալ՝ ևժչ որպիսութեամբ
ծանուցեալ։ Ա՛ն ի թերութիւն ասրաժեալ՝ և
ոչ ի լրմանէ ամփոփեալ։ Ա՛ն ուրեք երբեմն
ի դրաւեալ՝ ևժչ ի տեղւոջ վայրի երևեալ։
Չայր գթութեց ուսող ամի՛, և Ա՛ն հանուրց
որ յերկինս՝ ևորս յերկրի՛։ Բաց ի բանէն միայնոյ
որով զամ ինչ ունի։ Ստեղծիչ ևստուիչ ընդոց
ամենից, բաց ի Հոգւոյն խոսակից որով զհամայնն
կազմեաց։ Ա՛ինն երկանկալիւր համազօր յա-
հաւորութէ երիցն անձաւորութեց, խոնա-
րհեալ ի վերուստ ատա խաորինս որիշրն իսկ ի բնէ
անբաժ ի նեղբնոցս, ան կատուտա մնալով փառա-
ցըն աթոռոյ, ևան կարօտ դիմաց ծնողին սիրոյ։
Ստեալ ի սեռնեկ կուսին այդանդի բարեբար,
ևերևալ անտի յօթաւորութեամբ, մարմին էապէս
ան որոշելի։ Ընթերի, մարդկութէն, ևանպա-
կաս

կաս Աստուածն։ Ա՛ի որդի հօրն միայնոյ, և միածինն անդրանիկ, Աստուածդ տիրածինն կուսին, արարիչն յերկակատումն մարդեղով ձեռնբիւր սիզբնաճին։ Ահա ո՛չ զինի եղելոց երկրապատեղծ էիցս նմանութեամբ, այլ նոր և չքնաղ. Թագաւորացդ վերհափառ, որ ո՛չ ցուցաւ ի դարս, և ո՛չ գոյացաւ ի ժամանակս անդրանիկ ըստ սաղմոսողին, քան զամ Թագաւորս երկրի։ Անապական խառնութեամբ կերպացեալ զմերս ի մարմին. քան օրինակի հոգւոյ, ընդ մարմնոյ՝ և ոսկւոյ, ընդ հղոյ, և կամ յայտնապէս ասել լուսոյ, ընդ օդոյ. ո՛չ փոփոխեալ և ո՛չ անջատեալ։ Այլ ինքն եկեալ կամաւորութեամբ ի խաչն մահու իբր զգառն անարատ իսպանդ վարեցաւ և հան դերձեաց զօրեղ ինքն իշխանութեամբ զարարածոց իւրոց փրկութեամբ։ Զարշաւեալ խակութեամբ կենդանեօք եդաւ ի չիրմի անորոշելի յաճութենէն Աստուածդ Թագաւորեն ի դժոխս սանդարամետաց կանգն վհատելոցն բանտարկելոցն քարոզեալ ցուցաւ նորոգութիւն և լոյս։ Եւ աճապարեալ զմեր տնօրինականացն զիրկաւորն զանաեսութեամբ ածա պէս վերակենդանեցաւեցաց. և կատարեալ ի թիւս հոգմոյ եղեալ ի քրովբէս ամպով անքննութեամբ ծածկեցաւ համբարձեալ դեր ի վերոյ ամ երկինք նըս աւ ձախութեամբ յաթոռն իւրական սկզբաժառանգ հօրն հաճասարութեամբ յորմէ և բնաւ

իսկ ոչ մեկուսացած։ Ընկերուհիս առեցի՝ ու
նանուազ սեպհականութ, որով ևեկեցի՝ ի
դատաստան Յուդացման, քննել զծածկեալսն
կշռուքը ջախոյ՝ արդար իրաւանց յորում սպա
սեմք, և յոր աղօթիւք հաւատացեալք յանի
ամիս ամենակալ Տէրութիւն նր. որ արդարս միա
նիմ միայն՝ ի միայնոյն, ի միոյն փառակցութեան
յաւիտեան երկրպագեալ։ Խարեբանեմք միշտ
աւօրինեմք ընդ որ ի՛ր ի՛ն, և զՏոդի Տուքն
նոցին, ամենազօր՝ Աշխարհս՝ կատարեալ։ Ես
որ յանիէից գոյացոյց զբոլոր եղեալ ամ։
Ինքնագործ Համիշեան երկուց և ընդ նմին
անեղծ և անապական Թագաւորութե։ Որ ինչպա
տճառն առաջին և բանն ահաւոր՝ նորին ինքնութե
նոյն ինքն և Տոդին քարձրացեալ։ Բարի ինք
նակալ ամենից քաշխէ զՏօրն պարգևս՝ ի դո
վեստ անուան փառաց միածնին։ Որ աղեհաց
յօրինեան, ընչեաց ի մարդարէիսն փշմանք աղ
գաւորեցան առաքեալսն։ Վերսին
աղաւնոյ ցուցաք ի յորդանան ի միածուքն փա
ուաց երկնից։ Փայլեաց ի գերս աւանդականց
Ա՛րար Հանճարեղս։ Օ՛ օրացոյց իմաստունս։
Ի ցոյց վարդապետս։ Լո՛ւծ աղբիւրութիւն։
Ո՛ժանդակեաց Թագաւորս։ Ա՛ւ վերակացուս։
Ո՛ժանդակեաց փրկութիւն։ Ձ նորհեաց ձիրս։
Ո՛ւսանողաց փրկութիւն։ Ա՛նդերձաւորեաց քաւութիւն։
Ո՛ւ Միրեաղ
ձի ծ ե

խան քարամբք պարսից Հայաստոյ բանից իբր
պատիւ միութեանն՝ զոր երկոտրութեանն՝ զայն պիտ
կամ ամբոխումն ինչ յայլայլական: Յանարատ
որ՝ որով այլ ինձ գոյութիւն օտար մուծանել, և
տացէ բոլիսոլին, ոչ բանսարկութեաբար գոլով հոգ
վարկանի զվերինն մեծութիւն, և կամ ստիպութիւն
չէր՝ և անբանութեանն բամբասանօք պատուել
հիւրմէ բանէն, որ թէ եր երբեմն յոր ժամ և
ձառականն քանիւ յատակին կապտել զհայր ի
իբր զբոնէ ինչ անդասելի: Ա. յլ եթէ ոք պատ
ձառին նշանակութեան, ապա շուք ոմն թափառեալ
ումեմնէ յոչէի: Այլ և հոգին, եթէ ոչ ի պատ
ոք ոմն և կամ լքեալ. և կամ ի մահացու
Ա՛ոկ քանն, եթէ ոչ անուամբ հօրն ծանիցի
եթէ ոչ զբանն ունիցի ինքեան զօրութիւն ոչ
ոչ գոլով ընդ նմա հոգւոյն անհագագ ոմն և
անկենդան, և առ ամ հրաման նուազեալ:

Ա. ղօթից

լմահն Քրէ, ի բնակութիւն իւր մաքրագարդ
եաց: Ո՞ր հայր աւրդիւ, զնոյն և հոգին ներ
զործեաց: Ա. ինքնէ Ա.ՏՀ խնդիրատ տիրապետ
ամ յամի: Քան զի ոչ նախածուեալն յերկրի
դութիւն, որ մեծ լինէ քան զիւրան. և կամ
իմիկնի անուանելն, նուաստագոյն առ նմանն:
Ա. կամ իմիոն առելով խառնակութիւն զոլ դի
մացն, և կամ յերկին տրոհումն ուրուստութիւ
ել կամացն: Քան զի անմեծար հայր ամիս,
եթէ ոչ զբանն ունիցի ինքեան զօրութիւն ոչ
ոչ գոլով ընդ նմա հոգւոյն անհագագ ոմն և
անկենդան, և առ ամ հրաման նուազեալ:

Ա՛ոկ քանն, եթէ ոչ անուամբ հօրն ծանիցի
որք ոմն և կամ լքեալ. և կամ իմահացուէ
ումեմնէ յոչէի: Այլ և հոգին, եթէ ոչ իպատ
ձառին նշանակութեան, ապա շուք ոմն թափառեալ
իբր զբոնէ ինչ անդասելի: Ա. յլ եթէ ոք պատ
ձառական քանիւ յատակին կապտել զհայր ի
հիւրմէ քանէն, որ թէ եր երբեմն յոր ժամ և
ջէր՝ և անբանութեանն բամբասանօք պատուել
վարկանի զվերինն մեծութիւն, և կամ ստիպութիւն
տացէ բոլիսոլին, ոչ բանսարկութեաբար գոլով հոգ
որ՝ որով այլ ինձ գոյութիւն օտար մուծանել, և
կամ ամբոխումն ինչ յայլայլական: Յանարատ
պատիւ միութեանն՝ զոր երկոտրութեանն՝ զայն պիտ
խան քարամբք պարսից Հայաստոյ բանից իբր

Սբ. Յովհաննէս Ոսկեբերանի

Ով դժբախտ դուս դիմամարտիկս պատմականս
Հերքեալ ի միջոյ ի բաց Տալածմամբ. եդեալ ի
Նզովս զնոյնս ընդ նոսին փակեմք ընդդէմ նո
ցին զկենացն մուտ, եկեղեցականս դաւթի։
Ասի զնոր երկրորդութիւն փառաւորեալ
Ինոյնութեամբ աթոռոյն միակ ցորդ Հաւասարուեր
զաշխարհն սրբաբանութեամբ Հանգուցեալ Տար
թուխք օրհնեալ և փառաւորեալ յերկինի և յեր
կրի, ի ժողովս անդրանկացն, և յաշխարհս երկրա
ծնացս բանալանաց յաւիտեանս յաւիտենից։

Ա.ԱՄԷՆ։

Ա՛րդ՝ զայս գոչեցին ծաղուկ խորհրդոց կերպ
աւրհնեցէք յայսմ մասենի. ամենալսեր ական
ջաց մեծիդ այ ընծայեցուցի։ Սովիմբ սպառա
զինեալ և ապա մարի ի Հանդէսն։ Ա.յլ ոչ եթէ
կարօտեալ իմոյս ինչ ձայնի այսու մեծանաս. որ
մինչեւ ստեղծեալքդ քո զայդ նախ քան զլինելն
երկինի, փառաբանչաքն անմահից և երկրաստեղծս
բանաւորաց. դու քեզէն ի քեզ լուծեր փա
ռաւորեալ իսկ ես։ Ա.յլ զի զմերժեալս զիս
յարգեացես, անձառ քաղցրութիւն ճաշակել զքեզ
բանիս Հաղորդութիւն։ Ի՛սկ զինչ պարտիցէ ըստ
արքունական Հրամանիդ կենաց կանոնիդ, ասել
ադոնայի՝ որ և զՀրամայեալ պատուէրս ոչ առնել։
Ո՛ր ինձէն իսկ զիս զոսկեղէն ախոռակս խօսուն
նուիրեալս քումդ պատգամի. զբերեալս մատամբդ

Ով եղծի, որ և խորտակեանէ իրաւացի։ Աս-
ես տխրատեսակ մրով զերկրորդն նմանութի,
առեալ հայթայթեմ։

Այլ արդ՝ քան զի բազմօք պաղատեցայ դրուա-
կօք խանդաղատականօք, որ ոչ է գրեալ ի հայս
կարդ ձայնի։ Ո՛ր բարեգութ, ըստ սմին բանի
յայնմ՝ամի։ Աղբեր ևայս աղերս բարեբառ հայց
մանն աղօթից, յօդեալ ընդ նոսին։ Թերևս՝ ի
մաքրոց և՝ի կամարարացն այս նուէրը հացի բանից
բաղարջաց իւղով զանգեղոյ՝ ի սեղան փառացդ
քոց մատուցէ։

Այլ դու բարերար և յայտի մարդասէր. քնդ
մի՝ այ միոյ։ Չզօր և ամենակալ։ Որ յաղթես
դիւութիւն խնամով քաղցրութեն քո, ոչ հասարա
կականաց միայն մարդկութեն իմոց դոյակցաց.
առ յորս յաւէտ ամբոխութի և բխբրանանեա
հակառակութի. այլ և հրեշտակացն անախտակա
նութե։ Այս և, ևևս քան զայս սրբասանելոցն
անարատութե. յորոց միեր և հեղիաս։ Որոյ
ցոյցք խոստութեն, ի քարեբ լերինն նշանակե
ցաւ յերիս օրինակս, ի շարժմանն մեծ, ի հող
մեն ուժգին, ի հուրն կիզանողական։

Իսկ քոյդ հեզութի երկայնմտութե ի հանդար
տութի մեղմութե օդոյն քաղցրութե քան զի
համաց ողորմութեց դու միայնես ըստ գրեցե
լումն։ Ո՞վ զի թէ և հայոյք զտան մերասիրս
առա

Սբ. Յովհ. Ոսկեբերանի

առաքինութիւնն եղանակեալ յայլ նմանութիւն վերնայինս։ Սակայն երկրածինքն և նոքա. ընտրալք իմարդկանէ։ Ո՛ակ դու ոչ ունիս ջարանալ խոտութիւն բարիդ։ Յամենայնի օրհնեալդ։ Ումենեւին փրկութիդ։ Ումենայնիս հանգիստդ։ Համայնից անդորրութիդ։ Համօրէն ախտացեալց, դեղ առողջութիդ։ Ողբիւր ջրոյ կենդանի ես, ըստ երեմիայ։ Ոտաձ առիս և ողորմեա ինձ։ Որ այն գան ծարաւեա պատգիս անկանօտդ։ Ած իմում փրկուիդ, մինչ զի զուարթնոցն երկնից անմահից օրհնութեանդ։ գան լիցի ընծայեցեր մարդկօրէն փրկական քահանայապէս և քաւչայապետաբար։ անեղծական յարակայութիդ մշտնջենաւոր պաշտաման։ օրհնեալդ քո դիտութիդ իմերոց դիմաց կենցաղականաց վերիմ լքեալս հաշտութիդ մաղթել։ ողորմեա երուսաղէմի որ լուսաւոր խորհուրդ յայցելանելոյ մեծիդ յայտնութիդ։ առ հրեշտակականն թափուր տեղի առեալ մարդկան քո կոյրդութիդ աւետարանեալ առակաւ այսր օրինակաւն երուսաղէմի։

Ընդարձ լուծ բարեգութ։ Ընտացեր թափառ։ Ասկնդրեցեր կեանք և յոյս։ Ամիտ առեր երկնաւոր։ Յարուեցեր հզօր։ Կատեցեր ծածկագէտ։ Տեսեր խնամակալ։ Արեկ ցեցեր անպատում։ Ասնարհեցար միշտ բարձ

Գ. Ողբ Աղօթից

թեալ։ Աստուածայր աՀաւոր։ Յայտնեցայր անձառ։ Աչխարհեցայր անսաՀման։ Քանակեցար անքննին։ Անծայր ճառագայթ։ Արդարացար անմարմին։ Հօշակեցայր անքանակ։ Ներսաւորեցայր անորակ։ Լեր իսկապէս զաղօթացեալ զբաղձանս։ Ոմն իսկ եղեր թշուառացեալ զեղելոյս ինձ ձայնիւ զուարթնոցն բարի քահանայ։ Արժանի կենդանի։ Պատարագ անմահ։ Սպանդ անվախճան։ Նուէր մաքրութեան։ Ողջակէզ անծախ։ Խաժակ անսպառ։ Ոչխար ողորմած մարդասէր օրհնեալ միշտ կատարեալ ցեսս առ մեղուցեալս զբարեբաստութիւն կամաց քոց կենդանատուաց գովել երկնաւորիս, և քեզ վեհարեալ փառք յաւիտեանս Ամէն։

Գ. Լուսաւորչին։

Ա էրստէն յաւետարուած կրկին հեծութեամբ նո
րին հակողէ առ նոյն աղերս մաղթանաց
Լան Հիմորոյ սրտից խօսք ընդ Աստ։

Ո Ւ ՐԱՊ՝ ՏԻՐ Ջ ՕՐՈՒ
թեց։ Մեծութիւն ահեղ։ Ընտարա
կոյս տեսաւորուն։ Կամք ամենարձակ։
Ընտրութիւն անպակաս։ Որ զքեզ զօրես
ցեն ծանել Հանդիսիս պարերգութիւն,
Ո Ձեզ Ի Մի

Սրբոյն Գրիգորի

Ի միոյ կաթուածոց ցօղոյ քումդ բարեբեր, որ ցանգ դեգերիս պարապառել պատճառս չնա ինչ խնամ փրկութեան։ Եւ զոր մեծն Դրեգիոր պատմել յապառնիան։ Քանզի ոչ անուանեցար հրեշտակապետ եւ որ զպետութիւնս նոցունց չհաստատեցեր։ Ո՛չ զերկինս զամպարտոյ նոցին զմանց քոց դուրծ. ոչ դրեցեր երբեք սիրել զնո՛ ո՛չ առեր ի պատիւ մեծաց դովեստից առաջին դասեալ զմարդասիրութիւնն։ Այլ որոյ հրկիզն մեծացուցեր քեզ անուն անճառ ի խորհուրդս սուրբ կալնս. զերկնայինս լուսակերպիցն կոչեցեր զնո սիրն սպասաւորս եւ զլնասաւորս յաւուրս մահաւոր

բարեբերից։

Ո՛վ զբաստրնայիկն ծնունդոս մահկանացուաց. սիրական ևաճականս պաշտօնել անուամբդ պերը ձացուցեր, անցեալ վերսային ըստ սահման կրշտուքե չափոյ։ Ոչնեցեր քեզ կուսիս գրոց, ձառից անբաւից զանազան ծորմանն ծայրագոյ ին վերնամ բարեբերն։ Եւ ի մարդա նալդ քո՝ միդ յԵսուիէնէն ոմանց մի ինքեանց, ևկիսոց մի այլոց զերեր ստացուքե զտուրս կե ցուց։ Ո՛րուեսոս բազմօրինակս։ Ո քանչելիս աճապարծս։ Այլ զի աշխարհատարեալս։ Ո՛չ զանդրծս։ Ո՛չ զանդրծս։ Ո՛չ զանդրծ

ՀԱՅԿ ԲԱՐԴ ՝ զօձին իւրամանկութեն բանասիրութիւն Թունից, որով ամ, մատոյց լսելեացս դրանց բացատրան։ ո՛վ ազգեղէն անձրևացդ, վիհեցեալոյդ կաթուած շրթանցդ։ ո՛վ աշխարհասաւեղջ բերանոյդ։ ո՛վ հաւատով ըստ մարդարէին ձայնի։ ո՛վ օրհնեալ հիւղ ըստ իմոյ խոստումն առ քեզ ուշ առնել դիակ կենացն սահման։ Ո՛ւռես որ տաս զերմ ևաճապարհ մի՛, երկնչել ի՛ւէն զբռաւեղն ներսութեն։ Ո՛ւռես որ բաւես ընձեռել սերտ ևլեղջ կակղութեն մարմնոյ դոյութ բանիւ ընդդէմ որ փոխառութես զքարեղէն սրտից կարծրութեն, ևյն ո՛ւռես որ օրհնեցես առնես զմեղաւորսն ի ձանապարհ, բաս բանիւ երկօղին դաւթայ։ Ո՛ւռես որ ևանապարհ ևյն խաւար հեթանոսաց ընտանեննայիցն։ Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։ Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։ Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։ Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։ Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։ Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։ Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։ Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։

ՀԱՅԿ ԲԱՐԴ

Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։ Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։ Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։ Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։

ՀԱՅԿ ԲԱՐԴ

Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։ Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։ Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։ Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։ Ո՛ւռես որ ևյն ևաւետարանչացդ ևրիցն ընդ Տիրն յակօբայ մինչ յեդիպտացոյն երկրէն ընդ ևմեղս ևյանօրէնութիւն, վերակացու եղեր առ նախատապատուրեցեր մովսէսի։

բարձրես և բժշկեսցես։ Ի վենակալէդ ձեռօք
ղնեօսականացս շարժողական գործի ըմբռնեալ՝
աղդեա զօրուի ձայնի, որ առաս քնաւ էդ ընարուի
քանի։ Օ՜ի դաստիարակեալք պատշաճականն
մի յանդգնաբար խօսելով իբր ընկերին լաբայց
՝ի յուսոյդ՝ ևանբաւուԹե մատնեցայց վանեալ
՝ի յորսողեն։ Ի ուսաւորեա վերստին զնաւարե
ցեալ հոգւոյս աչս կենդանաբաշխ աջոդ կար
կառամաբ. զի մի համարձակուԹեն շինեալ լսող
սեր ընչմամբ վիշապին ՝ինեղբոյ դրուանին սատ
րաճաճկեցեայց։ ԵՒարձ զանօրէնուԹիս իմ Տ֊ր,
և բնկնեա ՝ի խորս ծովու։ Որե փոքր առակ
մեծուեդ քում անբաւուե, ըստ մարդաբէին
զնմն ընկղմել չարուԹի։ Կանգնեա կործանե
ալ անձին նշան վտահուԹե, զի մի յուսա
հատուԹեն կրթող կառուցեալ զծածկեցելոյն
բողոքեցի։ ԵՒաց հըզօր և դժուար, զբժշկա
բանիդ կենաց վարդապետարան. զի զաս ՝իներ
քոյոն միակուԹե կորուսչին սերմանց, մանգա
զաճ կամացդ հուպ առ արմատ խուզեալ հնձե
ցես։ Ոչխմ եդեալ հեռուել առ քեզ բոլորիցդ
ած, պետրոսեան օրինակուԹե՝ ի կինացաղոյս
ծովու մեղանացս ալեաց ընկղուզայ։ Մատոյ ժա
մանեա զաջդ կեցուցիչ օգնականուԹի լինել սա
նանեցելոյս։ Ի՞նդ քանանուհոյն ձայնի՝ ի խո
սեցար պետրոս պաղատելով, տուէեցելոյս ասպնականասպա

Գ. Երգ Աղօթից

կաղկանձողական ամենաթշուառ վտանգաւորիս
ապրուստ կերակրոյ փշրանաց հացի՝ ի բազմա
զեղդ քո սեղանոյ մանանաւորեացես։ Աւրյ վր
կութիւն նիւթոյ խորանիս որդւոյս դառնութիւն
որ եկիր խնդրել և կեցուցանել զիս զկորուսեա
եալս։ Օ՜ի քոյ մեծութիւն յաղթութիւն և զօրութ
եաւս քաւութիւն և բժշկութիւն նորոգութիւն
հրանութիւն. և քեզ վայելէ փառք և յերկիր
պագութիւն յաւիտեան Ամէն։

Գ. Ե՛Օ։

Աերսին յաւելուած կրկին չեծութիւն նո
րին հակողն առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛։

Ո՛ Ա՛ՐՅԱՆ Օ՜Ի ԱՆԹԻՒՆԱՆ
յաճախեցեալքն և զերազանցութիւն միշտ
առաւելեալ փրկանաւորդ արդասիք
ընծայից առ պարտուցս խմոյ առաւելու
թիւն ջարջարանացդ հանդէս և յանձնա
ռութիւն։ Օ՜ափդ ամփոփիչ ամենից հոգւոց
դոյից արարիչ՝ ի գործարանի մահուն նշանիւ
խաչին հեղուսեր. զի զձեռնարկութիւնն իմ ընդ
դիմութիւ եկամաց քոց լքցես։ Օ՜ ընծայողականդ
լծակցութիւն երկոցունդ ոսկեդ կեցուցողաց
յանարգելութիւնս պատճառ, ի պատժարանի փոյ
ժիկ ասին

տին մածուցեր. զի զվախուցեալս վայրադուէ
թշուառացելոյս դրաւականեսցես զթածաբար։
Ա՛է գօսանալ ձեռաց կուփողացն հրամայեցեր
օրհնեալ դադաթանդ, որ զթզենւոյն տունք
առ ժամայն ցամաքեցուցեր. զի և զառիս ներես
լալ օրինակ կանխաւ աւետարանեսցես։ Ա՛է
գանողացն առիւրատուքեն զխոստովանեալք ած
սպառնացար, որ զտրուակեակին մթացուցեր. զի
զմահացելոյս անձին բարուքէ հանգստեամբ
հանդերձ գործեսցես։ Ա՛է զհայհոյչային հնա
բաւոր չարաբանուքէ կապտեցեր, որ լըսանիւ
պատիւր երանգաւ արեան գունեցեր զի զան
համարձակ լեզուս ի խոփվեստ քերզ զօրացուսցես։
Ա՛է նախատողացն մոլեգնուքե սաստեցեր, որ
զաարերս սասանեցուցեր, զի զթշուառացեալս
դլուխ գթուքեդ օծմամբ խղեսցես։ Ա՛է ի
մոլորեցուցիչն կարդալ զքեզ ած ապականչին զո
դուած ծնօտին բաժանեցեր քակտել ի մի
մեանց, որ զևարծրութիւն վիմացն հերձեր. զի
զանուանակս բարեացն հոգիս ի բերմանէ ըն
դունայնութե ողորմուքէ հանդարտեցուսցես։
Ա՛է զպահապանացն սուրս, ընդ երից իւր
եանց մատուցեր, որ զորովչին օձին սահեց
ման հողոյ մասնեցեր. զի զառաւտպետալս մար
մնոյդ ոսկերս, իբր ի գանձարանի պահեալ,

Ձկե կենա

Ա.ՀՆ։

Հնաբանեալ յաւ.խոհանս յաւ.իաւենից

Հրկին , օրհնեալ վերստին յամի միշտ օր
հատատուն վիմիդ կառուսցես։ Օրհնեալ
մա՛ս ՚ի հատատուն, և ընդ իշխանու-
ա՛ս ՚ի յարձան քարի յերդանակեցեր. զի զիս պնդիւք
գնոց , ըստ հին դիպուածոյ հանդոյն մովաքու-
և անարդու-թե՛ մանաւորեցին զուրացողացն մոլե
հօր քում նուիրեաց քեզ դրաւ մատնու-թե՛
կրկնակապէն կաշառագործ որ ՚իդանձարանէ
փրկեցելոցն հաղորդեսցես։ Ա՛ս յարծաթոյն
արու-թե՛ բարեաց անկորուստ և անպատեալ ընդ
ձառեցեր . զի զիս զանարժան յիշատակի ըն-
մայնաջինջ և ամենա ըսպառ զսերմ ծննդոյն կը
կերին , օրհնեալ վերստին յամի միշտ օր
Ա.ՀՆ։

Գ՝ ոլ՝ ե՝ Ա՝ ։

Ա երսաին յատ՝ ելչ՝ աճ կրկին՝ չեճ՝ ու՝ թէ՝ նո
բին հակոզի առ՝ նոյն աղերս մալ՝ թ՝ անաց։

Ի՝ ան՝ ի՝ խոտոց արահէ խօսք ընդ Ա՝ յ՝ ։

ՈՒ՝ ՐՑՈ՝ ԳՈՍ՝ ՄԸՐՏՈՒՆ

երազ ասեցեալ բարեշնորհու՝ թէ՝ քոյդ
պարզևազդ առ իմս երա
խաիս, իմ ամենազու՝ թ
բարերար գովեալ և ամենազօր։ Ով և սակաւ՝ թ
շարագրեցան աստուածս եղեալ՝ այլ ազգայազու՝
նքեն և իշխանականք ինքնակալու՝ թեց։ Արդ ինք
զօրու՝ թեց։ Ընտանդ վն հիճ մեծափառ՝ ք։
Լուսանորդք։ Ար հրաշապատիւ՝ ք։ Պաղտոզա
կան՝ ք վերամբարձու՝ թե։ Ասորիք հռչա
կեալ ըստ դլխոց դլխոց պսակապաճոյճ գեղա
զարդելոց, բերեալ ընդ ինքեանս անթիւ
պետու՝ թիս օրհնաբանողաց։ Նամբոյրս, հեզս։
Ազնիկիս և խաղաղականս Ընչային հարազատու
թեց այնոցիկ նահանգաց, զորոց մարգարէն
մալաքեաց առելով զարթո՛ Տէր զզօրութիս քո,
և եկ՝ ի կեցոյցանել զմեզ։ Որք յոյժ զօրէն
հալածել զմեզ, և զամս յոտս թէն կարիս տա
լեալ և ի կեցոյցանել։ քանզ թէ նախատարմիկն

արձեալ հրաշիւք արուեստից, ինչ ասատածոց ուամ վիճակին։ Այ՛սկ յորժամ կացցէ ած համբ մանկեացն վերատուն հանել, իսիսկուքէ նախ տուացս աղանդաշնար պատրանօք չարաչար խոտա տունկն դրախտ։ Այ՛ս մի՛ ցամաքուքէ արտա սոյն նովաւ որ, իյիս բարեգործուքէ կենսատ պատրաստեաց անկողն։ Ո՛ չ ոտոզեալ ծաղիկ երացս երկուց որ, իզգայականս եդեմայ գղխել հատն վհատուքեն սպառամարգ խոպանական աղբ սրտի բանսարկուին, որ քարին առակաւ յուսա թե, վանեալեն կարձրուքիք արտաբերուքեն նբաղմազեղուն դուռեալ արարչուքեդ զօրեղու թժանատորուքէ, սակայն ամենալոյս անմոխրանձ կատարելուքէ հաստողիդ, և առ բարիանիմ չար կայ նոյն վկայեմ առ թերթևիակուքէ հոգւոյս, և առեայն. իբր զակար ոք նկուն՝ ի զօրուքենէ մեծէ հերքեալ պարտեսցի։

Այլ թէպէտ եւայսպէս գրեցի, եւդարձեալ զմ ամէն ինչ անձրևեցաւ. ոսկրին թշնամոյս եւապահա ինձ անձրևեցաւ. ոսկրին թշնամոյս եւապահա լաքնաւէն այս քանեաց ձրիւ, որ իբարձրելոյն արասէր սիզբնաներհակ քարոյն այ։ Վանգի զինորուե երկնային պարսան զգիշերավարն խաւ

Հաշտարարացո՛ խաղաղութիւնդ բարձրեալ ընդ երկինս քեռան գշնորհացո՛ կատակ։ Ո՛ւր որ ամ միասակարութիւնդ խարդախութեց, և կարճմտութիւնդ սրտին զրութեց, իբր ընդ վիմիղեն լերին պնդութիւնդ բախեցեալ ցնդին ջրոյ օրինակաւ ամբառնալ հեղեղեալ։ Եւ ամ հողոյ խորտակմամբ փշրեալ։ Ո՛րդ՝ գնա՛ իմ կշռամբանքս բառ ձայնիկն յոգւոյ ի մարդկանէ իցեն։ այլ յամենատես աչաց վերին հրամանիդ մտեալ ընդ խղճիս առաջնոյ երկիւղիս սոսկմամբ սասանեալ յամ կարծեաց ապաւինիմ լարդ անձամբ բեկեալ ի յոյսդ հաստատուն, կենդանի անեղջ, զի ողորմութիւնդ նայեցեալ ի յիս իբր ի պարտաւոր կորստեան պատժոց առաջի բարերարութենդ, երկնայնոյդ յանդիմման եղեալ ապաձեռն անթոշակութիւնդ, զքոյդ երախտիս անպատում փառաց բերելով ընդ ինս յուշ քեզ արկանեմ։ Այր ոչ մոռացմամբ զբաղեալ նիրհես եւս թարթափմամբ աչացդ ընդ միջեալ գՀեծուքդ կրից անտեսես։ Ալերացո՛ յինէն աղաչեմ զքեզ խաչիդ լուսոյ զնեղդ վառնդիս։ Ոդարշտութիւնդ արտմութենդ, զառաքինութենէն տխրութիւնս։ Փշանիւթ պատկառն, զբողբոջ մեղացս։ Օ՛ր կուածով գանին, զՀարուած մահուս։ Պատ կին յիշմամբ, զկարիս ամօթոյս։ Թշնամանօք թաքոյն, զանդոնեալ դարշութիւնս։ Երեսին ձայնիկ շակմամբ, զՀոգեւոյս դառնութիւն։

Նա զլուսածնեալսն զաշխարհս օրհնա հոգւովն
հոմ։ Այնպէս և յայսմ սահման ընտրեաւ քա-
դամոյ պբեցի, յորոց տիրեցայ ժառանգս մա-
նադա դևաւորացն օրինացն մարմնականացն ան
կանացն կարդի զմեզանաց զնաւարային ծնու-
դ ևս զլուսաւորացն զոր իսկզբնաւորա
յայլ ընթերցուածի որ իսկզբնաւորա

ՈՁՑ ԸՄՈՒ ՕՁ ԱՐՈՒԱՍՆ

Ման Հիսուսոյ սրանից խօսք ընդ Ն.Ջ։
Ի երանին յաւերտաճ կրկին հեծութեբ նո
րին հակողն առ նոյն աղերս մաղթանաց

Գլուխ· Լ.Բ։

Ւ երկինի և յերկրի։ Ն.ա քեզ ընդ հօր հոդ
ւովդ սրբով փառք յաւիտեանս Ն.ին։
բանեացի հրաշակեալ հնչմամբ աղաւորութե
մամբ· առաւելութիբ քո ողորմութիդ աւետա
թիբ խոցոտ մեղաց վերատին կրկնեալ նովին աձեց
սառակման՝ մահուն անմահ։ Ո՛ի Հիւսիսոյ
ամբեցելոյ։ Ն.ա ահա ողորմութիբ որդւոյն

Սբ. Պողոս

կենաց որ ՚ի Տէր Յս Քն յիշատակեցեալ նուաղ
յոքունց՝ իբր յանբաւ բազմութեց ծովու կա
թիլ մի առեալ: Քան զնոսն արդարև կայսերա
կանք ունիք ՚ի բարձրութենն գահի բազմեալք,
թագակաւն շնորհաց լեալք և հարստացեալք:
Պատարագն, և սկիզբնեալք իբր: Ըղբայն, և
պատուաւորք իբր: Պաակեանն, և իշխանականք
իբր: Բարեհռչակեանն, և հնչմունք իբր:
Յաղթողականն, և փողք իբր: Օ՚ օրաւորն,
և համարիկք իբր: Պռւեցեանն, և փառք իբր:
Փեսայն, և պարտաւորք իբր: Պշխոյն, և օրհնո
դք իբր: Փեսաւերն, և հանդերձանք իբր:
Ըզատութենն, և շնորհք իբր: Ըյցելութենն,
և ձեռք իբր: Խոտոտեան, և քաւութենէ իբր:
Պահպանութենէ, և աջ իբր: Պարգևն, և զարդ
իբր: Նը շանըն կենաց, և մաքրութենն իբր:
Անհնք, և նախարարք իբր: Ըմդն, և հովանի իբր
Ըրուեսան, և հրաշք իբր: Տոդին, և անեղ
ծութենէ իբր: Բանն, և կատարած իբր: Ովհ
ատարութենն, և լրութիւն իբր: Օ՚ օրութենն,
և հրամանք իբր: Ըուացարանն, և աքանչելիք իբր:
Անանանայն, և անապականութենէ իբր: Ա՚ էմն կեն
դանի, և վառակ իբր: Սիւնն հրոյ, և ճառա
գայթ իբր: Որոտումն, և աղմունք իբր:
Ցոյսն վերին, և երկնութենէ իբր: Ծառն օրհնու
թեն, և պատուղք իբր: Բարեանին, և բարու

Ողբ Աղօթից

Թէք իւր։ Այլ զի մի՛ զբնաւն ասելով յանձին վերիպեցայց։ Որ յարեդականէ այլայլեալ յաջացակարութիւն։ Ինչան ասել լռեցից՝ և՛ի սակաւն ժամանեցից բաւականացեալ ամենապիկար կարի։

Այց աճաղ յաւէտ առտանօր Քշուառացելոյ եղկելի անձինս։ Վասն զի կարդ բանիս բերէ ինձ խառնել ընդ ձայնի աւետեացս, և բողոք դուժիւս Այլ զի ընդ այսոսիկ առընթեր տրին դայ արդարութիւնն Լկչիւն, և հատուցմունքն։ Վննութիւն, և լոյսն։ Յան դիմանութիւն, և զամպարքն։ Ստերկութիւն, և պատկառանքն։ Յայտնութիւն, և ամօթն։ Սքթիծն, և վաստակքն։ Թխրութիւն, և պատիժն Վարձեալ վերսին աշխար կրկին եղկելոյս։ քանզի դայ հասանիլ առհասկ հասակիս անհնարին բարկութիւն։ Սանդաղն, առ հունձին։ Վատաճարն, առ առեանն։ Հզօրն, առ բեմն Սպառնացեալն, առ կորուստն։ Խազուկն, առ դատաստանն։ Վոռոզն խրատու, առ հարուածն։ Սպառազինութիւնն, առ նախանձն։ Հովիւն, առ ընտրութիւն։ Վանգիլ բանն զոր խօսեցար ընդիս, նա դատի զդատապարտեալս ի վերջ նուագ աւուրն հատուցման։ Սյլ կանխեա՛ բարեգութիւնդ նախընծայ քաղցրութիւն առ նուաղ հեծութիւն վարանակաս երկիւղիս։ Աղօթութիւն ընձեռեայ

Ողբ Գրիգորի

ահա՛ ձեռամբդ օրհնութիւնդ՝ ի յեռին տագնապս
առաջին քո օգնութիւնդ. մխիթարել. բժշկել.
քաւել. և կենդանարծել. և քեզ փառք յաւիտ
յաւիտեանս յաւիտենից Ամէն.

Գլուխ. Ի.

Ա երտին յաւելուածք կրկին՝ հեծութիւնք նո
րին հակողի առ նոյն աղերս մաղթանաց.
Ի՞նչ՝ ի խորոց սրտից հոսիք ընդ Ա՛յ.

ՆՈՒՆ ՕՐ Ի ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՆ.

նըն առաջին լքի. ի՛մ ասա՛յարին թելադր
ութեա՛ք իմով ծուլութիւնք կորուսեալ
իսպառ՝ ցուցից արդ այժմոյս զինոյն յիս
տեսակ ողորմելի հեծութիւնք թախծեալ
՛ի յոդի անաչառ խայտառականօք հրապարակաւ
՛ի յերկնղեցիս բանմութիւնք աղտից վերապատմեցից
բարձր ձայնիւ բարբառով մեծաւ աղաղակելով։
Անառեանս ընչական, բարդեալ ՛ի յինքեան ներ
քոյ և արտաքոյ, ոսկս, և վայս, և ձայնս, ըստ
առումարի տեսլեանն եզեկիելի։ Վաղուքս, ան
պատուար և անմա՛տչարձան։ Յարկս ունայն ՛ի
դանձափակաց ամրութեանց։ Ո՛ղջ տեսակա՛ն, այլ
ոչ համեղութիւնք։ Ո՛ր ուրս աղատաղին, անախորժ
ժելի ծարաւեաց արբման։ Վտեսին անօդուտ
հերկագործութիւնք։ Ահմանս լքեալ, հեղեղա
ձիգ վայրս

վայրս կինիմ։ Խոպանացեալ և աստուածակերը, անդաստանս։ Ընձեռեա երկիրս, անձնաւորը որ բանասիրութիւն պատրանաց մշակեցայ։ Իւղ ընծիւղ փայտս, բուղակորոյս։ Հատանելի ծառս, ունայնաբոյս։ Կրկնամեռ խօսուն տունկս անոյս։ Ամենաշէն ճրագարանս, անլոյս։ Ա՛րդ, վերստին առ սոյն բերելով զայս նմանու թիւ աւազականաց բազմաց կրկնեցից, որ ամօթ թոյն դառն պատուհաս պահեալ կայ հիքոյս։ Արձ ուամն սաստկանց, և ան կէտ լսելոյն աչաց եղկելոյս։ Հայրական ցասումն անբուժելի, դառնութիւն որդոյս։ Պակասութիւն անմորոգելի, մեղուցեալ մարմնոյս։ Զոր կշտամբութիւն դատողիս չարեաց, ախտացեալ հոգւոյս։ Տարտամ ապտնապէ՛ի տառ րակուսանաց ելից դերելոյս։ Ո՛ր երկնային զօրքն մատուցանեն թշուառացելոյս։

Ի խրճուն որոմանց վկայելով վտանգեցելոյս։ Ձայն ահարկու, զան բժշկութիւն ազդել լսելոյս։ Ա՛հա արդարև երդս կատակերգութիւն ընարհար պոռնկիլ ածեալ և ոճեալ քաջ հընչեցուցեալ ողբս ողորմելիս և զկնեցուցի՛չս, ըստ առակաւոր բանին յետայետ որ ի պատգամին ախտրոսի՛։ Ո՛վ թէ նայ զդէպս ուածն փոքր անցիցն ապաւնէացն ի մօտոյ լինի տալոյ որեալ ըզ ոքեր դիմակս դիմակս կերպիւ կերպիւ աւազա կանաց ըստ կոծողացն կաքաւելոյ։ Ի՛սկ առ ի՛ր

Սրբոյն Դաւիթ ասէ

Ամէն հոգի պարկեշտ ձայնս մրմնջեցից վհատեցուցի՛ս. որ գալստեանն ես ապաստեալ առանց վերապանաց, ձեզի անպատրաստս եւ անհանդերձ ձեւիւ.

Ո՛րդ՝ եթէ զդատաստանացն ահաւորութիւն կրնեցից՝ բազմացուցից լինիմ աշխատ։ Ապա եթէ զնորն խոհութիւն ցուցից, յաճախիմ լինիմ երկիւղ։ Իսկ եթէ զկերպարանացն տեսիլ գրեցից, առաւելուն լինիմ հատուցմունք. Ո՞վ ի կանխաւ նկատեալ զոյն մատուցի, եւզ անագան ապաշաւեցի։ Ո՛յր խնայես յիս գէ թաց,մարդասէր, հըզօր, բարերար, ամենապատրաստ ըզեւ քո թագաւորս օրհնեալ յաւիտեանս Ամէն.

Գլուխ. Խ.

Ա՛ռաքեա յաւերաց կրկին հեծութիւն նո
ըզնս հսկողն առ նոյն աղերս մաղթանաց
Կան ինդորց սրտից խօսք ընդ Ա՛յ։

ՍԱՆԱՒԱՐ ԱՅՔ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ

սահմանիչ քոյոյ. Լսեր հառաչանաց ձայնիս վտանգի. և յեր կիւղէ ոտնակոխ ապա գայիցն կարծեաց փրկեա կորոյզ զօրութիւն, վերծուցեալ ինպարտեաց. Վհանգէ բաւականն

թէ միայնդ քաղցր առ ամենեսեան։ Ու՛ղեւ
Ո՛րդէ հայեաւ ի յան ղերծ վտանգէցս շրջադրու-
թեան։

Ո՛ղջոյն։

Ո՛ղջոյն ի Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ
եւ ի Սուրբ Հոգւոյն։

Ես Յովհ. Ս. Ոսկեբերան ողջունեմ զքեզ ի Տեառնէ
մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ, որ ընդունեցար զնա
ընդունելութեամբ մեծաւ, եւ ոչ միայն ընդունեցար
այլ եւ ի մասն ունիս զնա։ Ուրախ լեր ի Տեառն
միշտ, եւ կրկին եմ ասեմ, ուրախ լեր։ Ոչ միայն
ի գալ նորա առ քեզ, այլ եւ ի հեռանալ նորա ի
քէն։ Ուրախ լեր, զի ընկալար զնա ընդունելու-
թեամբ մեծաւ։ Ուրախ լեր, զի ընկալար զնա
իբրեւ զՏէր, եւ ոչ իբրեւ զմարդ։ Ուրախ լեր,
զի ընկալար զնա իբրեւ զՏէր, եւ ոչ իբրեւ զհիւր։
Ուրախ լեր, զի ընկալար զնա իբրեւ զՏէր, եւ ոչ
իբրեւ զհիւր։ Ուրախ լեր, զի ընկալար զնա իբրեւ
զՏէր, եւ ոչ իբրեւ զհիւր։ Ուրախ լեր, զի ընկալար
զնա իբրեւ զՏէր, եւ ոչ իբրեւ զհիւր

Ա ր ե ւ ի ն Գ ո ւ ն դ ի

ստահեղաբաշ յաղթական կենսազեն խաչիդ զօրանց
վարիա, որ յայմ կայից պաշարեն ի մահ զերիս
ևհան ի յանդորր զոտս սատանեալս թիւր ընթա
ցողիս։ Ա ժշկեա՛ զհրատապ ջերմական տոչո
րումն, մղձեալ սրտիս։ Ա երժեա զդիւային
հարահնարութես շշուկ քո պարտաւորիս։
Չալածեա զյուսահատ անձկութե հոգւոյս
ս թուխի չարի կենակցիս։ Յ բուեա զխաւար
թարձրութի բռնութե մեղացս երևոյթ մոռ
ցոյս ի լիս։ Արի զգաղիր թիսատիպ կրիցս ապա
կանութես կարիս։ Կորոգեա զգաւակեր լուսոյ
պաշտեցեալ փառաց մեծութե անուան հզօի դ
յոդիս։ Օ՜ օրացո զշնորհիդ փայլումն ի դեղդի
մացս և իկերպարան տեսութե մտացս հողեղինիս։
Յարմար յերիւրմամբ կացո յարդարեալ որ ըզ
քոյդ բերէ նկատումն ընդ լազարդ մաքրու
թե զտեալ զմռայլս մեղաւորիս։ Ա՛ճայնի
կենդանի անեղծ երկնաւոր լուսով քո
ճաճկեալ յօրինակս յերիս։ Օ՜ ի
դու միայնես օրհնեալ ընդ
հօր ի գովեստ հոգւոյդ
սրբոյ յաւիտեանս յաւ
իսեննից Ա՛մէն։

Գլուխ. ԽԱ.

Ա երասին յաճելուած կրկին հեծուքե նո
րին Տակողի առ նոյն աղերս մալթանաց
Բան ՚ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա.Յ.

ՐԴՒ Ա.Յ ԱՒՆԴԱՆԱՒՕՑ.

Յաղ՝ Տօրդահանուրի՛, անքննին ծնունդ
Որ տիարանայ առ ՚ի քէն Լուէ լինէ
Որ լծատել անատու եր նշուլից ողորմութե քոյ
վիառաց: Չալին մեղք: Չալածին գևք: Ջ նջին
յանցանք: Խզին կապանք: Խորտակին շղթայք
Կենդանածնին մահացուք: Ռժշկին հարուածք:
Ազգանան վերք: Ռառնին ապականուին: Տեղուան
տխրուին Կահնջին հեծուին: Փախնու խաւարն:
Ա՚եկնի մեզն: Ա՚երժի մռայխուն: Փարուի մռայ
լըն: Ապառի աղջամուղջն: Ա երանայ մուրն:
Դնայ գիշերն: Տարաբերի տագնապն: Ջքանան
ջարկքն: Չալածին յոտահատուքիք: Նո թա
գաւորեսցէ ձեռն քո ամենակալ՝ քաւիչդ ամի.
որ ո՛չ եկիր կորուսանել զմարդկան հոգիս, այլ
կեցուցանել: Ծառ լինէ զանթիւս ջարհանքս,
բազում ողորմութիդ: Ո՛ վ է դու միայնես եր
կնի անճառ՝ Երկրի անչին. ՚ի տարը գոյից՝ և
յերջ ծագած աշխարհ: Ակիզբն ամենայնի՝ և

Ձհ՚ը յամի

Սրբոյն Գրիգորի

յաղի, ամիս լմանալ օրինեալ ՚ի բարձունս։
Աւ քեզ ընդ հօր և հոգւոյդ սրբոյ վայել է
փառք յաւիտեանս Ամէն։

Գլուխ. ԽԱ։

Ամէն յաւել կրկի՛ հեծ՛ նոր՛ հանո՛ առ նոյն ազգ
մաղ՛։ Բան ՚ի խոր՛ սրա՛ խօսք ընդ Ա՛յ։

Ա՛Ն գթութիւնք, փրկութիւնք, ողորմութիւնք, քաւութիւնք, և նորոգութիւնք, բժշկութիւնք, և առողջութիւնք, լուսաւորութիւնք, և կենդանութիւնք յարութիւնք, և անմահութիւնք։ Ցիշեա՛ զիս յոր ժամ դայցես ազգայութիւնդ քո։ Ա՛հաւոր։ Հզօր Քարեբար։ Աշամենասաեղծ։ Կենդանի։ Գոհ վեաց։ Ամենակատար։ Ա՛երգ ՚ի հեծութիւն հա մայն երկրից։ Ընդ խաչեցեալդն ընդ քեզ և՛ես պաղատիմ։ որ ո՛չ ըմբռնեալ ես քո, և՛չ կապեցեալ։ Ա՛չ կախեալ, և՛չ բևեռեալ։ Ա՛չ կոփեալ յանուն մեծիդ, և՛չ անարգեալ։ Ա՛չ լուկեալ, և՛չ նըշկահեալ։ Ա՛չ խոտակեալ և՛չ մահացեալ։ Աւ արիշտութիւնն արդարոց մա սին անձկալեաց լուսոյ, ա՛ժանի՛ ցուցեալ։

Գիրք Աղթից

Ելոց փառաւորեցեր առ յոյս փրկութեանն խոստացեալ: Օրհնեալ, Օրհնեալ, և գարձեալ օրհնեալ: Աս զիս ընկալ նովին հաւատովք կանգնեա՛ ի կործանմանէս բարերար: Ազիկեա՛ ի տիւանդութեցս ախտից՝ ողորմած: Եթէ ըստ մահու գարձո զիս ի կեանս, կենդանութիւն: Քո՛ եր ասես: Արդ՝ ընդ նմին ապաւինութիւն: Նմանօք մեռելոյս կենդանական շունչ ընծայեցո՛յր: Յարութիւն: Կեանք: Նմանութիւն: Ան պակաս բարութիւն: Ան սպառ չնաւոյ: Ան փոփոխ ներողութիւն: Ի ամենալոր Ձեռն ամենիշխան: Ամէն ամենամերձ: Կա մեաց որ ևս փրկեցայց: Ակնարկեա՛ միայն գթութիւն: Ի սարդարացայց: Այս բանիս ևս վաղվաղակի անարատ գտայց: Առաջիր զիս ի չարեացն, և անդստին համարձակեցայց: Որա տաձեռնեա՛ և արդէն ի քէզ իսկ պատուաստեցայց, փառաւորելոյ յամի յաւիտեանս Ամէն:

Գլ. խ. Խգ։

Ա երբ՝ յաւել կրկ՝ չեճ՝ ։նոր՝ հսկո՝ առ նոյն աղէ
մաղ՝ ։ Բան ՝էխոր՝ սրա՝ ։խօսք ընդ Ա.յ ։

ԻՆ ՂԱԶԱՐՈՍ ԿՐԹԱԿԱՆՈՒ-

թիւն ամենափորձ հնարաւորութիւն, պատ
ճառ կենաց անախտութեան։ Թագաւոր
զօրաւոր երկնաւոր ՏԸ ՅՈՒՆ, Ա.Ջ
ամենեցուն իմանալեաց և տեսականաց։
Ա.հա դու ՝էյիս ըստ մարդարէին. որ ըստասե
ղոյն նոր կցորդութիւն։ Ա.ռ որ բարեշարդ
դաշամբք այս բանի՛ ընդ քեզ միութիւն Ի ուսաւ
որեցայց կրկին ողջացեալ շնորհ և մարմնով անիւ
կարծր Լանվանելի։ Որ ոչ կարօտանաս սպեղանե
աց առ պատրաստուածի պատանաց հոգեկան վերաց։
Ա՛ջ ժամանակի։ Ա՛ջ միջնորդի։ Ա՛ջ աւուրց եր
կարաձգութիւն։ Ա՛ջ փոփոխս մատուցանելոյ։ Ա՛ջ
հատման։ Ա՛ջ խարման։ Ա՛ջ սրագործութիւն ըստ
երկրաւորս դեղատուութիւն. առորս միշտ վերադրէ
ւամենահասալ տարակուսութիւն։ Ա.յլ քեզ արար
էիդ հոգւոց ևմարմնոց. ամ ինչ լուսաւորեալէ։
Ա.մենայն ինչ առաջիկէ։ Ա.մենայն ինչ գրեալէ։
Ա.մենայն ինչ դիւրինէ։ Ամանայն հնարաւորէ։
Ամասան գլխաւորեալէ։ Խոստումն լցեալէ։
Ամէն, կատարեալէ։ Որո կասկն աւետարանէ

Ձ ա Որո

Ո՞ւր վիճիմ, ազատուԹիէ։ Ո՞ւր մտանեմ զնորհս։ Ա՛է փակեալես, ընդ օրինաց։ Ա՛է պարսնակեալես, ընդ կանոնիս։ Ա՛է արդելուս, ընդ նուազուԹիէ։ Ա՛է խոնարհեալ, ընդ հնազանդուԹիէ։ Ա՛է պարագրեալ, ընդ փոքրուԹիէ։ Ա՛է չափեալես, ընդ սահմանաւ։ Ա՛է վերպարեալ, ընդ իբարկուԹիէ։ Ա՛է այլայլեալ ինչ, ընդ ցաւանդիէ։ Ա՛է սխալեալ, ընդ խեսաուԹիէ։ Ա՛է ամբոխեալ, ընդ խռովուԹիէ։ Ա՛է դղրդեալ, յան դիսուԹիէ։ Ա՛է փոփոխեալ, յողբմուԹիէ։ Ա՛է պակասեալ, ընդ իբարձրուԹիէ։ Ա՛է լքեալ, յայցելուԹիէ։ Ա՛է սկարացեալ, ընդ փրկուԹիէ։ Դու սկիզբն, և լրումն ամի. և ընդ քէնն ամ։ Ես քեզ փառք ևերկրպագուԹիւն յաւիտեանս ամէն։

Գլուխ. Խ՛Դ։

Ա՛երանին յաւելուած կիւին ցծուԹիե նո րին հսկողն առ նոյն աղերս մաղԹանոց Ի՛ան ընդ Ա՛յ։

ԸՆԱՌԱՋԱՐԱՆ · ՅՈՆՑ·

Ն՛դայ հարազատ անԹարգմանելի։ Ա՛րարիչ բնաւին եղելոց, Ո՛ր Թադաւոր։ Ես այս ընդ ինձ ասեմ, որով մԹացե ձձէ լց։

Ճշդել և հա

ըհայ։ Այո՛ զի զարթնուլ սիրոյն Քրիս[տո]ս հովուին
էարշաւողացն զինու ըստ մարդաբեռութեանն զաջա
բերելոյ։ ալ կամաւ մատոյց նուիրեաց մահու,
յո՛չ յանիսայեալ յորդւոյ՝ ի համապատուէ և՛ սի
ա՛ց, մատոյց զիայնակ ծնունդն անքննին ծոցոյն
հզօր ինն յէութենեն, վ[ա]ս մահապարտիս յանցան
օզ հրաշապէս։ Ինչպէ՞ս զի օրհնեալ երկնաւո՛ր,
անձառ որ առաքեցոյդ զքեզ Քրիստոս, ուս՛
փառաւիւդ արարչութեանդ։ Այն քան հոգա
յած փրկութեանդ խոյ տարապրեալ դերութեան, մի
նչէ զքեզ իսկ մանեաց մարդկան։ Ո՛ւմ դու
կարօղ դողալ՝ իւրոց քան զվիշտս զոնտեսութեանն
աւարառել խորհուրդ։ Ինձ եղեալ ընդ պարտ
եցեալս, զմահուն ձաշակել բաժակ։ Այն
թերի մարդկութեանդ, և անպակաս աստուածութեանդ
Եւ հոգիդ նոր կենդանարար, ոչ զո և հօր
զոյ իսկակից և համապատիւ էութեանդ ծնօղին
ևծնելոյդ, մի՛ երկորդութեանդ կատարեալ՝ իդ
իմաց երից անտրոշելի հատուածոց։ Այնակի՛ զ
բան, և[ա]ն ժամանակ։ Ինաւելին քարերար։
Ինայն, կենդանարար։ Ի ոզորից, խաղաղար
ար։ Աստղ՝ ի՛ց, գոյի՛ց։ Եւ օրինի՛ց, ամենայ
նից։ Այնքա՛ն քեզ, և միով բնութեանդ փառաւո
որեալ։ Ո՛ւմ երեք հայրն գքաջ երկնաւո՛ր
հզօր միւն յէութեանդ, վ[ա]ս մահապարտիս յանցան
աց, մատոյց զիայնակ ծնունդդ անքննին ծոցոյն
էարշաւողացն զինու ըստ մարդաբեռութեանդ
բերելոյ։ ալ կամաւ մատոյց նուիրեաց մահու,

եւ հարկանիլ նոյն ինքն հօտապետին, եւ զրուել ոչխարացն հօտին։ Այլ օրինակըն նոցա նախա դրին, եւ ուխտադրութիւն խորանին, եւ նուիրուածն արեան սպանդին, եւ առակ խորհրդոյ աբրահա մեան պատարագին, զերկուքին թշուառացելոյս ի կատաղ կեցուցչէդ յատաջադոյն նկարադրէր։ Այլ արդ՝ հիմ տրտմիս անձնիմ կործանեալ ոչ յաճախուստ հնարաւորութեանց այլ ի քոմէդ ինքնա գործ խակամտութեանց։ Ասա ընդէր զիս խոովեա յուսահատութիւն սատանայականաւ զիմոս հարե ալ, յուսայ յաճ խոստովան լեր նմայ. Եւնա հո գա վիճ ըստ գաւթեան սաղմոսին. Եւայլ մար գարիէլ, կենսախրախոյսն բանի։

Ո՛ակ եղանակ խնամարկելոյ հաստողին, ի վերջ քան զսահման կշռութեանն մտաց հրեշտակաց և երկրականաց։ Այլ եթէ բիւրս կրկնեսցի ոչ լինի չափեալ։ Ո՛ման զի անբովանդակելոյն, եւ քարեարեալն անճառելի։ Այս զի ոմն օրհնեալ զոմն օրհնաբանեալ յերրորդական համադոյ թէն առաքեաց։ Իսկ նա, ի հաճութիւն կամաց առաքչին մեռաւ։ Այլ միւսն ահաւոր, ի յեր կուցն հաւանութիւնն, մեծալան բաղձանօք մաղթէ։ Իսկ համաբարեաց միակամութեն ցու ցակ, առ ի զնոյն բարի ներդործել։ Այլ նո

ւսութիւն, փառացն, եւ երջանկարանն, էութեանն։

Սբ. Ոսկեբերանի

Ա. կեանքն, փոխ Ա. ողորմութիւնն, սքանչ
Ա. ձեռնակալութիւն, պատարագ: Ա. փրկու
թիւն, կազմ: Ա. առաքութիւն, յորդ: Ա.
յաճախութիւն, զեղում: Ա. անբաւութիւն,
լի: Ա. աննուազութիւն, փարթամ: Ա. եր
կայնմտութիւն ճոխ: Ա. անհատութիւն, բար
ձրեալ: Ո՛վ երրորդութիւն կատարեալ, իւրանձայն
երից օրհնեալ յաւիտեանս Ամէն:

Գլուխ. Խե:

Պերսին յաւելուած կրկին հեծութիւնս նո
րին հսկողի առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛:

Ո ԱՐԴ ՅՈՅՍ ՌԱՐԿԱՅ

անկեալ ի սրտի անձնիմ կործանեալ,
Եդօտեաւն հաճատոյ պնդեալ զերկիւղ
մանդ երկակի մատնեալ զկրկնապղտոր
խորհրդոցըդ զցանկականիդ գործարան:
Խոստովան լեր քարերարին այ: Ո՛վ մտացդ
իբր զգործոց: Ո՛վ խորհրդոցդ, իբր զլսու
թեց: Ո՛վ անտեսիցն, իբր զայտնեցելոց:
Ո՛վ սրտիդ ծածկութիւց, իբր զբարբառումն ձայ
նից: Ո՛վ ականն արկութեցն, իբր զարդիւնակա
նաց մեղանաց: Ո՛վ ազդել շրթանցդ, իբր՝ իդ
ուխ ելելոց բարւ: Ո՛վ սահիցդ հեռուց, իբր զպա
տուխ ձգեալ

տուիրանաւն այ վաղողաց։ Օ՝ ձեռացդ ձգումն առ ցաւուն, իբր ՚ի հեղձ՚ման արեան գործողաց Օ՝ ծիծաղելն բնաւին, իբր զկամաւորական լքումն ընդհի։ Օ՝ երդմնականն, որ թէ ՚ի հնան դէպս, թէ ՚ի ներկայ դէպս, իբր զգործակցութիւն խաբողին։ Օ՝ ամբարտաւանութիւնն, իբրև զհին կործանիչ նախասահմանեալ բարձրութեան։ Օ՝ սրտին նեղութիւն, իբրև զթերութիւն հաւատոց։ Օ՝ վհկութիւնն, իբրև զպարտութիւն զօրաւորին պնդութեան։ Օ՝ տրտունջն առ վտանգս կրելոյն, իբր զանբաւութիւն ուխտին որ առ Տէրն։ Օ՝ պարահասանութիւնն, իբր զթոռն իմն անդթութեան։ Օ՝ ամբարհաճաճութիւնն, իբր ոչ էից՝ առ վեհսն գոռոզութեան։ Օ՝ հպարտութիւնն, իբր զկամաւոր հարազատ գոտոյն չարեաց։ Օ՝ ակամայիցն, ընդ կամաւորացն։ Օ՝ քունացելոցն, ընդ հաճանախանացն։ Օ՝ եկամտիցն, ընդ բնաւորականացն։ Օ՝ անօրէնութիւնն, ընդ անածութեան։ Օ՝ փոքունան, ընդ սաստկագունիցն։ Օ՝ նուաղունան, ընդ յոլովիցն։ Օ՝ անձառիցն իմոց, իբր զձառելեաց դիտողին։ Օ՝ անդրելոցն վընասուց, իբր զնկարելոց տեսողին, ՚ի յարձան մագնեսիոս վիմի։ Օ՝ թերեւ ոք ապրելոցն վընասուց, իբր զտատուար ծանրոյ ինչ

Սրբոյն Գրիգորի

Նոյ կիսին կորիւնի ընդեքդրամեան կշռութիւն։ Օ՜ անդնդականացն գործոց, եւ ի յականջս այ արարիչ ժամանելոց։ Օ՜ այսոհիկ յաճախեա կուտեա կրկին յանձնառութիւն վերատին պատմել աստանօր մեծաւ հեծութիւն։ Օ՜ էհոցն, եւ ղեղելոց։ Ընծայեալ այ զպարտուն վանեցեալ անձիդ. զի ընկալցիս ի փոխատուէն զնորհօք թողութիւն պարտուց մեղաւորին, զոր Տէրն ար դարացոյց. Եհրաշափառապէս հռչակեաց առենա պատիկ ներբողիւ կրկնեալ զգովեստ զոլ Քրիստոսի քան զպարսաւանս մեղացն։ Խարդեա՛ եւ դիզեա՛ անձիդ մեղապարտի քամբասանս յոքունս, զբոյն խոհերս բազմամանեայս. անձն իմ կշտամբեալ յոքնախթանդ բանիւ։ Օ՜ չարութիւն։ Օ՜ անօրէնութիւն։ Օ՜ վհատութիւն։ Օ՜ առ ի մարթին Հանդիսէ փախուստն։ Օ՜ պարտութիւն։ Օ՜ մոլեգնութիւն։ Օ՜ ամբարշտութիւն։ Օ՜ ափշութիւն։ Օ՜ թմբրութիւն։ Օ՜ քունն արթնական։ Օ՜ առ յընթացան զնկրտումն։ Օ՜ խորհուրդն օտարոտի։ Օ՜ բանիցն նանրութիւն։ Օ՜ զաղջութեն հաճութիւն։ Օ՜ յամենալն ի նմին։ Օ՜ փափուկն այ առելացն։ Օ՜ աներկիւղութիւն։ Օ՜ ան աստուածութիւն։ Օ՜ ան հարթութիւն։ Օ՜ թեւրութիւն Օ՜ լուծութիւն։ Օ՜ ՃՀդութիւն։ Օ՜ ան կապարձակութիւն։ Օ՜ ծի ծաղականան։ Օ՜ վերնջողականան։ Օ՜ կատակ եր

Արբոյն Պոլիդորի

դահլանան։ Ո. գայթակղականան։ Ո. պատրա
ղականան։ Ո. Հանդէպ քաջութեան։ Ո. անյար
մար մարտան։ Ո. առանց օրինի արհութենէ։
Ո. խեղդմունս Հոգւոյն։ Ո. տատանողականան
զերիւրատութեան։ Ո. բազմաստեղեան ճիւղան
զրահեաւականս։ Ո. անպատկառ փարաքմունան։
Ո. դժուութեան։ Ո. դժդմնութեան։ Ո. անդատ
աստեղութեան։ Ո. մարմանջմունան դիւրբմբռնո
ղականս։ Ո. փոքունցն զանկըշռութեան։ Ո. խոսո
մանցն դժրտղութեան։ Ո. ստխտից մոռացութեան
Ո. նմանեացն այլակերպութեան։ Ո. կեղծեացն
քօղարկութեան։ Ո. փառամոլութենէն մրոտութեան
Ո. յօնից յոյժ ակնութեան։ Ո. ապիրատութեան
Ո. ինքնասիրութեան։ Ո. նախատահից տեղւոյ
թէ։ Ո. Հատուցանելն երեսնակացն։ Ո. նո
ցին զանշահազձատանան։ Ո. վայրապար բերմուն
սէն։ Ո. ընթակցութեան խորամանկութենէ բան
սարկութին։ Ո. բանին սերմնակաթութեան։ Ո. վա
ճառութեան կենացն, ընդ դնող սատակմանն։ Ո. կո
րուստ աւանդից։ Ո. Հայրենեացն ծախան։
Ո. լապարանն ձգողական։ Ո. փոխով լծոյ երկնոյ
անխզելի ըմբռնմամբ դնօրէնութիւն։ Ո. յարաթա
թաւ աղաբնակութեան։ Ո. լքութեան լաւացն։
ընթադրութեան անկարծից։ Ո. կնկէ դարձին
առ նոյն դարձ դաժանական։ Ո. նորոգ մաացն։
Ո. օտար խորհրդոյն։ Ո. ան կայուն կամացն։
Ո.

Ո՜հ հաչման հաւատոյն։ Ո՜հ էութ շնչոյն։ Ո՜հ լոյս
քան զսահման կանոնացն դրութե։ Ո՜հ իշխա
նականին զամենասիւռ բացարձակութե։ Դու
զոր չէ ձառելի, ևւկամ դրելի, ևւկամ պատմելի
ևւկամ յերեսս դիմաց բերելի։

Դու ածող՝ զի ածդ քաժշկեացիս անձն իմ եւկելի
ի յայս քանեաց տիպաց խոցոտեալ, բարձեալ
Թողեալ այր մի՝ տարադիր անողջանալի, լստ մար
գարէին։ Վասն զի մի՝ ի վերադրելոցդ՝ բաւա
կանապէս զօրէ սատակման, Թող Թէ այս քան
դաւաք ապականողաց դժնէից դահճաց շուրջ պա
շարողաց։ Այնաւանդ զի ոչ այսու ևւթէ նմա
նադրութե կշռի՝ տարացոյց տաժանեցելոյս։
Ա՜յլ զոր օրինակ անթիւ բազմութե կայտա
ռաց կարճաց խայթողականաց, ի տառուինս մատ
նէս ճայրից տանոյն զոր հասական թոյնս բերե
լոց։ ԵՒւ՝ի յաման մաշկերէնն արկեալ՝ ամփոփէ
զելևնգն շաւիղ կապարանին շրջափակութե՝ ցոյ
ցանի՛ արտաքուստ բարուք, իսկ ի ներքուստ
համբարձ ջարի՛, և ապահեաս կորստեան՝ ևկոյս
կակծման, և դործունեայք տատակման, ևմբ
շակ մահու։

Ա՛յդ՝ այսքիկեն քո ամբարեալքն, անօրէնու
թե տաժանեաց, թշուառաւքիրան թոշակք։
անձն պարտական կրկին սատակման։ Որ կա

Գիրք Առակաց

Մահ որաբար ընկալար ի քեզ զոր թշնամին սեր
մանեաց ի վէր ցորենոյն, յաղարաւիւ աշխարհիս
Պիղ այր անմաքուր. ամբարիշտ աճօղ բնաւին
առեցեալ։ Արհոզդ մտացդ ախորժմամբ զլեց
ալեն առ անառակութիւնէ։ Եւ զոր առաքեալ ցու
ցանէ զքիւս բանիցն սարսափելեացն կը շտամբ
զաց, առաւելս սկսեալ մինչև ի կատար կանուխ
այնր պայմանի։ Եւ որ հատեալքն ասէ Յայ
երահաչն վերայ. եթէ որք զայսպիսիսն գործեն
և իսամ կամակիցեն, արժանի են մահու։
Ա՛րդ՝ ես ինձէն ինքն զիս պարտ վարկայ կրկին
հատուցանել։ Արտաքսեան. առաքսման ի մահ
դատապարտեալ։ Ա՛յլ անխայեակ յիս ողորմութիւն։
Բարերար։ Բարեգութ։ Կենդանի։ Հզօր։
Կամարար։ Կարող։ Հնարաւոր։ Փրկիչդ Ձեր
Վէմ Օրհնեալ յաւիտեանս Ամէն։

Գլուխ Խ՚Օ։

Ա՛ստին յաւելուած կրկին հեծութիւնք նո
րին հակողի առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՚յ։

Ո՛վ ողորմելի՛ս ես ծանր
էս, ամենապատիժ, միշտ դժնեայ
վայրենաբարոյ. անձամբ
անձին մահու հշտամբիչ
Ձէ Ա՚րա

Սրբոյն Գրիգորի

Ընծայ զերամակս զայրեալս։ Այրագասուն խոզէց արօտականաց. դարշուքեբ մեղաց նախատ վարձ կանուքեց։ Ցովիւս տածողական, զհօրա նըս ուղղեցն ամայաբնակաց՝ ի վրանս հովուացն ըստ երդոյն երդոց առիս առակին։ Որ ոչ իակ ծանեա զիս երբեք դիտել թէ յոմ և ո՞ր տա կեր, եւ ո՞ր դադարեայ։ Ընդ ի յոտս տանողա կան կրողաց երկուց միակ ոյրդ խորհրդականաց ըստ ձեռն հրեշտակի կառուցար. եբր ի թռչէր թեւոց կրկնաբար բազկաց վերատանողաց յՅն հայրենական հայել։ Որ յիմար. զի արդ քեզնէն կորացար երկիր. զաստեղացս միշտ հոգացեալ դի պուաճս. ընդ ցիւս անապատական համարեբ ցար։ Եբր զերազ բազմաբերանեան ի յաշտանա կի մարմնոյդ հաստատեցաբ դլխոյդ բողորութի. զի և այսու ի յօրինակէն շնորհէ, մի օտարա ցիս զնաճ տեսանել։ Եւ զնացականացն խմաստա սիրել։ Բանականութեբն յարգանաք կրկին խացար։ Օ՛ ի զյաղթանակ բարեմասնութեբն որ առ քեզ եղեն, անարգել լեզուաւ խօսեցիս։ Զեռինդ հաստատմամբ յարմար ոստեան մատա նցդ շառաւեղաք. զգործնականացն անօրինել զտնաեսութի, եբր կցորդ համայեղութեբ ամ նաբաշխ աջոյն այ աճ կոչեցար։ Ընդից Տարի բոց Հոգւոյն վեցից յօդուաք շաղկապեցար. յարեալ ի քեզ ընդ նոսին ինոյն. և պատշաճական մա

կեր ՝ այ կշտամբեալ խոպառ ոգի իմ դերի։
անզուգական հրաշակերտութիւնք , եղական պատ
խուԹիւն։ Հա արդ՝ այսպիսեօք եւս բազմօք
ջեալէ ընտանութիւն պատկերին , յանկարդ փոփո
մարդոյդ , քանզի սենեկի զգայականի։ Հա շըր
մարմնի կրճատեալ լինէ , յօրինուած կազմուե
միոյ յանդամոց անարդաց , պատուասեալոցս ի
քի ժողովելոյն։ Այլ ի հատուածն եւ ի նուազուԹի
նասեալէ հատուածոյն անարատուԹիւն յանուն
ցեալ լծով հաճանականաւ զվէմն ընդ փոքուն վը
զի առանց բնաճիւց վտգամանուԹիւն կապակ
կապէ ի միմի առեղիեղեցի՛ քեւ խորհրդածի։ Ի բը
օրինակ հոգևորական որ զսիրոյն յօդուած շաղ
անսխալ ևանայլայլելի պահեցցի։ Վարձեալ այլ
շարունակ հետևման աւուրցն առպակ ամին
ի բը կանոնաւ ի միջ տահմանեալ։ Ամամբքդ
նի անձնիւմ եղևելիք։ Այլ զի ևատարը ժամանակից և
ազդուականք։ Այն և գողտրականք և պատուա
քունքեն ևպխտանիք։ Այ՛ք կարճրակերտք և
աեսուԹիք մատցդ դիպման անդամ եղիցի։ Օ՛ն ոմանք սուտարբեն ևզօրաւորք , ևայլք փո
զի մի՛ և երևելիդ նուԹականուԹիս քումդ
սուն չափոց ազդուականաց հինդ զայուԹիցդ
Ի ԻՐՔ Ա ՂՕԹԻՑ

Եւ թէպէտ յառաջին նամանուքէն կողոպտեալ զտուար, պատուիրանին յանցաւորութեամբ ի դրախտին կենաց։ այլ աւազանին լուսազարդ շնորհիւն զհոգւոյն փչումն առեալ, ևնմանութեամբ եսկերպարանին։ Եւ արդ՝ ընդէր կորուսեր զխառնեալ երկնաւորս, իբր նախատեղծն երբեմն զվիճակին երկնաւոր յադին դարաստանի։ Ընդէր փակեցեր քեզ քեզ զերկին. և վերբելեցին դուռն աղաւեցեր։ Ընդէր խառնեցեր ընդ ջրոյն մաքրութեանդ զախտ արատաւորդ՝ տաժանաւորութեամբ։ Ընդէր զլուացեալ զձորձ վերարկուին՝ գար շելի գործովք զազրացուցեր։ Ձիմ զեղեալ հանդերձին, մեղայ պատմուճանն անառակութեամբ վարուք քեզ արկեր։ Ընդէր զանողացդ տեղ սրբութեանդ՝ ճանապարհաւն ժանդից աղտեղեցեր։ Ընդէր կրկնեցեր իրաւադատին զուխտազանցութիւն հին պատուիրանին։ Ընդէր մերժեցար ի խաղողոյն շնորհաց՝ իբր զադամ ի ծառոյն կենաց։ Ընդէր նենդեցեր քեզեն. քո կամաւ զանստուերս լուսոյն յարակայութեամբ։ Ընդէր պատկառանք անհամարձակեցիք՝ քոյին դիմացդ նպատակեցեր։ Ընդէր զինեցար ընդ դեմ քո ներհակ ոգի ընդունարան դեւադարութեանդ։ Ընդէր որ սացար ի ծառոյ մահու թողեալ զարհեանն վստահութեան։ Ընդէր կարծիս պատրանաց ածար՝ տաղտկալի մարմնոյ հենարարին։ Այլ

Գիրք Ղեւտից

վերսին յուսացեալ ինձ, կարգաւ նմա. ապա էինելոյս։ Քահանայ. նորոգիչ, փրկիչ, կեցուցիչ, ևկենդանար, ողորմած, խնամող, մարդասէր, ևանոխակալ, բազմագութ, օրհնեալ յաւիտեանս Ամէն։

Գլուխ. Խ.

Վերսին յաւելուած կրկին հեծութեամբ նորին հակողի առ նոյն ազերս մաղթանաց։

Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛ր։

Ես արդ ողբակից մեծ մեղաւորին անօրինեցելոյ կամաւ առ ինձ. զնորին գոչումն երկրորդեցից ևես ընդ նմին։ Ողջ էր մեղայ. ևանօրէնութեանց իմոց ինձէն վկայեմ։ Հիւսեալ ընդ նմին զբոնս յիսներորդի սաղմոսին անթիւս գրեմ զպարտուցս սակ ան

Ձեղ ձինս

Սրբոյն Գրիգորի

Ձինս մեղանաց քան զհող երկրի հողմահոս փոշոյ
ընդ օդս ամ տարածեցելոց։ Ա՛ռեալ յերկինս
լառաջի քո. ընդ անառակ որդւոյն պատկառե
ցեալ Հայրենի՛ դիմոյդ վերատին դարձեալ թա
խանձ արիանեմ. զողորմելին ձայն աղերսանաց
արտօսրածին ողբովք դոչման՝ ի խոհուք դէմս
մատուցեալ առաջի քո տարածանեմ։ Հայր
դիտեցիր. ած քոյոցիդ, Ըեմ արժանի կոչիլ
ևժէ քնաւին առւայս անուանիլ։ Ա՛ջ միայն որդի
այլ Լանպիտան ապաքան վարձկան։ Ընկալ
զսովեալս տարագրական պարտապան վնասուց՝
ևզ ցաւ քաղցոյս լըլկանաց նեղելոյս նաւաղե
լոյս՝ կենաց քո հայիւդ բժշկեսցես։
Ի՛ր ընդ առաջ քո ողորմութիդ ի սկզբնաւորս
ապաւինութե։ Ո՛ դեցո դիտած և անոխակալ
անօրինեալս մեղապարտի զնախակապուա հան
դերձին ծածկոյթ։ Ո՛ւնդակորոյս ձեռացս
աղտեղեալ մեղօք. զինիք մատանւոյն հատարձա
կութե ամենառատ կամօք մատուսցես։ Ո՛ դար
չապարացս թշուառուսի մերկութե ոսկեայ պատ
սպարութե աւետարանական ամրավերարկու։ Ո՛
դիցես կօշկաց ի յօձին թիւնից միշտ ամրացուս
ցես։ Ո՛ւռարակիդ պարարակի եղինդ երկնա
նոյ՝ որ ի միածին որդւիդ քո օրհնեալ խոհատէս
մարդասիրութե՝ կարօտելոցս բարեաց նուիրեա՛
ր մատուցեալ միշտ ևանպակաս մընայ՝ ի լրուե
ան ճգնե յա

Գիրք Աղօթից

յարակայ զենեալ ՚ի սպանդարանի. անթիւ եղա հոգ անապատութիւն բոլոր յամենեսին և բնաւ ամենայնում էութիւն յերկինս և իսկութիւն խաղոյ ինս ան նուազ մարդկութիւն լանթերի ածութիւն փչեալ և բաշխի ՚ի մասուանս անհատս զի զհա մայնի հաճախեցէ առ ՚ինոյն մարմին խրատմն գլխոյ։ Վերջ փառք ընդ նմին հայր ողոր մութիւն Ամէն։

Գլուխ. ԽԴ։

Ա երասին յաւետարանէն կրկին հեծութիւն նո ընին հսկողն առ նոյն աղերս մաղթանաց Լան ՚ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աւ։

ՈՐՁԵՒԱ. ՏՕՕՐ. ՈՒՄԱԿ

իջեն։ անեղ. անքովանդակելի. անննիրհելի ակնդ նկատող։ Ընծող անքնին. փառաց միածնիդ։ Խրատացուսցես զհոմ ողորմու հերքեցելոյս ընդունելութիւնե. առ երկնայ ինս, և առ երկրաւորս։ Տօնեա զկեանս կո րուսեալս վերնականացն պարերգութիւնք։

Ընծեսարանեա բանիւդ օրհնութե, զկենդանու թիւ իմ մահացելոյս։ Ո՛ բարեբաստութիւն կամա ղըդ յայտնեա գովեալ՝ բոլորից գոյից երկնից։ Սուացիր անուն քեզ անձառ՝ և ինձ թիշատակ

Ձղ Նոր

Ճղէ խակ

թէ քո՝ արմատ անմահութեանդ, ոչ և կանխաւ
բովանդակ արդարութիւնէ. և դիտել զօրու-
ած քո ապաւինեալ։ Ո՛վ ճանաչելդ զթեղ
ատ մեղիցիմ։ Նայց ո՛չ գրեցայց համայն մեղուցեալ
քոյեմ ար ոչեսէր՝ թէ և առ մի նուազ բիւրս
Արևուր կործանմանն, բարի այցելուիս։ Ո՛վ
հայր՝ մեծ խոցուածոյս զօրեղ սպեղանիս։
պատրաստեցայց։ Ընարաւորեա գթութեանցդ
զատեալ՝ ի հիւծմանց ախտից՝ առողջութեն
ողորմութեդ զժանաւթին ապականարար՝ ոչ զի
մահու մնացուսցես։ Ո՛յլ բարձ բանիւ՝ քոյդ
Ո՛վ զիտաւթե նեխութի ցաւոցս ինձ անկակից
ինձ զվերս մեղացս՝ ի յիսխատուից մարմնիս ծուծ կեսցես
բարեցդ զզազրուեց իմոց գարշուի։ Ո՛վ երկրս
իմ պարտուցս անօրէնութի։ Ո՛վ ինքեսցես՝ ի բակ
սցես։ Ո՛վ պիհեսցես՝ ի գանձարանիդ զնիւթեալ
բոհիցես՝ ի բազմականացդ՝ և՝ ի բարեացդ քո զրիե
քեզ զառաջասատ սրահի կենացդ յարկի։ Ո՛վ տը
քում հարազատի։ Ո՛վ փակեսցես դիմելոյս առ
չելիս՝ քո բարեգթութեդ՝ ի ճաշ հարսանեաց
եաց՝ արեամբ Քրի քո նկարեսցես։ Ցոյց զքան
դէոյս մահու ըրեսցես կայլակօք արեան որդ
մեղուցեալ ամբաստանութե։ Ո՛վ ձմիու հո
Ակարևոր կործանմանն, բարի այցելուիս։ Ո՛վ
հայր՝ մեծ խոցուածոյս զօրեղ սպեղանիս։
պատրաստեցայց։ Ընարաւորեա գթութեանցդ
զատեալ՝ ի հիւծմանց ախտից՝ առողջութեն
ողորմութեդ զժանաւթին ապականարար՝ ոչ զի
մահու մնացուսցես։ Ո՛յլ բարձ բանիւ՝ քոյդ
Ո՛վ զիտաւթե նեխութի ցաւոցս ինձ անկակից
ինձ զվերս մեղացս՝ ի յիսխատուից մարմնիս ծուծ կեսցես
բարեցդ զզազրուեց իմոց գարշուի։ Ո՛վ երկրս
իմ պարտուցս անօրէնութի։ Ո՛վ ինքեսցես՝ ի բակ
սցես։ Ո՛վ պիհեսցես՝ ի գանձարանիդ զնիւթեալ
բոհիցես՝ ի բազմականացդ՝ և՝ ի բարեացդ քո զրիե
քեզ զառաջասատ սրահի կենացդ յարկի։ Ո՛վ տը
քում հարազատի։ Ո՛վ փակեսցես դիմելոյս առ
չելիս՝ քո բարեգթութեդ՝ ի ճաշ հարսանեաց
եաց՝ արեամբ Քրի քո նկարեսցես։ Ցոյց զքան
դէոյս մահու ըրեսցես կայլակօք արեան որդ
մեղուցեալ ամբաստանութե։ Ո՛վ ձմիու հո
Ակարևոր կործանմանն, բարի այցելուիս։ Ո՛վ
հայր՝ մեծ խոցուածոյս զօրեղ սպեղանիս։
պատրաստեցայց։ Ընարաւորեա գթութեանցդ
զատեալ՝ ի հիւծմանց ախտից՝ առողջութեն
ողորմութեդ զժանաւթին ապականարար՝ ոչ զի
մահու մնացուսցես։ Ո՛յլ բարձ բանիւ՝ քոյդ
Ո՛վ զիտաւթե նեխութի ցաւոցս ինձ անկակից
ինձ զվերս մեղացս՝ ի յիսխատուից մարմնիս ծուծ կեսցես
բարեցդ զզազրուեց իմոց գարշուի։ Ո՛վ երկրս
իմ պարտուցս անօրէնութի։ Ո՛վ ինքեսցես՝ ի բակ
սցես։ Ո՛վ պիհեսցես՝ ի գանձարանիդ զնիւթեալ
բոհիցես՝ ի բազմականացդ՝ և՝ ի բարեացդ քո զրիե
քեզ զառաջասատ սրահի կենացդ յարկի։ Ո՛վ տը
քում հարազատի։ Ո՛վ փակեսցես դիմելոյս առ
չելիս՝ քո բարեգթութեդ՝ ի ճաշ հարսանեաց
եաց՝ արեամբ Քրի քո նկարեսցես։ Ցոյց զքան
դէոյս մահու ըրեսցես կայլակօք արեան որդ
մեղուցեալ ամբաստանութե։ Ո՛վ ձմիու հո

Գիրք Ա. ղօթից

[1] Սկիզբն ղօթից եւ խնդրուածոց, զոր ինքն Տէր ուսոյց աշակերտացն իւրոց, եւ ամենայն հաւատացելոց ի նա, զի ընդ նմա խնդրեսցեն զամենայն պիտոյսն իւրեանց, եւ ընդ նմա ընկալցին զամենայն շնորհս եւ զամենայն պարգեւս, զոր ինքն ընդ իւրեանց ունի ի Հօրէն։ Եւ զի ոչ ոք կարէ ասել զանուն Տեառն, եթէ ոչ ընդ Հոգւոյն Սրբոյ, ուստի եւ ամենայն ղօթք եւ խնդրուածք, որ ոչ ընդ Հոգւոյն Սրբոյ ասին, ոչ ընկալանին առ Աստուած։ Եւ զի ոչ ոք կարէ ասել ընդ Հոգւոյն Սրբոյ, եթէ ոչ որ ունիցի զՀոգին Սուրբ ի սրտի իւրում։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զՀոգին Սուրբ ի սրտի իւրում, եթէ ոչ որ ունիցի զհաւատս ճշմարիտ։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զհաւատս ճշմարիտ, եթէ ոչ որ ունիցի զսէր առ Աստուած։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զսէր առ Աստուած, եթէ ոչ որ ունիցի զերկիւղ Աստուծոյ։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զերկիւղ Աստուծոյ, եթէ ոչ որ ունիցի զիմաստութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զիմաստութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զխոնարհութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զխոնարհութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զհեզութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զհեզութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զհամբերութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զհամբերութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զերկայնմտութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զերկայնմտութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զողորմութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զողորմութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զքաղցրութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զքաղցրութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զպարկեշտութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զպարկեշտութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զսրբութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զսրբութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զանարատութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զանարատութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զանմեղութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զանմեղութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զանապականութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զանապականութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զանմահութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զանմահութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զանեղծանելութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զանեղծանելութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զանճառելութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զանճառելութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զանհասանելութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զանհասանելութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զանքննելութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զանքննելութիւն, եթէ ոչ որ ունիցի զանհասկանալութիւն։ Եւ զի ոչ ոք ունիցի զանհասկանալ

Ա ազաւնիպ հանճարեղ։ Ի յընթացս բանիդ եր
կիտակ որոշմանց ամենայն ուրեք բանասիրեալ։
Ալեզոց և ձագանաց։ Ա՛ եծ պարսա՛ և փոքր
դուքեսա։ Իբր՝ ի վերայ ինքնագրաւ կորստական
նի երդիծանուքի խառնեալ ընդ աշխար։ Ան
ն թելադիր բարեաճաւքե ամ հասակի։
Ա՛ խոտորումն նորին։ Ի շրթունս բնաւ ից թա
ռանչ թախծութե ողորմելիս իմն աղեաւ։
արմանամ վհատիմ առարկութեա՛ ասիշուքե։
ի թէ նա այնքան դիտեաց՝ ինձ զինչ պատա
հեցէ։ ի մրդ անկաւ ամբարձեաւն։ ի մրդ
արդ սասանեցաւ հաստատեաւն։ ի մրդ
կործանեցաւ կառուցեաւն։ Իբր օտարացաւ
ծանուցեաւն։ ի մրդ զառակեցաւ զաւակն
ընտրութե։ ի մրդ սրացաւ մերձաւորն։
պատանդեցաւ ազատեաւն։ ի մրդ անօրի
նեցաւ ուսուցիչն։ ի մրդ նուաստեցաւ հա
չակեաւն։ ի մրդ անարդեցաւ փառաւորեաւն։
ամբարշտեցաւ բարեպաշտն։ ի մրդ սո
բաստուածեցաւ ընտրօղն։ ի մրդ ուռայ
նացաւ պատարուն։ ի մրդ կորեաց զուխտն
ի մրդ փոքրիացաւ մեծատուն։ ի մրդ
ի մրդ ամբարշտեցաւ բարեպաշտն։ ի մրդ
ի մրդ անարդեցաւ փառաւորեաւն։
ի մրդ նուաստեցաւ հա
ի մրդ անօրի
ի մրդ սրացաւ մերձաւորն։
ի մրդ զառակեցաւ զաւակն
Իբր օտարացաւ
ի մրդ
ի մրդ սասանեցաւ հաստատեաւն։ ի մրդ
ի թէ նա այնքան դիտեաց՝ ինձ զինչ պատա
արմանամ վհատիմ առարկութեա՛ ասիշուքե։
ռանչ թախծութե ողորմելիս իմն աղեաւ։
Ա՛ խոտորումն նորին։ Ի շրթունս բնաւ ից թա
նի երդիծանուքի խառնեալ ընդ աշխար։ Ան
ն թելադիր բարեաճաւքե ամ հասակի։
դուքեսա։ Իբր՝ ի վերայ ինքնագրաւ կորստական
Ալեզոց և ձագանաց։ Ա՛ եծ պարսա՛ և փոքր
կիտակ որոշմանց ամենայն ուրեք բանասիրեալ։
Ա ազաւնիպ հանճարեղ։ Ի յընթացս բանիդ եր

Ալ եր կաւքն ընդ խտրանաց։ Օ՛ի մրդ ուչ
յիշեցաւ յանդիմանութիւնն սամուէլի առաւաւտ
եղեալ հմայք առ մեղքին եւ աշխատու
թիւն աճէ թերաբ՝ իւերայ։ Օ՛ի մրդ ուչ հայր
ենի՛ յանդիմանութիւն, կուռք առ հեթանոս
աց դուք և անշունչքն, եւնմանն նոյ լինին պաշ
տօնեայք նոյ։ Ցր միայն աճէր զնո՛ մովսէս
նախատրեալ յառաջաձայն ձաղանօք սաստիկս լիմն
ամբաստանէ։ Ոչէր ընդ նոսա առ աճս օտա
րոտիս զոր ուչ ձանաչէին հարք նոյ։ ՈՐրէ մահ
մատոյց այլազինեա արձանն փեգոլրայ։ ՈՐր
ոգեղն և անպանճալին սիդոնացոց, իգական
ամենանզով ձուլածոյն։ ՈՐր կանացի կերպին
անդրելին խայտառակութի՛, զազեր տեսակին որով
ամօթոյ մարդարէքն զանասնօրէն դիմեցուցին ան
խարեբար յանուն չարութե՛ անժուժկալ դևին
ան ձճաբար ձօնեալ մղէին։ տարաւ զէութի՛
բարեբաստութեն. որ զնախանին որոյց ՚ի կորու
ստ։ Ցաղթեաց մեծութին իմաստից առաջե
լութե՛։ Վերնոյ գոռոզութին։ Ցիմարեցոյց
փախիւթին։ Ա՛նեաց արծաթն ծառայեցու
ցիչ։ Ցոգի դատեցաւ զայրն ասնելի. Հին զենն
կործանողին։ Ի դրկացն այ հանեալ յոտս
ստամբակին դթեցոյց։ Ա՛եռոյց մեղկութին։
Ցմբրեցոյց ծուլութին։ Ա՛րբեցոյց շնայոտ
թին։ Ցիլ դիւրապատիր մարմին երկրածին

Սբ. Ծնունդ Աստուածածնի

Որովք ձայնակցութիւք զքեզ աւետեցից։ Քան
զի ոչ տիրապէս առ նա հանդիսակի ընդ ծնեալսն
նուիրեաս՝ այլ ամենից ակաղողաց կամաւ վերիպեղոյց։
Այլ զի նուաճեաւ լմնանալ՝ թէ անխրատ պարծել
յիմաստութիւն մարմնոյ՝ եթէ ոչ ալ գատեալ ըն
տրեցեր։ Որ զի թէ առ այս պայմանի՝ յիմար
ըզքէ լեր և՝ի հաստչին կամս յուսացոյն, ոչ ևս՝ ինո
րայնոց անուն լինէ կրեցեր։ Այլքան զի սաստիկս
և քաստիեալս ունի տղոմոն զդարձին իւրոյ յիշա
տակարան ինքնապարսաւն կշտամբութիւն, եթէ
մեեալ իսկապէս համայն ծիս անձնասիրութիւն։
Օ՜ որ թէ ոք զինկն նկատեսցէ՝ ունայնութիւնքնի
լմնալն։ Այլ և՝իմաստեան քահնայիցն և՝ իզուր
աքիայ սիլոնացոյ յորում զինոյն իւրում ընթա
ցիցն արտասուելիս լմն եղանակէ։ Օ՜ դուր ջան։
Այն օգուտ վաստակ։ Այն միտ հեռուսմն։ Այն շահ
արշաւանք։ Այն կայուն երկիր Օտարին լմաստք։
Այ ընչից հոլովք։ Համբաւելի բերք։ Այն յար
մար վարկած։ Անոտի սերմանիք։ Ազափուլ շի
նուածք։ Պականացու ստացուածք։ Քամա
հանոց ատժանմունք։ Ինքնամարտ կռիւ։ Ընդ
ոգւոյ իւրում դատ։ Ընդունայնաթոռ քերթո
ղ։ Այնասակար փափաք։ Օրստական շահիլ։ Այ ըն
պակ ձանապարհ։ Մորճանական կրթութիւն։
Ընդրապատիր վարժութիւն։ Չանապազասխալ
տեսութիւն։ Ինայարատ պըղծութիւք։ Պոռնկա

Գիրք Ա. ղօթից

կերպ կերպարան։ Ա.խոսաբորբոք նիւթ։ Գաժ
նետաւեսիլ գոյն։ Յոդնատխուր գեղ։ Յղութիւն
մեղջ ծուխ։ Շ.ղի ցնդեալ։ Ա.ճաճառ մերձ
՛ի յիւսուածս։ Տաղտապար քակտեալ։ Բնդ վայր աղա
ղակ։ Ա.նպատճառաւորո ձաղը։ Ա.րհամարհելի
ասպարէզ։ Ա.նձնաւորաճառ գերի։ Ստուգիչս
կան եղբ։ Ա.ն ածմտածմունք։ Աստղօդ ճառ
Ա.պրատուցանող զոյգ։ Ա.պերանաց խծբծիք
խնդրարուեստ խնդիր։ Ա.մթանաց ցոյգ։
Ասպետաւականաց յայտնութիւնք։ Ա.ռակ յապաւնե
ացն։ Ա.րշաւանաց գործք։ Ա.մպահիանաց պա
տմութիւն։ Հերգացելոց օրինակ։ Խորհրդա
ճաճուկ։ Ա՛րս խաւարային։ Անհաղուշակ
վիհ։ Ա.ն յաւաւելի՛ անդունդք։ Ա.ղեկցութիւն
սպանողաց։ Ցիմարութիւն բարբանջմունք։
Գաբանակալաց վայր։ Ասրխուլ յարկ։ Հ.ի
նուաճ ասասանեալ։ Ա.մուրջ խախտեցեալ։
Ա.րևոյթ փախչելի։ Խաբօղ շողքորթ։ Ա.նը
պայ մանիչ։ Ա.նդէմ բարձրելոյն Հակառա
կութիւն։ Ո՛վ այս ամ մասունս բանից խոստովա
նողական՝ կանոնադրութիւն ՛իսկրտս բնաւ՛ից նա
խաերմանեաց ժողովոյս կանոնադիր դարձելոց
ղէման։ Ա՛ղ զի մի պարծեսցի ոք ՛իմաքդկանէ
բամբասանո՛րօք զինուորեալ նետիւք զանձն
Հ.զընկերն խոցոտելով։ Վ.ասնզի կուսապարի՛շտ
քողով ծածկեալն՝ որ զհերպարանն միայն ունի

Եղէջ ախորժելիսն ստեղծչին կատարէ։ Նա
արդ՝ նա որ ոչ այն քան մեղաւոր քան ղջա
ցաւ, մի խոպառ պակասակեացն, այլ յիշեցի
այնն այն՝ իբարի՝ իբրու զհիմն յուսադրութե
՝ի տէրունի ոտն դիմելոց։ Որժամ հոգովն էջ
յայցելութե ածութէն անբաժանելեաւ, կենա
դործել զանդ խոստովանեալն։ Ո՞ր մեռալքն
ահա կենդանեացս անտարակոյս բերին աւետիս։
Ընդ որում մաղթեալ իմ պարտաւորի, խնամտուեն
ոչ ժամանելոյ՝ ՝ի մեղանացն մասն կարդեալ՝ բա
րեբանեալ մեծիդ պաղատիմ։ Ի յից զնուաստդիմ
բանադրութե՝ ՝ի յերջանկին հանձարեղութե։
Նիւթեացին ներկայիս հայցմունք՝ ՝ի բարդաւա
ձին յարդաւորութե ՝ի դեր՝ աշխարան արքայ
ին աղերս, այցելութե խնդրոցս դիպի՝ զո ընտ
րեցեալ վեհարքայ որդւոյն՝ զոր միածնիդ յօրինա
կեցեր։ Որ յարեան կցորդութէ զքո փառակ
ցիդ ձաշակեցաք։ Տուր փրկութե քոյոյ ծա
ռային ամենաինար զօրեղ աշաւոր։ ՝Ի ստեղծո
ղիդ փառս աճեցուցեալ զան քաւելի մեղացն
ընդունի յիշատակաւ խորհրդոց բարեաց ընդ
ողորմեալն նորոգեսցես։ Ար ամենահամ
ախորժաճաշակ բազմապաճոյճ առակագրութէ
զածութիդ քո քարոզեալ ՝ի մատեան լուսազարդ
կտակի եկեղեցւոյ ընծայեաց։ Ետս բարութ
խոստովանութէ մատչել առ քեզ հայր։ Զկան

Գ. Հատոր

ՀԱՅՈՑ ԱՐԴԱՐԱՑՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՅՈՂՈՄՆ ՈՂՈՐՄԵԱԼ

ՄԱՀՐԱՇԱՒՈՒՆ ՄԱՐԳԱՐԷԱՃԱՒՈՒՆ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ո՞ՒՐ ԱՒՈՏԱՑՆԻՆ, ԻՆՉՊԷՍ ՍՏԵՂԾԵԱԼՆ ԶԱՂ ՀԱՅՈՑ։

ՍԵՒ ՍՈՒ ՔԵԶ ՀՂՈՐ ՅԱՏԵԼՈՒԱԾ ԿԱՐԴԻՑ ՏՆՕՐԵՍՏ։

ԿԵՆԴԱՆԵՕՔ՝ ՆՈՎԱՀ ԸՆԴ ՆՄԻՆ ՀՂ ՆՈՐԻՆ ԱՂԵՐ

ՎԱՐԻՈՒՑԵԱԼ ՀԱՄԱՐՁՈՐԴ ՂԸԴԱՃԱՅՆՈՒԹԻՆ ԼԵՐ

ՀՂՐՏ ԱՐԴԱՀԱՅԵՐ ԸՆԴ ՍՈՂՈՄՈՆԻ՝ ԱՄԻՍ ՎԱՐՉԱ

ՏԱՐԻ ԺՈՂՈՎԸԴՑ։ Ո՜Յ ԱՅՑ ԱՐԸԵՒԻՒՈՍ ՈՄԸ ԶԱՐԵ

ՆՈՒԱՀ ԿԵՑՈՒԱՑԵՍ ՀՂԱԾ ՔԱՂ ՅՕՐՈՒԹԻՆ ԸՆԴ ԱՂՔԱ

ԼԵԲԱՆՈՒԹԻՆ, ԼԻՒԱՒՈՒ ԷԱԿԻՑ ՈՐԴՈՅԴ ԿՐՆՔԵԼՈՎ

ՀԱՆ ՅԱՐՄԱՐՆ ԱՌՆԱ ԿԱՐԾԵՑԵԱԼ ԶԱԱՂՄՈՍԻՆ ԲԱ

ՂՈՒԹԵՆ ՄԱՑՈՒՑԵԱԼ ԼԱԱՌՆԵՑՍԵՍ ԳԹԱԾ։ ՎԱ

ԼՈՎԱ ՆՒՅԻՒՐՆ ԱԼԱՍԱԿՐԵԱՑ՝ ԵՐԿԱՅՆԱՄԻՏԴ ՆԵՐԱ

Ո՞ՐՆ ՆԻՒԱՏԴ ՔԱՀ ԱՐԱՏՍԱՐ։ Ա՜ՌԱ ՈՐ ՄԵ

ԿՐԻՑ ԳԵՐԱԶԱՆՑԵԱՑ ՈՂՈՐՄԵԼՈՒ ՈՂՈՒՅՆ ՀԵԾՈՒԵՔ։

ՃԱՆՈՒԹԵՆ՝ ՍՍՏԱԿԱԿՈՒԿԻԾՆ ԱՊԱՇԱՒԱՆՔ ՀՕՐՆ

ՅԱՐԿԻՆ ՀԵՂԵՂԵԱԼ ՅԱՏԱՐԱՆԿԻՑՆ ԻՒՐ ԽՐԱԽ

ՀՈԱՆ ԱՐԱՏԱՍՈՒԱՑՆ ԵԼՈՒՔ ՁՄԵՂ ՅԱՏԱԿԻՒ

ԵՐԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐ ԱՐԺԱՆԱՑՑՈՒ։ ՈՐ ՅՈՔՆԱ

Ի ԲԱԶՈՒՄ ԴԱՐՈՒՑ ԲԱՆԼԱՒԱՆՈՑ ՔԱՐԱՃԴՈՒԹԻՆ

ԴԻՒՐԻՆ ՈՂՋՈՒՆԵԱՑԵՍ։ ՈՐՈՒ ԶԻՇԽՈՂԵԱՆՆ

ԶՈՐ Ի ՔԵԶ ԱՆՁԱՒԵԼՈՒ ԲԱՐԵՄԱՆՈՒԹԻՆ՝ ՂԱՐ

ՆԱԼՈՒ ԹԷ ՅԱՆ ՅՈՒՏՈՒԹԵՆՆ ԿԱԹՈՒԱԾ ԷՐ ԱՆ

ՀՂԵԱԼ Ի ԵՐԵՒԱՆԴՆ ՍՐԱՒՆ ԸՂՁԻՑ ՈՐ ՁՁԵՒՊ Զ ՂՁՄԱ

ՆՆԻՆ ՎՈՂՔՐ ԻՆՉ ԿԱՏԵԱՑ։ Ա՛ՐԴ Ի ՅՈՒՇ ԲԵՐԵԱԼ

ՈՉ ՀԵԱՒ ՅՈՂՈՎՈՒԹԵՆ ԱՌ ԱՅՍ ՑՅՑՑ ԲԱՆԻ Ե ԼՍԱ

Նուիրէ Յարութեան Աճեան։

Թեզ Լիմուր ձեռքեդ փառք և իշխա
Բանդ և սիզնահոգիդ սիզբանց նը երկրորդու
քեզ միայնոց սիզբանդ Լանսիզբանդ, ընդ սիրդ
պարեալ Լիմաստ կործանս խորտակմանէ։ Այ
փրկութեն նորոգեսցես վերստին քաՀել Լպատա
տագոյ տոչորման անբժշկականի։ Ձեռն եդեալ
յաՀեստ զորամաւոր Համաշատիդ տագնապաս
ձրի Լամէն առատ պարգեւօք սիրոյ միխիթարել
Տէր դարձիր քաղցրութէ Լինանամ գթութեդ
օրՀնաբանելիես դու երկրորդիս ողորմածութէ
մեծութեդ քուա վայելէ։ Քան զի յաՀեստ
Լո՛ւսկ եթէ գոցես այն քան բարձրանաս որ քան
փառք քո, զի իրաւամբք քո Ճանաչիս։
ցես զմեզ դասեալ ըստ գործոց՝ ոչ պակասին
ընդ նմին ընծայել դոչուին։ Ո՛ւ թէ կորուս
վստահութէ՝ նմանակից այսր Հնծութէ և զնա
քանելն վՀ նորին։ Ո՛ որ Լես մաղթեմ մեծ
կարէ, որ զի ան պարտաւէ աղօթելն՝ քան զսուտ

Սրբոյն Գրիգորի

Գլուխ. ԽԹ.

Ա երասին յաւելուած կրկին՝ հեծութիւնս նո
ւին հակոտն առ նոյն աղերս մատթանաց.
Բան՝ ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա.յ.

Ի ՈՐՊ՝ ՍՈՒ ՏԻՐԱՅՅԱՆ

անօրէնութիւք քոմ պատկերիս կայսերա
կանի արքայուեդ վերնուամ աճ քոլորից
լուսոյ: Ա՛ի կապտեսցէ դուռն ապա
տամբ զզարդ փչմանդ շնորհի՝ ի՛քո ստեղ
ծեալս ի երկի: Ա՛ի թագաւորեսցէ մեղքն
խափանեալ մարմնոյս մահացուի առ ի դրաւել
զիս ի նոյն: Զիք իմ թագաւոր առ իշխել շնչոյս
Ո՛այց ի՛քէն Ա՛ր: Ո՛ր անբռնադատ հնազան
դեցուցանես լծոյն քաղցրութիւն: Ո՛ր բառնաս
ըղկարկս մեղաց՝ ամենակատարդ բանիւ: Ո՛ր
արեամբդ քո ստացար՝ եմարմնովդ կերակրեցեր:
Ո՛ր կարգեալ սահմանեցեր ուխտ կենաց անփո
խադրելի: Ո՛ր յոգի քո ինքեան՝ կցորդ քեզ զբ
րեալ հօր քո մատուցեր ժառանգակիցպէս:
Ո՛ր յանուն զենմանն միշտ յիշատակաւ քո չարչա
րանաց առնոյն բարերար աղօթիւ համարձակե
ցեր: Ստեղծիչ ամենից եւ տէր ես աճ
ամից հոգւոց: Ո՛ր մեծացուցեր զայս տուրս
ընծայից քան զամ գործոց քոց հրաշս: Ո՛ր

Սրբոյն Գրիգորի

զերկինս խրոմքն զարդուք՝ և հրեշտակացն պայ-
ծառութիւք։ Ո՛չ զերկիրս և զմարդկութիւն, և
որ առնոսա՛ն զարմանութիւք։ Ո՛չ զսահման
լայնութե ծովու՝ ևս ո՛ինմա՛ն եղելութիւք։
Ո՛չ զանդունդս ահիսքն հանդերձ՝ ևս ո՛ի
նմա՛ն անքաւութիւք։ Ո՛չ բարձրացար յօրինն
մանր այս քանեօք վերհիւք՝ որ չափ առ իմս կարեկ
ցութիւն։ Յասելն զո՞ր մարդարէիւն՝ քաղցրու
թեց յոսոյ բարութիւն, Որվէ՞ աճ լերիս զնս կա
րօղ միշտ զմեզս թողուլ՝ և չնչել զանօրէնութիս։
Ո՛հա արդ խնկեալեն բանք զո ողորմած, և խոս
տովանեալ բարերարութիդ։ Փառաւորեալ
խորք խորհրդոցդ՝ և երկրպագեալ զերմունք
շնորհացդ։ Ո՛րդարև ո՛չ ոք բաւէ ելից թարգ
մանել իւսիւք նիւթական լեզուի՝ ի մասանց
այոի քումդ դթութեց, զոր առիս ցուցեր յո
րինիչ։ Ո՛հան զի ևմեծ իսկէ զօրութի չնաց
ան անդրէն նորոգել ըստ առաջնումն պայծա
ռութե, քան յանդոյից սաեղծադործել։
Ո՛ր զի ո՛չէ զո տկարութի որ զօրութիդես ամի
աո որ բան զո միայն ազդեալ զչրոի գործոցն
գևսաւորե։ Ո՛հա յարիցես փառաւոր լինել
բարեգործ՝ ի սառացուածս այս կրկին ան յոսալի
ցեալ։ Ո՛հա զի ո՛չ զո ինչ ոք ի մարդկանէ
ասել կարէ զքեզ՝ զոր ոչ ասացեր դու ինքն
ասելով։ Ո՛հա զի ո՛չ զո ինչ ոք ի մարդկանէ
ասել կարէ զքեզ՝ զոր ոչ ասացեր դու ինքն
ասելով։ Ո՛հա զի ո՛չ զո ինչ ոք ի մարդկանէ
ասել կարէ զքեզ՝ զոր ոչ ասացեր դու ինքն
ասելով։ Ո՛հա զի ո՛չ զո ինչ ոք ի մարդկանէ

եաւ ողորմութիւնդ լուսով ուղղելոյ քան զ՚ինձ
նապատիդ ստեղծանելոյն: Օ՚ի առ միոյն արարիչ
միայն ձանաչիմ: Իսկ առժիսան առաջնոյ կոչ
մամբն աւերակատար: Ընդ կերպացուցանելոյն՝
ևքամբիչ: Ընդ նորոգելոյն՝ ևբարերար: Ընդ
հաստելոյն և ողորմած: Ընդ կազմելոյն և հնա
լատոր: Ընդ յօրինելոյն և հիմ: Ընդ նզարա
դրելոյն ամենազօր: Ընդ առաջնորդելոյն և լոյս:
Ընդ ստածելոյն հովիւ: Ընդ դարմանելոյն
խնամիչ: Ընդ ողջապահելոյն բժիշկ: Ընդ ձե
ռն կալուածն զօրավար: Ընդ ան պարտուածն
թագաւոր: Ընդ արարչութեն քաղցր: Ընդ
ամենատուր պարգևացն առատ: Ընդ միշտ
անապալոյն ներող: Ընդ ոչ բարկանալոյն անո
խակալ: Ընդ կարեացս վշտակցելոյ ծածկա
ղէտ: Ընդ անձանցելոյ գթոյն ապաւէն:
Ընդ գերբնակ գործոյն ՚ած: Ընդ ան
սպառ բարութեն: Օրհնեալ յամենայնի:
Ա՚րդ ոչ ստեղծեր միոջ ոչն իսկի և ծանուցար
ինձ գոյացուցիչ: Ես այժմ գիտիմ մաղթողի
մարդոյս տապաստարչ՝ յարդարեա անդրէն վեր
սին յանարատութի մաքուր սրբութեն նախնի
լինելութեն. դի բաղմացի առատել ամեցուն
եղեալ յաշխարհ տուչութի ան սահմանելի գոյացդ
պանչելեաց նորոգ ներկայիս. քան զանցելոց ի
ոցն ստուերականաց՝ և ընդձառելոյս գթիւս մեզ

ցըս որ քան մեսայս թէս ընթանայ զանբերելիսն յիշատակել՝ արդարացոյց յանուն քո հզոր։ Եւ ի պատմել իմ ինձէն զանձին իմոյ բիծ՝ և դու թողցես զմպարշտութիւն բազում մեղանաց խոստովանելոյս, հզոր ծածկատես ամենափրկիչ։ Օ՜ի մի՛ ծայրագոյն լռութիւնս աւետեաց՝ զար ձեալ նախնումն կարօտացայց երանելով սաղմոսիս զշնորհօք փրկեալսն մկրտութիւնն։ Եւ փշուաք մեղաց յոգւի խոցոտեալ՝ ձեռն քո միսեցի յիս առաքելապէս այժմըն վերսկին։ Ծաղր առնէ լով զբեռն պարտեացս քան զբաղցրութիւն պարգեւացդ։ Ա՛յլ ազատեա զիս օրհնաբանեալ հոգւովդ սրբով, աղաչեմ զքեզ Տ՛ր ամի՛ յօրի նաց մեղացն եմոհու։ Ո՞հ՜ լեցի թէ անկցի ընդ տկարութիւնս սահմանաւ ճշմարտութեդ ծա դումն իբրև զդրոյն օրինակ։ Ո՞հանգի ինձ քաւութիւնդ թագաւորեաւ՝ վտարեալքն մեղք։ Եւ ի խոթախոյս կենդանի բանիդ՝ ոչէ յուսահատութիւն։ Եւ ամբարձեալ քոյոգդ շնորհաց՝ հատուցեալն պարտիք։ Եւ մերձ գոլով ձեռինդ ա՛յ՝ ոչ գոյ անհնարաւորութիւն՝ այլ ամենևին լուսազարդութիւն։ Խոնարհակապես զօրութիւն։ Ա՛նպարտելի կարողութիւն։ Ո՞հ ի փրկութիւն։ Կենդանութիւն։ Լուրջ թիւն։ Ողորմութիւն։ Ա՛նգամ եղծութիւն, և փառք քո Քրիստոս։ Ա՛մէն։

Գլուխ. ՀՕ։

Ա Էրտին յաւելուած կրկին Տեծուքե նո
րին Հակողէ առ նոյն աղերս մաղթանաց

Բան Ի Էհաւրոց սրտից խօսք ընդ Ա՛Յ։

ՅԱ ԱՐԱՐԻՉ ԿԱՆՕՆ ԻՒ ՈՒՂ 02

Ե առանց Կրէ այ ոգւոյ փրկութէ,
Ի՛նչ առանց սեռական ա՛
ջաց առ լոյս զուարճութէ
Ա՛ւետիս առանց արուսեկին նշուլից արևու եր
քեր քաղցրութէ։ Ա՛յսպէս և՛նչ առանց խոս
տովանութէ ծածկութից Լբստ գտանաց անձին
քաւութէ։ Ո՛վ ի զինչ օգուտ քեզ մաքրու
թէդ, եթէ ընդ փարիսեցւոյն դասեսցիս։ Ա՛ւ
կար զինչ ջնասիցեն զի սպարտիքս՝ եթէ ընդ մաք
սաւորին դովեցայց։ Ա՛ւ կար ո՛ւր ասի պարտա
ւալ, մարգարէն յովել երիցս կրկնելով զան
ձինն եղկութէ։ Ա՛ւ կար զի գուցէ սրբոյն
գատաստան առ Ի յիշատակ աւուրն մեծի։
Ա՛ւ կար իբր արդեօք անմաքուր իմասցի շոր
թաթք եսայի՝ Տեառնի Ի գործոց տանն իսրայէլի
Ա՛ւ զի արդ Ա՛Ջ պարտաւորս պահոյ ազատեան
Հայր աղօթելոյ։ Ա՛ւ կար յորս թարգմանի
մարմնոյն իմոյս կարեկցեալ յանցաւորապէս առ

առաջ առակին՝ թէ սիրտ իմաստնոյն ՚ի տան սը
գոյ. եւ սիրտ անմտին ՚ի տան ուրախութեան: Օ՜ ՚ի
որ զսխալելն ադամայ անձին իւրում ոչ գրեցից
եւ զմեղս ամենից լինքեան ոչ համարեցից իբր եր
ջանիկն արքայիդ Վարդն կորոյս զի՞ր արդ արու
թի ոմն անախտակիր գոլ բնութեան: Եւ ոչ
բերկրի սիրտ առ զուարթութի երեսաց աճե
տեօք յուսոյն՝ ըստ ասացելոյն, եթէ ոչ յառա
քելոյն Թէ յուսեալ՝ ամիւ ահա ըստ այ որս
մեցի: Ա՛րդ՝ ըղձալիէ ինձ յաւէտ աստանօր՝
խրատան հինն՝ նորոգ ընկալեալ հոգեւոր հանճարե
ղին՝ զոր ասն իսկ երկրորդեաց երթալ նատել
ոչ յառաջին բարձին հպարտից ընդ ամբարշտա
ցըն նանրախորհուրդ ժողովելոցն: Ասասի դաշ
լիթ ևերեմիայ ուխտիւ եւ կանոնիւ սահման հաս
տատեալ հրաժարեցուցին: Ա՛յլ ընդ զղջացե
ալն սրտիւ՝ պատկառեալն դիմօք և՝ իդատաստա
նաց մեծին պակուցեալ ահիւ հատուցմանն՝ յեա
նոյն հաճասարեալ. աստէն ՚ի էյերիմի կամաւ
խոնարհութե: Ասասի բարձրեալն Ա՛ն պարա
րեալ բերկրի: Որով ընդ նախադասեալն ՚ի բազ
մահանան երանութե համարձակեցայց:
Այժ ես եթէ նա հեռեւեալ սովիմբ առոր զեր
ծեալ ՚ի բաւեբաստանաց բանի մարդարէին որ
վէմս ոմանս ակնարկէ: Ա՛ի յիսուսէ մերձենար մա
քուրեմ՝ եւոլ զիս տեսանիցէ: Ա՛յլ զանկշիւռն

զաչ ՚ինորոգութիւն դատապարտելոյս։ Ա՚րդ յաղ
թեալ եղեալ զօրհնեալդ քո՝ տալով մեզ զանմահ
մարմինդ եւ զարիւնդ, զոր ոչ ոք կարէ ընդդի
մանալ ընտրելոց ՚ի յաստուածանալ զկենսատուն
քիմ ՚ի յանզգամիս անբժշկութիւն։ Ա՚ւ զայլոց
բիւր ինձ շուրջանակի՝ ևնեխեցան ևփոեցան վէր
մարեցայ հերձեալ ՚ի զգայութենէ, ևհասին քա
առեալ ասել ընդ նմին, ես իբր զանաստուն հա
խոնարհութենէ երջանկին դաւթի ինձ նպաստ

Սրբոյն Գրիգորի

Թեա՛ վերստին խոնարհ յամառութիւնք քոյին հեզու-
թիդ առիս ժամանեալ մարդասիրապէս։ Նա՛
զամենայնն յաչս՝ ամիս քո կարողութիդ. զա-
ռաջին ջարիւն միջնովքն և վերջնականօքն թող
ինձ հնարաւոր անհասից՝ Քո թագաւոր լու-
սոյն արդարոց։ Ըմբ արժանի յիշել զանուն քո
օրհնեալ. զի ինասակարեմ բարեգործիդ մահու
հարուածոց։ Ա՛ն կնիքն։ Ա՛ն շնորհն։ Ա՛ն միր
չուռնն։ Ա՛ն պարգևն։ Ա՛ն աւանդն։ Ա՛ն ձի-
րըն։ Ա՛ն անուն։ Ա՛ն որդեգրութի՛ն։ Ա՛ն
պատի՛ն արքայական։ Ա՛ն պատիկըն։ Ա՛ն դը
րոշմն։ Ա՛ն օծումն։ Ա՛ն ճոխութի՛ն։ Ա՛ն
համարձակութի՛ն։ Ա՛ն ընտանութի՛ւնն։ Ա՛ն
կեանն։ Ա՛ն լոյն։ Ա՛ն երանութի՛ն։ Ա՛ն
յոյն։ Ա՛ն փառն։ Ա՛ն անխոնարհելի բարձ
րութի՛ն։ Ա՛ն պահն անկապտելի։ Ա՛ն խոստո
վանութի՛ն։ Ո՛ր քեզ տէր Քո՛ւ բազմօք
աւետարանեցաւ ինձ յամառելոյս լիմի՛ս և քար
բիս ունկնակախիլ և լսելարիակ անկուր անկանջացս
որ միշտ յառաջելութի՛ն քումդ բարութեան
յոքնապատիկ յաւէ՛տ քան զայն չարիքնիմ յաձա
խեալ հոգեառ կործանեցին. մերժեալ ի կենաց
ընդ մահու կապեցին ծառայ կարգեալ ապա
կանութեան։ Նա՛ արդ՝ դու միայն իրաւա
կշիռ և ճշմարտադատ բարերար օրհնեալդ ի
գթութե՛ն։ Ա՛ղաչ քեզ՝ անօրինեցայ. անիրաւե

Գիրք Աղթից

ցայ՝ վե՛ր որոյ և եղծայ՝ զեղծայ յանցեա՛ւ. ամ
պարշտեցայ։ Եւ ո՛չ լուայ խոստովանեալ և երկիր
պադեալ գոլեալ քո բանիդ՝ որ դու իսկ երևեցուր
անձառեալեա՛ւ քո սիրովդ՝ զոր գրեն իսկ մեծ-
ևննչանակեն սարսափելի։ Վասն արդարութե՛ն
ևւիա՛ւս ևմշանչենա՛ւոր գոլու՛ն։ Եւ ինձ պատ
կառեցեալոյս՝ երկեն իմաստակալ՝ քաւութե՛ն և ողոր
մութե՛ն և բժշկութե՛ն օգնութե՛ն ևպահպանութե՛
սրտի ևոգւոյ՝ բարեբանեալդ յաւի յա՛ւիտեանս
ևմէն։

Գլուխ ՃՈՒ։

Ի երեսին յա՛ւելուած կրկին հեծութե՛ն նո
րին հակոզէ առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան՝ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛ր։

Ո՞Ր ԱՐԴ՝ ԱՌ ԵՐԿԻՐՆԱ՞Ն

ոչ պաղատեցայ այսր մահացու ամենապա
տիր եթէ ընդունայնէ աղաղակեն։
Ա՛ւ մահկանացո՛ւ բանական՝ եթէ սու
տից փրկուի՞նառ յուսոյն վստահուի՞ն։
Ա՛ւ մարդոյ եղծական, եթէ ընդ ակարութե՛
բանին՝ նանիրէ և զզրուեալ։ Ա՛ւ իշխանա
երկրաւո՛ր զահից՝ եթէ անցաւո՛ր ընդ լինելեան
և խրեանցն բարուե՛ն։ Ա՛ւ եղբայր ոչ հարա
զատ՝ եթէ կարօտէ կամելոյն առ անձինն անդոր
ըստ

բան քաջ եղիցի։ Այլ Տարեւոյդ երկրորդ սաղմոսն օրհնա
դա։ Եթէ լսանիմք՝ արտիս։ Եթէ արիանամք՝ յան
ժխտեմք՝ դու առաստապէս շնորհեալ ընձեռես։
Եթէ յամրանամք՝ երկայնամտես։ Եթէ մեք
ձենամք՝ ծնանիս։ Եթէ տամք՝ ընդունի՛ս։
Եթէ մերձենամք՝ ողջոյս։ Եթէ արդարանամք՝
մերոց ոչ դառնամք՝ դու դարձուցանես։
Եթէ խոհեմիմք՝ յերկինս ցուցանես։ Եթէ ի կամաց
նես։ Եթէ յանդունդս ներքինս սուզեալ գլո
Եթէ սեւք քո ճշմարտութիւդ արդարացուցա
քաջիւես։ Եթէ գարշանամք՝ մեղաց մաքրես։
լերես։ Եթէ ախտանամք՝ յանձն ե՛լմարմին
զօրացուցանես։ Եթէ վերիպիմք՝ շահիլ
դիւրութիւն ուզես։ Եթէ պատկառեմք՝ քաջա
Եթէ տկարանամք՝ զօրես
անեղծապէս նորոգել։ Այր եթէ փախուստ ի
նութի տաս ամի։ Այր երեսս վարձանին զօրես
եալ ի բարձունս։ Այր կենդանի ես՝ երկինդա
դործելն։ Այլ առ ճիշդ բարերար Այ օրէն
ցուցանելն միշտ արուեստաւորին, քան զկենա
Այս թագաւորութիւս ծի արդեօք՝ որք զմա
թութիւն ընդ նահանջիլ կենդանութեն։
Այս մայրն իմ որ երկնեաց՝ եթէ կատեցան դը
սեալեն խնամակալքն ընդ աւուրց նուազութին
րութիւ։ Այս հայր իմ երկնաւոր՝ եթէ պակա

բան հրաշալորական՝ զվհատելոյս զսիրտ սփոփէ
ևմեծ յոյս կենաց աւետարանէ առ փրկուեն հան
դէս։ Որ յաղթականն դիւաց՝ և տարակոյս
բանսարկուին։ Որ իբր զնաչին տրունկ՝ նշան
բարեբախտ պանծալի աքանչելափառ՝ անխոնար
հեղի բարձրութիւք լուսոյ՝ ևանպսրտելի վերնոյն
զօրութիւք կանխինեալ ախոյեան անվանական և
անշարժական ամիւս յաւիտենական ընդ դէմ ան
բարի բարուց բռնութիւնն բեւիսարաւ։ Որ ունի
յինքեան դանձս հոգևոր օգուտից գխոտղաց մը
տաց՝ ընծայեալս զպարտուածն մահու ։ ևզլու
ծումն մեղաց ։ և յոյս կրկինս յերկուս յաւի
տեանս ևզնորոգումն խոստման անեղծութիւնն ար
դարոցն։ Կանոնս բարեհրաշէրս և կենդանա
ստուս , զրեալս հոգևոյն այ։ Այլ ամ իսկ երդիք
սաղմոսացն մաքուր սրտից՝ տեսանելի կատակ
կենաց մարդկան նկարեալ։ Օ՛ի թէ՝ ինաիանումն
ոհար կերպարանն զայս աւետիս ևվստահութիւն
ընդ դոդեալ ունէր կործանման մահու նախա
ժաման մեծ աւետագիր ևկեանս երկնակրօնս
վերնակենդանուց՝ միշտ անձառելիս։ Նա այն ջըն
ջական գիրն՝ ևյեղանակաւոր օրինակն ևպաշտօնն
դատապարտիչ վհատութիւնն յանցաւորացն՝ ևնա
փանելի կաւին երկրային. ևտկար հաշտարարու
թիւն միջնորդացն. ևթերութիւն բանից մաղթո
ղացն։ Որ զի թէ մանասէի՝ փրկութիւնն խոս

առվանելիէ ան առաստ վիայեալ յետ յանքանեաց մեղանաց անբժշկականաց։ Որ արեամբն արդա րոց եւ ինչ վնասուրեան մեծի Թագաւորին հրաշ առնուն քաղաք Հայրենի ըստ մարգարէիւր ան տուտ պատմութեն։ Որ Լզմեծն խոկ տեսանո ղաց • բազմերախտիս ձեռնկալութե • խնամօղո րէնն պաշտպանութե , նախանակերտ յարկին տես ջութե մանկավարժ ինքեան Լնախինէ։ Ա՛ԷՔ նայիս մահու սղոցեաց՝ ի յերկուս մասունս խղեալ դժընդակ տանջանաք մաշեաց։ Եբր խոր հրդով ապըստամբութե՝ զյուսոյն փըրկանակ իարեալ։ Ա՛ու որով ղբար յաւերտուածն մոլեգնա կան զբրէական վերնամարտուէին ի բարձրեալն յանդգնութէ։ Կան զի ոչ պատկառեաց եր բէք զատեղծօղին պատիւ Լզանուն՝ յիւրացնակ խորանէն մերժել։ Հալածեալ զայ Հոդին , բե լարայ զանձն դաւանեաց։ Կան զի զնոյն տա ճար սիրական խնկարկութե հատուցին սահման Հոչակաւորն երկրի տեսարան՝ զսարսափելին ազանց սրբարան • ուր տեսիլք հրեշտակական եւ յաճախին Հրամանք յայտնողական։ Լուսաւորա պէս յայտնութե ազդեալ երեւին։ Ո՛յն վայր երկնանման , աչաւոր սքանչելատես՝ քեռնա ուսեցին քառադիմակի նախանձարկու պատկերի աւերածոյն անուպատի պաշտօնեուն , դարշելի Լդխաձեռնձեր ըՀարան՝ պատրաստեալ կաղմ

Գ. Երգ Աղօթից

Ով ամենահարուստ՝ ունայն խաւարտուս
կայից։ Օ՛ ամենահարուստ՝ ունայն խաւարտուս
ծոց խորոց։ Օ՛ տանուտէրն՝ անհանդիստ լեռ-
փառական տատանեալ։ Լեռն զեբուղայ ձե
ղուն նրկարեալ՝ լազանուննն ահեղ վտարանդի՞
արարեալ։ Գերի տարեալ զաշանդ գոլեղոյն։
Աղբալի զողորմածին մանն նուաղեցուցեալ։
Աղաւեսուն փոքու՝ ապարանք զարահն լուսոյ
կարդեալ՝ ևբնաճիւղ ունողին ևռչ գևխոյն տա
զաճար յիւրայնոցն եդեալ։ Չատեալ զցանկ հը
զօրին՝ բախակից հմայից զեղչանն մեծախորհուրդ
արեանն սրսկման երևեցուցեալ։ Այնեալ հե
տս բազում ընթացելոց՝ իդայթակղութիւն։ Ո՛չ
վիս խորսեան հօտին սատակման։ Անզորութե
բուն վարդապետ։ Եւ այն գիտութիւն կրօ
նից օրինաց։ Չայր ունելով զմեծն եղելիայ՝
զնմանակիցն դաւթի։ Ա՛յն քան սատացեալ գտ
մունս չարեաց՝ որ ևզայ պատուն՝ որ ևզարքայ
ութեն փառս ընծայեաց նմայ՝ հայհոյեալ ևթշ
նամանեալ։ Եւ զաղօթկերացն բազմութիւն՝
սուսերաւ մահու խողխողեալ։ Ընտանի դաւա
ճան։ Ա՛երձաւոր վատնիչ։ Չարագոյ սատա
կիչ։ Աշտարակից սպանօղ։ Ա՛ռ ածռչ գոյր
դաւնալ՝ զի ուրացեալքեր զնայ։ Օ՛ տգրահամ
կիչ։ Աշտարակից սպանօղ։ Ա՛ռ ածռչ գոյր
դաւնալ՝ զի ուրացեալքեր զնայ։ Օ՛ տգրահամ
հակառ ոչեր աղօթել՝ զի նզովեալքեր լինանէ։

Ի սկզբան էր Բանն, եւ Բանն էր առ Աստուած, եւ Աստուած էր Բանն: Նա էր սկզբանն առ Աստուած: Ամենայն ինչ նովաւ եղեւ, եւ առանց նորա ոչինչ եղեւ, զոր եղեւ: Նովաւ կեանք էր, եւ կեանքն էր լոյս մարդկան: Եւ լոյսն յխաւարի լուսաւորէ, եւ խաւարն զնա ոչ ըմբռնեաց: Եղեւ մարդ առաքեալ յԱստուծոյ, որում անուն էր Յովհաննէս: Նա եկն ի վկայութիւն, զի վկայեսցէ վասն լուսոյն, զի ամենեքեան հաւատասցեն նովաւ: Ոչ էր նա լոյսն, այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն: Էր լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւորէ զամենայն մարդ եկեալ յաշխարհ: Յաշխարհի էր, եւ աշխարհ նովաւ եղեւ, եւ աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ: Յիւրսն եկն, եւ իւրքն զնա ոչ ընկալան: Որ ընկալան զնա, ետ նոցա զիշխանութիւն որդի Աստուծոյ լինել, հաւատացելոց յանուն նորա: Որ ոչ յարեանց, ոչ յակամայ կամաց, ոչ յարանց, այլ յԱստուծոյ ծնան: Եւ Բանն մարմին եղեւ, եւ բնակեաց ի մեզ, եւ տեսաք զփառս նորա, փառս իբրեւ միածնի յՀաւրէ, լի շնորհաւք եւ ճշմարտութեամբ: Յովհաննէս վկայէ վասն նորա, եւ աղաղակէ եւ ասէ. Սա էր, զոր ասացի. Որ յետ իմոյ գալոցն առաջի իմ եղեւ, զի նախ քան զիս էր: Եւ յլիութենէ նորա մեք ամենեքեան առաք, եւ շնորհս ընդ շնորհս: Զի օրէնքն յՄովսէսէ տուաւ, շնորհն եւ ճշմարտութիւնն յՅիսուսէ Քրիստոսէ եղեւ: ԶԱստուած ոչ ոք երբեք ետես, միածինն Որդի, որ յանդիման Հաւր է, նա պատմեաց:

Ի սկզբան էր Բանն, եւ Բանն էր առ Աստուած, եւ Աստուած էր Բանն: Նա էր սկզբանն առ Աստուած: Ամենայն ինչ նովաւ եղեւ, եւ առանց նորա ոչինչ եղեւ, զոր եղեւ: Նովաւ կեանք էր, եւ կեանքն էր լոյս մարդկան: Եւ լոյսն յխաւարի լուսաւորէ, եւ խաւարն զնա ոչ ըմբռնեաց: Եղեւ մարդ առաքեալ յԱստուծոյ, որում անուն էր Յովհաննէս: Նա եկն ի վկայութիւն, զի վկայեսցէ վասն լուսոյն, զի ամենեքեան հաւատասցեն նովաւ: Ոչ էր նա լոյսն, այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն: Էր լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւորէ զամենայն մարդ եկեալ յաշխարհ: Յաշխարհի էր, եւ աշխարհ նովաւ եղեւ, եւ աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ: Յիւրսն եկն, եւ իւրքն զնա ոչ ընկալան: Որ ընկալան զնա, ետ նոցա զիշխանութիւն որդի Աստուծոյ լինել, հաւատացելոց յանուն նորա: Որ ոչ յարեանց, ոչ յակամայ կամաց, ոչ յարանց, այլ յԱստուծոյ ծնան: Եւ Բանն մարմին եղեւ, եւ բնակեաց ի մեզ, եւ տեսաք զփառս նորա, փառս իբրեւ միածնի յՀաւրէ, լի շնորհաւք եւ ճշմարտութեամբ: Յովհաննէս վկայէ վասն նորա, եւ աղաղակէ եւ ասէ. Սա էր, զոր ասացի. Որ յետ իմոյ գալոցն առաջի իմ եղեւ, զի նախ քան զիս էր: Եւ յլիութենէ նորա մեք ամենեքեան առաք, եւ շնորհս ընդ շնորհս: Զի օրէնքն յՄովսէսէ տուաւ, շնորհն եւ ճշմարտութիւնն յՅիսուսէ Քրիստոսէ եղեւ: ԶԱստուած ոչ ոք երբեք ետես, միածինն Որդի, որ յանդիման Հաւր է, նա պատմեաց:

Գլուխ. ՃԾ։

Ա Ստուածային յաւելուած կրկին հեծութեանն
ըմբռնեալ առ նոյն ազերս մաղթանաց
Բան ՚ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛ստ։

ՈՐՊԷՍԶԻ ՏԻՐԱԾՈՒ ՚ի քումդ էութենէ։ Ընդունայնեալ և անփոխադրելի իսկապէս բարի։ Պաշտօն խնկելի և երջանկութեան խոստովանելի ամ երկրի։ Արքայն յուսոյ ամենապատրաստ տեսութեան։ Կենդանի՝ ողորմած։ Որ ոչ պահես ոխս՝ բազմութեամբ ամաց մեղանաց քոյոց միական։ Որ հրաշալիորս և զարմանալիս՝ զեր քան զամ աղէնս նախնեացն անօգտահանս առաքելութիւնդ կրկին ընդ միոյ հաճեցար հեզութիւն զողորմութիւն վերնահոս վտակ՝ ամենախնկաւորս ՚ի շնորհս բաշխութեանս նորուս. Լուանալոյ զմեզս լուսաւորիչ պատուհանին անձկութեանդ. Նշուլից աղօտականաց, չափով դիտութեանցն ըստ սողոմոնի. Եւ ըստ խակ նմին, եւ ինձ ընդ նորին՝ բացեր ընդ արձակեցեր թշուառացելոյս զառաջասան ան ջնպետարան ելից ողորմութեանդ ձերի պարգեւացն ահաւականաց։ Օ՜ որ ընդ մէջ իմն մասնաւորօք տեառնեւորդ յիշատակաց և՛ ինձնուն զայսր տպաւորութեանդ օրինակաւ նկարագրեցեր՝ զդարձ

Սրբոյն Գրիգորէ

թուք առիս ևես դառնալ առ ձեզ՝ և յորժամ
դարձցիս, և հաստատեացես՝ յայնժամ կեցցես։
Եւ զի և զաղջամղջին սեւութիւն գոնոյն՝ փո
խարկել ի ձեռն պայծառութիւն։ Եւ զարանցն
արեամբ ներկելոցն յեղանակել ի պատահումն
դեղման. ըստ յետսեայ և զաքարիայ. և ի մէջ
բարիութեանն դարձեալ զոյգ զողորմութիւն։ Քան
զի անապատանալ քաղաքացն խրայելի՝ եւ դար
ձեալ բնակիլ. և ճանապարհացն ամայի լինել՝ ի
ջգոյն մարդկան եանդրէն հետևիլ. և լքանիլ
իսովն ոչ՝ և դարձեալ զօրանալ ձեռամբ
եզնալ այ իսեղն իւր զարտացմամբ՝ եդաւնալ
ողորմութիւն։ Քան ներողութեանն զեսն, և ի մէջ
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Գ. Ընծայիւ

կեանս երկինս լանմանչելիս։ Շ. Նորհաց։ Սիր տուր։ Յարուր։ Կորոգութեան։ Առքեզ ընտանութիւն։ Ընդ հոգւոյդ սրբոյ միութիւն։ Պահպանութիւն։ Ընդ հոգւոյդ սրբոյ միութիւն։ Խոստովանութիւն։ Անչնջենաւոր մայրութիւն։ Հակապէս երանութիւն։ Ըստ վերնոցն կարգադրեալ անհապճտա փառաց։ Ինչ թուենս մեր ձայնիւ բարձրելոյն հաշտեցուցիչ բանից աղաչանք։ Այս զոր ասացուրնն ասել. կարգ եմ ասացանօր՝ յիշատակ եղեալ մեծիդ երախտեաց։ Ոչ խակ լինել ընտրութիւն ընդ հոգւոյն ընդ հաստատիդ միանալ։ Տիրոջի մարմնոյդ ձաշակմամբ՝ եւ ընդ լուսոյդ կենաց խառնութիւն։ Ո՞ր կատարումն երջանիկ խոստման ըստ պօղոսի բանին ոչ ունէր օրէնն։ այլ դու փրկութիւն եկիր հայրենիդ քո հարստութիւն արարչիդ եւ կատարեցեր զգուստոյն յերկարաձգութիւն որ առ քեզ պահեալ անհամառօտելի։ քանզի ոչ ամի։ Այլ քեզ փոյթ ընդ հօր քումմ՝ ի գործ վեհս բարեբանութիւն հոգւոյդ սրբոյ յաշխարհս խոհան յաւիտեան Ամէն։

Սբ. Ծնունդ Տ. Յովհաննէս Մկրտչի

Ձայն Ե. Ծ.

Աստուածային Հրեշտակն Գաբրիէլ ի Տէր Կանխագոյ
Ասաց Զաքարիայի Հոգեւոր Հայրապետի Ի Տաճարի
Ի Ժամ Խնկոյ Ի Ձախ Կողմանէ Սուրբ Խորանին Կայ։

Տէր ողորմեա։ (Գ.)

Ի ՏԱՐ Ո՛Ղ ՕՐՀՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Բազմից գոյից թագաւո՛ր, օրհնեա՛ զիս
նեաւ ողորմութի՛ւն։ Ընդ ամենեցուն։
Որ յաղթեա՛ս սահմանի լայնատարած
քոյդ արձակութի՛ւն։ Ընդ անբաւութեդ դու՛ես
որ քանութի՛ւն։ Ո՛րինչ ու կարծրն քեզ հնազան
նուաղ. եւ լոյնն քեզ պնդակազմ։ Նա՛ չի՛ք քո
իր՝ ան հնարաւորական. յաղթող զօրուն ահեղ։
Հնարն՝ ցօղ լինել զօվսկան. եւ անձրեւն՝ բուռ
կիզանողական։ Ո՛ քարրն բաւեաս ցուցանել
կերպարան ազդման՝ եւ զբանականն դնեաս անխոս
եւ անշունչ արձան։ Ո՛ պարտաւորն ողջեաւ պա
տուական առնես. եւ զկարծեցեալն մաքուր իրա
ւամբք քննեալ դատես։ Ո՛ մատուցեալն իմաց
բերկրութի՛ւ բարեաց արձակես. եւ զամաչեցեալն
զուարթ առեսուքն օծեալ դարձուցանես։ Այնպէ
ս զմանանեալն հաղթից դլորման. եւ զսասա
ն իսկատհութի՛ւն վիմիդ հաստատես։ Ո՛ աի
ցեալն բազմահաւաք երկանիկ կարդես. եւ դյա
ջացեալն դարձեալ անդրէն իւրեաս նահան

ջես։ Աս յորժամ սպառին առ ՚ի մէնջ բարիքն զառաջ զարմանալիսն յայնժամ ներդործես։ Քանզի վասն քո դիտես թողուլ զմեղս և ջնջել զանօրէնութիւնս։ Աս քաւիչ լինել անիրաւութեանց՝ և զմեղս մեր ոչ յիշատակել ըստ եսայեայ մարգարէի։ Աւր առ ընդդէմ նորոգ փրկութեան բազմօք գոհաբանութեամբ հեռևեալ ՚ի յաճախուն անբաւից՝ լուեալ առ սմին խնդրոյ կարկեցայ։ Քանզի զի կրկնեալ զըստոյգ անապատ բարիսդ որ ՚ի քէն առ իմ յամառս թշուառուն՝ քոյին աղերսիս առ քեզ մաղթեցից։ Յարմարեալ դարձեալ ՚ինձ թանիս զտառ ողբերգութեամբ այսր մասինի լեզիս թախծութեամբ ևհեծեծանօք։ Աւր առեալ խառնեցից ՚ի տաւղիդ հաճութեամբ՝ ընդ ցաւոցն զդեղն։ Ընդ վհատութեանն՝ զխրախոյսն Ընդ յուսահատութեանն՝ զյիշատակ անուն հասուղիդ։ Ընդ տխրութեան՝ զսիրտ։ Ընդ խմամն դառնութեանն՝ զքաղցրութեանդ կենարարիդ Ընդ պատիժ օրինին՝ զշնորհն։ Ընդ պարտականութեանցն՝ զազատարար օրհնութեանդ։ Ընդ մարճացս մահուն՝ զամենայնիւ նորոգութեանդ։ Այո՛ատամ հզօրի՛դ բանիւ ուստի վկայեմ։ Ո՛ր տեղ ըստ ոչ՝ Տէր Յս. որ հնչումն առ քեզ ըստ ոչ՝ Տէր Յս. որ հնչումն առ քեզ ձայնի երկար դոչելոյ։ Ո՛ր մարմնի եւ ապատկերակից մեր եղեալ։ և քահանայա պետապէս անօրինակիդ զօրինակին խորհակեալ

զկուծս։ Ընդ վէմական մահուան անասնոցն՝ թա
բեբանեալ մարմնովդ նուիրեալք. անմահապէս
միշտ մատուցանիս. Լաննուազաբար քաւութիւն
շնորհես։ Ալէ սակաւամեղիցն միայն՝ այլ և որոց
հատեալ ակնկալութիւն առ ելս կենաց։ Ո՛
դր քան զօրէ մարմնոց անդամոց առ մեզ կեն
դանութիւն։ Ով ևբիւր ամաց ունիցի յերկարա
ձգութիւն. յորժամ ածդ բոլորեցուսցես վէս սորին
կամաւ և յօժարութիւն ղենութիւն ընկալեալ մահու
հանդերձս բաշխեալ՝ ի քաւութիւն։ Ո՛ ոչ
եթէ մաքրութեդ աղբիւր՝ պարտական դոյ մա
հու՝ յօրըստօրէն կատարիլն. այլ կամօք քոյովք
հոգւովդ զորձակցութեաբ՝ ի հաճութիւն հօր և՝ ի
մեր հաշտութիւն՝ ցանգ մատուցանիս։ Ոսկ եթէ
ամենիւդ ածդ անքննին՝ իմովս վէս իմ առիմն փրկ
ութիւն՝ ի դէմս իւր թէ ընդ քոյդ եութեդ
եա լցեմ մարմնով՝ պարտեհակոյդ կցորդ միա
ցեալ, և դու բարերար յաղագս իմ՝ ի յիմն կե
րակ. փոխանակեալ ընդ իմում պարտեաց՝ և մեղ
ընկալեալ անպարտդ՝ զմահապարտիս վճռատց
պատուհաս։ Աբ՝ ի յիմ անուն յանցաւորապէս
ոգի եթէ կամաւ ընդ քեզ ես կրեցեմ բազում
մեռեալ և ծնեալս կենդանի։ Ալէ ուրացողացն զե
ռաւ՝ այլ դաւանողացն հաւատով՝ Ա՛ծ ապէս
ասր՝ այլ դաւանողացն հաւատով՝ Ա՛ծ ապէս
նուիրեալ՝ ի յատուկս անհնոս բաշխեալ։
Ասեր ումն ողբաւոր չաւատալեացն պաշտօնս

տար։ Ձեծ ինչ Աստուածային առ սին գտաւեր՝
ան յարմարագի՛ր անձին յուսագիւր Հայ առաւ
զնառս Աղեր Քանուքեի քան Թէ մարմնոյս
խակ՝ Թող Թէ ուղղուքի իմն Թշուառուքեն յան
գաւոր մարմնիս վախճան ընդունել։ Իսկ զան
ձառուքեի խորհրդոյս այսու դիմեսցի։ Գաւա
ներ իսկոյն՝ որ վի և մաքրոյն անձինք առանց
նուիրման այսր ի՛շատակի չՀնձն իսկապէս կատա
րալ խոպան՝ Եթէ ոչ ընդ այս հրաշակերտուքի
մեծուքեն Հոգեւոր խառնեսցին։ Ա՛պա Թէ մե
գաւորիս մասին կրկին մատուցար բաժին ասելով
յուսայր, իբրու այն Թէ ես ինքն Եղեր Ճշմարիտ
գրաւական վի՛մ գաժանուքի ընդ քումդ Հա
մեղուքեն պատարագեալ քո՝ Ինչուքն զանգուա
ծոյ նշխարաբդ կենաց լուսոյ՝ արդ այսու ամիս
ի վերնատանն նախանուէր բարեշնորհուքեն ան
Հնարաւոր ախոյեն Ճարակ զմարմին և զարիւն
իւր բաշխեաց՝ իքաւուքի։ Ի վեր կարծեցու
ցաներ քան զնահատակի վկայեցոյ արեամբ կատար
մամբ յուսոյս օրինակ յարդաւորուքեն գրել զեռ
ի փառս՝ այսմ փրկանօք Հայաստանի երեւեցու
ցաներդ քան Թէ քաջերոյ ևաղորմելոյ ևշնորհեցելոյ
Ար ջափ ՃՃականիդ առ մարդ զօրուն ևսիրական
Ա՛ճախառն մարմնոյն կամաւորական նուիրումն
առ անասնական սպանդին մատուցումն։ Ա՛դ
անմահն առ մահկանացուս։ Ոչն ահաւոր առ
ջնչիլ

Ամէն։

ՈՒԹԻ ՅԱՒԻՏԵԱՆԱ

ՈՒՂՂ ՓԱՌՔ ԵՒ ԽՇՏԱՆ

Ա՛Ր ՔԵԶ ԸՆԴ ՀՕՐ ՀՈԳ

ՅԱՆԳԱՒՈՐԱՑ ՍԱՐԱԿՈՒՍԵԼՈՑ։

ՃՈՍ ՊԱՅՄԱՆ ԱՒԵՏԵԱՑ՝ ՀԱՄՕՐԷՆ

ԹԷ ԽՂԵՍ ՁԱՍՓ ԿԱՆՈՆԻ. ԼԴՏՍ ՄԻԱՅՆ

ՀԱՒԱԼ ՕՐԻՆԻ։ Ա՛ՀԼ ՅԱՂԹԵԱ՝ ՄԱՆԱՒԱՆԴ

ՀԱՄԱՅՆ, ԵՒ ԶԴԱՒԱՆԵԼՆ ՁՔԵԶ ԲԱՒԱԿԱՆ ՍՏ

ԼՐԱՐ՝ ՀԱՍՍԻՑ ՅՈՂ ԷՒՑ՝ ՅԱՐԴԵՍ ՅԱՒԷՏ ԽԱԿԱՊԷՏ

ՍՏԱՓ՝ ԱՐՒՍՍ ՈՂՋ ԶՕՐՍՒԹԻՆ։ Ա՛ՀԼ ԴՍՍ ԲԱՐԵ

ԸՍՏ ՃՇՄԱՐԻՏ ԲԱՆԻՆ ՊՕՂՈՍԻ։ Ա՛Ր ԱՉԱՑՍՒԱՑՆ

ԼԲՍՏ ՍԱՐԱՂՍՍ ՍԵՐՄԱՆՆ՝ ԼՀՆՁԵԼՆԵ ԻՐԱՒԱՑԻ

ԻՆՆԷՆ Այ՛Ն ՃՇՄԱՐԻՏ Լ ԱՆԽԱԲԵԼԻ ԿԵՐՊԱՐԱՆ

ԱՄԵՆԱԿԱՏԱՐ ԲԱՒԱԿԱՆՍԹԻՒՆ. Լ՛ԱՒ ՍՍ Ի

ԱՍ ԱԽԱՏԱՑԵԱԼՍ ՄԵՂՔԷ։ Ի՛ՆՉԵԱՒ Ի ՊԱՐՍԿԱՑ

ԸՆԾԱՅԵԱԼ ԶԴԵՂԴ ԿԵՆԱՑ։ Ա՛ՏԱՒՐ ՔԱՂՑՐՍՔԷ

ՍԻՐՍՍ Լ ՅՈՂԻ ԱՂԱՂԵՄ ԴԹԱՃ ՁԱՁ Ի ԵՐԿԻՆՍՍՏ

ՁԱՆԻՃԻՑ ՊԱՏՃԱՍՁ։ Ա՛ՐԴ՝ ՄՌՐ ԽՈՑԵԼՈՑՍ Ի

ԱՒԲ ԿԵՆԱԴՈՐԾԵԼՆ։ Օ՛ՐՆՈՒԵՆ ՍՒԹՔ՝ ՔԱՆ

ԵԱԼ ԲՆՍՒԹԷ։ Ա՛ՆԱՀԱՆԴ ԶԻ ԼԲՈՒԾ ԿԱՄԵԼՆ

ՔԱՆ ԶԵՂԱԿԱՆԱ։ Լ՛ԱՐԻՆ ԽԱԿՍՒԹԷ՝ ՔԱՆ ԶԹԻՒՐ

ՈՐԱ։ Լ՛ԱՐՃԻԱՀԼՆ ՔԱՆ ԶԵՐԿԻՐՍԷՈՐԱ։ Ա՛ՆԵՂԼՆ

ՍՍՍՍԵՐՍՑԻՆԱ։ Ճ՛ԱՀԽՈՆԱԿԱՆՆ՝ ՔԱՆ ԶԱՆՑԱՀ

Գլուխ. ՃԻԹ.

Աչերսին յաւելուած կրկին հեծութեանն
բին հսկողն առ նոյն աղերս մաղթանաց
Ի ան՝ իմոյց սրտից խօսք ընդ Ա՛յ.

ԱՂԻ ԱՐԱ՝ ՅԱՄԱՆԱՅՆԻ՝

առ ամ ակնկալութեն քոյ ողորմութեն.
սկզբնաղբիւր աջոյ աեսանելեաց և սրտի
իմաստից Յե: Ոգոյ բարերարութեն:
Կեանք և անմահութեն: Պարձ առ խո
գթութեն: Ի՞նչ հանդերձեսցես դառնալ առ
քեզ կրկին բերկրութեն ՃԻ ամանց քոց կա
մաց՝ ոչ ունիմ լինել նորոգ փոփոխեալ: Ես
եթէ ոչ կամք քո գթասցեն ոչ զօրեմ փրկել մա
հու պարտականս: Ես եթէ ոչ կառավարդ յար
դարեսցես պատրաստել ինձ հետս ճանապարհն որ
առ քեզ բերէ՝ վիշտ ինձ խորոց յաջմէ և յահե
կէ: Ա՛հա՛ ոչ պարծիմ առ իրօք նախատեալս:
Ա՛ն պանծամ՝ դարուվեալս: Ա՛ն խրոխտանամ՝
լքեալս: Ա՛ն մեծաբանեմ՝ պապանձեալս: Ա՛ն
ընբռստանամ՝ ձաղեալս: Ա՛ն երջանկանամ՝ եղ
կելիս: Ա՛ն արդարանամ՝ ամբարիշտս: Ի՞նչ
ոչ երբէք Տարթ ընթանայ երիվար՝ առանց
սանձակալի: Ես ոչ նաւ Համբառնայ հանդէպ
առանց ուղղչի: Ես ոչ արօր կշինէ ինչ գործէ՝ առ
անց անդի

Սրբոյն Գրիգորի

անց մաձակալի։ Եւ ոչ երկուորեակ լծոցն ի ձախ
ձեռեացին՝ առանց եզոյն։ Ո՛չ ամպ վերաչուէ
առանց հողմոյ։ Ո՛չ աստեղք ցնդին և կամ գու
մարին՝ առանց ժամանակի։ Ո՛չ արեգակն փոխա
բերեալ որ շրջանակի առանց տարրսական օդոյ։
Եւ ոչ ես նոքօք հանդերձ՝ առանց բարեգոր
ծիդ Հրամանաց ակնարկութեան։ Ո՛վ դու
միայնես առաջի կենաց բանականաց՝ և խնամիչ
կարգաց հոգւական արարածոց՝ և՛ ի քէնէ ինձ
փրկութիւն ըստ սաղմոսողին։ Եւ դու միայնես
բարբառ խնդալից աւետեաց հնչման յականջս
լսելոյ թէ ամ հասակի եկայք ի հանդիստ իմ
քնաւին աշխատեալք. և ես մաքրեցից զձեզ ի
պարտեաց։ Ո՛ակ ղ՞նչ օգուտ լուացմանէն՝ եթէ
կրկնակի զազրացայց։ Եւ կամ ո՞ր օգուտ ի
ձաշակմանէն՝ եթէ դեհենին մատնեցայց։
Եւ կամ զի արդ յաբրահամ պարծեցայց՝ խոր
թացեալս ի դործոց նորին։ Որդիս գարշելիք
հօր ամօհացեալ և մօր քեռացեալ կամ քանանացւոյ
ըստ մարդարէին որ առիս յանկաւորդ ձայնի։
Ժառանգս մերժելի. եթովպացի հոչ սեռակին
առալիք ըստ տեսանողին առիս առածիւ։
Աղբայրս շամբնի՝ և կամ գոմորայ։ Չամբակս
անլուացս և անաղերձ խակակուրծ պարտոյն խակու
թեր՝ ո՞ղջ Հոդողիքայ, ըստ եղեկիէլի կրկնա

Տոգեւոյս զանասհմանելիդ միւռ Թախանձեայէ. Ո՛ր զԼրդ ընդ մարմնոյս՝ եւ քանդ ընդ հալ: Ո՛ր զԼրդ ընդ մարմնոյս՝ եւ քանդ ընդ Ո՛ւրբ Աղօթից

բազմավոանդս ալէտանջ Տոմոյ սաստկապէս զզուեալ ուժդին Լևհանօք խապատ տապնապ մամբ ի ծովին փոխեալ ընկէցեալ ի վտակին վայրենական ողոմէջ: Ա՛ւ որ զմատունս ձեռս ցըս այսր անդր տարաբերեալ, Լրբ ի հոսանաց բռնութեդ գարնանազայր գետոց արտաձգեալ յակամայ ընթացս ողորմագին գլորման. Զրահուլ ոգեսպառ պղտորարբուքէ դաժանահոտ, սկա խառն, մանռամատ, խառնախուռ, մահաբեր երիամբք վարանեալ՝ ըստ որոց ուղխին հեղե ղիցին հեղձուցեալ: Ա՛յոմ պատահ Լէս եղ կելիս. խօսին՝ ևոչ խմանամ: Վոչեն՝ ևոչ ինչ լսեմ: Ի արբառին, ևոչ զարթնանամ: Չնչեն, ևոչ փոխադրիմ: Փողեն՝ ևոչ դողամբիմ: Ա՛խտաւորիմ ևոչ և զգամ: Վոտքն գարշուքէ նմանեալ՝ Թափուր յապղմանէ բարեաց խմասուից Ա՛րդարոյ չար առաւելով յաւէտ խնդապէս քան զօրինակդ. Ձնարտուքիս առելի ևմեղագրելի ևառնին Ո՛ի արժանապէս մատնելիս: Ա՛ւ քան զի անդառնալի ուղեդն յիշատակ առաքեցս պար տեաց զայս կատակ Թողութեան՝ իմ ուս բանիս առ ՅԾ կարգալ Հանապազորդութ: Ո՛ր կայցէ սահման յանձնառակաւն խոտովանու Թե միայնոյն ձայն արկու՝ առաջի քո ամենա

Ա

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Ի ժամանակս յորում Տրայանոս Կայսր Հռոմայեցւոց ի Պարսս կայր, եւ ի սոյն ի ծուխս անուշիցն ընդունելի խնկոյն

Լեթէ ոչ զառ իւրինէն անիծեալն օրհնել մաղթեմ: Ո՛ կապեալն արձակել: Ա՛զատել զդատապարտեալն: Նարեգործել զնզովեալն: Պահել զԹշնամանեալն: Սփոփել զտրտմեցեալն: Դարմանել զհոգեվտակեալն: Խնամել զտառապեալն: Պատսպարել զընկենդեալն: Ո՛ վերաբորեալն իմարմին՝ և յոդս բաժնել: Լեթէ օրհնութեամբ բանիւ առ ոք մատուցայ՝ լուսիցեմ: Իսկ եթէ անիծիւք՝ մի՛ հայեցցիս ընդու նել դիմաց: Այս առաւելեալս ամենայնիւ՝ ի վերջին սպասաւորութեամ մաղթանաց այսր մատենի՝ իբուանդակ մտաց ընծայեցի խմոյն վակեալ առ իքէն զանիծից դժբնդակ ըղձիցն չարաշունչ ձայն: Եւ ժնիկից նենգ օղացն խմոց ընդ բարիան իբոլոր սրտե հաշտութեամբ արդ ահատից՝ ի՛ որոյ ևծունը պաղատանաց կրկնեցի՝ որ չափ դու ինձ ահա յայդ երեսս առաւել ողորմեացիս ըստ քոյդ մեծութեամբ գովեալ խնամակալ: Կեանքդ մահ ցուսիս: Հզօրդ տկարիս: Ա՛մենակարդ վարեն ելոյս Ի մտաւորեդ աղբիւր. յիմարիս և թմբրեցելոյս: Ո՛վ Քան զի յոյժ սիրելի անկայ իբրև զօրակ մթային ոչ ընթերակայ ի ձորս մահու անզգայ պէս: Ձիմացայ զնորատան: Ձդիտացի զորոգ այթին: Ձտեսի զմբռնող որսոյն ծածուկ մեքե նայս: Ձկարծեցի զհաբումն կերուարանաց կէ ղծաւոր վարին: Ձնկատեցի զդայթակղութին

շուրջանակի։ Շշշափեցի զպատանդէն զանցաւոր
կարթին։ Ժամանեցին ինձ չարիք. Եւս ոչ
կարացի ճանաչել ըստ սաղմոսին։ Հանդի և
ոգի իմաստակի ուսմանն արտաքնոյ՝ բարւոք թվե
ցաւ չար ասել զմահ՝ առ չիմանալոյն պատճառի
Եւս վկայեմ խոնարհ բանիւ։ Հանդի իբրև զան
զգայ պաճարս անասնոց մեռանիմք։ Եւ ոչ զա
րհուրիմք։ Արհնչիմք՝ ևս չհիանամք։ Թաղե
ցեալ լինիմք՝ և ոչ խոնարհիմք։ Տարագրիմք՝
և ոչ տագնապիմք։ Նշծանիմք՝ և ոչ զղջանամք։
Անշիմք՝ և ոչ մտառեմք։ Պակասիմք՝ և ոչ պատ
րաստեմք։ Վնասիմք՝ և ոչ զգուշանամք։ Վերի
մք՝ և ոչ ևս զգամք։ Իսկ հանդիստ ասել երջա
նկին յոբայ զվախճան մարդոյ Եւս խոստովանիմ
զայն ընդ սրբոյն եթէ ոչ ունիմ զբեռն աշխա
տութեանց մահացու գործոց ըստ անձնեալ։ Ա
նաբանդ զի որոգայթն գաղտնի։ Եւ հնարա
գիրն՝ աներևակայ։ Տարր ժամանակիս յանկից,
անցեալն անյայտ։ Եւ ապառնին կարծողական
Եւս անհամբեր՝ և բնութեի թերահաւատ։
Ապաք անհաստատաք. և մի՛ոք ցնդեալք։ Կիրք հա
րկահարք՝ և բարք անժուժկալք։ Ախորժին մեզ
սամակարդ՝ և յօժարութեի երկրասեր։ Վնասա
մարտուի անկակից, և խառնուի ներհակական
Ընակութեի կաճեղէն՝ և անձրևք ուժգնակիք։
Արիւք անթուելիք։ Եւ պատահարք ամենա

դրամք։ Ա՛ինք չարախնամք, լսեն՝ չմունք քա
րիասեաց։ Կեանք առօրեայք՝ և զքաղք սա
կաւաւորք։ Խոսմունք յիմարուե և խաղալիք
տղայականք։ Հշիասուքիք ընդունայնք՝ և վայ
ելմունք երազականք։ Ամբարք ոչ ընչից՝ և
պահեստք հողմոց։ Գմանուքիք ստուերաց։
Եկերպարանք ծիծաղելիք։ Քանզի իբրև եկին
եհաս պատուիրանն ըստ պօղոսեան բանին. ան
պատրաստ գտեալ զիս յինքեան։ Ա՛եղքն կեն
դանացան յանդիմանեալք յարդարութեցն. և
ես մահացայ կենացն՝ և կենդանացայ կորստեանն
Գողացան օտարք չարին գումարք։ Ո՛ օտա
ցուճաք սրտից խմաստից՝ ըստ գրոյն կանխաբա
նութեան։ Որով եւին եհաս խոյին ատա
նօր խմաստութեք ինձ նուազանալ ըստ առակողին
և յարտաճելոլ ոչ բարւոյ ցանկութեն։ Ո՛չ յա
ռեցի զակն ոգւոյս՝ իգլուխնիմ կենաց Քո՛ ը
րով ընդ ուղիղն հետևեցայց։ Քանզի կամե
լով ուժգինս ընթանալ՝ ընկլայ ասատկապես։
Ցան չափն ձգտիլ՝ իմոյն ոչ հասի։ Ի մեծա
գոյն ամբառնալ՝ աստուստ գլորեցայ։ Ցերկնայ
ին ուղւոյն՝ անդնդոց մատնեցայ։ Ի զգուշա
նալն առաւել՝ յաճիտ վնասեցայ։ Ցանարատն
հպիլ՝ մանր խորտակեցայ։ Կարծելով ընդ ա՛հ
ակն մրցիլ՝ յայլն գթեցի։ Ի վերկրորդն խուզել
զնախանին կորուսի։ Ի ինդիր սակաւուն՝ իկա

Գ. Երգ Ա. Զօթից

բևռրացն զկեցայ։ Ի յուխտին պահել դաշինն
դրժեցի։ Ա՛ա սովորութեն կարի՛ կորուսչէս
գան։ Ի փոքունցն փախուցեալ՝ մեծ-ամեծացն
մատնեցայ։ Օ՛ որս ես ինքն ինձէն առելծեալ՝
չարաչար դաւաճառ անձին կարդեցի։ Զորոց
փրկել զմատնեալ դերիս դու միայն զօրեսցիս
կենաց մատուցեալ զնծայեալս մահու հոգիս։
Օ՛ վ դու միայն Տ՛ր Յ՛ս ճանաչիս բարերար՝
անսահման ողորմութիւն։ Ընդ հօր և հոգւոյդ սբ
օրհնեալ յաւիտեան յաւիտենից Ա՛մէն։

Գլուխ. ԽԱ։

Ա՛երտին յաւելուած կրկին՝ հեծութեն նո
րին հակողի առ նոյն աղերս մատուցանող։
Բան՝ ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛յ։

ՍԿ Օ՛ԱՌԱԹՍՆ ՄԱՀՈՒ

դիպուածս դժխարման ծառոյս դառնու
թե պտուղք։ Ընաանիք թշնամիք։ Ներա
զաղք հակառակք։ Եւ որդիք դաճաճա
նօղք։ Աստուածբեցելովք մասամբդ նշանա
կեցից՝ դրեալ յանուանէ ոչքեն այսոքիկ։ Սիրոս
նանրախորհուրդ։ Բերանս չարախօս։ Ձակոն
արատաւոր։ Ա՛կանջ՝ վհիսալո՛ւր։ Ձեռք՝
բծկեր մա

Սրբոյն Գրիգորի

մահաձիգ։ Երիկամունքս՝ անփորձ։ Ոտն՝ մ
լորաշաւիղ։ Ընթացք՝ աներկիւղ։ Հեղք՝ խո
տորնակ։ Ճունչ՝ ծխախառն։ Դընացք՝
խաւարային։ Դողութիւն լերդիս՝ վիմական։
Աղոչհուրդս՝ ծորեալ։ Կամքս՝ անկայուն։
Զարս՝ անփոփոխ։ Առեմանուէլ՝ սասանեալ։
Ընձեն՝ տարագիր։ Ընանդս՝ վաճառեալ։ Գա
զան վիրաւոր։ Թռչուն՝ նետահար։ Փախստա
կան՝ քարուքար։ Ընթեռնեցեալ՝ պատապարտ։
Ընձազակ՝ ծուխիւր։ Ո՛ր ինուր՝ նենգաւոր։
Անարուիկ՝ անպատրաստ։ Սպառազէն՝ անժուժ
կալ։ Աշակ՝ հեղգացեալ։ Ընդոթական՝ անիւրա
խոյս։ Ռեմական՝ տորունաքարշ։ Հայհանայ՝ ակն
դրուկ։ Օրինական՝ աննուէր։ Գալիր՝ կշ
տամբեալ։ Ամաստակ՝ խելագար։ Ա՛արտասան
անձռռանք։ Կերպ՝ անպատկառ։ Գէմք՝ անա
մօթ։ Երեսք՝ լպրշեալ։ Գոյն՝ անհամբոյր։
Տիպ՝ տմարդի։ Գեղ՝ ծանակեալ։ Խորհիկ
խանդարեալ։ Ա՛աշակ՝ գարշեցեալ։ Ընդի՝
գաղձնաւոր։ Ընթ՝ որդնհար։ Պարտէզ՝ փշա
բեր։ Հատակ՝ ուռճահալ։ Ա՛եղը՝ հիմանց ձարա
կեալ։ Ընդատապար անկեալ։ Անապարճ՝ յու
տահատ։ Ընհամրելի՝ նզովք։ Ընհաշտական՝
բաժանեալ։ Ունայնաբան շաղակրատ։ Պաճա
րամիտ գողոզ։ Ընտանւորէն՝ ապիրատ։ Գաժո
խային՝ ագահ։ Ըներասան՝ յանդուգն։ Սրբե

Ա՛ղօթից

Պ՛ետք

ռու։ Ա՛ամէն՝ ինքնապարծ։ Ա՛խտաւոր՝ ինծառը։ դաւ։ Օ՛րաւէր՝ զրկող։ Պ՛ատառ՛որ՝ ակնա մատար։ Ա՛յսր՝ ոգեկործան։ Ի՛շխան՝ տիրա մ՛եծ՝ ան ՝ա՛ծ։ Ջե՛ռնաձգու՛թի՝ տպանող։ Տատասկացան՝ երկրագործ։ Ա՛րջանկու՛թիւն՝ եղկելի։ Մ՛եծու՛թի՝ վատթարեալ։ Ա՛յբելեան՝ անշքեալ։ Կարողու՛թի՝ տկարացեալ։ Խարձրու՛թի՝ խոնարհեալ։ Փառաւո՛րու՛թի՝ ընդ ոնեալ։ Պատուիրանազանցու՛թի՝ յօրակայ։ Սխալանք՝ ինքնակամ։ Պ՛ատակարար՝ կամակոր։ Խորհրդակից՝ ներդաշնոր։ Խարեկամ՝ հատո ւածեալ։ Չ՛արգարապես՝ զղջմամբ։ Մ՛երձաւ որ՝ կծծի։ Խաչեսո՛ղ՝ ժլատ։ Ա՛երատեսո՛ւ՛ կարկամ։ Ոչ՛ ախտակիր։ Ուղ՛ղ՝ անսխր։ Խարբ՝ ատելցող։ Ա՛ղի՛ք՝ անդթականք։ Վ՛ր ա՛ջք՝ անխոհեմ։ Ա՛ներևո՛յթք՝ վնասեալք։ Ո՛ճաճո՛ւկք՝ անիծեալք։ Պ՛ոյտաւածք՝ թշնա մանեալք։ Ա՛ձառական՝ վատնիչ։ Շ՛ահարկր շուայտեալ։ Պ՛աշտօնեայ՝ արբեցող։ Դ՛ահձո՛ւց՝ ոսոխական երկմիտ։ Պ՛ատուամո՛ւր՝ բանսարկու։ Պ՛ռնապան՝ քնէած։ Ա՛ղբատ՝ հպարտ։ Մ՛ե ծատո՛ւն՝ ժխտող։ Պ՛իւանապե՛տ՝ անօրէն։ Պ՛ահապան՝ մատնիչ։ Ի՛նձակակից՝ էարեկօտ։ Սո՛ւրհանդակ՝ անժաման։ Թ՛ղթաբե՛ր՝ պարտա ւո՛ր։ Ա՛ռաքեա՛լ՝ խուժադարար։ Մ՛իչնորդ՝ ան խմաստ։ Ա՛ղքայ արտալաց։ Թ՛ափա՛ռ՝ թար մատար։ Ա՛յսր՝ ոգեկործան։ Ի՛շխան՝ տիրա դաւ։ Օ՛րաւէր՝ զրկող։ Պ՛ատառ՛որ՝ ակնա ռու։ Ա՛ամէն՝ ինքնապարծ։ Ա՛խտաւոր՝ ինծառը։

Սիրելւոյ աշխատ։ Ընանպրի դասուլ։ Յանդի
մանչի դատախազութիւն։ Քան զի և ի վերայ
գունկից կոչմանց, էր ուրեք արդեօք զի էին։
Ոսկ ի վաթարականացդ մասանց. եկին երբեմն
եհաս զի եղէ։

Ա՛րդ՝ այս քան ջնասակարութիւք խարդախուեց
յաճախապուննից. յորոց յոմանց խաբեցայ իբրև
զայիմար. և յոմանց տիրեցայ իբրև զակար, կամաճ
մտանեալ զնս ինքն մահու։ Ա՛րդ՝ զորս ի՛նքերապրե
լոցդ մասանց քեզ ասելեաց՝ և իմ կորուսչաց
խոպան պաշտաման քեզ ընծայեցից ՚ո՛ դրպիսիան
ապականութիւք պարագրեալս. ամենա սուրբդ քո
մեծութիւն հանդէպ կացուցից։ Եւ կամ որ
քանեօք երկայնմտութիք համարեսցես այս քանեաց
պարտուց։ Որ քան ներես։ Որպէս ըսեսցես։
Ո՛ւ ա՛րդ իսկ անասցես։ Որբ ոչ մատնեսցես
հարուածոց գանից զարժանիս սատակման մահու
Ա՛րդ՝ այսոցիկ ան նշոյլ մթութիւնց հոգւոց խա
ւարի. ողորմութիք լուսոյ քո պատահեսցես, բժըշ
կել, քաւել, և կենագործել՝ զորեղութիւն
անվթարելի։ Եւ քեզ փառք յաւիտեանս
Ա՛մէն։

Գլուխ. Ի.

Աղերսին յաւերժաճ կիսկին հեծութեանց ոս
բին հակոզի առ նոյն աղերս մաղթանաց
Նան Հիմորոց սրտից խոսք ընդ Ա.յ։

Ա Ստ։ Ունու՛ն Ա.հնո՛ր
մեծութեանդ առեսակ։ Ընկենին քարձրու
պատիւդր։ Ընտահման զօրութիւն։ Կերպա
րան փրկութեանդ լուսոյ։ Պաշտպան կենաց։
Գո՛ւռն արքայութեան, վերնումն հանդր
տեան։ Ա՛նապարհ հանդարտութեան։ Ընդե՛ր
նուիրեալ նորոգ Լանախրատական երանութեան։
Ընձեռակալ ինքն իշխանութի՛ն, բոլոր էականութե։
Օրհնութեանդ հնչումն։ Ընձեռուածդ ձայն։ Կերդ
րութեանդ բարբառ։ Ընդունողութեանդ դեղ։ Որդի
անձառ այ մոյ։ Որ ինձ անհնարինդ, քեզ
դիւրինդ։ Որ ինձ անհասանդ, քեզ սահմանե
ալդ։ Որ ինձ անանցանդ, քեզ հպատրդ։ Որ
եղիւրեղոյս ինձ ծածկեցեալինդ, քումդ երանութ
մերձաւորդ։ Որ ինձ անիարելինդ, քեզ կատա
րեալդ։ Որ ինձ անիշխանելինդ, քումդ անձառու
թեն չափեալդ։ Որ ինձ յուսահատութենդ,
քեզ սիրտդանացդ։ Որ ինձ բժշկականդ, քեզ
անվտանգելիդ։ Որ ինձ հեծեծութենդ, քեզ
խնդութե։ Որ ինձ ծանուցիչդն, քեզ թեթեւա

Աղօթք առ Աստուած

Տէր Աստուած իմ, որ ինձ ստեղծեր ի պատկեր քո եւ ի նմանութիւն քո, եւ ինձ տուեր զիմացականութիւն, զի ճանաչեցից զարարիչ իմ եւ զՔրիստոս զորդի քո, զՏէր իմ եւ զփրկիչ իմ, եւ զՍուրբ Հոգին զլուսաւորիչ իմ, զի ամենայն ինչ ի քէն է եւ առանց քո ոչինչ է, եւ ամենայն ինչ ի քէն է եւ առանց քո ոչինչ է, եւ ամենայն ինչ ի քէն է եւ առանց քո ոչինչ է։ Ես ծառայ քո եմ եւ որդի աղախնոյ քո եմ, եւ ես ստեղծուած քո եմ եւ ոչ աստուած։ Ես մարդ եմ եւ ոչ անասուն։ Ես կանգնեցայ ի մեծութիւն եւ անկայ ի խոնարհութիւն։ Ես կանգնեցայ ի մեծութիւն վասն զի ապաշխարեցի եւ դարձայ առ քեզ, եւ անկայ ի խոնարհութիւն վասն զի մեղայ առաջի քո։ Ես ապաշխարեցի եւ դարձայ առ քեզ, եւ մեղայ առաջի քո։ Ես մեղայ եւ դարձայ առ քեզ, եւ ապաշխարեցի

Գ. Լուք Աղօթից

Աթէ ես լմնց առելեաց ողորմութի՛ մաղթեցի, դու քոյոյս զի՛ մըդ ոչ կրկին մատուցես հոգը յանդուագ առաստութէդ։ Աըդ՝ տես՝ ի քոյդ մեծութի՛ բարձրեալ՝ նայեցեալ՝ ի յիմս փոքրկութի՛։ Ընկալ զաւետ խոստովանութիս անհամար մեղացս՝ որ զքնաւն համայն տեսանես։ Եւ ոչ զվիմին գլթել՝ ոչ գրեցեր. Եւ զաշազոյս փոքուսասանել մի՛ համարեսցես։ Եւ իբր զդաւթին ընդ մեղացն առել իսկոյն անցուցեր զպատիժ պարտուցն. և առիմ ձայնիս հեծութի՛ զնոյն գործե սցես երկայնամտութէ։ Որ տաս ամենեցուն առատապէս անապաշտութէ՛ ոչ յաղթօղ բարի բազ միմասս։ և ոչ նախատես դյեանեալ սորուկս։ Ոչ ողորմած և ամենասաեղծ՝ սացիր վերստին և մի՛ կորուսաներ զբուժեալս արեամբ քով և զբուժեալ ստեամբ քով գթած։ Օ՜ի քո՛ւ փրկութի՛ և՝ լքեննէ քաւութի՛։ Եւ քեզ վայելէ փառք յաւմի յաւիտեան Ամէն։

Գ. Լուսաւ. Ծ՛Ր։

Ա էրս՝ յաւել՝ կրկ՝ հեծ՝ ։ նոր՝ հակո՝ առ նոյն աղեմաղ՝ ։ Բան՝ ի խոր՝ սրտ՝ ։ խօսք ընդ Ա՛յ ։

Ր՛ՆԵԱՒ՝ ՏԻՐ ՅԻՍՈՒՍ

ընդ հօր՝ ի՛ւրոյ հաճութե՛ հոգւոյդ քոյ սրբոյ ։ Եւ օրհնեալք ա՛մ՝ առ Ա՛ն՝ ի՛ քձխա

յօրհնելոյդ օրհնեցան։ Օրհնեալ միայն որդի օրհնելոյ։ Զի՛ իմ թագաւոր իշխեցօղ հնչեայ՝ բաց ՚ի քէն ՚Ո՛ւր։ Ա՛յսօր օրհնութի՛ն յակոբայ առ յեսայի՝ յորժամ բարձից վերոյ նը։ Ա՛րդ՝ ողորմեայ ինձ Տ՛ր բարեգութ՝ ըստ նախանիդ քո սուրբ։ Ա՛ն օրհնեա զանօթս քո բանական ըստ ձայնին դաւթի եբրա մտվեխս, զի բանիդ քո փրկութեան ժամանեալ՝ հասից քաւութե՛ն օրհնեալ առ ՚ի քէն։

Ընդ ապէս ինձ հրաշագործեա ողորմած սր քայ երկնաւոր, ոչ անկելոյն ՚ի բազմաժա մանակեա մահճայն խշտի. ժողովելոյն ՚խրատիւն բեղհեղեայ։ Օրող մի՛ եր և կրկին թերահաւ ան, երից տասանց և ութի՛ վից ամօք ախտացե ալ յօդիւցն լուծմամբ՝ որում ո՛չ անհայեցեր զբժշ կութե՛ն ձեռնտուութի՛ն։ Ա՛յր գխոեալով զան բուժ չարութի՛ն՝ որ նիւթեացն քեզ յաւուր մահուութե՛ դառն գիշերին տիրամարտութե՛ն երախտաւորիդ մեծի՛դ և բարերարիդ։ Ո՛ր թէ պէտ և կանխաւ իմն զդուշացուցեր՝ թէ մի՛ մե՛ ղանչեր՝ զի մի՛ կրկնեացին կրկին քեզ չարիք, ո՛չ ինչ վերջացաւ լինել ձեռն երից սկզբնաւոր ան հաւրութե՛ն դատողացն զքեզ ՚ի խաչին։ Եւ դու այնպիսւոյ անյարիր չատուկ մահու ծներ ցեա՛լ չարաշունչ առն ողորմեցար։ Ընձա՛ւ բար ութի՛ն։ Սխրալի՛ մարդասիրութի՛ն։ Աստուածե՛լ

Ներողութիւն։ Սակաւիկ երկայնմտութիւն։ Ընդունել քաղցրութիւն։ Փառատրելի հեզութիւն։
Որ միշտ յաղթիս իւիք թուիք. եւ ոչ թշնամանիս պարտիս յողորմութիւն՝ եւ ոչ պաթսաւիս։ Առնես դատիս իմարդասիրութիւն՝ եւ ոչ անպոսնիս։ Չար միս իբարութիւն՝ եւ ոչ հայոյիս։ Սիպիս իխիրոյ եւ բամբասիս։ Պաղատիս դարձինիմ առ քեզ եւ ձանձրանաս։ Ընդեմս զինի ապերասանիս եւ լքանիս։ Զայնեա չլսոլիս՝ եւ ոչ սրամտիս։ Փութիա մեղկելոյս՝ եւ ոչ խափանիս։ Ոչ ջարդ ես բարի։ Ոչ ամենապիրտս՝ ես ներող։ Ոչ մեղաւորս՝ ես քաւիչ։ Ոչ խաւարեալ՝ ես լոյս Ոչ մահացեալ՝ ես կեանք։ Ընդեն գիրք սոյն հոգեշունչ օգտակարութեա, որ յաճախս ծնանին երկնաւոր պտուղ՝ անճառս եւ զարմանալիս։ Ընդ եւինձ թշուառացելոյն, օրհնեալ ամենապարգեւ, արի առ զմահիճս խշտացդ մեղաց՝ ի վայր կործանմանդ՝։ Ոչ հեռանալ ժամանեա յանդորր հանդիստ անաշխատ կենացն։ Խղեա ցեռ ամենակարող ստուերաւ բանիդ հրամանի զերիզապնդեալ մահազեաստ պարփակութիւն դժոխոց։ Ոչ լոյծ լինձ ընդոյցս խեղդողականս որ պահանջ սաստկութեա աղա տելով զարժանաւորս մահու յազատութիւնն վեր լին անանց բերկրութեն, կենսաբեր եւ ճշմարիտ քո բանիդ։ Ա՛ի տակաւ ազդեսցես՝ եւ ի օր

Սրբոյն Գրիգորի

Ի յոր յերկրաձգեացս։ Ո՜վ մի ստուար ծանրութիւն բեռանցս մեղաց տիրեացէ թիւիանցս աղ դէերաց։ և կործանեալ զնս կորացուացէ հայել ի դժոխս։ Այս ուժգնակի դառն բռնութիւն՝ առ պարտիզ հոգևորական զինուն արարեալ՝ մահու ծառայեցուացէ։ Ո՜յլ օգնեա՛ ինձ բարի վշտա կից հեծութիւնք կարեացս մահու երկանց։ առեալ յինէն զվայրս սատակմանն ոչ եղբեռնն յուսոյ պահակին։ Որով կառուցեա զվայելչական յաղթանակի՝ արի զօրութիւնն պնդապէս հաստատ յուսոյն կարծրութիւնք ընդ քեզ բեռնել անապատ թաղելի։ Այս քեզ ընդ հօր հոգևովդ սրբով փառք և իշխանութիւն յաւիտեանս Ա՛մէն։

Կիւրեղ. ձայն։

Ա՛ստուածային յաւետարանական կրկին հեծութիւնք նա
րին հակառակ առ նոյն աղերս մաղթանաց
Լսո՛ւ ելոյծ սրտից խօսք ընդ Ա՛յ։

ՈՒՐԱՏԱՍ ԱՒՈ ՄԱՐՑԱՒՍ

մաղց գիտութիւնք՝ ի քէն ազդեցեալ,
ոչ՝ ոյց լամաստիւ՝ ուշիւս տեսանեն. զի
ըղձալի են քեզ բարերար. աղաչանք մե
ղաւորաց, քան զնդրուածս արդարոց։
Ո՜վ մինն ղպարտութիւն անձինն յայտնեալ. շը
ծախե նոր

Գ. Երգ Աղօթից

Նորհի՛դ քո սպասէ։ Աւ որ ծանուցեալ զքնու-
թես քոյ. ևմիծ կշռատրել աստէն համբարձեալ
ինքնոգոր մարտակից նմին իսկ ինքեան՝ և դաւան
դսրուիչ և ծածկատես դատախազ։ Իսկ միւսն
յարդիւնս բարեացն իւրոց նայելով, յանձին հա
րեալ ձեռն վատահուԹե մոռանայ զատհման քն
ուԹեն. և սպարդևաց քան ողորմուԹե դիտեալ
այն ունի։ Այ որոյ առ միւնն անԹիւեն ստեղծ
ուածք ձառից, որ զողորմուԹեդ քոյ փողով բար
բառոյ սղդէ։ Իսկ առ միւսն՝ լռեալքեն քոյդ
անքննին. աՀաւոր. և ամենախնամ։ ԱյմաչՀ ա
սել Թէ և երկրաւորիս գործից պատմուԹե ըն
քոյդ յառաջեալ։ Այդ՝ արի՞ որ և մի զօրասցէ քան
զքոյդ՝ ած Հողեղինի։ Այ կշռեսցին ողորմուԹիք
քո ընդ ջանից մարդկան։ Այս արդ՝ առողջքն
անդամք՝ անկարօտքեն բժշկուԹե։ Այս տեսա
նողականքն աչօք՝ լուսինն պէտս առաջնորդի։
Այս փարԹամքն ընչիւք՝ ոչ դեղերին առ դուռս
լեռին։ Այս ամիս ըղեացեալքն՝ ոչ սպասեն փրկ
րանց սեղանոյ Հացի։ Այս սուրբքն վարուք
ապեհիաղեն ողորմուԹե։ Այս արդ՝ ինձ գԹաս
ցիս ողորմել՝ բարձրեալ, երկնաւոր, Հզօր, ա
մենատեսուր վարանեցեալս։ Գանզի Թէ էի
էբրև զյոբ՝ ասէի զանձնիմ էբրև զնա արդար
Լանարատ։ Ծե էի էբրև զմովսէս, ասէի վըս
ասՀուԹեն զնորայն, ծանիցէ Տ՛ զայնոսիկ որ
ընձեռեալ իւր

Սրբոյն Գրիգորի

իբրև նեն։ Թե էր իբրև զդաւիթ՝ ասէի արարի զիրաւունս և զարդարութիւն՝ դարձեալ զմեծն քան զքնութիւն մարմնոյ՝ զմեղս թէ տեսանէի ինարտի իմում՝ միլուծէ ինձ տէր։ Թե էր իբրև զեղեայ՝ ասէի զանձնիմ այլ այլ։ Թե էր իբրև զերեմիեայ՝ զբոյդ ճշմարտութիւն յանձն օրինա կէի։ Թե էր իբրև զեզեկիայ՝ պարծէի զբար ութիւն և զիրաւացին՝ թէ դնացի առաջի քո ար դարութեամբ։ Թե էր իբրև զյովհ՝ ասէի զիս բնակիարան, ազդարան և ընդունարան այ քանին։

Այլ ես՝ անօրէնս ի միջ գիտուե օրինացն, ո՛չ միայն ջանիմ զանձիմ քեզ ընծայել այդ նօք քանիցի իբրև զնե, և զբնաւին չարս ոչ զբարիսն զայնոսիկ առաջի քո յիշատակել։ Այլ և ո՛չ զյամենուսա զայից զբարեհաճակեալ անուանդ հզոր՝ ամպարշտ տեալս լեզուաւ գոլել։ Իսկ դու առ ամ ինար զօրաւոր՝ առատ ինձ ոդի փրկութեանդ։ Այ պաշտ պանութեանդ։ Ձեռն այցելութեանդ։ Հրաման քար ութեանդ։ Այ յոյս ողորմութեանդ։ Կան նորոգու թեանդ։ Պատճառ քաւութեանդ։ Գտա ղան կենացդ օգնութեանդ։ Ո՛ վ դու ես յոյս ապաւինութեանդ Տէր

Ցաւ Կան օրհնեալ ընդ
հօր հոգեւովդ սրբով
յաւիտեանս յաւ
հետան Ամէն, Քրիստոս Ա

Գ. Լուխ. Կ.

Ա երասին յաւելուած կրկին հեծութեամբ առ
բին հակուի առ նոյն աղերս մաղթանաց

Քան զիմաստոց սրտից խօսք ընդ Ա.Ի.

Ի ՊԱՐԱ ՈՂՈՐԴԻ ՄԱՀՈՒՆՑ

ելէ օրհնաբանութիւն, ի բերան մեղաւորի
ի շնորհիան առաքէ կանխաւ իսկ յուսայ:
Ո Ի ամրդ յաւելից կրկնել զնոյն գոլ
ութիւն, աղաչաւորս բազմապատկառ:
Որ հանապազ ընդունիմ անէծս ի սատմանին
բարեբաստուեն: Ո Ի ի քէր երդեցից ինձ վասն
դրս, ևարձանացուցից նախատինս՝ և՝ խեղկուտ
թես գրկիւ փուշս ընդ շուշանաց ժողովեցից:
Ո Ի արդ ընդ գառնութիւն համարձակեցայց ասել
թէ զատամունս մեղաւորաց փշրեացես: Ո Ի
արդ դարձեալ՝ թէ ոչ անօրինիք բնակեսցեն
առաջի աչաց քոց: Ո Ի արդ թէ դատարան
ինձ Տէր լսա արդարութիւն իմում լսա անբծութե
լոյդ որ ի յիս: Ո Ի արդ թէ կատարեացին
չարիք, իվեր մեղաւորաց: Ո Ի արդ թէ խորտա
կեսցին բազուկք մեղաւորի և զայրն որ
զինի: Ո Ի արդ թէ աեղատցէ, իվեր մեղաւորաց
որոգայթ հուր և ծծումբ: Ո Ի արդ թէ սա
ակէ Տէր զշնորհս ներհատուս՝ և զերեզման
մեր

մեծաբանան։ Օ՛ ի արդ թէ փորձեցեր զիրարիմ
եւ՛չ գտեր անիրաւութիւն։ Օ՛ ի արդ զայսորդն
սին թէ ես պահեցի՛ զճանապարհս խիստս։ Օ՛ ի
արդ զնա թէ ես արդարութիւն երեւեցայց երեսաց քոց։
Օ՛ ի արդ թէ եւս եղէց անբիծ ընդ նմա։
Օ՛ ի արդ զիւրան թէ հատուսցէ ինձ Տ՛ր ըստ
արդարութեան իմում եւ ըստ սրբութեան ձեռաց իմ
ոց։ Օ՛ ի արդ՝ անձամբ ինձէն զասութիւն իմ ծա
նակեցից։ ասել ընդ սրբոյն թէ լուայցէ սրբ
ութիւն զձեռսիմ։ Օ՛ ի արդ՝ ինձ նանրութիւն
զամպարշտացն աթոռս բամբասեցից։ Օ՛ ի արդ
զերկանկին պարծանս՝ թշնաւոացելոցն կերպա
ւորեցից։ թէ դարձ արա ինձ Տ՛ր զի ես յանդ
ծութիւն իմում գնացի։ Օ՛ ի արդ՝ օտարս ի
բարեաց, զիսաղին դաղանեաց արգահատեցից։
թէ մի համարիր ընդ ամբարիշտսն զանձնիմ։
Օ՛ ի արդ՝ ես ինքն դողով զայսս անիծեցից՝ թէ
տո՛ւր նձ Տ՛ր զգործս նց։ և՛ինպէս բանիցն
մարձակեցայց։ Կանգն թէ զբեռինս բանիցն
առաջնոցն ասացաւ եղից։ կրկին ծանրանան
ինձ ցաւք, և յաճախեսցեն դառնութիւք Կայէ
ինէղբեցելոցն արտասուաց՝ դոյզն մի չափեալ
բաւականացայց հանապազորդեաւն յանդիմանու
սարմնս արանին ընտանի ձայնիւն որ զպարտաւ
որեալս մի՛շտ կշտամբէ։ Ա՛ւ որս՝ եւ պատուոյ
քառանեւորդի ինեւորդին հատուածի բանի
յանդիմանողի զին գործեցուցեալ հանապազ խայ

Գ. ԳԼՈՒԽ

Ա. ՀՈՒՐԲ

Ա՛հ, ինչպե՞ս սեռալ Հոյոց առյուրման, հո՛վիտ վերմունս կիլիանոզականս Հրոյ

սեալ՝ ի յերկինս ստացուիս զգոյիս զապաթան իմաստա
րանի բազմականս։ Կանգնի զինքդ՝ ի յարդիւնս
ինձ օգտից սաղմոսն եկեսցէ յորժամ անպատուի
լինիցիմ։ Ա՛ն նուագել
հոգւով ըստ Թեսպրեղեցին պօղոսի։ Օ՛ մարդ
ընդ մարգարէին ևս զերծուն լսառնեցից. մեծա
մեղաւորաց՝ նկունս պիտանեաց, ասել ընդ սբր
բոյն՝ Թէ իբաց կացէք յինէն ամենեքեան որք
գործէք զանօրէնութիւն։ Օ՛ մարդ՝ ոչ ունելով
իբազմացն պատուիրանաց կատարեալ՝ ընդորին
ևօրինին՝ բարեաւեցայց զերջանկին. որ նախ ին
քըն արար եմիչ կանոնեաց Թէ քանզի ծառայս
քո պահեցի զայս՝ ևոր գիտեմն դան ասացեալքն
Օ՛ մարդ՝ Թափուրս իլրութենէ իմաստից կե
նաց ընդ երկիւղածս ոն օրինեցից։ Օ՛ մարդ
ընդ մեծին մաղթանաց զիմս յօդեցից՝ Թէ զմին
իննդրեցի ի՛ն՝ զսեսիլ վայելչութեն ներ, ևըզ
հրամանատրուն տաճարի ներ։ Օ՛ մարդ՝ իհրա
ժարելին ինձ ձեռնամխեցից՝ յորժամ լսեմ Թէ
ուղղոց վայելէ օրհնութիւն։ Օ՛ մարդ՝ շրթամ
բերք իմովք զանձնիմ անիծեցից ասելով զինի յո
լովից առեալն. Թէ երեսք ոն իվերայ չարագոր
ծաց. սաստակել զիշատակս նոյ յերկրէ։ Օ՛
մարդ՝ զմիսն դարձեալ Թէ չարք վաղվաղակի
սաստակեսցին։ Օ՛ մարդ՝ զիերպարանացնիմ նմա
նութի՝ Թէ բազում իք ամպարշտաց խորտակե
քըն արար եմիչ կանոնեաց Թէ քանզի ծառայս
քո պահեցի զայս՝ ևոր գիտեմն դան ասացեալքն
Օ՛ մարդ՝ Թափուրս իլրութենէ իմաստից կե
նաց ընդ երկիւղածս ոն օրինեցից։ Օ՛ մարդ
ընդ մեծին մաղթանաց զիմս յօդեցից՝ Թէ զմին
իննդրեցի ի՛ն՝ զսեսիլ վայելչութեն ներ, ևըզ
հրամանատրուն տաճարի ներ։ Օ՛ մարդ՝ իհրա
ժարելին ինձ ձեռնամխեցից՝ յորժամ լսեմ Թէ
ուղղոց վայելէ օրհնութիւն։ Օ՛ մարդ՝ շրթամ
բերք իմովք զանձնիմ անիծեցից ասելով զինի յո
լովից առեալն. Թէ երեսք ոն իվերայ չարագոր
ծաց. սաստակել զիշատակս նոյ յերկրէ։ Օ՛
մարդ՝ զմիսն դարձեալ Թէ չարք վաղվաղակի
սաստակեսցին։ Օ՛ մարդ՝ զիերպարանացնիմ նմա

Ի՞նչ է աղօթքը

աղաչանք։ Իբր՝ յիմարս յարս՝ եվասներմարս ասել
Նիմք զօր հանապազ։ Եւ ի կարդ՝ ինչ, սորին
Թէ առ բարին ունէր միշտ՝ Թէ վասն քո մեռա
ասել ընդ նահատակին՝ որ զայս դիմադրեաց
Ծանակութիւնք։ Իբր ոչ պահակաւեցիր սուիմ ե
ցեացն՝ ի շանդամիցն պահակաւանդ ան վերարկու
Հասայ Թարմասարի՛, ընդ զազրասեացն կանա
քամիայ, և մեղքմայ՝ արուարձան՛ի, և Թարա
պահիր պատկերացն կերպարան՝ աստարտայ, և
պաշտօն յուսականացն ախտարծարծին պոռնկո
հեծի՝ առաջի կայ նորին կառուցեալ՝ առեալ՝ ի
ծոց։ Կան զի որ՝ ի մեղս գարշելն Թէ խոնար
կամ ձգեալ զձեռս՝ իմաղթանս օտար աստուա
Թէ՝ ահ Թէ մոռացեալից մեր զանուն Ա՛յ մերոյ
պերճացայց ունայն պարծանաք ասել ընդ դա
մերձ՝ իբր ոչ կուռապաշտեալ անպատկառապէս
մեղաւորէ ներելոյ փրկեա զիս աՀա։ Ի
դարմանելոյ ապրել՝ ինոցունց՝ Թէ՝ ի մարդոյ
ջուր և կրկին պատժապարտ զհանդունակիցն
ծուլէն խոտոր ընկալար։ Ի մարդ՝ ես մե
ձեալս։ զանարատին պարծեցայց՝ Թէ այլ գիս ամէն
լեզուաւս խոով։ Ի մարդ՝ փշովք մեղաց հեղ
Թէ աստղի պահել զճանապարհսիմ գիմի մեղայ
մայածեան լեզուս՝ իյօրինեալն բան միեցիր
Թէ աՀա մեղաւորք կորիցեն։ Ի մարդ՝ զբաղ
սցին։ Ի մարդ սատակման լինէ պաղատեցայց

ժպրհելիմ թէ բերանս պատմեսցէ զիմաստութի-
եսխրատս զհանճար։ Իբր մարդեղացոյս կերպարա-
նաւոր. զմարդահաճոյիցն ոսկերս ցրուել մաղ
թեցից։ Իբր զկրկին երկրորդեալն մեծ անուն
բառուհս, թէ հաճոյ եղէց առաջի նո՛ւ յերկրին
կենդանեաց։ Ո՛վ ի սրդ ունօղս անքաւելից մե-
ղաց զարդարոյն առեալ կարդացից՝ թէ ո՛չ մեղ
քիմ ևս յանցանք՝ առանց մեղացի ընթացայ և
ուղիղ եղէ։ Ո՛վ ի սրդ՝ զիս լինքն մատնեցից կոր
ստեան՝ յասելն զայս քան թէ մի՛ ողորմիր գոր
ծողացն զանօրէնութի։ Ո՛վ ի սրդ թէ ոչ
մոմ հալի առաջի հրոյ՝ այնպէս և մեղաւորք
յերեսաց այ։ Ո՛վ ի սրդ զրկեալս ապակա
նացու փափկութեամբ սահմանեցից զանմանն
լինձ քան թէ խոնարհեցուցի պահօք զանձն իմ։
Ա՛ռ զաղաւիւս նորին ընդ նոյն. ես ՚ինեղել
նձ քուրձ զգենուի՛, և՚իբրև ոչաւոր և զար
տում խոնարհ առնիմ։ Ա՞պ հանդարտեցից
զնմանեացն իմ պատիժ միշտ յիշատակել։ Թէ
սակայն ՚մրուր բարկութեն այ ո՛չ սպառեսցի,
Լարբացեն ՚ինամանէ ամ մեղաւորք երկրի։
Իբր՝ Լռեան առ սին. Թէ զամ եղջիւրս մե-
ղաւորաց փշրեսցես։ Ո՛վ ի սրդ՝ զապերախտու
թին յակոբայ ՚ինձառ առեալ հենդնեցից՝ որ
ընդ սուսերին զձմարտութիւն ընկալեալ
մոռացայ՝ ընդ նոսին նոցին թերութեամբն
եմ զծ զե

զերախտիան Քրիստոսի Յայնմանէ արուեստիւք խաչին փրկանօք՝ քան նոքա զգօրավարութիւնն մովսէսի ցպոյն սքանչելեօքն որ զօրինակն նախ բարբերը Տրունական անտեսութեանն։ Ո՞վ արդ, զարուցեալսդն, ինձ դիւաց զաղէտս ցուցից. լեր նոքա զօտարացեղից խուժադուժ ազգացն ասելով, թէ արիւն զդիակունս բարեացն որ ինձ կերակուր վնասակարացն Թագնոց, այսէ այսոցն յօդացնոց. ոչ զանկեալ զսերմն բանին Քրիստոսապարհին։ Եւ զմիաբանեալս զկամս ընդ էաբին՝ ոչ անուանեցից. Արբ՝ և զնմանակիցն առ ինայն շանիլ էարին պատերազմի դուպար դաղտնամարտս մոացս օգտելոց զորս ես զօրացուցի զօրձակցեալ հնարից բանսարկուին։ Եւ ո՛չ ունիմ ասէրսել Թէ մի՛ լսեր՝ եւմի դադարեցաճ Եւ խորհեցան ինձ սրբոց քոց եւասացին. զոր ինկարդ սաղմոսին ասելով։ Քան զի չոյժ պատերհադոյնէ առնուլ զայսոսիկ իմ բռնութ մոլեկան դիւաց միշտ ձակատելոց առ ներկայիս խռովուի. և ընդ նոսին նոցին մշակաց։ Զորոց դու Տէր Քրիստոս որդի բարձրեալ մեծիդ այ. պատ հեացես եամրացուացես երկնային զօրուդ շրջապատ կուբ չայ ընթացից խաբողին հոգմոց՝ խաչիւդ յաղթեալ զմեզ պաշտպանեալ։ Ար զի Թէ և դացին

եղոյց, այլ ամենապատրաստ թախանձմամբ ընդ եղիցման Ջրոպողն զազգապատիժս կրկին վշտացար տաղտկալեր զմահու նոցա զդէպ ածն քեզ գրեցեր ասելով, զազգմանալիսն լսողաց քանս ածեալ զմեզ տաւ ոչ ևս յաճելից անիծանել զերկիրն վնաս դոր ծոց մարդկան։ Այս մխիթարիս մեծիմն պարապրեալ ընդ կեանս անմոքրիկ ևպարտաւորացս սա տակման։ Որ երբեմն առաքեալ դըզմենէոյն զանիայելն ի կործանելիսն ցուցեր ողորմած։ Այս առ այլ ումեմն նեղեցար սաստիկ վտանգեալ ընդ յամրանալ անձրևին առ ուրացողացն դարմանն։ Ընձառեալս ցուցեր բարութեն առեսակս յիշատակաց ասնելիս ի վերջնաւուրս։ Վասն զի ձեռն առաքելոցն քոց, ողջոյնս հասարակաց ան համբուրկն հեռաւորաց քաղցրաշաւակս հրամայեցեր։ Այժմ և յիս ցօղեա կենդանի զղ ձայրենի դթութեդ զսեր։ Օ՜ ի ևես փրկ եա քեզ ընդ հօր հոգւովդ սրբով փառք կեցայց քաւեալ ամենառատ քո այցելութեդ։ Եւիշհանութի յաւիտեանս Ամէն։

Գլուխ. ԿԱ.

Ա երասին յաւելուած կրկին հեծութիւնք նո
ր ին հակողք առ նոյն աղերս մաղթանաց
Նաեւ ի կիսոյց սրտից խօսք ընդ Ա.Յ.

Ա ՐՆԻՒՐԻ ԻՆՁ ՕՐԻ

նաեւ որ ի սաղմոսին այնպիսեաց բանիցն ի
կիրարկինել՝ որ ի ինախատինս միանդամայն
Եւ ի ինձովս ինձ յարակայիւն հանապազ
երդել իմովքս տաղիւք առաւօտ։ Վասն զի զի
արդ արդեօք ղշուք երջանկի՝ ինձ դատապար
տիլս նմանեցուցից։ ասելով ընդ նմին՝ թէ ո՞չ
մերձեցաւ առիս թիւրեալն սրտիւ։ Ո՞ ի արդ
զկարդադրութիւս տանցն յայտանէ զինի թուե
լոցն զարհուրեցուցչաց՝ ընտանակիւց կայից կա
նոնաց օրինաւորին զինուորին։ և թագաւորին
Համարմնական հրամանատուին՝ որք աերկինայնոցն
են համբուրելիք։ Ասելով ո՛չ յուսահատ եղեց
ի կենաց։ պատմելոյ աւետեացս Աստուծոյ աշա
կերտ անմահն յամենատես բարեկարդութեց։
Ո՞ ի արդ ըստ իրաւախորհ արդարոյն՝ ընդդէմ
մեղաւորացն՝ մահու զինեցայց առաւել առա

բաղմութիւն սրտիւ խոով խնդրեցի զքեզ։ Ո՞ւր
շուռնչ ձայնն նուագեաց օրհնողդն դաւ թէ թէ
ես ինչ ունիմ ասել ի տեղւն բանիցն, զոր ա
նախ՝ և՝ ի համառօտել զսոյն փութացայց։
Եւ զի մի՝ տաղակացայց յամենալ ի բա
րեցն։ Եւ զի մի՝ տաղակացայց յամենալ ի բա
իմ ամայ յաւիտեանս, զոր ոչ բնաւ իսկ կատա
հրեից և հեթանոսաց։ Ո՞ւր է ուրդ՝ արդարու
նուաղեալք՝ ըստ խորութեան ինքնօրէն կրօնից
սովեցեալք՝ և՝ ի յաճախութեան ագահ, ի հոգւոյ
ոչ ինչ գոյս՝ ի գաղջութեան կերակրոց ի մա
մարդկային հնարից այս դեղ պատուեցաւ որ
Ընդ յարդեցայց դասիլ ընդ քարիւն։ Յորժամ
տաղմոս։ Իրաւամբք առիս քան առ խոստանալ
ընծեցաք և յանցեաք՝ ևս ի վախճանն յանգիլ
վարկանիցի։ Թէ մեղաք մեք ընդ հարս մեր։ անօ
ալ ի բոլոր սրտէ՝ զյանցմունս նախնեացն իւր
ընձ գրեցից մեղօք մահացեալս։ յորժամ սիրոյն
արտասուօք խոովք զանկողինսիմ թացի։ Ո՞րպ
նմին՝ թէ զմտելիսիմ արտասուօք խառնեցի։ և
միացուցի՝ ի յիմոյս կրից կաթիլ մի պղտոր ընդ
թէ զմոխիր ունի հաց կերայ։ Ո՞ւր է ուրդ որ ոչ
ի ուրդ ստեղծից դիտողին չև յայտնեցեալոցն,
որ և ոչ զբուսեալ բիծ հոգւոյս իմոյ մեռուցի։
ուքեն՝ սատակեցից՝ ի քաղաքի ամն զանօրինեալն
խրատեցի։ Ո՞ւր է ուրդ մանանայ ցեալ մեծին յար

Գլուխ Ա. Ղ.

ընդ սմին զվճռն քան զայս. Թէ յայմ ձանապարհէ
էարաց արդելուլ զոսխիմ։ Իբր ընդ եդեալս և
զայն մատուցից. Թէ ՚Լսարի խոմամ Թաքուցի
զանս քո՝ ոչ ի մի մեղայց քեզ։ Ա՛ն զոնոյ
նուԹեցս իբր զԼրուԹեց ձառեցից ընդ պարս
մաքրոց. Թէ ՚Լպատուխրանից քոց խմացեալ առ
ցի զայմ ձանապարհս էարաց։ Ո՛ի արդ՝ զհե
զյն ձշմարտուԹիւն, խոմամ սուԹեա մշանջենա
ւորական եղծմունահարուԹ կարդեցից՝ ուխտեալ
ընդ Հաւատարմին. Երդուայ զոր Հաստատեցի
պահել զդատաստանս արդարուԹեաց քոյ։ Ո՛ի
արդ ինձ Հրեշտակ մահագոյժ անհրաժեշտ
վճռի զբանին պատգամ կրկնեցից՝ Թէ հեռիկ
խոնարհուԹեան փրկուԹիւն։ Ո՛ի արդ էարս խոկա
պէս զբարեւծն գրեցից ոգի՚ ինձնէ առնուն
զնոյն Հատուցումն. զայս տուն յերկերել Թէ
բարի առնէ տէր ուղղոց սրտիւ։ Ո՛ի արդ զգ
Համառօտան փոխատրուԹիւն անաչառուԹեան վերին
ցելոյս ինձ սահմանեցից. Թէ զքնութեան յարիշ
տակուԹիւն տանի ընդ այնոսիկ որք գործեն զանօ
րէնուԹիւն։ Ո՛ի արդ զնծալեցին պարծանս
ամաչեցուլոյս ինձ պատուաստեցից՝ ասել զնոյնան
զան մատուցից. Թէ ՚Լսարի խոմամ Թաքուցի
զանս քո՝ ոչ զ

Եւ ասէր ցնոսա՝ Ոչ ոք ածէ զկտոր ի նոր հանդերձէ եւ ի հին ոչ կարկատէ. զի եթէ եւ զնորն պատառէ, եւ ընդ հնոյն ոչ համաձայնի կտորն նորին։ Եւ ոչ ոք արկանէ զգինի նոր ի պարկս հինս, զի եթէ արկանիցէ, պատառեսցէ գինի նոր զպարկսն, եւ նա հեղցի, եւ պարկքն կորիցեն։ Այլ գինի նոր ի պարկս նոր արկանել պարտ է, եւ երկոքինքն միանգամ պահեսցին։ Եւ ոչ ոք որ արբցէ հնոյ, կամի նորոյ, զի ասէ՝ Հինն քաղցրագոյն է։

Եւ եղեւ յաւուրն երկրորդաբանի անցանել նմա ընդ ցորենագործս, եւ ուտէին աստուածք նոցա զհասկս՝ տրորելով ձեռամբ։ Եւ ասէին ոմանք ի փարիսեցւոցն՝ Զի՞ արարէք զոր ոչ արժան է առնել յաւուրս շաբաթուց։ Եւ պատասխանի ետ նոցա Յիսուս՝ եւ ասէ՝ Ոչ ընթերցարուք զայս զոր արար Դաւիթ յորժամ ինքն եւ որ ընդ նմա էին քաղցեալ էին։ Զիա՞րդ մտեալ ի տուն Աստուծոյ, եւ զհացս երեսաց առեալ եկեր, եւ ետ եւ ընդ որ ընդ նմա էին, զոր ոչ արժան է ուտել ոչ միայն քահանայապետաց։ Եւ ասէր նոցա՝ Տէր է որդի մարդոյ եւ շաբաթուն։

Եւ եղեւ յայլում շաբաթուն մտանել նմա ի ժողովարանն եւ ուսուցանել։ Եւ էր անդ մարդ, եւ ձեռն նորա ցամաքեալ։ Եւ հսկէին գրագիրքն եւ փարիսեցիքն եթէ զիա՞րդ ընդ շաբաթուն բժշկեսցէ, զի գտանիցեն մեղադրել նմա։ Եւ նա գիտէր զխորհուրդս նոցա, եւ ասէ ցմարդն որ ունէր զձեռն ցամաքեալ՝ Յարի՛ եւ կաց ի մէջ։ Եւ նա յարեաւ եւ կացեալ։ Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս՝ Հարցանեմ զձեզ, զի՞ արժան է շաբաթուն բարի առնել, կամ չարչարել, կեանս կորուսանել, կամ կորուսանել։ Եւ նայեցեալ ամենեցուն ասէ ցնա՝ Երկի՛ր զձեռն քո։ Եւ նա արար այնպէս, եւ ապաքինեցաւ ձեռն նորա իբրեւ զայլ։ Եւ նոքա լցեալ էին անմտութեամբ, եւ խորհէին միմեանց զի՞ արասցեն Յիսուսի։

Եւ եղեւ յաւուրսդ յայսոսիկ ել ի լեառն աղօթել, եւ էր գիշերս աղօթելով առ Աստուած։ Եւ յորժամ լինէր առաւօտ, կոչեաց զաշակերտսն իւր, եւ ընտրեաց ի նոցանէ տասն եւ երկուս, զորս եւ առաքեալս անուանեաց։ ԶՍիմոն զոր եւ անուանեաց զՊետրոս, եւ զԱնդրէաս եղբայր նորա, զՅակոբոս եւ զՅովհաննէս, զՓիլիպպոս եւ զԲարթողիմէոս, զՄատթէոս եւ զԹովմաս, զՅակոբոս որդի Ալփեայ, եւ զՍիմոն որ կոչեցեալ է Նախանձայուն, զՅուդա Յակոբայ, եւ զՅուդա Իսկարիովտացի որ եղեւ մատնիչ։ Եւ իջեալ ընդ նոսա կայր ի տեղւոջ դաշտի, եւ բազմութիւն աշակերտաց նորա, եւ բազում ժողովուրդ ամենայն աշխարհէ Հրէաստանեայց եւ Երուսաղէմացւոց, եւ ծովեզերացւոց Տիւրոսի եւ Սիդովնի, որ եկեալ էին լսել զնա եւ բժշկիլ ի հիւանդութեանց իւրեանց։ Եւ որ նեղեալք էին յոգւոց պղծոց, եւ բժշկէին։ Եւ ամենայն ամբոխ ժողովրդոց ձգտէին մատնել զնա, զի զօրութիւն ելանէր ի նմանէ, եւ բժշկէր զամենեսեան։

Եւ նա ի վերացուցեալ զաչսն իւր ի վերայ աշակերտացն իւրոց՝ ասէ՝ Երանի՛ աղքատացդ, զի ձերն է արքայութիւն Աստուծոյ։ Երանի՛ որ այժմ քաղցէք, զի յագեցուցանիցիք։ Երանի՛ որ այժմ լայք, զի ծիծաղեսջիք։ Երանի՛ եթէ ատիցեն զձեզ մարդիկ, եւ եթէ հալածեսցեն զձեզ, եւ եթէ նախատեսցեն զձեզ, եւ եթէ հանիցեն զանուն ձեր իբրեւ զչար վասն Որդւոյ մարդոյ։ Ուրախ լերուք յաւուր յայնմիկ, եւ ցնծացարուք, զի ահա վարձք ձեր բազում են յերկինս։ Նոյնպէս զայրացուցանէին զհարսն նոցա զմարգարէսն։ Այլ վա՛յ ձեզ հարուստք, զի ունիք զմխիթարութիւն ձեր։ Վա՛յ ձեզ որ լցեալ էք այժմ, զի քաղցիցէք։ Վա՛յ ձեզ որ ծիծաղիք այժմ, զի սգասջիք եւ լացջիք։ Վա՛յ յորժամ բարի ասիցեն զձեզ ամենայն մարդիկ, նոյնպէս զայրացուցանէին զհարսն նոցա զստախօսսն։

Այլ ես ասեմ ձեզ որ լսէք՝ սիրեցէք զթշնամիս ձեր, բարի արարէք ատելեաց ձերոց, օրհնեցէք զանիծանողս ձեր, եւ աղօթս արարէք վասն նեղչաց ձերոց։ Որ զքեզ հարկանէ ի մի ծնօտ, դարձո՛ւր եւ զայլ։ Եւ որ զքեզ առնու զվերարկուդ, եւ զպատմուճանդ մի արգել նմա։ Ամենայն որ խնդրէ ի քէն, տո՛ւր նմա, եւ որ առնու զքո՝ մի պահանջեր։ Եւ որպէս կամիք զի արասցեն ձեզ մարդիկ, նոյնպէս արարէք նոցա։ Եւ եթէ սիրէք զսիրողսն ձեզ, զի՞ շնորհք են ձեզ։ Զի եւ մեղաւորքն զսիրողսն իւրեանց սիրեն։ Եւ եթէ բարի արարէք ընդ բարի առնողսն ձեզ, զի՞ շնորհք են ձեզ։ Զի եւ մեղաւորքն զայդ նոյն առնեն։ Եւ եթէ տաք ի պարտս, յորոց յուսայք առնուլ, զի՞ շնորհք են ձեզ։ Զի եւ մեղաւորքն տան մեղաւորաց, զի առցեն զհատուցումն։ Այլ դուք սիրեցէք զթշնամիս ձեր, եւ բարի արարէք, եւ տուք ի պարտս, մի ինչ յուսացեալ։ Եւ եղիցի վարձք ձեր բազում, եւ լինիջիք որդիք Բարձրելոյն, զի նա քաղցր է ամենայն անշնորհաց եւ չարաց։ Եղերուք գթած որպէս եւ Հայր ձեր գթած է։

Եւ մի դատիք, եւ ոչ դատիցիք զձեզ։ Մի դատիք զայլս, եւ ոչ դատիցիք զձեզ։ Մի դատապարտիք զայլս, եւ ոչ դատապարտիցիք զձեզ։ Արձակեցէք, եւ արձակեսջիք։ Տուք, եւ տացի ձեզ։ Չափ բարի, սեղմեալ, եւ ծանրացեալ, եւ լցեալ, եւ ծորեալ տացեն ի ծոց ձեր։ Զի որով չափով չափէք, նովաւ չափեսցի ձեզ։ Եւ ասէր նոցա առակ մի՝ Միթէ կարէ՞ կոյր կոյր առաջնորդել։ Ոչ ամենեւին անկանին երկոքին ի փոս։ Ոչ է աշակերտ վարդապետէ մեծ, այլ ամենայն կատարեալ եղեալ իբրեւ զվարդապետ իւր։ Եւ զիա՞րդ տեսանես զսղոցն որ է ի քո աչս, եւ զգերանդին որ է ի քում աչս մի՞ խրատես։ Կամ զիա՞րդ կարես ասել ցեղբայր քո՝ Եղբա՛յր, թո՛ղ զսղոցն որ է ի քո աչս, եւ դու ոչ տեսանես զգերանդին որ է ի քում աչս։ Ով կեղծաւոր, հան նախ զգերանդին ի քո աչաց, եւ ապա տեսցես հանել զսղոցն ի քո եղբարէ։

Ոչ է ծառ բարի որ արասցէ զպտուղ չար, եւ ոչ ծառ չար որ արասցէ զպտուղ բարի։ Զի ամենայն ծառ յպտղոյ իւրմէ ծանիցի։ Ոչ ի տատասկանաց ժողովեն զթուզ, եւ ոչ ի մանդրագոյ հատանեն զողկոյզ։ Մարդ բարի ի բարի գանձոյ սրտի իւրոյ հանէ զբարի, եւ մարդ չար ի չարէ հանէ զչար։ Զի յորոյ առատութենէ սրտի խօսի բերան։ Եւ զիա՞րդ կարէք դուք չարք բարի խօսել։ Զի ի բազմութենէ սրտի բերան խօսի։ Եւ ոչ ոք ածէ զլոյս եւ ի գրուանս արկանէ, կամ ընդ սեղանոյ, այլ ի մոմեղէն, զի մտանողքն տեսցեն զլոյսն։ Զի ոչ է ինչ ծածուկ որ ոչ յայտնեսցի, եւ ոչ ինչ գաղտնի որ ոչ գիտասցի եւ ի յայտ եկեսցէ։ Զգուշացարուք ուրեմն զի՞նչ եւ լսէք։ Զի որ ունիցի, տացի նմա, եւ որ ոչ ունիցի, եւ զոր կարծիցէ թէ ունի, առցի ի նմանէ։

Եւ եկին առ նա մայր նորա եւ եղբարք նորա, եւ ոչ կարէին մերձենալ առ նա ի բազմութենէ ամբոխին։ Եւ պատմեցին նմա եթէ մայր քո եւ եղբարք քո կան արտաքոյ, կամին տեսանել զքեզ։ Եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա՝ Մայր իմ եւ եղբարք իմ են որ զբան Աստուծոյ լսեն եւ առնեն։

Եւ եղեւ յաւուր միում, եւ նա մտանէր ի նաւ, եւ աշակերտք նորա, եւ ասէ ցնոսա՝ Անցանիցուք յայն կողմն ծովուն։ Եւ ելին։ Եւ մինչդեռ երթային՝ նա ննջէր։ Եւ իջանէ մրրիկ հողմոյ ի ծովն, եւ լնուին, եւ վտանգէին։ Եւ մերձեցեալ արթնացուցանէին զնա եւ ասէին՝ Վարդապե՛տ, վարդապե՛տ, կորնչիմք։ Եւ նա արթուն եղեալ սաստեաց հողմոյն եւ ալեաց ջրոյն, եւ դադարեցին, եւ եղեւ հանգիստ։ Եւ ասէ ցնոսա՝ Ո՞ւր է հաւատ ձեր։ Եւ նոքա երկեալ զարմացեալ ասէին ցմիմեանս՝ Ո՞վ է այս, զի եւ հողմոցն հրամայէ եւ ջրոցն, եւ հնազանդին նմա։

Եւ եկին ի կողմանսն Գադարացւոց, որ է դէմ Գալիլեացւոց։ Եւ ելեալ նմա ի երկիր՝ պատահեաց նմա այր մի ի քաղաքէն, որ դիւահար էր ի ժամանակաց բազմաց, եւ հանդերձ ոչ զգենոյր, եւ ոչ ի տան բնակէր, այլ ի գերեզմանս։ Եւ տեսեալ զՅիսուս՝ գոչեաց, եւ անկաւ առաջի նորա, եւ ձայնիւ մեծաւ ասէ՝ Զի՞ ինձ եւ քեզ, Յիսուս Որդի Աստուծոյ Բարձրելոյ։ Աղաչեմ զքեզ, մի տանջեր զիս։ Զի պատուիրէր հրամանաւ հոգւոյն պղծոյ ելանել ի մարդոյն։ Զի բազում ժամանակս հարկանէր զնա, եւ կապէին շղթայիւք եւ ի բանտի պահէին, եւ խզեալ զկապանսն՝ ի դիւաց վարէր ի տեղիս անապատս։ Եւ հարցանէր զնա Յիսուս՝ եւ ասէ՝ Զի՞նչ է անուն քո։ Եւ նա ասէ՝ Լեգէոն, զի բազումք էին դեւքն մտեալ ի նա։ Եւ աղաչէին զնա զի մի հրամայեսցէ նոցա երթալ յանդունդն։ Եւ էր անդ հօտ խոզից բազմաց արածանի ի լերինն։ Եւ աղաչէին զնա զի ի նոսա մտցէ։ Եւ հրամայեաց նոցա։ Եւ ելեալ դեւքն ի մարդոյն՝ մտին ի խոզսն, եւ ընթացաւ հօտն ի վիմաձորն ի ծով, եւ խեղդեցան։

Եւ տեսեալ հովիւքն զեղեալսն՝ փախեան, եւ պատմեցին ի քաղաքի եւ ի գեղս։ Եւ ելին տեսանել զեղեալսն, եւ եկին առ Յիսուս, եւ գտին նստեալ զմարդն յորմէ դեւքն ելեալ էին, հանդերձեալ եւ խելամուտ առեալ, առ ոտս Յիսուսի, եւ երկեան։ Եւ պատմեցին նոցա որ տեսեալ էին, զիա՞րդ եղեւ դիւահարին ապրեալ։ Եւ աղաչեաց զնա ամենայն բազմութիւն աշխարհին Գադարացւոց երթալ ի նոցանէ, զի երկիւղ մեծ պատեաց զնոսա։ Եւ նա մտեալ ի նաւ՝ դարձաւ։ Եւ աղաչէր զնա մարդն յորմէ դեւքն ելեալ էին, զի ընդ նմա լիցի։ Եւ արձակեաց զնա Յիսուս՝ եւ ասէ՝ Դարձի՛ր ի տուն քո, եւ պատմեա զոր արար Աստուած քեզ։ Եւ նա գնաց, եւ քարոզէր ընդ ամենայն քաղաքս զոր արար Յիսուս ընդ նմա։

Եւ եղեւ յորժամ դարձաւ Յիսուս, ընկալաւ զնա ամբոխն, զի ամենեքին ակնկալ էին նմա։ Եւ ահա եկն այր մի որում անուն Յայրոս, եւ նա էր իշխան ժողովարանին, եւ անկեալ առ ոտս Յիսուսի՝ աղաչէր զնա մտանել ի տունն իւր, զի դուստր միայնածին էր նմա իբրեւ ամաց երկոտասանից, եւ նա մեռանէր։ Եւ մինչդեռ երթայր՝ ամբոխքն խեղդէին զնա։ Եւ կին մի որ էր ի հոսանս արեան ամս երկոտասան, որ զամենայն ունայնութիւն իւր ի բժիշկս ծախեալ էր, եւ ոչ կարաց ոք բժշկել զնա, մերձեցեալ ի թիկունս նորա՝ մատեաւ ի վերայ երեսպատուհանի հանդերձից նորա, եւ անդէն կացեալ հոսանք արեան նորա։ Եւ ասէ Յիսուս՝ Ո՞վ է որ մատեաւ ի վերայ իմ։ Եւ ուրանային ամենեքին։ Եւ ասէ Պետրոս եւ որ ընդ նմա էին՝ Վարդապե՛տ, ամբոխքն սեղմեն զքեզ եւ նեղեն, եւ դու ասես՝ Ո՞վ է որ մատեաւ ի վերայ իմ։ Եւ ասէ Յիսուս՝ Մատեաւ ոք ի վերայ իմ, զի գիտացի զօրութիւն ելեալ ի մէնջ։ Եւ տեսեալ կինն թէ ոչ ծածկեցաւ, դողդողեալ եկն, եւ անկեալ առ ոտս նորա՝ յայտնեաց առաջի ամենայն ժողովրդոց, զի վասն որոյ պատճառի մատեալ էր ի նա, եւ զիա՞րդ անդէն բժշկեցաւ։ Եւ նա ասէ ցնա՝ Դո՛ւստր, հաւատ քո զքեզ կեցոյց, գնա՛ ի խաղաղութիւն։

Մինչդեռ նա խօսէր՝ գայ ոմն ի տանէ իշխանին ժողովարանին, եւ ասէ ցնա՝ Մեռաւ դուստր քո, մի՛ դժուարացուցաներ զվարդապետն։ Եւ Յիսուս լուեալ պատասխանի ետ նմա՝ եւ ասէ՝ Մի՛ երկնչիր, այլ միայն հաւատա, եւ կեցցէ։ Եւ մտեալ ի տունն՝ ոչ ոքի ետ մտանել ընդ նա, բայց միայն Պետրոսի եւ Յակոբայ եւ Յովհաննու, եւ հաւր մանկանն եւ մաւր նորա։ Եւ լային ամենեքին եւ ողբային զնա։ Եւ նա ասէ՝ Մի՛ լայք, ոչ մեռաւ մանուկն, այլ քնացեալ է։ Եւ ծիծաղէին նմա, գիտելով զի մեռեալ է։ Եւ նա հանեալ զամենեսեան արտաքս, եւ բռնեալ զձեռն մանկանն՝ կոչեաց եւ ասէ՝ Մանուկ, յարի՛։ Եւ դարձաւ հոգի նորա, եւ յարոյց անդէն։ Եւ հրամայեաց տալ նմա ուտել։ Եւ զարմացան ծնողքն նորա։ Եւ պատուիրեաց նոցա զոր արարեալ էր, մի՛ ումեք ասել։

Եւ ժողովեալ զամենայն առաքեալսն՝ ետ նոցա զօրութիւն եւ իշխանութիւն ի վերայ ամենայն դեւից, եւ զհիւանդութիւնս բժշկել։ Եւ առաքեաց զնոսա քարոզել զարքայութիւն Աստուծոյ, եւ բժշկել զհիւանդսն։ Եւ ասէ ցնոսա՝ Մի՛ ինչ տանիցէք ի ճանապարհ, ոչ գաւազան, ոչ պարկ, ոչ հաց, ոչ արծաթ, ոչ երկուս պատմուճանս ունել։ Եւ յորում տանն մտանիցէք, անդ կացէք, եւ անտի մի՛ ելանէք։ Եւ որ ոչ ընկալցին զձեզ, ելեալ ի քաղաքէն յայնմանէ՝ զփոշին զոտից ձերոց թօթափեցէք ի վկայութիւն ի վերայ նոցա։ Եւ ելեալ գնային ընդ ամենայն գեղս՝ աւետարանելով եւ բժշկելով ամենայն տեղիս։

Եւ լուաւ Հերովդէս զամենայն որ լինէին, եւ ամբարձեալ զանձն իւր ասէր՝ Զի՞ է այս զոր ես լսեմ զնա։ Եւ խնդրէր տեսանել զնա։ Եւ դարձեալ ժողովեցան առաքեալքն առ Յիսուս, եւ պատմեցին նմա զամենայն զոր արարեալ էին։ Եւ առեալ զնոսա՝ քաշեցաւ առանձինն ի տեղի անապատ քաղաքի որ կոչի Բեթսայիդա։ Եւ ոչ ոք գիտաց։ Եւ ամբոխքն գիտացեալ՝ գնացին զհետ նորա։ Եւ ընկալեալ զնոսա՝ խօսէր ընդ նոսա զարքայութեան Աստուծոյ, եւ զբժշկութեանցն որ կարիք էին։ Եւ ասէ ցնոսա՝ Ոչ ոք ածէ զկտոր ի նոր հանդերձէ եւ ի հին ոչ կարկատէ. զի եթէ եւ զնորն պատառէ, եւ ընդ հնոյն ոչ համաձայնի կտորն նորին։ Եւ ոչ ոք արկանէ զգինի նոր ի պարկս հինս, զի եթէ արկանիցէ, պատառեսցէ գինի նոր զպարկսն, եւ նա հեղցի, եւ պարկքն կորիցեն։ Այլ գինի նոր ի պարկս նոր արկանել պարտ է, եւ երկոքինքն միանգամ պահեսցին։ Եւ ոչ ոք որ արբցէ հնոյ, կամի նորոյ, զի ասէ՝ Հինն քաղցրագոյն է։

Եւ եղեւ յաւուրն երկրորդաբանի անցանել նմա ընդ ցորենագործս, եւ ուտէին աստուածք նոցա զհասկս՝ տրորելով ձեռամբ։ Եւ ասէին ոմանք ի փարիսեցւոցն՝ Զի՞ արարէք զոր ոչ արժան է առնել յաւուրս շաբաթուց։ Եւ պատասխանի ետ նոցա Յիսուս՝ եւ ասէ՝ Ոչ ընթերցարուք զայս զոր արար Դաւիթ յորժամ ինքն եւ որ ընդ նմա էին քաղցեալ էին։ Զիա՞րդ մտեալ ի տուն Աստուծոյ, եւ զհացս երեսաց առեալ եկեր, եւ ետ եւ ընդ որ ընդ նմա էին, զոր ոչ արժան է ուտել ոչ միայն քահանայապետաց։ Եւ ասէր նոցա՝ Տէր է որդի մարդոյ եւ շաբաթուն։

Եւ եղեւ յայլում շաբաթուն մտանել նմա ի ժողովարանն եւ ուսուցանել։ Եւ էր անդ մարդ, եւ ձեռն նորա ցամաքեալ։ Եւ հսկէին գրագիրքն եւ փարիսեցիքն եթէ զիա՞րդ ընդ շաբաթուն բժշկեսցէ, զի գտանիցեն մեղադրել նմա։ Եւ նա գիտէր զխորհուրդս նոցա, եւ ասէ ցմարդն որ ունէր զձեռն ցամաքեալ՝ Յարի՛ եւ կաց ի մէջ։ Եւ նա յարեաւ եւ կացեալ։ Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս՝ Հարցանեմ զձեզ, զի՞ արժան է շաբաթուն բարի առնել, կամ չարչարել, կեանս կորուսանել, կամ կորուսանել։ Եւ նայեցեալ ամենեցուն ասէ ցնա՝ Երկի՛ր զձեռն քո։ Եւ նա արար այնպէս, եւ ապաքինեցաւ ձեռն նորա իբրեւ զայլ։ Եւ նոքա լցեալ էին անմտութեամբ, եւ խորհէին միմեանց զի՞ արասցեն Յիսուսի։

Եւ եղեւ յաւուրսդ յայսոսիկ ել ի լեառն աղօթել, եւ էր գիշերս աղօթելով առ Աստուած։ Եւ յորժամ լինէր առաւօտ, կոչեաց զաշակերտսն իւր, եւ ընտրեաց ի նոցանէ տասն եւ երկուս, զորս եւ առաքեալս անուանեաց։ ԶՍիմոն զոր եւ անուանեաց զՊետրոս, եւ զԱնդրէաս եղբայր նորա, զՅակոբոս եւ զՅովհաննէս, զՓիլիպպոս եւ զԲարթողիմէոս, զՄատթէոս եւ զԹովմաս, զՅակոբոս որդի Ալփեայ, եւ զՍիմոն որ կոչեցեալ է Նախանձայուն, զՅուդա Յակոբայ, եւ զՅուդա Իսկարիովտացի որ եղեւ մատնիչ։ Եւ իջեալ ընդ նոսա կայր ի տեղւոջ դաշտի, եւ բազմութիւն աշակերտաց նորա, եւ բազում ժողովուրդ ամենայն աշխարհէ Հրէաստանեայց եւ Երուսաղէմացւոց, եւ ծովեզերացւոց Տիւրոսի եւ Սիդովնի, որ եկեալ էին լսել զնա եւ բժշկիլ ի հիւանդութեանց իւրեանց։ Եւ որ նեղեալք էին յոգւոց պղծոց, եւ բժշկէին։ Եւ ամենայն ամբոխ ժողովրդոց ձգտէին մատնել զնա, զի զօրութիւն ելանէր ի նմանէ, եւ բժշկէր զամենեսեան։

Եւ նա ի վերացուցեալ զաչսն իւր ի վերայ աշակերտացն իւրոց՝ ասէ՝ Երանի՛ աղքատացդ, զի ձերն է արքայութիւն Աստուծոյ։ Երանի՛ որ այժմ քաղցէք, զի յագեցուցանիցիք։ Երանի՛ որ այժմ լայք, զի ծիծաղեսջիք։ Երանի՛ եթէ ատիցեն զձեզ մարդիկ, եւ եթէ հալածեսցեն զձեզ, եւ եթէ նախատեսցեն զձեզ, եւ եթէ հանիցեն զանուն ձեր իբրեւ զչար վասն Որդւոյ մարդոյ։ Ուրախ լերուք յաւուր յայնմիկ, եւ ցնծացարուք, զի ահա վարձք ձեր բազում են յերկինս։ Նոյնպէս զայրացուցանէին զհարսն նոցա զմարգարէսն։ Այլ վա՛յ ձեզ հարուստք, զի ունիք զմխիթարութիւն ձեր։ Վա՛յ ձեզ որ լցեալ էք այժմ, զի քաղցիցէք։ Վա՛յ ձեզ որ ծիծաղիք այժմ, զի սգասջիք եւ լացջիք։ Վա՛յ յորժամ բարի ասիցեն զձեզ ամենայն մարդիկ, նոյնպէս զայրացուցանէին զհարսն նոցա զստախօսսն։

Այլ ես ասեմ ձեզ որ լսէք՝ սիրեցէք զթշնամիս ձեր, բարի արարէք ատելեաց ձերոց, օրհնեցէք զանիծանողս ձեր, եւ աղօթս արարէք վասն նեղչաց ձերոց։ Որ զքեզ հարկանէ ի մի ծնօտ, դարձո՛ւր եւ զայլ։ Եւ որ զքեզ առնու զվերարկուդ, եւ զպատմուճանդ մի արգել նմա։ Ամենայն որ խնդրէ ի քէն, տո՛ւր նմա, եւ որ առնու զքո՝ մի պահանջեր։ Եւ որպէս կամիք զի արասցեն ձեզ մարդիկ, նոյնպէս արարէք նոցա։ Եւ եթէ սիրէք զսիրողսն ձեզ, զի՞ շնորհք են ձեզ։ Զի եւ մեղաւորքն զսիրողսն իւրեանց սիրեն։ Եւ եթէ բարի արարէք ընդ բարի առնողսն ձեզ, զի՞ շնորհք են ձեզ։ Զի եւ մեղաւորքն զայդ նոյն առնեն։ Եւ եթէ տաք ի պարտս, յորոց յուսայք առնուլ, զի՞ շնորհք են ձեզ։ Զի եւ մեղաւորքն տան մեղաւորաց, զի առցեն զհատուցումն։ Այլ դուք սիրեցէք զթշնամիս ձեր, եւ բարի արարէք, եւ տուք ի պարտս, մի ինչ յուսացեալ։ Եւ եղիցի վարձք ձեր բազում, եւ լինիջիք որդիք Բարձրելոյն, զի նա քաղցր է ամենայն անշնորհաց եւ չարաց։ Եղերուք գթած որպէս եւ Հայր ձեր գթած է։

Եւ մի դատիք, եւ ոչ դատիցիք զձեզ։ Մի դատիք զայլս, եւ ոչ դատիցիք զձեզ։ Մի դատապարտիք զայլս, եւ ոչ դատապարտիցիք զձեզ։ Արձակեցէք, եւ արձակեսջիք։ Տուք, եւ տացի ձեզ։ Չափ բարի, սեղմեալ, եւ ծանրացեալ, եւ լցեալ, եւ ծորեալ տացեն ի ծոց ձեր։ Զի որով չափով չափէք, նովաւ չափեսցի ձեզ։ Եւ ասէր նոցա առակ մի՝ Միթէ կարէ՞ կոյր կոյր առաջնորդել։ Ոչ ամենեւին անկանին երկոքին ի փոս։ Ոչ է աշակերտ վարդապետէ մեծ, այլ ամենայն կատարեալ եղեալ իբրեւ զվարդապետ իւր։ Եւ զիա՞րդ տեսանես զսղոցն որ է ի քո աչս, եւ զգերանդին որ է ի քում աչս մի՞ խրատես։ Կամ զիա՞րդ կարես ասել ցեղբայր քո՝ Եղբա՛յր, թո՛ղ զսղոցն որ է ի քո աչս, եւ դու ոչ տեսանես զգերանդին որ է ի քում աչս։ Ով կեղծաւոր, հան նախ զգերանդին ի քո աչաց, եւ ապա տեսցես հանել զսղոցն ի քո եղբարէ։

Ոչ է ծառ բարի որ արասցէ զպտուղ չար, եւ ոչ ծառ չար որ արասցէ զպտուղ բարի։ Զի ամենայն ծառ յպտղոյ իւրմէ ծանիցի։ Ոչ ի տատասկանաց ժողովեն զթուզ, եւ ոչ ի մանդրագոյ հատանեն զողկոյզ։ Մարդ բարի ի բարի գանձոյ սրտի իւրոյ հանէ զբարի, եւ մարդ չար ի չարէ հանէ զչար։ Զի յորոյ առատութենէ սրտի խօսի բերան։ Եւ զիա՞րդ կարէք դուք չարք բարի խօսել։ Զի ի բազմութենէ սրտի բերան խօսի։ Եւ ոչ ոք ածէ զլոյս եւ ի գրուանս արկանէ, կամ ընդ սեղանոյ, այլ ի մոմեղէն, զի մտանողքն տեսցեն զլոյսն։ Զի ոչ է ինչ ծածուկ որ ոչ յայտնեսցի, եւ ոչ ինչ գաղտնի որ ոչ գիտասցի եւ ի յայտ եկեսցէ։ Զգուշացարուք ուրեմն զի՞նչ եւ լսէք։ Զի որ ունիցի, տացի նմա, եւ որ ոչ ունիցի, եւ զոր կարծիցէ թէ ունի, առցի ի նմանէ։

Եւ եկին առ նա մայր նորա եւ եղբարք նորա, եւ ոչ կարէին մերձենալ առ նա ի բազմութենէ ամբոխին։ Եւ պատմեցին նմա եթէ մայր քո եւ եղբարք քո կան արտաքոյ, կամին տեսանել զքեզ։ Եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա՝ Մայր իմ եւ եղբարք իմ են որ զբան Աստուծոյ լսեն եւ առնեն։

Եւ եղեւ յաւուր միում, եւ նա մտանէր ի նաւ, եւ աշակերտք նորա, եւ ասէ ցնոսա՝ Անցանիցուք յայն կողմն ծովուն։ Եւ ելին։ Եւ մինչդեռ երթային՝ նա ննջէր։ Եւ իջանէ մրրիկ հողմոյ ի ծովն, եւ լնուին, եւ վտանգէին։ Եւ մերձեցեալ արթնացուցանէին զնա եւ ասէին՝ Վարդապե՛տ, վարդապե՛տ, կորնչիմք։ Եւ նա արթուն եղեալ սաստեաց հողմոյն եւ ալեաց ջրոյն, եւ դադարեցին, եւ եղեւ հանգիստ։ Եւ ասէ ցնոսա՝ Ո՞ւր է հաւատ ձեր։ Եւ նոքա երկեալ զարմացեալ ասէին ցմիմեանս՝ Ո՞վ է այս, զի եւ հողմոցն հրամայէ եւ ջրոցն, եւ հնազանդին նմա։

Եւ եկին ի կողմանսն Գադարացւոց, որ է դէմ Գալիլեացւոց։ Եւ ելեալ նմա ի երկիր՝ պատահեաց նմա այր մի ի քաղաքէն, որ դիւահար էր ի ժամանակաց բազմաց, եւ հանդերձ ոչ զգենոյր, եւ ոչ ի տան բնակէր, այլ ի գերեզմանս։ Եւ տեսեալ զՅիսուս՝ գոչեաց, եւ անկաւ առաջի նորա, եւ ձայնիւ մեծաւ ասէ՝ Զի՞ ինձ եւ քեզ, Յիսուս Որդի Աստուծոյ Բարձրելոյ։ Աղաչեմ զքեզ, մի տանջեր զիս։ Զի պատուիրէր հրամանաւ հոգւոյն պղծոյ ելանել ի մարդոյն։ Զի բազում ժամանակս հարկանէր զնա, եւ կապէին շղթայիւք եւ ի բանտի պահէին, եւ խզեալ զկապանսն՝ ի դիւաց վարէր ի տեղիս անապատս։ Եւ հարցանէր զնա Յիսուս՝ եւ ասէ՝ Զի՞նչ է անուն քո։ Եւ նա ասէ՝ Լեգէոն, զի բազումք էին դեւքն մտեալ ի նա։ Եւ աղաչէին զնա զի մի հրամայեսցէ նոցա երթալ յանդունդն։ Եւ էր անդ հօտ խոզից բազմաց արածանի ի լերինն։ Եւ աղաչէին զնա զի ի նոսա մտցէ։ Եւ հրամայեաց նոցա։ Եւ ելեալ դեւքն ի մարդոյն՝ մտին ի խոզսն, եւ ընթացաւ հօտն ի վիմաձորն ի ծով, եւ խեղդեցան։

Եւ տեսեալ հովիւքն զեղեալսն՝ փախեան, եւ պատմեցին ի քաղաքի եւ ի գեղս։ Եւ ելին տեսանել զեղեալսն, եւ եկին առ Յիսուս, եւ գտին նստեալ զմարդն յորմէ դեւքն ելեալ էին, հանդերձեալ եւ խելամուտ առեալ, առ ոտս Յիսուսի, եւ երկեան։ Եւ պատմեցին նոցա որ տեսեալ էին, զիա՞րդ եղեւ դիւահարին ապրեալ։ Եւ աղաչեաց զնա ամենայն բազմութիւն աշխարհին Գադարացւոց երթալ ի նոցանէ, զի երկիւղ մեծ պատեաց զնոսա։ Եւ նա մտեալ ի նաւ՝ դարձաւ։ Եւ աղաչէր զնա մարդն յորմէ դեւքն ելեալ էին, զի ընդ նմա լիցի։ Եւ արձակեաց զնա Յիսուս՝ եւ ասէ՝ Դարձի՛ր ի տուն քո, եւ պատմեա զոր արար Աստուած քեզ։ Եւ նա գնաց, եւ քարոզէր ընդ ամենայն քաղաքս զոր արար Յիսուս ընդ նմա։

Եւ եղեւ յորժամ դարձաւ Յիսուս, ընկալաւ զնա ամբոխն, զի ամենեքին ակնկալ էին նմա։ Եւ ահա եկն այր մի որում անուն Յայրոս, եւ նա էր իշխան ժողովարանին, եւ անկեալ առ ոտս Յիսուսի՝ աղաչէր զնա մտանել ի տունն իւր, զի դուստր միայնածին էր նմա իբրեւ ամաց երկոտասանից, եւ նա մեռանէր։ Եւ մինչդեռ երթայր՝ ամբոխքն խեղդէին զնա։ Եւ կին մի որ էր ի հոսանս արեան ամս երկոտասան, որ զամենայն ունայնութիւն իւր ի բժիշկս ծախեալ էր, եւ ոչ կարաց ոք բժշկել զնա, մերձեցեալ ի թիկունս նորա՝ մատեաւ ի վերայ երեսպատուհանի հանդերձից նորա, եւ անդէն կացեալ հոսանք արեան նորա։ Եւ ասէ Յիսուս՝ Ո՞վ է որ մատեաւ ի վերայ իմ։ Եւ ուրանային ամենեքին։ Եւ ասէ Պետրոս եւ որ ընդ նմա էին՝ Վարդապե՛տ, ամբոխքն սեղմեն զքեզ եւ նեղեն, եւ դու ասես՝ Ո՞վ է որ մատեաւ ի վերայ իմ։ Եւ ասէ Յիսուս՝ Մատեաւ ոք ի վերայ իմ, զի գիտացի զօրութիւն ելեալ ի մէնջ։ Եւ տեսեալ կինն թէ ոչ ծածկեցաւ, դողդողեալ եկն, եւ անկեալ առ ոտս նորա՝ յայտնեաց առաջի ամենայն ժողովրդոց, զի վասն որոյ պատճառի մատեալ էր ի նա, եւ զիա՞րդ անդէն բժշկեցաւ։ Եւ նա ասէ ցնա՝ Դո՛ւստր, հաւատ քո զքեզ կեցոյց, գնա՛ ի խաղաղութիւն։

Մինչդեռ նա խօսէր՝ գայ ոմն ի տանէ իշխանին ժողովարանին, եւ ասէ ցնա՝ Մեռաւ դուստր քո, մի՛ դժուարացուցաներ զվարդապետն։ Եւ Յիսուս լուեալ պատասխանի ետ նմա՝ եւ ասէ՝ Մի՛ երկնչիր, այլ միայն հաւատա, եւ կեցցէ։ Եւ մտեալ ի տունն՝ ոչ ոքի ետ մտանել ընդ նա, բայց միայն Պետրոսի եւ Յակոբայ եւ Յովհաննու, եւ հաւր մանկանն եւ մաւր նորա։ Եւ լային ամենեքին եւ ողբային զնա։ Եւ նա ասէ՝ Մի՛ լայք, ոչ մեռաւ մանուկն, այլ քնացեալ է։ Եւ ծիծաղէին նմա, գիտելով զի մեռեալ է։ Եւ նա հանեալ զամենեսեան արտաքս, եւ բռնեալ զձեռն մանկանն՝ կոչեաց եւ ասէ՝ Մանուկ, յարի՛։ Եւ դարձաւ հոգի նորա, եւ յարոյց անդէն։ Եւ հրամայեաց տալ նմա ուտել։ Եւ զարմացան ծնողքն նորա։ Եւ պատուիրեաց նոցա զոր արարեալ էր, մի՛ ումեք ասել։

Եւ

էար քաջ ի պատերազմի զօրութեան քոյոյ, զի
զնդի ես գայլ ց. զերեւեալ ի գաղանեաց գոտոյն
հատուցանէ ամբարտաւանին։ Ա՛պա յորմէ
ոչ. և կրկին ՅՇ զի ոչ ոք նոր՝ զի սուտ ուրեք խնդրէ
տակարան ինձ կշռատրութեն թէ սկսեցեր զՅՇ
Ասաց ինձ՝ ի կամ խորհրդեցին մերձ այսր եղիր յիշա
Ասա եթէ՝ ի ոչ ոք դասեցայց
Ա՛պա օտարս ես՝ ի մաքրութեց. ընդ որս դասեցայց
ասաց նմա՝ ի սքանչելագործ։ Ասա եթէ օրհնեալ ես Ա՛ստ՝ ի սքան նոր տիրապէս
քեալս՝ ի բարեխաւսութեց՝ ես որ՝ հատատեցայց
եւ բարձր առնէ զՀեզս՝ ի փրկութեն։ Ա՛պա՛ հեր
կէր։ Ասա եթէ հաճի ՅՇ ընդ ժողովուրդ իւր
զնէ զՀեզս՝ և խոնարհ առնէ զամբարտաւանս մինչև յեր
զինի երդեցեալքս։ Ո՛ ի թէ ընդունի զՀեզս
Ո՛ւղիղ ակնդիրք են միաբանն և
Համեմատութեան։ Ո՛ ուղիղ ակնդիրքն միաբանն և
կըն իսկ եղոյց վերջին հատուցումն արդարոց
գլխոց նուաստ արանց սաղմոսիս, իբր թէ զորինա
զնդի ես գայլ ց. զերեւեալ ի գաղանեաց գոտոյն
հատուցանէ ամբարտաւանին։ Ա՛պա յորմէ
ոչ. և կրկին ՅՇ զի ոչ ոք նոր՝ զի սուտ ուրեք խնդրէ
տակարան ինձ կշռատրութեն թէ սկսեցեր զՅՇ
Ասաց ինձ՝ ի կամ խորհրդեցին մերձ այսր եղիր յիշա
Ասա եթէ՝ ի ոչ ոք դասեցայց
Ա՛պա օտարս ես՝ ի մաքրութեց. ընդ որս դասեցայց
ասաց նմա՝ ի սքանչելագործ։ Ասա եթէ օրհնեալ ես Ա՛ստ՝ ի սքան նոր տիրապէս
քեալս՝ ի բարեխաւսութեց՝ ես որ՝ հատատեցայց
եւ բարձր առնէ զՀեզս՝ ի փրկութեն։ Ա՛պա՛ հեր
կէր։ Ասա եթէ հաճի ՅՇ ընդ ժողովուրդ իւր
զնէ զՀեզս՝ և խոնարհ առնէ զամբարտաւանս մինչև յեր
զինի երդեցեալքս։ Ո՛ ի թէ ընդունի զՀեզս
Ո՛ւղիղ ակնդիրք են միաբանն և
Համեմատութեան։ Ո՛ ուղիղ ակնդիրքն միաբանն և
կըն իսկ եղոյց վերջին հատուցումն արդարոց
գլխոց նուաստ արանց սաղմոսիս, իբր թէ զորինա

Սբ. Ծն. Գրիգորի

չարեաց։ Քան զի զոր օրինակ տատանին տագ
նապաւ տերև ի ծառոյ շարժեալք ի հողմոյ ուժգին
նարշ։ Ա. ինպէս ջանացար ջարդել զընթացից
իմոց վէր արձակուածի քաջաբերուածե ուղիշս
զյարմարեալս ձեռամբ անեղ միակիդ։ Ո՛ր
Տաստատեսցես արմատացուցանել վերստին դար
ձեալ՝ նոր պտղատրուածե անապականաւ. յան
դատան կենաց իմոց զոց կամացդ՝ ամենա
պարգև Թագաւոր քո օրհնեալ յիւնս Ա.ին։

Գլուխ. ԿԲ.

Ա երստին յաբեղուած կրկին հեծուածե նո
րին հակողե առ նոյն աղերս մաղթանաց
Քան ի հարց սրտից խոստ ընդ Ա.ծ։

ԱՐԻԹՄԱՐ ԵԼՈ ԲԱ.Օ.ՄԱՆ

դութ։ Ա արդասեր ևերկայնամիտ։ Ա իայն
Թագաւոր ընդ Հօր քոմ պատուեալ և
օրհնաբանեալ։ Տէր ամի որդի ա՛յ կենդանւոյ։
Ա նպատճառդ միշտ իմում կոյսեան։ Ո՛ր
ամենևին անփոյթ ես ի չարեաց։ Ո՛ր ո՛չ կա
միս զմահ մեղաւորի։ Ո՛ր փրկուածի են ի քոց կա
մաց ընծայեցուցեալ։ Ո՛ր դարձուցանես զմորիկ
մեղաց՝ ի յօդ քաւութե։ Ո՛ր զՀուր բարուե
ցան

յանձրև փոխարկես: Որ ըղ յետնեալ զկինն ի բարեաց՝ կրկնակի զոյն նահանջեցեր երկեակ քնուն ինոյն արձանի, ուր իսկապէս ընդ անպատուն, և՛ հանոյն ընդ պատուականն: Որ ըղ լուծուն ծովուն սահանց երբ զկարկառս քարանց կառուցեալ յեղանակեցեր: Որ զկարծրանիւթ վէմն անապատին՝ իվիժակս վտակաց հոսեալ բղխեցեր: Որ զյորդանանու ջրոյն սրաշարժ վայրկեան՝ ուրին՝ հրաշատոր անդրադարձուբ՝ ի յետնմորդս հեթանոսաց լուացումն աւազանին՝ լթիկունս առաքելեցեր: Որ զպատուաստեալ պարիսպն երի քուվ. յօրինակ կործանման բռնուբեն սատանայի երբ զթեթևուբեբ յարդիւ ցնդեցեր: Որ զվնասակար ջուր նորին. ի յառակ պղպղուբեբ առ ի բարին փոխարկուբեբ քանանացւոցն փրկուբեբ խորհրդական աղեւն համեմեալ անուշեցեր: Որ զերեւելին դառնուբեբ. երբ զմահ անուբեբ՝ կենացն փայտիւ ի քեզ յարմարեալ պիտանի արարեր: Որ զառեալն ի գեհոյն՝ ի դժոխոց ընդ անսահմանդ քո հրամանիդ, անորակիդ զոնակուբ՝ ի նոր երանդ բոսորային մածեր արիւն ի ցամաքի: Որ զան կենդանի ցուպ դաշտացին՝ ի կերպառուբեբ առ ի զբոյդ մերում նկարագրիլ: Ա՛յլ և յօտար ազ նին ընտրուբիւն ի տիսն ապաբոյն կերպիւ՝ վիշապի նմանեալ ցուցեր: Որ զերկանիկ

ձեռն աջոյն մովսէսի ՚ւցոյց տեսուեբ ապայդ այնց հրաշից մարդեղութեդ քո բարձրեալ, եբթ աճաաճոր մարմնոյս մաքուր լինելոյ, ան փոփոխ փոխատրութիբ՝ կրկին գունագեցեր։ Որ այս քանեսաց շրջադրութիբ բարեխնամապէս արուես տիւ սիրոյ զանակնկալն գիւտ մեղաւորաց կորս տականաց գուշակեցեր օրհնեալ ամենագութ։

Որ բուսուցանես յերկրէ գալարի՝ զվեռեալն յանշնչականէն։ Որ զանշարժըն իբր զնթացօղ կառաւարես։ Որ յանարգ արգանդէ կոչես քեզ պատկերակից։ Որ տաս պատանեկաց աղօ րիս ըմբռշնանելիս։ Որ յայոս մաքուրս՝ հերս ընծայես։ Որ զսաղմոսիբ սեռութիբ վարսից ՚ի ձեռն կերպարան զարմանագործես։ Յուցեալ թէ առաջ սահման հեռաւորական յաղթօղես հզօր։

Որ փոփոխես զշրթունս բնաբորականս ըստ բանին յոբայ։ ՚Ւկամ հաճատարիմս։ Որ սա սանես զերկիր ևզսիւնս նորին ՚ի հիմանց՝ նշա նակեալ հաստատածին գոյիւ թէ դու միայն միաս անկործնչելի։ Որ հոգւովս զատարբրս իբրև զանցաւորս՝ ևդարձեալ ՚ի նոյնն կատես իբր ըզ յարակայս։ յայտ արարեալ թէ ևառ մեղաց բաղ մութ, դիւրապէս ունել կամ թողուլ դոյնպէս զօրեսցես։ Որ զարուսեկին անզգայ էութին իբր երաստանաւ ինն դաստիարակես, երևեցու ցեալ այնր իրի՝ կերպիւ՝ թէ զբնութեանս չար

դիմեցուաք յորժամ Եկամիս հանդարտ առնիցես։
Որ զանբարբառ բազրակ լուանին, կարգես
ունայնս Եպատարունս՝ լուսաւորեալ զպատճառն
առ աւետիս տեսողաց՝ թէ՝ ինուաղուքէ քար
եաց զպարտաւորս մարմին՝ դուռ ածես՝ ելլուքէ
առաջնատեղի հարսուքեն։ Որ զպատկերս
անիսօս աստեղաց իբր զաստակս դոյզն հօտից՝
արօտես և ժողովես. յայս լինի կենաց՝ առ այս
խորհրդաբերեալ քաղցրհայեաց տեսուքն թէ
Եան աղաչողաց լեզուաց կարողապէս բաւես ողբ
բոլոր։ Որ՝ ի մէջ մահու և կենաց շաւիղ վըս
տահուքեն ուղես՝ ի ծովս վհայուքէ եդեալ
հաւատով՝ թէ և յանկասկածաւորն վայրի՝ քո
պաշտպանիմք անդպիտակելի։ Որ իբր զջուր
կաթսայից՝ ի հրոյ եռացեալ՝ ոչ զերազ մրրիկ
պղտորեալ բանիս կամաց քոց խափցուցանես։
Որ հայիս յերկիր ետտանես զաս ի անբանին
զմտաւորս զաստատացուցանես։ Որ իբրև զա
կատ մի անձուկ նաւի՝ ի լի շարժուքեց ալեաց
զանբաւ թանձրուքէ գեանոյս զղբղբես. որով
ծանուցեալ լինիս ամենից հաստուածոց թէ էից
աներևութելի։ Որ՝ ի բան քո զօրեղ՝ հիմնացեալ
ունի զամ։ Որ սերմանես զարտաչնչացեալ մար
միս երկրի, և զնոյն անկորուստ պահեալ կերկին
կենդանածնես։ Որ ապականացուս անդրեալ
անեղծս առանաս։ Որ ընդ մահացու նիւթոյս

զնշխարդ կենաց խառնես: Որ հրամանաւ ակնարկութեանդ վայրկենի կազմեցեր. պատրաստ կացուցեր զանզարդարութիւն ամենից եղականաց: Որոյ զօրութիւն և կարողութիւն, որ շրջանակեալ զժամանակս ամաց հոլովման աշխարհի յայլ նման նորութիւն բարեպատեհ սեռողութիւնս: Որ կարդաս զանմուռնչման իբրև զկենդանիս: Որ ազդեաս միայն՝ լինիցի ընթանան: Որ միայն հենուս անկանես անձառ արուեստիւ հնարագիտութեամբ և առաւօտ: Որ յետ նախակարդ յօրինուածոյն առաջնաստեղծ լինելութենն՝ արարեր զիսառնաբորեալսն մեծամեծս հրաշակերտիցն հանդիսից՝ ըստ զրոյն երջանկութենէ կանխահնչեցն զարմացման. այլ լիսն գոյացութիւն ոչնեալ սեռական անեղծ աշխարհագործութեամբ՝ ես քան զայն՝ ի մարդանալդ քո որոց ոչ գոյ թիւ: Որ ահա ըզ վնասեն մեր՝ քեզ գրեցեր: Որ զարդարութենն քո՝ մեզ շընորհեցեր: Որ ընդ քեզ կրեցեր զհաշտութենն մերում փրկանակ: Որ ոչ երբէք լքանես յողորմութենէ: Պարձն զամբարշտեալս՝ ի պաշտօն բարի երկիւղի: Ո՛ թմբրեալ՝ ի զգաստութիւն արթնութենէ սրտի: Ո՛ անմաքուրս՝ ի սրբութիւն պայծառութենէ միտքի: Ո՛ բազմաբիծս՝ յանբծութիւն հանդարտութեան: Ո՛ բեկեալ՝ յողջութիւն որ ի սէր պատկերի: Ո՛ բեկեալ՝ յողջութիւն որ ի դիպմանց ոչ խորտակի: Ո՛ լացեալ՝ ի խնդու

Գ. ՂԹԻԿ

Գ՚ԼՈՒՔ Ա.

ՈՂՋՈՒՅՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ՍԱՂՄՈՍ ԱՂԱՒԱՃԱՒԱԿԱՆ

Ո՛վ Տէր Աստուած, ես ծառայ քո եմ, եւ որդի աղախնոյ քոյ. դու ես որ ինձ ստեղծեր եւ կազմեր ես զանձն իմ, եւ ես ոչ գիտեմ զի՞նչ է պատճառ կամ պէտք ստեղծուածոց քոց, զի զիս ստեղծեր ես. բայց ես ոչ գիտեմ զայդ, եւ ոչ ինձ ինչ է պատճառ կամ պէտք

Սրբոյն Գրիգորի

Եւ՛չ բժշկիմ։ Ա՛յլ կանխեմ ՚ինոյն. Եդատարկ
երևիմ։ Չանապաղ ձաղիմ. Եւ՛չ երբեք խրա
տիմ։ Ողբիմ դարձեալ. Եւ՛չ ղբաստանամ։
Ա՛րդարև մեղք Եանօրէնութիւնք իմ յիս. Եես
մաշիմ ՚ինոսին. ըստ մարգարէին՝ որ ՚ի դիմաց
պարտաւորացն բանի՛. Եւ Տրունական առակին
հին տունկոցն, Եանիր գինեոյն։ Ա՛յլ զի թէ սա
տակին անօրէնք և մեղաւորք ՚ի միասին ըստ
եասլեայ ձայնին. ապա Եւ ինձ դժնդիս նոյն բա
ժին հանդերձեալ պահի։ ՚Ի՛ան զի ասեմ զսաղմո
սըն՝ թէ հատուցանէ այնոցիկ որ առաւել առ
նեն զամբարտաւանութիւն։ Եւ կցորդեմ սմին
զընթերցուածն՝ թէ օր ա՛ն ՚ի վէր հպարտից և
ամբարտաւանից։ Ա՛սեմ թէ օտար եղեն մեղաւ
որք ՚ի մօրէ՝ Եւ որ ինչ կարդ սորին ցուցանէ։
Յարեմ առ սմինն՝ թէ կործանեսցին անօրինք
երկրի. Եամբարիշտն բարձցի յերկրէ։ Եւ ան
իրաւք մերժեսցին ՚ինմանէ։

Ողբ ինձ կարդացէք առ ձայնն՝ թէ զոր օրի
նակ վառի՛ եղէգն ՚ի կայծականց հրոյ. այն
պէս այրեսցին մեղաւորք ՚ի բոցոցեալ բոցոյն։
Լացէք առ սաղմոն. թէ արկցես ՚ի վէր նոցա
ծակուռնս հրոյ. Ա՛շխարս պատմեցէք ՚ի բանս
աստեան վճռին մարգարէին՝ ազդեցեալ եթէ
ո՛չ կամիցիք լսել ինձ՝ սուր կերիցէ զձեզ։ Ա՛յ
ծեցարուք առ սաղմոն. թէ մա՛հ հովուեսցէ

զնա։ Ա.ղէ արտասուս ողորմ հառաչմամբ ընդ
հեծեծանս իմ յարմարեցէք, յորժամ բարձրեալն
ընդ իս լիցի։ Եւ ինձ ասացէք բանիւ սաղմոսին՝ Թէ
ժողովուրդ իմ ոչ լուաւ ձայնի իմում։
Ա.ւաղ կարդացէք Թշուառացելոյս՝ յորժամ այլ
մարդարէ վնասոյս դիցէ՝ վայ նոցա զի վաղեցին
ի նէւե։ Առաքեա փոխեցէք ի սիրտ մղձկեալ
նոր աղաղակի. յորժամ առեալ ամաչէ
ցուցեալ զնս կշռաքեսցէ ընդ ապարասանս
տանն յակոբայ. առեալ արհամարհոյք՝ զարմա
ցարուք և եղծարուք։ Ա.յլ դարձուսցես և
ամենակեսցես զբարձացեալ զսուբ բարկութեան
ահաբորիդ ապատնաւեցոյ. ի սարսուցելոյս յերե
սաց մեծիդ։ Եւնամովք աջոյդ բարեբաշխու
թեն առիս ժամանեալ. օծումն կենաց տալ
դեսաուրեսցես քո աղաչողիս։ Ա.ւ քեզ փառք
յերկինս ի բարձունս՝ և ի մահացուաց յերկիր
ի խոնարհս. ի սահմանս բոլոր ազանց և յաւ
յաւիտեան։ Ա.մէն։

Պատճառ. Կող.

Ալէլուիա յաւելուած կրկին հեծութեամբ նոր
երկին հակուէ առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստ։

Ո՜Վ ՍՐՊՈ՛Ւ ՄԱՐԻ ԱՍՏ ՌՈՍՆ յամ
ուղիղս ած։ Իրաւամբ դատես։
Աղբարութիւն կշռես։ Ո՛չ շահասիրութիւն
ջատես։ Օրհնութի՛ւն հեռևիս։ Խարհակ
ընթանաս։ Ատելութիւն սիրես։ Յաստա
կութի՛ւն կամիս։ Ի ուսաւորութի՛ւն համբուրես։
Փորձիս յանդիմանես։ Աչիայնամոռաց քննես։
Ո՛չ ունիս նենգութի՛ւն, եւ՛չ դատղութի՛ւն։
Ա՛յլ ամենևին հեզութի՛ւն, հանդարտութի՛ւն եւ
ողորմութի՛ւն։ Աղբարացար վերին իմաստութի՛ւն.
անայլայլական հօրդ հանճարոյ՝ կրկին վկայեալ
անվերջ դովեսիս։ յորդեդրեցելոցն ընդ հօր.
բան բանին սրբութի՛ւն որ աշխարհանա՛ն կենաց
ինքն ընկալաք։ որ ո՛չ ինծ եղեն ողացի՛ եւ՛չ
ինծողեն կաքաւեցի՛։ Ա՛սացեր անօրինիս թէ
մի՛ անօրիներ։ եւս ինոյն չարիան պնդեցայ։
Ա՛եղաւորիս՝ թէ մի՛ ամբառնար եղջիւր ինբար
ձուկս։ եւս զընդդէմն քեզ դործեցի՛։
Ա՛ս ո՛չ զգացի՛ երբէք զառաջեալն՝ թէ ինձեռն
քո են եղջիւրք արքայութե՛ն հպարտից ամբար

Ձեռից խոնարհեցուցանել և բարձրացուցանել։
Յաւտ ամբակումայ, դաւթի, և զաքարիայ։
Օրհնութի՛ւն ինձ կամեցար ողորմած. և՛ես անի
ծեալս մեծ տարապրութի՛ւն խոստացեալ յարժանին
ինձ մանն։ Աղերսի զաղիկութի՛ւն և՛ զ բարութի՛ւ։
Շ ջափեցի ըստ դրոյն վհատաւ՝ և՛ զլայս։
Կենդանի ձայնի՛դ քոյդ-քաւ ապատումն պատաս
խանեցի՛։ Ո՞ որդին անմահ ասացեր քանի՛
յեսայեայ. և՛ղհուրն անշէջ. և՛ զև չտամբութի՛ն
անվախճան. և զտեղին յաւիտենից. և զօրինակ
նմին տեսիլն. և՛ես ո՛չ իմացայ ըստ սաղմոսողին.
և՛չ մտաւեցի։ Ա՛յլ՝ ինձայլ մտաւ՛ոլական կու
րութի՛ն դնացի։ Յուցեր մարգարէին. թէ
զօրհնութի՛ն տասից որ զօրինս դնէ. և՛ես չա
մտաւօտել զնոյն փութացայ։ Ա՛րձան հոգևոր
վիմի գրեալ մատամբ քո ՏԸ Ց՝ Ր՝Ն զդաւիթ
իւրովքն բանիւք կանգնեցեր. ասելովն ինքեան
ընարութի՛ւն առ սմին, թէ պահեցի՛ զօրինս քո
յամ ժամ յաւիտեան. անդրադարձութեամբ
բանին՝ միջնորդեալ զկրկին հաստատութի՛ն,
թէ և յաւիտեանս յաւիտենից։ Ա՛նդ որս և՛ըզ
սրին նմանիս մասին պարծանաց առ քմ խոս
խոյս, և՛չ զկծեցայ։ Ա՛եպեցայ՝ ինոյնս բա
հաղս՝ և՛չ այ։ Ի՛ յերկիւս հետս երկմտե՛ր
կրկին կաղացի կասեալ՝ ինձարեաց՝ ըստ երդիծանե
լոյն հեղեռս։ Ունիմ զմահս իւրովք օրինակօք

ԵԿԵԱԼ Ի ՄԵՌԵԼՈՑ. ԵԼՄԱՏԵԱՆԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ ԸՆԴ ՄԱՏՈՑՆ ՄԱՆԱ ՅԱՌԵԱԼ. ԵԼԵՐԴ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ԿՈՏԱԿԱՆՆ ԱՒԵՏԵԱՑ ՅԱՐՈՒՑԵԱԼ Ի ԹԱՂՄԱՆԷ ԱՆԹԻՒ ԸՆԴՔԵՑԵԼՈՎՔՆ. ԼԱՒՆ ՀԱՒԱՏԱՊՆ ՔԱՆ ԶՆԴԵՒԻՆ ԵՂԲԱՅՐԱԿՑԱԼԻՍ ԱՅՆՔ ՄԵԾԱՍԱՒՆ՝ ՈՐՔ ՍՏԱԿ ԻՄՆ ՅԱՐՄԱՐԱԿԱՆ, ՆՄԱՆԵԱԼ ԶԱՅՍԱԿԱՆԱՑՆ ՄԱՍԱՆՑ ԱՆՈՂՈՐՄԻՑՆ ՅԱՓԱՑԵԼՈՑ. Ա՛ՆԱՑԻ ԼԵԱ ԶՍԱԼ ԴԱՐԲՆԱՑ ԱՆԸՆԴՈՒՄ՝ ՅՈՄԱՌԵԱԼ ՔԱՐԱՑԵԱԼ ՍՐԱՀՈՒ ՈՂ ՕՐԻՆԱԿԷ ԲԵԼԻԱՐՈՅ, ԼՈՒԾԱ ԱԳԱՇԽԱ ԲԵՑԻ։

Ա՛ՀԱ ԱՂԴԵՒ ՎԵՐՍԱՒԻՆ ԱՅՆ ՍՈՅՆ ԿԵՐՊԱՐԱՆ ԼՔԵԱԼ ԿՐԿԻՆ ՈՂՈՐՄԱԹԻՒՆ։ ԽԱՐԻ, ԱՀԱՒՈՐ, ՄԱՐԴԱՍՊՐ, ԽՆԱՄԱԿԱԼ, ԿԵՆԴԱՆԻ, ՆԵՔ, ԼՐԱ ՈԱՍՈՐ, ԼԱՒՆ ՎԱԽՃԱՆ ԹԱԳԱՒՈՐ։ Օ՛ ՕՐԱԹՔ ՊԱՆԾԱԼԻ ԽԱՉԻԴ ԽՈՐՀՐԴՈՑ Ի ԿԱՐԾԵՑԵԱԼՈՒ ՄԵՂՔ ԱՆԲԻՐ ԱՆԴԱՍՏԱՆ ԵՐԻԿԱՄԱՆՑՆ ՅԻՄԱՐՈՒԵ ԵՒ ԱՆԱՊՈՒԴ ՍՐԱԽ ԼԲՈՒԹԵ։ Օ՛ Ի ՈՒԵԱԼ ՆՔ ՊԱՏՍՊ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԵ Ի ԼՈՒԹՒՆԷ ԿԱՄԱՑ ԱՄԵՆԱ ԻԱԼԻԴ. ՈՐՈՎ ՈԱՑՆ ԴՂԵՒԵԱՑՆ ՀՈԴԻՍ ԸՆԾԱՅԵԱԼ ԱՀՑԱՑ ՎՀՈԱՊՆԵՑԵԼՈՑՆ ՎԱՅԿ ԱՐՈՒԱՍՈՒԱՑ ԱՐԲՈՒ ՑԱՆՈՂԱՑ. ԼՈՒՆՁ Ի ԽՒՐԿՈՒԹԻՆ ԵՒ Ի ՄԱՔՐՈՒԹԻՆ։ ԼԱ ՔԵԶ Ի ՀԱՃՈՒԹԻՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵ. ԱՄԵՆԱ ՊԱՐԳԵՒ ՏԻՐ ԲՈԼՈՐԻՑ ՓԱՌԱՒՈՐԵԱԼՔ ՅԱՒԻԱՌ ՆԻՑ Ա՛ՄԻՆ։

Գլուխ. ԿԱ.

Ա՛ստուած յաւերժուած կրկին հեծութեամբ նո
ր՛ին հակուի առ նոյն աղբիւր մաղթանաց
Նա՛ եւ խոստաց սրտից խօսք ընդ Ա՛յ։

Ի ՍԿԻԶԲ ԼԱՒ ՆԱԽԱՏՈՒՆՍ

ամպարշաւաց։ Գլուխս մեղաւորաց։ Պէտս անհրաժեշտ։ Ա՛ռաջինս պարտաւորաց։ Պահեր յանցաւորաց։ Ա՛տել և եղիս ըստ վաթսարութեան՝ այլ ոչ ըստ բարեբաստութեան։ Ա՛հա զանձառիւն խմոց ձառեցի։ Ո՛ պատկառելին՝ խայտառակեցի։ Ո՛ գաղտնին՝ հրապարակեցի։ Ո՛ ծածուկն յայտնեցի։ Ո՛ թագուցեալն՝ ցուցի։ Ո՛ ան վոխեալն՝ տարածեցի։ Ո՛ դառնութես մաղձ ժայթքեցի։ Ո՛ գործակցութի չարին՝ մատնեցի։ Ո՛ ամբարեալ թարախ վիրիս՝ քամեցի։ Ո՛ խորս պարտեացս խմոց՝ ծանուցի։ Ո՛ պատրուակն կէղ ծեաց՝ առի։ Ո՛ քօղ ոգիութեան՝ վէրացուցի։ Ո՛ ամօթալեաց զգեստն՝ մերկացուցի։ Ո՛ գար շելնան յանդիմանեցի։ Ո՛ հրուն մահու՝ վրս խեցի։ Ո՛ պակասս հոգւոյս խածուածոց՝ քահա նայապետիդ Քրէ բացի։ Ո՛չ անձինս վտանգ՝ ոչ անխայեցի։ Ա՛րմունջս սիրոյ՝ ոչ աչառեցի։ Ո՛ արմատ ինութեան՝ առեալ արարի։ Ընդ

կարեաց՝ ոչ ողորմեցայ։ Օ միաբանութեն կապ
լուեցի։ Օ դրեակ սրտիս՝ քանդեցի։ Ընդ
կամացս որոյ՝ իբր ընդ դարանակալի մահու
կառուեցայ։ Օ պահեսա անյայտնիցն արտաքս
հանի։ Օ մթերիցն գանձ մեծին գուշակեցի։
Օ դատախազն՝ դատաւորին հանդէպ կացուցի։
Օ ապաւենացն զիւրմէ այժմէն իսկ զոհ։
Օ դաշն կործանողին՝ կարեցի։ Օ ուխտն խա
բողին՝ ցրուեցի։ Օ կատարած մարտին յաղթու
թեն՝ ինքեզ Տր Ցն ապաստանեցի։ Օ պատե
րազմին խուժ՝ դըրդռեցի։ Օ դիմամարտու
թի դիմեցմանն՝ բանիզ այ յուսացայ։ Օ նա
ւարապիրացն փաղանգս՝ լուսեղինացն զինուց՝
սադրեցի։

Աւ արդ՝ սաեղծիչդ ամենայն եղելոց Տր
արդի բարձրեալդ այ, զաստիճն դարուկեալս յայս
պիսեաց բանից՝ եւ զհարուածեալս յայս քանեաց
դանից. մի՛ կշտամբեսցե՛ս կրկնակի դատ
եալ ի մեծի աւուրն։ Ա՛հա հզօր, անքննին
անճառ, բարերար, թագաւոր անմահ՝ առ այս
հերոյ պատկառանաց ինքնապարտաւս խոնարհու
թե՝ որ ինձէն զանձն մեծաւ ձաղանօք յոդի
դառեսցի լեր նուազարժանօք այսր մատենի անար
դանօք ամօթոյ զդէմն առառնայի։ Աւ զերեսս
հերոյ պատկառեցեալս, նշանաւ ✠ խաչիդ զօրա
ցո։ Ա՛ստացի՛ կնիքդ լուսոյ՝ ի գեղ առեակիս։

Ա. ՀՈԳԻՑ

Ա՛մրութեդ նշան՝ հաստատեսցի՛ իմով դիտա
կիս։ Արեւակ կենացդ փայտի՝ ձեւացի՛ իպատ
կեր այտիս։ Ա՛րեւտդ հրաշից՝ ինձակատիս շուք
նշանակեսցի։ Ա՛մ պղպեղացի յինէն դրօշմե
ցուսապահոյձ։ Ա՛մ բարձրի՛ իտեսանելեացս բեր
ձառանձդ օրհնութեե։ Ա՛մ մերժեսցի՛ իգլխոյս՝
առ հաճատչեայդ վտասհուե։ Ա՛մ սասանեսցի
՛իբերանոյս ամրութե սեմոյ փառք տնտպրութեդ։
Պահպանակդ երկրպագելի՛ իզգայարան սրտիս
միասցի։ Ձորիցս նիւթոց իմոյս գոյութե. քա
ռաթևիդ նշոյլ աղբեսցէ։ Ձեռինս կարիւտ
ման՝ փրկչիդ իշխանութե օժանդակեսցէ։
Ա՛ստուծման հասատ՛ածոյ մատինս՝ խորհրդա
րանդ համարձակութե բարեգործեացէ։ Ա՛մէն
նիթս խոտ, մի հեռասցի սրբութիդ։ Ա՛մ լեզի
պատիւն՝ իպատիւն պարատ՛օրհս։ Ա՛մ մերժեսցի
՛իյոդ՛ոյս, անդաստաձանելիդ փրկութե։ Ա՛մ
ընչեսցին գիծք կենդանատուիդ, ՛իքո գրեցե
ալս ընչոյս։ Ա՛մ եղծցի նկարուածս՝ արեան զօրու
թե՝ իսիրատ՛ոյ խորանէս։ Ընդ՛ոս բնակեսցէ
մեռ՛ամ գերեզմանին։ ՛Ի ծորել մարմնոյս թշուա
ած, օծուածն շնորհիդ առ՛ս։ ՛Ի նորոգութեն
աւուր սուրբ հանդիպեցայց փառաց փեսայիդ։
Ա՛մէն։

Ա. ՀՈԳԻՑ

Ա՛մրութեդ նշան՝ հաստատեսցի՛ իմով դիտա
կիս։ Արեւակ կենացդ փայտի՝ ձեւացի՛ իպատ
կեր այտիս։ Ա՛րեւտդ հրաշից՝ ինձակատիս շուք
նշանակեսցի։ Ա՛մ պղպեղացի յինէն դրօշմե
ցուսապահոյձ։ Ա՛մ բարձրի՛ իտեսանելեացս բեր
ձառանձդ օրհնութեե։ Ա՛մ մերժեսցի՛ իգլխոյս՝
առ հաճատչեայդ վտասհուե։ Ա՛մ սասանեսցի
՛իբերանոյս ամրութե սեմոյ փառք տնտպրութեդ։
Պահպանակդ երկրպագելի՛ իզգայարան սրտիս
միասցի։ Ձորիցս նիւթոց իմոյս գոյութե. քա
ռաթևիդ նշոյլ աղբեսցէ։ Ձեռինս կարիւտ
ման՝ փրկչիդ իշխանութե օժանդակեսցէ։
Ա՛ստուծման հասատ՛ածոյ մատինս՝ խորհրդա
րանդ համարձակութե բարեգործեացէ։ Ա՛մէն
նիթս խոտ, մի հեռասցի սրբութիդ։ Ա՛մ լեզի
պատիւն՝ իպատիւն պարատ՛օրհս։ Ա՛մ մերժեսցի
՛իյոդ՛ոյս, անդաստաձանելիդ փրկութե։ Ա՛մ
ընչեսցին գիծք կենդանատուիդ, ՛իքո գրեցե
ալս ընչոյս։ Ա՛մ եղծցի նկարուածս՝ արեան զօրու
թե՝ իսիրատ՛ոյ խորանէս։ Ընդ՛ոս բնակեսցէ
մեռ՛ամ գերեզմանին։ ՛Ի ծորել մարմնոյս թշուա
ած, օծուածն շնորհիդ առ՛ս։ ՛Ի նորոգութեն
աւուր սուրբ հանդիպեցայց փառաց փեսայիդ։
Ա՛մէն։

Սբ. Գրիգորի

եալ ողորմութիւնէ։ Ամօ՛ բարեգութ վերակ
կուզ անապականութիւնե, ամէնեցեալս մեղք
մարմնոյ։ Ա՛ր յարիցես ընդ քոյս՝ բանասարկուին։
Ընացուցիչ հոգւոյս՝ վասնեսցի։ Խաչարաշ
քանակացն պատիրք՝ մի ընդիս վէր երևեսցին։
Օրհնեսցի անուամբ քո գթած՝ վիհն իմ հանգս
առեան։ Ողորմութիւնք քո լցցի դուբն իմ գեր
ութեան։ Ընդ արձակեսցի քեզ ինձ՝ առեղին
թշուառութիւնէ։ Ընդ՛որս եղիցի խնամօղ ինձ՝
բանան բարկութիւնէ։ Սնուսցի զիս առ յաճում
յարգանդն մթութեանէ։ Ծուսով քո շաբմարանեսցէ
զիս՝ յարկին այն անձկութիւնէ։ Ընդսմբ քո պահե
ցայց՝ ի՛նշանին տարտամութիւնէ։ Թևօք քո ընկա
լայց՝ ի տունն տագնապի։ Դու գոլով ընդիս
ի՛սեննեակին վանգի։ Ընշաւ լինձ առատանօր ի՛
թիւս հազարաց՝ զի երբեմն էի վերնային՝ ևայժմ
անդնդային։ Երբեմն ոճնելի՝ ևայժմ աշխա
րեալ։

Ա՛յլ ևս՝ կրկին դու օրհնեալ ի բոլոր գոյից
յերկնայնոց և ի տարայնոց և ի մանդարամետա
կանաց մեռելոց՝ անպարտականդ այս տարա
դրութիւնէ։

Ա՛ս վերպեցայ։ Ա՛ս օտարեցայ։ Ա՛ս յիմարեցայ
և խոտան գոյ։ Ա՛ս լքայ՝ կամեցայ՝ ևկոր
ծանեցայ։ Ա՛ս մոլորեցայ։ Ա՛ս մատնեցայ։ Ա՛ս
մերժեցայ։ Ա՛ս խորթացայ, գերեցայ և գայ

Թախիծս եմ։ Ես նզովեալ եմ։ Ես թշուառացեալ
արբեցայ՝ եւ վատթարացայ։ Ես ընկղմեալ
եմ խաբեցայ։ Ես անօրինեցայ։ Ես ապակա
եցայ։ Անհաճոյ եմ։ Ես իսպառ եղծայ։ Զի՛նչ
քո առ այս ինձ մասն ըմբռնել, որ ես միայն անփո
փոխ բարւոյ։ Ո՛րդ՝ կամք քո յիս. և խաւարն
ինձ ճառագայթ։ Ո՛րպէ՞ քո յոյսդ անդ՝ եւ ի
շերն վաղորդայն։ Ա՞րդեօք քո հաղորդեալ եմ
մօթոյն կարծեաց ապրեալ։ Ո՛չ ես ոչ դրեմ
զանձնիմ կենդանի՝ վա՛ն անփախչելի վախճանին։
Դարձեալ զի ոչ վարկանիմ հոգուսեալ՝ վա՛ն
երկեան նորոգմանն։ Որ և փակեալ համարիմ
ինձ վերս կենացդ. վա՛ն անքա՛ւելեացն այսոցեայ
Դարձեալ բացեալ ինձ զդրախտն. վա՛ փրկու
թեն աւետեաց. Կանգի՛ ոչ այն քան վհատու
թեն գոյժ ապշնապէ, որ ջափ փրկութեդ քա
ղաքմանն։ Ու՞ր ար. տո՛ր
Օրհնեալ յա՛ւիտեանս. Ա՛մէն։

Գլուխ. ԿՕ։

Ա Ղբտաին յաՀելուած կրկին Հեծութե՛ն նո
ւին Հակողէ առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան՝ Հետորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛Ր։

ՐԱ՝ ՈՐ ՈՒՔ ԵՒ ԱՄՈՑԼ-

զայս դեղ մաղթանաց այսր մատեանի պար
կեշտանակի պաղատեալ
սովաՀ։ Այթէ՝ ի մեզ
Հոգացիցէ մատուցեալն՝ եղիցի և՛ես խնդալ քանիւ
կցորդեալ նմա։ Ա՛սէ եթէ յարդարոց էիցէ յա
ռաքեալն՝ գոյացի և՛ես սովիմբ ընդ նմին ողբմեալ
նոսաՀ։ Ա՛պա թէ երջանկասցի այնպիսին ինքե
ամբ ինձ միայնոյ գրեալ վեղուրքին։ և՛ես ինձ
էն վկայեմ այսմիկ։ Բայց յիշեսցէ նա զսողոմոն
և զբանս նորին Հոդեշունչս։ Թէ ովոք վատաՀա
սցի սիրտ նը ուռնել։ և՛ևայմ ոչ պարծեսցի մա
քուր լինել՝ ի մեղաց։ Այս զի ոչ յարեաւ մարդ
երկրածին՝ աղաւեալ՝ Հպատասխանեաց։ և՛ոչ ըն
տիր ինքնարդար վաղիւն։ Այս ոչ թէ և՛ Թուխ
ս ամբարձման թևոց քերիցի։ Ա՛ր որ զաւ՛շ
լինիցի կրկին երկուցեալ՝ի վերին իսկ Հասատատու
թե՛ ուսեալ՝ի պօղոսէ, գուցէ անկեալ՝ի երկիւղ
սահմանողն այսմ կանոնի երաշատատն կշռեալ
նմանեսցի։ Ա՛յլ տացէ զայս կշռամբուքն մա
քսհել ուր

քուրն նիւթ պատկաց, առ չիջանել անընդարտակ
բար՝ անձեռնհասն բարձրութէն։ Եւ պատճա
պարան՝ առիթ ազատութէն. որով ամբարձեալ՝ ի
կործանմանէ հոգևորական մահուն՝ ապրեցայ
յուսով։ Ոսկ ինձ եղիցի պատգամն այս բանի
արձան փորագրեալ. ամենևին անեղծանելի։
Ար վտիտանակ իմոյ եղիկելոյս անձին մահացու՝
անդադար հնչմամբ հեծութէն լալոյ առանց
լռելոյ միշտ աղաղակէ։ Ի էջի՛ ևսոկերացս քակ
տեցելոց՝ ի հոգևապատեան շնորհ վերարկուին,
անմահութէ ձայնիւ զայս խոստովանել։ Ձասցէ
Եմարմնոյս՝ ի հող լծեալոյ՝ բարբառով իմն ան
աղեղնեաւ ճաճկատեսիդ սոյն պաղատել։
Տէր ողթութէց։ Աղեխէր ողորմութէց։ Պար
գեւք բարութէց։ Որդի բարձրելոյ Տէր Յն՝ Քն։
Ողորմեա։ Խնայեա։ Անդրասկրեա՝ նայեա՝ ի
վտանգս։ Աչնարկեա՝ ի բնակութէիս։ Խոնար
հեաց՝ ի թշուառութէիս։ Տես՝ ի տառապեալս ան
ձեռնհաս ոգենպաստ։ Ձասիր հաղորդել կորս
տականս կարեաց։ Ձ օշարեա բժշկապէս զամե
նայն շուառ ախտից հոգւոյ մերոյ։ Ա՛նկին մատուս
ցես քաղցրութէդ ողորմածին հեծութեանս։
Ա՛ւր ի խորոցն անդնդոց մահուն գերեզմանի
անմահանչելի հառաչմանս։ Ա՛ռցէ յականջս
ամենալուր լսելեացդ՝ ձայն պաղատանաց վաս
նեալ անդամոց։ Եւ վասն վի գրաշխական

Ը ՀՀՀ ՀՀՀ ՀՀՀ

ուսա մահաւն առաակման. ամենաղօրիդ հրա
մանի անձնեմ հաճառով։

Աչդ՝ աղաչեմ զքեզ Տէր Յիս Քրիստոս. հայեաց
յիս ողորմութիւք՝ եւ մի թողացուցանես լինել
անանկիւց ինձ բեղխարայ։ Այլ զմահազեկոյց առ
պանին աղաւաձի անկենդանաւորն թնդման՝
թշուառն թաղման. աղաղակ ձայնի հառաչման
լալեաց՝ քեզ հաշտեցուցչաց. յարդեացես լսել
միայն բարեգութ։ Հոգեաչէր, հզօր, մարդա
սէր։ Այլ հոգիդ զո քարի բնաւկեացէ՝ ընդ հա
ւոյս առնելով ինձ ՚ի ճահաճարին։ Անասցեն ընդ
իս կենարար զո կրից պաշտեցեալ մասունք զի
իքը զաճանդ գանձու զիս պահել ՚ի քէզ. ի՞
նաց նորոգման ընծայեացուսցեն։ Ճառք ան
վանելի զինուց ինձ պատխանեացին. ընդիս յա
րակայեալ քարինք պարսից հոգևոր հնարից զա
րին հալածել զգունդ։ Անարան որ առիս՝ քէ
որ վանեացի։ Ո՞ ի քէ յարիցէ ՚ի լեր իմ պատե
րազմել՝ առեալ զքաղաքն ունայն ՚իզօրաց, եւ զազ
գովականացն գործի ապաճայն, զքեզ տրունիմ
միանձնեաւոր եանկիւրելի պահապան։ Ո՞ ի ե՞
թէ այժմ իսկ կանիաւ արագեալ յառաջ քան
զօրն կառարածի. և անշաւիղ արդելան ինձ պատ
րաստեցէ՝ առաքեմ զաղօթան տրունականացն
գան մահու։ Այլ ի՞ քէ լինայր զիս հնարի կործանել
զծնդրագրութի արարչիդ։ Այլ ի՞ մխիթ

ոչ փորձութեցն՝ արեգակնակիզ վառնիշ խոր
տա ոտ խայտառակեսցէ։ Աթէ ի միջօրէական
մարախոյ. ի՛ հաւատոյ ելս ման աք
բային մ թուքն՝ խաչարար խաբէութեբ լինեալ
կապէս ամաչեցուսցէ։ Աթէ ի՛մ տա գիշ
մանկեսցէ. ապտակն գիմոյ Տղօրիդ ու՛ զնա տատ
տանելն ծաղու ամենազօրիդ Ա՛յ զնա հեգնեսցէ
Աթէ բժժանօք լինէ յոտքի կախարդել խոտա
պղպատուցչիդ զնա չարչարեալ ըմբերանեսցէ։
Աթէ ձաղանօք այպանանն զիս կատակեսցէ.
ձեռինս կապել. եղէգնեն մատուցանել՝ ի՛մոյ
նից զնա տանջեսցէ։ Աթէ մրեսցի զնախատ
փուն գլխոյդ ձորձով պատեցեալ լման ամ
սոյ խաչարականի մտանել ընդ աչս անատնեսցի
կապարճիդ նմին պատահեսցէ։ Աթէ քօղով լու
կեսցէ. կարթն ի՛մարիդ աղեղան փառաց հօրն
ուածս ներից գաղտնաձի՛դ զինուց լինէ արձա
մարտի՛ն զնոսին ընդ կարկեսցէ։ Աթէ հար
դատեսցէ. հայհոյութեն համբերութի՛ն յանձա
կատարիցէ. ի՛մ հաւատոյ երևման զի
մարտիցէ. ի՛ հաւատոյ ելս ման աք
բային մ թուքն՝ խաչարար խաբէութեբ լինեալ
կապէս ամաչեցուսցէ։ Աթէ ի՛մ տա գիշ
մանկեսցէ. ապտակն գիմոյ Տղօրիդ ու՛ զնա տատ
տանելն ծաղու ամենազօրիդ Ա՛յ զնա հեգնեսցէ
Աթէ բժժանօք լինէ յոտքի կախարդել խոտա
պղպատուցչիդ զնա չարչարեալ ըմբերանեսցէ։
Աթէ ձաղանօք այպանանն զիս կատակեսցէ.
ձեռինս կապել. եղէգնեն մատուցանել՝ ի՛մոյ
նից զնա տանջեսցէ։ Աթէ մրեսցի զնախատ
փուն գլխոյդ ձորձով պատեցեալ լման ամ
սոյ խաչարականի մտանել ընդ աչս անատնեսցի
կապարճիդ նմին պատահեսցէ։ Աթէ քօղով լու
կեսցէ. կարթն ի՛մարիդ աղեղան փառաց հօրն
ուածս ներից գաղտնաձի՛դ զինուց լինէ արձա
մարտի՛ն զնոսին ընդ կարկեսցէ։ Աթէ հար
դատեսցէ. հայհոյութեն համբերութի՛ն յանձա
կատարիցէ. ի՛մ հաւատոյ երևման զի

Ա

Հեռի գետէն Ճակատագրի

Յաւուրս մահու հայել զիս խարդախեցաւ. բնա-
կատ էիր ունողիդ՝ զնա ըմբռնեցաւ. Հղթի
ժխտականաց՝ զիս պարփակեցաւ. պատանեցաւ
զնա հերձեցաւ. Հղթի երկամբք վշտաց դէմ
տակաւին զիս վանեալ վիրաւորեցաւ. սուրբ
զանձնիմ ուսուցի. բերումն պարանոցի անտէր
մանելոյդ զնա կործանեցաւ. Հղթի ի տան տա-
ղաւնացուցաւ. Հղթի առաջին ճաշակմամբ
վայրին զիս գոցէ. սուկաւի խորհրդով խաչին
ըմբռնեալ՝ խոպան պարտաւորեցաւ. Հղթի ընդ
վէմ ընդդէմ հնազանդութեան ոչն հրամանի
տէգ զինու միթոյն՝ ի կող սուղծիչդ ադամայ՝

Սրբոյն Գրիգորի

Հել կենդանի՛դդ, Լիլեին մահու՝ զնա՛ մեռուացի։
Լթե խնդասցե ընդ մարդկօրենիս գայթաղ-
ղութե։ կրկին կորասցի կարկամեա՛լ կամնե՛ յոր
ժամ անմահն Ն.Ջ յարուցեա՛լ փառօք ընդ
իւրն նորոգեաց զընա՛ մահացեալս։ Լթե ընդ
լուծանել փուքր կապանացն Հաղար յամիւց ե՛րկ
րեացի դողասցի կրկնեա՛լ վերատին խակոյս ընդ
վերջին շաթայս անզերծ ապչնապին ըմբռ-
մանն սաստկապո՛ւնե՛ յանվախճան առնջանա
բանին։ Լթե ընդ առաջին Հարուածն դո՛
ժուարեացի դո՛յժ կորսեա՛ն յեռնուա՛մ սառակ
մանն անշէջ գեհենին որ պատրաստեալնէ նորայ
Լնորհն Հրեշտակաց՝ նման պատմեցի՛ որ յա՛
ուրն մեծի մեծին յատենի։

Ասկ ինձ ապաւինեալս՝ ի գերեզ Տ՛ Ց՛ միայն
Թագա՛որ ինքնակալ։ զօրեղ արարիչ երկնի
Լերկրի Լաւ զարդուն որ ի՛նման։ Ար գալ
սեանդ քո ակնուն իմ։ և ողորմութե՛ վերկեղծ
ապաստա՛լ յուսամ։ Ի յո՛սա քո անկանիմ։ Լրզ
զարշապարիդ Հեռաս Համբուրեմ։ Ո՛ պարտու
թի՛ս խոստովանիմ։ և զձեղանս Հրապարակեմ։
Աշամբանաց քարայեզ կոծիմ։ և Հառաչանօք
արտիս ասպանամ։ Ի խէթ խղճիս խոցոտիմ։
Լերծով ընկղմ ձեռնձերիմ։ Ա՛ղէ ցօղով արտա
ստացս պըրիմ։ Լերկիւանացս աղբմամբ կիսպանիմ։
Ցաստակեա՛ց օդով ցամաքիմ։ և դառնաշունչ

ԸՀՃՁԲ Հող

Գ. ԼՐԵՔ Ա. ՂՕՔԻՑ

Հողմով շինձանիմ։ Ծախանձանաց քանիս երես
ըլիմ։ Ամօղամաղին հեծուքէ դողամ։ Տաժա
նելի կրնաք տուայտիմ։ Աստղնապատ հոգւոյս
ատառանիմ։ Ինկած մըրկաց ծփիմ։ Ե՛իբախանիչ
ալեաց սառանիմ։ Ինչուր համբաւոյն սարսեմ։
Ե՛յիշատակաւ ահին կորնչիմ։ Ներքսարանօք ատե
նին հալիմ. Ասպառնալեօք մեծին մեռանիմ։
Ուր քաղցրութիւն. քաւիչ. մարդասէր, Աեր
կայնատիտ։ Պաղցրութիւն անճառ։ Օր քարի։
Ո՛ւր սիրտ տեղչալի։ Ո՛ւր ներողութիւն անսահման։
Պատ զի կարօտես յամի Ասուծոյ ընչոյս իմոյ
փրկութիւն մեծի։ Ո՛ւր քեզ ընդ հօր հոգւովդ
սրբով փառք յաւիտեան Ամէն։

Գ. ՈՒՐԱԽ. ԿԱՅ.

Ա՛ղբատին յաւելուած կրկին հեծութիւն ոտ
րին հակողէ առ նոյն աղերս մաղթանաց
Պատ ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛յ։

ՈՅՑ ԿՐՆԱ Օ՛Ի ՑՈՑԺ ԱՐ

դարձ քան իրաւանցն Կրէ Ա՛յ առ իմ՝
քան առ սկզբնահայրն չարեաց սատանայ.
Օ՛ի վասն նր այն սակս յայտնեցաւ՝ զի
լուծցէ զգործս նորին. և վն՛ իմ զի զհնա
ցեալ զպատակերս նորոգեսցէ՝ առեալ զկեր
պարա

Սրբոյն Գրիգորի

պարանիս բոլոր էութիւն՝ կերպին խակուե մեծին
այ միացոյց ինքեան անշուշտ խառնուրդ: Ո՛ր ոչեն շնորհեալ ի բազմացն, եւ ինձ զբովան
դակին երեղ առաւուրդ: Ա՛ր նորայ ոչ երբեք
չարչարեալ, եւ իմ հանապազ պատարագի:
Ա՛ն անդադրդե կենացն, եւ ես միշտ վայելեմ
ի փրկութենն: Ա՛ն վանեալ խաչիւն, եւ ես զո
րացեալ նշանաւն: Ա՛ն հերքեալ ի լուսոյն,
եւ ես միացեալ ընդ փառացն: Ո՛ր ոչ խոստացաւ
հանդիսաւ յերկիր, եւ ինձ զերկինս սեփհականեաց:
Ո՛ նորայն կորեաց զառհաւատչեայ, եւ զինն
առանց խզելոյ յարակայեաց: Ո՛ նա յերամակս
խոզինն արգել, եւ յիս ինքն զօրացաւ: Ո՛ նա
կարճաց յօրինակաց, եւ զիս ձեռն ի նշանակեաց:
Ո՛ նա սողնոց նմանեցոյց, եւ զիս իւրովն անուա
մբ կնքեաց: Իսկ ես զերախտիսն Ա՛ր լքի:
Ո՛ այս քանեաց բարեաց արարողի. եւ զարին զինի
միտեցայ, տալով ընդ նմին յաւտակս դժոխոց:
Ա՛ն անարժանս բարեաց: Ա՛նձիւրս երախտեաց:
Ա՛նընդունակս սիրոյ: Տուառնեք մեղաց ձգեալս:
Յերիկամունս խորոց խոցեալս: Ո՛ճանցեալ ծառս
արմատենոյ: Ո՛ինիս յեղաշրջեալ: Յորեանս հեղ
եղեալ: Սուրհակս ջրեալ: Ա՛ճիւս պատառեալ:
Անիքս այլակերպեալ: Ո՛նմանուիս փոխեալ: Ա՛ր
կանելիքս կիզեալ: Ա՛ղբանիս կորուսեալ: Ո՛ատա
ընկղմեալ: Ա՛րգարիս մանրեալ: Ա՛ինս պատուա

ցեալ, ելիսառս հայրենի իսկուն մեծից յայլ[ն]ս բարձրա-
եալ։ Ընդ հոգւոյդ քո սրբոյ յաւէտ բարձրա-
քո բարերար աճ։ Օրհնեալ, օրհնեալ, և դէպ օրհ-
մուէ։ Ա[յ]սպէս հզօր։ Աղեղնալի։ Ընձեռու։ Տէր յո-
ուէ։ Պատ երանուէ։ Պատ բժշկուէ։ Պատ ողոր-
Պատ ինքն փրկուէ։ Պատ այցելուէ։ Պատ ևաքա-
նուեց։ Եւ ձեռն այցելութե։ Ա[յ]ր դու ապաւինուէ
յոտոյ։ Եւ դրունք ողորմութե։ Ոչ ար պաշտպա
Ա[յ]ն թիւք աւուրց։ Եւ երք ժամանակից։ Ա[յ]ս ուղ-
Ա[յ]ր ոչն բան իրաւանց, եւ ձայն պատասանոյ
մե։ Ա[յ]սպ արկածք՝ եւանդ հանդիպք դատաստանի
եանդ կատարած։ Ա[յ]սպ խէթ՝ եւանդ հատուցու
Ա[յ]սպ չեծուսն՝ եւանդ հատուցանք։ Ա[յ]սպ կործ-
նեալ։ Ա[յ]սուսպ ապաշեալ՝ եւ անդանօր լքեալ
Ա[յ]սպ թշնամանեալ՝ եանդ յանդիման
նախատեալ։ Ա[յ]սպ ձաղեալ՝ եւ անդ
վեալ եանդ կշտամբեալ։ Ա[յ]սպ դարձ
ողջալի եւչ ինչ խրատեցեալ։ Որ ասացն անդ-
նեմք։ Եւ անդրէն խայտառակեալ։ Ա[յ]սպ դարձ
Քան զի միշտ խրատեալ ընդ երկնասղեմի առա
կաւ բաբելոնի ի մարդարէիցն ձայնից անձն իմ
արս մեխեց։ Ա[յ]րս մահու իյարեանց գնդից։
ղեալ իդեմհս աղբեաց։ Աճինըս հոսեալ իկոյ
խալեալ։ Ոչոյս արմատաքի խլեալ։ Ձկեթս հե
աակեալ։ Փայտս ամենևին փտեալ։ Անդրադ
աղաչաղեալ։ Ցարիս առապալեալ։ Խորանս խար
կան սուգեալ։ Տունկս գոսացեալ։ Ներսիս խոր
Վերջ Ա.ղօթից

Գլուխ. ԿԲ.

Ա երստին յաւելուածք կրկին՝ հեծութիւնք ևս
րին հակողի առ նոյն աղերս մաքանաց.
Եւ ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛ստ.

ՈՒՐՈՒ ՕԻՐ ՅԱՏԱԿ ԱՀԱՐ

կութիւնք վերապրեցեալոցդ՝ որք յանծուա
տեն սպառնալիք ինձ ժամանեցեալք.
Օ՛ ի՞նչ պատարեցայց ինորոք ող
բերդութեանց. և կամ ոյժ զցամաքումն
աւուց հեղեղք արտասուացս. Օ՛ ի թէ զբոլո
վականն առաջս գետոցդ յորդահոսան ծաւալ
մանց որ զեղեմ և զերկիր առ հասարակ առաջս
նեն լիապէս բաւականութիւնք բաշխեալ ամի,
և զբղխումն երից խրթանց առ աչիմ եղեալ,
զանձինս մեղաց զսաստկութեանց զբոց զովացուցանել
ոչ բաւականացին. Եթէ կամ մարդարէիս ընդ
ընձականութիւն կրկին ինձ լացի. գլուխ ջուր
բազմութիւն և ճրագարան տեսութեանց կերպիւ
աղբերց կաթսականք՝ զբեկման ոգւոցս ջախել
զ վտանգ ոչ ձեռնարկեացեն. Եթէ ոչ եղերա
կանք ջայլից համբերէն բանահիւսից կանանց լալ
կանաց, ի սիրտ և յոգի վերաւորելոյ զաղէտ վը
տանգիս ի յերդ արկանել և կամ ինուագս ձայ
նից բերել. Այլ օրն լինելութիւնք նզովեալ. Եւ չ

ցեալ։ Ա՛է դիմաց եւսու զգուշութիւն. եւ՛չ մի՛
ման՝ , որով օրինադրին մասնակից գասցեն ցանդի
ուիրանն կենդանարար . անմահացուցիչ։ Ա՛է կատուցի յամրութիւն որմոյ՝ եւ՛չ
ձեռանն աճուրդն խոովութիւն կերակրոյ պատրաս
տեցայց . Ա՛է հաստատի յամրութիւն որմոյ՝ եւ՛չ
ձեղունն յարիւց ձգեցի՛ որով՝ իշնչմանէ մըր
կաց օդոյ պահեցայց։ Ա՛է համբարեցի՛ նշխարս
պաշարաց՝ իյուղին անհզօրական , որով զառաջնոյ
սովին իմ քաշկինցից։ Ա՛է հանդերձաւորեցի
վարուց մաքրութեն՝ , որ զնորոգութիւն ինձ երաշ
խաւորէ։ Ա՛է եւսու զննութեն հաշիւն՝ ի
կենցաղոյս Ճանապարհի իմոյ մատնչին՝ , զի՛ ի
դատաստանին ձեռանէ աստէն իսկ փրծայց։
ցեալ։ Ա՛է դիմաց եւսու զգուշութիւն. եւ՛չ մի՛
ման՝ , որով օրինադրին մասնակից գասցեն ցանդի
ուիրանն կենդանարար . անմահացուցիչ։ Ա՛է կատուցի յամրութիւն որմոյ՝ եւ՛չ
ձեռանն աճուրդն խոովութիւն կերակրոյ պատրաս
տեցայց . Ա՛է հաստատի յամրութիւն որմոյ՝ եւ՛չ
ձեղունն յարիւց ձգեցի՛ որով՝ իշնչմանէ մըր
կաց օդոյ պահեցայց։ Ա՛է հանդերձաւորեցի
վարուց մաքրութեն՝ , որ զնորոգութիւն ինձ երաշ
խաւորէ։ Ա՛է եւսու զննութեն հաշիւն՝ ի
կենցաղոյս Ճանապարհի իմոյ մատնչին՝ , զի՛ ի
դատաստանին ձեռանէ աստէն իսկ փրծայց։
Ա՛է լուծք ձեռնին օրհնութեք մատեայ յանդի
ման՝ , որով օրինադրին մասնակից գասցեն սրբոց
ցեալ։ Ա՛է դիմաց եւսու զգուշութիւն. եւ՛չ մի՛
ման՝ , որով օրինադրին մասնակից գասցեն ցանդի
ուիրանն կենդանարար . անմահացուցիչ։ Ա՛է կատուցի յամրութիւն որմոյ՝ եւ՛չ
ձեռանն աճուրդն խոովութիւն կերակրոյ պատրաս
տեցայց . Ա՛է հաստատի յամրութիւն որմոյ՝ եւ՛չ
ձեղունն յարիւց ձգեցի՛ որով՝ իշնչմանէ մըր
կաց օդոյ պահեցայց։ Ա՛է հանդերձաւորեցի
վարուց մաքրութեն՝ , որ զնորոգութիւն ինձ երաշ
խաւորէ։ Ա՛է եւսու զննութեն հաշիւն՝ ի
կենցաղոյս Ճանապարհի իմոյ մատնչին՝ , զի՛ ի
դատաստանին ձեռանէ աստէն իսկ փրծայց։
Ա՛է լուծք ձեռնին օրհնութեք մատեայ յանդի
ման՝ , որով օրինադրին մասնակից գասցեն սրբոց

ցայց փախչել ունողէդ զուցէ կալցի զնս վիշա
դատան բանակաւն աբխրոնի։ Արդ եթէ յանդգնե
ա եբաց զկուիրդն ըմբռնողական ևեկու ըզ
ասացեալն։ Իսկ եթէ յատակ խորութե՛ բերկրի
բարձից։ Օ՛ ի եթէ ՚ի ձեղոնն բարձրութեան
Ելա կամ յոր ըղձալիան դիւրութի՛ ձեռն համ
Ելա զի՞նչ յանդորրութի՛ ծփանացս նկատեցից։
Ելա կամ յոր վտահութի՛ զաչս իմ յառեցից։
կամ ո՞ր արդեօք զգաշտապարս ոտին կառուցից։
լուսաւորութի՛ յուսոյ կենաց խառնեցից։ Ելա
Եւկամ ընդ որ քանեցի ատրակուսանաց խաւարի
զի արդ առից միխթարութի՛ այս քանեաց վշտաց
մտին հարսանեացն աւասիկ փակի։ Ելա արդ՝
կացայ՝ եզէկթ վարուցն վերստին լքի։ Եդուստն
հուսն ահտու ննջեալեմ։ Եատադնապ կոչողին փո
ղոյ ստիպէ։ Օ՛ զարդ հարսանեացն կրկին մեր
Եւ զիշերոյն մեայլ աննշոյլ։ Ինչիր
խաղ ողորմութե։ Եգ իշերոյն մեայլ աննշոյլ։ Ինչիր
բարեաց։ Ա՛աքրութե ծաղիկ ոչ ունիմ։ Եւ ոչ
ոչ ժամանեցի՝ Եահա տարակուսիմ ունայն ՚ի
Կանուխն ոչ կապաեցի պատուղ՝ Եանապանին Օ՛
զինուածեամբ՝ որով զճակատն յարդարեցից։
ոչ զգեցուցի զբահիւք։ Եւ ոչ զմարտիկս սպառա
ի պատերազմիս վտանգէ զերծայց։ Օ՛ երկնաւոր
որութի՛՝ Եւ ոչ ահեկին պարածածկութի՛՝ որով
կանդ պատասխարութի՛։ Ա՛ն աջոյսիմ զինու

Գիրք Ա. Ղեւթից

պըն ահագին։ Ա.Թէ ընդ դազանս ինչ Թաւխա
ռեցայց՝ արագուն[ք]ըն խանդրել զվրէժ սատղին
առաւել առխ՝ քան երբեմն զեղխէին առ մատ
աղ մանկունս բեթելացիս քրմդիս։ Ա.Թէ
յամենատարած օդոյս պարզուն[ք]. այն եղև եդիսպ
տացոյն խաւար շշափելի։ Ա.Թէ 'ի Թուդհունա
բարձանց. նոքա են կուշեցեալք խոպանդն զոհին
բռտարայ դհականցն։ Ա.Թէ 'ի տիարան խիղախե
ցից. վասն[ի]մ 'իպ[ի]ծակացն. ևզի պիտոյեն ինձ
առիւծունք։ Ա.Թէ յարշ[ի]ցն պատառոտողաց ապ
րեցայց. մ[ա]ժեխքն արեան ծարաւ[ի]քն ինձ պատա
հեսցեն։ Ա.Թէ յանհոգս ուրեք նստիցիմ մըժ
ղունք անարգապոյնք իբր ցնցուղս հրոյ եռացման
զինև մաղեսցին։ Ա.Թէ յեղջերս վիեղջերոյ փախ
նուցում զերծեալ. նիւսն ձիրանք աղիաքիսց
ծնոյն մարմնոցաց՝ զի[մ] կեղեքեսցեն։ Ա.Թէ 'ի
սենեակս շտեմարանաց խորշից ոզնեալ անփո
փիցիմ. տաղակատեսակ պարշուԹի դորտոյն
մեղացն օրինակքն զիս զազրացուսցեն։ Ա.Թէ
'ի վայրս ինչ անդաստանի լացեալ զեռեղեցայց.
շարք շանաձանձոյն տարմից զինև պատեսցեն։
Թողուցեմ ասել զխառնիճն ԵՒզջորեակն զզօրն
զօրաւոր. ընդ Թունաւորն Թրթուր. և ընդ
անկենդանական երևիլն, հանդերձ ջրակարծ
կարկտիւն ԵՒապականազործ եղեմամբն. որ առ
աջաց տեսիլ ապազինք ԵՒնուաստազոյնքեն, բայց

Սրբոյն Գրիգորի

յակնարկելն ա՛յ յաւէտ դուռոզաբար ուժգնութե՛ն
հարին, հանին, վանեցին զՀպատոն, ամբարհաւ-
աճութի՛ փարաւոնի բռնութե՛ն բուռն դա՛ս
զանին յաղթօղ վիճակաւ։ Որ են իերպարանք
թաքուցելոցն կրից լիուղաց անձնականացն անե
րևութից եդիսատացոյն անօրէնութե՛ց յոդի
ւ՛ի մահ առնջողաց գաղտնի՛ վնասողաց։

Այլ դու ամենազօր արարիչ բնաւ՛ից Տէր քո
լորից ի յաւետեանն հանդիսացիր հերքել զնոսա։
Ա՛ռ ինձ ողորմեա՛ կրկին զթութի՛ձեռն մատու
ցեալ փրկութե՛ առաքութեցեալ, կոչմեալ,
վարանեալ, ի մա՛հ պատեալս։ Օ՛ի դու միայն
ճանաչիս Ա՛ձ փառաւորեալ միշտ ընդ Հօր Հոգ-
ով սրբով յաւիտեանս յաւիտենից Ա՛մէն։

Գլուխ. կթ։

Աղերսին յաւելուած կրկին հեծութե՛ն նո
րին Հակոդէ առ նոյն աղերս մաղթանաց

Բան ի՛ խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛ծ։

Ո ԱՐԱ՛Ծ ԱՅ՛ Օ՛Ի ԻՋԵԼՈՆ
մեծիդ ևամենահնար արուեստաւորիդ
իմս եղանութե՛ ան ևայ. իբր ի՛ բերայս
ընտրութե՛ փութոյ քո սիրոյ հանապազ
եռամ. ևս՛ երբեք պարզիմ։ Ա՛յլ
խառնիմ զուգիլ ևս՛ ևս միանամ։ Ա՛յս զուր
քձղ արծա

Գ. լուք Ա. ղօթից

արծաթադործդ երկնաշունչ իմ Ճարտարապետ՝ ի
անուշնա վաստակեալ առիս աշխատիս . ըստ մարդ
դարձին յայտնի առակին և յարուքիւնս իմ ոչ
հալեցաւ : Օ՜ որ ինձէն մոլորեալ չարաչար՝
լուր զնեալդ դիւաբախ ինձ ողորմեալ . յան
դգնեալ անկարգս խօսիմ . զինս զպարտիս աչե
ցուցանել . քան հաշտութիւն ինձ
կազմել : Այլ զի մի անընդել դիպուած . և ան
կիրթ պատահումն . և ան հաճ սասր հանդիպումն
պատրաստութիւք հանդերձելոց տանջանարանացն
լինիմ երևեցին . ամենևին անմոռաց պահեաց
աստստին ի յիմար մարմնի նշխար ինացուածոց
նախանձ անիծիցին . զոր ի փոքուէ տարրէ ան
արդ՝ զմեծնէ ուսանել : Քան զի խաղալն լինի
նաբերական՝ գիւտք յորովայնի , բոտոտք ձա
պուկք շարժողականք և ազգիք : Որ
դունք աղեաց՝ դաղտնակուրք : Խաղաւարտք՝
հրակայծակք : Այլ բիծք՝ բոցակիծք : Այլ ան
լիծք անկերպարորք : Այլ երամակք ոմանց քրտ
նաճինք , զազրաթորմիք՝ կսկծեցուցիչք և մար
մաջղականք : Ասպատակք այլոց վայրենեաց .
ըստ նմանութիւն դիւաց դիշերամարտից՝ և մինչ
զէն բարբարոս դնդից խաչարարսից . և դ
զանութիւք քանասէր դայլոց արաբացւոց կորա
կիր դնացիւքն արջմաթուլր դունդն կրկնապա
տյոր կռած դ կոյաչն որ զօրէն ունի խայթոցմ

կարճել. եթէ դժնդակ փշով խոցոտեալ ճճին
ձգեն զարեանն խոնաւութիւն. և յանկողինս մահ
ճաց հանգստեանն վաստակս կրկին ցուցանեն:
Եւ կարկառեալ ուրուք զձեռն հատուցանել
զհատուցումն նոյն նոցին. վաղ վաղակի զգան ըզ
միտս վտանգին զոր ազդեն մարմնոյն: Եւ ան
դէն իսկոյն լերկամարմինն փոքր հասակաւն եթէ
թևաւք իմն թռիչս արձակեն. և ըստ մարախի
ձևոյ ոստոստեալ այսր անդր տարաբերին:
Եւ ըստ բազմապատիկ նենգութեանն բարոյ դա
օղ աղուեսուց՝ խորամակեալ խուսափին՝ ի պա
տուաճս բազմաց ելից. զի յերկիւղէ մահուն
ապրեսցին: Եւ այն քան չքոտի և ան քաստ
անձամբքն՝ ոչ միայն զուսմիկս և զխառնիճաղանճս
այլ և զթագաւորս հզօրս և ահագինս փախուցա
նեն հանեն տարագրեն՝ իդեաստիկոն յարկի ապա
րանիցն բարձրութենէ. և կամ՝ ի բացի քննակեցու
ցանեն: Քաջք արանց արեաց որ իշխեցին
ամբոխից՝ և տիրեցին ժողովրդոց՝ և տուին ըզ
քաղաքս ազգաց՝ զպատուութիւն կուրեանց զօրաւոր
ձեռունն ինքեանց վկայեն՝ թէ քան զի ոչ կարա
ցաք՝ ի դիւմի՛ հարկանել վերկեցան բռնութենէ:
Ա՛ն այնորիկ խոյս տուեալ հասաք յայս տեղիս:
Եւ զի՞նչ ինձ զնիզուննդն և զանկածից ծաղ
րականաց ոմանց դոյութեց՝ ի կիրարկանել՝ որք
զօրիղ և ան տեղեակ չատագովքեն Աստուծեն

Ողբ Աղթից

Յիշատակել ինձ զհանդերձեալն, որք մարմնոյս անօրինեալ ընծային պատուղք դառնութիւն։ Ընդ որս և եկամուտ սատակչականացն ախտիցդ գիւաք. և կերշայն կոյսք անողոքելիք։ Ծորոց ջի զերծանիլ քան եթէ հարկաւոր մարմնոյն վտա նդի զապագային սոքօք խնամատարել։ Եւ ոչ տեղիկ դանել ապաստանի՝ փախստեամբ անկա նել առնն։ Այլ առանց կամաց քումդ ակնար կութիւն և մարդկային կարգ և հնարք վերիպեցան Ասէ դու բարերար՝ զամ ունիս բաւականապէս զկենացն հնար եթէ կամեցիս։ Փրկել նորոգել քաւել, բժշկել և կենդանի ծել։ Եւ քեզ փառք յաւիտ յաւ հանս յաւիտենից Ամէն։

Պատմ. ՃՀ։

Ա երասին յաւելուած կրկին՝ հեծութեանց ո րին հակուի առ նոյն աղերս մատեանաց։

Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստ

Ո ՎԱՆՆ Ջ ի ՀԱՄԱՐԱՐ

Ձեռ զընթացս բանիս ի փոքունց ասաի՛ երկ
յայնոցէ հանրելոց ընդ գոյսեղելոց՝ ի մեծա
գունից տեսակս-տասից զաօնել ի հանդէս
երաւանց ահաւորիդ անաչառութե։ Որ զի թէ

Սրբոյն Գրիգորի

Մերձաւորագոյնք էին նմա իբրև զնախաձանօք
հայրապետութենէն. և կամ մանրագոյնք ոմն մար
գալէան։ Կամ անբծագոյնք իբրև զարտաքերեալն
Կամ ընտրելագոյնք ոմն մարտիրոսան. եթէ զու
մարդասիրեացդ աննուաղ բարիդ Աստիսփոխ
խնամակալութիդ. և անպակաս ողորմութիդ.
ընդունայնէ լինիմ փրկութենն առ Ի նոցանէ։
Ո՞ վ թէ առ նոյն ինքն աբրահամ ձայն արձակի
ցեմ իբր ողորմագին առակ ընչեղին ինձ վարդապե
տէ. Ի տապոյ անտի պապակեալ. կսկիծիմոյ ջըղ
ձչ բաւականանայ՝ քան զի Աստ փակեալ ընդ
կարեօք հատարակաց անհնարութենէ։ Իսկ եթէ
առ մովսէս՝ Աստ զգաճեալէ տկարութիւն՝ որ ոչ
զօրեաց առնն փրկութենէ որ զհայթայթանաց կր
կուտան Ի պահպանուեաս աւուր ժողովէր։ Իսկ
եթէ առ ահարոն. Աստ ինքնին իսկ կարօտա
ցաւ մաղթողն։ Իսկ եթէ առ դաւիթ. Ի մէջ
բարեացն առաւելութենէ ըստ գտեալէ Աստ։
Իսկ եթէ նոյ՝ Ասյոբ՝ Աստանիել. զայս եզեկի
էլ մարգարէ մեկնեաց. յանուանէ իսկ յիշատա
կեալ զնոսայ։ Եւ զայն ընդ նոսին իբր Ի դէմ
մաց այ աղաչեալ. կենդանութեամբ ասէ Տ՛ն
եթէ ոչ ապրեցուսցեն զուստերս և զդստերս
իւրեանց Ի բարկութենէն որ հասանիցէ. բայց
եթէ ինքեանք միայն ապրեսցին։ Իսկ եթէ
առ պետրոս վէմն հաստատ Ի քրիստոս խնամոց

խոնարհ խիթացեալ. եւնա ընդ կրիւք իմն դրա
եցաւ։ Թողում ասել զբազմացն դուռնարուս
թիւն խոնարհեալ առ կարիս թէ եւ յաճախ երջա
նիկեն։ Ընդորա եւ յոյժաստուածն մարդարէն՝ խնդ
Ա. Ճառաքն սպասաւորութեամբ՝ մարդկօրէն դայթակ
ղութիւն ինայ յոլովից անթարգմանելի. թէ եւ՝ի
դէմս իմն մեկնութիւն ձեւակերպեցին։ Այսքան
զի ջափեալ սահմանեցաւ զօրութիւն փրկութեան
մարդկան. Ուցուցանն նոքա ողորմեալք բարերա
րի՛դ. եւ զօրացեալ ամենակալի՛դ. Կոչեցեալք
պաշտպանողի՛դ. Եւքաւեցեալք Հնարաւորի՛դ։
Շնորհեալք ապառեցուցչի՛դ՝ եւ բժշկեալք ան
ախտականի՛դ։ Կենսակործեալք անապականի՛դ՝
եւ լուսաւորեալք նորոգողի՛դ. Ա. յսու Հեռա
դիտացեալ զսակն որ քանութեանց Հոգածին քնու
թեան. որք միխիթարեն օրինակաւ նմանաբար
Հարազատապէս վհատութեանց յուսահատելոց։
Ա. Հա առ քեզ դիմեցից որդի այ կենդանւոյ քո
օրհնեալ յաւի։ Անանձանդ զի զառակն ա՞
զդակից այսմ մաղթանաց աստանօր յիշեալ. զվե
րադրելոցդ բան վերստին արդարացուցանէ։
Ասուիս ըստ խնամանոյ ուժեղն երջանկի՛ անկա
նել՝ի ձեռս աՆ՝ եւ մի՝ի ձեռս մարդկան. զի ոչ
մեծութիւն նր. և ողորմութիւն նորին։ Այս այս
բան թէ ազդաւթիւն իմն գծագրէր. որ զերթ
քամասեան Հարուածն Ա. Ճեան առաջի եդեալ

ընտրեաց ինքն կամաւորաբար զդատակնիք մահ
ուն սատակման։ Եւբր զկենդանի Քրիստ։ Ճա՛ռա
տոյն յաճախութիք՝ քան զերկուսեան եւս այլ փոքր
կուսնս՝ որք սանչելեան Հռիփ ոդորմին։ Սակայն
Հիմն օրինակութիք քանիս պատկերի Ճարակե
ցեալ։ Հնարս կենաց կորուսեալս անձին ուշ
այլայլեալ յարմարուէ։ Ո՞վ ուշ եթէ զվերեալն
նուաստացուցանեմ՝ ի մատենի այսր ողբերդուէ
առանց որոց ուշէ մաղթելատ Ջ՛ր։ այլ զվերկողին
անուն պակեմ՝ եւ զշնորհն նորին առ ամենեսին
բարեհաճակեմ։ Եւ զենաւ՛ինն բարձունան ի Թո
ւիչս վարուց՝ խոստովանիմ։ քանիս պայմանաւ
յաւէտ կարօտեմ ողորմութենն Աստուծոյ։

Ո՛հ դու կեանք։ Ո՛դու փրկութիւն։ Ո՛դու
բժշկութիւն։ Ո՛դու անմահութիւն։ Ո՛դու երա
նութիւն։ Ո՛դու լուսաւորութիւն։ Ո՛պա ինձ ան
դորը ի մեղացս աշխատութեց։ զի և քեզ լիցի
հանդիստ ի միտաւոյս հեծութեց ձանձրա
ցուցիչս թախանձանաց։ Ո՛ր ուշ այլ իւիք՝ քան
Թե փրկութիք մարդկան պարարիս։ Օրհնեալ
յաւիտեանս Ա՛մէն։

Սբ. Պետրոսի

Գլուխ. ՀԱ.

Աչերսին յաւերժաց կրկին հեծութեանս ոս
րին հակուի առ նոյն աղերս մաղթանաց
Նան Իմաստից սրտից խօսք ընդ Ա.Յ.

Ի ԿԱՆՆ ՕՐ ԻՐՕՑ ԸՆԻԿ

քըն Լիառատ-ողորմելըն սրբոցն պարք. յո
րոց ոմանք գոյն ինչ գթեցին՝ և յաձա
խադունս հաստատեցան։ Փոքունս սաս
անեցան՝ և մեծագոյն վառմամբ նշուլից
հոգւոյն մաքրութիւն լուսաւորեցան։ Զորոց մի
նըն՝ զյանգուածոյն յայտնէ զհաստարակաստեղծն
սիարտութիւն։ Իսկ միւսն՝ զերարանդն քան զզ
բնութիւնն օրէնս վարս Լառաքինութիւն հրեշտա
կականս։ Այս արդ նորաժար օր հնեալքեն ամենիւ
խան բերանոյ Ընծուեր հօրն Քրի։ Ընտրեալք
առաքեալքն, խնկեալքն, Լբարեբանեալքն։
Լբրև զանգաման Քրի պաշտեցեալք. Լբրև զ
Թևանս հոգւոյն սրբոյ յարդարեալք։ Զորս
չիք ինչ նշմարանք. Լկամ գիւտք խաչարի. այլ
ամենևին անկեղծուի. և լուսաւոր արդարուի։
Այս որ քան մարդկ, զմարդն այ. այ նմանեցու
ցանել։ Լրիսք պարկք՝ Լանպատկառելիք։
Սրծնք բարձունք՝ Լան խոնարհելիք։ Կեանք
զգաստ՝ Լանբասպանելիք։ Պաշտօն առ Ընծ

Լ Ր

քՀՀՀ կարծր

կարծր և անպտուղ արհեստք։ Ընթացք արիականք
և անկասելիք։ Ո՛չ մարտուք թէ միտքն և անձն
դիւել։ Ոչ մոգութիւք զօրեղ և անհնարին։
Տեսաւորութիւք պայծառ և անապական։ Լման
տասկրութիւք վերնական և անկոխելի։ Պատկեր
մարդուբ և անաղարտեալ։ Օ՜ որոց կերպարանս
և զիշատակս անուանեցին աղաչել՝ ձեզ իսկ վար
դապետեաց։ Եւ նոքօք հայցուք ի՛մեզ խոտո-
ւթիւն արարչիդ բան լուսաւորեաց։

Լանք բանիւ հաշտեցուցիչք այ։

Ես անպիտանս յամէ. և որ քան բան
զօրէ պարսաւեալս։ Որ մինչ դեռ արթ
ունանամ նիւթեմ։ Մինչ դեռ զգա
սա երևիմ թմբրիմ։ Ի բարեպաշտելս խոտո
գայթակղիմ։ Մինչ դեռ աղօթեմ և վրիպիմ
Ի յընթանալս խոտոր. և կասիմ։ Յարդարանալս
իմ։ և ամեղանչեմ։ Ի խաղաղանալս իմոյ. ամբո
խիմ։ Մինչ դեռ արշաւեմ առ ի յեղեռնեան
հակամիտեմ։ Ի ջունեին իմոյ. ընդ կրունկն
դառնամ։ Ընդ լուսոյն մասին և խաւար
եմ։ Ընդ քաղցրութեն ճաշակ. օշինդր խառ
նեմ։ Ընդ կուռս բարեացն. չարիս հիւսեմ։
Ընդ կանդնելն. և կրկին դլորիմ։ Ծաղկիմ.
և չքնեմ և առ

Սրբոյն Գրիգորի

Ես չպաղաքերիմ։ Ասեմ, ես առնեմ։ Ասա
ռանամ ես կառարեմ։ Ասեմ, ես վճարեմ։
Արիառեմ, ետնդրէն ամիռնիմ։ Յուզանեմ
ես ընծայեմ։ Ներձեցուցանեմ, ես մատու
ցանեմ։ Ճաշարանել խոցուածոյս, անդրէն վի
րաւորիմ։ Հաշտեցուցանեն, վերստին խռո
վիմ։ Ո՛ւր հանդիսանամ, երբաւմբէք սպան
նուրիմ։ Գրիմ, և խոյն եղծանիմ։ Կաշ
եմ, և խղճին թուլանամ։ Ականիմ, և հան
դիսան ոչ ժամանեմ։ Արգիմ, ետարձեալ սա
նիմ։ Ընանիմ, և կրկին հերուս։ Ճարս
նակիմ ասա, ետնդ խաղրնհոսիմ։ Բարդիմ,
ետնդէն ողջրիմ։ Ինձն արկանեմ, ես գլ
խաւորեմ։ Սակաւ վաստակիմ, երբեմն վատ
նեմ։ Գոյդն կանձեմ, ետնթիւս սպառեմ։
Այլ խրատեմ, ետս ինքն անհնազանդեմ։ Ինշա
ռասանիմ, ետրբէք ինձմտրտունքն գիտուքն
ոչ հասանեմ։ Հիմնեալ էարիան, նոյն չափ ար
ձարձեմ։ Սուղ ինչ քաջալերիմ, ետաւետեալ
պէս լքանիմ։ Արիմ, երկակ երկակ առ նմին
մեղկիմ։ Այս կարկառեմ, ետայն պատասխանեմ։
Խլեմ զեղիձն, և տատանակ անկեմ։ Ընդ ամ
բաստնեն, ետայսրէն քերիմ։ Ատանեմ ինքն
պաշտնէն, ետանտուստ ազատաւ եղանեմ։ Գամ
սակաւիկիմ սպիտակ, ետրանամ գտառնամ քրդն
աւելին ետացեալ։ Ասեմ զիս քեզ գաւանել,

Ստպ

Գ. Խրբ Ա. ղօթից

Աստանաղին նուիրիմ։ Ընդ յանդիմանս լինելն
Աթիկունս դարձուցանեմ։ Ամաքրիմ, Աայլ մր
Ձառիմ։ Լուանիմ, Անուիին զազրանալ։ Կեր
պարանիմ զդատ թին, Աղօրծք զսաճուղայն
կատարեմ։ Ընդ ըմբամբք ճշմարտեմ, Աստեմ երի
կամաբք։ Ա.Ջուս մատակարարեմ, Աշհեակ
կողմանքս աճերեմ։ Ընդ երկրագործութեան
ցորենոյն, որոմն սերմանեմ։ Ի բարձրագոյն
խմաստից, վայր իջեալ ես ինքն գառանիմ։ Ընդ
եշտականամ յերկնս, Աի խորհուրդս դիւանամ։
Ստատաւիմ ի յոտս, Աև իմ՛ոս ատտանիմ։
Սուտ ձևանամ, Աիրօք խոտորիմ։ Կեղծաւո
րիմ արդար, Աարդեամբք անբարշաեմ։ Դա
սիմ ի պարս հեզոց, Աընդ այս կաքաւեմ։
Ի մարդկանէ գովիմ, Աի տեառնէդ պարսաւիմ։
Ի հոգածնեցոց երանիմ, Աչոյդ ոգոյն լուսոյ
աւաղիմ։ Ստաճոյանամ յեռին ուսկին, Աթա
գաւորիդ մեծի յաչից ելանեմ։ Ո՞ատեան
դատաւորին թողեալ, խառնակրօնիցն աղերսեմ։
Ստերքեալ ի վերհիցն՝ սոսկականացն սպրդիմ։
Անրմնով արտաքոյսա պճնիմ, Աանձամբս երկ
նիս ճայիմ։ Ստաւորիմ դարշն հատա
տել՝ Աուխտակորոյս արտաքս մերժիմ։ Ա.յսօր մա
քուր հոգեկիր, Ավաղիս մոլի խելագար։ Ո՞ւր
իմ պատուերն լքեալ՝ թեւատրուճ օձին հետև
եմ պատրեալ զօրապետ՝ Աի վաթսարապոյս ըն

քարամբք բանից կուշտձգ զանգթուեն իմ չարիս կրինե։ Ա՛ծծն մարդ-
ակղենահայրն Տա՛ւտոց՝ ի յոտահատուեն վայրի
կուտամբուի։ Ո՛ր արդ՝ ոչ բրիցեն փրկուիքն։ Ո՛ր
նուէք։ Ո՛չ զնչոյս տուր Աստուծոյ այլ զանիծս
իմ զբնաւն աստուստ ի յանձին զնշանակ ամբաստա
ուպ Աւետչին առաքին Տնոյն Աստղեղինին։ Ո՛ր ուն
Աստուածածն նախանձու նորոյս ադամոյ երկնայնոյ
Ա՛չ անխայեր՝ ի խուխս նիւթեալ գեհենին։
Ա՛ր եթէ պարտէ զաստուածն աստանօրաստել՝ ան
օրինեալս անձին նախատինս՝ ա՛յժ գրեմ, գրեմ
հեալս։ Ա՛ն հանդերձելի կործանեալս։
ծելի շնջուցեալս։ Ա՛ն կազդուրելի խորտա
ն պատուաստելի հատուածեալ։ Ա՛ն արծար
Ա՛նողքելի տանջեալս։ Ա՛նիրկելի մատնեցեալ
դերեալս։ Ա՛ն ձեռս Աստուածեալս։
Ա՛նմխիթար տրտմեալս։ Ինքնադրա-
Ծեալս։ Ա՛նմխիթար տրտմեալս։ Ինքնադրա-
դարձ տարագրեալս։ Ա՛ն գղջական զատա
նամով՝ ի չարէս։ Ա՛ի շա անատակ որդիս։ Ա՛ն
դասատուս կամաց՝ չարաչարս հերկեմ։ Փո՛յդ իսկ
թիւ՝ ևարհատրաք զարհուրեալ զարքնուամ։ Ո՛ր ան
լոց բազմեալ՝ ևխեղեղից կցորդիմ։ Ա՛նչեմ խե
ևընդ երեկան ունայն դեղերիմ։ Ի յաթոռս ծե
Աստուած իմ զբնաւն աստուստ ի յանձին զնշանակ ամբաստա
խասխմ։ և՛ի պատասխանուքեն պահու պապանձ
ժամ վարձուն անմահն եղանեմ։ Ի բացուստ ձորումն
կրկին։ Ո՛ ծանրութե՛ աւուրն քառնամ։ և՛ի
Սրբոյն Գրիգորի

Գիրք Ա. ընթից

Ա.րին բարեփառ՝ պաշտելին նիզակաւ՝ ի մահ սա
տակէ։ Պատիեր ճշմարտին՝ ընդ աքսորու հայհոյ
նիւ ջնջէ։ Ա.ծարեալն վերհից դաժիլթ յարագոլա
ցըն վերիժուց մատնէ։ Ա՞րդարեաց ին տեսա
նողն՝ ընդ ամաղեկացւոյն առաջի ած սպանանէ։
Ա.խանձաւորն այ՝ երկնաստեղից քոցովն վառ
նէ։ Սուսերին լրտես Աստրոյս սկիզբնն՝ հեծա
նոցին ընտրութիւն հոսէ։ Պետն առաքելոյն՝
ընդ սափրեայն՝ ի կենաց զրաւէ։ Ո՞ արմանա
լին քննութիւն հոգւոյն. քուրմն մահու ինձ
ընդ կենացն քարող իսաւնէ։ Ա.րդ՝ անաչառ
եւիւ. կամեցաւ երջանկացն. եւ ժդնութեան
հրամանի վերնոյն արի սպառազէնք։ Ա.ինդ հրեշ
տակացն եմարդիւկ։ Ա.ինդ սիեզերաց յերկրի եւ
տարերց։ Ա.ինդ անզգայիցն՝ եշարժողականք։
Որովք դատեալ միշտ լինիմ տուժիւք լկանոց
յօրինակ եւ յիշատակ սոսկալեացն ապագայից։
Ի՛զր հոլմով փոխորկի ալեաց յատկեմ մրրկեալ
կենացս վտահութիւն ինայ անկայուն՝ ի հաստատ
ութենց։ Ո՞ր եթէ զք իմաստութիւն ինքնին
առեալ խուզեցէք զլուղակացն բազմաեսիլ զա
նաղանութիւն. զմանուկն փոքունս ընդ մեծամե
ծացն դասեալ. որ առանց թուոյ և քանակու
թիւ համարոյ թինդս առեալ անբաւ երամոց.
եռան, զեռան, սլանան՝ իմարմնիս ծուլու. վկայ
եսցէ և հաստատեսցէ. ճշմարիտ լինել զասացե

Ա. ՀՆԴՆ։

յայր խոստան։

պատիւ և խշհանուի

Հոգւոյդ սրբոյ փայ-

ՃՃ եղեալ։ Եւ քեզ ընդ Հօր

աթոռոյս։ Եւ քո քեզ ընդ Հօր

ուժգին հեծութեամբ յոտս տան

հեր միխիթար դառնութեամբ վշտաց

դառ բանիւ ի հոս անուշիզ։ Ընդ

փրկելոյ։ Ընդհատ զխոստովանութեամբ այնչա

դնող էքնաղ ապերեաւ ընդ մարդարէին

թէ այր մատենին։ Չէն ի խորոց մահուս ան

տաւ՝ ողորմաղեղս թախծադին ձայն ողբերգակրոյ

Երեցիս աղօթս հշտամատոյց զայս նոր ընծայ

նոյս դաղանեաց ամօթոյս երկրակենցաղս հինից։

խափանեայ զաւազակ լեռնան անդամս ուրուակս

մեծիդ ամենակարող բերդոյ սատանայի։ Աստակեաց

վայրագութեամբ։ Ընդհէն խաղաղութեամբ հրամանաս

հատոյ երասանաց ըմբռնման՝ զընդեաւ մատցս

շարժմանն սրտիս խռովուէ։ Ընդ ոտնեայ ի սանձ

ւոյս ծփանաց։ Ընդձանացոյ զծալսն մոլեգին

էրոյ։ Աստեայ ի ձմեռնամբոխեալ ալեաց հոգ

լեալ։ Ընդքննին։ Ընդձառ։ Ընդհաւիջ։ Ընդ

ի կենդանւոյ միածին որդի։ Չզօր։ Խարձ

Խարի։ Ընդունաւոր։ Անդաստէր։ Ընդ

Ընդ դու ինքն օրհնաբանեալ անանց թագաւոր

լոցս բանապրութեամբ։

Սրբոյն Գրիգորի

Գլուխ. ՀԱ.

Ա երանին յաւելուածք կրկին՝ հեծութեանց նո
րին հակոզէ առ նոյն աղերս մաղթանաց։
Բան ՚ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա.յ։

ՅԱ՛ Ա.ՀՄ՛ ԶՆ՛Օ՛ ԱԱԼԱՄ

ոմ եկեղեցիք միանձանց. Լաշակերտու
թիք կրօնաստանաց։ Որք
մեր կամարմին մաոանցդ
էեռօք. առ ակնկալութիւն յուսոյն պարդևաց
բարեացն անբաւից՝ ոն զինուորեալք։ Որոց
զայս սեղան հանդերձանաց խորհակից բանից ըն
ծայեցեալ։ Ընկալարուք զայս աւանդութիւն
խոստովանութիւնք ՚ի շնուածք փրկութիւնք հոգւոց։
Ողաներուք առիւծք զմարմնոյս պարտութիւն։
Ցիշեցեք զմարդարէականն ընդ առաքելականին
առեալ մեզ ՚ի խրատ զի մի՛ պարծեսցին առ մար
մին առաջի Ա.յ. Եւզէչ ոքեր արդարն եւ՛չ մի՛։
Ո՛ տրուէնականն մի՛ մոռանայք՝ ՚ի կատարածն
նոր պատուիրանին՝ զոդ ՚ի՛ք զՀեզ ծառայս ան
պիտանս։ Ա՛ր եղեցի լինել Հեզ ոչք խաբողին։
Ո՛ զուշացարուք Լզրոյն՝ թէ կերակուրք նր
ընտիրքն։ Վ՚ան զի Լաւս իսկ որ զայս նուաղու
թիւն մանանէոր պտղոյ Հեզ ՚ջամբեցուցի. վկայեալ

Լ՚Ը ՁՀ՚Ը զսա

զանձնէն կամաւորաբար ըստ դատաստանաց բժիշկ բամ
բասանաց անբժշկական մեղանաց։ Ի յսկզբնա
հայրն սկսեալ մինչև խոպառնական ծննդոց նր.
կամայականն յանձն առութիւն հաստատեցի եղի
զիս ամի պարտական ջարեաց։ Ոչ այ յուժմանէ
ոչ պարտաւորէ՝ և ոչ հաճեցայ. ի յասելն նր
ան յարմարապէս առայն որոյ առաջի ոչէ արդա
րանալ մարմնոյ երկրածնէ. թէ ոչ երբէք չնացայ
ոչ պոռնկեցայ. և ոչ զաշխարհիս ինչ համբու
րեցի զձաշակս մահու։ Ա՛ւլ ոչ ընդ հատ ինչ
յանօրէնութիւն։ Թողցէ նմայ տր ամէն զայսոս
լիկ. թէ և ձշմարտիւ խակ դրեցաւ, ոչ ընթա
ցաւ՝ քան թէ դիմեաց։ Ի յասել զանյարմարսն
ի՛ւրմանց որ ժողովրդեանն իսրայէլի բանիւ զա
քարիայ. օրհնեալ տր և մեծացաք. որէ փարիսեց
ոյն ձայնի կերպարան։ Այլ ես քանզի դի
տողին այ մատնեալեմ դատաստանի. որ զևիրս ան
երևութիցն մտաց ի՛ւրմէ՛ռս եդեալ համարի դա
տել զիս նոքօք ամենիւրաւ հատուցմամբք։ Ա՛ն
կերպարանեցայց տեսողին։ Ա՛ն կեղծաւորեցայց
քննողին։ Ա՛ն սաեցից զոչ դործեցեալն նմա
տողին։ Ա՛ն խաբէութիւն ընդ միտ ինչ մտից մ
ծին։ Ա՛ն ի՛սեսիլ բարւոյ ցոփութիւն՝ զչարս ծ
ղարկեցից։ Ա՛ն ի պատիւեր ընտանի՝ զապիկարս
երբէք յարդեցից։ Ա՛ն խեղնեշացայց ի զարդ
օսարոտի։ Ա՛ն պճնեցայց այլով պայծառութիւն

Գիրք Ա. ղօթից

Ա՛ջ պաճուճանս յարմարեցից ոգեղէնիս՝ զի
ղայ։ Ա՛յ ոք մեղաւոր՝ իբրեւ զիս։ Ա՛յ ոք անօ
րէն։ Ա՛յ ոք ամբարիշտ։ Ա՛յ ոք անիրաւ։
Ա՛յ ոք չարագործ։ Ա՛յ ոք վիրապեալ։ Ա՛յ ոք
սխալեալ։ Ա՛յ ոք մոլեգնեալ։ Ա՛յ ոք խարդա
խեալ։ Ա՛յ ոք շաղախեալ։ Ա՛յ ոք ատելեացեալ
Ա՛յ ոք դատապարտեալ։ Ա՛ւ միայնեմ եւայլ ոչ ոք
Ա՛ւ ամենայնին՝ եւ յիս ամենեցուն։ Ա՛յ հնթա
նոսք՝ զի ոչ դիտէին։ Ա՛յ հրէայք՝ քանզի կու
րացան։ Ա՛յ ոգիք եւխտանիճաղանճք՝ քանզի
յիմարքեսին իմաստուին։ Պիտ վարժից կոչեցայ
յանձինս դատախազ։ Ո՛ւրբեմ ուրբեմ անուա
նեցայ՝ եւ զուարեաս փառացն առ աճ եղծի։
Ո՛ւրբ ասացայ՝ առ երկուքեսն ժառանգուքեմ
Ա՛ջ վկայեցայ՝ իմարդկանէ՝ որեմ անմաքուր առաջի
աս։ Ա՛րդար դատաւորեցայ՝ ամ իրօք ամբարիշտս
Չերշտացայ՝ ի գովեստ մարդկան՝ զի ծածուկ երկեց
յատենին քո։ Ճատագանէն կոչեցայ արթուն՝
ուբս ի քուն մահու ննջեցի։ Ա՛ւերկուսեսն աչ
ուր հակօղ յորմէրնեցայ՝ բայց զդատաստուքեսն աչս
կափուցի։ Ա՛հա դատաստան։ Ա՛հա յանդիման
նուէր։ Ա՛հա նոր կշռամբանք՝ եւ հինն դատապա
րտեալ։ Ա՛հա ատեան դիմաց՝ հատանելոյ հոգւոյ։
Ա՛հա լանդիր վրդովեաց՝ եւ իշիւք մեծամեծաց։
Ա՛յժ դու միայն տէր ած մարդասէր։ անհասակիդ
երկայնամիտ։ համարեայ մեղապարտս անձին

Սրբոյն Գրիգորի

ընդ վերջին պարտաւորութիւնե աւուրս աշխատութի
զայս կարճեցուցանող ինքնաբանական նախադիմս
Ա՛ր լուայց ի քէն զայսոսիկ ի քում. վասնզի
զի ես ինձէն անձինս դրեցի: Ընդ՝ բարձցես
և վերացուսցես զպահ պարտաւորութիւնս կանոնիս
Ընդ քեզ կապելոյս տեղեանօք հոգւոյս: Չեն
զնախատինս պատուհասանաց խայտառակութիւնս:
Ծածկեա աչօվդ կարողութիւնդ զոգեղ տեսակ
մարմնոյս վերկութիւնե: Ամաոյ հանդստեան զքո
պետս ուժգին մեղացս բեռամբք: Կարդեա
ինձ սահման հետոց բարութիւնդ առ ելս կենացդ
Պահեա յիշատակ ինձ ողորմութիւնե և զկնի մա
հու՝ կեանք ամենևին: Օրհնեալ յերկինս. և գո
վեալ յերկրի: Բարեբանեալ միշտ ամի՛ յաւ
հաւետեան յաւիտենից
Ամէն:

Գլուխ. ՀԴ.

Ա երբոսին յաճախուած կրկին հեծութեբ ևո
ւին հոգուն առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան ի հոգոյց սրտից խօսք ընդ Ա.յ.

ՈԳՈՒՀՈՒՐ ԲԱՐՁՐԱԿԱՅ.

Հզօր. ահաւոր օրինաւոր միայն սուրբ
Ով Քրիստոս. Քո՛ւ փոխարկել յանանձնական
կենաց յուսահատութեբ. Ո՛վ սաստկիչ ա-
նէծս կէդծս կեղծաւորող օրհնուելս. Ո՛վ պարտաճանս վը
հատուբեբ՝ առ զուարթացուցիչ գովութեբ.
Ընդ ամենայն՝ համարձակութեբ. Ընդ պատիւ
ուանայն՝ պատիւ. Ընդ տարագրութեբն՝ յոյս
բարութեբ. Ընդ բաժանմանն, ակնկալութեբ
միութեբ. Ընդ սպառնալեացն բանից՝ ողոքա
կան սփոփանս. Ընդ միանգամ դատապարտու
թեբն՝ կրկին ազատութեբ.
Աղօթեա՛ սուրբ մահու մեղապարտիս. Ցաւուբ
արձակեան շնչոյս կենդանութեբ. Մինչ
աչացս ողորմագին հայեցուածս ի բարձունս կո
ղկողիցի զբազմաց ածեան ուղղոյն՝ զանզերծ ըն
թացիցն զանփախչելին ձանապարհ յաջ բերելով
մատաց առեամբ սուիս վառանդեալ. Եւ ի խորհ
դեալ

Սրբոյն Գրիգորի

բնակութիւնէ յարկիս նկատեալ յերկինս շնորհել. թըշ-
ուառացեալ կիսամեռութիւնէ դիմօք այլայլութիւնէ
ատամնանման մռացս. կարկամ հառաչմամբ, նու-
աղ հեծութիւնէ նրբական ձայնիւ յոդի թախծու-
թիւն. յոյնամանեայ ատրակուսանաց ի խորոց
աներևութիւից զգործեցեալոցս ողբալով հառա-
չեմ: Պարծելոս բարեդութիւն լանդ հրաշագործ
ծել յաւիտ զօրեղութիւնէ. առելով թէ ոչ գիւ
ջիր յոդ-ոյդ խորտակմանէ: Նա կամ թողեալ
լեցին քեզ մեղանք քո: Պան թէ երթ ի խաղա
զութիւն օրբեալ ի խեղաց: Նա զոր յայնմ ժամու
ոչ ժամանեցից պատասել՝ այսօր ընկալցիս մարդա
սիրապէս ի վերայնոյիւ. բազմաշնորհ. ամենա
կեցոյց: Զորժամ որ այժմ բանապճոյճ խրոխտա
ձայն. սիդացօղ. բաձր պարանոց. անկեալ դէ
նիմդի անկենդան. Պարկեալ ի խօսից. Պաշ
կանդեալ ձեռօք. Լքեալ անդամօք: Խփեալ
շրթամբք: Պափուցեալ աչօք: Տախտակ անշար
ժուն: Ունձ կիսայրեաց: Ընչեան անղգայ:
Պատկեր անբարբառ: Զոյութիւն անշունչ:
Ողորմելի տեսիլ: Ընչեարելի կերպանան:
Ողբալի օրինակ: Նշանելի դէմք: Ընթասրելի
նմանութիւն: Լռեցեալ լեզու: Յամաքեալ խոտ
Թօթափեալ ծաղիկ: Ծորեալ գեղ: Ի չքեալ
զամբար: Պատարկ կոկորդ: Խոպանացեալ
սիրտ: Ընչեալ ազդարան: Պատեալ ազբիւր

Կ. Երբ Ա. Հօրէից

Թօշ կացեա՛ մարմին։ Ժողեա՛ յորովայն։ Պակասեա՛ տաղաւար։ Աստրեա՛ ասք։ Բաժանեա՛ յօդք։ Տատեա՛ ծառ։ Սղոցեա՛ արմատ։ Թողեա՛ տուն։ Չնձեա՛ արտ։ Ստորախուզեա՛ բոյս։ Օտարացեա՛ բարեկամ։ Ծառացեա՛ պահեստ։ Թաղեա՛ գաղտնի։ Ծերժեա՛ առեւտ։ Բարձրեա՛ խէթ։ Ընդար դեա՛ կմախք, եւ երբ զանպիտան առ ոտն կոխեա՛։ Ապօտեա՛ զլոց մաղթանաց. որք զՀաւատոց Թշնաւոխս ձայնիւ նուագել. աղերս Հառաջման ցօղով արտասուաց. բարեբարիդ գԹումթե՛ էքարձունս տարածանեն։ Օ՜ տա՛ քեզ դարձն յերկանակեն յարդահատելով. զոր օրհնեմ։

Օ՜ ընչան խաչիդ վրիժուքե. զոր երկրպագեմ։

Օ՜ յարուքեն ճշմարտուքի յորում հաճատամ։

Օ՜ փառացդ քոց յայտնուքի. զոր փառաւորեմ։

Օ՜ դատաստանիդ ահաւորուքի. զոր խոստովանիմ։

Օ՜ բանիցդ յանդիմանուքե. յորմէ զարհուրիմ։

Օ՜ հոգւոյդ սրբոյ ինձ ուղեկցուքի զոր պաշտեմ։

Օ՜ օծմանդ անապրուքի. զոր և համբուրեմ։

Օ՜ Թագաւորելն ընդ քեզ Տէր Ճա. յոր ուամ պաղատիմ։ Ա՛րդ՝ լքա՛։ Ա՛ծրժեցա՛։ Բարձա՛։ Տրտնեցա՛։ Փախեա՛։ Սրացա՛։ Տեղի եա՛ կցորդուքի զուգուքե կենցաղոյս կէ նդանուքե։ Եւ յուսոյդ որ՝ ելքէն պարգե՛ հնացական եւանջնջական յիշատակարան պահեցա

ՃՃՃ Տէս

Տէա ողորմութիւն խոստակուսանն վասն եղյս մի այն քարեգութ. փառաւորեալ որդի այ: Հաւել: Խժդիլ: Աննազօրծել: Պաշտպանել: Տորդել: Նկարել: Անդնել: Տասատել: Աերտուին սաեղծազործել յերկանիւին անարատութիւն: Հոգի կարողութիւն: Հոգի իրկութիւն: Հոգի ողորմութիւն: Զիք քո անկարութիւն. այլ ամենևին զօրութիւն. քարձրութիւն: Իշխանութիւն: Նախաձայն թագաւորութիւն: Իսկութիւն: Ինքնութիւն: Ամենատեղիք ացարձակութիւն: Հարերարութիւն: Ղուսաւորութիւն: Փառաւորեալ սիրապէս անպակաս լանաւերջաց: Խնդիրալ խորհրդով անթարգմանելեաւ յերրորդութեդ սիրով գոհաբանեալ յաւէտ: Ամէն: Ամէն ասա ամին ի նոյն պաշտօն Հաւատարմութիւն միապատիւ զուգականութիւն. երկի՛ էայօր. և յաւիտեանից յաւիտեանս Ամէն:

Գ. Ճոճք ՀԴ.

Ա երասին յաւելուած կրկին հեծութիւնք նո
ր ին հոգւոյ առ նոյն աղերս մաղթանաց
Թան ի հարց սրտից խօսք ընդ Ա յ։

ՐՒԱՑ ԵՐԿՆԱՅՈՒՐ ՏԻՐ

Բոլորեցուն։ Ա՛ւ ամ քան յամի՛ միշտ
երկայնատիւ. այ՛ կեն
դանուղ անքննին որդի։
Ա՛հա անդէն ողորմելն իսկապէս՝ յորում հատա՛
ւակնկալութիւն վաստակոյն։ Անդէ բարեգործելն
յորում տեսութիւն իմաստիցն խափանեցա՛։
Յօյնմ ժամուէ մարդասիրելն՝ յորում տկարու
թիւն վանդ պաշարեալ տիրեաց ներքոյ ևարտա
քոյ։ Անդանօրէ բժշկութիւն Ա՛ծային քո ձե
ռինդ՝ յորժամ ի բաւանդակ անդամոցն տեղի՛
ետ կենդանութիւնն։ Ա՛յն վայրէ այցելութիւն՝
յորում ելք նաւարիցն խափանեցա՛։ Ա՛յնէ քո
մեծութիւն՝ յորժամ գյուսաՀատութիւն վէրն ող
ջացուցես։ Ա՛յնէ հարատաւ քում աղաչիցս
թիւն՝ եթէ յանակնկալն ժամու՝ արուեստաւո
րեացես փրկութիւն։ Ա՛յնէ հանդիսարան քում
յաղթանակի. եթէ զիակեալն մուսս կենաց.
իսպառումն ընդոյս ջացես։ Ա՛յնեն քո շնորհք
վայելչականք. եթէ զարեացս իմոց մոռացեալ

Աղաչանք Աստուածածնի

Ո՛վ խորհրդոց, խոստովանեալդ քո տեղեանաց։ Ո՛վ
նաց՝ արարչականդ քո հրամանաց։ Ո՛վ իշեալ
մա քոմ շառաւիղաց։ Ո՛վ արդասիք կեր
Ո՛վ պարծանք օրհնութեան դիմած. սքանչելեալ
լաւ պայծառացուցանիցէ։
Ո՞նչ հաճոյ դէսդն նայեցի. նա զնոյն պատ
հո՛, նա ընդ կենացն լափուս ընծայեցուցէ։
մաց առնիցէ։ Ո՞նչ ակն ունի սատակմանն մա
յօսայ կոյսեան, նա երեւելի տեսողաց բաղ
դիմաց դէրիս արկանիցէ։ Ո՞նչ պատրաստեալ
ցանիցէ։ Ո՞նչ հայի հարուածոց գանիցէ, նա
սպասէ, նա մատանի համարձակութեամբ մատու
եցուցանիցէ։ Ո՞նչ ծայրատութեամբ մատանեցն
դիտեսցէ նա զբարձրութեամբ բեւեկրութեամբ հոյ
հուց գերդեցուցանիցէ։ Ո՞նչ բերելս զաչեն
գուբ տղմոյ. նա զբազմականս ամենապատիկ գա
ամբք մնասցէ բանսի՝ նա յարքայական ապարա
նըս գնայ հանդուսցէ։ Ո՞նչ հրաւիրեալ զ
զաւարեգործացն պարգեւեսցէ։ Ո՞ր միջ երամ
գերդութիւնք. յորժամ արդ բարի ջարդ ծառայի
դըս այսորիկ հիւսիս բանք. և յեղանակ ին նուա
եթէ զաւրութիւն, չարեացս բարձցես։ Ցաղ
նայեցար զնոսքեր բանիս՝ նախնի գթութեդ.
եթէ ապականութիւս ընդ երախտաւորացն լինա
մարիւեցես։ Ո՞նոսին ծանեալ գիտացիցէ եթէ
զաւրեցար զնոսքեր բանիս՝ նախնի գթութեդ.

Գ Ա Ր Ե Գ Ի Ն

Ընդ
գՀԺ

նդ իմոյ անձին էիցք։ այլ քեզ չյիշ գրաւեալ էն
մենակալ քոյդ մարդասիրութիւն ինձէն անհամոյ
բուիքս։ այլ յաղթականն համայնից՝ Տէր ո՞
զեալ առաջի քոյդ ներողութիւն։ Յաշխարհն չա
Ի ադուածն իմ մեղանքս։ այլ յաւէտ են նուա
չ այն քան հրաշալիդ լերուս զքո զողորմութիւդ
Ա ւանեն իմ պարտիքս եւանդեր քան զքիւ։ այլ
նել զդոյն ինձ դիւրինս և հեշտականագոյնս։
կրկին առաւել զանուն քո Տէր՝ ինոսին. ցուցա
հնարաւորսն ինձ համարեալս. մեծացուսցես
զմուրհակ պարտուց իմոց անկծից։ Ա յլ զան
դրեսցես այսվեղ օրինութիւն՝ ի մատենի դ կենաց՝
սեւինս որոն մեղք և թշուառութիւք։ Ա ի
որոն մեռութիւք և դաժանութիւք։ և վիմ վինա
սաացուածս քո պաշտելիս զանախորժելիսն քո
դեռութիւք և ողորմութիւք։ Ա ի պահեսցես ի
ոխութիւք և ցասմունք. ընդ սիրելիսն քո՝ որոն
խոց։ Ա ի շուեմարանեսցես զասելիսն քո՝ որոն
խառնեսցես ի համբարս բարեացդ քո. ի չքարեացն
քո բարիս, ըստ աղերսանաց առաքինն։ Ա ի
այսի պարգեւեալ չնորհեա։ Լաց սիր զանձս
քոյդ յաստուի աղերս աղաչեմ օրինեալ։ Ա քոյդ
ինն ազեցաւ դրել ինձ զսոսին։ Ա հա զբ
քո քաղցրութիւն։ Վհա միայնոյն այսքիւ սիր
Ա յս ախտիս ճաշակեաց։ Խարեբանեալք
նշոյլք լուսոյ. ամենասիրուդ Հառայգայթից։

Վ ԵՐԵՔ Ա ՂՕԹԻՑ

կամ / գՀՀԺ

կաց. յաւէտ անկոյսից այն քան առժամայնք. և յան ապաշխարական նմանութենէն՝ անձն օրինա
ընդդէմ առաւութիւն։ Ո՛չ ինչ յայսմ յանդիմ
տեաւեցելոց։ Ո՛չ նշուլից արագութիւն։ Ո՛չ
նոյ կաթիլ ակն ունելոյ։ Ո՛չ գլխիվ ջախիջ մտոյ
ղեզուծն։ Ո՛չ յերկից բարձրութենէն՝ միոյ կանգ
մանեայ յամրութիւն։ Ո՛չ փոքացեալոց ոսից յե
կան։ Ո՛չ սակաւիկ նայեցուած փայլական։ Ո՛չ կխտա
կան։ Ո՛չ խուն մի առուութիւն աջանցական։
ցուածոց լմոց քաւութիւն։ Ո՛չ քթթել մի՝ ա
կարողութիւն՝ ժամանակաց առաւելութիւն առ յան
յոք մաղթանաց ամ ոխերացս։ Ա՛հա կոչտ մի
եցի յաչս ամենակալիդ. զի առաւութիւն. կու
հեշտութիւն մարմնոյս տկարութիւն։ Ո՞վ երև
կշռեցի ընդ խաչիդ զի կրից. խակութիւն
ծիդ ձառագայթից։ Ո՞վ արդ համբարձցի
Ո՞վ արդ բաւեցէ դոյզն ինչ աղջամուղջ մե
ինչ աղեղեցէ փոքր խաւար աւուրդ այ։ Ո՞վ
դանուդ՝ առ վանուամն կործանողին քառնութ
ցոյս պատարագութիւն. որ քան յիշատակ մահու կեն
առ կենդանութիւն ղենք մեղանայ պոտակաւեցս
ընդ սահմանաւ։ Ո՛չ են այն քան զօրաւորք

Ոտանաւոր Աղօթից

կամ Հարեւանցիք. որ քան եղծմունք, ցնդեցուցմունք, եւ հալմունք մեղացս սառնամանեաց պա հեաւի քումմէ զօրութեամբ ամէն։ Տէր Յիսուս Քրիստոս որդի անքննին կենդանւոյդ այս։ Ո՛ր սուա պարդեաս՝ արեւ քաղցրութեանդ՝ ջերմեաց ընդ բարիս եւ անձրեւես երկաքանչիւրոցն անաչառապէս։ Աշուեա՝ ողորմեաս իրաւամբք. եւ զվանդս հրեղէն հանեալ ի մեզանէ։ Որոց մեծ հանդիսան առ ակնկալութեամբ պարդեւին. փոքր խոնանաւ խորհրդութեան զսակաւութեամբ պարտացն աստէն վճարես։ Խակ զոր զերկիր ընտրեցեր՝ ներեա ողորմութեամբ՝ տալով եւ նոցա դարման ընդ նոսայ, մի՛շտ առ քեզ դարձին ապաւէն։ Եւ քեզ փառք ամենազօրիդ առ Քեզ Հրաշագործութեամբ բարեխնամ մօղ երկայնամտութեամբ։ Օրհնեալ յաւիտեանս Ամէն։

Գլուխ. ՀԱ.

Ա՛երասին յաւելուած կրկին հեծութեամբ ևս
ըմին Հակողի առ նոյն աղերս մաղթանաց
Նման՝ նիստրոց սրտից խոսք ընդ Ն՚Ա.

ՈՒ ԱՐԱՒ ԸՆԿԱԼՄՆԱՆ

զմայլեալ եւ խոսպատ ծածկեալ ի յանճառու
թեէ առաջելութեանդ բազմամանեայ յաշա
խարհ՝ մեծիդ երախտեաց. որ ամենա
ուսա լրմամբ անհատազեալ՝ յայլմէ
գՀՀՀ ԵՒայ

Սրբոյն Գրիգորի

Լայհեվկէ, ի դիմաց և՛ի թիկանց. համբարեալ
կան անբաւութիք

Պարձեալ առ նմին կրկնապատիկ երկրորդու-
թիւն աճմային հոգովն աղբեցեալ յոր լինէ յա-
ռաքելոցն սահմանեցաւ աւանդութիւն առ ամ
ըմբաւորութիւն եկեղեցւոյ գաւանութեանն մեկ
նապէս եղեալ առաքելոյ հոգի առան շնչականն
նիւթեղէնն ցուցանի երանաւոր կերպադրութիւն
անձառելի.

Պատուցանեմ ընծայիւ զարձեալ առաքելոյ
առանդ գովեստի գաւանանան ճշմարտա
կանի. Ո՛վ ի սուրբ երբեմն հերձուածկանէ չարա
փառութիւն, առնապատիրն խաբէութիւն նենգ
գողին կարթիւն հառուածեալ ի բաց հերձեր
ցայ երեալ ի դրախտէն. Ա՛րդ՝ միաւորականա-
այսու ուղիղ անբծութիւն յառանդ խոկապէս շնոր
հի. անդրէն միաւանգամ համբարձեալ սուիմբ
լինելոյս թեւոց լուսոյ. ահա յերկինս ժամանեց
ել հետեւեալ. Ա՛յլ քանզի յարդանդէն յորում
յղացայ հոգևոր երկամբք ծնեցեալ զմեծ և զեր
ջանիկ դշխոյ անարատ ամենից իւսից խակու-
զայանծալի մայրնիմ գովեմ. Պարտէ կանոնաւ
սահմանի քանի արձանագրել յայսմ մատենի.

Ո՛վ ի ծանիցի, ցուցցի, ևայլոց ևս ասպագա-
ել լեցն

էին ազգաց պատմեցի որքանութիւն փառաց Քրիստոսի
կերոյն արժանաւորապէս պաշտամամբ պատուեալ
Քրիստոս մարմին ընդ դրախտ մարդեղութիւնդ
բանին այ. Էյիշատակ Յակոբոս Երրորդ
դուքեն դաւանութիւն։ Նա արդ՝ Էյայս օրի
նակ Հոգենկիր պատկերի բանի. որ վերանէս
լուսոյ յարմարի. ընկալ զնս դիաց օրհնեալ.
քաւեալ Աստբեալ Էխմին։ Յան սուրբ Էի Հոգ
ոյս զնախատինս մեղաց։ Ընդ Նմին Աստիք
ծըս ընդ Հոլանեաւ սուրբն բազմեցո։ Յաւել
զակատս Էտունն դաւթի. և անտուստ փոխես
ցես Էսուրնդ այ։ Ըստ մարդասիրին Ձայնի որ
Էկեզ Յս ակնարկի։ Ար սուկ զմոյնն, և մի
անօգուտ զելոյն Հետևութիւն արասցես։ Ար
զՀաւատոյս Քրմութիւն ցուցցո Համարեսցին։
Նա մի զՀամբոյր ողջունիս անկարդ ինչ վարկա
նիցես։ Ար զպաշտօնն ապաշնորհ դրեսցես.
և մի՛ զերկպատուութիւն անխորհուրդ լցցես։
Ար անպատուդ լեցի տեսականութիւն պատկերին.
և մի՛ անհշարտ Հերպարանին աքանչելութ։ Ար
անհուր ոլջակիզին սպանդ մեռցի. և մի՛ պատա
րագ ուխտի այս Ձառի արտաքոյ ցրուեսցի։
Ար Ձայակդ լուսոյ ինձ մահու լեցի. և մի՛ բա
ժակ քո կողեցդ արեան՝ Էի դատապարտութիւն
եղիցի։

Ընդէմ զքեզ Տէր Յս մինդ յԵուքէդ՝ որոյ

Սրբոյն Գրիգորի

զեխութիւն հօր քո և հոգւոյդ սրբոյ ձաշակեալ
ծանեաք։ Քանզի ի քէն իսկ վարդապետեալ
զաննապարդև կարգս եկեղեցւոյ, ի մանն աղօթա-
նուէրն լուսաւորան կենաց փրկութիւնն բարեաց.
տարածեալս զսիրտ ձեռաց համբարձմամբ. զայս
կնդրուկ բանի բնակողիդ ի մայ. տիրոջիդ քնա
ւից երկնաւորաբնիդ մատուցեալ յաւէժ ընծայե
ցուցանեմք. այսու բարեաւով բարեշնորհութիւն

Յաւ որ ի նիկիայն սահմանեցաւ բան այլն իմն
խորհրդածութիւն ածանդութիւն։

Փառաւորեմք վերաձայնեալ նուագօք օրհն
ութիւն երգոց. ի հաւատ պաշտաման բանի
զարերհրաման պատճառն եղելոց. զերկրորդութիւն
անսկիզբն անհամեմատ բարձրութիւն. անհասանելի
խորհրդոց. և անբմբռնելի իմաստից. անզննելի
զբայութեանց. և անբերելի եղելոց։ Քանակու
թիւն վերնականն երկնի. և անսահման ներքնայինն
խորոց։ Լուսոյ ստեղծմանց. և նախադրութիւն
իսկզբանց։ Ա՛ր յերից անշփոթ կերպից. և
երիս ի միոյ անհատուածելի խոկութեանց։ Ի վեր
քան զմտաց անարդելութիւն յարաձգեալ ամ ու
րեք բովանդակ։ Ընդունիս բարի։ Ընտրութիւն
նելի ուղղութիւն։ Ըն խաւսն կերպարան սիրոյ։

Ա՛ղ

Ա՛ԵՏՈՒԹԻ յանաջորդ. Խարհրուրդի անխոնա
րհելի. Ա՛նվասնելի առատականուրդի. Խարերա
րուրդի աննուազելի. Կա՛մք կայուն. Հրաման
կենդանի. Ա՛ինարկուրդիք փրկչական. Երա
նուրդի ճշմարիտ. Ա՛ինկալուրդի հաւատոյ.
Խոստումն անսասելի. Ա՛անդ արդասաւորո
Սոյդ աւետիս. Ա՛երամբարձուրդի անձեռնարկ
կելի. Ա՛ի հայր. միայնոյ որդւոյ, միական հո
գւովն պատ ւեալ. Ա՛ենահարուստ բարուրդիք
ամենևին ունայն ՚էջարէ. Օրհնաձայն գոհաբա
նուրդիք. անքննելին ներբողիւս գովեալ. Ա՛ինն
բարձրեալ ա՛հաւոր անուն, համապատիւն կոյր
դուրդից, անպատում աղաչանուրդից:
Ա՛ստա լուսեանն զուգակիցուրդից. ան յա՛ելուա
ծըն լրականուրդից, ինքն իշխան կամաւորուրդիք
պատուասիրեալ աւս հայրն հանգուն ատիպ. գոր
ծակցուրդիք հոգւոյն սրբուրդիք. խնամարհեալ
իջեալ ՚էյերկնից. անմուռազ գոլով ընտանի փա
ռայն: Ա՛ճաչեցաւ մնանել յարդանդ մայրենի
աճածին կուսին մաքրուրդիք. յորում ամենայն
գթոյն օրհնուրդիք. ՚Իլուսաստացման անդաստա
նին անարատուրդիք. Ա՛նդ ամենակատարն Էուե
համանեալ յան անջրպետ միականուրդիք Թափան
ցիկան խառնուրդիք յաճուրդեն ոգւո բաղկաց
ող զգեստուրդիք շնչոյն հրաշագէս: Որով անստամ

գակերպ երանեանս սանձայ կրթուրդիք զատա

խուժիմ հանդարտացոյց։ Եւ կամաւ ընծայեալ խաչին ամբարձաւ ծաղկին պտղոյն կենաց՝ ի ծայրս լուծքն անմահականն անկոյ։ Ամէն վի րաւորեցաւ՝ ածուքեն ան ընդ ինքեան՝ ի մերսեր ըն մարմոյ։ Որով կենասացոյց ըզդործին պար տեաց։ արարչութեն խակութիւ։ Ինչն յաւէտ անբաժանօրէն ընդ նիւթականն մարմնոյն վշտա ցեալ։ Ոչեա՛լ ի վայրս խաւարային դժոխոց։ ե՞ հան զկապուտն իւրաստեղծ՝ ի կապանաց օձաղին։ Եւ իբր ինիր համանք քնոյ զարթուցեալ։ յինքն ընդ նահանջեալ զդիմեցումն մահու։ Կանգնեցաւ կենդանացաւ։ ածապէս ելեալ՝ ի յերկրէ հայն կենաց ևՀոլիւն հօտից բանաւորականաց։

Դատաստարի՛մ եղև ծի։ ևերևեցեա՛լ նոյնութիւ՝ ամենևին աննուազելի։ Ոչ ևկն համայն ևՀամ բարձաւ բովանդակ։ Ռազմեցաւ նաւաւ՝ ի դերունակն գահոյս նախնականին պարզութիւ արարչականն փառաւորութիւ։ Օ՜ր խոստովան իմք ած բարերարի։ և ուր բոլորից։ որ դատէ զամ յերկիրս արդար ընտրութիւ յաւուրն մեծի։ Որ ինքնիշխողն։ ևինքն կառարած, նոյն առաջին ևնոյն առ յապայ։ անպակաս բովանդակութիւ թագաւորեա՛լ ի լոյս անմահացոյց։ Օրհնա բանեա՛լ ընդ հօր ևորդւոյ ևզան բաժանելի ընդհուպ, նոցին փառակից հոգւոյն Տրուե

Որ սահեղծ զբնաւս՝ ևկենդանածնիչ զամ։ Որ

անդամին իսկ՝ ի բնէ՝ համապատիւակ մարմնոյ
աշխարհական մեռելոյ, ընկարկեր և կերպա
բանէր ամենասնական ջուրբքն անբաւութեամբ երկրա
տարածեն ծովու՝ ի կատարումն արդեամբ խոր
հրդոյս զոր զատազանին լուսոյ։ Նախ աղաչ։
Լայիմ գործէ։ Վոյայդյց՝ և միշտ կատարէ։
Ա.բառեսաս։ Ա.քանչելիս։ Նախատեսութիւն սրբա
նեալոց։ Ա.զդմունս ածօրէնս։ Օ. օրհնութիւն
զարմանաւորս։ Ա.արդարիս։ Ա.ապեակալս։
Ա.արդապետս։ Ա.արժանոյս կրթութեամբ հանճարոյ։
Օ. սրբարանն մատուցման արեանն Քրիստոսի
լեաց։ Հաւատքիս անձանց։ Ա.ողջութիւնս
մարմնոց լսա նմանութեամբ Քրիստոսի հրա
մայեաց։ Ա.կրեաց և զերբ քան զջուրն ինք
եան միայն բաւականութեամբ։ Նորոգեաց լուսա
ւորեաց։ Հանապազ նովիմբ բարեգործութեամբ
զօրանայ։ Ա.կայեաց միածինն Ա.ծութեամբ ի հոսա
նեն յորդանանու։ Օրինակաւ օրինակաւ տես
ութեամբ ամպոյ ցուցաւ ձայնիւ հօր՝ ի լերինն թա
փորական։ Ընդ նոյն տիպ նմանութեամբ հովանի եղև
յակոբեան տոհմին՝ ի յերևան յերեքհարսին։
Օ.ուղեդնացուն զօրավարութեանն մովսիսի, և հոդ
մով սատակութեամբ զփարաւոնն ընկղմեաց։ Քա
նայս գաւառագործ։ Ամառուն կայմն։
Թադաւորս զօրացուցանէ։ Քաւութիւն ըն
ջեաւ։ Լեառնս շնորհէ մահացելոց՝ ի նորոգու

Սրբոյն Վռիդորի

Թէ յարութեան։ Նոյն ինքնէ օծումն մարդա
ցելոյն Ա.յ։ Աշանջենաւոր հաւատարութիւն
ընդ հօր երկրպագեալ ի պատիւ մեծութեան
որդւոյ։ Ա.նսահման փառաւորութիւն օրհնեալ
յաւիտեանս Ա.մէն։

Նորին ասացեալ ի խորհուրդ սէյ եկեղեցւոյ
Ընդէմ պիղծ աղանդաւորացն անիծեաւն Թոնդր
եցւոց նոր մանիկեցւոց. որոն պօղիկեանք։

Գաւանեմք ի հաւատս ուղիղ Լանխոտոր
նակ։ Ընծութիւն համբուրիս շրթանց
ողջունեալ. զկատուածեալս իսրան յան շնչական
արձանաց. Ընծային բնակութեան եկեղեցւոյս
շինուածոյ։ Որ դերազանց գաւաճ Լերկինի ամե
նազարդ բարձրութիւն։ Որ ի նոցին խակ յառա
քելականացն դասուց հիմնեցաւ։ Յաշակերտաց
վերնոյն խնկեցաւ։ Ի սպասաւորաց բանին
պաշտեցաւ։ Ակն զբն առեալ կենացս այս դան
ձու՝ ի վերնայարկին սրահէ։ Ասորհրդականաւրն
վայրէ։ Ո՞ր հոգին Ա.յ լցոյց՝ փայլեցուցեալ
ինման զօրութի յաւուրն մեծի պենտակոստէին։
Նա՝ զառն բարեհոսիլ յօրինակ սրբութե
կատարման շնորհի այսր եկեղեցւոյ կանխամբ
ծայր առաւելութե՝ յորում ապա և՝ ինմին բնակ

ջացն առաւ լուսանորոգ բարեխառնութիւն։
Ասա՛ արիւն Տէրոյն այ բաշխեալ մատուցանի՛
յաւէտ քան զՀաբէլին մահու դուժարկու,
մեծաւ բարբառով ձայնի բերկրութիւն՝ կենդա
նութիւն անմահութիւն՝ խոստ ապդեալ։
Կանգնի ոչէ կարգ զօրութեանդ ընդ երկնաւ
յանդիման արեգական խաչատարութիւն խորհր
դոյ այսր աշխարհաքեան ձեռն արկել. եթէ ոչ
ընդ թեւօք սուրին պահիցի՝ Նա զի ոչ երկնիւք
բանականանայ այս նուէրդ Տէրունի մարմնոյ.
եթէ ոչ զայս ձեղուն օրհնութեանդ ճաճկոյթ ունի
ցի։ Ա՛յ զի մահու անիծիւք հերքի այր ըստ
օրինին որ արտաքոյ խորանի այս վկայութեանդ զաճ
ային պատարագն մատուցանէ։ Անահանդ զի
պարտաւորն արեան կոչեսցի. որ ոչ զանձինն օրի
նակ արիւն՝ յայս նուիրեան ընծայեցուսցէ։
Ա՛յ իսկ լուացումն իմաչն Քրիստ, զի մի յան
դգեստս անարգելով աճուրդիւն ի ծանուցելումն
զնախանձն կրեսցէ։ Ա՛յ ձեռնադրութիւն ի պա
տիւ օծութեանդ լուսոյն զի մի յանբծութեանն խա
բեսցի։ Ա՛յ նշխարհօք՝ քան թէ
ապաշխարութիւք քաւութեան. զի մի ճշմարտութեն
կերպարանօք խորամանկեսցի։ Ա՛յ յընտրութիւն
յապաւենի հաւատ. զի մի սպառնալեօք հատուց
մանն զրկեցս լինէ, օտար համբաւոյ գրեսցի։
Ա՛յ երկպառնիւրդոյ գոյութեդ մերոց իրաւ

մեք կշռամբուք, զի մի կիսամանեակ առ մարդն նեղքին և առ արտաքին չարին և կամ բարւոյ վոխատրութիւնն կարծիցի, յանմահ զօրութիւն ար քայական որդեդրութեան։ Օ՜ի ընդ երկնքի երկրայնովս առաքելոյն վերնում թագաւորութեն յայտնապէս ճշմարտեացի։ Ա՜ի յոյս կենդանի նութեն առ անեղծութիւնն սրբոց. զի աներկեւա նութեի խոստացելոյն, ինի՛ոս ունկնդրացն ծա նութեա՛ Հաւատացելոյն։

Ա՜յս դէհոյ պաշտելի անշնչական եկեղեցի՝ տայ կեանս և մահու իշխէ. ըստ օրինակի ադամեան պատկերն յորմանրատիպս ճաշակելոյ։ Վերացանց քան զբանական անշնչականն հրաշագործէ ինչ զի կատարումն ընձեռէ և նորոգ հաստատէ վերսինն նկարեալ, ինձ զկերպարանն փառաց ըստ սոյ։ Գրեալ էակ տեսակ մեծութեն վերնում համարին սկզբատուր յառաջակառոյց. քան զբնա կիչս Տոգեղինացն, ի նմա զօրութեցն։ Այր իմն ընծայէ թուիչս մարմնոց ընդ թեթեւութիւն դրնս յարփաւորեալ։ Ա՜յ ինքնակիր մեղք զաղ բանայ, եթէ ո՛չ ի մարդոց չարաց և կամ յան Տիպ իմն զարմանալոյ հաւատից կրկին։ Ջաղքօղ իմաստից մերս տեսութեց։ Այն բա նըն ի քանաւորէն կատուցեալ. նմին օժան դակեալ իբր վերհադոյն յաւէտս նուաստ։

Ա՛ծծէ քան զմարդ, որ քան ընտրիցելոյն մով սխալ ցուցին յաղթողական։ Ա.ռաւել քան զՂ բնաւորը, որքան զհարուն՝ գաւազանն խորհր դական ծաղկեցեալ։ Գերազանց քան զմաւոր որ չափ քան զերկնա և զերկնեղոս գեսամբրձ մաշկեակին սքանչելահրաշ փայլեալ արուեստիւ։ Զնոյնի պարգեւէ կրկին ամենակատար սրբա նեալ ձեռաց, մաքրաբար քան թէ զվենապէս։ Ա՛րմին նիւթական քարի և հողոյ, դոյակից հա րազատ զդայականաց ասրբոց։ Իբր զվէմն ան մահ կենդանի՝ ի կործանումն և ի կանգնումն։ Ա՛ զգաւազանէն ամենից հոգւոց, հանդիսանայ հրաշապէս ազդմամբ յանէծս և օրհնութիւն։ Իբրև տեսօղ աներեւութից՝ զոմն հրապարակէ, և զոմն տածէ։ Ա.ռ ինքն կոչէ գրեալ յանուանէ իբր զիւրօղ հրամանատարը եկեղ։ Իբր զքարն յաւիտենական՝ անհարուածելի՛ ի դիմամարտ ակից։ Ա՛մբառնէ զհոգեւորս՝ իբր զհնարագրուն մէծին արուեստի։ Ա՛նմեղս և առ վիրապութիւն՝ ըստ Ա՛ր հետոյն ընթանայ։ Ի արձր ձոխութ անպատակառաբար համարձակապէս զօրէն գոլեալ գլուխ ամբառնայ։ Ա՛յն քան մեծունի սրբու թի, մինչ զորս ըստ պատկերի այ եղեն կանոնաւ խարիս։ Զհս յոքունց ընտրութեց փորձից, թէ համարձակեսցի մարդ ոք սխալել ի դա րեթս նորին մտանել։ Ա՛յ պիծի, այլ ընդ ան

պատ ճ ճ ի շ

Սբ. Ծնունդ Տ. Մերոյ

զաւրս հաստատէ։ Վարձեալ էր զառապանակն
փոխ՝ այլ մշտակատուց հիմամբ անստուերելոյս
զաւրս հանդերձէ։ Յարաշարժ հանապազա
բեռնելիդիլ այլ միաճինն ոչ հոգուովն սրբով
հաստուղին հրամանաւբ շինի։ Մովսէս ընդ
աճէ։ Նոյիւ ձեռն արկեալ դօրէն այլ
հարուածոց՝ այլ իւիննայն աւետիս ըմբռնեալ
ինեանդուքենէ։ Յ՚ի բռնէ մահու մարմոյ
զշաւակերս հրահանգեալ հոգւոյն այլ փախչի
այլ ի բարձրութենէ երկնի համբառնայ։ Եբր
յիկնն հաւատքի։ Յ՚ի յաւիս խառնելոյ բերի.
մարդկամբ՝ այլ ընդ երկրայնոցս և զվերինսն
բազմօք անբանիւք գազանաց դաստք եւտակաւ
հեղձմանէ կենդանոյս աղեաց պահապան։ Յ՚
եւտական լինէ մաքրական կրկին երջանկական. ի
բարեաւոյ սիրապէս հրամանաւ դատէ։ Ա՚ն զի
ապականութենէ որ ի մեզ շարժմանէ։ Ա՚ռանց
Ա՚շակերտ կարեաց զօրապէս՝ էբր անախտակիր
մի անընտրաբար նուիրանն խայտառակեցի։
դոյն։ Յ՚ն կրկին յաւուր զնոյն ցուցանէ՝ զի
կենդանատուաց ըստ սիրական անճառ խորհր
ցուցանէ երկնից մատչել յերբեմնուն ոտիցն
այլ ի մերոց գործոց խրթնանայ։ Յ՚ն թողա
այլ եաեղի առ ո՛չ գիտողացն զշնորհին զբաժ։
պատրաստիցն թերութեց գժուարն։ Յ՚էնգովի,
Սբ. Ծնունդ Տ. Մերոյ

մաճեալ տախտակօք առանց զբայութեանց, առ
ղակնաց մեղ առաջնորդէ։ Ոչ կերպարան ան
քանակ էին յառաջ հեառեալ՝ ի հանդերձեալս լու
սոյն կենաց առնել պատրաստ։ Ընդ որիկեալ
անտուեստ սատակէ՝ եթէ ոչ խաչապէս յոգի բե
րիցի։ Պանանէ վանեալ վաղ վաղակի առաջա
մայն՝ եթէ անասնային լծակցութեբ երկրասիրա
բար դեռնակոխ սայլեաք իբր զանօթ լինչ ձեռ
նագնին բարձեալ առնիցի։ Ա՛է լեզուաբ մար
դոյ, այլ բանիւ հրեշտակաց խօսի։ Ա՛է ուն
կան դոյականութեբ եարտապահէս մատուցանել լսէ
Ա՛է ձայն կերպաւորական բարբառոյ, և զպատ
գամ դործոյն Ձէ համարէն աղանց պատմեալ
հրաշակէ։ Ա՛է խաղաղեաց շարժականութեբ, և
ածայնով լինն կենդանութեբ հաղադաբ ազդէ։
Ա՛է ոսկերաց ևջոց յօդուածբ, և երկուբ հարա
զատօբ կանդնօբ լայնութեբ, իբր զդունդն ան
համար բաձրեանն ոչ զկենդանական զօրութն դու
մարտակ հեբրայական վառեալ անբոխին, և
այժմ ընդ նոսին իբր զանմաքուրս ի խորհուր
թէ զմանն ախտիւ մեղանաց չհեռեալ՝ հատու
ածեալ յինքենէ հեռի ուղեկից ապրեցելոցն
ի ատաժանաւոր աղիւսարկութենէն։ Զայն իսկ
էութէն ոչ մարմին եղելոյ անուամբ՝ այս վերն
նշանակեցաբ, պատուամբբ կոչին զբնաւս արբ
ուցեալ։ Ա՛է արեան երակաց ընթացբ՝ այլ լու

մայն՝ իւյամնուստ ծառայութիւն։ Ո՛չ յօրինակ
Ո՛չ յար կ՚ընայ և ածընկայ՝ ազատ միանգա-
և վիճակ կենդանեաց այսրէն հաստատուն։
յարձանաց, զի քարն դուխաւ կարկեհան ակամբ
Հոգեաւկուսիկ Տանայն դիւապատիր յուսութիւն
նուիրել կենացն փայտի՝ իսամ ան նուիրի։
ղեղիցն անասուաց՝ զի՝ իբնաւիւց մայրի՝ Տի, նմա
պագի։ Կակուսիկ յայտնապէս ուրուականն
դրօշելոց՝ զի համօրէն քարինա սուրբ Կռ երկր
մարգ։ Այն ինքն մուտացուսիկ առնէ այսակիր
բարձանցն կատարութիւն՝ զի զերկնայնոյն այ ու
նի զծանօթութիւն։ Յատուկիր է ամիս դիցն
Օրի որդիք խնձոյից սուրն՝ Հայրապետական դու
փեսայ Տարնուկիր սորայ՝ որդին այ կենդանուց
դրդեալն՝ դոդոյն աբրահամու ընծայեցուցանէ
երկնից ժառանգս կրկին։ Ո՛չ է՛ ի ծոց իւր
կենդաղոյս յերկրի յաղթմունս՝ այլ արքայութեն
սոյ այ զսորին որդիս ինքեաւ ձեռնադրէ։ Ո՛չ
երկրային նուիրոյ՝ քան զէ մարմին երկնային լու
արեամբ Հփառօք մեծին օծանի։ Ո՛չ առն
իւղով առ Հյակոբայ պատարի, այլ ասՀատորին
դծագրէ։ Ո՛չ աննուիրական Հաստատակամաշակ
սուկանուիկի, այլ ամենից ուսողին լիասատ զսոյ
սողոմոն կամ զօրաբաժկէ մարկիանացուսաց ոս
զսոյն կենդանացուցեալ նորոդ պաշտպանէ։
սոյ վերնոյն շառաւիղք, թափանցաց միուիքն

Գ. Լուք Ա. Զօթիկ

Եթէ Ա. Յաճնին իսկ պատկեր զսոյն ոք գերեսցի եւ ոչ
գիշեր։

Այն ինչ երկինն յերկրի մեծապէս ընդարձակի։ Այլ ինչպէս երկինն յերկրի ոչ՝ իւրովիւր լուսապսակաւ կերպիւ հոգւոյն։ Այլ եթէ առանց հօրն Աստուծոյ այսր մերում արդանդի՝ յոգի կատարեալ։ Զան առնն չզգի ան բովանդակելոյն։ Եթէ ոչ իմին տան տաղաւարս ցի։ Այ ունի տեղի գլխոյն Տէրն Յիսուս՝ եթէ ոչ իւրոյ հայրական կենաց մտեալ ազանիցի։ Զան իւրաքանչիւրն երկնի՝ իւրոյ հիւթասէր բնակութիւն առաւել պատճառ։ Այն բաւութիւն Աստուծոյ լուսոյն, ոչ զդիմս մարդկարնին և զերկնական սորին ծածկեցին։ Այ սիրտս ի փառաց երեսաց նորին, և նմանուէք սորուն որ իւրաքանչիւր ոչ հանդարտեցին։ Այսօր հանդիսի մեծի գովեսի, և իբրանականացս դա սուց խոնարհ նուագի։ Զա օրհնի կրկին բաղձանօք, քան իդրախտն վայելչական։ Այ մայր սուրբ եկեղեցի, երկնաւոր, լուսաւոր, քան թէ հոգևոր, երկրաւոր, ընչաւոր, մարմնաւոր, զիս գոլ

ՀԱՏՈՐԱԿ ԺԹ.

Եւ եկին երկու հրեշտակք ի Սոդոմ իրիկնաւ, եւ Lովտ նստեալ էր առ դրունս Սոդոմայ. եւ տեսեալ Lովտայ՝ յարոյց ընդ առաջ նոցա, եւ երկրպագեաց երեսօք իւրովք ցամաքի, եւ ասէ. Տեարք, խնդրեմ զի մտցէք ի տուն ծառայի ձերոյ, եւ հանգուցէք զգիշերն, եւ լուասցուք զոտս ձեր, եւ կանխեսջիք ընդ առաւօտն, եւ երթիցէք ի ճանապարհս ձեր. եւ ասացին. Ոչ, այլ զգիշերն հանգուցանեմք ի հրապարակի. եւ նա կալաւ զնոսա զօրութեամբ, եւ մտին առ նա ի տուն, եւ արար նոցա խնջոյս, եւ եփեաց հաց խմորոյ, եւ կերան. եւ նախ քան զի պառկեսցին նոքա, եւ արք քաղաքին այրք Սոդոմացիք պատեցին զտունն ի մանկանց մինչեւ ի ծերոց, ամենայն ժողովուրդքն ի միում ուրեք. եւ կոչեցին զLովտ, եւ ասեն ցնա. Ո՞ւր են երկու այրքն որ եկին առ քեզ զգիշերի. հան զնոսա առ մեզ, զի ծանիցուք զնոսա. եւ ել Lովտ առ նոսա ի դրունսն, եւ զդուռնն ետ զկնի իւր, եւ ասէ. Մի՛ արասջիք զայդ, եղբարք իմ. եւ ահա ունիմ երկու դստերս որ ոչ ծանեան զարու, հանիցեմ զնոսա առ ձեզ, եւ արարէք նոցա որպէս հաճոյ իցէ առաջի ձերում. միայն զայսոսիկ մի՛ արասջիք զի վասն այդորիկ եկին ի ստուերս տանիցս իմոյ. եւ նոքա ասեն. Հեռի՛ գնա անտի. եւ ասեն. Մի՛ եկեալ հիւրասիրեցաւ ի մեզ, եւ դատաստան դատեաց. եւ արդ զքեզ չարագոյնս արասցուք քան զնոսա. եւ մերձեցուցանէին զոյժ զմարդն զLովտ, եւ մերձեցան զդրանն խորտակել. եւ ձգեցին զձեռսն արքն, եւ մտուցին զLովտ առ ինքեանս ի տունն, եւ զդուռնն փակեցին. եւ զարս որ էին առ դրանն հարին զաչսն փոքունս եւ մեծամեծս, եւ նեղեցան գտանել զդուռնն. եւ ասեն արքն ցLովտ. Զո՞ւր ունիս այլ ոք աստ. զաներն եւ զդստերս եւ զամենայն որ ինչ ունիս ի քաղաքիս հան ի տեղւոյդ. զի մեք կորուսանեմք զտեղիս զայս, զի մեծացաւ աղաղակ նոցա առաջի Տեառն, եւ առաքեաց Տէր զմեզ կորուսանել զսոսա. եւ ել Lովտ, եւ խօսեցաւ ընդ փեսայսն իւր որ առեալ էին զդստերս նորա, եւ ասէ. Յարուցէք, ելէք ի տեղւոյդ յայսմիկ, զի կորուսանէ Տէր զքաղաքս զայս. եւ եղեւ իբրեւ զկատակս թուեցաւ փեսայիցն նորա. եւ ասեն ցնա. Յարո՛ւցեալ ել

ման՝ վերնոյն դասուց։ Ինչկարան անսխալելի
առաքեալսեալ պարտաւորող։ Երրորդութիւն
անպատում, ի սմա փառաւորի օրհնեալ ամի։
Ո՛ւր եթէ ոք ի ձեռն Հոգւոյ Քրիստոսի ինքեանն ազգա-
ւորի յանդգնաբար համբառնայցէ, զի՞ա լինէ
մարմնաւոր եւամ հնազանդ մարդկային, եւամ՞
բուռեաս երկրակենցաղ զսահմանեալ ամենա-
թիս առ ձեռնակիրս եկեղեցի վարկանիցի, և
ոչ պարտ առաւել կենաց, և ակնարկութիւն
Հոգւոյն, և Հոգւոյն սրբոյ յայտնեալ լուսաւո
րող նախադրութիւն. և երախտեաց բարձրելոյն ա
մենասուրբ լրականալ, և ամենայն արարողին խոյն
կատարեալ խորհրդարան, և առաքելոց ձեռնին
ոչխ բարեհանձար հիմնարկութիւ, և վանդամայն
ասել՝ զնոսն երկնից և քաղաք այ կենդանւոյ,
եմայր կենդանեաց, աղօթ՝ ի պարտեաց, և ձգելիք
զնա առաւել կերպիւ երևակիս բանականի, իսա
նալին խորհուրդ Հոգւոյն, և շշաւիւնն ազա
կեր մարմնոյս, և սրբութեանն անդ անձառից՝ զե
լեալ սրբութիւն, և Քրիստոսի նշանա
պայծառապէս պսակեցեալ։ Ո՞յն պիտի չ
խոստովանողան մերմէ յերեսաց իւրոց Հայրն ամե
նակալ՝ ի ձեռն բանին իւրոյ էակցի, զարձրեալ
ինմանէ և զաւանդ շնորհն Հոգւոյն փառակցի։

Նդխան Նորին

Փակեսցէ զդուռն կենացս այս առաքեալն յա

Ես, որ
Ճշմարիտ
դրել, ի քէն ընծայեցար՝ պատուղ այս հրաշիք
թէ հայցել խոցոտէն, և սպանողէն ներում՝ խընդ
ատելոյն, և աղօթս ի վերայ հալածչին և փրկու
Հանդի բարւոյ առնել
Հոգւոյ և մարմնոյ կենաց։
տուէ, ուղղանայ այս նորոգ և զարմանա
հատուցանել պատուղ քաղցրութե ընդ փշոյ խըն
չեռնարկելն, որ ևմաւիկ ան չնաարատ։ Կոչ
անձաւ։ Որ ոչ ելանէ երբեք ըստ բան քո իր ան
դութ։ Հզօր, ահաւոր, մա
Ա երասին յաւելուած կրկին չեծութե նո
րին հակոզի առնոյն ազերս մաղթանաց.
Ռան ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա.Յ։

Գլուխ. ԽՕ։

Ա երասին յաւելուած կրկին չեծութե նո
րին հակոզի առնոյն ազերս մաղթանաց.
Ռան ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա.Յ։

Ա՛ն իմ հաւատս յերկրորդութե
Ա՛ն այս ի մայրնիմ լուսափառ՝ խոստովանեալ
դատաւորէ

Սբ. Գրիգոր Նարեկացի

Ինչ մեք զոր գործեցաք՝ ամին և վկայեմք, հաւա
տացեալ որում կարգեցաքս։ Յանուն և՛ իսկա
ռս ամենակալ երրորդութե և՛ խիստ Ա՛ծու
թե յաւիտեանս յաւիտենից։ Ա՛մէն։

Ի՜նչ փրկի

Աղօթիւ

Օ՜ Տէր, որ ինձ ստեղծեցեր՝ ինձ յոտքերէն վերցուցեր՝ ինձ օրհնեցիր։ Ինծի ջուրերուն մեջ ձկնիկ ըրիր, ամէնա՛ց Տէ՛ր։ Ինծի կորեք ի՛ր հոգւոյս դուրս հանեցիր՝ Ա՛ստ։ Ինծի հողոյս վերածուելու՝ արարչէս։ Ինծի Հրաշագործեցիր՝ ամէնա՛ն թագաւորս։ Ինծի ամէնիշխանես։ Ինծի նորոգես՝ ամենակալես։ Ինծի պարգևես՝ ամենալիես։ Ինծի պիտի արդարացուցանես՝ ամենաբարեբաստ։ Ինծի ողջացուցանես՝ հնարաւորես առատես։ Ինծի ողջացուցանես՝ հնարաւորես դանացուցանես՝ բաւականես։ Ինծի շնորհես ղես։ Ինծի բժշկես՝ զօրաւորես։ Ինծի կեն ևնկատուած փրկուիս։ Ինծի քաւեցուես՝ կարօ անդրադարձուիս։ այլ ամենևին լուսաւորուիլ բարուիս։ Ա՛ն Թիկանց շնչուած՝ ևոչ երեսաց ըդ։ Ա՛ն պլպլիս՝ իդ Թուիս։ Ա՛ն փոխիսիս՝ Ա՛ն Հարկիս՝ իբարկուիս։ Ա՛ն մԹանաս՝ իսկ Ա՛ն յուզիս՝ իկնուղուիս։ Ա՛ն ախրիս՝ իցասմանիս։ ջար։ Ա՛ն կաշիս կորուստ։ Ա՛ն ըղձանաս մահ։ լոյս՝ ևստուիլ լուսոյ ոչ լսես անիծս։ Ա՛ն ախորժես բարեմատոյց ձեռաց՝ չարիս դործուցին։ Ասկ դու ձուն։ Ա՛յլ մարդիք երկրածիկիք ևասնևավիկպիք զօրութիւն դեղոյ մերոյ Տէ՛ր՝ օրհնեալ՝ իբար վեալ շնորհաց քոց ճաշակելիք։ Ո՛վ երեսաց և բարեբանեալ կանոց քոց ախորժելիք։ Այս գո որոյ քաղցրութիւն անճառ քան զօրինակ։ Այս

Յովհաննէս Յայիսեանց։ Լ. ՀԱՅՆ։

Տա՛ մեզ՝ արդեամբ ջուցցես՝ ի բեզ օրինակեալ
ժանեկանն ապաւնէպ աւուժի. զի զքո՛ թիզդ որ
կիրդ մարմին չափեալ զքնո՛ թես մերում զտա
թուե՛ չարչարանացն վտանգի։ Եւ յանպարտ
բանու՛ թի մարդկոյս գոռոզու՛ թե վարժմամբ կրե
յատարիսի Ճակատուն զի կակղեացես զկարծր
որ վա՛ խոյ փրկու՛ թե հանդիսացար զօրապէս ի,
եալ։ Ալանկի նահատակդ համբերու՛ թե վիայիզ
Ես միայն գրեալ՝ այլ կատարեալ և գլուխ՛ որ
Եւ արդ՝ քո՛ են այսքիկ Ջ՚ ողորմու՛ թեց։
Ընդխեալս առ քեզ ընկալցիս ապա՛ էնես։
Ընդ ես։ Ընդ զանգ՚ ետս պարտեացես՝ վարդապետես։
Ընդ վկատեղոյս դարման մատուսցես՝ կերակրի
Ընդ աջովդ քո պաշտպանեացես՝ յանձանձի՛ ես։
Ընդ ծառայիս ձերուն մատուսցես՝ ստացո՛ ղես։
Ընդ ընդ փոքուս՝ իդատուչ մանկեացես՝ բարձրե՛ ես
Ընդ զերծան անառես առնկեցես՝ երկայնամի՛ տես։
Ընդ զոդոսակարնիմ ծանուցանես բարի՛ ես
լցուես։ Ընդ զծածկեալն երես եցուցանեցես
առնե՛ լոցես։ Ընդ պատրեղոյս արբուցանեցես՝
աես՝ վկա՛ ես։ Ընդ զսասանեալս հաստա
Էես՝ խնամակա՛ լես։ Ընդ զվերջացեալս կո
ու՛ թես, անդորրի՛ ես։ Ընդ լայնես նեղ
կարկառեացես՝ անկարօտես։ Ընդ նախ քան՝ խնդրելն՝ դու՛
աես։ Ընդ զեղծես խոյացդ՝ խնդ՚ հարու՛
փրկի՛ ես։ Ընդ

Աբբայն Ոսկիդորի

Գ. ԼՈՒԽ. ՀԱ.

Ա Ղբատին յաճախաւաճ կրկին հեծութիք նո
ւին հակողէ առ նոյն աղերս մաղթանաց
Ռան ՚ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա.Յ.

Ո՛Ւ Ա.ՐԱ ՎՈՒՆՑ ՚Ի ՕՐԻՑ

օրհնաբանեալ և լուսաւորող, կշռուած երկուց ընտրուեցաւ. արարած՛ց սասանու թեց եղանակելոց յայլ ինչ էուր երկնա կենցաղ անփոխադրելի. ամբարձելոցն խոնարհուածեան և ի ործանեցոյս վերբերութեան սարսափելի ուրբաթու մեծի պատերխ։ Օր ուամ եկն եհաս ժամ բարեպատեհ գրել ինձ զայս նուաստ ձայնի հեծութեան զուարճախառն երկիւղիւ։ Ա.Հա՛ ընձայեա համարիմ առել առա անօր ՚ի քէն՛ց այսէ զոր ընդ ի՛մ կրեցեր Ա.Ջ բո ւորից։ Ագեր յառենի քոյ սառնոյ ուածոյն՛ խմով կերպիւ։ Ա՛է խօսեցար՝ տուի՛ էդ բանի. Ա՛է բարեաւեցար՝ հասի՛ էդ լերուի։ Ա՛է ձայն արձակեցեր՝ սասանի՛ էդ երկրի։ Ա՛է մռնչեցեր աւետաղեցեիկ փողոս մեծուե։ Ա՛է երախաեօքն ի ո յանդիմանեցեր՝ , և ո՛չ էարեօք նոցին ըմ բռնանեցեր։ Ա՛է մատնեցեր ամօթոյ՝ զմաուիչսն զքեզ տանջանաց մեհու։ Ա՛է ՚ի կապեն զքեզ դիմադարձեցեր՝ , և ո՛չ յապաւեցեն դժուա րեցար։ Ա՛է ՚ի թքնուեն թշնամանեցեր , Խո՛ն ձգել և՛չ

եւ՛չ ընդ կռիւեն երբեք խոտորեցաւ։ Ա՛չ ընդ
կառավարեն արամեցւոց՝ եւ՛չ ընդ իւր պարկանեն
երեսս վախեցեր։ Ա՛երկացուցին զզեհաւս պատ-
մուճանին իբրև՝ ի սկսրե, և դարձեալ ազու-
ցին իբր անվրկանաւ՛որ ըմբռնեցելոյ։ Լ՛քէ
ոչեր արբեալ կրկնակի քացախ՝ զանգեալ ընդ լե-
ղոյ. ոչեր հեղեալ մաղձնիմ մթերեալ նախնի
դառնաբերեն։ Ա՛աշակեաց վհատութէ, եւ ար
դել անդրկեն տարակուսանաց։ Ա՛ուրն մղեցնա
քաթ, եւ դարձեալ մատուցին անդաստիատասիս։
Վանի՛ս հարեալ ոտից յերկին անարգուե, ՛իմջ
խառնիճաղանճն ամբոխի դառապարեցին։
Օ՛ոնար կրկնեցին նախատանաց. և պահ եղեն
արհամարհուքե։ Ա՛չ եաւն հանդիսա կեն
դանարարիդ. եթէ ոչ զգործի մահուն կրել
քեզ պատրաստեցին։ Ընկալաւ իբր երկայնամիտ
Ա՛ուր իբրև չէհեզ։ Ի՛արձեր ոտ համբերող։
Ասանձնեալ իբր զպարտական վիայեան վշտաց
Ա՛ի զծաղիկ շուշանաց հոտաւոյ՝ ուսուվ բերեալ
զչէնն կենաց։ Օ՛ի յարհաւրաց դիշերայնոց՝
փուրակերտս գահաւորակս մարմնեղէն գոյութե
պահպանեաց՝ ի դառապարուճեն վայրի իբր
ի խորխորան խնձոյից։ Չանէն արտաքս իբրև զող
ջակէզ։ Ա՛ախեցին իբրև զհոյն ասբեկայ ձգեալ
զեղջերայն։ Տարածեցին՝ ի սեղան խաչին իբր
զպատարագ։ Խնեւեցեցին՝ ոտ չարագործ։ Ա՛ըն

Սրբոյն Գրիգորի

դեղին իբրև զազաւամբ։ Օ՜ խաղաղութիւդ յերկ
նաւոր՝ իբրև զաւազակ։ Օ՜ անկատա՛ւ մեծ
ութիւդ՝ իբրև զառատապեալ։ Օ՜ տո՛ւ ինքեանէից
պաշտեցեալդ՝ իբրև զքամահեալ։ Օ՜ սահմանդ
կինոյց իբրև զարժանաւորս սատակմանն մնալոյ։
Օ՜ աւետարանիս ներկարիչ, իբրև զՀայհոյիչ օրի
նին։ Օ՜ պա՛ր լուսատարումն մարդարէիդ՝ իբրև զՀա
մառօտիչ դրեցելոցն։ Օ՜ Հաստատո՛ւթիդ փառաց
լուինիք անքննին խորհրդոցդ հօր՝ իբրև զներհակ
ծնօղիդ կամացդ։ Օ՜ օրհնեալդ խոհակիս՝ իբրև
զառաքեալ։ Օ՜ կապոյ օրինին լուծիչդ՝ իբրև
զայր ինչուա՛ն գրեալ։ Օ՜ Հուրդ ճախիչ՝ իբրև
զերեքեսեան լեա՛ռ կալանաւորս։ Օ՜ աՀաւորդ յեր
կինի երկրին, իբրև զՀաւատոյ պատճառս։
Օ՜ ի լոյս անմատոյց ճաճկեալդ՝ իբրև զՀողածին
ըմբռնեալ։ Ալ քաղցրութիդ եւ երկայնամի
տարերութիդ ոտնձգիդ գթուեցե՛ս Սը վտապա
տուար եանօրինեալ ճառային, Տէրդ բոլորից
զայս ամ կամաւորապէս եՀան անողոքեան Հաճո
թիւն տարեալ, մարմնոյդ միութիւն՝ իբրեզ ընկալաւ
լու մինչև ի քնար շնորհին առաքեալ. անպակաս
լուսոյ ամբոխդ նորոգութիւն. Ա՛ն անքննին ըզ
նոյն կրեալ նախատինս անձառ Համբերութիւն,
յարեաւ կենդանի ինքնիշխան բարձրութիւն լու
ոյ՝ անմուտ մարմնով. և անթերի ածութիւն։

Օրհնեալ փառօք։ Վոլեալ գթած։ Խարհ

ՀԱՅԼԸ քան

Գիրք Ա. Ղեւոնդեայ

քանեակ միշտ ողորմութիւն, յաւիտեանս յաւիտենից
Ամէն։

Գլուխ ԻԲ։

Աբրահամ յաւելուած կրկին հեծութեամբ ուս
րոյն հակողի առ նոյն աղերս մաղթանաց
Նոյնպէս։

ԻՄԱՑ ԱՆԱՒԱՐԱ ՕԵՐԱՅՈՒ

Հոդանիւթ կերպիւս, ինչպէս խոնարհեալ
ծնողապատրաստեալն երկրպագութիւնք զարմ
դործիդ ողորմածութիւնք զկնդանաւարար
ասաս համբուրեմ։ Օ՜ այս օրինակ մեղ
թանաց մեծիդ ընծայեցուցեալ։ Ա.ղաչեմ զքեզ
միայն խնամակալ։ Աստուածէր։ Գթած։
Արեգական։ Ծով։ Ա.յգեպուս։ Պաշտպան։
Ա՛ր ունայնասցի վաստակն աշխատութիւն փրկու
կանդ կրկին՝ մարմնացելոյդ վս իմ այ։ Ա՛ր սուկ
եղեցի քրտանց կաթուած խառնեցեալ արեամբ
իմաստութեան աւուր դիշերին։ Ա՛ր լեցի սուո
ւերացեալ լուսոյդ երախտիս, զոր ձրի և առանց
վրկանաց Թշուառացելումս ինձ պարգեւեցեր։
Ա՛ր ջնջեացին չնորհացդ աւետիս՝ զոր կոյիցդ
ծոց կայլակիք նորոգեցին։ Ա՛ր անշահ եղիցին
կրկնդ պատուիրք՝ զոր կարօտութեաս իմում մատու
ցեր։ Ա՛ր պարծեսցի բանսարկուն վանեալ՝
ձեռնդ զօր

Սէրգոյն Գրիգորի

ղբր առաջեաս խ-թագուցանել։

Ա՛հա յաղթեսցես կամք ըղձից էարին։ Ա՛երս
ոին ապշեսցի՝ միանգամ զարհուրեալն։ Ա՛ր
ևին պարտեսցի լսապատ դատեցեալն։ Ա՛յ անխա
յեր զաղատատարդ քո բան, որ զսուղծեալս քո
քեզ ընծայեալ վերատին առ քեզ դարձուցանէ
Օ՛ անճառն արարիչ բարերարութիւն յոտնակնկալ
ժամուն յուսահատեալ յորժամ բնաւ իսկ կըս
բեալ ետասխատեալ էր կենդանութենն շարժուղ
ութիւն, մեռեալ անմահդ՝ և զմահացեալս նորոգե
ցեր։ Ա՛ղթէ զկանան համաձեռնութիւն օրինին փո
խեցեր, արդ զղեալինն և զնեղչասիանն և զկո
Հնարաւորն մի՛ արդեօք ես։ Ա՛կզնաձիր ողորմա
ծութիւն՝ բարեգործ, օրհնեալ, և երկայնամիտ
թագաւոր։ Ա՛զդեաս բանիւդ ամենազօրաւ.
որ զգոյութիւն լուսոյն ստեղծեր ինանինուա՛ծո
բըն. և վաղվաղակի վոտիսեալ գասյց ի հետ անդր
Ա՛ս փեսանակ զի ես ոչ խնդրեցի հետևել լու
սոյդ՝ ոչ երբես ինձ յոչց ձառապայթ ծագ
մանն հայրենի կերպիւդ։ Ա՛ս կոչեցայց առաջի
քո ծառայս վիսատապատ ողորմութիւդ շնորհեալ առ
ի՛քէն։ Ա՛յլ ժամանակ յերկրաձգութիւն, առ՛ի
զպարտսն հատուցանել։ Ա՛նչ շնորհեա՛ ինձ առ
որ ձեղ զեղուն քարիքն հոսեալ ի յոյշոյս իմ
տեղ։ Ա՛րդ և ինձ զնթացսն աւրհնեալ երթալ
ոք ձեղ զեղուն քարիքն հոսեալ ի յոյշոյս իմ

աեսու թենէ։ Պահ լինձ զընտրհիդ ամենապատ
ծառ դանծուցդ մնացականաց. որով պատուա
հան գտեալ քո անուանեցայց. պաշտպանեալ ի
քէն անսահման բարի։ Ա՛հ ողորմեա լինձ դը
թաճ աղաչեմ զքեզ։ Ողորմեա լինձ Տէր։ Ող
ջին ողորմեա։ Ա՛ի փոխարիներ երիտնս ցասց
կին ողորմեա։ Ա՛ի բառ
նադ իմանալ երկայ զառ ի քէն պարգևեալդ Հոգ
եդ։ Ա՛ի հպատեր զիշխանն ամենօրհնեալդ Հոգ
լուծաներ զինակիսել զինիք տրքունական պատ
կերիդ։ Ա՛ի յայտնեսցին փուշք մեղաց, իսկ
քեզ սիրոյն պնդութե։ Ա՛ի մերժեսցես զար
բունեն մատցս։ Ա՛ի խզեր զկապ միութ, զընդ
ուեսու զօրութե լերուսոյս յարմարութե։ Ա՛ի
պահեցուցաներ զյաջողեալ աշխատ, առ իսկ
սոյդ մասունս բաշխել։ Ա՛ի դրեր իմպատե
հենաց մասենիդ, զնա հնուն պարտիս։ Ա՛ի պա
տել։ Ա՛ի լինձ համարիր։ Ա՛ի յիշեցուցաներ։ Ա՛ի
ամբէցուցաներ։ Ա՛ի նախատեր։ Ա՛ի ոսո հար
հաներ։ Ա՛ի արձանացուցաներ զմեղկութեդն։ Ա՛ի
ամբարեր զկորստեանդն։ Ա՛ի խոր ըստ դուռդ
քեմն ամէնատուն։ Ա՛ի յարուսցես ընդ իս զծառն
անիծից։ Ա՛ի արձակեր զիս զտատարծ պետուդն։
Ա՛ի ընձիւղեր զծաղիկ մեղացս։ Ա՛ի բերցես
ընդ առաջ զնամակ պարտուցս։ Ա՛ի արատել
բեր պեսութե պաղտն։ Ա՛ի թուեսցես ի չխաղ

Ողբ Հայկազն

Հայոց ազգ, ո՞ւր ես. Հրամայեա՛ դարձ, խնամակալ
Հարց քեզ որ չիս. զի բարիդ քո փոխեալ փո-
խանակ միշտ զօրեղ ամենակալող, փախուցեալ
ցայց։

Ո՛վ հնարիկ՝ մեր զոհեցեալ ազգին, ինչո՞ւ վատնեալ մաշ
լինէիր քո ողբեու զմեղսն, ի նոսին վատնեալ մաշ
լինելոյ քեզ ի խոպան հալեցայց։ Ո՛վ տնկակից
քենէս զանօրէնութիւն, առանց յանդիման
խրատի, ասային կիզեալ անբուժ պղերցայց
հարիս՝ մեռայց կենդանւոյն։ Ո՛վ շուժամտանեալ
ազգի ամբարեա զառանց համարոյ դարձոցս իմ
պահէր, ի հանդերձեալն լինչ հրապարակել։
նուիրի։ Ո՛վ զհովիւս հանճարոյս սատերական
կենցաղոյս դրեացես լինչ հանդամաեան բաւական
լսոյ արատաղի հեռս հեռուել։ Ո՛վ զկամարկ
փոխանակեր։ Ո՛վ զերասանակ մեռացս լեզուս՝
ընդ սատերի այսր մերթ՝ զանձաւելիդ լսոյ
թե՝ զանախտական զկեանդ դրաւեր։ Ո՛վ
ասն չափեր։ Ո՛վ ընդ հովիս վշտաց հեծու-
իսակատուս այս ժամանակի զանվախճանելի զհա
տորի, զյաւիտենական բարիսն տուժէր։ Ո՛վ
առաջարեացես։ Ո՛վ նուազրիքն այսր անցա
ասէն զհա ինքատարեր, զի անդանօր դա
կամաց զաւանդս հոգւոյս վարել, ինքերս
նուիրիմ յիշատակել։ Ո՛վ մատնեացես խոցոց
Ո՛վ մատուացես քան ընդ դէմ ահել զանօրէ
երկրաստեղծ մատանդ զգիւտս դարձոցս։

Սրբոյն Ներսիսի

Գլուխ Ա.

Յիսուս Քրիստոս Որդի Աստուծոյ, Ազգաց Լուսաւորիչ

Ա՛ստուածային յաւերժաց կրկին հեծութեամբ նոյն
ըրին հսկողն առ նոյն ատեան մաղթանաց
Քան՝ լեռնոց սրտից խօսք ընդ Ա՛յ։

ՅԻՍՈՒՍ ՏԻՐՈՋ · ՏԻՐՈՋ ԳԱՄՈ

ութեց՝ սիրոյդ իրատանց, Ա՛ջ ձգման
ըիս։ Ա՛յո՛ւ վերստին իբնութես կամ
թպատան միշտ սխալական։ Ո՛ Ընեա՛ր
ինձ դարձեալ զամենութաց տարած-մունս երկից
արեանդ շարժողութեամբ բժշկապէս մասիր աեսա
նել. զի մնդրեմ Հաստատեալ մտօք խոկութեամբ
Թերի խորհրդոց, յայն ինչ զոր դու իսկ վկայե
մարմնեղէն յարկիւ անդամոցս։ Յորմ Հանդո
ցեալ անլքանելի բնակիցս բազմեալ սիրտ
աեղեանօք միութեամբ Հոգւոյս իմ ընդ քեզ։

Ո՛ ապականութեամբ մեղացս մերժեալ իսպառ՝ յանա
րատութեան զիս պատրաստեցես ամենակեցոյց Թա
գաւորութեան մերոյ Հայր ամենայնի։

ԱՄԵՆԱՆ Ա՛ՄՆ։

զուգեալն մարդկօրէն վերնայանաց սիրալմամբ, պարտեալ հրկին իբր զերկրածին մահացու մարմին. քան զանիւղ քուամ սուտ երևեալ Պիանն զի արդարև պիտակ իակեա թէ ջուրն արարն. և ընդաբոյս ջուրս թէին մեր. Այս ոչ փոփոխին խորհուրդք մեր յայնխառնն ըստ հոգևականաց իմաստանցն կանխագիտից առակի. Թեթևացեալ զառաքութէ առանձնանալն, որ պատրաստեալ և մնայ ինձ արկանել զորդիս զերհնին զարդ մա հուն յաւիտենականի. Խորձ զամօթոյն պարտ ուիս որ պահեալէ յայտնել թշուառականիս յե աին յատենին յանդիմանութե. Խրատ խաղա ղութե յառաջապարդև տղորմութէ քո ընծայե ցոյ, զի մի՛ անասանելիքն ատհասուութե՛ ի ցոյցս ինձ եկեալ կերպարանեացին, անյոյս ապշութէ ընդ կենաց զղջման առաջի կարդեալ: Պատա ատանն ահաւոր: Ընկաշառ և անխաբելի գա տաւորն: Ընմօթն սոսկալի: Կշռատքանքն սար սափելի: Յանդիմանութէին անփախչելի: Տադ նապն անձողոպրելի: Պակուցն ամէնքեան տե սելի: Պողումն անվճարելի: Լալումն անափո փելի: Կրճումն առանձնացն' անբժիշկելի: Ընտ կանութէին անողջանալի: Ընդեծքն սարսափելի: Աճապարն քո բանիդ: Փակումն գթոյն, և արդելումն ողորմութեն: Ով ընդ գալարբնին երկնի, և ընդ յերկրի դղրդեցն ընդ կարծրութէ յատա

ցուսցէ զձեռն իւր ի լոյսն, և խաճանիցէ զնա ցուսցէ յերեսաց արջոյն՝ և մատնիցէ ի տուն՝ և յե առուիծու, և փախիցէ նմայ արջ, և փախիցէ ի տուն՝ և յե ցուսցէ զձեռն իւր ի լոյսն, և խաճանիցէ զնա

Գլուխ Ա.

Ողբ Երեմիայ

կին, զսա կուսակերոյ կոհակաց խռովութեանց ծո վու, եթէ փախստեան կերպ ցուցանելով մի զմի ոչ հետս խափանեն կասեալ յերկոցունց։ Նո տատանեալ սասանեալ լայնատարած գետնոյս Թանձրութե՛ ի հիմանց անտի ընդ ուժգնակի բախ մանն թնդելոյ ներքնային խորոց, հարթէ զներսի նս, և հալեալ հրդեհին քնութի՛ք վիմաց, և համ տարերաց գոյից։ Ալյալին երկինք յանեղծ փոփոխութի՛, և յերեսանակին արարածք տարերօք իւրովք ի նորոգ նմանութի՛։ Ծածկութի՛ք դրծոցս հրապարակին, Լաներևոյթք կրից մերկ յայտնին։ Այրք կրօնից ներգործեցելոց ի՛մար ինս մեր նկարին։ Թադաւորն երկնից յատե նի՛ նատ, վճիռ հատուցմանն ի՛ձեռին իւրում։ Ո՛հ վա՛յ ինձ եօթնից անգամ կրկի՛ն եղկու թի՛ ըստ ջափոյ կշռուե՛ այսր համարու՝ որ զան բաւութի՛ն Թըռոց պարագրե՛։ Ո՛րչ գոյր ծեցից ողբալիս հոգի յայնմ մեծի աւուր վտան դի։ Գնանգի տատիկե ի՛շատակն իսկ յատա Ջեալ քեզ հանդիպումն։ Ո՛ր ոմն մարգարէ զօրինակին նմանութի՛ ի դէմս բերելով, զձեզ տաղնապի անզերծ փախստեանն նշանակէ տես լոյն, զոր օրինակ եթէ վախնուցու ոք ի՛ձեռաց առիւծու, և ապատահեսջ նմայ արջ, և փախնու ցու յերեսաց արջոյն՝ և մտանիցէ ի տուն՝ և յե

ծչխիշ ողբ

հերպարանին։ Ով այժմ շահավաճառութիւ
ցեղոց ի մասուից աստեաց, առաջի աչաց մերոց
պեն՝ ,զոմանս ՚ի կենդանս հրաւիրեն, և զոմանս յա
ամբն դատապարտեն։ Աիսոց դէմս լցեալ
ծաղու ցուցանեն. և ինձ աղարիս և քաղցեալս
երևեցուցանեն։ Ամանդ պակաս լուսապաճոյճս
մատուցանեն. և այլոց կորուսս մահու բաղդին։
Աբդարոյն ձայն աւետեաց, և ինձ գոյժ ան
վախճան վշտաց։ Ցոր ժամ առ բարիսն՝ մահու
յաղթութիւն խոպատ մեռանիս։ Աս ինձ ջարա
դարձիս կրկին յարակայի։ Ով դրանն բախել
ոչ ինչ ազդիցէ, վճար եղեալ գթութեն ու՞ա
ուիս։ Ցորժամ դպրութիւք հրաշիցն զարմանա
լեաց որեն ծածկեալքն յայժմուցս հաստատակաց
վարուցն առեակք. մարդկային բնութես գոր
ծոց. յաղագս որոյ եղեն գոյութիւք ամ էից,
յիւրաքանչիւր մարմինս անպակաս գրութիւն իս
կայն երևին։ Աս խորութիւք անճառիցն կնքեց
ցեղոց յիմաստից աստեացս, առաջի աչաց մերոց
հերպարանին։ Ով այժմ շահավաճառութիւք

ամենապատրաստ Հանդերձեալ ամենեւին անվտան

Գ-խրք Ա.ղօթից

ողբոց Լարտասուաց վերկինն գրաւեն, և անդ
իբր զաստուժական ընդունայնութիւնք արհամարհ
եալք լքանին։ Չառաչմունք հեծութիւնք ոչ
կանխաւ ասոյ առաքեալ, չի երբեք գոանել
անդրէն։ Ողորմութիւնք Ճշդով սերմանեալ. ոչ
պայծառ վաստակք դնան առաջի։ Ա՛ր առաջ
նըմն նախայանգիցին, և կոտակարանն ախրանարդիցին
Լինչանն ահաւոր այժմուցս, յանդիման եղեալ մե
ծաձայնս դատախազին։ Ցորում սոսկալի վայ
րի. ոմն զուխան կցորդութիւնք հայրենի։ Ա՛ւոմն
զիտրանն վիայութիւնն անաեսիցն. Լոմն զարիւն
մեծին այ, ամբաստան իմն իրաւասոյն առաջի իմ
ատրաճանեն։ Ո՛ տանջանարանն բազմապա
տիկս զոր անձամբ անձին ասէին իսկ պատրաս
տեցի։ Ո՛ յ արդ մխիթարեցայց Համառօտեալս
յուսոյ։ Ո՛ յ եթէ զօրքն լուսոյ դասուք ար
դարոցն որ փառաւորեալքնեն երանութէ ասրսեն
դողալով. ոչ բաւեն քերել զահաւոր տեսիլ երե
սաց մեծ դատաւորին. ես եղկելիս աճանդա
կորոյս սատակման որդիս՝ ձըր երեւեցայց։ Ո՛ր
ոչ միայն չեմ պատկերոց, այլ Լպատուհասնիմ ան
տանելի, և կորուստան անպատելի։ Ա՛յլ արա
դեւթ ամենապարզիւ զօրութիւն անճառ՝ ձեռն փր
կութիւն, ինկորուստ դրաւեալս։ Ո՛ յ օգտեալ
ինքեն դարձեալց միւսանգամ՝ իդրանց դժոխոց
ամենապատրաստ Հանդերձեալ ամենեւին անվտան

Սրբոյն Գրիգորի

դեալ պրծեալ ի պատժոց։ Ասացեալ առեալ մատաց խաստիս՝ զապաղեալին դիպուածս բուսա կանացեալ ի լուր երկիւղին ի խոտնապէ ամենից նաց ահին համբառնալ. կամք զո բարեաց զերծեալ ապրեցայց. և մի մատնեցայց կորեանցն ա ռիւծուց, որք խնդրեն ի բէն զիս ի միերակուր ծախել առամանքն զաղանութեն՝ զի զորավոյն մահուն լցուցեալ՝ զաստուստ պարսրեալ՝ անդ ձգեալ հալեն, ուր անապատ պահի ինացուած մթերիցն ի ծխոսուն յաբխանէից։ Օ՛ ի դու միայն բաւես կորզել ի ժանեաց սատակման ի միեանս և յերանութեն բնաւից ապահէն թագաւոր լուսոյ Տէր Յս Ս՛ Ա։ Օրհնեալ յաբխաեանս։ Ամէն։

Գլուխ. Ձ։

Ա երստին յաւելուած կրկին հեծութեն նո ցին հսկողի առնոյն աղերս մաղթանաց։

Ման ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛։

Ո. ԱՐԱՒ ԻՍԿՈՒՅՑ ԱՅՑ

քանեաց յուսահատութեց՝ և ահարկու սրտաբեկութեց, պակուցանողական սա տուածութեց ածային բարկութեց. տագ նապեալ հոգով թախծութեն խոսաս։ Ա՛ղաչեմ զքեզ սէր Ա՛ծածին։ Երեշտակ ի մարդկան։ Ա՛ստուածասէր քերողն։ Երկնաւոր ճգնող ար

Գ. Խրատ Աղօթից

Աղբայրո՛ւհի։ Ընդհառն իբր զօդ։ Ապրո՛ր ոգի լոյս։ Ընշաղախ ըստ նմանութե՛ պատկերի արու սեկին բարձրութե՛։ Վերազանց քան զբնակու թի՛ անկոխելին սրբութե՛ց։ Երկնաւո՛ր խոստ մանն տեղի։ Ադեմ շնչական։ Ծառ կենացն անմահից. բողբոջէն սրովի պարունակեալ։

Ի բարձրեայն հօրէ ղօրացեալ և հովանացեալ։ Հանդստեամբ հոգւոյն հանդերձեալ և մաքրա գործեալ։ Ընակութի՛ որդւոյն յարդարեալ և տաղաւ՛արեալ։ Ա՛լածինն հօր՝ և քո՛ւ անդրնիկ։ Ողջի՛ն ծննդեամբ՝ և Տի՛ր արարչու՛ թ։ Ընդ ան ակատ մաքրութե՛դ՝ եաւթնիցծ բարի։ Ընդ անարատ սրբութե՛դ՝ և ևանամակալ բարեխօս։

Ընկալ զմաղթանս այսր աղերսանց քո՛ւմ ստա նողիս։ Ես մատո՛ ընծայեա՛ ընդ սմին խառ նեալ զանձնիմ նախանձ մեծիդ ներքոյդ, ի՛ քոյդ պաղատանս։ Հիւսեա՛ միացոյց զմեզ ուցեղս զա ուրն հեծութե՛, ընդ քո՛ւմդ երջանիկ և խնկաւ որեալ հայցուածոց՝ ա՛ուն ևնաց՝ պատգն օրհնութե՛։ Ո՛վ ի՛ քէն միշտ օդնեալ և բարե գործեալ. և՛ի մաքրական քո ծննդութե՛ ապատ հնեալ և լուսաւո՛ րեալ։ Ակեմց Վի՛ր որդւոյ քո Ե՛ան։ Ժանդակեա՛ թևոցդ աղօթից՝ խոս տովանեալ մայրդ կենդանեաց. Եւ ևս ի՛մ յերկ րեքս հովանի. առանց լռկանաց հետևիլ ի՛ կեան օթևանդ պատրաստութե՛ զի թեթևացի՛

կատարածնիմ ինձ ծանրացեալոյս անօրէնութիւն։
Ընդացես ուծն ինձ քերկրութիւն զօրնիմ տապնա
պի։ ողջացուցիջ երկանցն ևայի՝ քարեխօսեա,
խնդրեա, աղաչեա, զի ըստ անձառելի մարդրու
թիդ։ ևահա զբանիդ հաճատամ զընդունելու
թիւ։ Ընդատօքք օդնեա վտանգեցելոյս՝ դու
եաղդ ի կեանսյս։ Ծնունդ խոնարհեցո առիմ
հաշտութիւն ծնօղդ այ։ Ընդ իմում քշուառիս
հոդա, խորան բարձրելոյնդ։ Ձեռն տուր ան
կելոյս՝ առձար երկնային։ Փառաւորեա զորդիդ
քո ի քեզ։ Ընօրէն ինձ հրաշագործել քաւու
թիւ ևողորմութիւն։ աղաչին այ ևմայր։ Կարձ
րացի պատիւ քո ինև։ Նու ցուցցի փրկութին
իմ քեւ։ Նթէ զիս դացես աբրամայր։ Ծէ ինձ
ողորմացիս սրբուհի։ Ծէ զկորուսեալս շահես
ցիս անարատ։ Ծէ զհարթուցեալս յանձ անձես
ցես՝ երջանիկ։ Ծէ զամաչեցեալս յառաջ մա
ուսցես՝ բարեշնորհ։ Ծէ յուսահատելոյս ինձ
միջնորդեսցես միշտ աբ կոյս։ Ծէ զմերժեալս
ընտանեցուսցես՝ մեծարեալդ այ։ Ծէ մի՛ ցուց
ցես զթածութիւն՝ լուծիչդ անիծից։ Ծէ
զձփեալս հաստատեսցես՝ հանդիսաս։ Ծէ ի
խռովութեցս յուզմանց փոխեսցես զիս խաղաղա
բար։ Ծէ վերպերելոյս ինձ հնարաւորեսցես՝ դո
վեալ։ Ծէ վերիմ մտցես ի հանդէս՝ մահու
նահանջիչ։ Ծէ զդառնութիւնս իմ անուշեսցես՝

Գիրք Ա. Ղեւոնդեայ

քաղցրութիւն։ Ով զբաժանմանն իմ խարոյց քակ տեսցես՝ հաշտութիւն։ Ով զանմաքրութիւնս իմ բարձցես եղծման ընդ ոտանիջ։ Ով զմտանեալս մահու փրկեսցես՝ կենդանի լոյս։ Ով ըղձալ եացս ձայն հատցես՝ բերկրութիւն։ Ով զիսոր ոտիեալս կազդուրեցուսցես՝ դեղ կենաց։ Ով իւիրծանեալս յիս անհարկեացես՝ հոդեվիճ։ Ով ողորմութիւնք ինձ պատահեսցեն՝ կամիկ նոս լրեալ։ Օրհնեալդ քեզ ի շրթունս անբիծս

լեզուաց երջանկաց։

Ա. Հա կաթիլմի կաթին քումդ կուսութիւն յան ձնիմ անձրեւալ կենաց ինձ զօրէ, մայրդ բարձրելոյ ոն յի արարչին երկնի՝ և բնաւ ին երկրի։ Օ. որ անձառապէս ծնար բովանդակ մարմնովն. և համայն Ա. Ճութիւնն, որ վիտա ջորեանն ընդ հօր և հոգւոյն արբոյ էութիւն ոան քնութիւնք մերոյին բնութիւնս միացեալ ամ և յաւիտ, մի յերրորդութենէն

Ա. մէն։

Սրբոյն Դիոնիսիոսի

Գլուխ. ՁԸ

Աերսային յաւելուած կրկին հեծութեանց ընդ
րին հսկողի առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան ՚ի սորոց սրակից խօսք ընդ Ա՛յ։

ՆՈՒՆԱՆԻՆ ՄԱՂԹԱՆԱՑ

ահա և զվերնոյն անմահ հրեշտակացն լու
սակերպից՝ զաղերս հայցուածոց որ վե
իմ դոչեն առանց լռելոյ հանապազորդեան ար
դահատութիւն մաքուր բերանոց, ընկալ բարե
դութ։ Որքեն բարիք բարեգործեալք ՚ի քա
րերարէդ անկիրթք ջրեաց։ Հատեալք յա
մէնիշխան հրամանաց էիք։ Ո՛ չրութիք հզօրք
ակնարկութիւն բարձրելոյդ։ Սուրբք, մաքուրք
անարատք, օրհնեալք, վայելչականք, յաղթօղք,
և անպարտելիք։ Նա ըստ ընթացից տեսութիւն
մտաց երապուանք։ Որք և զպատկերս տեսին
թագեանցն, եռամեանն դասակարգութիւն որ զբնաւ
յաւիտեանս պարունակէ ժամանակին զանցեալն ընդ
ներկայիս՝ և ընդ ապառնոյն՝ յամայր յամրութիւն
յերկարաձգելոյ՝ յայդ ՚ի հին արմատացելոյ, սի՛ն
սաղարթիւն պաճուճեալոյ. զրկեալ ՚ի պատուոց. որ
ձշգրի՛տ պատկեր թշուառ մարդկութեան։ Ոչք
բարեխօսք հանդերձիչք՝ այլ և խնամակալք, որ
դեղերին հանապազ առ մեզ ընդ մերում կրկնո

խո՛ ՀՃԾ՚ՔՀ կարեկ

կարեկցելով, բարեմասնութեանն մեր ապաւեն։ Եւ յաւիտենական կենդանութիւն՝ փրկութեն մեր աղօթեն՝ զայս քան ասելով. զգործս ձեռաց քոց մի անտես առներ։ Քան զի արդարև մերոն այս աղաչանք. Ի բարերարիդ այ վասն մեր կարդեալ առ նոսա։ Ո՞վ ի նոքայ բանիւեն ստեղծեալ. և մեք ձեռօք նիւթս ծեալ։ Որք և պատրաստանին ընդ միաճիդ՝ վկայք սոսկալի դատաստանին Հառաջման. ձշմարտաբան դատախազք՝ յանցաւորութեն երկրայնոցս։ Յահաւորն առեալ յայտնի ջիջք իրաւամբք զմատակարարութիւն որ առ մեզ։ Ար հանապազօր կարեկցեն աղդեալ հառաջմամբ զիշխանութիւրն նուաստ ձայնիւ. ողորմեա դու ստեղծեր մի կորուսաներ։

Ա՛յդ՝ ընդ. դոհաբանութեն ձայնիցն խնդրուա ծոց անմահականացն վերհից, և՛ միաբերեծութիւն Հառաջեալս՝ բնաւիւց արարիչ։ Որ յաղթես դէմ թուխքդ. զո վերնոցն և առընայնոցս։ Քան զի քոյ բարերարութ առ մեզ և առ նոսին։ Ա՛յդ՝ վն բարեգործութե անսխալականացն հրա շառեալ հրակերպիցն՝ անշաղախ մաքրոցն. ան մեղիցն, բոցանիւթիցն, հոգեղինացն, և ան վանելեացն, ամենաձեռնն առաւելութ՝ իբարձրն ընդարձակութի դերասիալ յաճախ գիտութե, ողորմեա մեզ։

Սրբոյն Ներսիսի

Նասէր սրտիցս անբորբոք շնչումն, այրիլ անադօտ
ի մեծախորհուրդ սրբութիւդ սեղանիս որ ի խորա-
նիս. առանց նիրհելոյ և դադարելոյ սպասել
հրամանաց երանելեացդ կեցուցիչ կամաց ամե-
նասուրբ էութեանդ: Արօթիս առաքինութիւն յան-
միջակ անբաժանելի. որք երկնաւորս պետու-
թիւնեն մեծաք և զհնութիւնք՝ անբիծք, ահա-
որք՝ երկնաւորիդ ու ազատութեայ պաշտօնեայք
ի յամպոյդ լուսոյ՝ ցօղք նշուլից: Որովք և
ինձ մեղաւորիս հոգեղինիք. մարդասիրեացիս ողոր
մել Ձեր՝ աղաչանօք իմոյն հրեշտակի՝ զարձաւ
ցանելով զիս Ձեր ի բարիդ քո հետս լուսոյ.
Օ՛ի զանդ հոգւոյս իմ պաշտպանութիւնք զոր
հաւատացեր նմին տեսչութիւնք զընկալեալն ի քէն
ի կենցաղ սասեացս ուրախութիւնք սրտիս յիս
բերկրեալ, անմեղադրելի առ ի քէն օրհնեալ:
Աղաչելոյ դիմաց զուարճութիւնք քեզ արքայ բարձ
րութիւնք փառաց անհասից. ի խրախճանս կեն
դանահուսիս բերկրեցելոյն պարուց մա
ուցեալ ընծայեցուսցէ գովեալ ողոր
մած: Այս քեզ անքննին ընդ հօր
անհասի՝ թուակցութիւնք հոգւոյդ
անձառի, վայելէ փառք
պատիւ և երկրպադութիւն
յաւիտեանս յաւի-
տենից: Ամէն:

Գլուխ. ԶՐ

Աբրահամ յաճախաւոր կրկին հեծութիւնե նո
ր՝ն հսկողն առ նոյն աղերս մաղթանաց
Լան ի՛ներոց սրտից խօսք ընդ Ա՛յ։

ԱՅՍ ԲԱՆԱԲԵՐԱՐ ԲԱՆՕՆ

մատարդա՛ թադաւո՛ր։ Կենաց պատա
պարան։ Հրա՛ւոյ հերպարան։ Այնա
տարր հանդատարան, որ յաղագս մե
ղացելոյս եկեալ մարմնացար։ Գործեցեր զան
պատուա՛նն. և հանդերձեցեր զՀրաշալեան։
Ա՛ինչվ կատարեցեր զառեցեան ընդ ամենա
լի՛ր Ա՛ծութեդ։

Ա՛րդ՝ վա՛ռ առաքելոյն սրբոյ յերկինատեղծ քո
ձեռացդ ձեռնադրելոյ՝ և հոգե՛ւովք սրբով օծե
լոյ։ Ո՛ որոյ զգովեան արժանաւորութե ըստ
իմում կարի առ ի փա՛ռս քո Տ՛ր ասի յայտնա՛ բա
նի պաշտեցի։ Այս լինձ ողորմեացիս յիշատակաւ
սիրոյ նոցին ընտրութե։ Հ՛ալի՛ր լինձ ելից նո
ւոք Հոգւեացիս յերանութի՛ն փափաքելի։
Զայն բարի հովանութե նոցին ի՛ յոյսն լինձ
կենաց քաղցր լուեցի։ Ա՛ռաւ կալայց ի՛ յանեղ
ծուխի փրկութե ասնեցեա՛լ յուսոյն։ Ընդ
առաքինորդացն կենաց։ Ակնաշնորհիցն պատ
ուոյ։ Փառաւորեա՛լն դասուց։ Գեւռոյն բա
ղձանք նա

ՊՀՃԾՂ ԹՔ

Հ֊քեզ Տեսուեցելոցն ոդմի այ՝ անպատուելի քաջու-
ներկելոց՝ Հաշնաւորութեանն սրբոց Հարցն միանձանց
Ընդ խաղաղեալս Հուրբ և սուսերբ արեամբ
ցին մասին անեղծ փրկուբ՝ ի քէզ՝ արձանացեալ։
աղերսիչն յարդմամբ, ընկալ զիս նորոգ ըստ նո
արիւնընծայ, վաստակաւորեր, քրանակինդրուկ
Որոց Հաճոյական և ընդունական մաղթանօք՝
եաւ. պարեն՝ Հիւրախաճանս անկեան երանուբեբ
Ծովք ընդ նոսին կատարեալ լրմամբ անպակասել
Հջարջարակից ընդ նոցին. որք Հաճասարեալ դու
լոցն ասէին նկատիչք։ Ընակերատք առաքելոցն
Հեծանկելոցն աներկբայ բարեացն, յոսսով սեռս
ամենափրկչն մեհու։ Իմանալեացն՝ անսեռիցն
յերկրե ըստ մարդարէին։ Ա կայք Շնորհիսք
Հիւնդանացան՝ Հոգեպես արիաբար ելեալք ի
պոյեց ամ նիւթիկ՝ պսակեցան, բարձրացան,
զանգուածն քնութբե՝ մարտուցեալ ընդ ամբոր
Համենափերն անդունք։ Աբկրաբորական և Հոդա
մաՀացու Հվ շատաբարչին մարմնով. վասնզաբոր
Համենայնիւնն անդունք։ Աբկրաբորական և Հոդա
զանգուածն քնութբե՝ մարտուցեալ ընդ ամբոր
պոյեց ամ նիւթիկ՝ պսակեցան, բարձրացան,
Հվ հնդանացան՝ Հոգեպես արիաբար ելեալք ի
յերկրե ըստ մարդարէին։ Ա կայք Շնորհիսք
ամենափրկչն մեհու։ Իմանալեացն՝ անսեռիցն
Հծածկելոցն ամերկբայ բարեացն, յոսսով սեռս
լոցն ասէին նկատիչք։ Ընակերատք առաքելոցն
Հջարջարակից ընդ նոցին. որք Հաճասարեալ դու
ծովք ընդ նոսին կատարեալ լրմամբ անպակասել
եաւ. պարեն՝ Հիւրախաճանս անկեան երանուբեբ
Որոց Հաճոյական և ընդունական մաղթանօք՝
արիւնընծայ, վաստակաւորեր, քրանակինդրուկ
աղերսիչն յարդմամբ, ընկալ զիս նորոգ ըստ նո
ցին մասին անեղծ փրկուբ՝ ի քէզ՝ արձանացեալ։
Ընդ խաղաղեալս Հուրբ և սուսերբ արեամբ
ներկելոց՝ Հաշնաւորութեանն սրբոց Հարցն միանձանց
Հ֊քեզ Տեսուեցելոցն ոդմի այ՝ անպատուելի քաջու-

Սրբոյն Գրիգորի

Ա՛յդ լուր հզօր, հնաբուրո՛ս դիւլեաղ, ընտօրեայ զանդուածոյ հայի։

Եւ ամէն ինչ առաքինութե՛ն կախում թէ արծաթոյ՝ բացառութի՛ւն ընդ ճշմարտութե՛ն ոսկւոյ. Եթէ քարինա անարդա ընդ պայծառութե՛ն մարգարտի. կամ հոգ ընդ յիսահարութիւն ընդ վայելչութե՛ն. Եւ ոխիմ ընդ դեղեցկութե՛ն մարդկան։ Տգեղութի՛ւն կամ առաւակ ընդ ողորկութե՛ն։ Եւ ոչ ընդ նոսին իբր դառնութի՛ւ եղեալ ընդ քաղցրութե՛ւն որ վէմ իմ գոչեն քեզ՝ ի հաճութի՛ւն. Եւ ոչ դրեցեալ երջանկանցն փառատարական աղերսալ ընդ նոսին իբր դառնութի՛ւ եղեալ ընդ քաղցրութե՛ւն որ վէմ իմ գոչեն քեզ՝ ի հաճութի՛ւն. Եւ ոչ ահա խառնեալ զանմաքուր ղբան ընդ նախատանաց Եկեղեցւոյ Հայաստանեայց. Եւ զիս զմի ղաւրս՝ ի պատժականաց ընկալ ընդ նոսին։

Ա՛յդ լուր հզօր, հնաբուրո՛ս դիւլեաղ, ընտօրեայ զանդուածոյ հայի։

Եւ ամէն ինչ առաքինութե՛ն կախում թէ արծաթոյ՝ բացառութի՛ւն ընդ ճշմարտութե՛ն ոսկւոյ. Եթէ քարինա անարդա ընդ պայծառութե՛ն մարգարտի. կամ հոգ ընդ յիսահարութիւն ընդ վայելչութե՛ն. Եւ ոխիմ ընդ դեղեցկութե՛ն մարդկան։ Տգեղութի՛ւն կամ առաւակ ընդ ողորկութե՛ն։ Եւ ոչ ընդ նոսին իբր դառնութի՛ւ եղեալ ընդ քաղցրութե՛ւն որ վէմ իմ գոչեն քեզ՝ ի հաճութի՛ւն. Եւ ոչ ահա խառնեալ զանմաքուր ղբան ընդ նախատանաց Եկեղեցւոյ Հայաստանեայց. Եւ զիս զմի ղաւրս՝ ի պատժականաց ընկալ ընդ նոսին։

Ա՛յդ լուր հզօր, հնաբուրո՛ս դիւլեաղ, ընտօրեայ զանդուածոյ հայի։

Եւ ամէն ինչ առաքինութե՛ն կախում թէ արծաթոյ՝ բացառութի՛ւն ընդ ճշմարտութե՛ն ոսկւոյ. Եթէ քարինա անարդա ընդ պայծառութե՛ն մարգարտի. կամ հոգ ընդ յիսահարութիւն ընդ վայելչութե՛ն. Եւ ոխիմ ընդ դեղեցկութե՛ն մարդկան։ Տգեղութի՛ւն կամ առաւակ ընդ ողորկութե՛ն։ Եւ ոչ ընդ նոսին իբր դառնութի՛ւ եղեալ ընդ քաղցրութե՛ւն որ վէմ իմ գոչեն քեզ՝ ի հաճութի՛ւն. Եւ ոչ ահա խառնեալ զանմաքուր ղբան ընդ նախատանաց Եկեղեցւոյ Հայաստանեայց. Եւ զիս զմի ղաւրս՝ ի պատժականաց ընկալ ընդ նոսին։

Աղբիւրն Դրիզորի

վա՛յ իմ. եղի՛ւս ընդ նոսին՝ ի ինոցին գովեսա՝ ի փոր կու թե՛ իմ ե՛ւ ի փա՛ռս քո ամենազո՛ւթ՝ բարեբար, օրհնեա՛ղ, երակայնամի՛տ, հարո՛ղ, անչննի՛ն, ան չա՛ռ, անեղծ, ևանտեղծ, քոյեն պարզե՛ւք։ Ո՛ւռեն շնորհ՛ք։ Ո՛ւռ սիլոչեն ևպատճառ քա րեաց ա՛մէ։ Ա՛ես դատապարտի՛չ՝ այլ ազա տի՛չ։ Ա՛ես հորդո՛ւիչ՝ այլ գո՛ւիչ։ Ա՛ես մա հացո՛ւցիչ՝ այլ կեցո՛ւցիչ։ Ա՛ես տարագրի՛չ՝ այլ ժողովի՛չ։ Ա՛ես մատնի՛չ՝ այլ ապրեցո՛ւցիչ։ Ա՛ես ընկղմի՛չ՝ այլ վերածի՛չ։ Ա՛ես գլորի՛չ՝ այլ կանդնի՛չ։ Ա՛ես անիծի՛չ՝ այլ օրհնի՛չ։ Ա՛ես վերիժառո՛ւ՝ այլ շորհի՛չ։ Ա՛ես թշուառա ցո՛ւցիչ՝ այլ միթարի՛չ։ Ա՛ եղճանես՝ այլ դրես։ Ա՛ սասանես՝ այլ հաստատես։ Ա՛ ոսո՛ւ հարկանես՝ այլ սփոփես։ Ա՛ պատճառս յօդես մահո՛ւ՝ այլ ինարս խնդրես կենաց։ Ա՛ես ի կամս շարժեալս սատակմա՛ն՝ այլ ի փրկութի՛ւն ողորմութե՛ւ։ Ա՛ մոռանաս զայցելութի՛ւն։ Ա՛ լքանես զբարի՛։ Ա՛ աբդելո՛ւս զգթութի՛ւն։ Ա՛ բերես վճի՛ռ կորստեան՝ այլ կոտակ ազատու թի՛։ Ա՛ թշնամանիս յատատո՛ւեց։ Ա՛ բամ բասիս իշնորհաց։ Ա՛ հայհոյիս ի պարգևաց։ Ա՛ նախատիս ի ձրի՛ ձրէից։ Ա՛ անգոնիս յեր կայնմատո՛ւթենց։ Ա՛ եպերիս իներ՛ութենց։ Ա՛ բանասարկիս ի բարո՛ւթենց։ Ա՛ քամահիս ի հեզո՛ւթենց։ Ա՛ քաղցրո՛ւթենց։

Գ. ԼԵՔ Ա. ՔՕԹԵՑ

Ա՛Հ առաքին այսոցիկ տրտնջմունք՝ այլ ան լսելի
դոհաբանութիւք: Խարձ վճռեալ, հզօր: Ոչ ոչինչ
զանէծեալ, օրհնեալ: Քահանայ զպարտիս իմ,
ողորմած: Ո՛չ ընչեաց զյանցանսիմ, գթած: Ա՛ն
ատ մասն այցելութեանդ, Հանդասանին իսկ կատարեալ
ցայգ: Ո՞ր ինչ քեզ պար քան զսոսին դիւրագոյն
Ա՛ր կամ զի՞նչ ինձ պարտաւորիս կարևորագոյն:
Ա՛յլ կենդանագրեա բարեխնամ քոյինասաեղծ
պատկերիս փչումն կրկին, ի շունչ նորոգման
լուսաւորութեանդ մաքրական ընդունիմ զամենամեղ
ոգիս պաշտպանեալ: Ա՛ր ածեր ողորմած ինձ
օրհասարաժամ, ի համառօտս երթալ, անթօշակ ապա
ձեռնունքիդ ընդ անկատար ուղին հեռուել: Ա՛ր
մատուցաներ քաժակ դառնութեանդ, ի ժամ ծարա
ւոս: Ա՛ր փակեր գթած՝ իմ հանդիպ զբացդ
զուսած հոգևոր օգտից՝ ևմ՛ երբ յանկարծ
դէպ հինից առաքաւակ՝ գիշեր մահուն ինձ պատա
հեցէ: Ա՛ր ատող ծօթոյն յանպատրաստ ապա
տուն զարմացս հատեալ ցամաքեցուցէ՝ ևմ՛
լսանական գիպուածք հատեալ գաղանեօք վնաս
սեացեն: Ա՛ր պահեցի ինձ սուն մեղացս ևմ՛
հոսանք ուղեիդ կենցաղոյս զիս ողողեսցեն: Ա՛ր
հանդիսան մահ բերիցէ՝ ևմ՛ ննջուցս ի սատա
կուցն յառաջեսցէ: Ա՛ր քունն ինձ կորուստ
լիցի՝ ևմ՛ նիրհուցն առպիսանութիւն ծործեսցէ:
Ա՛ր վախճանն ան յարմար ի վեր իմ արշաւեսցէ

ԱՄԵՆ։

ՀՈԳԱԾՈՒՅԴ ԱՐԱՐԻ ՓԱՌՔ ՅԱՅԼԱԲԱՆԱՆ ՅԱՅԼԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ ԲՈԼՈՐՏԳՈՒՆԻՑ։ ԱՒ ՔԵԶ ԸՆԴ ՀՕՐ
ՄԻՒԹԻՒՆ, ԱՒԵՏԻՔ ԱՂԱԽԻՆ։ ԱՒ ՛Ի ՁԵՌՒԻՆ ՔՈՅԿ ՇԱՏՉ
ԴԱՐՈՒԹԵՔ։ ԱՒԹԻՒ ՏԸ՝ ԱՒԵՏԻՔ ԾԱՌԱՅ։ ԱՒԹԻՒ
ԱՒԱՒԾՆ ՄԱՂՔ, ԱՒԵՏԻՔ ԱՄԲԱՐՁԵԱԼՆ ԱՐ
ՇՆՈՐՀԱՅ։ ԱՒԹԻՒ ԵՐԿՆԱՅԻՆՔ, ԱՒԵՏԻՔ ԵՐԿՐԱՒՈՐՔ
ԱՒՆ ԿԱԼԵԱԼ ՅՈՒՍՈՎ ՍՊԱՍԵ ԿԱՐՕՏԵԱԼ, ՔՈՒՄՔ
ՉԱՆԿԱՑ ՓԱՌՕՔ ԲԱԶՄԱՑՈՒՑԱՆԵԼ։ ԱՄ ՈՂՒ ՔԵԶ
ՀԵՂՁՄԱՆԴ Ծփանաց ՄԵՂԱՑ ԸՆԴ ԱՐԴԱՐՈՅՆ ԵՂ
ԶՈՑ ԱՆԴՆԴԱՆ ՛Ի ԼՈՒՍ ԲԵՐԿՐՈՒԵՔ ԱԾԵԼ։ ԱՒ ՛Ի
ԿԱՄ ՅԱՏԱՏԱՆՑ ՀԻՇԱՏԱՑ, ՈՐՊԷՍԱՆ ԿՈՐԶԵԼ. ԵՒՍ
ՀԱՍԱՏԱՏԵԼ, Ի ԺԱՄԵՍՑ ԿԵՐՋԱՑ ԴԱՂԱՆԱՑ՝ ԱՒ
ՀԱՇԵԼ, ՓՐԿԵԼ, ԿԵՆԴՈՂԾԵԼ, ԼՈՒԱՑՈՒԵԼ, ՎԵՐԱՏԻՆ
ԱՄ ԲԱՆ ԱՆ ՀԱՍԱՐԵՔԵ ԱՆՁԱՒ ԶՕՐԱՒՈՐ։ ՎՐԱ
ՎՈՒ ԵՐԿԱՅՆԱՒԻՏ։ ՎՈՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐՕՂ՝ ԱՌ
ՎՈՒ ՏԷՐ։ ՎՈՒ ԴՊԱԾ։ ՎՈՒ ԲԱՐԵՐԱՐ։
ՆԱՐՏ ԼՑԵԼ։

Սրբոյն Գրիգորի

ԱՒՄ ՀՆՉԱՅՈՒ ՎԵՐԱՐՁԱԿՈՒԹԻՒՆ ԸՄԲՌՆԵԱԼ Ի ԽԱ

Գլուխ. ՁԳ.

Աչերսանին յաւելուած կրկին հեծութիւնս առ
բին հակուղն առ նոյն աղերս մաղթանաց
Նոյն ինքնին տրեց խօսք ընդ Ս.Յ.

ՈՐՁՐՆԱԼ ՈՆՈՒՆԻՆ.

Օ օրհնի ահեղ: Տ'ը արարածոց: Թա
գաւոր երկնից: Աստուածէ հրեշտակաց: Տո
յարան մաց: Հաստիչ հրեղինաց: Պե՛տ
բարի հոգւոց: Ս.Ջ ապաւինութիւնս: Ընդ
դորրութիւն հանդստեան: Տեսարան լու
սաւորութիւն: Պայծառութիւն բերկրութիւն:
Անապարհ երանութիւն: Պատճառ կենդանու
թիւն: Աղբիւր բանաւորութիւն: Փրկութիւն առա
նց չարութիւն: Առաջնորդ խաղաղութիւն: Պա
րիսպ ամրութիւն: Պատուար պահպանութիւն:
Յո՞նդ բոցոյ մեծի օրհնութիւն: Սահման անո
խակալութիւն: Յիշեա՛ յայսմ ողբերգութիւն
մատենի՛ բանի՛ս խոստովանութիւն, եւզոր ի՛մարդ
կայնի ամենէ թշուառս մեր ի՛բարի: Եւ արա՛
կատարեա՛ նոցին քո՛ւթիւն եւ ողորմութիւն: Ո՛վ
բարերացիս նոցա վե՛րս Տ՛ը երբեւ զնբա բամբասո
զաց առ յաշխարհ սիրոյդ որ ի՛յիս՝ պլոնի զբարս
հշտամբողաց՝ եւ իրաւամբք նախատողաց՝ ներե՛ա
հ՛Ո՛ ՀՃԾԹ յան

Սրբոյն Գրիգորի

յանցանաց նից։ Եւ արդ՝ մատուցեալ երկիւ քանչիւրոցս առաջի քո արդարադատ։ Ոմանք առ մեզ վնասակարագոյնք՝ սակաւուք թերևս և չիրաւի բամբասեցելոցս։ Եւ ես առ քեզ ամենապարգև անթիւս ևսակշռելիս բազմօրինակ ովսաազանցութիւնս։

Այլ՝ յիշեա զքո մեծութիւդ Տէր՝ նայեցեալ ի չիմն անարդուն, և ընդ խնդրելսիմ ի քէն բարի լմնգն առնելոյց։ Եդու առ քոյս ըստ քում մեծութեդ անձառելիս Հրաշագործեացես։ Ո՛չ սատակեացես զիմն խաճանողս՝ այլ փոփոխեացես։ Խլեալ զնոսան զբարս երկրաւորս՝ զբարիսն արմատացուսցես և չիս ինոսին։ Ա՛ն նաւանդ զի դու լսցես և չոյս՝ և ես խաւար և չիմար։ Ո՛ւր խոկութիք բարի գովելի՝ և ես չա մեղնիւն չար ապիկար։ Ո՛ւր Տէր սորիցս և ևեր ինից՝ և ես անիշխան շնջոյս և ոդւոյս։ Ո՛ւր բարձրեալ ի կարեաց զատեալ՝ և ես տաժանատոր և վտանգաւոր։ Ո՛ւր ի վեր քան զևիթս՝ երկիս և ես կաս անսահմանելի գտորշոյն։ Ո՛ւր ըստ մարդարէին մնաս յաւիտեան յանքաւ բարձրութեդ. և ես միշտ կորնչիմ ըստ նորին բանիւն։ Ի՞նքեզ ոչէ մեծութիք կամ նեղնդութիք՝ և ես բովանդակ կրնն ի սակաւ՝ որ զաւնդնիմ ոչ պահէցի։ Չնան զիս ի բանտէս։ Ա՛րձակեա ի կապանացս։ Ո՛ երծո ի չղթայիցս։ Փրկեա ի խեղդմանէս։ Ազատեա ի տեդ

Գ՚ՀԱՅՐ ՄԵՐ

Ընդ ողորմութեդ եւ ապրդեւատու քաղցրութեդ
մի՛ զգրաւեալս արեամբ Հզօրիդ՝ անտես
արարեալ ընդ վայր կօրուսաներ։ Կանդնեա՛ ընդ
հասեալ յափն մահու՝ ի բազմավտանդ հիւան
գութենէս։ Ո՛հ բարդեցան կուտեցան շրջա
նակք ամաց ընդունայնութեդ. յորմէ հեռի յայս
նեցեալ ցուցայ յո՛չ պէտս երեւեալ։ Ո՛յանդա
ման մօրն սենեկի փուշս դժնկի մեղաց շառա
փիլեցի։ Ա՛ի լինիր ինձ խայթող խոցոտիչ՝ ոչ
անդ առհինն յուդայի. եւ կամ զաւակին եփրեմի։
Ա՛ռ քան զի բուսուցեալ տնկեցի յոդիս՝ փոխա
նակ ցորենոյն բարեսերմութեդ խոտս խայթողս
կանո՝ ինքնաթոյնս ընդ արմացուցիր՝ ըստ դրոյն
բանի՝ որ երիցնէ քան զաւետիսն. զի մի՛դ ոչ
կոչեցից զանձնիմ դարշելի անդաստան անիծ
բեր փշովք մեղաց հեղձեալ։ Ո՛չ սերմանեցի
արդարութիդ ըստ բանին յովսեայ՝ եւ զի մի՛դ
Ն՚ն հնձեցից և ժողովեցից զկենաց պտուղն։
Ա՛ն
հա՛ տակնք հուսութեդ անձինս մաքրութեդ ըստ

մարդարէին բանի որ առ Իսրայէլ։ Արծուէս Տէր
ինոյնն հաստատել։ Այնեցի ընդ արձակեցի
ըստ մովսէական բարուցն յուդայի զանկողնին կամա
ցըս՝ դիւացն հոմանեաց. ի ձեռս քրիստոսիկ
դարձեալ ինոյն ղազատուցի։ Եթէ մարմնապէսն
կցորդուն ընդ սեանսողին՝ անարատ դործեաց
զպատնիկն. իսկ դու փրկուն հոդեպէս միացեալ
ինչիս կրկին մաքրեացես։ Եթէ արեդականն այս
անկենդան ստեղծեալ առ ինքեն երկրիս մատա
կարար. Եւ զկարուսին մորից ցամաքի և զոհասս պը
տուղս հասուցանէ։ Իսկ սուացօղդ ամենից հո
դիդ այ. որ քան զօրեացես զահիմ ջարեաց ազ
տոյ՝ և զթարախ պղծուճ մեղաց մերոց իսկոյն
սպասել։ Ա՛ր այսր կախաւ իսկ ժամանեցի հայ
ցել առ ինքեն բարի ատելեաց իմոց ի կարդ այս
բանի. զի հերքեա՛ վնասակարս պարտուց մահու
յամենախնամ աչօք հղօրիդ մի՛ մերժեացես օրհ
նեալ գթուճի։ Ընդ՝ կենագործեա՛ զնս զամենա
մեղս անդամօք մարմնոյս ընդ բնութե հոդևոյս
խորհել միշտ զբոյդ։ Իսկ բարեդործացն խնդ
րել զբարիս բնուճեն օրհնեալ, անբռնադատ կրկին
յարկցապէս առ սոյնս բերումն։ Քան զի ար
դարև առ միտ այդ պատուհեր ամ հասակ զօրանալ։
Իսկ միւսոյդ երկրորդի առաջնոյդ խնամով
հանդիպել Ընձեանդ նմանութի։ Յաղա
դըս այսր երի նախնի դասեցի զթշնամեացն իմոց

Գ. ՂԹԻԿ

Գ. ԽՈՐ

Ո՜վ Տէր, դուն որ ամէն ինչ գիտես, դուն գիտես թէ ես
ինչքան կը սիրեմ զքեզ, եւ ինչքան կը ցանկամ
որ ամէն ինչ ըլլայ ըստ կամաց քոց սրբոց։
Ո՜վ Տէր, ինծի տուր որ քեզ աւելի ճանչնամ,
աւելի սիրեմ եւ աւելի հետեւիմ քեզ։
Տուր ինծի որ ամէն օր աւելի յառաջադիմեմ
ի սէր եւ ի գործ քոյ սրբոց։
Տուր ինծի որ ամէն օր աւելի ատեմ զանօրէնութիւն
եւ զանիրաւութիւն, եւ ամէն ինչ որ
քեզ չի հաճեցնէր։
Տուր ինծի որ ամէն օր աւելի ատեմ զանօրէնութիւն
եւ զանիրաւութիւն, եւ ամէն ինչ որ
քեզ չի հաճեցնէր։
Տուր ինծի որ ամէն օր աւելի ատեմ զանօրէնութիւն
եւ զանիրաւութիւն, եւ ամէն ինչ որ
քեզ չի հաճեցնէր։
Տուր ինծի որ ամէն օր աւելի ատեմ զանօրէնութիւն
եւ զանիրաւութիւն, եւ ամէն ինչ որ
քեզ չի հաճեցնէր։

Սբ. Յովհ. Ոսկեբերի

Ճախ գանձուցն ատրկիա Լսովեցելոյս։ Ո՛վ
Ձոռ վերնային շահու օգտութիե բանիւդ որ
Ի քէն յարդեալ ձոխանամք։ Կառո՛ւյն ինձ սահման
Ջոյց հանգատեան։ Ընթանացո՛ն անվուխոխ պատ
րաստակեան վտահուն։ Արդեա՛ օրհնաբանեալ
անկեղակիրդ յուսոյ ամրութի։ Ցո՛ւր ամենա
խնամ դու՝ անաչառ պաշտպանութի։ Սասանե
ցելոյս՝ բարեաց անդորրութի։ Տարակուսելոյս
լուսոյ ապաւինութիւն։ Ընչհարեալոյս՝ մեծ
երջանկութիւն։ Ո՛չ հատեալոյս՝ կենաց օգնու
թի։ Ի քեզոյս՝ անդայթակղելի օժանդակութի։
Նահանջելոյս՝ անապաթաք վերընթացութիւն։
Օ՛ի քո՛ւ բնաւդ՝ և՛ի քէնէ ամդ՝ և՛ի հեաւն քո
բաշխին հաւաստութի՛ք պիտանացուաց համայ
նի՛ց կենաց։ Նո՛ւ քեզ վայելէ փառք յաւի
տեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Վարդ. Զ՚ի

Ո՛ երատին յաւելուած կրկին հեծութե նո
րին հակողն առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան՝ հետոյ սրտից խոսք ընդ Ա՛յ։

ՐԱՒԱՑ ԵՐԿՆԱՒՈՐ ԹՒ

դաւոր բարձրեալ։ Տէր բոլորից Ա՛մ
ենից ակնկալութիւնն։
Աւեղջ՛ող տեսականաց։
ՀՀ Ա՛ստ

Գիրք Ա. ղօթից

Հաստէ խմանալեաց։ Պատճառ եղանակուեց։ Ազգիչ հանդերձելոց։ Տուիչ լուսոյ։ Ա. լիք առաքօտու։ Պատրաստիչ վաղորդենի։ Լուսեցուցիչ երեկոյի։ Տարրիչ խաւարի։ Ա. րուեսատիւր բարեհնար։ Խմաստուե՛ դու Տուեա։ Ճանաչո՛ւ օրհնեալ Հալիչ մեղա նայ։ Հալածիչ ցաւոց։ Հակիչ դառնու թեց։ Պահպանարան հանգստեան։ Ինարք նիհրման։ Յարմարիչ քնոյ։ Պարգեւիչ ննջ մանն։ Ընդոյ յարակարդութիւն։ Ո՛ դայութի՛ աւետարեր։ Յրիչ ցնորից։ Ցեղանակիչ անր ջոց։ Փոխարկութի՛ զարհուրմանց։ Ա. յլայլու թի՛ ախտութեց։ Խափանիչ խիթմանց։ Ընդ արձակիչ կարծեաց։ Համադրութի՛ ծփմանց։ Ա. հաղնութի՛ խաղտախմանց։ Հարուածիչ։ դիւաց։ Փախուցիչ ախտից։ Ընդիմիչ դայ թադրութեց։ Պաշտպանեա երկնաստեղծ զե ռամբդ։ Ո՛ օրացո բարձրացեալ զո աջովդ։ Ա. մէնեակալդ թեւօք։ Ծածկեա Ա. ն եան խնամօքդ։ Ա. մրացո վերակացուի՛ վերնոյ նոցդ։ Ե՛ ուրբանակիր պատուհեա դուռնարտակօքդ անմահից։ Ա յսմենեւնա պատուհակեա կցորդու թի՛ հրեշտակացդ։ Ա՛ նեա զընդ դխաւնարս

Սրբոյն Գրիգորի

Բաց ընդ աչաց դիմաց՝ և վառաց իմ սեռանելիս
Ո՛ դասու սրա ընդ հոգւոց և զծաբեռնըր կրիցս
դանդաղութիւն։ Ա՛երացո՛ Ցր եղբայրութեցս՝
զմաճեալս յիմարութիւն։ Բարձ միայն քարեդործ
զպատուականիս Թանձրութիւն։ Ընդ սկզբանն բեր
մանս լուսոյ՝ զողորմութիւն քո ծագեա։ Ընդ
եւիցն արևուն արդարութեն արեգակնդ ՚էյանձ
կուրթիւն սրտիս մոցէ։ Ա՛առագայթ քո փառացդ
՚էյմեռատիցս խորհրդանոց Ջահեացէ։ Լոյսիդ
ճանապրուն՝ ընդ շունչս և բնդ մարմինս համաս
փիւռ տարածեացէ։ Ցանձն առնեմ քեզ յաւ
ուրս զքո յարմարեալ տաղտաւրս՝ պահպանաւ
ոգւոյս որ ՚իսմին։ Ո՛ Էդուռ ես Ա՚ն անքննին
առ առաքնեսին բաւական՝ և յամուրմ բովանդակ
օրհնեալ յաւիտեանս Ա՚մէն։

Գլուխ. ԶՒ։

Ա՛ջրա՛ յաւել կրկ՚ տեա՛։ նոր՚ հակո՚ առ նոյն աղե
մաղ։ Բան ՚ի խոր՚ սրտ՚։ խօսք բնդ Ա՚յ։

ՍԿ ՍՐԴ՝ Վ՚ԱՄՆ Ո՛Յ ՍՐԹ

Նախանձն մեր զուարթութեն՝ քեզ ննջու
մըն իմնէ համարեալ։ Իսկ ելիր թմրութեն
լռեն՝ վն ուղիղ հաճատոյն ՚էքեզ, անթար
թախ բացուրթեն աչաց։ Ո՚ղղեա հոգւոյդ
քո խնամատուրթէ զյաջողուած ձեռինս գոր

Ծոյ ընդ հեծուէ ձայնիս մաղթանացս։ Օ՜ օրա
ցո՛ Տէր՝ ի հանդէս բարւոյ ճգնաւորական արի վա
տակոց։ Աչք՛դ լեր կարեաց տկարութե
թեանս կայծ զաչխատութեցս այս սկիզբն։ Ա՛բա
դեա միշտ կարօղ զյառաջադրեա՛լ ձեռնահերտս
Վերբաւորս ընթացս՝ ի յաւէտ արուեստ լման։
Ուսուցան իրին բերկրու՛է զիս հասո՛։ Ո՜ամանի
կացուցեա՛ ի հանդիպուա՛ն յոտսոյն։ Աչք՛դ
լեր ուղղոյն ճանապարհիս ընթացից՝ Ի թռիչս
ամբարձման փութացուսցե՛ս յօգտակարն։ Ընդ
այնմ իմ լեզիս՝ ի լսանդգի ծանրութե՛ն։ Օ՜ ձայն
քո լսոյ՝ ի յանձկութե՛ն պահու։ Ձեռամբ քո
կեցո՛ ի կորստեանն ժամու։ Ա՛ստուածդ քո ազ
դեա՛ ի սահմանին անձկութե՛։ Չարթեա՛ զիստ
րոց ամենաչար խափանմանն։ Չոգեղինին առաք
մամբ ըստ ա՛րեակուսմ լինձ ճարեա՛։ Լա՛ն լինձ
շնորհեա՛ ի յատենի բազմութե՛ն։ Լսասուսո՛ւ
լինձ առնկեա՛ ի հանդիպման քննութե՛։ Ա՛մրով
կամաց զոց հովանացի՛ր հրաշապէս։ Չանդար
ձեա՛ զաստեաց կենցաղոյս պատկեր՝ քոյի՛ն հրաման
ձեա՛ զաստեաց կենցաղոյս պատկեր՝ քոյի՛ն հրաման
նաւդ։ Վրան զի թէ ասա ողորմութի՛ քո Տ՛ր
կամեցի՛՝ այս լուծուԹի՛ կոհակաց՝ կայծրե՛ քան
զվէմ։ Լա՛ թէ ի՛ցամաքի անտես առնիցես՝
իրբ զանկայուն պնդուի՛ յատակիս՝ ինեղջոյ ատա
հոսեալ սասանի։ Ա՛րդ՝ ընկալ Օ՜ զպատաս

նացս ձեռնարկութիւնէ զերծ՝ ի հաճութիւնէ. եւարա
լինէ զամենակարծն գայթագութիւնէ մեծ վստահու
թիւն. Ոչ՝ ի զրահէդ՝ յոյ ամենակործանն դարու
որք ի հարթ ուղղածման դեռնի առանց երկիւղի
յանդգնեցա կալին, յողորմութենէդ ամայի մնացեալ
կորուսանեն. Իսկ որ ընդ հովանաւորս մաճու
ծուիլ լաստիւն՝ յոգնատատանն հիմանն հայթայ
թանօք յանուն գթածիդ յեցեալ պահեցան.
Ընդ որս և զաղաւնեղս մշտապատրաստ՝ ինաճ ան
գիտան խաղաղութենէ մարդասիրապէս պրծեալ ապ
րեցո. Այդպէս ի քոյոցդ ընդիմս ջերմով հոգևոր
շահից. Օ՜ ստորագիրս այս ստուարութիւն պար
տուցս լքեալ բանիդ առակաւ՝ ի քեզ Տէր ան
կայց միացեալ խոպատ անբաժանելի, օրհնեալ
յաւիտեան. Եւ կցորդելով յայսմ մաղթանաց հոգե
ղէնին ամենամաքուրք ընդ հոգեղինացն մար
միրոսայ՝ որք ջուխլ ևհրով փորձեցան՝ և յերկից
զերծանեն ընդ մեր խնդրեցին՝ և մեզ յիշատակ
Քողին օգնութեե. Ի սասցեն ընդ մեզ հա
մաքանաքար զուգամասնութեամբ.

Եղեալ. Եղեալ.

Գ. ԼՈՒԽ. 20.

Ա ԷՐՍԹԻՆ ՅԱՇԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵՆ ՆՈ
ՐԻՆ ՀԱԿՈՂՆ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԼԱՆ ՅԻՍՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԴ Ա.Յ.

ՆԳ Ա.ՅՍՐ ՀՆՈՒԱԶՆՆԱՑ

Թախծութեամբ ողբաց Յիսրայէլ կերպիւ շա
բաւարդելոց, եւ ամենից հոգւոց ողորմած
գովեալ Աերկայնամիտ Թագաւորս։ Այս եւայնս
ցիկ առաքել որոց հատեալ ակնհայտութեամբ փըր
կութեամբ կենաց. որք ննջեցին անպատրաստաբար
շինչեալ լապտերօք իւղոյն պակասութեամբ։ Ա.Հա
ւիշեա Տէր իմ գթութեամբ եւ Յիսայեայ ես պատճառ
երանութեան ինձ գրեաց։ Վասն զի թէ եւ Յիսուս
աշխարհութեամբ աքանչելեաց մեծիւղ հակառակողն
հանդերձեցեր զկապտած մարդոյս. զոմն ծանր՝
եւ զոմն թեթեւ. զինեն զոմ՝ եւ զմիւսան հրապին՝ զի
դիմադրութեամբ ի հակառակացն հարթ պահե
ցեալ. արդարս կոչեցուք հաճաստարիմ հաճաս
րութեան։ Նա ի յայսմ դարման առաքինու թե
վերաբերեալ ընդ ամբարձելոյն զնոնարհութի
առ կանն դիտման անմոռաց պահեալ պատիւ ըն
կալցուք ճշմարտութեան։ Ա.յլ քան զի յայսմ
կանոնէ ուխտի վերնիցեալք՝ եւ անանձնաբար սահեց
մամբ՝ ըստ հոգւոյն զիջման ընդ երիվ՛ր մածաք։

ՀՃՀՏ Ա.ՅՐ

Ո՛չ ոմն ախտիւ՝ եւայլ ոմն անդթութիւք. մի՛ա
մասն մոլորութիւք ամենաբաժակ կերակրոյ՝ իբր գա
նան մշտաբոյծ յարատեայ կապեալ ընդ բնութեա։
Ուստ ի՛քառիցս , ոմն անընդունելի եւանողոքելի
օրացմամբ ի՛բաց ոտաւոցեալ վայրենապէս ամբար
տաւանեն։ Այլ ի՛թէ ջերմութեամբ տապով սիրոյն որ ի՛
քեզ , նշխարաւ բոցոյն որ ի՛մեզ։ ցուրտն առ
ընթեր կենսակից նմին. զնոյն կասեցեալ՝ բարեյոյն
ընդ միջէ։ Այլ եթէ օդականաւքն հրեշտակայնոց
վըն յառիլիմք ի՛քեզ. ծանրութիւն թանձրութե
անդրանիկ նիւթոյս այս հողոյ խաւարել քարշեալ
խափանէ։ Այլ արդ՝ յամենուստ պարսեալ և
խապաւ լքեալ՝ իբր զապիկար հաշմեալ հերքեցա։
Կորեա։ Ա՛նեցայ։ Ա՛տանեալ ի՛բազմաց՝ ի՛
մահ դրաւեցայ։ Ա՛տանօղոյ ի՛պարզևականէն
զրկեցեալ՝ յողորմութէն կոմ նայիմ։ Այլ պատ
կառեալ դիմօք՝ համայնից ունօղս զենաւից աղեր
սաբանեմ զմեռելոցն քեզ կենդանեաց։ Ո՛րան
զի կարօղես յաւէտ հնարիւք և կոթտականացն
ըստ մեռելոցն։ Այ՛ ինչ քեզ զօրեւիւ։ Ա՛ւ զի
Աբնդ անակար կարելոյդ՝ և կամ՛ղդ ախտիժելի
Այդ այդ երկուց բարեաւձաձ շնորհաց նորոգ
ջաց առ միմեանս եկեալ. կարելն ընդ կամելն,
բարձեալ եղեցի և յոտս հաստուածն վհատուի
ազգածց մեղաւորաց։ Այ ժամանեալ հասցէ
աւետեսցդ լոյս հոգւոյ բժշկութե՝ քումդ հրա

Գ. ՈՐՈՇՈՒՄՆ ՕՐԻ ՈՐ ԿԻ ԼԻՆԻ

Ի ԽՈՐՀՈՒՐԴՍ ԱՐԱՐԵԱՑ ԵՒ ՍԿԶԲՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳԱՑ

Ա. Ի սկզբանէ Աստուած ստեղծ զերկինս եւ զերկիր։ Եւ երկիրն էր անկերպարան եւ անշինուած, եւ խաւար էր ի վերայ անդնդոց։ Եւ Հոգի Աստուծոյ էր շրջեալ ի վերայ ջուրց։ Եւ ասաց Աստուած. Լիցի լոյս։ Եւ եղեւ լոյս։ Եւ ետես Աստուած զլոյսն, զի բարի է։ Եւ բաժանեաց Աստուած զլոյսն ի մէջ խաւարին։ Եւ կոչեաց Աստուած զլոյսն զցերեկոյթ, եւ զխաւարն կոչեաց զգիշերս։ Եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ առաւօտ, օր մի։

Բ. Եւ ասաց Աստուած. Լիցի հաստատութիւն ի մէջ ջրոյ, եւ լիցի բաժանել ջուր ի ջուրց։ Եւ արար Աստուած զհաստատութիւնն, եւ բաժանեաց զջուրսն որ էին ներքոյ հաստատութեանն, ի մէջ այնոցիկ որ էին վերայ հաստատութեանն։ Եւ եղեւ այնպէս։ Եւ կոչեաց Աստուած զհաստատութիւնն զերկինս։ Եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ առաւօտ, օր երկրորդ։

Գ. Եւ ասաց Աստուած. Ժողովեսցին ջուրքն որ ընդ երկինս ի տեղի մի, եւ երեւեսցի ցամաքն։ Եւ եղեւ այնպէս։ Եւ ժողովեցան ջուրքն որ ընդ երկինս ի տեղիս իւրեանց, եւ երեւեցաւ ցամաքն։ Եւ կոչեաց Աստուած զցամաքն երկիր, եւ զժողովումն ջուրցն կոչեաց ծով։ Եւ ետես Աստուած զի բարի է։ Եւ ասաց Աստուած. Բուսցէ երկիր խոտ կանաչ, որ սերմանիս զսերմն, ծառ պտղաբեր, որ արասցէ պտուղ ըստ տեսակի իւրում, որոյ սերմն իցէ ի նմա ի վերայ երկրի։ Եւ եղեւ այնպէս։ Եւ ելից երկիր խոտ կանաչ, որ սերմանիս զսերմն ըստ տեսակի իւրում, եւ ծառ պտղաբեր, որ արասցէ պտուղ, որոյ սերմն իցէ ի նմա ըստ տեսակի իւրում։ Եւ ետես Աստուած զի բարի է։ Եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ առաւօտ, օր երրորդ։

Դ. Եւ ասաց Աստուած. Լիցին լուսաւորք ի հաստատութեան երկնից, եւ լիցին հարկանել ի մէջ ցերեկոյթին եւ ի մէջ գիշերին, եւ լիցին ի նշանս եւ ի ժամս եւ ի տարիս։ Եւ լիցին ի լուսաւորս հաստատութեան երկնից, եւ լուսաւորեսցեն ի վերայ երկրի։ Եւ եղեւ այնպէս։ Եւ արար Աստուած զերկուս լուսաւորսն մեծամեծս, զլուսաւորն մեծ ի տէրունութիւն ցերեկոյթին, եւ զլուսաւորն փոքր ի տէրունութիւն գիշերին, եւ զաստեղսն։ Եւ եդ զնոսա Աստուած ի հաստատութեան երկնից, լուսաւորել ի վերայ երկրի, եւ տէրունանալ ցերեկոյթին եւ գիշերին, եւ բաժանել ի մէջ լուսոյն եւ ի մէջ խաւարին։ Եւ ետես Աստուած զի բարի է։ Եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ առաւօտ, օր չորրորդ։

Ե. Եւ ասաց Աստուած. Հանիցեն ջուրքն սողունս հոգւոյ կենդանւոյ, եւ թռչունք թռչեսցեն ի վերայ երկրի ընդ հաստատութիւն երկնից։ Եւ արար Աստուած զկետանիսն մեծամեծս, եւ զամենայն հոգի կենդանի սողունս, զոր հանին ջուրքն ըստ տեսակաց նոցա, եւ զամենայն թռչուն թեւաւոր ըստ տեսակի իւրում։ Եւ ետես Աստուած զի բարի է։ Եւ օրհնեաց զնոսա Աստուած եւ ասաց. Աճեցէք եւ բազմասջիք, եւ լերուք ի ծովս եւ ի ջուրս, եւ թռչունք բազմասջիք ի վերայ երկրի։ Եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ առաւօտ, օր հինգերորդ։

Զ. Եւ ասաց Աստուած. Հանիցէ երկիր հոգի կենդանի ըստ տեսակի իւրում, զանասունս եւ զսողունս եւ զգազանս երկրի ըստ տեսակաց նոցա։ Եւ եղեւ այնպէս։ Եւ արար Աստուած զգազանս երկրի ըստ տեսակաց նոցա, եւ զանասունս ըստ տեսակաց նոցա, եւ զամենայն սողունս երկրի ըստ տեսակաց նոցա։ Եւ ետես Աստուած զի բարի է։ Եւ ասաց Աստուած. Արասցուք մարդ ի պատկեր մեր եւ ի նմանութիւն մեր, եւ տիրեսցեն ձկանց ծովու եւ թռչնոց երկնից եւ անասնոց եւ երկրի եւ ամենայն սողոց որ սողան ի վերայ երկրի։ Եւ արար Աստուած զմարդ ի պատկեր իւր, ի պատկեր Աստուծոյ արար զնա, արու եւ էգ արար զնոսա։ Եւ օրհնեաց զնոսա Աստուած եւ ասաց. Աճեցէք եւ բազմասջիք, եւ լցէք զերկիր եւ հնազանդեցուցէք զնա, եւ տիրեսջիք ձկանց ծովու եւ թռչնոց երկնից եւ ամենայն անասնոց որ շարժին ի վերայ երկրի։ Եւ ասաց Աստուած. Ահա տուի ձեզ զամենայն խոտ կանաչ որ սերմանիս զսերմն ի վերայ երկրի, եւ զամենայն ծառ որ ունիցի ի նմա պտուղ ծառոյ սերմանեաց սերմին, ձեզ եղիցի ի կերակուր։ Եւ ամենայն գազանաց երկրի եւ ամենայն թռչնոց երկնից եւ ամենայն սողոց որ շարժին ի վերայ երկրի, որ ունիցի ի նոսա հոգի կենդանի, զամենայն խոտ կանաչ ի կերակուր։ Եւ եղեւ այնպէս։ Եւ ետես Աստուած զամենայն զոր արար, եւ ահա բարի էր յոյժ։ Եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ առաւօտ, օր վեցերորդ։

Է. Եւ կատարեցան երկինք եւ երկիր եւ ամենայն զարդ նոցա։ Եւ կատարեաց Աստուած ի վեցերորդ օրն զամենայն գործս իւր զոր արար, եւ հանգեաւ ի յօրն եւ սրբեաց զնա, զի ի նմա հանգեաւ ի ամենայն գործոց իւրոց զոր արար Աստուած։

Ը. Եւ ասաց Աստուած. Արասցուք մարդ ի պատկեր մեր եւ ի նմանութիւն մեր, եւ տիրեսցեն ձկանց ծովու եւ թռչնոց երկնից եւ անասնոց եւ երկրի եւ ամենայն սողոց որ սողան ի վերայ երկրի։ Եւ արար Աստուած զմարդ ի պատկեր իւր, ի պատկեր Աստուծոյ արար զնա, արու եւ էգ արար զնոսա։ Եւ օրհնեաց զնոսա Աստուած եւ ասաց. Աճեցէք եւ բազմասջիք, եւ լցէք զերկիր եւ հնազանդեցուցէք զնա, եւ տիրեսջիք ձկանց ծովու եւ թռչնոց երկնից եւ ամենայն անասնոց որ շարժին ի վերայ երկրի։ Եւ ասաց Աստուած. Ահա տուի ձեզ զամենայն խոտ կանաչ որ սերմանիս զսերմն ի վերայ երկրի, եւ զամենայն ծառ որ ունիցի ի նմա պտուղ ծառոյ սերմանեաց սերմին, ձեզ եղիցի ի կերակուր։ Եւ ամենայն գազանաց երկրի եւ ամենայն թռչնոց երկնից եւ ամենայն սողոց որ շարժին ի վերայ երկրի, որ ունիցի ի նոսա հոգի կենդանի, զամենայն խոտ կանաչ ի կերակուր։ Եւ եղեւ այնպէս։ Եւ ետես Աստուած զամենայն զոր արար, եւ ահա բարի էր յոյժ։ Եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ առաւօտ, օր վեցերորդ։

Թ. Եւ կատարեցան երկինք եւ երկիր եւ ամենայն զարդ նոցա։ Եւ կատարեաց Աստուած ի վեցերորդ օրն զամենայն գործս իւր զոր արար, եւ հանգեաւ ի յօրն եւ սրբեաց զնա, զի ի նմա հանգեաւ ի ամենայն գործոց իւրոց զոր արար Աստուած։

Ի. Եւ ասաց Աստուած. Արասցուք մարդ ի պատկեր մեր եւ ի նմանութիւն մեր, եւ տիրեսցեն ձկանց ծովու եւ թռչնոց երկնից եւ անասնոց եւ երկրի եւ ամենայն սողոց որ սողան ի վերայ երկրի։ Եւ արար Աստուած զմարդ ի պատկեր իւր, ի պատկեր Աստուծոյ արար զնա, արու եւ էգ արար զնոսա։ Եւ օրհնեաց զնոսա Աստուած եւ ասաց. Աճեցէք եւ բազմասջիք, եւ լցէք զերկիր եւ հնազանդեցուցէք զնա, եւ տիրեսջիք ձկանց ծովու եւ թռչնոց երկնից եւ ամենայն անասնոց որ շարժին ի վերայ երկրի։ Եւ ասաց Աստուած. Ահա տուի ձեզ զամենայն խոտ կանաչ որ սերմանիս զսերմն ի վերայ երկրի, եւ զամենայն ծառ որ ունիցի ի նմա պտուղ ծառոյ սերմանեաց սերմին, ձեզ եղիցի ի կերակուր։ Եւ ամենայն գազանաց երկրի եւ ամենայն թռչնոց երկնից եւ ամենայն սողոց որ շարժին ի վերայ երկրի, որ ունիցի ի նոսա հոգի կենդանի, զամենայն խոտ կանաչ ի կերակուր։ Եւ եղեւ այնպէս։ Եւ ետես Աստուած զամենայն զոր արար, եւ ահա բարի էր յոյժ։ Եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ առաւօտ, օր վեցերորդ։

Ի

մատներ զառ կայծեաղն։ Ա՛ր ընդ պահկեսցես
վայրաբերեր զնոնարհեալն։ Ա՛ր ընչման հողոյ
կործանեալն։ Ա՛ր զիջուացես զինքեալն։ Ա՛ր
ժանիս մահու։ Ա՛ր թող ցես զակարութիւն։
Ա՛ր անարդեր զաչեան։ Ա՛ր կորացուսցես ըզ
որոմ հոգւոյդ քո՝ յբ՝ բարուեբ։ Որ զանկեալ ըզ
քեզ ցուցանեն զերութիւն քնութեաս։ Այս եթէ
հասիցէ յամն ծերութիւն քո, եւ առաջնորդեալ՝ ար
դեղովք ողորմութիւնդ զկատեալ խաճուածս քաշ
մաղունիս. որք գարշելիս ընդ ախորժելեացն
դեղովք ողորմութիւնդ զկատեալ խաճուածս քաշ
քէն եւ զհնարանս հարուածոցն՝ բարձեալ եմաքրեալ
լոզ։ Ո՛ ներքինս եղարտաքինս. զմի՛պքն եզգի՛ծ
ցուցիսոզքն՝ զանձն եզմարմինն բժշկեա ամենակա
երեւոյթ զվերս՝ ակնովքն եվերջնովքն մահա
կանոք հշտարար բանի, զնախնեացն պարտս եզան
հոտ հաճութեբ բուրման անուշից։ Այս այսու ար
գեալ ընկալեբ՛ս մարտիրոսացն պաղատանօք՝ ի
ուաբանողաց։ Որովք զայս ձայն աղերսակաս յար
ի բարձունս ոսնեալ անդադար յանվախճան փա
երախիս հզօրիդ՝ ի յիս՝ եառաքինութիբ մեծիդ
բանութեբ՝ կանոնեցեր ըզ անառս առնել։ Որոյ
գրասա թշնամոյն. եզգայթագղեալն մարդն ան
ամարդեր զաչեան։ Ա՛ր կորացուսցես ըզ
որոմ հոգւոյդ քո՝ յբ՝ բարուեբ։ Որ զանկեալ ըզ
քեզ ցուցանեն զերութիւն քնութեաս։ Այս եթէ
հասիցէ յամն ծերութիւն քո, եւ առաջնորդեալ՝ ար
դեղովք ողորմութիւնդ զկատեալ խաճուածս քաշ
մաղունիս. որք գարշելիս ընդ ախորժելեացն
դեղովք ողորմութիւնդ զկատեալ խաճուածս քաշ
քէն եւ զհնարանս հարուածոցն՝ բարձեալ եմաքրեալ
լոզ։ Ո՛ ներքինս եղարտաքինս. զմի՛պքն եզգի՛ծ
ցուցիսոզքն՝ զանձն եզմարմինն բժշկեա ամենակա
երեւոյթ զվերս՝ ակնովքն եվերջնովքն մահա
կանոք հշտարար բանի, զնախնեացն պարտս եզան
հոտ հաճութեբ բուրման անուշից։ Այս այսու ար
գեալ ընկալեբ՛ս մարտիրոսացն պաղատանօք՝ ի
ուաբանողաց։ Որովք զայս ձայն աղերսակաս յար
ի բարձունս ոսնեալ անդադար յանվախճան փա
երախիս հզօրիդ՝ ի յիս՝ եառաքինութիբ մեծիդ
բանութեբ՝ կանոնեցեր ըզ անառս առնել։ Որոյ
գրասա թշնամոյն. եզգայթագղեալն մարդն ան

ԽՈՐԱՆ ՅԱՅԽԱՐՈՒԹԵԱՆ Ա. ՀԱՏՈՒԱԾ։

Ես Տէր Աստուած քու՝ հզօր եմ նախանձոտ հատուցանող հօրը անօրէնութեան որդիներուն՝ մինչեւ երրորդ եւ չորրորդ ազգ ատելեաց ինծի, եւ առնող ողորմութիւն հազարաց սիրելեաց ինծի եւ պահողաց պատուիրանաց իմոց։ Ես Տէր Աստուած քու՝ զօրաւոր եմ նախանձոտ հատուցանող հօրը անօրէնութեան որդիներուն՝ մինչեւ երրորդ եւ չորրորդ ազգ ատելեաց ինծի

Ψαλմոս. 21

Աստուած, Աստուած իմ, ընդէ՞ր զիս թողեր հեռի ի փրկութենէ իմմէ, ի բանից յանցանաց իմոց։ Աստուած իմ, կարդասցես ցերեկի, եւ ոչ լսես, եւ գիշերի, եւ ոչ խրատ ինձ։ Դու սուրբ ես, որ բնակեալ ես ի գովեստս Իսրայէլի։ Ի քեզ յուսացան հարքն մեր, յուսացան, եւ փրկեցեր զնոսա։ Առ քեզ աղաղակեցին, եւ ապրեցան, ի քեզ յուսացան, եւ ոչ ամաչեցին։ Ես ոչ եմ մարդ, այլ որդ, նախատեալ ի մարդկանէ, եւ արհամարհեալ ի ժողովրդենէ։ Ամենայն որ տեսանէ զիս, ծաղր առնէ զիս, խօսեցան շրթամբք, եւ շարժեցին զգլուխս իւրեանց։ Յոյս եդ առ Տէր, փրկեսցէ զնա, ապրեցուսցէ զնա, զի կամի նմա։ Զի դու հաներ զիս ի փորոյ, յոյս իմ էիր ի յաղիս մաւրի իմոյ։ Ի քեզ ապրեցայ ի ծոցոյ, ի փորոյ մաւր իմոյ Աստուած իմ ես դու։ Մի հեռանար ի ես ինձմէ, զի նեղութիւն մերձ է, զի ոչ ոք է որ օգնական լինիցի։ Շուրջանակի եղեն զիս ցուլք բազումք, ցուլք Բասանու պատեցին զիս։ Բացին ի վերայ իմ զբերան իւրեանց, իբրեւ առիւծ հարուածանելով եւ մռնչելով։ Իբրեւ ջուր թափեցաւ, եւ սփռեցան ամենայն ոսկերք իմ։ Եղեւ սիրտ իմ իբրեւ զմոմ հալեալ ի մէջ փորոյ իմոյ։ Զօրութիւն իմ իբրեւ զկաւազ չորացաւ, եւ լեզու իմ կցորդեցաւ ծնօտից իմոց, եւ ի հող մահու իջուցեր զիս։ Զի շուրջանակի եղեն զիս շունք բազումք, ժողովուրդք չարաչարք պատեցին զիս։ Զորս եւ զձեռս իմ եւ զոտս իմ, հարիւր եւ քառասուն ոսկերք իմ։ Եւ նոքա նայեցան եւ հայեցան ի վերայ իմ։ Բաժանեցին զհանդերձս իմ ինքեանց, եւ ի վերայ պատուականի իմոյ վիճակ արկին։ Դու, Տէր, մի հեռանար ի ես ինձմէ, զօրութիւն իմ, ի սպանանելոյ զանձն իմ ի սրոյ, եւ ի զօրութենէ շանց զիս։ Եւ ապրեցո զիս ի բերանոյ առիւծուց, եւ ի եղջերաց զգլուխս իմ։ Պատմեսցեմ զանուն քո եղբարց իմոց, ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնեսցեմ զքեզ։ Երկեալք Տեառն օրհնեցէք զնա, ամենայն զաւակ Յակոբայ փառաւորեցէք զնա, երկիցի ի նմանէ ամենայն զաւակ Իսրայէլի։ Զի ոչ անարգեաց եւ ոչ արհամարհեաց զաղաչանս աղքատին, եւ ոչ դարձոյց զերեսս իւր ի նմանէ, եւ ի գոչել նորա առ նա լուաւ։ Ի քէն գոհութիւն իմ ի մեծի ժողովրդեան, զաղաչանս իմ առաջի երկնչողաց նորա հատուցից։ Կերիցեն աղքատք եւ յագեսցին, եւ օրհնեսցեն զՏէր որ խնդրեցին զնա, կեցցեն սիրտք նոցա յաւիտեան յաւիտենից։ Յիշեսցեն եւ դարձցին առ Տէր ամենայն ազգք երկրի, եւ երկրպագեսցեն առաջի նորա ամենայն տոհմք հեթանոսաց։ Զի Տեառն է արքայութիւն, եւ նա տիրէ ազգաց։ Կերիցեն եւ երկրպագեսցեն նմա ամենայն հարուստք երկրի, առաջի նորա ծնրադրեսցեն ամենեքին որ ի հող իջանեն, եւ որ ոչ կարէ զանձն իւր կեցուցանել։ Եւ զաւակ իմ ծառայեսցէ նմա, պատմեսցի Տեառն ազգի գալոց, եւ պատմեսցեն արդարութիւն նորա ժողովրդեան որ ծնանելոց է, զոր արար Տէր։

ան քոյ՝ եւ քուրեցայր ՚ի սեղան փառաց քոց։ Պա
հեցայր ՚ի գանձարանի քում՝ եւ համբուրեցայր
խառացուածս քո։ Պատեցայր ՚ի յարկանէն աղ
գաց՝ եւ քարոզեցայր ՚ի լուր ժողովրդոց։ Ահա
րեցայր լուր եմասէց՝ եւ առաքուրեցայր ՚ի
սեամն զգայութեց։ Եւ կենդանեօք զի՞մն պա
տմեցայ խոստովանեալ զանօրէնութի։ Եւ թէ
պէտ վախճան ընկալայց իբր զմահացու՝ այլ յարա
կայուէ բանի այսր սուրերի դրեցայց կենդանի։
Ա՛նուանդ սա անեղծ ՚ի կամս քո Տ՛ր։ Ինձ
պատժապարտիս համբարձեալ ձեշտ անդուլ դա
տէ։ Ա՛նաչառ կշռատիչ։ Ա՛նպատկառ յան
դիմանիչ։ Ա՛նանխոյեալ դարմիչ։ Ա՛նողորմելի
պարտաւիչ։ Ա՛նհամբոյր ծանաւիչ։ Ա՛նմար
դասիրելիս մատիչ։ Ա՛նփրկելի տանջիչ։ Ա՛ն
կաշառ կառավիչ։ Ա՛նխնամելի յայտնիչ։ Ա՛պա
ռուժ հրապարակիչ։ Ա՛շխարհալուր բորբո
քիչ։ Վողոմ մեծուԹե ազգման՝ առանց լռու
Թե եւիամ դադարման՝ զիմոցս պարտեացս խոս
տովանեցայ։ Այլ դէր խնդիս ձայնիւ՝ իբր զիս
ընդ իմ աղաղակեացէ։ Տարածեցայ զձեռիւեան՝
Հոչակեցայ զաղանիսն։ Կախանեցայ զկատա
րածն։ Ընկեցայ զմուտացեալսն։ Յայտնեցայ
զաներեւոյԹան։ Խարբառեցայ զբարուրան։
Վարդեցայ զխորհն։ Պատմեցայ զմիղայն։
Ա՛երկացուցայ զանաեսիցն։ Յուցայ զկերպա
նս։

Սբ. Ծն. Աստուածածնի

բանս թագուցելոյն: Ը շշափեցաւին սուրբ որոյն
Աստին գայթագղութիւնն: Յանդիմանեցին
անձառք: Ռամեցին չարեացն ճնացուածք:
Եւ թագաւորեցան կեանքդ չնորհաց ողորմու
թիւ քոյ Քրիստոս, ի գանձս պահեսցէ ոսկերացս ցա
մաքելոց: Որով ի ժամանակս կենդանականս
սիզբնաւորդ լուսոյ մեզ գարնանոյ նորոգման ա
ւուրն պայծառութիւն, քոյովդ ցօղով յոգի աճե
ցեալ այսու փրկութիւն անմահականաւ՝ Եանցա
մաքելի վերամարձութիւն շառաւիղս ձգեալ լիա
նալեացն բարեաց. գարձեալ գալստեանց և
հրկիզն ծաղկեցայց՝ ըստ քոյինաշունչ գրոցն յոր
ապրութիւն. Եւ քեզ միայնոյ փրկողիդ Եհո
գւոյդ գուար հօր իսկակցի միասնականն Տէրու
թիդ Եանձնա երկրորդութեդ՝ խորհրդական
գաւեսոխ փառք ևերկրպագութիւն յաւիտեանս
Ամէն:

Գլուխ. ՀՈ:

Ակըմ՝ յաւել՝ կրկ՝ հեծ՝ նոր՝ հակո՝ առ նոյն ազե
մաղ՝ Բան՝ ի խոր՝ սրտ՝ խօսք ընդ Ա՝յ՝

Եւ Տէր կանչեաց Եւ
արարիչ Ողորմած Գթած
Երկայնամիտ Ճշմարիտ
ձշմարիտ կալ

Դ. Խրատ Ա. Ղօթից

կալ։ Աարդասէր։ Ա. Մեռանիլ։ Պարկեշտ
սէր։ Փըրկիչ։ Օրհնեալ։ Դողալ։ Խաչ
քանեակ։ Դաբան ամրոց։ Պատուիրան վրս
տահութիւն։ Ա. Հանց նեղութիւն քարի։ Ա. Հա
նց խաչարի Յառաջայիք։ Քահիչ մեղաց։
Ապաշխարիչ վերայ։ Ա. Ննջեցելոցն հնարք
Ա. Մահուընէ Տպաւոր։ Ա. Յուսալիք Իւք։
Ա. Հոն զո խոստովանեալ այ որդի։ Ար հօր
զո ընդ քեզ հզօրն Հաստատի։ Ար հոգւոյդ
ամենակալն և ընդ քեզ երկրպագելոյ փառք և
պաշտօն դոհաբանութիւն յաւիտեան Ամէն։

Դ. Խրատ Պ.

Ա երասին յաւելուած կրկին հեծութիւն հո
գւոյն հակողէ առ նոյն աղերս մաղթանաց
Հան ի՛ հոգւոց սրտից խօսք ընդ Ա.Յ։

ԸՐԱԲԱՆԱԻՆ Ա. ԵՐԿՆԱ.

ւոր։ Ա. Ինչն արարիչ։ Տէր ամենակալ։
Ա. Հեծութիւն սէրդ։ Դթութիւն՝ օրհնաբանելի։
Ողորմութիւն խոստովանելի։ Խարերայու
թիւն՝ երկրպագելի։ Խնամակալութիւն՝ պաշ
տելի։ Ա. Արդասիրութիւն՝ տօնելի։ Պահ
պանութիւն՝ խնկելի։ Խարճրեայ անքննին։ Ա. Եր
Հաւոր կամարար։ Ա. պատէն անվախճանելի։

Ա՛խիթար սրտից։ Փարատի՛ր վշտաց։ Ա՛պաքի
նի՛ր ցաւոց։ Սպառուա՛ծ վհատութեց։ Ե՛ւ
ձուա՛ծ պարտեաց։ Փոխարկի՛ր կարեաց։ Կար
գա՛ւորի՛ր կրից։ Յարմարի՛ր բանից։ Ա՛ն ձար
կու լերո՛ւ։ Հ՚ոյակապութե՛ն շնչոյ։ Կացու
ցի՛ր հաղորդ։ Ա՛փոփի՛ր խորհրդոց։ Կրթարան
մաց։ Ա՛րհանացո՛ւցի՛ր յուզմանց։ Չ՚անգար
ատութի՛ մերկաց։ Խոպաղութի՛ծ վանաց։
Որ ունիս զթեւոց ամէնընթաց իշխանականին,
եւ մաստուծ նուաճեալ առ քեզ դարձուցանես։
Դո՚հ բանեա՛լ մի՛շտ երախտաւորս հեղութե՛ն ան
հպարտութե՛ երկայնամտե՛ալ հանդիսիս առենչանօք
անձաւս հրաշի՛ւք յանձինս օրհեաց։ Ա՛ղաւո՛ր
էից համայնից՝ ա՛մէն ծանուցեալ դիտաց։
Ակնընտի՛ր եմայրդ Աստուածածին սիրոյն ընթացից։
Ա՛նառարկ հնազանդ՝ որ առաջնորդես քաղցրու
թե՛ դիմելոյս՝ ի լոյսդ վերին։ Ձեռնկալու մեզ
վասաւորութե՛. որ ո՛չ թողացուցանես դոյնթագ
ղելոյս՝ ի լայր կործանել։ Յաւուր կերպարան շշ
մարիտ առ Տա՛ւտէէ ողջոյնդ մասանց յայտնի
երեւեալ։ Ա՛պա՛հո՛ւթի՛ն հանդստեան՝ որ ո՛չ
երբէք մանեա վանդի դատապարտութե՛։
Ա՛ստուա՛ծ շնորհաձիր։ որ ոտն լինայէս առանց
փոխատրութե՛ փրկանաց։ Ա՛ռաւո՛ւ անհատն
ստացո՛ւ մերկաց։ Խոպաղութե՛ ծ վանաց։
Որ ունիս զթեւոց ամէնընթաց իշխանականին,
եւ մաստուծ նուաճեալ առ քեզ դարձուցանես։
Դո՚հ բանեա՛լ մի՛շտ երախտաւորս հեղութե՛ ան
հպարտութե՛ երկայնամտե՛ալ հանդիսիս առենչանօք
անձաւս հրաշի՛ւք յանձինս օրհեաց։ Ա՛ղաւո՛ր
էից համայնից՝ ա՛մէն ծանուցեալ դիտաց։
Ակնընտի՛ր եմայրդ Աստուածածին սիրոյն ընթացից։
Ա՛նառարկ հնազանդ՝ որ առաջնորդես քաղցրու
թե՛ դիմելոյս՝ ի լոյսդ վերին։ Ձեռնկալու մեզ
վասաւորութե՛. որ ո՛չ թողացուցանես դոյնթագ
ղելոյս՝ ի լայր կործանել։ Յաւուր կերպարան շշ
մարիտ առ Տա՛ւտէէ ողջոյնդ մասանց յայտնի
երեւեալ։ Ա՛պա՛հո՛ւթի՛ն հանդստեան՝ որ ո՛չ
երբէք մանեա վանդի դատապարտութե՛։

Գլուխ Ա. Ղօնթիոյ

որ Ճառադայթիւք ա՛հեղ բարձրուե՛ պարագծագ-
հեալ՝ զԹշուառս կրկին բարգաւա՛ծձ առնես։
Բաւիչ մեղանաց բաղմաց՝ որ զՀերքեալս ի փըր-
կու Հաւաքնութիւ պայծառու՛թ նորոգեալ վերսին
վայելըցանես։ Հնարաւո՛ր դիւրահայծ առ
ամ անբաւ գերամբարձուն յայտնի յառաքեալ։
Ա՛լ վասահուԹիւ՝ առ խոստացելոցն վայելես։
ՀրանուԹիւն անձկալի՝ որ զկենդանուԹիւն շնորհս
լքանիկ ախորժելի՝ զի զքեզ գտից կենդանի։
Ամէն անխոհապրելի՝ առ ի քաւուԹիւ գերոյս զօ
րացեալ ամենագովելի։ Ընդհատելի դիպ կինոց որ
Ա՛ռնասեղծանելիքդ այելի՝ որ զՀոգիդ ի լիուԹիւն
Հազորդել Հոսեալն՝ Հաղորդեօք գաղտնաց ծա-
եալ՝ ի լիուԹիւ աւրն նոյնն ՀիմնականուԹ անպա
կաս յարուցանես։ ԸնդՀատասպ ՀամարձակուԹի
յորում Ա՛ծօրէն պարծանօք պարծելոյ իրաւացի
Հայթայց Տէր յերկնից զուարԹ քաղցուԹեամբ
յամենակարծան վտանգ ընդելոյս, եւարս անդո
րը Հանդստական դիւրաւորս ի բազմատապնա
տես։ Եթե զարուցեալ գուսարս սատակ
ջան՝ եթէ սպառազինք այսական գԺնեա՛ Հնա
լոյս։ Ուրեան մարտակից՝ պատկանեալ
զինուք եթէ մեղաց ապեղ եւ քո ատելի կերպա
րան՝ եթէ ցաւոց եւախակից վասնիչ եւկորսա
կան ընշմարանք՝ մերժեսցես, Հանցես, Հատցես,

խա

խափանեացեա, և հալածեացեա հեռի սահմանաւ
իւրեանց առաքբեալ անդ՛րձ որոշմամբ վերստին
կոչառեանն։ Եւ կառուսացեա նոցա
առ կենաց համուբ մահարձան զնշան խաչիդ
ապաճ՛ինելոյս ՚ի քէզ փրկութիւն։ Եւ յայսմ ան
պարտ հանապատիր՝ հանվանելի արուեստից ա՛հա
տորիդ մեծութիւն՝ լուծցին որդայիքն դատա
նաճատուկ տատանայականք։ Կապուեացին մե
քենայքն։ Պատնեացին դայթադողութիւնքն։
Կայտառակեացին հաղիցն դրութիւնք։ Ցայտ
նեացին երեւոյթք որոյն։ Վազին նենգողն
ծուղակք։ Ակրացին վարդին վերարկուք։ Տո
ջրեացին որոմանցն բոյսք։ Նզովեացին բռնաճ
որին չարաբանութիւնք։ Կարեացի լար խաբէու
թիւն ՚ի մահ որսողին։ Պարսեացին պատրուղին
բանսարկութիւնք։ Պակասեացին զենք զրպարտողին։
Ընկիցին սուսերք մահաբերին։ Սուզեացին
սանդրողին պատրաստութիւնք։ Ընձակեացին տո
ւունք տօգնա վողին։ Ընչայլեացին տուտ կեր
պարանք կեղծաւորին։ Սատակեացին խրոխտա
կանացն խիստ յարձակմունք։ Յուսեացին կոյր
դութիւնք կերջացն։ Ընաժանեացին ազինք՝ աւա
զակացն։ Կայքայեացին բոյլք բարբարոսացն։
Կանդեացին ամրոցք ապստամբողացն։ Ընդել
ցին ամպրոպք յանդգնեցելոցն։ Փարատեացին
փորձանքն անձրևք։ Խալեցի և ցամաքեացի եղ

եամն աղանդաւորին։ Խորտակեսցի եղջիւր դո
ռոյին։ Անթեսցին ամբառնալեք դրօշին կեր
պարանաց։ Փշրեսցին ամբարհաճութիք Տէ
պարտացելոցն։ Նահանջեսցին դիմեցմունք ձա
կատելոցն։ Հակառեսցին միաբանութիք զօրացն բե
լիարայ, թէ անմարմին, եթէ մարմնաւորք։ Յառաջ
գեն ընդ նոյն Հանապազօր՝ ’լուիր շաւղոյ հեռոց
յեօթին ատակոյս։ ’Ի դուբն լինձ փորեալ
լինքեանք ընկէձեսցին։ Ցեղանակեսցին ձմերումնք
ձանձրացուցչին։ Հատցի կապն կցորդութիք
մշտաջան աւազակին։ Նոզհատցի մատաց կայից՝
Համբոյրք շաղգարթին։ Ընդ միջոյ մերնեա
ցին նետաձգութիք նեզչին։ Այցեջ կատա
նման՝ նաւ խորդակողին։ Խլեսցին յարմատոյ
անուն ատամունք խածանողին։

Վ եր վայելիդ օրհնութիք կենաց. յորում պրկե
ցար Ա՛ծդ անբեծանելի։ Շինատուիչ բեհե
ռացդ որով ’ի գործն մահուն մածուցար ատա
րիչդ երկնի Հերկրի։ Ա՛րեամբդ Տ՛րունական
նաւ՝ որով զվիշապն մեծ կարթիւ ածեալ որսա
ցար։ Ի ծովոյն դառնութիք զոր արբեր որով զմ
դեղատուիչն կորուսիչին արուեստս հեղեր։ Պատ
մեալ թագաւորութիք ըղձական Հաւուք՝ կրկին սատա
փեղեաց, որով զլոգութիք Հակառակողին ընդ
բանեալ ահաբեկուցեր։ Ա՛նուամբդ անհատա
կանաւ՝ աշիւ անթափանելոյդ յորում դողան

Սբ. Ծնունդ Աստուածածնին

Եղատատպարանին սուսկացեալ սաստիկ սարսափմամբ բնութիք ամ երևութիւն Լաներևութիւն։ Աղեցին այս ամ պարզևք շնորհաց, խոստովանելոյս Քրիստոս պանութիւն Քրիստոսի և Քաջութիւն։ Ար մահաբեր դառնութեան օձին՝ ևոր Ինամ ազգաց տիեզերատարած ջարութիւնն, Լստատակուած եղիցի նորին։ Այն ինքն Լիկորուսա Լանբժշկական հարուած տանջանացն սուլա մատնեցի կապեցի ևըմբռնեցի։ Լրելիք ողորմութիւն տեղծօղին ընդ ինս՝ և շունչ ոգւոյս իմ ընդ քեզ անբաժանօ ըհն կոպաս միացեալ Լին։ Ար որոք ընթերց ցի զայս աղերս ձայնի մաղթանաց գոչման՝ աղօ թից Հայցման՝ ծերոյ և աղայոյ կուսի և երիտա սարդի, և եթէ աղախնաց ոք պաղատեսցի Լ՚ջ սիրաբար՝ Հանատարապէս անաչառութիք ընկալ ցին Լիջէն մասն երանութիք պարծուց աղատու թիք՝ Հատեակ վերատին յանարատութիք նորոգ մարդութիք՝ նկարեալ դարձեալ զքոյդ կերպա

րան անփոփոխելի։

Լհա տիրապէս Հնարաւոր, զօրիդ, անպատում, անՀաս, անխմանալի, տեսցէս աստանօր Լհաս չանս կուսիդ անոյ Հեծուեալ որ Լիբոլորից շր Թանց ընծայեալ քեզ մատուցանի։ Ա՚ Հօրդ երկ նաւորի և բարերարի։ Ար Հոգւոյդ սրբոյ փառս և պատիւ Լիջ Հայր և Որդի և Հոգի սրբոյ փառս և պատիւ Լիջ Հայր և Որդի և Հոգի սրբոյ

Գիրք Ընդօրէից

Ծներ զնոսա։ Եւ ի քէնէն եղեն ամք։ Եւ դուն տիրես ամն։ Եւ քեզ փառք յաւիտեանս մի՛ դիւսկուրէք անժամանակ երկրորդութիւ՝ զուգակ ցապէս փառաւորեալ՝ յանբաւս և յաւխոհիւց յաւխեանս Ընդէն։

Գլուխ. ՁԸ։

Ա երասին յաւելուած կրկին հեծութեա՛ նո րին հակուղ առնոյն աղերս մատեանաց։ Ռան ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ա՛յ։

ՏՐ ԳԹՈՒԹԵՑ ԼԻՒ Ընդ ողորմութեց։ Ընուն մեծութե։ Զայն ահաւորութե։ Կոչումն սասա կութե։ Լ՛ուր անհասութե։ Ռար բան դողութե։ Ինչումն հիացման։ Յուսադր րութի՛ բարերարութե։ Ընդհնոզորմ քաղցրու թե։ Յորմէ երկուցեալ սասանին ամ բնութիք եղելոց։ Ի քո ապառնալեաց ահիդ պակուցման սասանին սերովբէք։ Ընդիւրին քերովբէք։ Պարսրին պարք լուսաւերպիցն։ Նրկինչին հիացմամբ բոլոր պետութիք վերնոցն։ Նոյնք ցըն ծան դողութե մեծաւ ի մի՛ նաւակատիս բերի րութե։ Ո՛ արհուրին դևք։ Ընկիլ կին չարու թեցն դունդք։ Պակասին խաւարասիրացն հոդևք։ Ընդնդոց մասանին հրեշտակք օտարին։

Սբ. Յովհաննէս Ոսկեբերան

Պատիւ եւ շնորհաւ խաչին, յարձակմունք դիմամարտ առնէ։ Փակին խաւարին քանտի քինաւոր ամպրոպ կացին։ Ընկղմելի հանդուցիւք, պաշարին խումբք հակառակորդին։ Ընդելին անկիրճ ընտանաւ, մահաղիտաց կառաւք։ Պնդին ի մեռտաղս աչիվ հրամանիւ, այսականացն գումարք։ Պատանձին կարկեաւ, ընդ դիմաբանիցն դասակցութիւք։ Պարաւանդին հիւծմամբ կորս տեան աներեւութիցն ժողովք։ Ընկղծ շղթայիւք ընկղին, առաքելութիւք դերաքրիստոսին։

Ընդ կարկառեմ մատամբք ձեռինս զնոնադրու թիւն նշանիդ, ի ժայռ դիշերիս, որ ոչ մթանայս խաւարաս անդիտութիւն ամենևին տեսակա նութիւն. քան թէ ի լոյս անմատոյց հանդուցեալ բնակիս։ Ընկալ զաղաչօղս վտանդաւոր դոհա բան. ընդ պահպանութիւն թևոց հզօրիդ։ Փրկեա ի ցնորից եւ ամուտ պղտորութեց։ Սրբեա արա զզեցեալսն հայելեաց սրտիս նկատմանց։ Ընմրցո փայտիւդ կենաց ի տխրական անլոյց։ Ընթամբ քո սրակեա զշղթակապութիւս կայից։ Ո՛չ հեռաս երես մերկին, զաթոռաճոխ կենարար կո ղիդ գծագրեա։ Ընդ-ծգն պահպանարան, քա ռակերպիդ ձեւակերպուլ եղիցի։ Չանդիպ տո ւթիւն աչացս ա՛րբարձման, փրկականդ քո կրնոյ խորհուրդ, առ դնոյն։ Ընդ բարեաւ յարկիս չարչարանաց քոց գործի հասանիցի։ Ո՛ծառայդ

Հ Հ Հ

օրհնութիւն՝ հաւատոյ յուսոյ իմոյ կախեցի։ Ա-
դե՛ր Տէր սուրբ զաստակիչն հոգւոց։ Սոցի՛ սո
խափան պաշտպանն լուսոյ։ Եւ ընդ սասակիկ
ծանրութե՛ ցաւոցս եղբեռն պարտեցոյս թեթևա
ցոյ։ Օ՛ որ ՚ի լուարանի մոռացս մոխրման մահ
ճացս անկողնի ուշաբերեալ զյուսահատութեցն
դառն պողոցն. խոստովանիմ ամենակալդ զան
համար մասանս գործոց չարաչար անօրինութեցս։
Ոչանգոյ զվաստակեալս ՚ի բազմածուփս աշխա
տութէ։ Խնդրէ զառնալ սուրբակուսանաց՝
ոգւոյս կործանման։ Օ՛ դառնութե՛ն՝ ընդ վշ
տացն։ Օ՛ հեծութե՛ն ընդ կարեացն։ Օ՛ անձկ
ութի՛ն ընդ թշուառութեցն։ Օ՛ հառաչմունքն՝
ընդ խորտակմանցն։ Օ՛ բեկութի՛ն՝ ընդ յոպշու
թեցն։ Օ՛ թմբրութի՛ն՝ ընդ շլմանցն։
Օ՛ յարբեցութի՛ն՝ ընդ յիմարութեցն։ Օ՛ թերա
մտութի՛ն՝ ընդ խելագարութեցն։ Օ՛ սառուցն
սիրոյն՝ եւ զհրային ջերմութի՛ աղուսական ախոյն։
Օ՛ ժանդակ լեր ոսկրութե՛ բազմասիւս տար
տասութե՛ բարեգործ աջովդ չնորհի։ Զե
ռամբդ նորոգողն։ Անտամբդ կենսաբաշխի։
փառօքդ մշտափայլի։ Յարակայութէդ անեղծի։
Արեւօքդ զուարթականի։ Իսկութէ էից՝ պաշ
տելի։ Խարհրդութէդ եկրպագելի։ Չատոյ ըզ
չարաչար հեծութի՛ կորստականս խեղդման, ըզ
նոր գիւտս չարին։ Օ՛ հին խարդախութի՛ բան

Մրբոյն Գրիգորի

Ո՜վ ստար ազդեցմունս հմահ կար
սարկուին։ Ո՜վ անյարմարական երևոյթս հանապա
զորդեան եղեռնագործին։ Ո՜վ առաջս ինարս
դրուքին դժնդակ դիւրին։ Ո՜վ ողբական ձա
շնչուրթի ձգող կախարդին։ Պահեա՛ ի տեղ
շոյլ հանդստեան մեռ օրինակ այսր դադարման.
յաներևոյթ մտածուքեց։ Ի մասնաւորս սխա
լուքեց։ Ի մեծադոյն դայթակուքեց։ Ի
փոքրագոյն ոտնառուքեց։ Ի խաբեբայ չար
ձանձրուքեց։ Չհուացո զանդիպ մտածուքի
նզդայուքեց ծառայիս յանցաւորի։ Ո՜վ կիր
բասրելիս։ Ո՜վ վարս թշնամանելիս։ Ո՜վ դիպու
ած պատկառելիս։ Ո՜վ հետս վիճաբելիս։ Ո՜վ պա
տիր ձաղելիս։ Ո՜վ խորհուրդս անդոռնելիս։
Ո՜վ յաւելաբանուքիս նշկահելիս։ Ընդալ հոգ
ւով՝ և ան չաղախ մարմնով զապաւինեալս ի քեզ
հանդերձեա։ Ի շնչմանէ հողմոց։ Ի զարկ
մանէ քառնուքեց։ Ի բախմանէ փոթորկաց։
Ի յոտմանէ մրրկաց։ Ի յարձակմանէ գազա
նաց։ Ի կափմանն աչացս, հայեցուած սրտիս
մի ստուերասցի. այլ զուարթասցի, պայծառաս
ցի, վայելչասցի, ընդ քեզ փայլեսցի Տէր Ա՜ն
Ո՜ն լուսաւոր վառմամբ անշէջանելեաւ։

Ա. ՄԵՆ։

Յաւիտեանից։

Յաւիտեան։

Ամէն։

Բնաւից հաստատի և յօրի

Ա. Յ ՄԵՐՈՅ · ԵՒ ՀԱՏՈՒՑԱՆ ՍԲՈՑ

կանացն դասուց՝ ի ոտիցեատ Տօր քո

առաքեցեալ՝ սրբովք զառաքինացն անմահ

քեզ փառք յամենեցունց իմով դոչմամբ վեր

արդարոց։ Եւ նահատակաց ընտրելոց։ Եւ

Խարեխօսութիւք սրբուհւոյ Ա. Ծածկիդ՝ եւամ

հառաչ ձայնիս հեծութիւն միայն բաղմադութ։

աղտ անբծութիւն։ Լըր խնդրուածոյ ամենա

նօք՝ կանդնեցայոյց վերսին զատեալ ի խալէն ան

րսական բերկրութիւն։ Ա՛թէ ընկողմնեցայոյ մեզ

վհատութ՝ ննջեցից՝ յարեայց դարձեալ հոգևո

թեայց շնորհօք զո կրկին ուրախութիւն։ Ա՛թէ

նիրհեցից երկիւղիս ըստ քեզ ստոմութիւ՝ և զար

կաց ի կատարած աւուրն ընծայեալ։ Որով

Արդարեք կատարանօքն։ Աղթանք երջան

թեց։ Ա՛ռաքեալքն աւետեաց աւետարանաւն։

յաղթականաց։ Անբուր մատակարարաց նը ծածու

պետութիք։ Իշխանութիք։ Օ օրաւորքն ան

Պանդիւք վերնայնոցդ՝ վերակացու լինձ լուսիս։

շնորհուեց։ Յաճ ընդդէմ հերձուածոութեց։

Ի քրիստեան մորոսութեց։ Ի տիրանալնդ ան

Գլուխ ՂԲ

Աբրահամ յաւետս կրկին տեսութեան նո
րին հսկողէ առ նոյն աղերս մաղթանաց
Նան ինորոց սրտից խօսք ընդ Ն։

ՐՆԿՆԱՆ ԱՐԱՐՈՒՐ ԱՆՈՒՆ

գայթ օրհնեալ։ Լուսոյ կերպարան։
փափաք անձկութեան։
Բարձրեալ անքննին։
Օ օրէդ անպատում։ Բարւոյ բերկրութիւն։
Ծուսոյ տեսուչ։ Պովեալ երկնաւոր։ Թա
գաւոր փառաց։ Կին արարիչ։ Խոստովանեալ
կեանք։ Նա արդ՝ զթերութիւն վերպանայ բաղ
մասիրաձայի եղկելոյս՝ ամենազօրդ բանիւ լցեալ՝
մատուսցես յաղերս հաճութեան հօր քոյմ բարձ
րելոյ։ Որ վասն իմ՝ ի փորձ եկեր անիծից, կերպա
րանեալ զիմ նմանութեամբ ամենևին կենաց օրհնու
թիւն վերնոյ ևնեղբնոյ բարեխնամող տեսուչ հա
մայնից։ Օ դու թէ յանձն առեր մեռանիլ վասն իմ
ընդ ևծն բոլորեցուն, որ չափ հաճեսցես ա՞
ռաւել ևայժմ վասն դատուրս կրից կարեկցել,
ընդ իմ պարտաւորիս միշտ աղօթելով ազդակցա
մարմնոյդ առելոյ ի մէնջ առ համապատուդ քո
հայր։ Նա վասն արեանդ պատուականի միշտ

Ճշդիչ յաւ

Հայոց գոհութիւն, այժմ և միշտ և յաւիտեան
փառք, և հոգեւոյդ սրբոյ բարերարութիւն վայել
լոյծ. հօր քոմ օրհնեցեալ։ Ընդ որում քեզ
խեղճաց, անմահ կենդանուե՛ն, ի յարուցեն արդա
Թագ՛ի քեզ զօրացեալ, քո՛ նորոգեցայց զառեալ
հայեալ հոգիս մարմնով մեղաց. ընդհօրք դո
փրկութիւն հոգւոց ննջեցելոց։ Ո՛վ ամե՛ն մա
անճախանալիս միշտ պատարագի յիշատակ կենդա
բարիդ զերկիրս խնամեալ աւետրն լուսոյ։ Ո
բաղաքերեսցի բաժակդ երկնաւոր արեան կենա
Թշուառութիւն ի վիշտն մահու։ Ծաղկեսցի
ցի զանդաստանս պատքեալ անկեալ ոսկերացս
խեսցի ցօղդ ողորմութե։ Ցառաջեսցի արբուս
նութիւդ։ Ժամանեսցի այցելութիւդ։ Կան
լոյսդ։ Ընտրեսցի փրկութիւդ։ Հասցի օդ
ղիդ և պարգեւողիդ կենաց ամենից։ Ծագեսցի
նքն բաղմօրինակիք։ Լուեսցեն գթութիւնք կամ
հուրն սատակութե։ Երբեսցին տանջանարա
սուդն։ Խալածեսցի խաւարն։ Վանեսցի
ցին ողբքն։ Հատցին արտասուքն։ Ստուես
Հանդարտեսցի կրճտումն առամանցն։ Սպառես
նիքն։ Սատակեսցին որդունքն։ Վերասցի լաւն։
ցին պատկառանքն։ Բարեդործեսցին դատակ
ցին պարտիքն։ Ազատիննեսցի ամօթն։ Ցոռաս
ցին վտանգք մեղուցեալ դատապարտելոյս։ Ծողո
մատուցեալ ի հաճութի կամաց առաքչիդ՝ բարձ

Սբ. Յովհաննէս Ոսկեբերան
յաւիտենից Ամէն։

Ողբ. Ա։

Աղերսին յաւետարանչաց երկինս հեծութիւնք նո
րին հսկողն առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բան ի խորոց սրտից խօսք ընդ Ն.Յ։

ՑԱՂՏՆԱԿԱՆ ՌԱ
բերար և ամենակալ։ Ստեղծիչ
լուսոյ և օրինիչ գիշերոյ։ Կեանք
ի մահու՝ և լոյս ի խաւարի։ Ցոյս ակնառնողաց
. և երկայնմտութիւն տարակուսելոց։ Որ ամէն
արուեստ խմաստութիւք քո դարձուցանես յայդ
բղստուերս մահու։ Ընդ նուազ ծագումն. և ան
մուտ արեգական։ Քան զի ոչ զօրէ ծաղկիլ
զհաւս Ցրութիք քոյ խաւար գիշերոյ։ Որում
երկինք ծուռնը երկրպագութիք ամ եղելոց՝ երկ
նաւորաց և երկրաւորաց և առանդարամեռականաց։
Որ լսես զհեծութիք կապելոց. և հայիս յաղօթս
խոնարհաց. և ընդունիս զնդրուածս նոց։ Ընդ
լամ և թաղաւորիմ։ Կեանք իմ. և ապաւէն իմ։
Ցոյսիմ և վստահութիք իմ։ Ցո՛ Քո՛ Ընդ ամէն։
Ո՞ւր՝ հանդուցեալ ի հոգիս սրբոց. Ո՛ւրիթա
րուի վշտաց. և քաւարան մեղուցելոց։ Որ ի դի
տես զամ յառաջ քան զլինելն նոց։ Ընաքեա զմ

Խնդ. ձ՛ճղիբ պահ

պահպանողական զօրութիւն աջոյ քո. և փրկեաւ զնա յերկիւղէ դիւաց. և՝ ի դիւրս քո ոչ ժամանեաց չարն: Այլ զի զհաշտակ սոսկալի եւնէք քո անուանեալ միշտ համբուրեալ շրթամբեք հոգւոյ ըղձութիւն շնչոյ կեցից պահպանեալ ընդ այնոսիկ որ կարդան զքեզ ի բոլոր սրտե. և՝ ի դիւրաշէն խաչէ քոյոյ նշանիւդ զոր ածային արեամբ քո նորոգեցեր. և՝ ի նմանէ շնորհ որդեդրութիւն զմեզ ժառանգեր. և՝ ի փառս պատկերի քոյ նկարեալ յօրինեցեր:

Ա. յաւս պարգեւօք Ա. Ջականօք՝ ամաչեսցէ սատանայ: Ախակեսցին մեքենայքն բարձցին որս դատքն: Պարտեսցին մատուցեալքն: Պահա սեռացն զէնքն սայրասուրք. մերժեսցի մեզն. փարատեսցի խաւարն: Ա՛եկնեսցի մառնախտ ղեղն: Ախազուկ քո հովանասցի. և աջ քո կինքեսցէ զմեզ զի զթածես. և ողորմած. և անուն քո կոչեցեալ ցեռնէ ի վեր ծառայից քոց: Ար քեզ ընդ հօր հոգեսուրբ սրբով փառք իշխանութիւն յաւիտեանս յաւիտենից Ա. ամէն:

Գլուխ. Ա.Գ.

Ա Երսէն յաւելուած կրկին հեծութեամբ նո
րին հակուղ առ նոյն աղերս մաղթանաց
Նա՛ եւ ողոքից սրտից խօսք ընդ Ա.Յ.

Աղօթք Թարգմանօրէն վն սրբալոյս խաղայն
մեռանիւ:

ՈՒՐԲ· ԱՏՈՒԱԾՈՐ ԱՆՄԱՀ
բարձրեալ: Անապատում: Անձկութեամբ
փափաք յախորժելի: Ի սրբերդենիցն
փառասորոշաց միշտ սրբազանեալ բնա
կիչդ ի սրբում: Ի և ամենազեղուն բարու
թեաբ առատաձեռն անուանելի: Ոչնչ բարի,
ևս ծագումն դովելի. Երկրպագեալ անեղ ևան
ջնելի: Ամէն և յաւիտեան, այսու բանիւ գաշ
ամբք յուսոյ ուխտ ընդ քեզ միութեամբ հզօր: Ա.յո՛
Ամէն: Ալելուիա: Գովեալ Թագաւոր հա
նուրդ: Ընծ բոլորից: Աստղիւ դպից: Ար
տ կամաբար: Ընդայն առիթ պատշաճաւորացն,
փրկիչ ևօծեալ մշտապաշտելի: Ուսոյ մեկնա
պէս թարգմանեալ ի մեզ զայս գանձ անվաճառ
ևհայտաւոր անփոխադրելի Ցե՛ր Քո՛ արքայ երկ
նաւոր: Որում դողութիւբ մեծաւ սպասեն ան
մահականացն ահեղիցն լուսաբերան քոցաշնորհս

Թիւք

Գ. Լուրք Ա.ղօթից

Թէք. կրկնեա՛լ եղիզ յօժարութէք ի հաճութէն անխոտոր մտաց ծունր դոհութէ։ Աստղծոյ էութէց որեն ի սեամանն և ի ծածկութէ։ Ար եղիր միայն բովանդակ ամենայն անպակասել։ Ա.ռեր զմեզ իսկապէս համայն՝ զի ելից թէ քումէ լցուսցես։ Որպեսզի և բարեբա նեալ ծանուցեալ յաւէտ մի՛շտ անքննութէ ողոր մութէ մեզ ի փրկութէ. ի փառս և ի գովեստ անձառ քարձրութէ ահաւորիդ բարերարութէ Ակզբնաձիր օծմունս շնորհի՝ մեծախորհրդիդ հրաշազարդութէ։ Ո՛վ զի լոյս քո մեզ ծա նուցեալ։ Ա՛ռաջնոյթ անհաս։ Ո՛րպէսզի ան սահման։ Ա.րեգակին անաչառասփիւռ։ Ա.՛ստղ սահմանիչ երկակիզիս տարրուեց։ Ա՛րդ ոմից և լոյս հետևմանց։ Ա.րով ի ցոյց իմասից ակեալ տեսութէք բանիս այս յարմարուեր. ասենեմք պարտ երգութէք հրեշտակօրէն յաստակամաքաբար՝ փրկչա վայելուչ կնդրկաւ իմնեալ զպարգեւաբաշխ առատասրութէք ամենիմաստիդ՝ յի՛ւղ ղեսարթ անբիծ դատանման։

Ո՛վ զի յիսկզբան անդ կապաեցելոյ ոզորմելի տիրապետութէք ի փչմանէ բարձրագոյն շնորհին Տ.յրնիւմակզբնաստեղծ՝ ևՀնացեա՛լ յաւէտ մեզացն պերմամբ ի մահ դրաւեցաւ՝ կապեալ ընդ եղծ ման անապականութէն. անզերծ հանդուցիւ լինաւոյն պատճառաւորեալ յանկուծ յանդիմ

ամենակործան գլորման՝ հերքեալ իւրաց այսր
խաբեբին վայրի մատնեցաւ։

Իսկ դուա դիմած. Տէր ողորմած՝ քան զի յաճեաց
քան զնոյն ծանեալ զոր առեղծեր։ Եւ զի
էիցեն ակնկալութիւնք էհւաց յորինէրն, որով ան
կարողանայր իսկապէս առեանել, իւրոյն վերին
անմահացեալ, գերակայուէ անսահմանելոյդ։ Ոչ
միտիալ յարակայ վառմամբ անաղօտելի սուրս
ծանեցեալ գիշերային ոճանալիւք մերին սր
հանրայ ձեռնկալութիւն ձիթոյ շուրամանութիւն
նուիրեալ պատարագի ընդ նոյն զանկելոյ. յորինակ
սիրապէս հիւսեալ կաղապեցեր։ Օ՜ զ որք խառ
ակրա մահու տարագրեալ գաս ի կանխակորուստ
անկումն պարտեաց՝ ի պատճառ երկին ազգակցա
պաղոյն չհանդուրժեալ հանապազն վառմամբ
նոյն գործոցդ խնկաբորուն։ Ալ ևւիայտուն
մահու՝ մոծմամբ քո՝ ինձ. ածեալ մածուցեր
զմեզ առակաւ մածի խորհրդոյն միաւորեալ
փայտն կենաց։

Այս արդ՝ ոչ ոչնչ օր լրմամբ առանց գիշերոյ.
ևս անօրինութիւն յարկի առանց ձիթոյ պիտոյից
խնդրոյ։ Վասն զի երբ արեգակն հասարակիսին
նուիրատու՝ զմարմնաւոր աչօց տեսութիւն լու
սոյ առնէ, նոյնպէս և մարգրեանն քոյինաշունչ
շնորհին ընտրութիւն անխմանալեաւ՝ զաներեւոյթ

Գլուխ Ա.

Տոքիա միւռքէ՝ ինձ անաեսկէդ հրաշափառա
պէս պայծառացուցանէ։ Օ՜ իմ հիւրուն լուսա
բանի՝ եթէ առազանի. լուացմամբ մարմնոյն զանձինն
հաւատացեալք առնուլ սրբուի՝ այնպէս ի յօծումն
իւղոյն պարարեալ յուսով զհոգւոյն զօրութիւն
սովիմբ և՛ իսոյն համարիմք ունել ամենայնիւ
աներկմտելի։

Ա՛ւ ոչ հրամանդ Տէրունական օրհնաբանելի՝
զբաւութիւն մեզաց ախտացելոցն նախատ ձգէիր՝
իսկ ոչ հաւատացողացն առայն՝ բժշկութիւն հրա
շալի յանդիմանութեան ամուսնոյ սուրբ Եկին մար
գարէ հաւատարիմ վկայ հանգերձեցաւ
հաւատացեալ։

Այնպէս իւղ այս վերնոյ լուսով կատարեալ.
հրեշտակ ինձ օծանիլ զարտաքին խորանս։ Իսկ
զներքինն մարդս աներեւակ ծածկապէս մտեալ
նոր կենդանացանէ։ Պատիւր պայծառի այս զան
գուած նիւթոյ արտաքնոյ երկնի։ Քանզի զի ոչ
վերոյն կրեցին զօգուտի որ յոգերմուէն շահըն
ծայրեր։ Եւ դու ինդուեսա քեզ զայս բան առ
մանեալ թէ ողորմածութեամբ Տ՛ր։ Քանզի զի ոչ սի
րոյն անուան կցորդեաս Ն.Ջ. նոյնպէս ի մասնէ ո
այսու զինչեալ ջնջուիս ըստ անաեսուէն որ առ
մեզ։ Ա՛ հաղորդն մեծութիւ խորհրդոյ յարմարաւոր
դիմակերպուն։ Ն.յ՛ չորով պարարեալ երկրի թնդ
բուն հոգանիւթ ջոյականութիւ։ Օ՜ իմ սոյն մասն ի
գործ Եկն

կենդանուցն ոչ՝ ի կերակուր հրամայիւր անդ
ըստ օրինին. այլ արտաքուստ բոլորովին պտուղ
որշիւր՝ նոյն նմանութիւք ևս ևաստանօր իւր ըղ
զօրութիւն ունն մատչելի յայս աւանդ. հաճութիւն
էիդ ոյ վայելչապէս առեալ նուիրի. հոգւոյս
հարազատ զղեցմանապարհ արարուիդ պահել
ևս խոտեալ։ Քան զի ոչ շունչ արեան ևոչ
ձենձեր ինչ զտարթութիւն՝ օրինակ հոգւոյս
խոց ևկարեցոյս ընդ անդամալիւս մարդն ծախի։
Ա՛ր արքայութիւդ վերնում վիճակի։ Տքնունա
կան բազմականին ձօնեցեալ ճաշակ. այս նի՛ւթ
ջահանարական միտաւորդ անաղօտ երկի։

Ա՛յէր մատչելի՝ ինախադահութիւն արտ ան
դրանիկ դասուէ քնողաց՝ եթէ ոչ օծմամբ
ինչ նշանակեր։

Ա՛յ քահանայուէ՝ ի յանկոխելին տեղի ձեռնադ
կեր՝ եթէ ոչ այսու կատարեալ լիներ։

Ա՛յ քահանայուէ՝ ի յանկոխելին տեղի ձեռնադ
կեր՝ եթէ ոչ այսու կատարեալ լիներ։

Յակոբ զբարն պատկեր վիմին՝ ի խորհուրդ եր
կար խորին ընտրութե. օծմամբն տպաւորեալ
հոգեպատկեր. առ որ զինջուն անձառ բարձրելոյդ
առնելոյն անդ ուղեկիցութէն՝ զարձանն իւղեալ

ՃՀՂԹ ԱՌ

պատճառ՝ քեզ վառաց, եւ ինչ մեղապարտ[ի]
էանոյ իւղարարական խնկաբաստառս · զմոսալիս
ինչն յարմարեալ բարձունչմար տապարութեան զատ
դատաստանել զի օրհնաբանեալ որդի ոչ։ Ա՛ու-
դ արդ, քան զի քո՛ն շնորհ · եղեզ վայելչեալ
դարձութեանդ։

լամամբ Տամայն խոկութիւն ադամայնի կենդանա
Տանդերձեալ նաստա · ինչ յայտնեցար երուեալ
եպիսկոպոսական արքայապատիւ Հոխութիւն, իմչն
ցաւ։ Ասսի շնորհի ոչ ընդ պատշաճոյն
նոց անահի հրեշտակաց, ի պաղոց սեղանոյն իւղ
ասաք մարմնացելոյդ ես զեռեղեալ կացին, ի վեր
ՀՀութիւն, ուր յեռոյ
Ա՛ս ահա մելքիսեդեկ յօրինակ Հշմարտիդ ահա
ման մեծիդ Հւկնրպատրանն անպարտադրելոյդ
Ա՛ր զի պիտ զնախնին վերհից մուտացոյ, զճա
նայր։

Հութիւն թագին յանուն քո Ա՛ր դլուխ ամբաս
իւղոյն օրհնութիւն Հեռնադրեալ պահաւ պեր
պատկերաւն առեղծադործիդ, երեք ոչ եղջերաձ
Ա՛ադաւորութիւն ոչ էր պանծալի անդաւօր պա
թեր ընդ մեզ խառնութիւն։

զանդրադարձութիւն · Հզջնորհիդ կենաց սրբու
լոտ սաղմոսողին, զիսուաց նախնեացն առաւելեր
փոռ իւղոյն զարմանազան կենդանադրութիւն
որով Հիդեկոյ անուն Հի մորուսն զեղեաւ դերա

Ա՛. ղօթից

առեթ բժշկութեան։ Այսու ՏԸ Ճ՚ վերացս ան
երեւութիւն զայս ձեզ լուսանիւթ։ Եւ արդ ի
սոյն խարանս խոցոյ մահացուի։ կաթուած օրհ
նութեանն խղդոյդ փրկութեան անսպառ դիմեաւ
սիրոյդ միութեանդ՝ արարչականաւ պատասպարեալ
պատանօք խնամոց զի յիշատակարանս թարգմա
նօրէն բանիս մաղթանաց վայելչական իմն յար
մարութեանդ ի թեւս հոգւոյդ զկարգ իւր գացէ։
Իվեր գաւթի հոգի քո բարձրեալ. յայնմօրէ եաս
ղաց. յորմէ օծութեանն նուիրեցաւ։
Սաւուղ, յայլ այլ և ի մարգարէս ոմանս ան
տեսաս իսկ գրեցաւ՝ յորժամ օծումն ժամանե
ցաւ գազաթան նորին։
Ընդայութեանն առաքեսանեաց օծմամբըն գրաւ
եալ մատուցաւ ի կցորդութիւն տանն իւր։
Այսերս ոմանս նշանաւորս՝ վերհս ևերևելիս՝
ի խոհականաց բարբառոս ազգաց՝ հրաւս այս
կենսատնցուս ցօղով անձրևեալ՝ իբր կարթիւ
որատցաւ ի յընտանութիւն հպատակութեան
Աստուծոյ։
Եանն որ առ կիւրոս երկնաւորին պատուասիրե
ութիւն. զօծեալն ձայն նմին ասէ վարկաւ։
Զայն սաղմոսողին՝ գերբ քան զմարդարէութիւն
զօծեալն անուն նախայարմարութեամբ՝ կանոնա
փակ ընդ միջարկութիւն պատուիրս աւանդեալ՝
մի՝ մերձենայք ևսի՝ մեղանչէք։

Գ. Իրք Ա. Ղեւթից

Ա. Ո՛ւռ հեղևաս առաքեալս իմ Ա. Ճային հրամանատրու-
թեն, նշանակ իմն հանելոյ ի պաշտամանէ ան-
սի բահաղու. զօծելութիւն ի քորեք ազգաց
յիօսայ և ազայելի։

Ա. Ուղ թափեա՛լ անուն վեսայիդ ի հոգելից բա-
նից իմոսի ոյն վերաւկայեալ կանխաւ իսկ դը-
րեցաւ։ Ա. Ոչ զի հոգի այ յաւէտ պատկեր և
նշանակիչ զի փոքրաս զվեծդ կերպադրութի-
ւն և նկարագրեալ ընդ քեզ միասցուք առմամբ
սուրբ հոգւոյն գծագրականաց և առակաւորա-
բացականագոյնս գծագրականս և առակաւորս
շարագրեցից առաջի վերնոյդ և ահաւորիդ մաղ
թողական բանասաեղծութիւնս։

Ա. Ի՛դ, և ևկեղեցանաբարդ՝ արարիչդ երկնի և եր-
կրի. ի յօծմանէ անտի սկսաւ քարոզել զաւե-
տարանն արքայութե. Ա. կայեալ անտուսա ի
յոհաննէ օծեալ և գաւառն այ բարձոյ մեղաց աշ
խարհի։ Օ ի թէպէտ ընդ օծմանն օրհնութե
հոգիներ քեզ իսկաբար լըմամբ և Ա. Ճութեն
խառնութի գովանդակապէս՝ այլ անուն պաշ
տաւն ի քեզ ամենայն ազգաց ի ծառայ
ծառայ մարդկան ի ծառայ ծառայ մարդկան
ծառայ ծառայ մարդկան ի ծառայ ծառայ մարդկան

Սբբոյն Գրիգորի

Հաճատարիմ առնել զբան ծառայից քոց Տե՛ր և իբրև ծանուցեալ եղեր օծութիւնն ինկարդ անդ բանին թէ Հոգի՛ Աստուծոյ իմ, որով և էօծ իսկ զիս. ապա փակեցեր ի հանդիսատեսան օծելու թէ՝ զոր քանուի երկանչիւրոցն յայտ արարեալ խորհուրդ սահմանի ընդ արձակ հեռաւորութիւն մեծաւ ինքեցեր։ Օ՜ մերս կաթուածով ինչ ընդ հօր երդնուդ հաճատարութեամբ թարգմանեալ։

Նախածանօթ մերակերպութիւնն պանծալի ինն դողեսահիս օծեալն կոչմամբ ի հրեշտակացդ փառատրուաց արարածոյ երկրի ծանուցար։

Օ՜ որ մարդարէին կանխեաւ զի դուշակեաց յորդանան և յընտրեալն լեառն Թաւիւրական Հայրենի ձայնիդ եհաւորութիւն. Թէ որ պատմէ ի մէջ մարդկան զօծեալ իւր։

Օ՜ որ սաղմոսին ձայն կանխաւ պատմէ՝ հզօրիդ փառաց զայս պատիւ տրեալ, առ ի զառեալդ ձեռնադրելոյ. օծ զգեզ Ա՛Ն՝ Ա՛Ն քո խղճով ուրախութիւն։

Ոդի երեսաց մերոց Տե՛ր Յա՛. որէ օծեալ անուանդ իսկ ի սոյն՝ որով զիջմանն կենդանութիւնն ի դէմս մեր լոյս բարերարութեդ քո աղբեցեր։

Համառօտիւ ուսմամբ երջանկի մարդասիրութիւն

խոստովանելի ասելով առ ոմն, թէ ՚ի զվայրի առաջի ՚ին օծելոյն՝ զնոր աւետեացս վկայելով. թէ հոշիկս անդամ ոչ առ ՚ի յայմ մեղեաց։

Արդոյն երդիք իւղ եփեցական դինի զայվ ծա նուցեալ զնորհուրդն ՚ի գովեստ հարսին ՚ի եկեղեցւոյս. զմուռս առաքինութիւնէ հանդերձ ամ առաջին իւղովն։ Եւ զմուռս ևինդրուկ մաքրութիւնէ վարուց ամ փոշեաց անուշից իւղոյն զանգեալ անդսաին ևայրս յառաջա քերթեաց։

Ոանիել զևենասուս մահու քո Ինձ թադա ՚ի երկինս ՚ի վեր քան զօրինակ կոչումն ձայնի զայս անուանագրեալ վկայեաց յայտնի. թէ զևնի վարձատուն ևինն ևօթնեորդացն սպանցի օծեալն։

ևօծեալ առաջնորդ զբեզ յորջորջեաց։

Արդ ագիր աշտանակն զաքարիայ ադդոմայ որ ՚ի բարեբեայ՝ իւղովն բարեբաշխ բացատրուէ ՚ի մասունս եօթանց առաջադրութեց դնդիցն վառելոցն ՚ի ջահէ անտի զօրուէ անեկամաբար վաստելոցն զի զայդ լուծէ ՚ի մեզ փրկուի ևօծելոյն դերապնապէս նախանշկուցեր։

Ո՞ր ըստ օրինին անտուստ գուշակման ՚ի խորա նին որ ՚ի տաճարին՝ ամէն ընդել լման կրթուէ սովորաբար մատուցեալ լիներ բանք բաղարջ ըն ծայք ևնաչիւք իւղովք խառնեցեալք՝ ևզուա րակք եզանց իւղարկեալք։ ևարրական անուամբ

ձայնեցեալք՝ և հաճուց ոմանց թաթաւմամբ յաշխարհիցն Ճարպին՝ ի յարևմուտս՝ այլը խոհրդոյ առ ձեռն տեսակք լինչանակիչք յարմարականք, քեզ միածին Ծնունդ օրհնաբանեալ մեծիդ Աստ՝ միայն դու օծեալ նորոգ և զարմանալի ինքնութիւն Համայն էութիւն իսկապէս լրմամբ ամենայնիւ անպակասելի։

Եւ զի և սա ինչ բազմապատկիս նշանակել առայս մեծ խորհուրդ անհասանելի։ և ոչ ճաշակել զքեզ քաղցրութիւն։ Իմանալ քո զայս թէ զինչ էիցէ իւրն՝ եթէ ոչ զտիրութիւնն՝ ի փայտին պարտ առաց սովինք բժշկեաւ՝ ըստ սաղմոսողին զուարթ գործեացես։ Եւ զինչ պարարտութիւնն՝ եթէ ոչ զկերակուրն մօտու սուաւ մոռասցուք լքեալ ի մանուկ։ Եւ զինչ օծութիւնն՝ եթէ ոչ զմխիթարն Թշուառ տեսութիւնն ի ձեռն սրբին փոխարկեացուք ի պայծառութիւն յաւիժ ուրախութիւն, անուամբ քո փրկեալ յոգւոյ զօրութիւնէ հօր անուանեցուք։ Եւ զինչ արդեօք մարգարէին Տ՚ դևոր ըղձալիանութիւն ամենատեսչ բաղձանացն ինչ խնամալ՝ որոյ ծերութիւնն առակի ի՚ձէթ պարարտութիւն՝ և ևիամ օծանելն խաղով զգլխոյն վերամբարձութիւն՝ եթէ ոչ զկնի խորհրդական գործեալ դեղովս այս կենաց պատասպարեալ օժանդակեացես։ Եւ զինչ Ճրագին լոյս

Ի սիրք Աղօթից

սաեւորելոյ ընորհակալութիւն, եթէ ոչ՝ ի միջ իմն յանուսաութիւնե մեղայն միտի եւիւսապաշտութեն խաբարի կերպակցապես միութիւնե՝ իյիս էմմա նուել։ Աւ կամ զինչ մարդարէն Աճաբա նեալ խոհուհանս զուարթարար օրհնութիւնե նչա նակ յայտնի վայելչապես ոմանց աւետե։ օճգին իւղով՝ խնդրոյ պարզելոյ։ Աւ կամ խնաստունն իւղիմաց հարսինն ասե օրհնորդացն։ Հասատատ ցեր զես իւղով հոգեղեցկազարդ լինծորով յար կեալ ծածկեցեր։ Ա՛նպարտեզ իւղենաց տաճ եալ զրպեցեր՝ եթէ ոչ այսը ահա ընտրեան նիւթիւ հոգովդ քո լցեալ՝ լոյս տես ցուք զանխամանալիդ՝ ի մեզ բարձրութիւն պովեալ։

Ա՛ն արդ՝ քեզ միայն խնամակալ պատճառք բարի բնաւից երեցոց։ ձեռն համբառնամ տարածմամբ զազկաց։ երկնամանցս գործակ ցութիւք։ սուխս հեծութիւք՝ լեզուիս ևշխեանցս հայնարկութիւք։ Ի՛ր ողորմութիւն Տ՛ պատա ուանացս ինդրուածոց առ քեզ կարդալոյս։

Ընդհանուրեակ այսու պարզեւօք՝ գոհաբա նութիւն քեզ վերընծայեմ, Հզօր, ահաւոր։ Խարհրեալ։ Ընկնելին։ Ընդհակ փախաքմամբ մի՛շտ համբուրելոյ սէր սէր՝ եւ ինայն մի՛շտ սէր։

Սրբոյն Վրիդոռի

բարերարութիւն իսպառ վերիպելոյս։ Յո՛ր յոյս յաղթութե՝ ո՛չ մասին մեզ մատուցման լուսոյ արժանաւոր ինչ հանդիպելոյս։ Այնել քե՛ զի բարի վերջութի՛ն ծածուկ խորհրդոյս դրդուի խոստնեալ ընդ աղերս ասել ընդ դա՛նիէլ, ըն կալո՛ Աստ զողորմութի՛ քո. և զծածուկս զաղտ նեացդ անտեսիցդ խնաստութեամբ քով յայտնի արարեր։

Ա՛ս արդ՝ մեծուի՛ քեզ ամենակալ առատաձեռն աննուաղելի. ամենափոյթ աւդ գթութի՛ն. մըշ տայօժար ի բժշկութի՛ն. զի մատուցեր խոստնեցեր ընդ մերձաւո՛ր դիւրագո՛ւթ ընտանի նիւթոյս զհրաշս անձառս քումդ օբանչելեաց ահաւորութե՛ն. Զկան զի զոր երկին ամ բարձանց՝ երկրիս լայնութի՛ն, և անդնդոց ներքնոց խորութի՛ն, ծովուց բազմութի՛ն ո՛չ զօրէ տանել՝ այլ իբր ըզ դոյզն ի մեծ՝ բերի, ի փոքր գոյս տեսականեցեր զօրութի՛ն սահմանեալ ձկմարտապէս անհրապուրելն։ Ո՛ի ա՛ր նորոգ լինն երևելով յայլ էութե՛ն առ աչս հարևանցի երևականութի՛ն լինչ վարկանելի՝ վերաւորել քան թէ բժշկել անբժարար զկարծիս մատց։ Զկան զի ոչ մարմին քեզ հա՛ր ստատպէս օրհնաբանեալ որդի ա՛յ, խոկութի՛ն և ո՛չ օրինակ՝ ի յարուեանցն ցորնոյ արարչապէս ո՛ի շո հանդերձեցեր. Հւայլակ կուիդ զարիւն խաղողոյ՝ Հարգանդ կենաց Տոգևոր ծննդեանն

յիւրոց անտի կերպարան զառեալն ունողն. միաս
իմն յաւարտութիւն իւղոյս ղօրութիւն անդատին ի
ցանէ՝ եւ զ զրոյն ապականէ։ Ա յայսիսեան
անխափուխ իմն ևան հրաժեշտ՝ որ զ զրոյն զ զայցոյ
ձի զի ոչ պատահումն զունոյ յիւրութիւն մարմնոյ
մակցէ ումեքէ օգտելոյ արտաքս երանէ։
վերջնականօք անձառութիւք հիւրքն՝ եւ զ զրոյն
զաբար զբնակութիւն ինքեան լքանէ։ Ոան զի ոչ
թիւն անհատատաս պես զտեղի փոխէ՝ եւ զ զնդա
մանութիւն։ Ոչ զի ոչ երկիւղ ինչ շուտափոխ
Ա՛ի քնութեան անատուստ հրաշագործ ունի զիար
Նակ այս նիւթոյ տեսանելոցն խորհրդոյ
մանութիւն զիրացնէին առաւել քան մեծամեծացն։
սարսափելս բաշխիւր երկրածնոյ մանանայինզտուդա
առատածման՝ ևջրական վտակաց գեղման՝ զի հաստա
օդոյ հաճատար բաշխման և լուսոյ արեգական
ծոտասոյն. և մի ընչեղն բարձրամտեսցէ. ըստ
Ա՛ի ընչեղն բարձրամտեսցէ. ըստ
ծոտասոյն. և մի ընչեղն բարձրամտեսցէ. ըստ
նեալ Ձի լուսաւորեցեր։ Ջ մի՝ տնանկին կա
րան չնորհի զանպակաս լրութիւն անհատիդ յայտ
թիւ քո Տ՛ր ծադեցեր։ Ոան զի յայս կերպա
դութիւ՝ նստեալոցդ յերկրի խաւարի ըստ նմանու
ոչ ուշ ևանադրուել խաչական փայտի ինչ երկրոր
եկելոյն՝ եւ չերեանդուածէ փոխարկութիւ
դէ անմահիդ փչման սուաւ և իսոյն արդիւնաւորե
ցեր։ Ա՛րկուանք կենաց։ Ա՛րդ կերպարան յառաջ
զառաւութիւ ջուրց յոլովութիւ։ Ա՛նպէս չո

Տէ՛ր Յիսուս Քրիստոս, որ յերկինս ես, նայեա՛ն ղուդուքդ ինդ մեզ խակ կցորդեցեր եւ ի վեր ի՛ր առեր զմեզ ի մանկամտութենէ աչացդ եւ ամաց ըղձից՝ լուծմամբ բերեալ կերպասորեցեր։ Ի պաղց երկրի ձնշեալ մեզ զարմանալեօք հրաշագործութեամբ մատակարարիլ մեզ պատրաստեցեր։

Անաբանդ ի՛ր ոչ յոլովից խառնից՝ լիմի եւ լոց խմբակցութեամբ զանազան ծաղկանց ըստ ինոյն եւ ոտոտերին բազմաբուրեան այլայլութեամբ զայս իւղ օծութեան հրամանատարեցեր. այլ իբր զոմի նակ փոխեալ զայն առ այս. դու ինքն խառնեցար ի սոյն մաքրութեան վերնալոյս ձիթոյ։ Որ թէպէտ անձառեն համերուածիք քումդ անուշութեան՝ եւ բնդ օրինակաց լուիք ոչ համեմատի. այլ ծաղիկ դաշտի եշուշան հոտատոյ. եւ նարդոս ընտիր. եւ եղեգնախոտնկ խառնեալ հալուածիս յարմարութեան հոտոյ քրքմոյ՝ փիթեալ ողկուզոյ եւ աղնիւ գինւոյ, ոչ սոսկ՝ քան թէ իւղոյ մխուճ պատշաճապէս օրինակեցար։ Փառաւորեալ ան ունդ անքննին՝ որ զամ ընտրս եւ յերկրի խիճ ամենևին ոչ կարօտանաս։ Ասի ոչ շիտիթելովք ի հակառակաց բռնադատութեց բաժանեալ կամաց մեկին առաւի. այլ ի սիրոյ հաճանութենէ Աստուծոյ եւ մարդկան։ Ամէն։

լոյս բարի եւ հոտ չեռուցիչ՝ տակ սիրոյ. առանց վայելչական նմանութեամբ օրինակեցեալ։ Ա. որս պէս ի միջի պարարիս՝ վն մեր ըստ մեզ առ ամ

Գլուխ Աղօթից

Մասին լինէ ընդման անդթական սառնացրաւէ՝ այս զանգուած նիւթոյ կաթուածոյ ձիթոյ մա քուր մոգց տեսեալ իմանալ. որով յիրաւի սուա՝ ի յաչէ միանալն։ Ընդ սղոմանն օծեալ՝ որդե դրեցեալ՝ այ. երդեմ բերանով հարսինն երկ նաւոր փեսայիդ բարեբան գոհաբանութիւն. համ բուրեալ՝ ի յիղճս մոգց զհոտ իւղոյ գոյ քան զամ խունկս։ Այս լոյր զբանս կենաց յաւիտենա կանաց ուսողի ըստ հոգեւոյց բանի իմաստնոյն և Աշաբան աւետարանչին՝ զձեռաքս ի հոտ իւղոյ քոյ ընթացուք՝ լուացեալ զերեսս ջուրջք կե նաց որ ի վերոյ քան զերկինն օդոյս այսուիկ. և օծեալ զլուխս անախտական իւղովդ երկնայնոյ յանդիման եղեալ քեզ ուրախութիւն զուարթապէս ունել սիրաբաբս։

Այս իւղ խնկալի՝ պաշտելի և երանելի. ոչ սուկ օծումն ուղղոյս սենեկի. և ամ հերաց վարսից գագաթան նպաստ ինչ մատուցի. եթէ ոչ Տրունական կենսատու խաչիդ առաւնա դրեցցի։

Այն իւղ զարմանահրաշ օրհնութիւն լուսոյ՝ զոր հրեշտակ և վխուժն. զՆդրիկն և զքաւարարն. զսիրելեացն և զերկնեցինացն՝ զդուժն դժնէա բար՝ և զարհօրատես ակ շանագլուխն առիավերծ խաթ. զերկրն ազատ՝ և զսարսուռն ծառայածին։

Հիշողութիւնն զօրութիւնն քո միշտ ահաւոր
Յիշատակ մարմնոյ մահուն արկածից։ Վասն զի
Ոտից ծայրին եզերաց · զբնաւն ընկղմէ զմ
Ի խորոց անտի շնչման հոգւոյն մինչև ի տապ
Նագոյնեալ ողջացուցանէ։ Ի զգուշն առեալ
Զարպաճ լուսոյ զաներեւոյթ ներքոյն առեակս ի
Ջարին հմայնիւ քաշէին, որ ջուխ ևս հոգւոյդ սոյն
Ջիջ սաղմոսողին Ձիթոյ առակաւ ընդ սոկեր
Մերոյս գոյութիւն մոռալ անցանէ։ Ո՛ի թէ ան
Խն խառնուրդն հոգեպէս ընդ թանձրութի
Թաւեալ խամր ոչ ներկի արեամբ՝ ևոչ սխրա
Ասեսակ երկինք այլայլի։ Այ զի ևթափանցանդ
Նի ևկամոիդ։ Ինչ զի այսու մաքրութիւն թա
Կութիւն պաշապանեալ ծածկէ այլազունակ խոհ
Կարծր պահպանակաւ ամենապատրաստն շնջալ
Նագրես։ քան զի իբր անպծելի կազմուածք
Ամն սա քո Ցե՛ որով զհրաշհալիսն զարմա
քեզն ոչ լռեսա՛ցուի։

Հեշտաւ խորտակի։ ևմեկուսի երեալ, առ ի
անպատասխանի։ Այնպէս ևմարդ ոչ իւրեալ սովաւ,
Հեշտեալ դիւրաբար հերքի՝ ևանօգուտ եղեալ
Թէ։ Զհան զի իբր անօրէն փայտեղէնն մինչչեւ օծ
յարմարեցեալ չէ։ Այսու նիւթոյն՝ ապա զօրու
Նազմօրինակեն սուրբ աստուածոյ տեսմունք
զաս որդի հաստատէ։

Սրբոյն Գրիգորի

Հոյդ սրբոյ ընծայէ՝ ևհօրդ երկնաւորի հարա

Աղօթից

Ով Տէր, Իմին խառնիցեալ ընդ սոյն իսկ բնակիլ։

Այլ օծումն բարեառնոյն առ բռնամարտիկ մերկամարգանակ ըմբիշս, եթէ զօրաւոր հնարիցի կերպարան ձգնաւորական՝ անըմբռնելի ձեռաց ներհակին օրինօք պաշտի։ Վասն այսորիկ հղծի ահարկու. քան զի յոքնապաճոյճ պճնութիւն բա նին երեւիլն առ իմանալին փարատուն հեղգնաւ որ առակագրութիւք ոչգեականօք շարայարմարեալ յորժամ եղիր առ Հանդերձեցար ընդ օծելոյ քերոբէին ոչ այնպէս հրեղէնք հատուածեալ կառուցան։

Որպէս անեալ ահաւորութիւն ամենակալին ձեռն կալութիւն՝ որ միւս անձառես բանից՝ ևպերա զանցեալ քննութեց. որ աւետարանաւն կենաց խնկից յարակայ եթէր նորածին օծեալ Իքաղաքի դաւթի։

Այս Իքահանայապետին հարցմանէ, դու ես օծեալն որդի օրհնելոյն։

Այս յերանաւորն դատանութէ պետրոսի. օծեալ միայն որդի այ կենդանւոյն։

Այս յայլ հատուածս քննուլացն՝ թէ դու ես օծեալն՝ ասեն. ասա մեզ համարձակ։

Այս Իկանոնականացն քոց հատուածամբ՝ յօծեալդ ուսուցիչ և Տէր ասի։

Այս հերօդէս յառաջ քան զայն՝ զօծեալդ

անուն յայտնապէս Հարցեալ։

Եւ զի արդ գրեն դու իակ ասացեր՝ զօճեալն այ զերն գաւթի՝ զանակիզեն որդի՝ ժամանակաւ որդի։ Վասն զի այսպէս ընկալաք վայելչաբար զայս թուրգմանեցեալ որ՝ իմոզ բերի ծայրն կա տարման խորհրդական կոչմանն վիճակ քրիստո նէից նախապատուքեան։

Այլ քան ունի ահաւորուն միապատմայն եւարը քուն իւղաւորական խնկաւորութիւն սոսկալի անուանս օծութիւնը՝ մինչ զի ոչ եղ համարձակել ուրուք յերկրայնոցս աճ անուանիլ, այլ աճայինն Այնպէս ոչ բերէ մարմին զԱստուած անուն առան ձին համարել՝ այլ զբրիստոնեայն։

Ընտանեալ նախնոյն մեծութիւնն՝ մկրտչին Յորդ զի հոգին հրաւիրողին՝ քան զի չեմեա ասէ օծ եալն՝ այլ առաքեալ առաջի նորոյ։

Սուրբ շրջէին ունի քանն ազդէ աւետարանչին մարկոսի առաքելականացն լծակցութիւնք՝ երբ ազգակից հարազատ ձեռնդէ այ այսու վարեր ցեալք՝ քան զի իւղով օծանէին՝ ևառանց մարդ կային հնարից անուամբ քո բժշկէին։

Ես զի ունի խաչար՝ իլուսոյ՝ եցաւ յառողջու թիւն գիշեր՝ ի առնչընջենէ՝ ևամս՝ ի կենաց՝ այս պէս ի՝ խոյչ իրէ տիրապարգեւէ՝ ամ էարին եր ևոյիք մերժին՝ խափանին ևբնաւին ամիսուին։

Վասն զի ունի ճանչէ զաղերք ևփոքր զեռուն ք

Պատրաստութիւն

Ամենայաղթող։ Անդստին՝ ի հայրն գծագրե
լով զօրինակն. ինչէ՝ ի լուսոյն ածէր զնկատս
թիւնն ճշմարտապէս։ Ձշմարտութիւն։ Ոչ
ասացեալ առանց օծմանն օծանելոյ։ Այլ
զակուռքե։

Այլ ասացեալ կատարեալ առանց օծմանն օծանելոյ
առաջին. այս դեղ փրկութեան մատուցեալ
առաւ։ Այլ անձարակ վիրացն յակոբայ և
խորհելի. սոյն իր պատուական յիշատակեցաւ։
Այ՛ս իւղոյ փափաքեալ դաւիթ՝ իբր ձիթենի
պտղաւոյ ի տանն աստուծոյ յարակայի՝ լքեալ
զթլփատութիւն անթլփատին զմկրտութեամս ընդո
դուշակէ։

Այս զի՞ է ինձ զայսմանէ ճառել և համայնին
կարծել հասանել։ Այր ևս՛ վերինքն զօրեղն
ձեռնարկութիւնք ինչ բանի զսոյն խորհուրդ ի մա
նաւորէ ինչ ճառելով նշանակել՝ Թողում ա
սել թէ յիակութէ։

Վճռեալ քեզ միտ և յանձն առնուլ Թադէոս՝ ի
յայժմու երկեցեալ օրհնաբանութէս, զոր
արարեր և կատարեցեր առիս բարեխնամ։ Ոչ
Թաց և երկայնաձիգ։ Չարուստ ևառատ։
Ամենայաղթող։ Անդստին՝ ի հայրն գծագրե
լով զօրինակն. ինչէ՝ ի լուսոյն ածէր զնկատս
Թիւնն ճշմարտապէս։ Ձշմարտութիւն։ Ոչ

Սրբոյն Գրիգորի

Աղա լցա իսկ ընութիւք՝ Հարեցական միշտապայ
ծառ՝ և պաշտելութեացն դաս՝ լոյս անուանեցեր։
Որով զարարածս ամ երկրի ճառագայթիւք եր
ջանիկ ընդոհին նորին լցուցեր։
Անկալար վիճակն անուշութիւն յուժեիսէ ի յոյս՝
յօրինակ յընդունելութեան մարգանաց առ
քեզ։ Նա ի միամամ պսունիկ ի գլուխս։
Նշանակ սիրոյ գթութիւնդ առ մեզ՝ միաւիսիամբ
բաղձանօք անասհմանելիդ ի յոյն հոտոտեալ։
Ո՞ինչ պի ուխտիս անփոխադրելեաւ՝ օրէնս
յարակայս օրհնաբանելիս, քոյինա հլամանս պա
տուիրս կենաց ընդ համօրէն ջ քարոզել զա
կատաճեան իւղոյն յայդաւորութիւն. զարմանա
հրաշից լսողացն առ ապառնեացն յուսադրս ի։
զեղեալ յատուելոյն կենդանարարիդ անպա
առաքելութեց, մեհնեալ. զնորհուրդն որ ի մեզ
«Ուր ք օծութիւն ունիք զսրբոյն, ասայ երջանիկն
հաս բոլանդակութիւն։
Աստի յաւէտ լինի յարմարաւոր և հանդուսնա
ակ առ ի մանաւորն նմանութիւն լուսոյդ և
ի հոգւոյդ սրբոյ այս կաթուած օրհնութիւն։
վերնոյդ բարեբաստութեանց անապառաքար
սրակեցեալ ի մեզ։
Ա՛ս ասի լոյս՝ իբր զնախամիւռ գոլ ստեղծու
ած, հարաշնութեդ պատկերակից, որով լոյ
խաւար մթութիւն հալածես։

Պատասխանել առանց վանելի օծութիւնը յորմէ ծնեալ էր, ուրն փրկուչը։

Ցիշեցէք զՏոմինն ձեր յայ, որով կնքեցարուք քան սիրտս մեր։ Աւետարանել, մի՛ առէ տարամերժութիւնք զմեզ ձեռք հանդերձ ի Քրիստոս Յիսուսէն, որ և ծածկութիւնն ասելով յայտնի։ որ օծ առաւ։ Ի սանտրոյ հաւատոյս իսկ պատշաճ վարկաւ ամենայնիւ։ խնկալիր։ վերնականէ այրոյ տէ՛ Ո՛չ արդարև յաւէտ իսկապէս իշխ այս լոքեզ յուսոյն հաստատուն ամենապարգև։

երկնաւորի երկրպագեցաք, բնեբեռնալ ընդ նորոգ փոփոխմանէ Տոգուով ևշմարտուն Տօրդ բէօնքեն որ, ի բանսարկուին ներդործուէ։ Պարձեալ և Տոգի՛ զի մաքրեալ զորիածս խա փայլեցուք։

Պարձեալ ևօծումն։ զի արքայաբար որդեգր բարեբոդիլ։

կէն՝ ոչ՝ ի յիմնքնասուտ յօժարամտութե բաղձայ նուագեալ։ Այս եթէ ոչ ընդ Տարցի՝ ի Տակառա բաշխութեն՝ ծածկուկ և յայտնի։ լուեալ և ճշտ պէս ունի զուգութեն բուտ էականին կշիռ Տակ Տուր՝ զի ամառորդ արարածոց Տաւատարա

Գլխ. Ա.

Ներ Գշժիշ Ասաի

բալ իմով օծի՛ զնա։

քան թե գոի՛ զդաւիթ ծառայիմ Եւ ըզսրբոյ սորն
Ձախոնիէ առէ մարգարէն՝ Ի դիմաց քո Յ
Ա՛ման զի ո՛չ այլ ածթարուածի յարքայութէն
Թի այս հիւթ լուսակիր։
Չնուին քո Կնա երկրպագեա՛ պարզևատուս
արա ողորմութի՛ ընդ օծելոյ քոյ։
դարձեալ՝ նայեա՛ ետես յերեսս օծելոյ քոյ՝ և
դարձուցաներ զերես քո յօծելոյ քումմէ։ Նա
աել սաղմոսիւն՝ վն դաւթի սկրեալոյ քո՝ մի՛
ռանգուածէ աղօթանուէր աղերսարկու թի՝ ա
Ուրաբական մեծ չիշատակի առաքելոյն ժա
դեալ գոան։
ազգաց օտարաց վինչև արեանդ Ա՛մ հայելը
այլ ո՛չ խոպատ մերժեցան յամօթ և՛ինախատինս
Ա՛ման զի թե և յաղագայնոյն սպանաւ սատուղ
ձգիցէ զձեռն իւր յօծեա՛լն տո և քաւեսցի։
նուածեն ոտ ի՛ՏԻդ յանդգնուածի ՝ ոմի՛ն որ
բելի արեանդ պարախս հրեշախուռմ ջոր մոլոդ
Արդարէուածի մեծ տպա՛տարեալ։ Ո՛ման որը
օծելոյ նորայ։
կուսեցան իշխանք ժողովրդոց՝ վն տեառն և վն
հուրդ ճշմարտաբար վերասահմանէ՝ ժողովեցան
կան անօրինականացդ սկզբնաւո՛ր կրիցդ խոր
Ա՛ման զի բանն դաւթեան սաղմոսողին զտիրա
թի՝ լաբ ի՛նորումն յաւետ քան ի՛ինուամ։

Սրբոյն Գրիգորի

Ողբ Ս. Գրոց Թարգմանչաց

Ո՜վ Սուրբ Հոգի մխիթարանաց։ Պահպանարան ջրհանդից։ Ո՜վ Սուրբ Հոգի մխիթարանաց։ Պահպանարան ջրհանդից։
Գրուագիւն բերան։ Այբեղէնագիւն այտից։ Ոսկեմանեայ աչաց։ Տեառնական ականջաց։ Արծաթեայ պարանոցի։
Կարապագոյն երեսաց։ Ականակերտ պարանոցի։ Ձառապայթ շնորհաց։ Ջուխտ մերոց դիմաց։
Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։ Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։
Ով Յակոբեան։
Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։ Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։
Ով Յակոբեան։
Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։ Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։
Ով Յակոբեան։

Ո՜վ Սուրբ Հոգի մխիթարանաց։ Պահպանարան ջրհանդից։ Ո՜վ Սուրբ Հոգի մխիթարանաց։ Պահպանարան ջրհանդից։
Գրուագիւն բերան։ Այբեղէնագիւն այտից։ Ոսկեմանեայ աչաց։ Տեառնական ականջաց։ Արծաթեայ պարանոցի։
Կարապագոյն երեսաց։ Ականակերտ պարանոցի։ Ձառապայթ շնորհաց։ Ջուխտ մերոց դիմաց։
Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։ Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։
Ով Յակոբեան։
Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։ Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։
Ով Յակոբեան։

Ո՜վ Սուրբ Հոգի մխիթարանաց։ Պահպանարան ջրհանդից։ Ո՜վ Սուրբ Հոգի մխիթարանաց։ Պահպանարան ջրհանդից։
Գրուագիւն բերան։ Այբեղէնագիւն այտից։ Ոսկեմանեայ աչաց։ Տեառնական ականջաց։ Արծաթեայ պարանոցի։
Կարապագոյն երեսաց։ Ականակերտ պարանոցի։ Ձառապայթ շնորհաց։ Ջուխտ մերոց դիմաց։
Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։ Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։
Ով Յակոբեան։
Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։ Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։
Ով Յակոբեան։

Ողբ Ս. Հոգւոյն

Ո՜վ Սուրբ Հոգի մխիթարանաց։ Պահպանարան ջրհանդից։ Ո՜վ Սուրբ Հոգի մխիթարանաց։ Պահպանարան ջրհանդից։
Գրուագիւն բերան։ Այբեղէնագիւն այտից։ Ոսկեմանեայ աչաց։ Տեառնական ականջաց։ Արծաթեայ պարանոցի։
Կարապագոյն երեսաց։ Ականակերտ պարանոցի։ Ձառապայթ շնորհաց։ Ջուխտ մերոց դիմաց։
Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։ Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։
Ով Յակոբեան։
Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։ Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։
Ով Յակոբեան։

Ո՜վ Սուրբ Հոգի մխիթարանաց։ Պահպանարան ջրհանդից։ Ո՜վ Սուրբ Հոգի մխիթարանաց։ Պահպանարան ջրհանդից։
Գրուագիւն բերան։ Այբեղէնագիւն այտից։ Ոսկեմանեայ աչաց։ Տեառնական ականջաց։ Արծաթեայ պարանոցի։
Կարապագոյն երեսաց։ Ականակերտ պարանոցի։ Ձառապայթ շնորհաց։ Ջուխտ մերոց դիմաց։
Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։ Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։
Ով Յակոբեան։
Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։ Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։
Ով Յակոբեան։

Ողբ Ս. Հոգւոյն

Ո՜վ Սուրբ Հոգի մխիթարանաց։ Պահպանարան ջրհանդից։ Ո՜վ Սուրբ Հոգի մխիթարանաց։ Պահպանարան ջրհանդից։
Գրուագիւն բերան։ Այբեղէնագիւն այտից։ Ոսկեմանեայ աչաց։ Տեառնական ականջաց։ Արծաթեայ պարանոցի։
Կարապագոյն երեսաց։ Ականակերտ պարանոցի։ Ձառապայթ շնորհաց։ Ջուխտ մերոց դիմաց։
Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։ Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։
Ով Յակոբեան։
Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։ Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։
Ով Յակոբեան։

Ո՜վ Սուրբ Հոգի մխիթարանաց։ Պահպանարան ջրհանդից։ Ո՜վ Սուրբ Հոգի մխիթարանաց։ Պահպանարան ջրհանդից։
Գրուագիւն բերան։ Այբեղէնագիւն այտից։ Ոսկեմանեայ աչաց։ Տեառնական ականջաց։ Արծաթեայ պարանոցի։
Կարապագոյն երեսաց։ Ականակերտ պարանոցի։ Ձառապայթ շնորհաց։ Ջուխտ մերոց դիմաց։
Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։ Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։
Ով Յակոբեան։
Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։ Ո՜վ հիւթական ծառ կենաց։ Որ ծնար զԲանն Աստուծոյ։
Ով Յակոբեան։

Ա ՀՉԺԸ

հեր։

Լոմ վերին հերոպարան ահաւոր խորհրդոյ պատ
ուո յեպիսկոպոսուդ անարժ սիսեաղ՝ Ներսէս աճե
ցաւ կոչմամբ ըստ Տոդեղից արանց խնասանող
Թոկ անունն խակոյն անդասին՝ ինոյն յորջորջ
եալն իմիս տեսակատս ծանուցեալ նշանակի։
ցեալ՝ յանուն քո Ա՛Տ ՅՈ ՎԱՐ վայել
պէս բարձուքիւ շնորհին՝ լիակ սուաւ ծաղկե
կիչ լինել ներքնայնոցն մեծադունութե՝ նոյն
Քան զի զոր օրինակ աման ինչ կինքեալ՝ նշանա
Յառաջադրութիւն կայսերեաց։
Պատկ թագաւորեալ՝ Յոհաննիւն արքային։
Ղեռ նադրիչ նուիրելոյ՝ Ո՛ դուշութիւն մաքրոյ։
Ընծայուածս տղայոյ՝ Հրամանաւք ծերոյ։ Ձեռ
Ա՛ղեցուածս տաճարի՝ Պատնուճան կանանց։
յեռանոյ։ Փառք սուրբ։ Ա՛ստուածային ազգ
Ա՛ երկայնուցի՛չ գաղանեաց։ Յարգանք
սից։ Ա՛խտանձարիւն անհատա
ցուածս հեթանոսաց։ Ա՛խտանձարիւն
ջանք երախայից։ Ընդվին արտաքնոց։ Հիա
յտարի՛չ ցաւոց։ Կատարի՛չ հնդեցելոց։ Տեն
տի՛չ աղանդից։ Բռնախոյեան դիւաց։ Փա
ւոր՝ Յայտառակի՛չ կախարդաց։ Կո
նաճուաց։ Ա՛նահանջի՛չ ձեռ
թից։ Վտախտի՛չ հմայեկաց։ Ա՛նհանգի՛չ
Ա՛ժդահութի՛ դիմեցմանց։ Ա՛ախտանի՛չ յոտ
Տ՛աղկատ հատաքմանց։ Օ՛ զօրութի՛ անձանց։
Հանդերձի՛չ կրօնից։ Յարմարի՛չ վարուց։
Սրբոյն Կիւրեղի

Գլուխ Ա. Զօթից

Յաղագս սրբալոյս խաղոյն մեռանելոյ։

Ո՞րան զի մեռանիս այս օրինաւանեալ զոր մարգարէն կախաւ լցոյ աչօք՝ դրեթէ ըզսոյն աղեր սեալ խնդրէր՝ զատ քերթուածէն բառի՝ որ զատ խարուեցեր հոմերոսի, թարգմանեալ իմանի ինձ մայր։ Այս ինքնիշխան ի կինդն ձգօղ ըզ մերս բնութիւ զօրաձիգս։ Այս կայուն հաստատել զքնաջղ փոփոխմամբ զջուրց լուծականութիւն. առ աւազանին լուսաւորութիւն։ Այս երբեմն զդեղ մածուցիչ կաթին՝ ինոյն ինքն յեղանակել զանդեւանալիս վայրագութիւն՝ եւ զաղբերց հեղհեղեալ միջատոհութիւն։

Ասէ մեռանիմ ու որ եւայս միւսոյն զատ այլուս բառի ցուցանէ. այս ինքնիշխ մարթին։ Որ եւ զատ սարբեւտ զոլ եւ ճաճանչեցեալ՝ կամ անաբեսական։ Որ ե՛ւ ոչն կոչուին դիմառուն չէ օտարացեալ՝ քան զի արդարեւ յիրէ անուն ունէին նշանակի։ Այ զի անքնինէ այս խորուեցեր. յաւիտ քան զայս սրբուեցեր սրբոց։ Օ՛ ի՞ ես եթէ ջուր օրինակաւ զաղտ ինչ լուանայ՝ եւ կամ հացի բնութիւ զմերան հաստատէ՝ այլ նորոգ ինն յարմարութեամբ ի՝ մասունս աղբողականացն անօրինութիւն ներգործի ականչ անհասութիւն վերնականաւ եւ զանունն ունի անքնինէ։

Գլուխ Ա. Զանն

Ո՞ր ես ամենայն կոչուին դիմառուն չէ օտարացեալ՝ քան զի արդարեւ յիրէ անուն ունէին նշանակի։ Այ զի անքնինէ այս խորուեցեր. յաւիտ քան զայս սրբուեցեր սրբոց։ Օ՛ ի՞ ես եթէ ջուր օրինակաւ զաղտ ինչ լուանայ՝ եւ կամ հացի բնութիւ զմերան հաստատէ՝ այլ նորոգ ինն յարմարութեամբ ի՝ մասունս աղբողականացն անօրինութիւն ներգործի ականչ անհասութիւն վերնականաւ եւ զանունն ունի անքնինէ։

Ո՞ր ես ամենայն կոչուին դիմառուն չէ օտարացեալ՝ քան զի արդարեւ յիրէ անուն ունէին նշանակի։ Այ զի անքնինէ այս խորուեցեր. յաւիտ քան զայս սրբուեցեր սրբոց։ Օ՛ ի՞ ես եթէ ջուր օրինակաւ զաղտ ինչ լուանայ՝ եւ կամ հացի բնութիւ զմերան հաստատէ՝ այլ նորոգ ինն յարմարութեամբ ի՝ մասունս աղբողականացն անօրինութիւն ներգործի ականչ անհասութիւն վերնականաւ եւ զանունն ունի անքնինէ։

Քան զի ոչ ինչ էիր եւ էիր, ի լոյս անմատոյց
ասի իսկ անասելումն փառաւորութիւնդ յերեւեալ
կաս լիս անքաւուդ, ի խաւարս անգիտին ծածկեալ
իմանալ։ Փակեալ արտաքուստ ի ձեռնարկուածդ
մերոյ իմաստից։ Այնպէս եւայս ծորումն լուսոյ, ի
լերուացս ոմանց ձարտարացդ, ի ձագս ճգմութեանց
դրականապէս անուանադրութիւնք մատչիլ առ ձայնիւ.
վն ոչ զօրելոյ երկրածինն բնութիւնք զինակն դիտելոյ։
Վա՛ռ զերկպատնէութիւնս Աճականացն անդստին
յինքեան հարստաբար տիրապէտ ունիս։ Քան
զի ի իմոչութիւն անուամբ բարձրելոյն նմանակերոյ
եաւ, կրկին մեծանայ ի ւղղ այս նուիրեալ ամենա
բուրեան աղնիւ հնդրկաւ։ Այ զի Աճ մեր
հուր ծախիչէ, ըստ մովսիսի։ Եւ դարձեալ
լոյսն ըստ յովհաննու։ Աստուած երեսացի ճշմարտա
պէս զսոյն աւինարկէ, եղիցի ասէ լոյս ինէ ի, ինդր
Վարձեալ այլ ինչ կերպացուցանելով զբանս
առ ի նոյն պատկեր յայտնութիւնէ իրն։ Վն զի
ոչ մոռանամ զնոցա ուղղութիւնէ որ ի, իդիմութենէն
մեծիւդ քաղցրացաւ վերստին դովեսիւ օրհնեալ։
Քան զի մեռայ որպէս դառնութիւն՝ այսինքն նշա
նակ իմն յարմարական, ընդդատաւոր կրկին տաժան
մանց՝ որ ևվիւտան ստուգաբանեալ մեկնապէս
ըստ մեզ մեռելութիւնդ աղգականութիւն։ Քան զի
հատեալ ի անտակ սահմանաւորական, տալոյ
այսու օծմամբ հոգևորականաւ, խոնարհ կամ
ընծայ

ութիւն ձի՝ առնագրեցեալ առ ի յերկակերպ
տէրութենէն զօրութիւն, ի խոհարան իմն համառ
բացիկ թափանցանցութիւք, յանուն մեծութե
ան ի ևս ի ևոր, ի մեզ մոխին պատուհանացն մշտա
առնայն նիւթս կենաց հասուն ներգործէ։
Լուսաբ կարծեաց, ի տեղծողէ վերաբերեալ
բանէս ուղղեալ ի խակութէն չարին արկածից
հասարակաց կազմեցեալ բուսոց անտառաց, զո
նութէն ըստ մարդարէին նախաձայնութէն, զի
կեալ մեծացուցանէ։ Փայտ անուանի իւղոյ օձ
եան կեցուցչին, նոյն անվանելի խաւօք պատ
շնորհ ընձեռեալ զուգափառ։ ԵՒնմանատիպ ար
քո 30 նշանի բարձրելոյդ հաճատար հասակ
Ա՛յր իւղ զբօշեալն քառակուսեան յանուն
ամենևին անհաւատացելոյ։
Վերակոչ Ա՛ն համայնից խրախուսեալ հոգեա
ւոյդ՝ անվախձան կենացդ տուիչ հաղորդիմբ։
Դուն խաչի քո Քո՛ւ, մկրտեալք ի մահ կենդան
յուսով վերստին դարձեալ ընդ անձաւս խորհր
տեան քարշ է զօրինակ մեր գոյութե՝ կապիմք
ան վայելուչ Թուլա գայն անկեալ իսատրիւ կորս
թեմիկս գործականութե՝ ջրացիր իմն գիլութե
ուժգնաբարբառ խորհրդատանջական կաշմուածոյ
եւկամ զարկուած վերածածկութե մղնարհեաս
օգախառնած մեզուութե զքնարս ձայնատրական՝
կաղապրական հեշտութեց հակառակողին՝ որ

Սրբոյն Գրիգորի

օթևան հոգւոյդ անապրելի պատրանաց ջարին
խաչատառոհոմ խարդախողին , այսու լուսով
զպսեալ ամիսիմք ի նուաստ գոհութեամբ երթ
կորեացն զաշխատանս ընդ երկնայնոցն զամպարտացս
առ օրինակ վաստման շնորհիդ որ ի մեզ, ի սոյն
յիշատակ փրկութեամբ քարեացն սովաւ անկեցեալ
ծափս։ Եւ ծաղկաւէտ եղեալ բռաղածնիկ իս
պատ ընթերեսոյն պատրաստութեամբ . յեանուամ գի
շերի մեծիդ գալստեան՝ ահա զայս լոյս ճրագիդ
համարեալ ի կիր արկանեմք։

Վարձեալ լսա գծագրացն գումարու՝ քանզի
Եւ ջրհոյնն շարադրութեամբ որ յայլ այլ ժամուցն
անահ վերաթուի մինչև ի քաներորդ երկիր
որդն կարգի՝ յորում զայս խորհուրդ խորութեամբ անա
ուստ թարգմանեալ՝ ճշմարիտ հեշտալի որոց հաղորդ
դին ջամբել պատրաստեմք ամենակալ յիրմարութեամբ։
Վասն զի յուքաներորդէ անահ դորոյ ի ջրերէ
հարիւրեայ փոխաբերեալ՝ ստուգապաշտօրէն քննու
ըեք ընդ ձիթոյն անուանն նիւթ ճշմարտագրի՝
որմ կերպարան յարդեան խմորոյ՝ յինքն բեր
ողի գազանիւաւծն զգրեղագոյնն , որ ոչ սակաւ
ւիյոլովէն պարագայի՝ քան զհ ի՝ինոյն երկն դար
ձուցեալ լսա աւետարանական առաւիւն զամ
առ ինքն վերաբերեալ աճեցուցանէ։

Այն իւղ հեղութեամբ՝ միշտ համբարձման և
խոնարհութեամբ օրինակ ենմանութեամբ՝ առ ոսկ

Ի՛նչ է ըզ-
հին։ Ես օրինակեցաւ կ՚ասէ ան։ Ես ըզ-
լայն իմն միջոցաւ խոսեալ սորուեալ փոխեցաւ
իմաստիդ սակայն չհասուսան, ես չեմ փափաքեսն
մեզ զօրութիւն։ արդ սորցմամբ, ի՞նչ թէ
Ա՛ն քան զի իբր անչաւ ոչ ըմբռնողական այս
կերպի ձեռնարկեցաւ։ Ի՛նչ ջանայ ես զայս
երջանիկ ուսերնայնչոյ, ի դէպս երեսաց իմս ազա-
նեան հանդերձելոցն։ Ի՛նչ ջանայ հօգուսո,
պատուղ իւղոյ ընծայեալ ըզ լոյս, ի փարոս ապա-
յուրեալ ուսուցանելոյ զարմանալիոյն ընդ արձակուն
քաղաքացեաց ծայրագոյնսն ի, ի տօթագուշտ
առաց ես չէ յաւելս յայտնեսցի նորոգ փայլեցեալ
սա ոսպնեսրիկ, հաւատացեալ խորհրդով մը
արեամբ քո գրեալ։ ու՛ի բնութիւն շնորհս հոգւով
արբանեսութեան սյս օծեալսն ի, ինչպիսի գիմացս
Հասար առաւելուսի որպի ես կենդանւոյ, ըղ-
յոսկս ընկալեալ զքոյոցդ բարեաց անհա-
մեստ։ Ես ի, ինչպես պատշաճին պահէ։
գիւղ ես ես յաղան ինչ մորթոյ արկեալ, ոչ ես
Վ՚ոյն զի ես յաղան ինչ մորթոյ արկեալ, այս
փոխ խորհրդոյ պատկեր։
ըսել նկուածով, գերափոխ վերաշնչական հրաշ
մեզնից լուծականաց, հոսանուսս հատուածս-
կչիռ հաւ հաշխարհամար բանի կերպարան։ Ուսկ հա
կաւոսզ պատասխս մասուցեալ չամբի։ Հարթա
Պ՚ետրոս Ա՚ղօթից

դամանաւք նմանեցաւ։ Ա՛ւ սահմանեցաւ ձեւս
կերպարանք։ Ա՛ւ կշռեցաւ ընկերին չափով։
Ա՛ւ հաշտեցաւ ընդ Ա՛ստեան խաչիդ նշանի հանաստա
րութեամբ արեան խաչիդ. հոգիապէս դերա
զանցեցաւ։

Ա՛ն արդ՝ օրհնեա զմեզ Տէր սուրբ և՛ իսոյն։
Ա՛ւս ևանուանդ քո ահաւոր, լուսաւոր, երկ
նաւոր, հզօրանաւոր, ի՛ գովեսս փառաց ան
ձառից մաքրակրօնից քոց բարեխառաւ խնկեալ։
Ա՛ր՛։ Ա՛ր՛։ Ա՛ղքնկին։ Ա՛նպատում։ Ա՛արձրա
գեալ։ Ողորմած։ Ա՛ղերսեցիր։ Ա՛շմարիտ։
Ա՛արեցար և Ա՛ր՛։ Ա՛ւրա սուրբ փրկութիւն։
Տ՛ուր, և քաւութիւն։ Պարգեւեա, թժշկութիւն։
Ջանդերձաւորեա՛ զնորոյս։ Ա՛ւատաձեռնեա՛ երա
նութիւն։ Օծո՛ւմն այս ձիթոյ երկնանձրև լու
սոյ անարատ գոյացդ։ Ցիւղեալս այս թեզան՝
բանաւորական՝ մի՛ մոցէ՝ և՛ մի՛ գրաւեսցէ տրխ
րակոծութիւն աղտոց մեղանաց շաղախել հրեշտ
զոգւոյս կերպարան։ Լցուսցէ սոյն ինքն որոց
մատչին օծանիլ սուրբ, հարմանալայնչեայ պարծա
նօք պճնել զեղեայօրէնն աբ վայել լուծք երկանկա
սիրս յոգւի զարդարեալ։ Լցուսցէ հուրս այս լու
սափուռ և Ա՛ճաձիր՝ մերձեցելոցն ի սոյն ընտրու
թիւն՝ մուխ կիրնեռաց՝ և բարեփափաք ջերմու
այլ յօրինուածոյ։ Ողով ամէն ամենապատրաստ
պնդութիւն՝ ի կարծրակամութիւն անսասան վիմիդ

Ծ. Գ.

Հ՚Ա՚Ե՚Ա՚

Լինիք ի՚Ա՚Ի՚Ն յուսոյն մերոյ Ա՚Մէն։
Միով Ա՚Ճ ողորմեաւթ և դուք յիշեալ
Բարեօղ սէր մատենիս զարուստ Ա՚Ճառուս
Ով ոք ընթերձողք յիշեսջիք յաղօթս ձեր շարա
Ա՚ն այս արձանագրուք ի սրբուեցն սրբուի։
Ա՚յսիմ ձեռնարկութ ի սրբութի։
սրբոյ յաւիտեանս յաւիտենից. Ա՚մէն։
բանութի սաղմոսաց։ Ընդ հօր և հոգւոյդ
վեսակից։ Առաքեաստութիք շնորհանց։ Սրբա
Ընդէմ ձայնից։ Յաղթական օրհնութի դո
օրհնութիք երդոց։ Ա՚լէլուք լերզուաց։
Ա՚ն քեզ միայնոյ միայն ծածկոյ, յամենեցունց
և թագաւորեալ։
Ա՚յսու արդարացեալ։ Ա՚զատացեալ, պսակեալ
Սովիմք պարարեալ՝ սովաւ լուսաւորեալ։
մերկանալ։ Ա՚յլ եղիցուք քեւ ի սոյն հրաշեալ
զեացեալն ի մեզ օծութի անմաքրագէս ի բաց
պատապար մնալ ի թեւոց քոց օդնութիք. և՛չ
ի ձեռնաց յիմարաբար արտաքս հանել։ Ա՚յ ան
մանել՝ և՛չ խստրեւ ելիցն զմթերսն գանձուն
կան ինչ պղծութիք։ Ա՚յ զպահեալն՝ ջարին
սաիար հոգւով շնջանիլ։ Ա՚յ աղաւեղիլ յուրուա
ջուրք։ Ա՚յ ցրտանալ ի սառնութիք։ Ա՚յ վնա
ցանակ այսր պարգեւի սուաւ վառելոյն, ո՛չ ողորկ
տատեալ աներկմտելի։ Ի լոյն նշանակ վերնամր
յաթակայ յերեսուլ մի՛շտ արձանացայց ի քէզ հաս

Սբ. Ծնունդ

Գլուխ Գ.

Լիայեան երջանիկ բարեբաստուե, ժամհարին խորհրդածուե՝ աղաչանս եդեալ ընդ կեր պարանս Թարգմանութե։

ՕՏԱՆԱՒՈՐ ՕՐԻՆ ԲԱ-
րեգութ։ Ո՛հայն մարդասէր։ Ա՛րարիչ երկնի եւ երկրի։ Որդի աց կենդանւոյ։ Ա՛յն ինչ զարթնուցեալ անձկուե սիրոյ քո յիշատակի՝ ելուե՛ի հնչման փայտիդ հրաւիրման։ Որով բախեալ զձայնարձակուեցն զաղղողարան՝ սքանչեցայք, կանդնեցայք, ի՛մեր յարուցեալ ի՛մեռօրինակս թմբըմանէ՝ ուստի իբր կոչմամբ աստիճանաց բանի բերեալ ձգեցայք ի՛ժամ պաշտաման օրհնաբանուե, յանդիմանելին եւ քեզ ուրախուե՛ հանդէպ հատուցմանս բեմբէն։ Ա՛յդ փուռք քեզ անսահման անուն՝ եւ ան զա-
վանդակելի զօրու թի՛ն որ այս քանեօք ճառատրուե՛ք ընդ փրկուե՛ն իմում հոգւոցար։ Ո՛հ ահաբանեալ անեղծ իսկուե՛ն՝ որ կերպարա նեցեր հրաշիւք աստուծին զհանդերձելոցն նա նուե՛ն։ Հանդարտ դարձեալ վայելչահանաս փայտի անօթոյ առ քունս անյարիր՝ սաստիկս որս տացեր։ Ա՛ն ի՛նչ ընդ ծուլութեա դանդաղուե՛։

Ձ՛ի՛ւ զան

զայնդ-համանուն խրատուդ խառնեցեր։ Ա. Հայրենի սիրոյդ հեղուն, զուժդնուն ձայնմանն յատեցեր Ց. Ընդ-օտա զաբկուած երկուց մի ջնորդաց, մարդասիրական քաղցր անձրև եցեր։ Ա. Է մեղմութ մեղմական վանդիս՝ նիրհմամբ ընկմեցեր՝ եւ ոչ անկանա մաքուր ահաւորութ զառաւտեալ հոգիս զարհուրեցուցեր։ Ա. Ծնդրադրական երկրպագուն սահեցան ջիղ բոլորից՝ որ այժմն ցուցեր համայն յայտ նապէս զօրինակ ահեղ բարբառոյն մեծի աւուրն յարուցեալ։ Աենդանացուցեր՝ իդ ադարմանէ դժոխական անբանութէ։ Ա. խնդիր եղեալ կոչեցեր զպակասամիտս՝ իդինիդ ուրախասէ։ Ա. բարեր զոյն լինել հանդերձիչ անարատ հալոնն առ սէր փեսայիդ։ Աերկուցեր փոքր այս խիտ անաւ զապա տան լինել հանդերձիչ անարատ հալոնն առ սէր փեսայիդ։ Աերկուցեր փոքր այս խիտ անաւ զապա թասանին զվիճախարս։ Ա. ուշ սուրբ իրիտուե ստամբակին ուսոյ զայս իր գործեցեր։ Ա. արտասան վասն՝ է ջսրախօսին կզակաց եդեալ կամեցեր։ Ա. առաւարեալ յաւէտ անբաւ բարձրութէ մեծիդ այլ որ փոխարկեցեր զնայսին պարտս յաղատու թէ ընդհատիդ կենաց։ Ա. մանանացուցեր վերատին դարձեալ զիմարս ցնդեալ. հոգեւորական հան Ճարտիդ։ Աարկաւ կոչմամբ զանբծշկութէ հա քուածոց օձին առանց մոռացման միշտ թարդմա նեցեր։ Ա. նդ երրորդութեդ գծադրութէ՝ զիսան երեքիւնիմ միասիրին, իկատարինասէրդ հրկնեցեր

Ա. Ջօթից Գ. Լրջ

զայնդ-համանուն խրատուդ խառնեցեր։ Ա. Հայրենի սիրոյդ հեղուն, զուժդնուն ձայնմանն յատեցեր Ց. Ընդ-օտա զաբկուած երկուց մի ջնորդաց, մարդասիրական քաղցր անձրև եցեր։ Ա. Է մեղմութ մեղմական վանդիս՝ նիրհմամբ ընկմեցեր՝ եւ ոչ անկանա մաքուր ահաւորութ զառաւտեալ հոգիս զարհուրեցուցեր։ Ա. Ծնդրադրական երկրպագուն սահեցան ջիղ բոլորից՝ որ այժմն ցուցեր համայն յայտ նապէս զօրինակ ահեղ բարբառոյն մեծի աւուրն յարուցեալ։ Աենդանացուցեր՝ իդ ադարմանէ դժոխական անբանութէ։ Ա. խնդիր եղեալ կոչեցեր զպակասամիտս՝ իդինիդ ուրախասէ։ Ա. բարեր զոյն լինել հանդերձիչ անարատ հալոնն առ սէր փեսայիդ։ Աերկուցեր փոքր այս խիտ անաւ զապա թասանին զվիճախարս։ Ա. ուշ սուրբ իրիտուե ստամբակին ուսոյ զայս իր գործեցեր։ Ա. արտասան վասն՝ է ջսրախօսին կզակաց եդեալ կամեցեր։ Ա. առաւարեալ յաւէտ անբաւ բարձրութէ մեծիդ այլ որ փոխարկեցեր զնայսին պարտս յաղատու թէ ընդհատիդ կենաց։ Ա. մանանացուցեր վերատին դարձեալ զիմարս ցնդեալ. հոգեւորական հան Ճարտիդ։ Աարկաւ կոչմամբ զանբծշկութէ հա քուածոց օձին առանց մոռացման միշտ թարդմա նեցեր։ Ա. նդ երրորդութեդ գծադրութէ՝ զիսան երեքիւնիմ միասիրին, իկատարինասէրդ հրկնեցեր

Սրբոյն Գրիգորի

քեմ քեզ ամենախնամ՝ զի՛ ի ստատապատիր կուռացն քակ
մատաուածոցէ, առաւել յանձախատունիւք որոտ
ցար զանձնիմ պարտաւոր՝ ի՛ քո երկրպադութի՛ն։
Խրոխտ եւ հարկու նուիրեալ փայտիւս՝ զիշմար
տուիքին քարոզեցեր։ Ա՛ծ ածուցեր այսր պատ
ճառաւ պատշաճականաւ, զնոր աւետարանուեդ
պատիւ։ Այն ինչ ազդակ բարձրուեր դոչման
սպառազինուեդ քոյ, արքայ պետուեց կայսերաց
երկրի Տ՛ր Ա՛ն։ Նշան խրախուքիե աւարտման
Հանդիսի մարտի քո Յ՛ս. յորում իմանալ ինն փա
բաւոն կապեալ ըմբռնեցար։ Ուսիք հանգազեր
դեան դևոյ դաշտեան հպարտացեալ չարագոր
ծին, շքուտ այս տաշեցեալ։ Սուրբ դուամարին՝ ի
պատերազմի որդիքն սիոնի, ընդդէմ աշխարհա
կալին խաւարի։ Տաճնկ իմն Ա՛ճաւանդ կրթուե
կարգեալ՝ ի հեռուստ այս դրօշուած խաղալ՝
առանց հնանալոյ ևկամ խափանման։ Նշանակի
ժամանակի ապագայիցն հատուցման՝ ի բացուստ
անդր ծանուցմանէն։ Ազգակից հանգունանման
կենացն փայտի սրե՝ ի դրախտիդ այ։ Աղբիւրան
բարուք հատագման փոյթ ընծայուք՝ ի յարկն
օրհնուե։ Պատկեր սեռակի սնկոյն դիտուե՝
կարդ ընտրուե բարուցն ևչարի։ Յիշատակ մեծ
պատուի՝ ի ծառոյն ևքարի։ Ուսուցանէ մեզ
Ա՛ստուածածնէ՝ ի՛ մեղ ամենայն ժամ։

Դէմքեր

որ կրկնաձիր նշանաւս այսու նետս աթձակիւ
րեմանուս՝ անգծագրելի կերպարան լուսոյ՝
բարեխնամութիւն։ Անկեալ խորհրդով բա
Աստուածամեայ անուն՝ անքննին մարդասիրիդ
զարմանագործեցեր։
Լյայսմ անպատում ապաւինուն երկրականդ
օգնականուս վերնապարգեւս և քաջնատուս,
առաւելապէս պատճառ հոգւոյն։ Խնդրասիրդ
նըա այս նիւթոյ հոգեկրի մեծուն դործոցդ կրի
թեան՝ ոչ սխալեմ քան թէ աշմարտեմ։ Ասկար առ
բանիդ այ անառասանեմ նախապատմեմ ճկատորս
խոսեօք ընդ հս կապեցեր։ Ո՞ որ եթէ այլ ինն ձայն
ցեր։ Ո՞ մոռացեալ գործոցս իմ պարտիս՝ այսր եր
աճեցեալ արմատս մեղացն՝ մերթ նայիս այսու խոչ
վիպայ ահարկու կործանմանն սատանայի։ Ո՞ ի խոր
ընդդէմ գոլիադու։ Վայիսն նորոգ կառուցեր
Քարինս արձակեցեր պարսիս այսու փայտեայ
բանուին բեկեսցայ սուրս Տարթեալ տապալեցեր
Վերադոյն քան զերիքովին փոխումն եղջերայ՝ ըզ
որդւոց մայր անարատից՝ սուրս փառազարդեր։
առաքիւր։ Ա՞ւրշ օրհնոյդ պանծալի անշաղախ՝
պատգամին սինայ՝ որ՝ ի սերունդս ազն արտակս
ուկ պճնուն՝ որ՝ ի հոգւոյն վայելչուն։ Ամանուկ
ամենածին կուսին Թագուհւոյ Յորդանիզ ծա
Համբոյր կցորդութիւն։ Շ՞եղուշուկ քողնիծայ՝
թրախճանուն։ Ա՞նախատական սիրարկու անձնա
Յորդորիչ քաջալերական՝ մաքրապարկին
տրիւք։

գեր հեռաձիգս՝ ձայնատարակաս՝ օդաչուս՝ և յարմարաթռիչս՝ ունօղս ինքեան՝ ոչխ կենդանի Արով անհատ հանդիպմամբ զնպատակն խաւարային աղեղնաձորին դատաստանին՝ յաւէտ կորնչանամբ՝ ի յետս ընկէցեալ։ Իբր զպատանիշս ամրաբերձ բերդատնտուէ՝ կանգնատուռս անվայր արդելիս՝ աստուածս անառանօր զիաեալ դիպուածս՝ ոչ ունելիս՝ զարիման հրեշտակ կամարար Թշնամին ներհակ վէր յարուկեցեր։ Կանխ հրամանէ մահ մեծիդ ակնարկուէ՝ օձուքեղ չնորհիդ առեամբ քո խառնեալ զայս եղջիւր խեթիկիչ մոլի դատողին։ Իբր զնաչիդ փրկանաչ յետանեալ սրբեցեր՝ ի մեծ ազդմանէ այսր աղաղակի գերբջան ի վերնոցն քանդեալ վերացաւ դրանդն ամրուէ կամաց անվայելուչ եամիներիչսոյ խենեշուէ կայ Ջամային՝ ընդ հրեշական սրտին իմաստից եաս ուերակաս սանն կործանուքեն։

Պատաբանուքի քեզ վերընծայեմ՝ անմահ թագաւոր։ Օ՜ որ արարեր և հաստատեցեր աշխարհս՝ ի սկզբանէ՝ աղաչեմ զքեզ կրկին ներդործեայ։ Ընդ ցուցեր սուտ հերքեալ առիքնէ զնեթ գործս՝ ապա ի դակ խորամանկութեանդ բանսարկուին։ Օ՜ ապա նախան տադնապ մեղաց։ Օ՜ հոգմդառնութեանդ շնչէ ման խափողին։ Օ՜ տէր ի յօդիցդ ցնդմանէ զնասակար բերմունս ա՜ռ ի յօդիցդ ցնդմանէ զնասակար բերմունս

Յրաւեա՛ վերատին քոյինազէն հեծանաւս օժան
դակեալ Թեւօք նշանիդ՝ զամպս հրաժինս։
Օ՛ որոտմունս կարկտաբերս։ Օ՛ ցաւագին ցող
մունս հրախառնար կեղծաւորուբ վշման բաղմ
ռանի վիշապին։ Օ՛ սուր սատակման։ Օ՛ Ճակա
տանկ դիմեցման։ Օ՛ յարուցեալդն իւր վայրե
նակոն խորհրդոց։ Օ՛ դիւացն կաքաւս։ Յորմէ
զայ հա ըրն յայտ իրն փոքուն սեռէ տուեալ մա
ճառ դորովիբ. Կիրթ լեան ճանօթուբ յայտնի
պիտացեալ Թէ յայս ազգ Ձայնի յառնի Ցբ՛ ի
պատասխան։ Ա՛ն խրախուսին յոգի՛ յարուբ,
զրա հեալ պնդապէս ստաերաս հոդուցն ած արեալ
մարմինբ ամ՛ իձև կնոնի պար կշտին, որ զամենա
փարձն հրոյն ընարուբ դօշմանբ անկերպագրեաս
համարին ազանց քարոզէ։ Յօրինաւոր առա
րեզս երկանկաբար նահատակուբ։ Հարաւ ա՛յ
փոխ աստուածոյ։ Համբարձաւ սուրբ ած օրհնու
Թբ։ Պատմեցաւ սովինբ ամ երկրի։ Հնչեց ի
լսելիս բաժանման հեթանոսաց։ Ձայն պահապա
նաց մեծին զօրացաւ ըստ բանին յեսայեայ՝ ու ի
նոյն բարբառ առ Տառապակ ցնծացուբ։ Յնդե
ցան ջոյն աւետ՝ իձեռն սորին Թշնամիբ խաչին
Ընդարձակեցաւ Ճշմարիտ պաղտ ած աջոյն փայտին
Տօնցաւ նիւԹս այս խորհրդական, կենաց անուա
նեալ։ Ընդարձակեցաւ երկաթ առ՝ իսկ՛ոտս պատրաստ։
Խոր զարբուբ ած՝ իսանձս երկաթին մեծին նշանի

դլխատուցաց, զոր եկեղեցւոյն քրիստոնէից ընդ
սա խոպատուցն կաղմուածոց արարչատանդիցն
Պարիսակարան անխորտակելի նորոյս սիոնի։ Ա՛ն
առանց քաղցրութեան առ նոյն զարիւրացեալ։
դանդաչեցուցեալ։ Այս ոչ քար ընդ վերդս սալի
թէ առաջի արկեալ։ Ա՛ն զանգակ նուիրեալ պղնձոյ
յանձն բուսուցեալ, եւոչ մաղձն այլ այլ ազաշուս
թնդեցուցեալ։ Ա՛ն ոսկերցն փուշ խրատուցման
մաեալ, եւոչ զաման ուղղոյն անկամակուրթ ջեր
վիրաւորեալ։ Ա՛ն անախորժ սրտութիւն ընդ ուրկն
ժնդակապէս ըստ խմաստակի ամմեան օտարի՝ զոդ
խորոց ինչ գանջուէ խիստս առաքեցեալ, եւոչ դը
խոհս ե՛ւ իմանդաղս։ Ա՛ն արձադանք արձանաց ի
մամբ, յանօգտակարէ անուն մեզ փոխաձևեալ ի
Աստուածեան առաւերք առատակողին այս փայտի ցուց
ձայնմամբ լինն ձաճայնով ինչեցեալ աւետարանէ։
վիճաց եւկղեցաց նոյ՝ յաձախ սատակուէ անապրելի
ընդ ծիրս եղերաց, ի ծոցս ջուրց բազմուէ ծո
խափանմամբ փոխ՝ այլ ընդ ծագս տիեզերաց եւ
նից ես օձին երորդս յոբելինեցն, յանկեան ուրեք
ցեալ զօրէ։ Ա՛ն ի դլուխս ամառոյն՝ եւ ևամ յեօթ
խորն, փայտս այս նուիրեալ ընդ խաչին Քրիստոս սա
առաձարին մուրճինէ գործոցն՝ իսկ յայծակերտս
խանուէ մարդկային ձեռին։ Ա՛ն գծուած ի քար
յատ օծեալս ցպոյ Հովուին երկնայնոյ, սուր իշ
այս փայտ կենաձային յարմարագրեցաւ։ Ամիսուէ

Սրբոյն Գրիգորի

Օրհնեալ ես, Տէր, կրկին մեզ ընդհանուր։ Պահպանութիւն
Ա. ղօթից Ի չգալ պարզեաւ տալով բարեգութ։ Ա. ղօթից
անխափանական երջանկական անօրինակականգ
Քաջ Տէր, անքնին նամակ։ Ո՛ տատաղուղ
կանուչ։ Ա. ղրացես լինել զայս իր նշանակիչ ընդ
զպատիւս դիւաց և զմուտս անկիծից և մեղաց տալ
աստատ յօդիցս շաղկապուն, հանել ի յոգւոյս
որուեդ։ Ա՛նդէ ձայնդ այդ Ա. Ճարեալ ընդ պա
աղանդ արուեստ բարձրուն արարչական փառա
փառաւորուն։ Վո՛ պաշտօն, և իմ գոհութիւն. ան
ան ամբ ամբր սրբուն, ինձ պահպանու ի և քո
Ա՛ն ադդ, ընկալայ օրհնութիւն, յարդեալ գովեր
ասածմամբ ահարկու դիւաց և ամ չար պատահ՛ի
ալ զան սիրեաց և կրկին պատուեաց մաքրական
մարգարէն արամբ ազդեցոյց, ի բաց արա յինէն,
ինչման, և իամ հրեշտաբար խակախոնհուրթե, ղող
փոխանորդուն։ Ա՛ն հրեշտանօրէն ատրուագայն
նորոգ այլ իմն տեսակաւ առեալ մեզ ընդ հնոյն
կին բամբասան, բառացի բար առնուեց։ Ո՛րինակ
կաց բաւեստուլ ողբերգարկուեց բարացուցա
Ակզբնապէր նախ ընթացուե աղէ յարմար ջուրա
օրհնաբանութիւն սաղմոսարանին, ի վեր եղեսէին։
նին։ Ո՛ արթուցիչ հոգւոյն ով առ մեզ, քան առ
Կոր գործի ընորհի նուագարանաց աւետարա
ուն կոչմամբ այսու տեսակաւ զայն տպաւորեաց
նակ ձայնի հրեշտակին, զոր առակողին բան հաւ
Օրի վանականացն զգուշաւորապէս բարձեալ։

Սրբոյն Պօղիկառ

Ի դիմամարտից յաներևոյթ Աերևելից։

Բնձեռնեա մեզ ձեռն ամենակալ. որ բանաս լսես տուժանեաս պատրաստաբար բաշխմամբ ի մասունս բաշմապիսիս · օդոյ քաղցրութիւն։ Ընձրևաց շահեկանութիւն։

Պահասեցին քոյով հրամանաւ այսու բարբառով հոգմ տապախառն՝ շնչումն ցաւաբեր։ Յարձակումբ կմռնիք հինից ջար խարդախուեց՝ սուաւ խափանեսցին ամ դիմամարտուիք զինուորուեց դժնեայ մառնչին՝ հալեսցին, հատցին, ևմեռցին, յերկնիկ ձայնէ օձեալս այս փայտէ ուրդն ևուսուիչ ևամ նը մանք սոցին որ ի մերոց մեղաց զօրասկաւ ընդ մեզ պատերազմին։

Ընդմասացո մեզ սուաւ տուն երանուե զյուս այդ ի քեզ մեծ պաշտպանու. ի ստեղծիչ բոլորից · որ արարածոց՝ զայս ծառ սաքեկիայ՝ որ ունի կախեալ ի դիւահակ ոտացն զաւնդ նը նորոգ այժմու փրկու թեաս ծագեալքեւ քո՝ խաղաղ կենաց անմահականաց

Պախիցեն յանհուն հեռաստան խորին խաւարի այսը վայոի փառաւորելոց բարեգեղոց ձայնաբ հակու թիք նեաթրք ներհակք առապատիրն սատ նակաւոց բաշմաձեռնեան խարդաւանողաց։

Ա՛երժեսցին սուաւ ի յոյնդոց պաղատոհմական արօրադրուեց մերոց աշխինեց և՛ի քո միակէ կենդա նի երկրէ, վէրք մատնիչք, և հոյլ մորմոքեցուցիչք ի մեզ յայտնելոց։

Ա՛ղջեր Հայաստանեայց, որ ի ձեռն սուրբ լեզուիդ Հայրապետական կուրծքդ ակնածալի խնդիր եղեր ամենայն ազգաց, ուղեցեր յայս ամսոյ բարեբեր քումդ ակնարկութեամբ սրտիդ յամառեցեալդ սրբել զարտասուս աչաց քոց, զի ոչ ևս լացցեն կամ ծոյլ իմն ի քէն ի ձայն կենաց։ Ա՛ռ զգեցիր զիմաստութիւն ամբառնալոյ նոր տապանիւդ պանծալի լծակիդ, զվտանգս պարտեացդ, զի ոչ ևս ընդ ալեաց ծփեսցին, այլ ի հանգիստ մարդասէր պատուերաւն այս փայտիւ զեղ ընդ քո պատուիրանիդ, ոչ զպօղոսեան զմաթէոսեան ցեղս զարթնուլ եւզգաստ լինել յոգւի հեղուէ աճապարանաց ուղիդ անտասանելի։ Իսկ զանընդոստան կալուածոցդ եւհատատեսցին կազմեալ պնդապինդ ի կայուածս տանչելեաց, ի սիրտս ծորեալ, եւյոդիս լքեալ, տարցեն միանցեն զայս ներգուկ հրաշից քումդ ի քոյին բանիդ արդիւնաւորութեան։

Փոխարկել զանդամանդեայ սիրտս յիմարեալ Հաւանեացի, միասցի, հրաման քո ի խոյն, առ ի յարկաւեայ առիս զաշդ ամենադուլ, եւօդնեալ ինձ ասալ, զերծ ի զիս յամենեցունցընդդիմացուցիչ փրկեա Տէր Յ՚ ողորմեայ զքեզ փրկեա բարերար։ Զոյութիւնդ անմաքուր զեռնոցն ապականողաց։ օտարին, վրիպակ տառաժուռնդ, եւյայլ ոմն գործ տեղծութիւնդ մերձաւորդ գաւազանողաց, յումեքն երբոց բնութեանց մերոց վերերևին ինչքնատ Հասանիցէ ամէն վանեացի տուաւ որք յերկիս քանչ

Սրբոյն Գրիգորի

տեառն յաւիտենից: Ամէն:

Երկրպագութիւն փառաց եւ իշխանութեան յաւիտենից, վայելուչ եւ յանշէջ հաստատութեան, ի վերնատանեաց եւ յանճառ արարչութեանդ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, եւ ի մարդկան ընդ մեզ: Որով հարցոյ, միոյ, միայնոյ, եւ բարի հոգւոյդ առաքնորդութեամբ միանալ ի քեզ եւ ի քոյոցդ, բան ահաւոր անուն ձգեալ մատուցից, քարեխնդիր եմ ամենայնիւք երկնաչուք, այր հայր քո օրհնեալ եւ ի վերնաշխարհիկ: Խարհրաբերձ սրբութեան կամարք ցանկալի անխոտոր եւան խոտոր հեծութեանց: Ուշադրութիւն անսեթևեթեան վհատանաց: Խժդժութիւն ցաւոց: Տեւականութիւն կարեաց: Կարդադրութիւն կրից: Սիրտ ութիւն թուերեւութիւն հառաչանաց: Յապահովութիւն ռօսոյն խիթանաց: Չալածումն հեծութեանց: Խեղդմանց: Ընդարձակութիւն նեղութեանց: Չամա ուժն խիթանաց: Ընդունելութիւն ցաւոց: Ամբողջութիւն հեծութեանց: Ընկալեալ քո սա մեղս լուր ցնծասցէ: Զայն ուրա խեսցէ: Խարբառ բերկրեսցէ: Նուագ հանգա ւեան: Նիւթ երանեսցէ: Պատճառ փրկութեան: Ընդունելութիւն քաւեսցէ: Ողորմութիւն վշտաց: Խղճմտութեան խեղդմանց: Ընդարձակութիւն նեղութեանց: Չամա ուժն խիթանաց: Չալածումն հեծութեանց: Ընկալեալ տացես Տէր տապնապելոյս անձրեւ յոխերացելոց:

Չքաւորիկն զարձցին կազդուրեալ կամ քո մարդասիրեալ ի քեզ պշուցեալ ան այլայլաբար: Ուսաւարութեանցին ի սոյն տեսարանք աչաց, հայել

Գլուխ. Կ.

Սբբոյ հօրն մերոյ Գրիգորի ասացեալ ճառս. Յիշատակարանութիւն պատմաբանութիւնք Ընծեան զոր նշանի Աչեան Լաչին. Որ ինվերստա՜ մենահայեաց նախատեսն ակնարկուէ Սուրբն կողմաց կայից աշխարհի. Ընդացն յունաց. Բեր եալ հանգուցեալ ինահմանս վայրից գաւ առին մոկաց Ինչնուած բնակութիւնք Ուխ տին Սբբութիւնք Ու կոչի Ս. պարանք։

ՆԴ ԱՅՈՒՄՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՅ

բազմամիդով սասանութեաց, Տարագաու թիւնք զարմին եասւոյ։ Նա ուրդոյն մոլոր աբեւու։ որ՝ աւարուռնի ուռպէի և՝ ինծագ գնեսաւո թութիւնք մասին ասեալ, յարեալ և յարմարեալ՝ ի հինսեալ լեբանասն։ և ինչ՝ ու ընդ ծնրանածաւ ալ ծովային ծոցոյն ասպարէս։ Ընդելով զդարձ գիտելոյ գիմացն իթեմանն։ Ըստ ոմանց լեզուաց

Կոքին Տաթազատք. միաշուրջ համակցողք եղու-
արքայական հասատ արմատ անկոյն. Աղբարքն եր
լուղեշ. բարեւնակին բարձրութիւն. ախրական և
նավատահս Իմոնարհ առաքեալ: Ասքն պանչէ
տութիւն հանդուցեալ նստան: Ճ առաւիլս ամ
թիւն: Այս ևս վայելչաբար բազմեցան. և հանդարտ
խոթիւ կայսերական. ոսկեփայլ գահոյից պճնու
Այս ամբարձան բարձրացան իպատիս վուռաց ձո
Ալ երբեմն կամբիւսեանն կիւրոս. զբաբելացին:
ցամաքային: Ո՞ արևմտայինն զոյն՝ արևելայինն:
հերքեաց: Ըստ դանիէլն նոխազն ծովային. զեղոյն
կայն ամանակս: Ա՞յնչէ՝ իսկապէս սատկութիւն
ընդ միով մարտուցեալ՝ Ի հարուստ աւուրս՝ և յետ
Ճարտարագիտ ամրոստեան մատանցն զինուք. մի
վառելովք կառաք. լեզուաճիւռմբ կամառաք.
Ալեներհակակիրք: Ոգք կուռ և հարծրածածկոյթ
զոյն. սեխր. և հագար: Ընդ գիմահարք միմեանց
ըսխաց բարձից տանուցան ոտից: Իբր նախ քան
դեցան. կանգնեցան. կացին. Ինչպս կոյից խար
կառակուսեաց. որք կառուցան. կազմեցան. կար
երկաքանչիւր բանակառաքոյս բազմածին լերանց
Հզօրաց և բարձրագունից. խիստ և հաստս՝ հա
բազում զոյուեց պատուական նիւթոյ: Ասոյն
Իբր թէ հալք ևմարգիչք. ըստ մերս դիտանց.
Հարաւ Համբաւեալ: Որ այժմ կոչի բուլղարք:
միջօրեայ կարդացեալ. ապ ըստ եբրայականին.

պարտ հետոց խաղացմանն, իւրեանց։ Եւ դնան
ընդ կամիցին։ Ամենաքաջ եւնուքին. լսելիւն զՀայոց
դաստիարակեալ. յոր ընթացս Վիճակ կառավա
Եւ ոչ պերճվարս վարժողական. կրթականութենէ
շնչականապէս. ընկերիւալ յեռելին կացուցան։
ձուլեա առնելոյ. յետ երասանաց փոխոյ՝ նահանջելոյ
վտակէ լայնահոլովակէ ջրականաց գետոց յորդա
ժողովեմ. այլ ընդ այլոց եղանակեցան։ Զկան զի
մեզ ինձանէն. բնակեան բարոյից ընտանիս ա
մեքենեալից աճապարս Հանճարոյ՝ խորհին խորհ
քալուր Համբաւ՝ գոլելի գործոցն նոյ։ Օրհոց
մշանջենաւորապէս՝ Ընչեալ պատմեցոյն. ապեղե
քանից. անդադար ձայնիւ՝ Եւանգուլ գոչմամբ.
մաց մատուցին։ Ո՞ւ իբր ՚ի բերդ ՚ի պարսպաւ բերանոց
Ո՞վ զի Եւթնաստան քարոզելիս. բազմադիմակս
Եւ յոգնատպիսիս. անեղծականս եւանաստերազիծս
՚ի էն երեսաց պատկերաց. անզգայականաց վի

ցին ըստ մարդարէութեանն երջանկին դաւթի. դեռ ընդ անջդիս։ Եւ կրծքակերտ կարկատ պնդակցորդիք քարապատուարք վիմահոլովք մա հարձանօք պատեալ. ուժգին շարժութիւն իւ պատ սասանեալ. երեն ի հարթ ճանապարհս։ Եւ սիրեաց բազկի նոյ արիութիւն. լայնութիւն աս րած-ման մեծութիւն երկրի։ Ա՛յ ևահադնութիւն. աշխարհապարփակ ևսիեզերապարունակ երկրա պատուական պի սիպունի. ոտ սիպունին սիոնի։ Ասպան երևելի քրոջեանկար ևարբաղումար. ամենայարմար նոճեայ օճառ. աքանչելի սիրալի և օծառատան սրահի իմաստունն սաղովմոնի։ Եբրև զգոյդս հիոց լծելոց. հանդարտական հպա տակութիւն. զվիանուն մասանց մարմնոց անդամոց իւրեանց. մատուցին յընդունակութիւն հանդստեան իրանաց նոցին։ Եւ հեռաս շատոյց երթևեկութեց փայտակերտ լաստաց. անխրխին յարկաց ևանշունչ կատաց. դերադոյն դիմաց. երկնադոյն դաշտաց. լուծականն լերանց. անկայուն յատակաց. իկոյտս կո հակաց. կապտոյտ կուատակաց. նեղ իմեռն ես օդոյ իմեռս մեհմեռս ևյերադընթաց ամպս ջուս քուէնոյ երկնեւեան կենդանուց. զամենեքումբ անցեալ սիրեցին։ Եւ ես՝ իքիս չեռվին. և իքայլս ոսկին. թեպետ ևոչ զենաւին ասրերս. այլ զաղտմոտ ղիս չափեցին։ Եւ՝ իհիւս բանից իսասոից իսո սից. զյոգնուն քանակեցին։ Եւ միանգամայն ա

սել զերկինսաւոր լայնութեն. ամենահաս թևոցն
ձգմանն. զիջոյ բացու թեբ ընդ արձակատարը յար
կէ բնաւին աշխարհի. բաղմանակ ծոցոյ անթիւ
համբարոյ. ՚ի բր զի հօս. ՚ի միում իմբէ ։ Նա զմի՛
սիանհոդոս ՚ի մի՛ եկեղեցի. և զմի հարան ՚ի մի՛
առաքեսան ։ Նա զմի՛ սիրելի. ՚ի միում սենեկի ։
Նա զմի՛ ամուսին ՚ի միում առաքեալի ։ Նա զմի՛
ընդակից. ի միում վերարկուի ։ Նա զմի՛ զուդակից
՚ի միում խորանի խորհրդարանի. ՚Ոսկեր փափագ
մանն սենչանաց աչաց. ՚ի դաւ լիթ կամաց անձկու
սրտի. կամ՚ ի սահման փլոցի անդադարանի դորովոյ
գրկի. երկուց միջնորդաց համալծակցաց բարի
գործակցաց բերողաց. գիւրաբար բարձին ։ Ա՚ր
այսպանեզք և այսպիսեզք բարեպատեհ պատահմամբ
աճ-ային համբաւով. հզօրապէս արիւնք հաւասա
բաբար հարթեցին. ասպալեցին. ընկերկեցին. ընդ
ոանեցին և իւղոր կօրճանեցին զերեռնակարկառ մո
լորութեն հարաճային բռնութեբ. որդւոցն հայ ա
րուբ ։ Նա հասատարիսխ հիմամբ կատուցին պատ
բաստեցին. յօրինեցին. յարմարեցին. յարդարեցին
դեղազրեցին. ի զարդս պայծառս և երբ երգելի՛
զբիսոնէից եկեղեցի ։ Նա ձգեցին. ձգաեցին
զպաստոխս ձեռացն աշխարհակալաց ՚ի նիքնիշխան
մատանեն, ՚ի սիրելեաս եզերեաց երկրի, և ճշդապաց
նորա ։ Նա մանրախոյզ շրջափմամբ աչիւ՝ զերգիւրա

խեցին։ Եւ զՀրաշալիսն զարմանալսն զերկան
պայծառ պարզեաց ազգանաղեան զարմիս բազ
տուն, յամենեսեան աւետարանեցին։ Եւ ձիրս ընծայից
պատարեցին Եւ ձիրս ընծայ։ եզնուազուռեն Հատատ
բարձրադոյն բերս բիւրբարեաց Հեռաւոր երկրիս
բոլորից լսեն թե, ի պատուար ամուր՝ և՝ իջանդ
Հրեղէն. և յաշտարակ Հզօր, ապատանեցին. և
այլալեանաց. զեղազարդ և զեղեցկադիտ զո
նոյ զոյութիւն։ Եւ միաՀաղոյն զոյրան ամենից
սրագործ անդրագիտ արձան, պատմաբանական
գեղ երեսեցին, ձեռնաձուլեցին, տապարատաշ
ռանջնջական յիշատակարան, ի փափուկ ացի քարանց
ռաքանակեան շրջականուն թե՝ շուտաժիր շտապով
դաշտի, Հասին ի խուժս և ի խիկ թագիս։ Եւ քա
լերի գիմաց քարտեղի ապխտակերանդ զգ ձալին
երկոցունց, մարմնացեալ մատուցեալ ի կերպ պատ
Հրաման Թագաւորին Հոդմալար առագոց. երագեցին
ի լրնթացս թուոց Հոդմալար առագոց. երագեցին
և յառաջեցին։ մինչև գրատեցին, պատանդեցին,
ուսուկանեցին. ի միճաճ կուքե պաշարման վար
մի կատուսնակ ցանցի. զցիրս ցնորման քաժան
մանն երկրի. որդուոց աշխարհի։ Եւ փոխագրեցին
գեղ երեսեցին, ձեռնաձուլեցին, տապարատաշ
սրագործ անդրագիտ արձան, պատմաբանական
ռանջնջական յիշատակարան, ի փափուկ ացի քարանց
այլալեանաց. զեղազարդ և զեղեցկադիտ զո
նոյ զոյութիւն։ Եւ միաՀաղոյն զոյրան ամենից
բոլորից լսեն թե, ի պատուար ամուր՝ և՝ իջանդ
Հրեղէն. և յաշտարակ Հզօր, ապատանեցին. և
բարձրադոյն բերս բիւրբարեաց Հեռաւոր երկրիս
պատարեցին ձիրս ընծայ եզնուազուռեն Հատատ
տուն, յամենեսեան աւետարանեցին։ Եւ ձիրս ընծայից
դաշտի, Հասին ի խուժս և ի խիկ թագիս։ Եւ քա
լերի գիմաց քարտեղի ապխտակերանդ զգ ձալին
երկոցունց, մարմնացեալ մատուցեալ ի կերպ պատ
Հրաման Թագաւորին Հոդմալար առագոց. երագեցին
ի լրնթացս թուոց Հոդմալար առագոց. երագեցին
և յառաջեցին։ մինչև գրատեցին, պատանդեցին,
ռաքանակեան շրջականուն թե՝ շուտաժիր շտապով
դաշտի, Հասին ի խուժս և ի խիկ թագիս։ Եւ քա
լերի գիմաց քարտեղի ապխտակերանդ զգ ձալին
երկոցունց, մարմնացեալ մատուցեալ ի կերպ պատ
Հրաման Թագաւորին Հոդմալար առագոց. երագեցին
ի լրնթացս թուոց Հոդմալար առագոց. երագեցին
և յառաջեցին։ մինչև գրատեցին, պատանդեցին,

կային Հանդիսարան, զմեծանունն վկայարան սր
բանունդ և երանուհի տիկնոջն սոփեայ, և
քան զևս գեղեցկապանծ նոր պայծառութիւք ա
մրականդրութիւք. նորոգապէս վայելչացուցին։
Եւ զայթակղեալն ի տատանմանէ դողման շար
ժութիւնէ վերին բարկութեն. պատկանապէս պատս
պարեցին։ Եւ անստուեր և անապական. և ան
յաղթական զՀմայրատուէն բան, ամ աղբաց ծա
նուցին։

Ժամանակս և՛ յոդարս աւուրց տիեզերակալու
թեն Լարքայուէ սոցա, երկոցունց. վասիլևկոս
ռանտեայ. որք ի միևնոյնաժամ կամայ խորհրդոյ
երկեակ մարմնով և միով սրտով ի վենցաղաքարեցան
և ոսկի զէութիւն երկուց տարազուց անձին և մար
մնոյ, ի միմիկերպարան շարունակեցան։ Եւ զի
մաստնականն նախատաց բան. ի յանձինս դծադրե
ցին, եղբայր յեղբօրէ օգնել իբրև զքաղաք ամ
ուր անկործան։ Եւ Հմայրատաբար միութիւն առա
նց այլ այլման կացին անբաժին։ Եւ զարարչա
կանն Թելադրուէն երկիւղածին սրտիւ պահեցին։
Ամենայն Թագաւորութիւն յանձն հատուածեալ
արմատով իւրով խլեցաւ։ Ամլ Թէպէտ. և
բազում սրտից տարակուսելոց, երկայնմտութե հե
տս Հորդեցին։ Յաւէտ առաւել հիւսիսայնոցս
արևելականաց տանս Թորգոմայ աղբիւրք չնոր
հաց կենաց անձրևաց ի դիմութիւն իւրեանց.

ուխտին պայծառուէ։ Օ՜ գեստաւորեալ վայել
աստուր փառացն ժառանգուէ, ընդ և երանելի
Ս՜ծ։ Արկրաձիր և Ս՜ծ։ Ս՜ծ անմահ անեռասուէն։ Արկրաձիր և Ս՜ծ
լուե, Ս՜ծ անմահ անեռասուէն։ Արկրաձիր և Ս՜ծ
առաքելական մասինն կցորդուէ։ վիճակին այդ
վարուք մաքրուէ, մինչև ընծայեալ մատուցցէ
ճինն սեռանող Հաճոյ գոտեալ մարդկան և այ,
դիտապետն, զերկրորդ ըսկիզբն երկնից, և
զառաջինն կաճառից նահապետացդ, զմարգարէա
եւուղերձեալ։ եւիբր զերիրեմեան հոգևրնկալ հզօր
իւրոց խրատեալ և դաստիարակեալ։ լցեալ լինցեալ
ի՜ւրանզք, ըստ յառաջ գուշակելոց հոգւոյն քրի։
Ս՜ու ի՜բարեպարիշտ և ի՜պարկեշտական ծնօղացն
ուրն ձեռնին մեծուքեն աճուքեն։նախանձայր հրա
դունակից առաջնոյն։ անուամբ և իրօք։ Ա՜ի՜ էէ
ձըրելոյն։ Որոյ անունն ձանաչիւր դաւ՜թ։ հան
Հաւատարիմ ծառայ յ՜ի, և իամարհատար սրտի բար
մանք և անհաճ՜ասարք։ Որոց մին ընտրեալ յ՜այ։
լիք։ Ոսկ ըստ քնար անդն դաւանուքեն անն
դոնէ։ Ս՜յսպէս առքս ըստ ամ մասանց պատուե
դրն տպաւորեցաւ յընտրեալն ի՜քանանէ և ի՜սի
Ձ՜մարիտն մեկնեդեկի, որոյ նախանձարն խորհուր

Ս՜ղօթից
ցօղեցին։
Ո՜նդէ արք ոմանք երևելիք ի տոհմային պատ
զատուքեց, ի ցեղէ վերին, ի զարմէ դիւցազանց,
ի տանէ պետից, ի գնդէ գովելոց։ ի դասակարգ
դէ քաջաց, ի շառաւիղէ հարազատու քեն արեան
Ձ՜մարիտն մեկնեդեկի, որոյ նախանձարն խորհուր
դրն տպաւորեցաւ յընտրեալն ի՜քանանէ և ի՜սի
դոնէ։ Ս՜յսպէս առքս ըստ ամ մասանց պատուե
լիք։ Ոսկ ըստ քնար անդն դաւանուքեն անն
մանք և անհաճ՜ասարք։ Որոց մին ընտրեալ յ՜այ։
Հաւատարիմ ծառայ յ՜ի, և իամարհատար սրտի բար
ձըրելոյն։ Որոյ անունն ձանաչիւր դաւ՜թ։ հան
դունակից առաջնոյն։ անուամբ և իրօք։ Ա՜ի՜ էէ
ուրն ձեռնին մեծուքեն ձծուքեն։նախանձայր հրա
իրօք իրատեալ և դաստիարակեալ։ լցեալ լինցեալ
և ուղերձեալ։ եւիբր զերիրեմեան հոգևրնկալ հզօր
դիտապետն, զերկրորդ ըսկիզբն երկնից, և
զառաջինն կաճառից նահապետացդ, զմարգարէա
ճինն սեռանող Հաճոյ գոտեալ մարդկան և այ,
վարուք մաքրուէ, մինչև ընծայեալ մատուցցէ
առաքելական մասինն կցորդուէ։ վիճակին այդ
լուե, Ս՜ծ անմահ անեռասուէն։ Արկրաձիր և Ս՜ծ
աստուր փառացն ժառանգուէ, ընդ և երանելի
ուխտին պայծառուէ։ Օ՜ գեստաւորեալ վայել

Արբոյն Վրիպոյն

Ցուցիչ Եպիսկոպոսութեան Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ

ԶՔ ինչ ածեալ, որ ինեցուկ ցպոյն միայն յերցուցեալ. այլ
ասացեալ ոչ ոք ասաւրեալ յօտարութենն յահուդս զմոտ
ան նախ յորժամ տարաբաժաներ ի հայրենեացն։ Ա
ծառատոհմ պատիւատեռուկն պաղատ զինուորեր։
պարարեալ։ Ա՞նտուցեալ. ի յօդուտսաբնակ պատ
Ինակ ըստ Ա՞ծային Տոգելից ինատատուեն, յատեա
խօսից, անթարթափ լեզուս՝ յոյժ պատկանուՀր
Ինքն այր երազատիս, և ըստ կարդաբանուԹե
չելի ամրոցին, պանչելոյն կոստանեանու պօլսի։
հաղնապարհիսկ բազմաբնակ քաղաքին. և անման
բնակուել ծուխածաւալ ջրատիակ անդնդափոս՝ ա
աղբատն եղուկայ, դիմեալ Հասանկեր։ Ա՞ըսն
յանս նորդն դաղմանեայ, յարքայարանն յոնեց
ած ծայրիցն ասիայ. և ափզբանն խոալիայ, ի կա
յարեգկուսկ կողմանց Հիւսիսոյ՝ մինչև խոպատ
Հանդակօրէն խաղացմամբ յատալ երազեալ, ի
ան, ինդնացս ընթացից բազմօրեայ Հեռոց, սուր
ցըն խորոց։ Ա՞դաՀատէն մոկաց. ի լեռնէն կորդ
փոխանակ դիմաց դարձուցեալ, Թողեալ լքեալ
ման իրիք Հանգիսման, խոյս առեալ և Թիկունս
Երկանիկն Հաբարեպատ ուՀեղ։ Ա՞սա պատա
ասացօր ի սոյն ամանակի, եղբայր մեր սուրբ
փեսատց, վայելչապէս Համբուրիւ պատատՀեաց։
տարանաժառանգն՝ դիտուեցց Հայելոց բազմաց ա
ժից, առաքելադէս. Համարդարեածանօթ, Հաւա

ՀԴ կանոն

սէր և երկիւղածամեծար սրտին իւրեանց ցան
ընդաբոյս բնածին բարի բարուցն բռնոյ՝ սրբա-
նալ ձեզ ածարեալն եղբօր հօրն ձեր։ Այլ ժամայն ըստ
որ՝ ինչհարեալ հողոյ՝ Քանզի հետեւն գանձարա-
նաց հրաշակերտ նշանաց, ինքնակալք յուսոյ,
զի իբրև տեսին զշնորհ պարգեւացն անպղծակա
ծառ պանծանօք կարգաց, յարդեցաւ։ Քան
նու թիւն նորին, յայտանիկատ աշաց տեսողաց պայ
Հանգուցեալ ես Հայր սուրբ՝ ըստ օրինի նմա
ի կատար ամբարձման գլխոյն կարմրոյ։ Որով
սերմն սափատայ, մկրտուր մաշկեկաւ մեծին Հեղիու
բերկրանօք՝ բնակիչ Իսկիր։ Քան թէ սիրեցեալ
այնու շատացեալ անզուգական և անհամեմատ
ինքեան տուր ինչ ջոփ դուշնաքեայ Հողոյ։ Ես
նախանկրեցաք։ Ընտի ողջունիւ բարձրեալ ընդ
կոպտաւ։ Օ՜ որոյ դովութիւն զեաղձալի անուանն
իւրոյ դաւթի, սրբազնազարդ և Քնակարդ եպիս
և զոյգնաշահ ինչս՝ սատուածոց Հայրենեացն։
Ես միայն Իդրիոյ դամբանի չերմի եղբօր Հօրն
Այնպէս՝ Եսոյ անկոյթ արարեալ զեաղնածիս
միջոցաւ դերազանց դառեալ քան զՀոմանծինն։
Լանթարշամ փառօք կրկին պատկեցաւ։ Ա՛ւծու
Եանքարշամ փառօք կրկին պատկեցաւ։ Ա՛ւծու
դրութիւ որովք յաւիտ առաւելութիւն անստուեր
Նաշնորհ Եսիրապարգեւ՝ անդրնկարարն ձեռնա
նաց Հիմնադրին։ Բայց միայն զօրհնութիւն երկ
ինչ Եղ ածարեալն եղբօր Հօրն ձեր։ Այլ ժամայն ըստ
ընդաբոյս բնածին բարի բարուցն բռնոյ՝ սրբա-
նալ ձեզ ածարեալն եղբօր Հօրն ձեր։ Այլ ժամայն ըստ
որ՝ ինչհարեալ Հողոյ՝ Քանզի հետեւն գանձարա-
նաց հրաշակերտ նշանաց, ինքնակալք յուսոյ,
զի իբրև տեսին զշնորհ պարգեւացն անպղծակա
ծառ պանծանօք կարգաց, յարդեցաւ։ Քան
նու թիւն նորին, յայտանիկատ աշաց տեսողաց պայ
Հանգուցեալ ես Հայր սուրբ՝ ըստ օրինի նմա
ի կատար ամբարձման գլխոյն կարմրոյ։ Որով
սերմն սափատայ, մկրտուր մաշկեկաւ մեծին Հեղիու
բերկրանօք՝ բնակիչ Իսկիր։ Քան թէ սիրեցեալ
այնու շատացեալ անզուգական և անհամեմատ
ինքեան տուր ինչ ջոփ դուշնաքեայ Հողոյ։ Ես
նախանկրեցաք։ Ընտի ողջունիւ բարձրեալ ընդ
կոպտաւ։ Օ՜ որոյ դովութիւն զեաղձալի անուանն
իւրոյ դաւթի, սրբազնազարդ և Քնակարդ եպիս
և զոյգնաշահ ինչս՝ սատուածոց Հայրենեացն։
Ես միայն Իդրիոյ դամբանի չերմի եղբօր Հօրն
Այնպէս՝ Եսոյ անկոյթ արարեալ զեաղնածիս
միջոցաւ դերազանց դառեալ քան զՀոմանծինն։
Լանթարշամ փառօք կրկին պատկեցաւ։ Ա՛ւծու
դրութիւ որովք յաւիտ առաւելութիւն անստուեր
Նաշնորհ Եսիրապարգեւ՝ անդրնկարարն ձեռնա
նաց Հիմնադրին։ Բայց միայն զօրհնութիւն երկ

դեցան։ Այս ընդ սմին և այս Հոգացան, և
Ա՛ղ ինու ընդ նմա առաւել ի փափաք սիրոյ յոր
ցայն պատճառ՝ այնր գովելի իրին պատուելոյ։
դեցին ոգւոյն տեսութիւն. եթէ եղեալր Հօրն նո
իւրով լմացեալ ծանեան, և ձմարտեցին սուո
ցան։ Ա՛ղ իբրև զբանդակին բնաւին լրութիւն
մ՚ այս քան սքանչելիք նշանաց Հրաշից գործե
եղև իբրև երկրորդ սկիզբն իւրմէ հրեալ բերէր։ Իբրև երկրորդ սկիզբն
ածանդն սբ մարտր ընծայիցն, զոր ի յերկրէն
Հառն առաջին, յանակնկալն Հանդիպութիւն, այլ
խոհադրեաց։ Յիշատակեցաւ նորոգեցաւ և պատ
զարձուածոն անդէն ընդ նմին կարգի, ինչ
բանից, Հատարձակուէն արժանի գտեալ։ Ա՛ր
ծանօթ ընտեսական կայսերացն եղև։ Ձարգման
ըրն տարաշխարհիկ։ պատուաւոր և սպասաւոր և
տեսակի մասին, յանդեցաւ և յարմարեցաւ։ Ասյ
պատուոյ կարգին։ Ա՛րդ, իբրև այս ըստ սմին
խուսք երկրպագումար և բիւրակաճառն առեալ
խիտաս բարձրութիւն. պարզ և ընկալ պանծանաց
ըրն Տարազատաց. իսկ և իսկ ինքնին աշխարհա
նրն, զանմերձաւորն աշաց սիրելեաց, զանհպատա
զանընդել օտարականն, զհետաւորն աշխարհայի
դէն վաղվաղակի անդանդաղ սրտից բաղձանօք
ահարկութիւն կատարեալ կամացն յօժարութիւն, ան
կուք, նա և ընտանի ստորուք որ առ նմ սպաս

դ[illegible]ել [illegible]նդրեցին, եթէ [illegible]ովք յընտրելոց հովուէ զ
տեղի քնակուէ պաշտելի այնը հանդստի, կենդանի
մեռելոց։ Իբրև ուսան յառնէին, թէ որդի քե
ռըն իմոյ ընտրեալ իցէ Ի[illegible]սոյն դործ պաշտօն սպա
սու։ Ընծայս պարզևաց պայծառական, խոստա
ցան ընդհել Ի պատան պիտոյից նորոդմանն հան
դերձանաց խնկեալ ոսկերացն։ Իսկ իբրև զար
դարն և զաներևոյթն, ստուգապէս իմկուէ պատա
ճառ, որթէ ջունին կարիս պիտոյից երկրաւոր
երի, նախ հատազատին իմոյ քեռ որդի, և ապա
հովեսցուքն Ի[illegible]նմանէ։ Ասացը թէ կամք վեհից
իցէ, քննեցից և Ի[illegible]սոր խոստեցից զինդերս կար
ասց նոցին տեղեանացս։ Իբրև կարի հոգատես
տարիանաք սրտի, զկամս կայսերացն առ իրին ան
ծուկ յեղյեղեաց։ Ընպա նմանակս հրովարտակից
ինքնադիրս, այրն հանճարեղ և ճարտարաբան,
յերկոցունց կողմանց մենքենաւորեաց։ Ասինքն
հրեշտակ զոմն նամակակիր Ի[illegible]խոպհականն իւր հոյ
ակնական դաճատն առաքեաց։ Նա ըստ յաջողե
լոյ կամացն քաղցրութե անեղին, մինչդեռ թա
դաւորքն յունաց Ի[illegible]նոյն շաւիղ խորհրդոյ բարոյ
հանդիսացեալ մոաքերէին։ Վարձաւ անդրէն
սուրհանդակին պատճենաբեր։ Ասնելով դիր նը
կարեալ իդէմն երեսաց դոյուն դիմաց քառատե
սակ քարեանն, հաւաքեալ Ի[illegible]ոց իւր յիշատակա
րան քարեբուղիս բանից, մեծի խորհրդոյ։ Իբրև

Ի

Ի՛նչ եղերացն, ինեղբեղ ըզբնիւացն դէ
լեալ, ինձ ապա պատրաստուէ՛ ի տեղին Ծիոյ բացուստ
Պատեհ ձիանոս, ընդ խաչին հիւսուեալ միատարբեցին։
կաբար՝ վերատրողեցաւ։ Օ՜ այս ամ մասունս ըզ
մբ՝ մածուցաւ, ևորով ի՛ն-ինդեան աւուր սնան
ևախածաւ, ևպատակեցաւ, ևսևեռապէս պնդմա
նանութէ դեղազարդեցին։ Ասուի Ճաշակեացն
կեցուցիչ մահու վշտացն Ցէ, ընդ նմին պատ
եղ փառս ընծայելոյ նմին նշանի, զընաւին վկայս
Տէրունեան փառացն բազմականի։ ԵՒս վե առաւ
ուցեալ մանն Հառուածոյ ի կենսակիրն փայտէ
մամբ զձևատեսակի Ա՛ճեանն խաչի։ Ի՛նմին կատ
եցին, ոսկեկուռ ձուլածոյ՝ քառատեսակ յօրինի
փութաբար ևվաղվաղակի կաղմեցին ևպատրաստ
լինդրոցին։ ԵՒս հատատատապէս սեռնըստդութէ
գեցին ևդրուատեցին, զշաւիղ խորհրդոյ մեռց
ևնձուսակ կամն անխառնրնակ՝ զՀայցոցին ևսի
րոցէ այնր բարձրութէ, հրատարակեցին։ Ա՛պա
մամբ զձևատեսակի Ա՛ճեանն խաչի։ Ի՛նմին կատ
ուցեալ մանն Հառուածոյ ի կենսակիրն փայտէ
Տէրունեան փառացն բազմականի։ ԵՒս վե առաւ
եղ փառս ընծայելոյ նմին նշանի, զընաւին վկայս
կեցուցիչ մահու վշտացն Ցէ, ընդ նմին պատ
ևանութէ դեղազարդեցին։ Ասուի Ճաշակեացն
ևսխածաւ, ևպատակեցաւ, ևսևեռապէս պնդմա
մբ՝ մածուցաւ, ևորով ի՛ն-ինդեան աւուր սնան
կաբար՝ վերատրողեցաւ։ Օ՜ այս ամ մասունս ըզ
ձականոս, ընդ խաչին հիւսուեալ միատարբեցին։
պատեհ պատրաստուէ՛ ի տեղին Ծիոյ բացուստ
Պատեհ ձիանոս, ընդ խաչին հիւսուեալ միատարբեցին։
ևսխածաւ, ևպատակեցաւ, ևսևեռապէս պնդմա
մբ՝ մածուցաւ, ևորով ի՛ն-ինդեան աւուր սնան
կաբար՝ վերատրողեցաւ։ Օ՜ այս ամ մասունս ըզ
եղ փառս ընծայելոյ նմին նշանի, զընաւին վկայս
կեցուցիչ մահու վշտացն Ցէ, ընդ նմին պատ
ևանութէ դեղազարդեցին։ Ասուի Ճաշակեացն
ուցեալ մանն Հառուածոյ ի կենսակիրն փայտէ
մամբ զձևատեսակի Ա՛ճեանն խաչի։ Ի՛նմին կատ
Տէրունեան փառացն բազմականի։ ԵՒս վե առաւ
եցին, ոսկեկուռ ձուլածոյ՝ քառատեսակ յօրինի
փութաբար ևվաղվաղակի կաղմեցին ևպատրաստ
լինդրոցին։ ԵՒս հատատատապէս սեռնըստդութէ
գեցին ևդրուատեցին, զշաւիղ խորհրդոյ մեռց
ևնձուսակ կամն անխառնրնակ՝ զՀայցոցին ևսի
րոցէ այնր բարձրութէ, հրատարակեցին։ Ա՛պա
ընծայեցաւ Ա՛ճեանն նշանին։ Ի՛ոյնեցին յար
անկապուտան կենսոյ, անսուերիւր և սրբակցորդն
երկնային պարգևին, անսուերպատիւն լուսոյ,
կենդանադրութէ, անվաճառ և անդին գանձուն
մանն փրկուէ անանց մեծութէ, ի կենսակիրն
բաղձանաց։ երկրասէր ինչ նիւթ սիրեցին։ Ա՛յլ
լանութէ դեղազարդեցին։ Ասուի Ճաշակեացն
կեցուցիչ մահու վշտացն Ցէ, ընդ նմին պատ
մբ՝ մածուցաւ, ևորով ի՛ն-ինդեան աւուր սնան
կաբար՝ վերատրողեցաւ։ Օ՜ այս ամ մասունս ըզ
ձականոս, ընդ խաչին հիւսուեալ միատարբեցին։
պատեհ պատրաստուէ՛ ի տեղին Ծիոյ բացուստ
Պատեհ ձիանոս, ընդ խաչին հիւսուեալ միատարբեցին։
ևսխածաւ, ևպատակեցաւ, ևսևեռապէս պնդմա
նանութէ դեղազարդեցին։ Ասուի Ճաշակեացն
կեցուցիչ մահու վշտացն Ցէ, ընդ նմին պատ
եղ փառս ընծայելոյ նմին նշանի, զընաւին վկայս
Տէրունեան փառացն բազմականի։ ԵՒս վե առաւ
ուցեալ մանն Հառուածոյ ի կենսակիրն փայտէ
մամբ զձևատեսակի Ա՛ճեանն խաչի։ Ի՛նմին կատ
եցին, ոսկեկուռ ձուլածոյ՝ քառատեսակ յօրինի
փութաբար ևվաղվաղակի կաղմեցին ևպատրաստ
լինդրոցին։ ԵՒս հատատատապէս սեռնըստդութէ
գեցին ևդրուատեցին, զշաւիղ խորհրդոյ մեռց
ևնձուսակ կամն անխառնրնակ՝ զՀայցոցին ևսի
րոցէ այնր բարձրութէ, հրատարակեցին։ Ա՛պա
ընծայեցաւ Ա՛ճեանն նշանին։ Ի՛ոյնեցին յար
անկապուտան կենսոյ, անսուերիւր և սրբակցորդն
երկնային պարգևին, անսուերպատիւն լուսոյ,
կենդանադրութէ, անվաճառ և անդին գանձուն
մանն փրկուէ անանց մեծութէ, ի կենսակիրն
բաղձանաց։ երկրասէր ինչ նիւթ սիրեցին։ Ա՛յլ
լանութէ դեղազարդեցին։ Ասուի Ճաշակեացն
կեցուցիչ մահու վշտացն Ցէ, ընդ նմին պատ
մբ՝ մածուցաւ, ևորով ի՛ն-ինդեան աւուր սնան
կաբար՝ վերատրողեցաւ։ Օ՜ այս ամ մասունս ըզ
ձականոս, ընդ խաչին հիւսուեալ միատարբեցին։
պատեհ պատրաստուէ՛ ի տեղին Ծիոյ բացուստ
Պատեհ ձիանոս, ընդ խաչին հիւսուեալ միատարբեցին։

րանց երկբացիկ սենեկացն պարադրողաց, արձա
նանացուցեալ ՚ի հանգիստ ՚ինշանն լուսոյ։ Ա՚ռա
ւեալսէս բաղձանս՝ յուսոյ ընդ նոյն խառնեցին։
Ա՚ն զբուրման կենացն քուրվառ այպիսի կայ
ծակմամբք՝ ընդ հնդրուկն լցեալ՝ ի՚ձեռն նորին
իսկ յարդարողն այնր խորհրդոյ մեծ ՚ին մանդ լաս
ուն պարդևս բարեաց. աշխարհին հայոց, կող
մանցն արևելից, լերանցն կորդուաց, գա՚ւառին
մոկաց, վեր առաքեցին։ Որոյ իսկոյն իսկ բար
ձեալ մեծագին և ոսկեթել վերարկուօք, պայծա
ռաց վարշամակօք, և անկ շուրել բերկրանօք, բերեալ
բնակեցոյց հուպ ՚իպատուական վայրս՝ հանդուստ
րանի հօրն եղբօրն իւրոյ, զքանչելագործ և ՚ի երն
դանական ոսկերացն։ Որ և պատճառ իսկ ժառան
գութե . նախածանուցեա՚։

Ա՚յդ ելբև եկին ՚ի տան այնր շնորհակալ և պար
գևաբեր խաչտնակ և ՚ինչանուարձ փրկուԹենա
կիր գովեան գանձու։ Ա՚ղխս և բազմեալ ՚ի գա
հոյս սիրական Ա՚ֆառաքն առաքեանի, հանդար
տական հեզուԹե արքայատոհմին աԹոռոյ. զորդիք
ուրն իւրոյ ընտրելոյ։ Ա՚ՆճաՀ բարձրուԹե, վսեմա
կան գովուԹե, դերարժան շնորհիւ, վեհագոյն գո
լոքան զհօրն իւրոյ հարատաւ և հօր եղբայր նո
րին։ Ա՚նդէն ՚ինչին տզգային և բնական լեռնա
հոլով և կարծրախարիսխ գա՚ւառին մոկաց մայր
կաց մզգաց։ Ա՚ռաջի հանգստեան հոգևորդ

Կ. երգ Ա. ղօթից

Մարմնոյ հօր եղբօրն իւրոյ երանելոյն դաւթի մե
ծի եպիսկոպոսի։ Որ նորոգեաց զնշխար համբա
ւաղին երկանունն և բազմանշոյլն յաբգարայ
և՝ ի Հռոմ։ Ա՛ստուածին, և շարաւարիւղ զաղմին։
Ընտրեալն ի Քրիստոս համարոյ հանդիսի դասու եպ
իսկոպոսաց, որոյ անունն լսեալ յորջորջանաց կոչ
մանն վերատին ծնընդեանն աւուրս փրկութեն, տե
փանոս կարդացեալ։ Որ լսեալ եկեալդ ալը
սակ առ ձայնի։ Ո՞յն զի հայեաստի լսեալ կոչմանըն
իւրոյ եղև պատկ պարծանաց, պանծալի ցանկալի
ըղձալի բաղձալի գովելի և երանելի վայրիցն անուղի
Վանն զի՛ ծնեալ թերացոյց, քանթէ լինացոյց և՛ ծա
իասեցոյց, քան թէ աճ եցոյց զպատարաստութիւն
նորոգմանն վայելից այնր բնակութե, որ ի՛ բնէ, ի՛ կոչ
բանէ, ի՛ խաղաղ հետէ, ի՛ հին պատմէ, ի՛ հա
րսա զրուցաբանութէ արանց ծերունեաց և երի
ցադունից, ժառանգուի կայից գոյն լինէ ապա
րանից, գնոն լինէ շինուածոց, նախադրեալքր
խրեանցն հաւուց հզօրացն հարց։ Ո՛յն սո
վերատին սահմամբ ի զարդ պաճուճանաց զար
մանագործեաց։ Եւ գրեթէ երկին երկնի յերկրի
վայելեսպես գեղով յօրինեաց։ և զիաւմած պատ
շաճողութե հրաշակառոյց խորանացն քրովբէական
կըն յարկաց։ բարեշնորհ կերպիւ հիմնադրեաց։
Եւ նմանապէս սրովբէապատիւ սրահին սիոնի
սիրասեղնակ տեսիւ տիրագրեաց։ Եւ համանման

Ք. երգն

Հնարհատաւոր արարուածոյ յարկի դատաբեանս յոյժ
ճոխ եւ անդրդուելի ամրութեամբ անպահ պահելոյ։ Եւ
զարմանալի եւ անճառն խոհուիմ Հանրահմուտ
պղտիկ խոհակապաւորութեամբ հարթիայարմար շաղախմամբ
զանգակատանէ բեհեզազանդուած վեհաքանդիսն
քան զմովսիսեան շինուած վրանին վկայակոխ
ըեաց։ Աշուն քան զնա առատաւեր փայլմամբ,
զօրաց հրեշտակական կայանացն զեր՝ վարագոյ
դրամբ՝ անանձուկ կայան բանակաց երկրաւոր
դրդուելի, արբեսատուրեաց։ Եւ յայնատարած
պարտղաց առատատոհմութեամբ ընտելականաց, ան
ւոց։ Հանդէպ տեսակի, դիմաց վեհագին, երկօր
նեաց շինեալ ու, խոսեալ չի։ Այլ մաքուր տրդ
ցըն բոյլ, ի միում խմբի բոլորեաց. ծղոտաք կենդա
եաց։ Եւ անդանօր Համպնդումայն զանդրանկա
չալի տաճարն, ամենարուեստ հիւթիւ յարդար
նաք հարսնարանին զնծութեամբ արբեսատչման տեն
նակ խոհախառն եւ բազմահատաք խորին ճանճոյիճ
պեծիճ գրատեսար ճարտարապետեաց։ Եւ դու
ամբարձման կամարի վերնայարկին գնահ ձգման կրկ
սիոլի, Թադեադիոսի փառօք պսակեաց։ Եւ ըստ
մարտակաց երրայականաց արանց քաջաց, որ ի Թա
լինաբերձ կայից կանգնեալ ամրոցին, որ ի Համր
Համարոյ զինուցն ծաւռաց, տպրաստուր սպառազ, ու
լեկուռ նիզակաց, Հազարաւոր վահանաց, յոտա
լինուի պահեսոի Թիւնանց, բազմուի գնդաց դու

պահին ձեմարանօրէն արուեստիւ՝ սայդբեաց։
Օ՜ որմոյն վերադրուե՛, վիմախարիսխ արձանւկա
ռոյց կերպիւ առ կայեաց։ Իբր յակունդ վանեաց
յեռելոց ձարտարապետ արուեստասյարմար, բազ
մաեռակ երինիւ նորոգեաց։ Նա ղեզեխիելեան
տեսլեանն երևոյթ անյօդն էուբ նոր նմանուբ
իբր զդիւրե՛ իրի։ արծարծեաց։ Իբր զի աստանի
վերարիւս դեղեցիկ յանդուածով զբովանդակին
սիւեաւ յարմարեաց։ Ինոյն, զաներևոյթ Հանգերը
ձեաւ բարեացն ծանօթուբ ապառնեացն փառաց
ակներևո՛ տպիւ՝ գծագրեաց։ Ոչ փայլուած լու
սոյ ծագման, զարտաքին որմոյն զարձանս՝ սրբա՛
մարտուր տեզոյն բերկրուբ, ձառագայթանշոյլ
բեհեզատիպ զգեստուբն պճնեաց։ Ասկ զդիմոյ
դրանդեացն դիրս՝ սքանչելի քանդակագործեալ
քառաշուբթն զարմանազան, իբր զծաղկեղէնն
զգեստուց Հանդերձանս սրբաբեհեզն պատմու
Ճանի, առագաստանուէր գեղապանծ Հարսինն,
իդլուխ ծայրից լուսե թեզանեացն, շղթապարու
բեաց։ Ասկ զդրանցն երեսաց տիպ, նկարագերտ
յանդուածուաշեալ կարմրերիւեան փայտիւբ՝ փղոց
ոսկերօք. սեռակատոր այլազոյակ գունալբ երան
գոց. յարակից կայուբ՝ Ճիպեպես մասանց, արհե
սիւ հապեաց։ Ասկ զմէջ գաւթի յատակացն,
իբր զկոնքի ապակեղէնն, ամենահարթ գոյու
անխորժ պնդուբ, պատշաճ պատրաստեաց։ Ասկ
զբար

Իսկ ի

դիտակի սրբուհե սեղանոյն, մածուցեալ կոպեաց
ճակատոյ պայծառ պատկերին դրուատելի դիմաց
մարեաց։ Եւ ոչ զդիշոյ ոչն թագակալ Հանդիպ
եաւթ, ամենապատիւին Հաճասեռութիւք՝ զուդայար
պակասիմաստ բազմատեսիլ ոսկեփառ և հրա
կերպ, երկնաձև և եթկվերարիու՝ շնորհազարդ շը
քով պաճուճեցոյ։ Իսկ զմիրաւանդ և զարմչատու
կուկիս պաշտաման դործի սրբուհե սեղանոյն աքան
չելի զգեստն, իբր ընդ սրբուհե ստուերին մաք
րութե, աղօտականին՝ ասա պայծառուհե, զճշմար
տութե ստութենն, և զընդ լուսե նախանոյն թերութե
զվեր ընդունակն անբաւ բնութե տրտունջն մար
ցոյ, ի զանազան թեղոց դունելոց երկնակերպ
կապուտակատիպ, յերկնացի կղզոց ծովայնոց՝ ծ
րանածուէն կերպասիւք պճնեաց։ Իսկ զկապ պա
տուածոց գօտեացն, եթովպացի և բաբելոնացի և
բազմադանձ ականց, բոցանշոյլ յայակնդաց, գրնա
նադեղ զմրըխտաց, աստեղազարդ մարդարտաց, թը
խատիպ սաթեացն կապուտակացն յեռամաք առ իր
եարս, ամենապատիւին Հաճասեռութիւք՝ զուդայար
մարեաց։ Եւ ոչ զդիշոյ ոչն թագակալ Հանդիպ
ճակատոյ պայծառ պատկերին դրուատելի դիմաց
դիտակի սրբուհե սեղանոյն, մածուցեալ կոպեաց

Իսկ զկնքեալին վերամբարձուն ոգի կառուցումն
ափան անդամոց՝ ցանկալի հասակի մարմնոյ՝ զել
խոյ գագաթան մեծ արքայուհւոյ, ի կարծրա
կուի քարանց քերելոց քուաքայատակեաց։ Իսկ ըղ
դեղանկար ծաղկայօրինուածոյ պատկերացն, կէն
դանագիր տեսակի դեղոցն, զտուեալացեալ հինն
ամանակացն, զաներեւոյթն աչաց ներկայիցս, իբր
զերեսոյթ յայտնի տեսակի ուսնողաց ընդոյ և զգա
ուքեբ։ արգասաւորեաց։ Եւ ասիւ զամենայնն
յամենեցունց մասանց ընտրեալոց, ի մի կերպարն
տեսակի զօդեաց։ Եւ ոգի զարձանն եօթնասուս
վիմին զօրաբաբելի, յանդիման աչացն ուղեաց
յի։ Ոգի զասիցն այ տեղի ի մէջ հաւատոյ վիմին,
հաստատեաց։ Եւ իբր զընդարձակ ծոց երկնի
երկրի արեգականն շրջադրուե, կանդեղաբեր
զոք ջահաւոր զամբարանդ լուսով փայլեցոյց։
Եւ դրեթէ բոլորեցն յերանաւէտ ի մարմնի չո
ղեղինի։ Իսկ զարտաքին գաւթացն յատակս, և
դարաստանացն խոտաճաճուիս, ըստ իւրաքանչ
իւր պատշաճ խորհրդոյ պայծառ պատկանեաց։
Եւ տնկեաց հաստատեաց և միանձնեաւոր հիմ
նեցոյց, խիստ բանաւորաց զուսոց անստուեաց,
ծառս զեղատազարթս, շնորհաշատաւիղս. ամ
բարձուեղէշս. հաստատեցուն. մարդատարման
թաղիատաճարս, աճուճանաձիւղս, վայելչատե
րեւս, բարեբուղբոյ բոյս վարատուր փայփայ։

Սրբոյն Գրիգորի

Լայնատեղ տարածից մրգոց, համեղահամ դիւրաքաղ
մոգելի, կրնչ կուտրդացաւ։ Աւետ քան զեւս
յաշխարհաց՝ ի գեղից գեղից ցանկալեաց, ըղձեալ
ի գեաւիւնս դիրապարարս՝ արդաւանդաւոդ տեղեաց
լի վայրից։ Աբրև զծառան տէն Հզմայրոն լիբանա
նու լերինն ծառոյ, առատապէս պայծառապար
դեաց։ Տունկս բերրեաց, բերրոյից բարեաց
ծաղիկունք իւղս՝ պտղածինս՝ արմատարիսխս՝ մրգա
մատոյց պատուաստակիրս՝ պտղապարդեւս։ Ընդ
ամենունեաս ընտիրոյս հշուշանափայլս։ Ահման
նըս վտակ արբուս՝ ուղեսպասարկս, անձրեւատը
նունդս՝ ցօղամատոյցս։ Երկիր, զոր Տէր Աստ բաս
մեծին մոլեսի, զթութեամբ խնամոց իւրոց դարմա
նէ, հանապազ աչք տեսչութեան ոդորմութեան այ։ քոյ
թէ երեսաց նըր։ ի լիլե նորին։ Ամենից ամին մինչև
ցեսս տարեցն, ի դրդել տածել և իյանձանձել
Աղդ զայս ամ զպատճառ նիւթոյ բանից պատմու
թեան նախայիշատակեալ մեծ եպիսկոպոսն, պատ
սխանի ետ ցայն, երկակի յոդջոյնմամբ անուա
նեալն, ըստ բարեբասոյ ձայնի եսաւեայ և իսմայե
լի։ յանդեալ կատարեցաւ։ Քանզի ոչ տաղտկանն
զաճախն դատի, զկնի հանգստեան հօրն իւրոյ
վեցի, զանուանակիրն շընորհաց այ տաճար՝ սրտին
փրկութեան, տանն յոտդայ ևխորհելի։ Ամանա
պէս ևասի ընդ նմա պէտին ի նորա ատծատծեաց զը
շնորհս։ Ես ևեդ

Եւ եդեմ երկրորդ՝ փառաւոր առաջնոյն. լուսանորս
դեաց: Ապա այնու հետեւ զընկալեալն ի նմանէ շնորհս. զիայտն գործակից կենացն արդարութեանն,
զնշանակին հաւատոյն քրիստոսի, կամաւոր մահուն յինքն,
զպատկերն պարկեշտութեանն անձանց ճգնաւորաց՝ ըստ
հաճոյիւ կամաց Աստուծոյն հօր՝ զգործն իրն բարձրութեանն փառացն եմմանուէլի, զնշանն լուսոյ՝ քան
զան խաչին, մեծաւ ահիւ և զգուշական երկիւղիւ՝ բարձրեալ հանգուցին յօրինեալ տեղի՝ հրա
շակառոյց խորանի նազելի յարկի. նոր կարապետին
Յովհաննու որ յաւուրս իւրոյ վանականութեան սկսեալ՝ ընդ
ամին կատարեաց ընտրեալն յայցելութիւն մաքուր դի
տողութեան եպիսկոպոս: Եւ սրբոյ և ընտրելոյ
առաքելոյն ստեփաննոսի մարտիրոսաբանի, անո
ւանն իւրոյ նորոգ յիշատակի, հանդիստ գերեզ
մանաց, նախնեաց մեռելոց, ի հրաւիրակ խոստ
մանն անսուտն յարութեն, սպասաւորեաց յառա
ջագոյն՝ քան զայսոսիկ սրբոյ խաչին գալստեան:
Այլ զկարապետին տիրաբնակ և հոգեպաղծ
ատելատարն, ի խորհուրդ յուսոյ աներկբայ գիտ
ման խաչին գալստեան, իբր ընծայուն մաքրու
թեանն ուխտի նուիրեաց, նախ քան զածուոյն վե
րակացութիւն: Այլ որոյ և ի գալստեան ծագման փրկ
իականն փայտի, իբր իդուշակումն անուան խոս
տացեալն շնորհիս, ի ինքին սեպհականեցաւ. հան
դուցեալ ի խաչաձեւ մեծի մարգարէին յովհաննու

Ասահս անընդհատ կենցաղակառուցն, եղբայր
յաւիտեան որ կոչիւր արդար. ոտիւ յամենեսեան Ո՛
նահանին, ընդ դրունս մտին երկրին կիմնդանեցի
նուռնդ երանեալ։ Որ եղև հրաւիրօղ մեռելոցս ի
զերկրորդն սբել, նորոյս ադաւնայ, զվշտացն ծը
համքերոյն, ինմանէ հոգ։ Ո՛ նախաւկայն,
մանն. զորքոյն զամէրս զմկրտչէ զարարչին. ջրով.
Ա՛ծամբն, ինչնուած միջոցի որմոյն կառուց
երջանիկն առաքելոյ, ինեռն ունողն խորանի նը
Աւ հանգարձեալ վերադրեաց գերագոյն դրան
արեգեան պատանի, զմարտիրոսն ապտմասեհ։
ըստ հարաւոյ դիմաց գարուամայ, զեբրայեցի ղբն
Հետոյ՝ սքողակ հոգմոյն զառաքեալն տիրապատ
լուս, և զլուսաւորչին նը դաճանարանն։ Ասկ
կայից հիւսիսոյ. ունի ըստ առակողին, ընթացից
միոյ այլ քո, հօրն փառ ուցի։ Ասկ ինկոմանն աջոյ
Համբաւեալ զոմն ծնող զոմն ծանուցօղ. մարդոցեցոյ
հէց. խաչին և ծածանին, ինմիասին երկրպագեցի։
տակ գովուճ պաշտելի անուանց. երկոցունց վե
յաւուր ուրբաթու մեծի պատեքին։ Ո՛ ի յիշա
ջար վերայգային պատրաստեաց նշանին սբէ, ի
Աւատի և հանճարեղ խորհրդածուքն, ինոյն տա
դեն եպիսկոպոսութիւնն կառուցեալ։ Սկիզբն արա
րեալ խնկոյնն տերուն իւրում նախադատհուն։
շուք բնակուճեն, զուգամանան կրօնից բարեզար
Ասկ գնածածնին էքնալ կաղմուածն՝ սքանչելա

Մայ

քան Ներբողեմ, որդւոյ քոյ, զաւակի Թէոն Ներբողեմ, որդւոյ նոյն։ Եւ Ծնընդաբանութէն նախաձեռուս որդւոյ նեղի նախնեաց, ի քեռն ատուրայ դստեր սեմայ կալ զաւակաց, սկզբնաւորեալ յերեւելի և յերա րութէն դեղեցկայ, ի զարմէ զօրեղաց, յերկրա յազգէ ազնուայ, ի տոհմէ սիրելոյ, ի գլխատո յ, ի թագաւորէ Թագաւորաց, ի քրիստոս արեաց։ Ի հին, ի նորոյ տանն վաստակաւորեալ, եղբարց ու թս ուրախացուցանել, և յարենէ արքայից, խոնարհել հրեշտակաց։ Ո՞ւր կարասցէ լեզուս մարդոյ, կամ հնարիցի մտաց ի մարդկան, ի սահմանս բնու խմբից լսելոյ ականն արուեստ, ի սահմանս բնու ի ծագեաց նորընշոյլ փայլատակ արեգոյ նշանիս ի կենդանեաց, տիրուհին և Ա՛ծածինն։

քեալ ընդ Թեոք իբրեւ յիւր զմայր երանեալ Ա՛յսպէս զամենեսին զարբոցս պար, ունի հաւա հայից, Ա՛ճաշնորհ քահանայիցն զևոնդեանց։ նոյ, անարատ և մարտիրոսի։ Վերակնեալ վը պատի Եւվիայի։ Եւ զյուստինեանէ կուսի իմաստ նացուցն որ յափրիկեայ ընբ և երանեալ եպիսկ նեկին ապստամբեցի։ Եպիսկոպոսի զկարկեդո լսատ կայից Հարուածոյ, ի սեան խորանին, զնբ պատա կոյս և զդասիանոսի, զնահատակից։ Եւ որ ի սպանտոսէ երկրին գամբարեալ, ընբ զինուորաց վկայից, զընտրեալն առումանց։ Եւ քառասնից, Հզօրացն ի՛ն։ Ո՞վ մեծի առաքելոյն անդրեի։ Ո՞վ

Ներբողեան Ի՛ւ Հայրն

իւրեանց՝ զդուստերս նորա ի կողմանս նախարարութեանն ո-
րում և ինքն էր, առեալ ընդ
կանիք։ Ապա իսկ մեծաւ հաւատով, առեալ ընդ-
նաց, խոպան մարտիրոսաց, անկշեռք ևանզուգա-
ա, ի պատիւ սրբուհեաւն աւրիացւոց և Կիւրեան նշա-
հեղոց, զընդունելոյն ուղղոյ, ի զարդ եկեղեցեաց
խեղը սրբոյ, ի պատիւ ընտրելոց, ի յարդուամն
պատուերի տեառնէն երեսի յաւէտ ցանկալիք։ Ոմն
ոյ առաւելեալք։ Ա՛ր ըստ պատահմանն դիմաց
արք քարիք և ածաւերք։ Ոմոհեմուէլ հանճա
թաղաւորեալք և փառաւորեալք ի մի ամենակի
Հակ, երկրորդին խոյանէ։ վերջնոյն յոմիկանն։
դուբ, Ա՛ծուխեն որդեգրուբ, անդրանիկին սա
Ասոյց ի՛սրկապորձն ծնընդենդ աւազանին նորո
բեալ, իսկ միջնոյն գօրդէն. և նախանուոյն աշտա
Ա՛նուն կրտսերոյն վհատոյն, սինիքիբիմ մակաղ
բեալ հատաւիղք Ա՛ճապաշտուբ սոքա երիքեան
եակ գոռոզուբ դիւցազպաշտ ինքնակալուբ, ընտ
ևկինխուբ աւուրց գարուց վաղընջուց, ի խտաժ
անաւանեաց։ Ա՛րդեայր քան հեռաւորուբ ամաց
նման նմին, որ յիւր անուն փոփոխել նմինաւ
և քաջագօրիք։ Ա՛ինչև յեօթներորդն ի
նաբ ներքոյ զաստր, յորմէ ասորիք մեծք
Հատոր եղբայր՝ մօր ներքոյ չինեաց Հրամա
ի քաղաքն, խառն ընդ բաբելոն։ Ասահ
մանատոր նոյ յաջորդեալ, տիրեաց իսենիւեար և
զասասանականն բղպան, պէտ և գլխաւոր Հրա
մայ։ Որ անդուստ իսկ ի չինել նախակօթօճան վա
Հատոր Գ. պատ

Ա՛ատցեալ Սրբոյն Գրիգորի

Ծաց քեզ նշան. զի ապրեսցին յերեսաց աղեղան։
Զի ահաւոր երկիւղա-
դէն և զգածաշունչն սաղմոս։ Զահաւոր երկիւղա-
կայթելոյ հաւքաւմանն ոտին, առելով զՀոգեպար-
գիւն հայրապետին մերոյ Ներսիսի, զիծախս ձեռին, զտարփուա-
ղայս մարմնեղէն, զիծախս ձեռին, զիմտութեամբ
սր, զիմով անձնասուր, զիմնջոյս Հոգևսր, զիճնճ-
դուչս ապիման, զիձայն ցնծուե, զիքնար շնչա-
բարբառով, զիշխմունս ընտիրս, զիլեզուս մաքու-
ր, զի Հնչումն երդոց, զի առիթ օրհնուեց, զի
ղեկուցին զերկիւղածին զերանելոյ։ օրհնաւաք
Լաւ սրտագիտեցին զերկիւղածին զերանելոյ։ օրհնաւաք
ուրն ընդ երկրպագուիս Հոգւոյ նմին պատարագ։
լով՝ ևճխոյք անուշնեք։ Ինդրելի և ակամայի, խա
ղնոյաւ սիրոմբ զբուրումն խնկոց ջահուք վառե
ուրց՝ ևյաճուրս։ Լաւ մատուցին ընծայեցին շուրջ
ևառանդեցին, պաշտօն օրինութեանց կատարել։ ա
ժողովս բազմութեանն ազանց։ Ձոջակեցին
միս առ մարի։ Լաւ անդ գուսարեցին խունեցին
դի, երեան երարդի երկրորդի, յաբեթեական առ
ման ամանակի այսիկ նկատի, զորեք հարիւրորդ
շրջանակի, Հոլովման արուսեակի, որ լուս ընծայ
ուրս ջափոյ քանակութեբ համարոյ յերկրանական
օր, իսրեայ ուխտին տաճար Հանդուցին։ Լթի
վկայիկին մոկաց։ Լաւ յանձանձեալ անջափ դրդա
էին, որք ի ծորձորս միջոց ի լերանց կորդուած
ընծայիւք, իսահմանեալ և յուխտեալ տեղին աճ
խոյին զորմէ պատմութիւն։ Լաւ վերբերեալ մեծաւ
ուս Հն աղաւտոյ, ընդ առաջ խաղացին Այծեան
Լաւ յայն Խուճ խաչին

հրաշազարդութիւնն նշանս այս, առաւելու՛թիւն իմաստ
շահելոյ ինձ հոգւոյն քո։ Ա. յոպիսեաւ մեծ լիմն
ռաց առնեսկայն յի, պատմեալ վկայէին լուսո գու
զկենսատու ջուրջարնաց, և զինքնաժառանգն փա
յառաքաւոս Աննախադուշակ երգաբանութիւք, որ
Թէպ ինչ գործք կամ խառնախորհ խորհրդածու
պար ինչ գործք կամ խառնախորհ խորհրդածու
զգայութէ, առ ի յայս առնելոյ, թէ ոչ վայրա
լոս մարմոյ անդամոց, զտեսութէ ազգման հինգ
հրդածութէ, հաճաքեալ յինքեան, իբրև զբեր
բրաշխեալ վշտաց կացուցիչն կրից, գոլորն խակ խոր
բիւրոց աղանց, բաշխեալ աւետարանէ։ Ա. զբ
տեսակի. առաջի երեսացն այ, բերեալ զգնծութ
ստեալ դուրթէ հիւրասիրն բարձրեալ Քնա՛ նկար
Ասակ նշանս այս Ա.ծրնկալ զոլորմութ և զշնորհս
վերին բարկուեն, կարկտաբեր ամբով որոտայր,
դիծն տապանակի։ Քան զբ նա զասաս մահու
դերձ ռամկացն գնդովք, ըստ օրինի նորածին
համբակաց հօտից, խայտացեալ առաւելապէս։
բաւիքն, քնաւելն սպեցայովքն սրբասիրովք, և
օգն Ա.ծասիրովք, և հարաշատս եղբայրական հմ
քանդութէ։ զեղեալ եալիսոպատն, երջանիկ ծնող
տութէն։ Ինշանս և զքանչելիս։ Ա.ն զբ վեսմապէս
ձեր անդր քան զօրինակն։ դերապանցեալ Ճշմար

պարտաւորին պատկառանօք ընդունել զնոսա, ի շուք պատկառանացն ընդ ամենայն ժողովուրդսն ի Հայս, եւ զարկանել զդեսպանսն ի ճանապարհ խաղաղութեամբ։ Եւ զպատուն դառնաթոռին, ընդ ախորժելի քաղցրութեան ելոյթն փառաւոր յինքեան առնելով։ Ո՛վ ամենեցուն մեզ տեսութի՛ւն, ի սոյն յանկուցեալ միշտ պակուցանէ։ Եւ արեգակնօրէն նոր շուրջ՝ աննուազ փայլուն արձակէ։ Զիան զի զհանձարուն խրթնածածկութիւնս յիշատակ կորուսեալ փառացն ադամայ։ Եւ զմշակեղէնն ծառայական սփածնելիս, փոխանակ սերմոյ անկոյ թըզենւոյն, որով նախահայրն պատսպարեալ։ Ապա կերն յօդուածոյ բարձից, վեց բերելով ի հօրն օրինակ, զորդւոցն գարշապարս ժանդակեաց։ Եւ զիւրաքանչիւրսն ցուցանելով ընդ ծաղկածինն վայրկեանս։ Եւ զարիւնն. զերանդն կարմիր, ի դրախտին։ Եւ զարիւնն. զերանդն կարմիր, ի տարացոյց խակուէ մատց. յանցաւորին, եւ ապաւորն բազմական փրկչին մարդոյ նշանակ։ Եւ զդրժէն դակատէնն սեւեռս, ի Թելադրուի նահանջման անարդելն ձեռաց, որ ներհակ հրամանի արարչին ձայնի յանդգնեալ ձգտեցաւ ի խայտին պատուղ։

Եւ զպսակն դառնաթոռին, ընդ ախորժելի քաղցրութեան ելոյթն փառաւոր յինքեան առնելով։ Ո՛վ ամենեցուն մեզ տեսութի՛ւն, ի սոյն յանկուցեալ միշտ պակուցանէ։ Եւ արեգակնօրէն նոր շուրջ՝ աննուազ փայլուն արձակէ։ Զիան զի զհանձարուն խրթնածածկութիւնս յիշատակ կորուսեալ փառացն ադամայ։ Եւ զմշակեղէնն ծառայական սփածնելիս, փոխանակ սերմոյ անկոյ թըզենւոյն, որով նախահայրն պատսպարեալ։ Ապա կերն յօդուածոյ բարձից, վեց բերելով ի հօրն օրինակ, զորդւոցն գարշապարս ժանդակեաց։ Եւ զիւրաքանչիւրսն ցուցանելով ընդ ծաղկածինն վայրկեանս։ Եւ զարիւնն. զերանդն կարմիր, ի դրախտին։ Եւ զարիւնն. զերանդն կարմիր, ի տարացոյց խակուէ մատց. յանցաւորին, եւ ապաւորն բազմական փրկչին մարդոյ նշանակ։ Եւ զդրժէն դակատէնն սեւեռս, ի Թելադրուի նահանջման անարդելն ձեռաց, որ ներհակ հրամանի արարչին ձայնի յանդգնեալ ձգտեցաւ ի խայտին պատուղ։

Ա. Սահակեան Սրբոյն Գրիգորիոսի

Ո՛վ այսոհիկ զսուրբն Աստուծոյ մեծ ի մարդկանէ, եւ ի մեծամեծ ազգաց ընտրեալ, եւ ի մանկութենէ սնեալ ի գրկի մօրն իւրոյ, եւ ի հօրէ իւրմէ ուսեալ զաստուածային գրոց, եւ ի մանկութենէ ի սուրբ ուխտն մտեալ, եւ ի սկզբանէ զանձն իւր ընծայեալ Աստուծոյ, եւ ի մանկութեն

դէս խմբիւ. պրանչելի բանիւ՝ ասնեցին։ Ասաի
եմք ըստ ազգման շնորհի մերոյ խնամոյ, ի
տուողէն վերնոյ բանի զօրութի, բացաձայնեսցուք
երգողաբարբառ բարեբանութիւն, այս խաչանիշ նո
րոգ նշանի, նորոգանոյժ նիւթոս բանի, նեղբո
ղինի։

Ա՛ռ ընթեր Սակաւ դրութեա Յարակացեալ՛ի
սուիետաէս Յիւսեալ Ճառս Ներբողինի Ղուսա
կաղմ Խաչիդ նշանի։

ստանօր սկզբնաւորեալ. առ պատմական
բանս յառաջայ. զձեռնաւորեալն խորհրդոյս
ամենասկանն Եսայեայ Տամբուրիս ոգ
ջունել։ Ա՛յսպէս ասէ Տ՛ն, երկին ակռաւ ինձ,
և երկիրս պատասխանեաց ասից ինձ։ Ա՛րդարև Տ՛ն
յաշխարհին զօրութի. բանս ցուցանէ, ընդ զր
կեալ իւայ կրօնաւորական երկկերպեան պատ
կերաց երկնի և երկրի էութե։ Ա՛ւգի արդ զայ
շարընթացելոց նիւթոց յէութի մարմնոյ Տղայն
գուածն քանակուե մնեղէն էութե Հանգուցա
նել զօրացի։ Այս և այն յոգւականն լուսանշոյլ պար
զուին, ոչ՝ ի՛ հեղս և՛ իմսնարհս քան անստան խոս
ման քնակուե տեգի ընկալցի։ Ա՛յս յայտնապէս
խոստովանեալ Հաւատացեալ, թէ նախահաւատ քա

Ա

Բոյն բարձրեալ ամբարհատոյն ամբոցի, խորհրդա-
րան՝ Ո՞վ է, ո՞վ է, ոտնաթաթն անուն Ահարեային բեր-
րորեալ։ Ո՞վ է, ո՞վ է, ոտնաթաթն անուն Ահարեային
զՀիմարտուհեա պայծառութիւն խորհրդոյ խաչիս ո-
նոմք բացատական բանից զօրութիւն, համբաւել
երջանկազարմեանն ծաղիկ։ Ա՛ղբ որ քան կարօտա-
գուցեալ՝ ի յօդաւեսակ մարմնոյ խառնուածէ։
Ա՛ր խոնարհ հնազանդութիւնք բազմաւալ՝ ի կառն
խոնարհութեանէ կենսակիրք սրբ խաչին։ Վանզի որ քա-
նիթ զօրութիւն իշխանական անձնական դաւթի
մարմնոյդն համաձարոյ մտաց տեսութիւնէ, զանկիրն
բարձրութեանէ երկնի դադաթան, և զան ընդունակն
լայնատարած դիմաց երկրիս հայելութիւնէ, բովան
դակապէս առիւբ պարփակել։ Անհաւանագ զի
փախուցեալէ նա՛ յընթացս թևոց թեթևոց, ան
հաս երագմամբ՝ ի՞նդ մթութիւնէ լուրն ընտելու
թիւնէ հայրենի անճանաչ ծոցոյն սրբութեանէ։ Ա՛պա՛
ուրեմն՝ ի՞նդ ելիցն լեզուէ, բղխումն կայլակաց բա
նից վտակաց, բազմակոն էին, դաւանեաց վերինն
և հանդիսարան ոսկեց պատուանդան՝ վերջաշտան
խաչս փրկական անմահն իսկութիւնէ յօդաւորս մար
մնոյն խառնմամբ երեսաց օթարան։ Ա՛ս արդ եթէ
զուրուականին տեսակ իրօրինն ճշդութեանեաց տա
շմարտութենն հաւաստութիւնէ մեծն՝ խոհականօրս,
երջանկազարմեանն ծաղիկ։ Ա՞ղբ որ քան կարօտա
գուցեալ՝ ի յօդաւեսակ մարմնոյ խառնուածէ։
Ա՛ր խոնարհ հնազանդութիւնք բազմաւալ՝ ի կառն
խոնարհութեանէ կենսակիրք սրբ խաչին։ Վանզի որ քա
նիթ զօրութիւն իշխանական անձնական դաւթի
մարմնոյդն համաձարոյ մտաց տեսութիւնէ, զանկիրն
բարձրութեանէ երկնի դադաթան, լեզան ընդունակն
լայնատարած դիմաց երկրիս հայելութիւնէ, բովան
դակապէս առիւբ պարփակել։ Անհաւանագ զի
փախուցեալէ նա՛ յընթացս թևոց թեթևոց, ան
հաս երագմամբ՝ ի՞նդ մթութիւնէ լուրն ընտելու
թիւնէ հայրենի անճանաչ ծոցոյն սրբութեանէ։ Ա՛պա՛
ուրեմն՝ ի՞նդ ելիցն լեզուէ, բղխումն կայլակաց բա
նից վտակաց, բազմակոն էին, դաւանեաց վերինն
և հանդիսարան ոսկեց պատուանդան՝ վերջաշտան
խաչս փրկական անմահն իսկութիւնէ յօդաւորս մար
մնոյն խառնմամբ երեսաց օթարան։ Ա՛ս արդ եթէ
զուրուականին տեսակ իրօրինն ճշդութեանեաց տա
շմարտութենն հաւաստութիւնէ մեծն՝ խոհականօրս,
Նադրութիւն յատկանիշեացս խորհուրդ հոգւոյ՝ տ
կամքն նայի։ Զորս մաճ արատուն՝ գերալրութիւն
էութենն այ, և՝ իսատրինս կոյս ծանուցաւ հան
գուցեալ՝ ի յօդաւեսակ մարմնոյ խառնուածէ։
Ա՛ր խոնարհ հնազանդութիւնք բազմաւալ՝ ի կառն
խոնարհութեանէ կենսակիրք սրբ խաչին։ Վանզի որ քա
նիթ զօրութիւն իշխանական անձնական դաւթի
մարմնոյդն համաձարոյ մտաց տեսութիւնէ, զանկիրն
բարձրութեանէ երկնի դադաթան, լեզան ընդունակն
լայնատարած դիմաց երկրիս հայելութիւնէ, բովան
դակապէս առիւբ պարփակել։ Անհաւանագ զի
փախուցեալէ նա՛ յընթացս թևոց թեթևոց, ան
հաս երագմամբ՝ ի՞նդ մթութիւնէ լուրն ընտելու
թիւնէ հայրենի անճանաչ ծոցոյն սրբութեանէ։ Ա՛պա՛
ուրեմն՝ ի՞նդ ելիցն լեզուէ, բղխումն կայլակաց բա
նից վտակաց, բազմակոն էին, դաւանեաց վերինն
և հանդիսարան ոսկեց պատուանդան՝ վերջաշտան
խաչս փրկական անմահն իսկութիւնէ յօդաւորս մար
մնոյն խառնմամբ երեսաց օթարան։ Ա՛ս արդ եթէ
զուրուականին տեսակ իրօրինն ճշդութեանեաց տա
շմարտութենն հաւաստութիւնէ մեծն՝ խոհականօրս,

երկրպագեցի։ Քանզի զի յայսքան մեծամեծ շը-
մարք ի հպատիւ հոդոյ արժանապէս խոստովանելոյ
եւ նուազիւր երեսաց մերոց եղովք, ի հանուր մածու-
պատկառեցելովք։ Եւզդայական դիմօք սքողելովք
յայտնարան։ Ծնկովք կրկնելովք, եւ ափառիերովք
կենաստուս ներբողեալ խաչիս մեծ նշան, անշնջո-
լեալ։ Ա՛րքան ապա՛ ի հրաշատարութիւ յայտնուիլ
նուագեն, ի սուրբականն գրոց հրամանն ընկա-
բերելոյ քննութիւն քարձից՝ բազմադրուստ ձայնիւ
ե՛ւ ի ձեռս յանդգնոտս, անտիպ սեռակի, և յոտս ան
քեր գալաստան ի՛ քարբառ ձայնի անքան բերանոց
պատարն խնդութիւ, զանկողին եւ զհասատղէ կենաս
քունն մեծն արարչութիւ, վայելչական և բերկրա
թեան հաստչին ծանուցեալ։ Սեղծուածքն փո
ծառք անտառի ցնծան հոգեպէս զայսանութիւ ե՛
ակնարկութիւ, համայն հրճուանօք խրախուսեալ,
Ա՛ր գարձեալ ըստ այլ սեռութիւ մարգարէաձայ
Հանապազ թիւն, ըստ պօղոսի բանին քննութիւ։
խաղմասեան կառուցեալ խորան։ անկատար քա
եւ յոսկիակիր հրեշտանն, տապանակին ընդունարանն
ատրասիմամբ միշտ երկրպագէր, յարծաթունակ
տաւղաց երգարանօքն հնչէր, եւզդուշապէս սրտի
պատուասիրութիւք խորհել տօնէր, անզգայական
գիայից ըղձականութեան, այն քան ամենապատակա
կանն սիոնի, գուշակութիւն միայն զերկոցիւ ապա

Ա. Սահակ Սրբոյն Պարթևորի

Նորէս հաղորդեալ, և յերանուե՛ի դլուխ ժամա
նեալ ուսոյ զօրինակ էին պատկերի մարդս բանա
կան։ Օ՜ որպիսի զղջական նուէրս ձայնի ո՛չ ըն
ձեռեսցէ սոցին առ Թողի։ Այնաւանդ զի Ա՜Տ
լուսաւն յօդուածոյ բղխման երրորդաբանութե՛ս, ո՛չ
եթէ զարձան մնասխատ իւր քերեալ՝ ի քարանց կարծ
րանութ վիմաց, կենդանատապատ օրինի աղախ
նոյն Տնդարու սարկածին սինայի, արտադծեալ
՝ի թիւս որքանութե՛ չափոյ սիղոբայիցն, նախատա
տեն ընտրականութե՛ն, կամակատարձ վարժողու
թե՛, ըսկզբնաբոյս հասակի պատանեկաց պիտոյից
ունի առաջի աչաց ընդպատակ։ Ա՜յլ զևս դերա
զանցն նախադիմ՛ն՛ր տեսուե՛ցին դիտմանց նախա
հրաւէր հրճուանաց։ Օ՜ որ կեանս ծածկեա՛լ յօ
րինակացն խոստոտուե՛ բանն վկայեաց. յաղագս
անհնութեակիրն ա՛յ յեղականն մարմին թաք չելոյ։
Ոսոյ աղագաւ մոլեգնականն եղեռնուե՛ տոհմին
յակոբայ, նախադուշակ բանիս կշռամբի։ Ա՜յնք
որք յանդգնուե՛ երագեալ փութային՝ ի լրումն ձառ
ձայնի պատմողին։ Խրախոյս միաբանց ձայնեալով։
Ի կայք արկցուք փայտ մահու՝ ի հացն կենաց։
Զրոսմ հեղուսեալ այլայլակ նոյնութե՛ն՝ տրն եր
կնի ևերկրի՝ ի քարձրն դիտանոց կառուցեալ՝ ի մէջ
ստորինս վայրի։ Ա՜ս ևս յաւէտ անտի ամբարձեալ
դովեալ դերանականութե՛ն՝ ի ստորև վերինն վարա
դուրի նախադրոյ հայրականն ծոցոյ։ Պետն մաք

թուքէ Հանայն Էակացն Յոր եմուտ ի խրբուքէ
վերին սրբուհեց։ Ընդորոյ Հայեցեալ դիմումն ե
րատման ի տառինս վայրի ընթացից եղեմակիս կա
յից բնակուքէ Հողածնաց, մինչև ակերպ արիւնո
րակ ձորձովքն ծածկեաւ։ Պատապետքն Հրեշտա
կաց անեղծից ընդ տեսիլ նկատմանն աչաց յաւէտ
պշուցեալ ձայն ուժգնաձնչակ առ միմեանս ասեն
էլլի Հնչէին։ Ովքե սա զարդարեալ ի գեղ պատ
մուճանի բուսարակայլակին որակի, որ դիմեալ ան
ցանէ ընդ այս վայր ահեղ աբանչելի։ Վասզիտե
սանէին ի յիերանէին զեսաչին պատկեր։ Որով ինքը
մանէ և ի նոյն դիտմանէ ցուցեալ ծանուցաւ։ Ի
Հրաշօրէն Հանդիսէ մեծ պատերազմի ապաքինիչն
մահու։ զմրցանակն յաղթուքէ պատկ պարծանայ
ի գերեզման ընկալեալ։ Ո՞ր որս և զպատասխանի խա
տապակն փրկէլ, ի շար առաջնոյն յաչ եղեալ Հո
գէկրին, եսեմ որ Հարի զՆձան մեղացն միայն,
և Հարեալ կոխեցի զքշնամին կենաց զոծծեաչս
մահու պաշտման։ Խոցեալ զնա քառատայր սլաքու
զօրեղ այս գինու։ ի Հորատա զեններ սատակման
մահու, մահացուցչին զմոլար բռնուքէն։ Յայս
ոսկի սուսգապիր և դրուատականս գործ գովե
լի, ի բացատա ի Հեռուստա էր ընդ Հուպ նայեցեալ
տեսանօղս, զՀայրացանօղն խորհուրդ։ բանա
կարգ բարեզարդուքէ խաչիս քննուքէ, ի զկնի Հե
տուղս զՀոգեշունչն առաւ կարկատեալ անճառ գի

Ընծայեալ Սրբոյն Գրիգորի

Հուպ լե

ի յալեալսն ի նորոգ յեղյեղման։ Այո և հուպ առ
աւուրսն ապին զդղրդեալ սիրնք հաստատուն էիմանոց
առաքեմամբ եղելոյ բնաւից բնուէ։ Եւ սա
պարտական զենման տեսակի, զողացան սաստիկ
տուէ։ Ընդ որոյ ի հանդիպիլ այնմ սուկալի ան
բան, ի ծուխս պաղատանաց հօրն եւայ զբաւ հաշ
ընպանդի։ Ասէ երեցաւ ի նմին նորին գառնն առա
ջաւ հաստատեալ զնոյն ի ննկատեալ տեղին, տեղան
խաչակիր հետոյն ի կատարս ծայրից գողգոթայ։
ըսաց յառ ի խաղացման, զկայ հանգստեան առնոյր
գնացից ուսից յեղյեղման. զերազանց գաշխատա
վեր ամբարձեալ ի քայլս հանդարտուէ տիրական
նորոգ փոփոխման ի հրաւիրեալն տեղւոյ։ Ասէ ի
տակի զրոյն ստուերի, հաստատել զարիւն ուխտի
տեղն խնկոյ ծխոյ բուրելոյ, զայր ի կատարած կր
անպատկառ դիմօք, անդանդաղ ձեռամբ երբեք զո
թէոց, յանդիման աչաց նկատման էից ամենից
Ընտանեաւն խոհութիւն զործօնն հրաշից ամ զոյս
նոյ, արքայօրէնն ճոխութիւն քինքեան ամբարձեալ։
նակ Ընծեղենն ազդերի, այլ ծառայարծ պանծա
կերն կարեաց վշտաց յանցանաց, ի յիւս կենսոս
ցըն հօր. հանդերձ ինքն իշխան հաճութիւն յան
դրախտի դար աստան, հաւանական կամօք էակի
իշխանութիւնն առնի հանդատեան վերասին յադին
տուն իբրև զնիւթ կենաց նորոգութեն անկապուա
տրն իբրև զնիւթ կենաց նորոգութեն անկապուա

հեցաւ մեզ։ Ա Էլիէզեան քուստոյ արդասանդաւորը
մարդ անպատմելի և բաղձալի երանութեա, որ չնոր
հիւ Նախամարդոյն ստեղծուղի։ Ա՛վ
Ասսոյ յաւէտ նորոգմամբ կացին արարածք
բնութիւն մահու ընդ դիմամարտ և վանիչ ախտից
գործի անխիթից մահուան կանգնեցաւ սուրբ
մարդոյ յաւիտեան։ Ա՛ւ իսկոյն կառուցեալ ի
ուսիեան գազաթն սեփականեաց դարձեալ նմին
ցեալ, գերազոյնսն թագաւորին պճնութիւն իւր
կըն ի պարտուց ի հասարակ անուն փայտն վշտա
ուսոյ արտաքս նա անկաւ ըստ պարտուց. պիտա
կապուտ բոյսոյն հեղասաղարթ պտղովքն անուշիւք
լոյն ադինայ երեաց հնոյն ադամայ։ Ա՛ւ զնախա
տացանկին գաւթի ընդ արձակայարկ յատակաց վեր
կոյն տեսակ ամրափակ ուղերձեալ, դարձեալ զհո
նարատ բևեռօք սեւեռեալ իսերևաստաղարթ տըն
անկոյն մահացուի, կամակար մօք զքաղաքին
դամ վայելչապէս փառազարդեալ ինմանահիւթ
կատուցման կարծրանիւթ մարմնոյն երամբ ար
տեալ համառօտեալ ի սպառ հատուածելին բոլո
դոց, ևլիմաստունս յոքտունս և զանազանակս, հա
դեալ շուքմարան անբոյնին ստուերի ստորինն անդր
հուպ ինքնիւթ աչաց միոյն թարթափման, թըն

Ա՛ն երբեմն Ա՛ւր Աստին

առաքեցի, ՚ի բնակութենէ հոգևակոյտ բերոյն քաւանու-
Այս կամ բարձրաբերձ մայրութք սանայիրասերմ
ծառոյն: Այս կամ թէ զնութիս ստեղնաձիգս նո
ձիահաճաճ ձոխն անտառաց. ՚ի մէջ առեալ բանիս
երդութի դուռնստութք հնչակէ: Ա՛յլ փայտ մա
հատեսակ աչաց ախտեաց, ունելով թագուցեալ
առ իւր զարմանն կենաց: Յորում կենարարին
մերում մահացեալ մարմին մեզաօրէն դատեմք:
Ի հայրենի պարգևաց սիրոյն երանեաց ըստ պօ
ղոսեան ՚ի մանաւանդ ծառից, պատարագ մեզ
փրկանաց, և գրաւ թողութե մեզաց: Օ՛ ի զա
նուանին յանցման զանդրանկին որդի զմիածինն
ծնուդ ծածուկն ծոցոյ, ՚ի պարտիս պատժոյ մե
զուցելոյ ՚ի ծառն անիծից, մահապարծակին օրէն
ութե առիթն խաչի կամաւ ընծայեաց. Վկանզի
առ սովաւ հրամանն սուկալի կամացն հօր, յորդին
աւետարան, որ շարժեալ ՚ի փրկանս հօտին ցրուե
լոյ, ածեր զսուրբն ՚ի իւր հովուին սիրելոյ: Օ՛ այր
քիր սակ սուր ՚ի իւր հովուին իմոյ ընտրելոյ, զինքն
զնա հարեալ սպանից, և զհօտն ցրուեցից, և դար
ձեալ խոպատ առիս իսկ պարսուրերից: Յաղագս
որոյ և զնոյն փրկօղ հովուոյ անուն, նախաձայն
յայտնութիք առեանոզացն, միայնակ իշխան ինքնա
կալ, դոյից սիրոյ սրտիմամբ սիրապէս, իւրա
ստեղծն հօտից ատծօղ, բաշկածիզ դատաց ժո
ղովոյ, ՚ի հետուստ նախապատմեցին. Այր հովուեա

դարան կամ սեղան ընծայարան, ուր մատուցած պատարագ ողջակէզ արդէօք պատարագ կան փրկութե՞ան։ Այլ ընչիցէր արդեօք ձեզ հետ տալ կնդրկիկ, ի հաճութի՞ն հաշտութե՞ան մարդ նորին ընտրական քննութե՞ան իբր զեռրտութիւն անու լաւ։ Եւ առաքեալ զՀոգի մարդկութեն, իբրեւ հարազատ, հնազանդ հաճութե՞ան յանձն իւր ընկալ խաւսինն նախատեսեաց Հօրն իւր քամահողաց. որդիս րատ, իւիք սպանդիկին առնակ խաւսի։ Եւ զնա եղ զանձն իւր վէմ ոչխարացն, իբրեւ զգատն անա Հզօր ճշմարիտ, ճշդրտաբանութե՞ամբ միշտ նշանակեալ տուցաւ, ըստ երեմիայի ևեսայեայ։ Այ՛ց Հովիւս, ած՛ած. Ահիբրեւ զոչխար անարատ, խօսանդ ման քան զի իբրեւ զգատն անմեղ, ի զենուամբն լինի Ամեծէն յովհաննէ, եւ զատ անեալ կարապետ անտանօր ընթացեալ։ Այ՛ որ Հովիւս, ուրիկ յերկինս ամբարձեալ։ Եւ Հովիւն Հօտին նոցին կառուցեալ։ Օ՛ սո՛ւ ևեսայի առ ձայնիդ յե նես զՀօտ քո ընտրեալ, ի՞նչ օրէն, Հովանիդ խնամոց Մեր Հովիւս քոյ ընտրեալ, որ Հանցուցա ՆԷ քեզ զիրեն բաղձանաց Հարկինն, իսէր փեսային Ընդ սոյն յարմարեա՛ և զերդ երդոլին, որ յայտ ևանասհման, ի յաւ՛ իսենից մինչև յաւիտեան։

Այ՛ց Այ՛ց մեր, և սո՛ւ Հովուեսցէ զմեզ անվոխիս ադեման այսմ Հովուի գուշակման։ Այ՛ ի ասէ մացդ արօսի։ Այդն գարձեալ յաւերտ, ի ճառս բայ ընդ տանն եփրեմի, Հայեաց, ևիսաինս քոյդ կա ցե սահ զիսրայէլ։ Եւ ս՛ սոր որ Հովուեսդ յակո

զառաքակս փրկանաք նորոգմանն։ Ա՛ւ երբոր քա-
նեաց բազմանիւթ, քարձրաբերձ. ձեռնաստեղ
ծակաղ սեղանոց կշռեալ քանակի անմահն զենու-
մըն։ Ա՛յլ խիրկանիւթ քառագեմ չքնաղակերտ
երկնահանդոյն տրամբէատիպ քառ առաջեայ չորեք
կերպեան անօթս խաչին։ Ա՛ւ խտղոմնեան սրա-
տաճարին որ զանբաւնիցն ջուխս անփոփեր, այլ՝ ի
գիրկ միջոց բնաւ՛ին աշխարհի, հոլածին զարմից
ծնողի, ընդ վերնայարկ անձեռագործ երկնից
կամարաւ։ Ձանդիպ զամբարտց՝ ի նմա կատու
ցեալ լուսածագողաց։ Ա՛ւ զի սրբութիւն յաւէտ
առ լոյսին, երկին և երկիր գանձեալ առացուա
ծոյք։ Ա՛ստի և զանազօտ ծագուածն ընկալեալ,
և լոյս խաւնեի էինս զչեցեալ։ Ո՛խոյից շարաւ
վիշապին, շոգխաճիգ մթին սուսերին մռայլ շա
մանդաղ նետ խաւարին, խոպատ խակ ցնդումն
մաք՝ իբաց փարատեցաւ։ Ո՛ւ սուսեր մահաղէն
մարթի յաղթանակ, ընդ դիմակ միջոց միջնորդաց
երկուց երկմանն և նորոգուածն, կենդանատարս նը
շան խաչիս սուրդ ծանուցաւ։ Ո՛ւ ադամն վերին
՝ իլուսին ներքնոյս փառացն լքման, եղանակապէս
ձիր փոխանակեալ։ Ո՛ւան զի զհոգի ներհակ
ընչական կարեաց, անփորձ յանձանաց, ի հնու-
թիւն դառնութեան հոլածինն մարդոյ, ի լուսանորոգ
խաչիս աշտարակ պարսաւորաւորեալն առ հայր ար
ձակեաց։ Ա՛ր որոյ զպատկանագիր մուրհակն

Ընդ երթողեան Ի վեր Խաչին

պարտեաց նախնւոյն յանցանաց առ նորագ ելեալ ընդ
մամբ պատառեաց։ Եւ զվախճանելն յընդարակա
նու թէ դատման օրինին, նախատուր կոտակին, տի
բառանդ արարչապարգեւ սահմանին, ձգմամբ ձե
ռաց Քհանն պարտեաց, զնամանաւոր վանկուածն
ըմբռնեաց։ Ա՛ր որոյ երգաստաւն Հանդարտեալ
զանկիրթն վարժիչ կալմամբ կապանաց Հաւատո
ցըն յաճ՝ յորդեգրուեալ կարգն վերածեաց։ Եւ
լերը ոչ Ի հան ստեղծողին կամաւ նայեցող ստեղ
ծեալ պատկերին, կեցուցանողն Ի նա Հանդերձեալ
միջոց պայման վճռին վրիժուց, կանոնական ա
նիծից զինքն Հեղուսեալ։ Ա՛ր ելացեալ բարձրաց
եալ եմերկ մարմնոյն պնդեալ Ի Հոգոյ եւ Ի դժուա
րակիրն այն ապաշխարան, աւետարակ եխատա
պինգբնութ բեւեռացն։ Ա՛ր որոյ աղընդ վճեալն
ապստամբութ, Ի Համբերատարն Հանութ,
Հպատակութ խաչիս խորհրդոյ մատոյց մածուց
եալ։ Ա՛ւ որ ևՀայի խոստովնակին ձեռոյ յայտ
նակատ տեսարան։ Եւ արդ՝ զինչէ իմանալ Իմաստ
իւք սրտի, զՀրաշանորոգ ևաճառակերտ խաչիս յեղա
նակ։ Ա՛յդ ևոք տիրական ինչ գոյացութ, եթէ
տարկային սիզբնատուրն։ Ա՛ճականին դիտման
տեսութ, եթէ մարդկեղէն ինչ Իմաստութ։
Ա՛րարչականն գծագրութ, եթէ տարնային
սիզբնատուրն։ Ա՛յդ ոչ մարդկային յար
մարութ ինչ էրի, քան թէ վերնային զաւ նուա

բառ բանից օրհնութիւն։

Հնչեցուք ձայն մարդուր ընծայից՝ քաղցրաբար
դանարար նշանի ապեան խաչիս, այսու հեռու
ի մէնք ըստ չափոյ կշռուէ զօրութ մերոյ, կեն
լութեայ։

քառադիրն ձեռ պատկանաւոր պաշտերի
ուղղակի միաւորութ հանդիպ հաւատարի, բուս
դակականն ստար տեսութի ընտանի զօրութ ա՞
ղին համեմ։ ՚Անհարթութին խաղաշխատականո
դանեաց, ողջախոհարուր զգօնացուցանի, զայլան
մարի։ ՚Անբանական վերնիզողութի տաուն կեն
մարի։ ՚Մոլորական մաց խակութի զգաստ յար
ընծայեցուցանի։ Յարձիք ապաղորթ լանձառ
սացմամբ յիմանալիսն գերամբարձեալ Յ՚ծուցն
մամբ հանեալ զծանրութի մարդոյս խակութե, երբա
կան, յիմեղ գյարձակութիւն։ Այլ, իմէհ ամբարձ
ինքն ինքեզ առաստանաւ նուաճ լիամտ, զերծոխտա
դի անօար զապեալ փոխադրէ։ Պատուիրեալ առ
թեւս խոր կախեալ խաչակիրն ժուժկալութե, ինչ
ըստ հիւթ խառնուածոյ թանձրութե մարմնոյ, ի
տեմարանս հասեալ զգայութենէ նոյ, իմաստից, զբո
կապեալ աստուածայ, իմի բոլոր լսութի, սա՛, իշ
բանականիս էութի, որ՛ իզանազան մասանց շար
դեմք։ Քանզի՛ իզանազան տատից զշտապրեալ

Յ՚ատենաբան Սրբոյն Գրիգորի

Ի ներբողեան Իւիր Լուսոյն

Ընչ այլն անբաւ հանճարոյն. ամենանըկատ աե-
ստուծոյ աչացն, յորմարական ձեւակերպուել
վայելեան նշան: Որ և՛ իսկիզբն գոյանալոյն յէէն
էակատս. տարածումն յատակաց. դեռանոյն կառուց
ման, ի գուշակուել քումդ օրինակի ի կայս քա
ոանիւն կերպի հաստատեցաւ:

Ի արեբանեալես կենդանակիր ձճեանն նշան ինչ
ուդ փրկուելոյ: Որ ՚ի հազարաւորս բիւրուց
բացելոյն զուարթնոց. բազմալոյ զաւակի մարդկա
սերմ բուսոց բանական բազմաթիւ բընու
թեան. քո դասակիցեալ ՚ի կերթ կցորդուելոյ
քում հաղորդուեաց: Խրախոյս հանդիսիւ՝ միա
խառնեալ դասակցութիւն՝ միապար երջանկութիւն ըն
ծայեցուցանես, ՚ի քեզ բազմելոյդ մարդուր
ըրհնաբանս:

Պ ողեալես նշան փրկականն փառացն Յիւ, որ
մահաստիպ սեռական զկենացն ունիս զպարգեւ:
Ո՞ր յերդապիր առեան ՚ի մասուցն, հոգիս
նիւթ հոսանաց. նախադիմ դիտմամբ նկատեալ
զերաշալի քո խորհուրդ՝ բացերեւապես լինիլ դո
հաբան ասելով, օրհնեալ փայտն որով լինիլ
արդարութիւն:

Պ ուատեալես նը պանծալի նշան հրաշագան
խաչիդ. որ ՚ի դէմս դիմակացն քառակուսեան
լծորդացն, զուգակշիռ հեռատմամբ, անկապատա
ստեղծ ձախրանօք բազմատեսող յոյնաչուայ քրովէտ
խոշ նիւթ

Ա. Հայրապետ Աբբոյն Կոմիդասի

Ելիք ձեւացեալ կառացն, սէր արփիոյն սիրասուրբ
սլացմամբ ախտասարաս սուր առումամբ, անսայթաք
քահան դնացիւք, զբոյդ ճշմարտեր սքանչելատես
սիրէ երեւումն կանուխ յայտնութեանէ։ Քան զի՞ ա
նիւթ ի յանկիւն խառնեալ խորհրդեաւ. զգուշութիւն խա
չիդ անվոխադիր առասկ ի յինքեան նկարեցը։
դաստիարակ գաղափար յինքեան ընկալեալ։ Այ՛
հայրապետ յոյժ ականաւոր էին աղօթեցման, իբր զքան
անուշն կազմած զքո փոփոխումդ, իբացուստ նը
հայաստեաց նիւթոցն հարուածք յելեքտրականդն
նի այ սադրայի։ Ասսոի և յայ ոսկեն առելիդ, զե
ղեցիկ երգաբանութիւնք զանազան խոկութիւն, իբեզ
պսակեն։ օրհնեալ փառք ան իսաերուսղ իւրում։
Ա՛րանեալես նշան զօրութիւն երկնափայլ խաչիդ
որ առաքողին նախախոստութիւն հոգեւնդն
բանի, աթոռ քարձրացեալ և վերացեալ ամբար
չաչիդ ձգմամբ դուշակեաց այ։ Այս պաշտպա
նեալ սրտվէրադրումար շրջապատութիւնէ. սաստանա
ցեալ թիւոց սլացմամբ, զբազմեցան իքեզ երկոր
դական սրբերդնեանդ, որ զօրութեդ դաստուց ան
տհիդ, յաստարտեալ ձայնիւ զնոյն դաստանեալ։
դիտաւորեալ փնտրեցեր զիս, ոչ ինձ ինչ ի քեզ
ոչ ոք կենդանի էին աղաչեցման, իբր զքան
ի՞ ոդի կենդանի էին աղաչեցման, իբր զքան
ի՞ օրհնեալես և պաշտեցեալ անդադարեալ պատ
ատց յիւ։
խե ուսով

Ներբողեան Յովհաննէս

Խօսել ընդ քոյդ անեղծութեանդ, զմայրն ընդ նոճին, և զաստղն ընդ մշտնջենաւորն Յորոյ օրինակ մեզ քաւիդ զքեզ Համբառեալ։ Յորոյ օրինակ ի կոչումն Աբեթրա չթուանցը բանաձարակ որոճման, ի կոչումն Աբեթրա չթուանցը բանաձարակ որոճման, ի խոր քուն հանգիստ մարդասիրին ընկղմելոյ ի խորհուրդ նաւիլի դարձին յայտնեալ, երիվար աշխէտ կարմրեալ ի վերատին։ Ձիաձուկ նախանձանուագաւ։ Ձայնի փառաց մեծութեանն Տօր նշան պաշտե լի, որ նախ քան զձշմարիտ շնորհացդ քոց յայտնութիւն, յօրինակին Հայեալ տեսութիւն եզեկիելի հրաշալի հիացմամբ տեղի տուեալ սքանչելացն Աստուածութեան։ Ընդ ածային անապատ և անպարագիր մարմնոյն Ընդ միացեալ խորհուրդ պատուելի խաչիդ։ Ձի միացեալ խորհուրդ պատուելի խաչիդ։ Ձան զի երբեք զերկաւ նմին Աստուած կոչէ զզ կրողդ ինքեան նշանակ։ Ա՛ որոյ պաշտի Աերկրպա դի աջ էարբարեալ ի քոմ պատուերի։ Ծանդ անթարշամ զարդու սիոնի նշան գովելի։ Յորոյ ապացոյց նախանշանակ մարգարէին ընտ րեալ, որոշեաց ի քարանց յորունց զփայլակին՝ նշոյլս։ Աս զօրինակն շնմարիտ փառաւորելոյ։ Ի քառ առակս նոքօք պճնեալ պատուճեաց։ Ի քառ առակս նոքօք պճնեալ պատուճեաց։ Ի քառ առակս նոքօք պճնեալ պատուճեաց։

Եւ զի պարծուն՝ ակ մահու յաղթողին, քան զի
Ասասիանեան ոգես խորհրդարան մեծութիւն էին,
չարին աղեղան ներհակ դու վահան։
շան փրկութիւն, անմարտունչելի ալաք ինն Հարման ու
զիշերնիւար մարմնոյ պահապան, իմով ընկալաք նոր
ու։ Ո՛ր իսաղմասանուած երդոյն յորդորման
ուսաւորեալ՝ ամենազօր նշան խաչիդ փրկու
ցեալ, ոյք Աղու ընդ նմա ես միշտ միացեալ։
կի։ Ո՛ր երբեմն նոյն էնքն, իքեզէ յայանի Հանդու
զի ես որ քո՛ց, իսպառակեր աեսակի մերում՝ զիս նշա
զի նիկարակիրն կենդանասուեղծ երեսաց մերոց Տէ
իսկապէս լուսով նորոգեալ, Քնեան նշան։ Ո՛
մի, քան թէ իսրայելի ընծայեցուցանես։
մաքրուե զամենեցուն աեսակ ընկղմեալ՝ միասի
աուածէ մեղացն գուընով, իմի՛ աւազան շնորհիւ
մի։ Եւ կամ զդարձեալս՝ ի Հակայս խայտաբղէ
ոսակի ներկեա զազգս այլազեղուս բազմաթիւ զար
ղեշ՝ սիպնանի՛, քում շաւաւիղն։ Ո՛ր՝ ինդոյն արեան
նու։ Քան զի՝ ինդոյդ նշան գեղերփնեալ զու
մարտակ երամոյ գառնածին Հօտիդ առանն ղաբա
զիդդ առաջնորեալ զարմանագործութիւն՝ ի գու
արարչատեղծ։ Ո՛ր՝ իմաղքնջուցն կանխու թիւ
ոսողմեալ գուամարօրէ բանական Հօտից նշան
նուագեան։

ընդ օօսոյն՝ ի պատճառս փառաց մեծին Աստուածոյ Սրբոյն Գրիգորի

ամենազօր։ Քան զի լուսով աւիւղն առաջ
Չ օնարան ընծայատուց դատիւնն անյիշ խաչ
լսուի վերատին։

Լինելոց յայն վայր ցանկալի երկիր հրամանաւ իւ
ղիւն պարտաւիճի, նոյն դարձեալ իւթեզ զմոհակիցն
կնայ որ առարատնոյ ի կենաց դրախտէն զկո
ւեան ազ, մարդ երկրորդ, սահեցիւ առաջնոյն
խաչանեղակերա, զոր զի իւթեզ ծանուցաւ բեւ
Յանդիսական նահատակութեանդ նախնի վկայելոյն
նաթիւ ազգից հեթանոսաց, իշնուն որդեգրու
պինդ ամրութիւնք բանին մարմնացեալ սիրեաց յոյժ
շան անպարտելի. զոր զի ձեռ գօսանդեալ վիշ
ացարան անբաժանելի հրաշիք անմահին յիւ նոյ
աղեաց։

որդեացն որոտման, զկենաստնակ խորհուրդ զո
դաւանեաց։ Եւ զկցորդուն փառաց խնդրողաց
երկրակ լուսոյման մեղայ, ուարմանն կենաց զձեռ
կի։ Օ՛ որ ուիղնարարն բարեաց յիւ. Ակրատուի
Ջ ոյող զմեզ վերատին, իմոհն յիւ նշան արտաքս
ընդ նմա փայլեր համարձակ։

դեաց մեզ յատակ. որ կոյ ի, խաչատին ուղղո խոր
նի Հոգեառնեն լոյս ծագեաւ։ Օ՛ որ ուդանիել առ
արակոս մերին շաբաթաբան խորհրդ ժխտող ա
հոգոյ յարիւն խաղողոյ, արար ընծաանայ իւժ
ձեւ ձիսաւորեալ դատաւորն ձարձով լսող մեծին մ

Ի ելս խաչին

Ի

Ի ժամահաս յանցուածոց, հրանշոյլ ու անշէջ
Թող ժամհատոյ յանցուածոց, հրանշոյլ ու անշէջ

խաղալիս երկրի հետեւեալն Ի՛ն, զսիրմ չարու-
խաղալիս երկրի հետեւեալն Ի՛ն, զսիրմ չարու-

խառն ինչ ինենասոյս։ Ուիբ ոչ նորսդ իչն խոսմով զ-
խառն ինչ ինենասոյս։ Ուիբ ոչ նորսդ իչն խոսմով զ-

Ա՛աքսիլ Հբժիւոյ ի սխսիցն մեղաց։ Ա՛ատ-
Ա՛աքսիլ Հբժիւոյ ի սխսիցն մեղաց։ Ա՛ատ-

ցին հայկ՝ լուսատուեալ զմտսդիկ մասուցեր-
ցին հայկ՝ լուսատուեալ զմտսդիկ մասուցեր-

ընձեռեցեր. ու՝ իմ աշակուս հաղորդուԹիւն կեղ-
ընձեռեցեր. ու՝ իմ աշակուս հաղորդուԹիւն կեղ-

դու զնուածկեան, ինմանե յայտնի շնշափեալ մեզ
դու զնուածկեան, ինմանե յայտնի շնշափեալ մեզ

վարդ սր ատրածեալ, իմէջ փսուացն ու։ Ա՛ն
վարդ սր ատրածեալ, իմէջ փսուացն ու։ Ա՛ն

ասաղէ լուսատուչ ջան ատնուն ձեռնիով։ Ա՛ն
ասաղէ լուսատուչ ջան ատնուն ձեռնիով։ Ա՛ն

գեղ զան լի է, իլսանն սոզոմնի։ Ո՛ի յոյս միայն
գեղ զան լի է, իլսանն սոզոմնի։ Ո՛ի յոյս միայն

շան Ա՛ն ընկալ։ Ա՛ուծնն բսրանչելիքն ու ա-
շան Ա՛ն ընկալ։ Ա՛ուծնն բսրանչելիքն ու ա-

Ա՛ամրան եւ ընդունուսրան երկնից աւրքայիցն
Ա՛ամրան եւ ընդունուսրան երկնից աւրքայիցն

ասխոյժակ յերկինս արձակեաց։

դին բուրուքն անուշից կինդրուկ հաշուե նմին
դին բուրուքն անուշից կինդրուկ հաշուե նմին

ՀնազանդուԹեն հօր ճեռնձերեալ, զնծայիցն Ս
ՀնազանդուԹեն հօր ճեռնձերեալ, զնծայիցն Ս

կնդեսԹե բսռ առակաւոր զոհիչն կիզման, զնշուխ
կնդեսԹե բսռ առակաւոր զոհիչն կիզման, զնշուխ

զեալ՝ սրբուԹիւ մեզ ցուցաւ։ Ա՛ր Հանմահն ան
զեալ՝ սրբուԹիւ մեզ ցուցաւ։ Ա՛ր Հանմահն ան

ուչեն ամենածախ հրոսէն, ի չարչարելն ողջմամբ կի
ուչեն ամենածախ հրոսէն, ի չարչարելն ողջմամբ կի

ղունակն Ա՛ն մարդացեալ արուսեմն բանակին ա-
ղունակն Ա՛ն մարդացեալ արուսեմն բանակին ա-

փալատակեալ, նշան ամենադուխ։ Ա՛ն զեղանա-
փալատակեալ, նշան ամենադուխ։ Ա՛ն զեղանա-

ա ամբար անշէջ եւ անբասուեր բոցով պայծառ
ա ամբար անշէջ եւ անբասուեր բոցով պայծառ

Հայ՝ զանձն իւր, իվէր մի պատարագ նուիրեաց։
Հայ՝ զանձն իւր, իվէր մի պատարագ նուիրեաց։

յայտնեաց, որ բարձոյն մեզաց բնաւին աչխար
յայտնեաց, որ բարձոյն մեզաց բնաւին աչխար

լաս ալ եւ հօր, ի միրաւԹիւն աւուր մասատչն
լաս ալ եւ հօր, ի միրաւԹիւն աւուր մասատչն

չին նախ ընԹաց, զբաղմեալք իքրզ դատն անա
չին նախ ընԹաց, զբաղմեալք իքրզ դատն անա

լոց եամարձարիւց, մաքրուԹ կարատեան եարսար
լոց եամարձարիւց, մաքրուԹ կարատեան եարսար

Աստի և խոստովանեցաւ՝ իմերին աքոռոյն շնորհն
ի զխնդրուածս ժպրհութեն վիշապին վանեալ։
Նշանակեալ դառն հեծեալ՝ ի ձերմակ երիվար,
ցար՝ խեստողէն։ Օ՜ անցեալն ի բրև զապատնիս
զոր Ար իւյանուէն էբրև առակաւ պատմեանն
աղուեսակից մարմնաւոր անուանուէ նշան ամենա
Աենող յաղթուէ զօրեղն ուժգնուէ սիրական
զուշ խորհրդոյ խմաստից դերասանպէս բազմեցաւ։
Ար թէպէտ՝ իսահմանելի տառից առաքեցաւ ըզ
գայականաց զեռեղեալ ոշեցար, սակայն անդր
Նորհ և աւանդ լուսոյ՝ ի՞ն կեցուցիչ նշան։
բէին։
զաց յերկիր կենդանեաց, խրամատեալ զգանկն
անլռելեա, ինքն իշխան քո՛ ընթացիւք սրոյ սրո
Դու սիրուպէս միշտ առաջնորդես զքեզ սիրո
ամենայնիւ ճանապարհին փոյա նորոգուէ։
Ալախահեռաւոր վերնական անծանօթ ևանընտել
կան բարեաց հանդստեան։
զի դուես մեզ փոխանորդ գրաւական աննմանա
տացեալ շնորհի աներկիւղ ցնծուէն, Ալան
երջանիկ նշան։ Աու հաւատեալ ոխտի խոս
Յանվախճան փառացն հաղորդուի հրաւիրող
Թևովք սլացեալ։
կիւլաճաց լոյց արդար արեգակն, բժշկութե
Ծադեցից եր
բացով տաճարիս, զոր հրեշտակին մատաքիսս աւե
տարանեալ կանուխ մեզ ազդեաց։
Ա, երբուհեան Իմը Խաչին

Ծ ա յ հ ե ղ ե ց ո ւ

Ա՛ւ ընկղմեալան ի ստեղ դունոյն
ըրն եկեղեցւոյ։ Ա՛ւ ընկղմեալան ի ստեղ դունոյն
կան կենաց զանդուածոյ, արկեալ յարգանդ
օր անապատ։ Ամէն անապատ
բարնիւթ նշանդ երկրպագեալ։ Ամէն անապատ
Ծ՛ոյն կենդանւոյ նորագործն աւազանի. մաք
նորգն յ՛, հեթանոսաց ետ եկեղեցեաց։
ուխտի։ Ա՛յլ ջերմ փրկուի յոյս երկնիցն փառաց
ամիսուեաց յորդանանէ. Հնոյն խորայեղի նշանակ
րանիկ, նոր նախատիպ մերոյդ կաւակի, զքարսնա
եանն յեռաս մանկասեան յոմեփայ բողբոջն անդ
դուշակեցար Նոյեմն նկարեալ, յորոյ օրինակ նաւ
նշան անպարտելի։ Ամէն վաղավերոյց ազդմանդ
Պայծառանիշոյլ Հայ վերնին ծագման փրկչին յի
սաւորեցաւ։

ուացն Իբնակուքեն կոյս, քոմդ Հանդատեան տե
ղի և խորհրդական տեսչուքեն. դէմք Հետոց կա
ի վաստուքեն մերոյ երասանի անդուքեն։ Ո՛վ
զազաց և զազանց զնիրտ նուաճեաս ուղղուքեն,
Աբէլի ընթաց երդմամբ Նիկոյա էրս դիմեցմամբ
յաստուա ով քոտ զաքարիայ ի էարին գումարա։
լոզ քառաձորդ զուգուքեն Յագեցուցանես լոզ
պանական նշան ամենազօր։ Ամէն խեթիւէ եղջե
Ղորեք ծագեանս եղերաց տիեզերաց Նինէ պահ
տու լցաւ, բարեաց լուծքեն ի փառս անեղին։
դէմն լուսանկար փրկուքեն, այսոքիկ յանկեալ
յաստեան յուսով յայտնեցան, քան զի արդարու Նիքո
քաղքեցին։ Ծ՛ր ամենակալ, որէն Հոր էր. Հոր

Ա՛ստեաղ Աբբոյն Գ՛րիգորի

Ե՞րբ ողջունեցաւ Լաւը խաջին
յերեսաց փոփոխես. և յընտանուէ արեանն յիւ ներ
կեալ զարդարես, և նորոգ ծնեալոցն ծածկոյի լու
սաւոր զքո զանձամբ արիանես։

Ա՜հ կենսատու ճանապարհն արդարոցն խաչ
փրկչին Յեսուայ։ Քան զի ախորժողացն վերկ
նիցն կայան. զքեզ եղե առաջի բանաւիք բացարան
իբրև զընտակիից դաստիարակաւն առուեալ մեզ
զբեզ սիրական Հեսուցն ուղղուէ։

Սուր ածամուխ բարձրացեալն այցելութիւ, նը
շոն պանծելոյսուեցաւ փայլակնաձև փայլմամբ
յեսանելալ. քառասայրեան գոլով բերանաբ, ի
ձեռն ակղոակ ակոյն յիւ յերմամբ շուշտեալ ոչ
փրկու ի նորոգման մարդոյն. զքիւս ուծդնուիրիս
ջարին խաստուէ. քև Հատեալ խոպան պարսրեաց
ծուլի լուծեալ խորտակեաց։

Ո՜ դրեզ երկնամբ, ևիսոր խոցոտեալ, անպատուա
ուչն խաչ մեր մարդացելոյս արարչին, ազդուսն աշ
ոյին խաչ խորհրդական։ Քանզի դիւրակոր
ծան քարուց հրեից խաչատուիցն դայթակղու
թիւ։ Եւ արտաքինախորհուրդ հեթանոսաց հոգ
տարաց Հանճարախոյզ խնդրանացն յիմարութիւ։
Քայց ապաւինելոցս իքեզ, վկայ իհաստատուեալ
արձանացուցիչ։ Քմի որոյ պատուս շինեալ զՀաւա
տս. ի խորհուրդ քոմ փրկուէ զոլործն աւազ
յեաց։ Ո՞վ ինձ քո դոլծով անձառելոյն. մինչ
պէս յայանեալ քարոզեաց։ Եւ զծայր կաապարաձիկ
ծա ընկեա

Հրաշագործ։ «Կան մի վանականներ երեսուն տարի ծառ մարգարիտին, ինքնիշխան հանդուցեալ նշանը ոչ տեսած։ Ա՛ն թե ամենայն շնորհացն գուշակումն։ Քանզի ամենայն ինչ ի նմանէ ելանէ, եւ ամենայն ինչ ի նմա դառնայ։

Ասացեալ Սրբոյն Գրիգորի

Ոչ ոք ոչ ինչ ի մեզ ինքնին, այլ ամենայն ինչ ի Քրիստոսէ։ Ոչ ոք ոչ ինչ ի մեզ ինքնին, այլ ամենայն ինչ ի Քրիստոսէ։ Ոչ ոք ոչ ինչ ի մեզ ինքնին, այլ ամենայն ինչ ի Քրիստոսէ։

Ասացեալ Սրբոյն Գրիգորի

Ոչ ոք ոչ ինչ ի մեզ ինքնին, այլ ամենայն ինչ ի Քրիստոսէ։ Ոչ ոք ոչ ինչ ի մեզ ինքնին, այլ ամենայն ինչ ի Քրիստոսէ։ Ոչ ոք ոչ ինչ ի մեզ ինքնին, այլ ամենայն ինչ ի Քրիստոսէ։

Ասացեալ Սրբոյն Գրիգորի

Ոչ ոք ոչ ինչ ի մեզ ինքնին, այլ ամենայն ինչ ի Քրիստոսէ։ Ոչ ոք ոչ ինչ ի մեզ ինքնին, այլ ամենայն ինչ ի Քրիստոսէ։ Ոչ ոք ոչ ինչ ի մեզ ինքնին, այլ ամենայն ինչ ի Քրիստոսէ։

Ասացեալ Սրբոյն Գրիգորի

Ոչ ոք ոչ ինչ ի մեզ ինքնին, այլ ամենայն ինչ ի Քրիստոսէ։ Ոչ ոք ոչ ինչ ի մեզ ինքնին, այլ ամենայն ինչ ի Քրիստոսէ։ Ոչ ոք ոչ ինչ ի մեզ ինքնին, այլ ամենայն ինչ ի Քրիստոսէ։

ցին կատարուածն յիւ. Տեծելութիւնն կրեցեր. ուր
Ճաշակմանբն լեզուոյ ընդ զմեռսեալ քացախին,
զաննայնն ի լուսին ածեալ աւարառաց, և փա
ռաւորեալ զորդի մարդոյն յորդին Աս, զերկրպա
դութիւն յիմանալեաց և ի զգալեաց, ի մի անուանն
քո կրկնեալ։

Վառք անփոխանորդելի երկնից արքայութեն
ժառանգողին նշան լուսապաճոյճ։ Կանգուն զա
ռաջադրութիւն խորհրդոյ կամաւոր մահուն իւր
Յն քարոզեալ, զայս քեզ անուն սեպհականեալ
հաստատեաց։ Որով և ժառանգեաց զփառս սրբա
սացութեն միշտ օրհներգուք, ոպ ի վերնոյ և ի
նոցունց, խաղաղարարն սիրեցելոյ, որ զքշնա
մութիւն հին ի բեզ նահանջեաց։

Կաղաքիս լուսոյ նոր երուսաղէմի, մահարձն
անմահութեան։ Կանգուն զմոլար աղանդ սասլօդն
թիւր դաւանանան, որք առաջս երեւումն զմար
մին բանին մարդկութեն, հաւքասեն շրթամբք
ուրանալ թէ, դու ցրես զնեաս չարութեն ընդ
դէմ կառուցեալ անվան նը արձան։ Կաշհատա
սեա ի լուծ քառանման պատկառելի քոյին սեռս
ի ծառայութիւն ազատելոյ, զանմարմինն բեւեռեալ
զանմահն մահացեալ, և մերայնով՝ հօրն անեղի
հաշտեցուցեալ։

Վհա այսքանեօք ասացեալ եւս ընտրա
կանօք բարեպարծ բառիւք միշտ բարեբա
նեալ Գրիգոր նշան։ Որ զայծատործ պատու
առաս պարծանաց պատուոյ պսակին, ի՛նձ պատ
կերի քումդ տեսակի մեք ժառանգեցաք։ Եւ
մուտն անձուկ ասմարին դրախտին սենեկի, ի՛
բոցեղէնն սրոյ պարսկակեալ, ձեւ մարդկան Տր
դեցաւ, եւ սիւնհոդոս կաթողիկէին, անուսա
նական վերինն սիւնի սիւն ևննցուկ նորին ամ
րոցի հաստատ պնդութիւնդ։ Որ խարսխեցեր
այսորիկ խոստովանութիւն յօդակապս բարառնուե
փոքր ևնուագէ քումդ հիացման. որ դերազանց
դես բանից գովուե։ Ա՛պա այսուհետև գերա
զանց սիրն նուագաց, իմացական մաքուր նուիրօք,
ևմաստուրն պատարագօք, օրհնեալ խնկեալ ևգո
վեալես, ի սահման անսո՛ստ ևանստուերոյ յաւիտե
նին։ Ա՛յշան պայծառաւորեալ խոչ Տրոնական,
դործի փրկչին յաղթութե, ևնցուկ մեր հաս
տատե, ցո՛ւպ բարի հովութե, կնիք ամուր
պահապան, գրասա՛կան միշտ խաղաղութե, պահ
պանեալ հրեշտակաց ևմարդկան, ահարկու դիւաց
դիմեցման, գաւառապարտիչ նոցին յաւիտեան։
Որ եղեալես փայտ կենաց, որ դու միայնակ,
լուծ ընդունակ, ի փառաց անքակ, շնորհացն
պահակ, երկրի երևակ, ճաշակեցեալ դիտակ, արար

հան, որ ոչ միշտ բարեպատկանն երգարանու-թիւն
Ինչ-ինչ լայնակոն ու՛յ մակերու-թիւն հարատա-
ևութիւն ժամանակի ու յատկութիւն յարաձգու-թիւն
մեր-ու, փոխանակ զերծ զինքն ի սկիզբն վաղնջուց
ևեն, արժանի լիցի՛ ու՛յ սկիզբն վաղնջուց մշտա-
Վերու՝ ոչ երեկոյ առաւոտուն առաւ այսօր յաւիտ
ցողաց զբո օրհնութիւնքն՝ ոչ եղաւակ ցեղս։
Ա՛ւ ի հանդես պարուց հրեշտակաց միշտ երգե
հաց անբերուն պատմութիւն ի՛ւրում մեր կատեա
որ անդէն պիտի, պատկ փառաց զՀոգւոյն շնոր
ձե զարդարեա, ևզմարմինս սրբ պատմուճանիդ
ջակիր հետամբ. զբէմս երեսաց անպատկառ
կալ մատնակից և հաղորդ քոյ հոգևոր խոս
առաքեցեալ սպասաւորաց։ Այնժամ ևզմեզ ըն
ինչ զադարեցուցանել զտեսակ լեռն մեծ լռ
անօրինակ յաշխարհ առաքեալ, ևմէն ընդ ոկա
տեսակի զբեւ պանծացեալն։ Փայլուն նշու-լիդ
րեալ, պարծեցուցանես ի պայծառու-թիւն քոյ
նակ փառացն յիւ, յայնժամ ի՛ւրեղ լռմամբ առ բե
յատ զատասան անուն Հայրեցման ամէն։ Ո՛
նոյ փայլակնանման։ ի՛սուս Հայեցման ամէն։ Ո՛
անուն-թիւն ճ վերադրոյն, ձգատել ձգու ի բարձ
նու-թիւն լատճանի, միայն զուր ի՛նոցանէ հիւ-թ
օծնեակ զարուց վազնջնի, յորժամ բնու-թիւ
տակ։ Ա՛յ ոյդ ի յատարատուն լռմանն շնչնակի,
չէն խոսնակ, միշնորդ համարձակ. ամէն ա՛շուա

Ա՛յ, ևրբ ողեւոն Իւր Խաչին

երկրապահեալ, յի արեւամբն միեալ. և զչէն նորին զօրացեալ որպէս ի քեզ ընդ քեզ և առ քեզ: Այլ ոչ ի տառաճանաչութեան երկնաթռիչ և փայլակնթաց խաչիդ Քրիստոսի. որով վարժէ և յարմարէ զմեզ կրօն անան Հաւակիւ. որով վարժէ և յարմարէ զմեզ կրօն անան ջրպետ դաստիարակութեամբ ըստ քում խորհրդոյ: Որով ըմբռնէ զաստուածեալ քս՝ իւրաքանչիւր աճեալ ըղձալի: Եւ ինքն ըմբռնի բովանդակապէս քրս՝ իմիջ, ասա և՝ ի հանդերձեալն ապառնի: Յայգագս որոյ՝ ի դուխաս ներբողական ճառիս վախճանի, նմա փառք յեւ Քրի ընդ հօրն և ընդ հոգւոյն աղ դակցի, ի հեռատեսանողացս զգաւանութի միոյ և միայ նոյ, պատուելի և պաշտելի երրապատելի ըստ երրոր դութեն: Որում անսահման գովութեն երդոց ըստ անկեան խոկութեն և ըստ անկշռուն իշխան ութեն, ըստ էականն յատկայայութեան, և ըստ արարչականն զօրութեան. որպէս ի ստեղ ծուածն առաջին, նոյն և յերկրորդ գոյացութեան ներս նորոգմամբ, և ևս առաւել յանփոփոխ և յան զուգական յատկութեան Աստուծոյ:

Ինչո՞ւ կարդ եդիր Ներբողինդ Խաչիդ
Խորհրդով. Աբեզովեսա՛ Ո՛ր ոտ
Տուհուդ Արդեաւ Հիւսեցի.

ՈՒՄՈՐ ԽՈՐՈՒՑ ԴՈՒՍ

ուց երջանկացն, պատուասիրեն քան
իւք զաւետի, զակընալոյն կենաց զոյ
ից՝ ի կնոջ ձայնից ըղձաձայնութեց.
Եւ ոչ փողոք աստղք ևքնարիւք՝ ըզ
զգայական սրտի շարժեալ զդորձ զգեղացանցելն
ի լոյս անմայրոյց՝ ուրախութիւն վերադրուսանեն:
Եւ զանձաւ արարչութեն հրաշագործ ամենա
ստեղծն արուեստի օրհնելով. պատճառ փառաբանու
թեն խոստութեն հաստչին, զհաստատանոցս առնուն
գոյութիւն: Ոչ ևշմարիտն բան ցուցանէ: Խաղել
ծանեալն ինձ զոյս ասէ, բոլոր զօրացդ դասուց եր
չանկացն օրհնեցին զիս մեծաձան, եւ ամ հրեշ
տակք իմ դովեցին զիս: Եւ արդ եթէ հրաշալ
եւերադնեցայ փառաբանչաք, վերնաթռիչ պատգա
մաւորաք հոգիանիւթ եւ անեղծական կենդանեօ
քըն նա օրհնաբանէ: Որ թէպէտ ևնոքա վեհ
պատուութեն առ բնութեն գարի քանին բարձրե
լոյ առաջնոյն, այլ սակայն յոյժ անտեսագար ա
քեն բնակութեն կայեցդ սաղմոսգ, և նշոյլ երկրորդ
ութեն ի կնոջ ձայնից ըղձաձայնութեց:
Եւ ոչ փողոք աստղք ևքնարիւք՝ ըզ
զգայական սրտի շարժեալ զդորձ զգեղացանցելն
ի լոյս անմայրոյց՝ ուրախութիւն վերադրուսանեն:
Եւ զանձաւ արարչութեն հրաշագործ ամենա
ստեղծն արուեստի օրհնելով. պատճառ փառաբանու
թեն խոստութեն հաստչին, զհաստատանոցս առնուն
գոյութիւն: Ոչ ևշմարիտն բան ցուցանէ: Խաղել
ծանեալն ինձ զոյս ասէ, բոլոր զօրացդ դասուց եր
չանկացն օրհնեցին զիս մեծաձան, եւ ամ հրեշ
տակք իմ դովեցին զիս: Եւ արդ եթէ հրաշալ
եւերադնեցայ փառաբանչաք, վերնաթռիչ պատգա
մաւորաք հոգիանիւթ եւ անեղծական կենդանեօ
քըն նա օրհնաբանէ: Որ թէպէտ ևնոքա վեհ
պատուութեն առ բնութեն գարի քանին բարձրե
լոյ առաջնոյն, այլ սակայն յոյժ անտեսագար ա
քեն բնակութեն կայեցդ սաղմոսգ, և նշոյլ երկրորդ

աստուածական Հայրն ոչ ոքեւիս, մարդս ոչ անէնացեալ
զանքննին ծնօղ վերաբարոյել։ Քան զի Քն ըստ
ըն երկնայինք զարարչին անհաս տնօրէնութեն
վեհափայն ամենեցուն փակեալ դռանն, եւ չէ
մարմնոյ։ Քան զի անձառութեք անհասական,
իսկ բերանոյ հողագանդուածոց հիւթոյ մեղուս
խալտին։ Այլ Քն մարդ երկրային, իկ հնոց
նատաբեր հրեշտակացն պարզ, ոչ պարանէ պատուել
նորհաց զընդունակն, եւ չէ նորին ածուէն օրհ
մաց անեղն ածուէ։ այս քան փառազարդ շէ
կականն փեսայի։ գնակարանն Հաճութէ, իւ
թէ։ Հարսնարանն անլուծանելի, անժամանա
նըն Ճաշակման, անապականն խորհիճանուէ։ ըստ
բարանն մաքրութէ, եւ զընդունակն զգաստու
թէ։ նպատակն իւսուէ, եւզօրինակն երանու
տիրական, եւ զիւորանն աճակատ։ նաուենարան
անուռնին, եւ զձեմարանն մեծին։ ուաղաւարն
դուէատից օրհնեալ պատուհացէ։ մարմնարան
սաեամբքն դիցոյ սրբ երդձ պատկանադիր ի
ընդ երկնայինք զարարչին անհաս տնօրէնութեն
վեհափայն ամենեցուն փակեալ դռանն, եւ չէ
մարմնոյ։ Քան զի անձառութեք անհասական,
իսկ բերանոյ հողագանդուածոց հիւթոյ մեղուս
խալտին։ Այլ Քն մարդ երկրային, իկ հնոց
նատաբեր հրեշտակացն պարզ, ոչ պարանէ պատուել
նորհաց զընդունակն, եւ չէ նորին ածուէն օրհ
մաց անեղն ածուէ։ այս քան փառազարդ շէ
կականն փեսայի։ գնակարանն Հաճութէ, իւ
թէ։ Հարսնարանն անլուծանելի, անժամանա
նըն Ճաշակման, անապականն խորհիճանուէ։ ըստ
բարանն մաքրութէ, եւ զընդունակն զգաստու
թէ։ նպատակն իւսուէ, եւզօրինակն երանու
տիրական, եւ զիւորանն աճակատ։ նաուենարան
անուռնին, եւ զձեմարանն մեծին։ ուաղաւարն
դուէատից օրհնեալ պատուհացէ։ մարմնարան
սաեամբքն դիցոյ սրբ երդձ պատկանադիր ի

Ա՛սացեալ Սբոյն Գրիգորի

ղեղէն յարկին պարունակեաց։ Այլ զանձառն իսե
ծածկի։ Ա՛պա զայնոր զանհասն հրեղինաց, իմ
նաձիզ հեռաւորութէ յատեսո անքնաեսո նշուլիքն
հաբանիսա՝ ինոցանէ սբ աստուածութէն, լայ
լոյ բարեզարդաբար բերկրանօք բերին, եւոր գ
Ա՛մէն։

ոչ յոմանէ պատմի։ Ապա որ զլուսի բանին էու
թեն աճուրդեն յաղագս կրեաց՝ իմարմնի, զի արդ
զննեսցէ շարժուրթիւն շրթանց լեզու մարմնեղէն
զնա ձանաչել։ Ո՛վ թէ դասք պետուրթեց անա
հից վերհից վերնոյ բնակուրթեն, եւ ելեղեցեա՛ւ ի
յայս խորհուրդ խորին յատեցան, ապա յայտէ թէ
մեծէ առնի հիացումն ահեղս դործոյ, քան զնա
ստուն երկրաւորացս բանից պատմուրթե։ Այլ
առկայն երդեսցէ բանս. որքան զօրեսցէ, ի բաղ
ձանաց սրտի փափուկման, նմին ընծայ օրհնաւաքք
փառաց տեսչուրթե։ Այ զնորէկ երկինք՝ փառացն
այ լինին պատմաբանք։ Եւ անդրբնեն դարձ տարա
ծրելոյ առհին յուդայի ժողովք ժողովրդոց տե
սին զփառս անեղին։ Ապա այժմ յերիւել բանին
՝իմարմնի, եւ լինել մարմին ադամեան կերպիւ,
հարկէ յոյժ ձահոլապէս, ոչ միայն անմարմնոցն,
այլ եւզգայնոցս՝ արժանաբար ըղձականուրթէ հընդ
ջել զձայն բերկրանաց բարբառոյ բանից օրհնու
թեց։ Վասն զի խոնարհ այս երկիր՝ եղեալ տիրա
կիր, լծակից եղեւ ընդ ձածակիր երկինն վերին,
վս որոյ եւ իրաւախուսեալ հոգեւորական հրձուանօք
երկուցն դասուց ի մի խառնել պարու, ասէս տա
րեկան փրկչին վայելման կատարեն, զդպեական սե
ռըս եղակնոյց, եւ անմարմին դասք հրեշտակաց։
Ընդորս եւ մեք կցորդք կարդեալ այսօր եկեղեցի
դուստր վերնոյդ յարկաց, պարեմք հոգեպէս տա

Ասացեալ Սրբոյն Գրիգորի

փրկեա՛ զքեզ, ընդ երկնայնոցդ՝ ձայն սրբասացդ։
Որ ամենաւք արարչընկալ տիրուհի և ծածանին։
Որ զանտանելին երկնի բարձրութիւնդ. և երկրի լայնութիւնդ, ծովու խորութիւնդ, և անդնդոց անհասութիւնդ. զի՛ էիցեն մարմնացեալն խոկութիւնդ էութիւնդ յորովայն անձուկ սբդ. քումդ սեննեկի կրել զօրեղ ցեղ։ Ա՛ռ որ Հայեցեալ երջանկին յոբայ, պատե՛ա բանեաց՝ ի ձեւ առակաց, զանբաւութիւն մեծին աքանչացոյց, յուժեան դիմաց ասացեալ, եթէ չուս նիմ զնա։ Եա՛ զայլմէ, թէ չէ ընդ նմա։ Որում երգակցեալ վերին յովհաննու՝ ի բանն յայտնութեն ասէ հիացումամբ, վախճա՛ա երկին և երկիր՝ իմ ասացութիւն՝ խոստացեալ էին լսուել ոչ գաա։ Կանգն արդարու յա՛ւէտ անճկութիւնդ անփոփոխին իբերուն բովանդակութիւնդ արարչական բանին հանդստեան։ Ասկ դու ընտրեալ՝ իլարմէ, և՝ զանդուածէ մաքուր զա՛ւակէ նը ածածին։ Տա՛ր զնա՝ իքեզ ախորժ հանդստեամբ կամացն Տ՛ աստուածդ։ եղեալ երկիր անձնական, բանական բուսոյն։ Եա՛ զբայական անդաստան, կենացն Հայել եա՛ վաստարան բորբոքման, անշէջ կայծական։ Եա՛ վայր դալարաբեր, Հայրական ծոցածին ծաղկին։ Եա՛ ծա՛ռ երկնաղէշ, անթառշամ խնծորին։ Եա՛ գործարան գոյութիւնդ, լուսատու մարգարէից։ Եա՛ լեառն արձանուն, երկրաւոր վիմին։ Եա՛ այգի արփիաակնոցն, պատեղն առաւօտին։

Ուրիեալ ասյա ուղ Ջանապարհն զիայտաներան
թադաւորեալ տանս աշխարհի Հերիհիս քաղաքի։
Հանեաց զաթոռն Հօր իւրոյ դաւ Թիւ յայիւեան
ընդ ածաւան քնութեն իւր անքնաւ։ Եւ սեպհա
Հատ ակիղէն ունի էութեն նախ քան զարուսեակ։
Աստի և գյօդատար մարմինն միակ, խառնեաց
Հա որ քնակեցաւն էակիցն Հօր բարձրելոյ՝ էր
անժամանակ։ Եւ որ յօդատար մարմնով էքէն ծը
նաւ սկիզբն ունի էութեն նախ քան զարուսեակ։
Աստի և գյօդատար մարմինն միակ, խառնեաց
ընդ ածաւան քնութեն իւր անքնաւ։ Եւ սեպհա
հանեաց զաթոռն Հօր իւրոյ դաւ Թիւ յայիւեան
թադաւորեալ տանս աշխարհի Հերիհիս քաղաքի։
Ուրիեալ ասյա ուղ Ջանապարհն զիայտաներան
մէ նախ քան զծնանիլն բանին առ Հքէն, անթե
րի լրականութեն, Հրեշտակական թևոցն սքող
մամբ ցանգ արկեալ պահելիր անապատ անբծութեն
Ա որ Հաճեալ Հաւանութե, երրորդական փոք
ածութեն Ջանապարհ արար Հանդատեան։ Ի նն
զի Հոգին Նը երկն Հքեզ յօրինօղն անախտ սրբու
թե, և բարձրելոյն Հօր զօրութե մօրդ Հովանա
ցաւ, որդուն պատրաստեալ զքեզ ընդունակ։
Ա որ քնակեցաւն էակիցն Հօր բարձրելոյ՝ էր
անժամանակ։ Եւ որ յօդատար մարմնով էքէն ծը
նաւ սկիզբն ունի էութեն նախ քան զարուսեակ։
Աստի և գյօդատար մարմինն միակ, խառնեաց
ընդ ածաւան քնութեն իւր անքնաւ։ Եւ սեպհա
հանեաց զաթոռն Հօր իւրոյ դաւ Թիւ յայիւեան
թադաւորեալ տանս աշխարհի Հերիհիս քաղաքի։

Երբ ողջ աշխարհը մեծ ու փոքր իրար հետ կռիվ էր տալիս, երբ ամեն կողմ արյուն էր հոսում, ամեն կողմ ավերածություն էր տիրում, ամեն կողմ մահ էր սպառնում, այդ ժամանակ Արարատյան դաշտում, Մասիսների ստվերի տակ, Հայոց հին մայրաքաղաքի մոտ, Վաղարշապատում, Հայոց Գրիգոր Լուսավորիչ կաթողիկոսի հիմնած վանքում, Հայոց հոգևոր հայրերը, Հայոց եպիսկոպոսները, Հայոց վարդապետները, Հայոց քահանաները, Հայոց սարկավագները, Հայոց ուսուցիչները, Հայոց աշակերտները, Հայոց ժողովուրդը, Հայոց կանայք ու աղջիկները, Հայոց մանուկները, Հայոց ծերերը, ամենքը միասին, ամենքը միաբան, ամենքը միահամուռ, ամենքը միասիրտ, ամենքը միահոգի, ամենքը միակամ, ամենքը միաձայն, ամենքը միաբերան, ամենքը միաբանությամբ, ամենքը միասնությամբ, ամենքը միասնաբար, ամենքը միասնական ուխտով, ամենքը միասնական ոգով, ամենքը միասնական հոգով, ամենքը միասնական սրտով, ամենքը միասնական հավատով, ամենքը միասնական հույսով, ամենքը միասնական սիրով, ամենքը միասնական աղոթքով, ամենքը միասնական պաշտամունքով, ամենքը միասնական ծառայությամբ, ամենքը միասնական զոհաբերությամբ, ամենքը միասնական նվիրումով

Նայս։ Ալ դժուար ընդդէմ դաստիարակաւն խօսիլ
Ասրախացիր յաւէտ հրճուանօք բերկրեալդ, իւա
ծայեցար, նը ասծամայր։

Հեռացեալ իւայրն անմատոյց, յարփիճն վերին ըն
բերան բղխող նշուլից, ուստի երազ ընթացիւք
հիւր համաստեղօս կարեաց, այլ քօրօեօրէն հրա
տարերաց, անկցուդ մնացեր ի մասանէ հողածնե
որ, խղճուքդ խառնուքդ քաւիչ յեղանակեալ
շրթանց ծաղիկդ յեասեալ պտղոյն մեր կենաց
Ա լսանեալես դու, ի լեզուս անբիծս ընտրական
նըս անծիւղ տարփման նը ասծածին։

մենայն բերան դոհութիւն. սատացար քեզ օրհնութ
զանտեան, ի մարմնի եառար նիւաթել։ Ա որ դա
տաւար՝ կաթմամբ լցուցեր, և աչաց մարդկութ
թաց կուսից, որ զլուխքդ ունօղն դոյից. կար
Ա արեհամբաւեալես մաքրութիւն շաւիղ նախըն
քումդ միջնորդութիւն նը ասծամայր։

դակից աբեայ հայր զնծ առ ձայնել, ի ձեռն
ջել՝ ուղղափառութեցեր։ Ա րուա դառաք մեք ծուան
դացեալ, ի համբոյր հպելով. մատուցման շրթան
ղաց ձեռացդ բաղխօք։ Օ՝ անպարագիրն էակ մար
մայրդ որդեպէս գդուեցեր, և լմբռնեալ բարձր
փառացն ընդ փոքուն։ Կանգիր զանհայրն մանուկ
ներգործեալ՝ ինքեզ վիպիսուն մեծ արդ.ասեաց
առաքինութե, որ պանձելարուեստ հրաշիւք ներ

Ներբողեան Տիրուհւոյ Աստին

ցեալ նորոգ հաստատեալ, զոհաբանելիք ընծայ տիրա-
ցեալ նորոգ հաստատեալ, զոհաբանելիք ընծայ տիրա-

ցեր։ Ասաի զպատակեր նախահօրն ի քէն ստա-
կան վարս ողջակիզեալ, քան թէ ի սրոյ հանդէս
դեղմնաբարձ մաքուր պատարագ։ Ձգնաւորա-
րոյ սեղանոյդ մատեար։ Արաբեայս եւսեւոգեհակ
զորոյ անարատ քահանայական նուիրմամբ, լիլ ըս-
լութիւն՝ անձնատուրս ասծոյ խարուհեալ։ Երբ
վշտաց ծնիցելոյդ ի քէն ան, միշտ աշարչարն մեռ-
միաւանին ժուժկալութիւն, կրելով զերաշխեպ
վարժեալ կրթեցար, որդւոյ քոյ կցորդակցութ-

Ա. սացեալ Սրբոյն Կիրիակոսի

խարհի, երանեմք քեզ սբ ասծածին։
ուներով քեզ օրհնեալ, ի յորդիդ քում փրկիչ շ
հօրն աղաղակ որդի բերկրութիւն։ Ո՛ որոյ չնոր
նաւորեցեր, ցաւոց անիծից արմատ օրհնութիւն,
նայ։ Ով ի՛կոյս ևւյաներօր արդանդ քան բեղ
Ա՛րախտիք հասոյն տոտրփանօք բերկրեալդ ի՛կ
գուէին սբ ասծածին։

դուար դաստակերեալ, զմիայն արժանիդ պատուեալ
հրեշտակացն պար պաշտպանեալ, ընդ առաքելոյն
խոշևոտեալ։ Ո՛ այսորիկ ի նուէրդ քոյ ընկանան,
կան վարս ողջակիզեալ, քան թէ ի սրոյ հանդէս
դեղմնաբարձ մաքուր պատարագ։ Ձգնաւորա-
րոյ սեղանոյդ մատեար։ Արաբեայս եւսեւոգեհակ
զորոյ անարատ քահանայական նուիրմամբ, լիլ ըս-
լութիւն՝ անձնատուրս ասծոյ խարուհեալ։ Երբ
վշտաց ծնիցելոյդ ի քէն ան, միշտ աշարչարն մեռ-
միաւանին ժուժկալութիւն, կրելով զերաշխեպ
վարժեալ կրթեցար, որդւոյ քոյ կցորդակցութ-

Ա. սացեալ Սրբոյն Կիրիակոսի

ժրաջան եղիր, վո՛ւյ քո ընդ քեզ միայն, այլ և՝ իբրեւ
եղեալ կատարք անձնասուր կայիցի բազմելոյն յաթոռ
նուիրական, օրհներ զօրհնեալդ՝ ի հանգիստ նը ած-
ծին։ Այժ և դու լեր զաւետն զաչարեալ բարեա-
ռատն գոհութեամբ, յօրինակ հանրական եկեղեցւոյ
որ քոյ միշտ օրհնաբան։ Ո՛ երանեն այն յոյ
նըմ հետէ քեզնմանդք, ըստ բանի աճապազիկ
փութամ գալ առ քեզ, ակընարկեալ կուսից անարա-
տութեանդ, ՚ի բերկրեալ լեզուս շրթանց զուարթնոյ
միշտ բարեբանեալ նոք աճապին։ Ո՛հան զեայդ ՚ի
կեղեցի գաստուց անդրանիկոյ, զի քեզն մարմնին՝ ի
բանէն անանձնատ համապատիւ հօր փառաւորեն
յերիս սրբասացս աստ որ հպատակ քո գոլով տա
ր՚ որ խորհրդոյդ տեսօղ զանձնատն ուրախութեամբ
յաւէտ վայելես, զի զոր նոքա թէ աստղոցելով դի
մայ ծագիւն թիւ՝ ՚ի բաց շուտ ակնարկեն, դու յա
ւէտ հանարձակ նմին կանգնածիր մայր ցուցեալ
ծանուցար, ու՝ իմիջ գաստատիւց ձերոյ, ոչ զմա
րդոյն. օրհներ զօրհնեալդ՝ ի հանգիստ նը ած-
ծին։ Այժ և դու լեր զաւետն զաչարեալ բարեա-
ռատն գոհութեամբ, յօրինակ հանրական եկեղեցւոյ
որ քոյ միշտ օրհնաբան։ Ո՛ երանեն այն յոյ
նըմ հետէ քեզնմանդք, ըստ բանի աճապազիկ
փութամ գալ առ քեզ, ակընարկեալ կուսից անարա-
տութեանդ, ՚ի բերկրեալ լեզուս շրթանց զուարթնոյ
միշտ բարեբանեալ նոք աճապին։ Ո՛հան զեայդ ՚ի
կեղեցի գաստուց անդրանիկոյ, զի քեզն մարմնին՝ ի
բանէն անանձնատ համապատիւ հօր փառաւորեն
յերիս սրբասացս աստ որ հպատակ քո գոլով տա
ր՚ որ խորհրդոյդ տեսօղ զանձնատն ուրախութեամբ
յաւէտ վայելես, զի զոր նոքա թէ աստղոցելով դի
մայ ծագիւն թիւ՝ ՚ի բաց շուտ ակնարկեն, դու յա
ւէտ հանարձակ նմին կանգնածիր մայր ցուցեալ
ծանուցար, ու՝ իմիջ գաստատիւց ձերոյ, ոչ զմա

Ն երսէս Տիրուհոյ Կուսին

մայր։

Հրաշափառիդ յոյսդ նախ ընծայ երկնային աշե
ատուորին, տաճար սրբափայլ։ Որ լուսով աճա
կանաս ուռճացեալ լըցար, և երկրաւոր մարմ
նով, երկնայնոյն աթոռ կազմեցար, Աստեղակնան
պէս հոլովմամբ, առաւրուանին երագընթացար։
Ո՛ որոյ բացեալ զերան պատուոյն, ամենքին
ծին։ Այժ և դու լեր զաւետն զաչարեալ բարեա
ռատն գոհութեամբ, յօրինակ հանրական եկեղեցւոյ
որ քոյ միշտ օրհնաբան։ Ո՛ երանեն այն յոյ
նըմ հետէ քեզնմանդք, ըստ բանի աճապազիկ
փութամ գալ առ քեզ, ակընարկեալ կուսից անարա-
տութեանդ, ՚ի բերկրեալ լեզուս շրթանց զուարթնոյ
միշտ բարեբանեալ նոք աճապին։ Ո՛հան զեայդ ՚ի
կեղեցի գաստուց անդրանիկոյ, զի քեզն մարմնին՝ ի
բանէն անանձնատ համապատիւ հօր փառաւորեն
յերիս սրբասացս աստ որ հպատակ քո գոլով տա
ր՚ որ խորհրդոյդ տեսօղ զանձնատն ուրախութեամբ
յաւէտ վայելես, զի զոր նոքա թէ աստղոցելով դի
մայ ծագիւն թիւ՝ ՚ի բաց շուտ ակնարկեն, դու յա
ւէտ հանարձակ նմին կանգնածիր մայր ցուցեալ
ծանուցար, ու՝ իմիջ գաստատիւց ձերոյ, ոչ զմա

Ի՞նչ ստեղծ

Նուաճեալ հոգւամբ քո, զքո՞ն ապ։ Ա՛հ միայն
սարսափեցուցանել մարդացեալ բանին, այլ հա՞
շրթանց, այլ և ըմբռնեալ։ Ա՛հ միայն զննեալ զմա
ուացդ ծանեալ։ Ա՛հ միայն ողջունեալ զանհուսն
կատան աչաց նայեցար ինո՛ւ, այլ հշոյափամբ ձե
հին, տարար յարդանդդ։ Ո՛չ միայն իսեա նը
«Բան զի ղբերուն ի կշիռ ձեռին զերկիր և զեր
տահմանի տեղւոյ, այլ իսենեակ լայնատարը ոչ
Ա՛հ փոխոխմամբ այլ փոխատրու[թ]ե։ Ա՛հ ի ծիրս
տու[թ]ե։ Ա՛հ բաժանաբար, այլ ամբողջապես
մանէ, այլ իլրու[թ]ե։ Ա՛հ հատամբ, այլ հատա
կեանն հոգեշունչ երդօք ի քեզ ընկալար։ Ա՛հ ի
երջանիկդ ծնօղ։ Ո՛ր զամի և ամենեցունց պատ
րանեմք ըղձական երդօք՝ զանժամանակն էու[թ]ե
մատակարարդ և զպատասուր մեծս խորհրդոյ. ե՞
պանեցաւ։ Յաղագս որոյ՝ և մեք երկրաւորքս ըղ
յաթոռ հօրն իւր աջոյ յերկնաւորացն միշտ պատ
րեցաւ անչափութե՛ւն։ Ա՞հ որդի մերոյս բնու[թ]ե՛
սակօք, այլ եռամանն խառնեալ էու[թ]ե՛ մ[ա]ռ
դաւ անձինն ընդ հողոյ միաւորեցաւ դիմակ տ
էութին մարմնոյն վեր բերումն։ Ա՛հ միայն միշնոր
դոյու[թ]եց, այլ և ընկղմեցաւ յանուպական անուսո
քէն սկսելոյ։ Ա՛հ միայն մի զօդեցաւ քո յերկուց
մարմնոյ, այլ և մարդացաւ առեալ կերպարան ի
տաղաւարեալ։ Ա՛հ միայն միացաւ ի[ր]անգուա ած
Ա՛հ միայն փարեցաւ բազմեալ, այլ և բնակեցաւ

նի բնութենն հպատոր՝ մարմնապէս բացածանու-
ցան։ Պա՛պ դու որ զբանն աճ անձնատուր հայրե-
րեցն Հոգեկիր յաղագմամբ. խրայելի ծնօղք ոսա
խոր Հրդով, զաճատեան անուն ընկալաւ։ Ո՜յս
պէս Աստ ի քէն ծնեալդ մարմին, ի յարգանդ սր
բոյ սեռեկի ընդ աճ խառնեցար, և խաբեալ զե
դոմն. մարդկան թշնամին մարմնով դերազանց նը
մին բարձրացար։ Ո՜ որոյ ոչ տեսող այ, այլ ճշդ
մարիտ աճ անուանեալ, զամենեսեան յիսրայէլ
անուն փոխադրեաց։ Ասկս որոյ լն քերանով
ղաղաւթանդ փրկուիմ, այսմ մեծս խորհրդոյ
երանեմք զսիրուհիդ սբ աճածին։

Ո րոյ տեսչութիւն այ. նախատիպ ի ծովէ քարն
պատուական հրափայլ՝ և ապիտակ մայրարտին
մաքուր կերպարան դոյացեալ ցուցաւ։ Ո՞րան զի
արդարև դուռս ակն պատուական, ի յաշխարհիս
ծովէ ընտրուէ, որ զաճային հրոյն տարար կեր
պարան։ Ա՛լ. որ քան մեծ է ի քեզդ աւետեալ
խորհուրդ՝ արբուհի։ Ո՜ ի թէ առաջք մարդա
բեղէն հոգեկիր յաղագմամբ. իսրայելի ծնօղք ոսա
ցան։ Ո՜պ՛ դու որ զբանն աճ անձնատուր հայրե
րեցն Հոգեկիր յաղագմամբ. իսրայելի ծնօղք ոսա
ցան։ Ո՜պ՛ դու որ զբանն աճ անձնատուր հայրե
րեցն Հոգեկիր յաղագմամբ. իսրայելի ծնօղք ոսա
ցան։ Ո՜պ՛ դու որ զբանն աճ անձնատուր հայրե

դիս մարդիան վիայս ե երկրպագուս իւր զօտա
հրն հօր վաճխին, կ՚ըեզ հանդուցեալ, ե զնա ար
ըեզ խրախուսելոյ։ Ն՚ղն ե՛կատուիթիւն ե բազո
մի՛ն, Լիլ ասն չերն փո, ե՛ալ ըեզ Լիլ ոդուոյ ի, ե՞
դարձեալ կաղն հասանիւր, այն զար ասէ, ե՞ ե
եղեր պատճառ։ Ն՚ու ար, Լլուսիս ա՛ստուծոյն մար
արիացար, ար ա՛ն, ըե՛ աստուած ստեղծման
ըեզ պատուականութիւնէ երկրպագուիթիւն ունել շնորհ
ստեղծողին գշնորհս կալաս։ Ն՚պա՛ ես առաքել
պատկեր ա՛ն, Լսկզբանն ստեղծաս ես՝ ի ձեռ
առաքէ։ Ո՛ ի ձեռ բռնակալս մարդոյ գոյութիւն
զարմ նմանացեղիցս։ ցանկալի երգ ծ ներքոյակոն
երկին յոլհաննես փառաւորս, ե՛ի գաստուց հա
այն ի կանայս շրթաբզիք ձ՛ահանայուհւոյ մարգա
լանջ ա՛ն ձեռ շնորհօք առ լցաս։ Օրհնեալդ ա
ունամբ, Լիմ էութիւն երկին հիւսմամբ, Լէյոբզուոյն
քուր ուլանցն յեռամարք, ա՛ յ հոգւոյ ևմարդոյ խա
ընկալար։ Ա՛լքառաեակ մանեկաս՝ ևշոյլափայլ մա
պակ ձեղ փառաց զաարձրելոյն հոմանի՛ ի գլուխ
օրբուք, արձաթափայլ մաքրուիթիւ, ականակուհ
քաղեցար։ Ա՛լ զարդնուք երկնայնոյ՝ ակեզօծ
ծուիթիւ, կերպասիք լուսոյ ի հոգւոյն պարտ
փաղփաղեալ։ Ա՛լ համեստ հեզուիթ խոնարհ անձ
ծուիթիւ։ յանմատոյց ձեղեցկուիթենէն պաճոյճ
դունիցիս։ Ա՛լ շնորհաշուք ձեղով արփաւոր ծա
ցար, զոբպիսիմ արժանապատիւ գոլուիթիս ոչ ըն

Ա՛սացեալ Սրբոյն Գրիգորի

ցուցցեալ։ Ոչ այն նկարագիր եւ հիերպարանն հօր ըստ ո-
ւԹեան, իբրեզ բնակելոյն. սրբուԹեան եւ արդարու-
լման աշխարհի ընձեռեաց։ Այլ յիւրաւի եւ ար-
ժանապէս հոգեշարժ քնարիւք զքեզ բարեհամ
բաւեմք սրբ ասացին։

Ի մարդկային զարմէ, հրեշտակ երկնային։ Ցեղ
ծակատաց սեռիցս, անմահ սերոլեէ։ Ի հո-
ղային նիւԹոյ, ոսկի սուինեալ։ Ոճովային բեր
մանց, շնորհալոյս մարդարիտ։ Ի յեսաեանն բու-
սոյ, քաղցրատուղ ծաղիկ։ Ի յաւուրց նախնեա
ցըն, ճիւղ օրհնուԹեան։ Յօղոյն հանդարտի, ամպ
անձրեւաձիր։ Արեւուն ծագման, ակն արփիփայլ
Ա՛երկացեալ այգոյն, աստղ առաւօտի։ Ի խշերային
մԹոյն, խօսնակ բերկրանաց։ Օրինի առաւերին
առաւ ձկնարտաձառ։ Ասէ որոյ՝ իբր ընկնիԹ գոր
ծօնեայ այսքանեաց բարեաց։ Օրհնեալես դու
իւիանայս։ Ա՛ախտաստեղծին մերկացեալ, փառք
անկապտելի վշտացեալ անիծատարտ մօրն, սիո
փիլ քաւուԹեամբ որդւոյ նոցին խաղաղուԹեամբ, խա
զաղուԹեամբ ձայնատու։ Եւ արդ որ բան բաղդա
տելով, զանհամեմատս մեծուԹիդ լեցի հարող
գերահաւասիել։ Ա՛րարչին մայր։ Ա՛նհասին ծնօղ։
Ա՛նբաւին դրկարան։ Ա՛մենակալին յանձանձիչ։
Փառազարդելին զգեցուցիչ։ Եր օրհնելոյն զեր
դիչ։ Ա՛հա յաղագս այսոցիկ ըստ անտուտ քո բանիդ
հիրաւի տացուք քեզ երանի մայրդ իմ։ Ա՛նուիրեա

Հ՚ա զարդ

փակեցեր։ Աստվածացույց ընթացք, ընդ լուսա
ով քո խնայական պահպանութ զգաստունակօղն պար
նի կամքիմդ ջամբեալ դիւեցուցեր։ Աստուած
երդի Տարազատ. խոստինա կոյս աշխարհի մայրե
ծանուցօղ ծնընդեանն։ Վասն որ զՀօրն լուսոյ
թե, երկնից վերատին։ Նահապետակերն աղգակցու
հայրական գթութեն։ Նոտարեակերն աղգակցու
կենդանեաց գաւառին։ Անանկից շնորհընկալ,
ձելու քի լման թերութե։ Խոհու հի երկնային,
շութե, անապատական վերապութե։ Նոգեկան ո
շաճից, անպատկառ ճգնութեց։ Ո րինակ ուղ
ծի մարմնութե, վերին բնութե։ Պատճառ պատ
նող։ Նուիր մարդկութե, բանի անեղին։ Վոր
անմահ բնակողին։ Ցարկ վայելչութե, անեղ շի
լուսանիւթ, երինից աղբեային։ Ովթող սրբութե
Ինչիք մատնուող, Տրամբ կերպագրեալ։ Ո՚ դեսպ
դեցեալ։ Նբձան անձնական. ինամատուք զօդեալ
հիւնկարեալ։ Նամակ ընտրութե, բանիւք բար
լե, անսխալ դրոշմեալ։ Ասեան մեծութե, շնոր
ապրբերական, տողիս ձեւացեալ։ Տումար աենչա
թեթև պարզութի, հիւթիւ բաղկացեալ։ Տա
կանակիւք։ Ա էրին պատկեր, կերպիւ կշռորդեալ
Ասակ մակագիծ, անեղծ պայմանաւ արձան հա
տատեալ սահման յարակայ, մեծութենն կ՚ցորդու
թե, երկուց միութեն անայլայլականի. կատ պատ

Ն՚ատաբեալ Սրբոյն Գրիգորի

լի դիտմամբ տեսակ, լուսալիր աչօք նկատեալ։

զարդ շուեղ ընթերցեր: Եւ ըստ նմանութե արուե-
ման օդային Թռչնոյ, ի յանցաւորաց աստի փո-
խեցար, եւ ի ձէջ դասուց հրեշտակաց ունող այ
յայտնեալ ծանուցար: Եւ լուսաբուխ ամպով առ-
ինոցնէ պատուեալ համբարձար: Եւ հոլեղէն
հաստուած, ի բրոնչէից ալե հանդուցար: Եւ
ի կանանց ազանց կերպիւ արուսեկին տեսակաւ
տեսար: Եւ զնեղլի բնութե մարդկայնոյ, յան
ձառաչնորհ խորհուրդ ծածկեցար: Եւ ի խաւեղ
ծոցէն քո Հայրենից, հպատակօրէն ձեւով պաշ
տեցար: Եւ հաստատուին ծագեաց աշխարհի,
մայրօրինակ անուամբ ձայնեցար, եւ մեղուցեալ
հինգին առաջնոյ, առանց յանցանաց զաւակ գտնե
ցար: Եւ ամ անբծաց ընտրուեր, պսակ արքու
թե դու դասանեցար: Եւ իբրև զհանդարտ ե-
րինգ անարատ, արարչագործ ծոյն մատուցար:
Եւ իբր յաւետեան կամաց անբաւին, ածութե-
հեռանեցար: Եւ ի խորոց ծովէ աշխարհի,
շուշանակոն շնորհօք ամբարձար: Եւ իբր ի դժ
նեայ փշոց խաւարթեց, յաշխարհիս ջերմանայ
ծաղկեցար: Եւ իբր ի դաւն արմատոց երկրի,
քաղցրաշահակ պտուղ յայտնեցար: Եւ երկոր
դութեն անտես թագնուրթե, խորհրդակից սի
րոյ կոչեցար: Եւ ծածուկ հաւաքման բանին
իբր լուսատու ձորձով պատեցար, եւ անքակ էին
Ծրուե, սահման սիամեան վերակարգեցար: Եւ

'Ի սրբասանեալ միջոց՝ ստեանց, զանկեան 'ի տաշ
ին ծրար թաքուցեր։ Եւ 'ի կուսական քում
բարուն ակէ, զանմահարարն ոչխարն հատուցեր։
Եւ միջնորդ կենաց երկոցունց. սքանչելապէս
համարձակեցար։ Եւ համոզեալ 'ի հետաղաղութի,
մրրկածուփ շարժմանց կացուցար։ Եւ խրախա
կից վերնոյն բարձրութե, անկապտելի անուամբ
պատուեցար։ Արդ այսքանս, և 'ի յոյնպիսիս,
և յլեալ ընտրելական երդս բանաստիւթ, զերա
հոչակեալս վեմական վարուց նախընթաց և յա
ռաջաշարիլ, սբ ածածին։ Ա՛ղէ ոգ երևեալն
'ի քէն միածին անդրանիկ բնութե հօր, սիրելն
ասի հետևման խոշտնակ մհատիր ձգանց։
Արհամարհեր երանելի և բարեբանեալ զերծրինակ
ցուցման տեսակի, ածակրօն կարդաց ծագեցար
Որ զանմատոյց հուրն կիզանող, անապական
ծագմամբ ծախեցաք։ Որ զարատեան 'ի թիւս
յօդային, 'ի քառակի կենդանեացս տեսակ։
Որ զանկցորդն տեսականաց, 'ինարդիւքն կե
րպ նկատեցաք։ Որ զդովեալ բարձոյն մեղաց,
խթր զգառն ճաշակ ընկալաք։ Որ դատեցոյն 'ի ձա
թադրծ, ոգ այ Աշմարտի, երկրպագեցաք։ Որ
զանծանօթն հօր Տրութի, ազգակցեալս օրհնա
բանեցաք։ Որ զմուրհակ պարտուց անիծից,
'ի յաշխարհին չարէ ընկղմեցաք։ Որ զանտեառն
աշխոյ հրեշտակաց, ազգական տիօք դպրեցաք

ՀՅ ոչեր

Ա՛ու թէ չէր խաւանեալ վերս ընդ իւրսումն, ասուսական՝ իվեհադունէն, ոչ էր ձեզ օճեալ։ զեալ էակն՝ իյերկուս։ Ա՛ու թէ չէր թափեալ իւղն դէղէն, իչափ հասակի առաջնոյն տեսաք։ "Ո՛վ զանահման քանին քնուԹիւ, ՚ի ծին տիպ համբուրեցաք։ "Ո՛վ զարեգակնն արդարուԹիւ, կենցաղակից մեր կը մատան մարդոց պատկերի, մեզ նմանասիպ դուր ակսեալ՚ի դատաստան պատուեցաք։ "Ո՛վ զանժամանակ բանին էուԹ ցորդ ստացաք։ "Ո՛վ զանհամ զարեգակնն արդարուԹիւ, կենցաղակից մեր կը դէղէն, ՚իչափ հասակի առաջնոյն տեսաք։ "Ո՛վ զաշանն նոր հո ծին տիպ համբուրեցաք։ "Ո՛վ զանահման քանին քնուԹիւ, ՚ի

Ա՛ու թէ չէր հաւանեալ վերս ընդ իւրսումն, ասուսական՝ իվեհադունէն, ոչ էր ձեզ օճեալ։ զեալ էակն՝ իյերկուս։ Ա՛ու թէ չէր թափեալ իւղն դէղէն, ՚իչափ հասակի առաջնոյն տեսաք։ "Ո՛վ զանահման քանին քնուԹիւ, ՚ի ծին տիպ համբուրեցաք։ "Ո՛վ զարեգակնն արդարուԹիւ, կենցաղակից մեր կը մատան մարդոց պատկերի, մեզ նմանասիպ դուր ակսեալ՚ի դատաստան պատուեցաք։ "Ո՛վ զանհամ զարեգակնն արդարուԹիւ, կենցաղակից մեր կը ցորդ ստացաք։ "Ո՛վ զանժամանակ բանին էուԹ

Ծով գրեցաք։

Ա՛ուդ՝ յայս քանեաց սրբազնական մասանցս ձա ռեցելոց, դու միայնակ պատճառ անարատ կու սից նախատակ կրօնից, տիրամայր սը ւածածին։

"Բանզի Թէ չէր ՚իդէն ամէնաւ ուղիչն երկնային ոչէր պղտոՀբրեալ զանձաշակելին, ՚իշխանց մեր հաղորդուԹիւ։ Ա՛ու Թէ չէր երևեալ Հօրն արդարուԹիւ, ՚իյերկնից, չէր սկսեալ ՃշմարտուԹիւն ՚իյերկրի։ Ա՛ու Թէ չէր յղացեալ յանփոխ կանդ քումմ յարգանդի, ոչէր մարմնացեալ։ Ա՛ու Թէ չէր յայտնեալ մերով բնուԹիւս, ոչէր շոշափեալ։ Ա՛ու Թէ չէր հաւատացեալ անՀասն խմասից, ոչէր ծանուցեալ։ Ա՛ու Թէ չէր համբուրեալ երկրաւոր շրԹամբք, ոչէր ձառեցեալ։ Ա՛ու Թէ չէր կրկնաւոր ՚իդէրկ բարձոյց Հոգեղէն բաղկաց ոչէր ՚իմանալ։ Ա՛ու Թէ չէր յայտնեալ մերով բնուԹիւս, ոչէր շոշափեալ։ Ա՛ու Թէ չէր հաւատացեալ անՀասն խմասից, ոչէր ծանուցեալ։ Ա՛ու Թէ չէր համբուրեալ երկրաւոր շրԹամբք, ոչէր ձառեցեալ։ Ա՛ու Թէ չէր հաւանեալ վերս ընդ իւրսումն, ասուսական՝ իվեհադունէն, ոչ էր ձեզ օճեալ։ զեալ էակն՝ իյերկուս։ Ա՛ու Թէ չէր թափեալ իւղն դէղէն, ՚իչափ հասակի առաջնոյն տեսաք։ "Ո՛վ զանահման քանին քնուԹիւ, ՚ի ծին տիպ համբուրեցաք։ "Ո՛վ զարեգակնն արդարուԹիւ, կենցաղակից մեր կը մատան մարդոց պատկերի, մեզ նմանասիպ դուր ակսեալ՚ի դատաստան պատուեցաք։ "Ո՛վ զանհամ զարեգակնն արդարուԹիւ, կենցաղակից մեր կը ցորդ ստացաք։ "Ո՛վ զանժամանակ բանին էուԹ

կիսեն մարդեղութեանն խոստումն։ Եւ ի
գաց վերապատմեցաւ։ Որ ի քէն հիմնադրեաց զՀ
տութեցաւ։ Պատասխանի արդարակիրս, յայտ ազ
Հառաչեցաւ։ Յաղթօղ մրցման և մարտի, փոխա
ցաքննեցաւ։ Ի վեհ հիշ անմահ հրեշտակացն, հա
կայարիք ներկեաւ։ Ընկերից վերացն խոցով, հար
նայցս։ Պատվեցաւ ում միածին։ Ո՛ւսուցաբուղխ
Պախարեաւ ում զանհաս։ Ի յայսմ երկնից եդ զքէ
եաւ ում հոգեղէն։ Ողածկեցաւ ում զանչնչին։
որ վասնզեցաւ։ Եւ սլացաւ ում վերնայինն։ Թեւրա
ղջայցոյց, որ քեւեռեցաւ։ Իսկ կանդնեցաւ,
մեցաւ։ Իսկ զգեցոյց, որով մերկացաւ։ Իսկ
որով պատկառեաց։ Իսկ բերկրեցոյց, որով տրտ
ուեցաւ, որով պատժեցաւ։ Իսկ ամաչեցոյց,
Իսկ կենդանացաւ, որ եթաղեցաւ։ Իսկ պատ
եցաւ։ Իսկ երկրպագեցաւ, վասն որոյ խոցեցաւ
որով Ճոխացաւ։ Իսկ հնազանդեցաւ, որով պաշ
իսկ պատմեցաւ, ում Ճառեցաւ։ Իսկ ևանկեցաւ
երգեցաւ։ Ակրտեցաւ, որ ևվիայեցաւ։ Ցոյն
ուսոյ փառաւորեցաւ։ Ածքրեցաւ, վասն որոյ
ցաւ, ըստ որում Ճանուցաւ։ Ընեռաբանեցաւ
մարմնացաւ, որ քան մարդկայս։ Ցոյն և յայտնե
ոչէր վերացեալ իստորնայնոցս առեցեալն։ Այլ
դէն ի յերկինայնումն, ոչ ևսէր սրբեալ։ Եւ թէ
չէր խորարհեալ բարձրն ի յընտանի փառացն,
ոչէր մերացեալ։ Եւ թէ չէր խրախուսեալ մար

շաւղացն արդարութիւն։ Ա՛րդ ամենացաւն վերա
կան, վէրացոյն ապաքինութիւն։ Պատկ անբծութիւն
ղն նշանակիչ փայլատակիւեալ։ Պատկ առաջնորդա
սիմէին նորոյ վարդարման։ Պատկ յոքնանկատ, օգ
եկեղեցւոյ գեղեցկութիւն։ Պատկ պաշտելութիւն
երկնային հանճարն գիտութիւն։ Պատկ պիտանական,
վարուց լմնասութիւն։ Պատկ ախրատատուատատ,
նաց, լեռնային բարձրութիւն։ Պատկ պայծառութիւն
կան, բանին հօր մտքութիւն։ Պատկ սբ պանծա
շնորհանորոգ, երկն ծնելութիւն։ Պատկ երանա
պատկ անեղծութիւն, լուսոյ նմանութիւն։ Պատկ
հարանութիւն։ Պատկ ընտրութիւն, անփոխն գոլութիւն։
ծանաց և պայծառ պատկ։ Պատկ կուսութիւն մաքուր
(քրիստոնեայս գու լինայայ, գլուխ նոցին պան
մատուցանեմք։ Ասաղ և քեզ բերկրեցեալդ,
ղասէրդ ամենայնի ողորմեցաւ քեզ՝ երկրորդեմք։

Ա՛ղաչեմ զքեզ Տիրուհի Աստին
յընտրեալ անարատութեամ շնորհէ զայս ամ անփոխանորդ
դրելի պարգեւական զձիրս ընկալեալ։ Աւ քեզ ամ
այս պատրաստութիւն բարեպաստութեամ բազմերանեան
յուսոյ հրաշուանաց մեզ հանդերձեցաւ։ Աւ
զամ փառս երանելոյ լուսոյ նշուլեայ վերնոց և
ներքնոց ծածուկ խորհրդոց, բազմադուխտ պայ
ծառ յօրինման նոր արարածոց անձառ շինուածոյ
նը եկեղեցւոյ, ՚ի քէն ծնեալոյ կերպիս մերոյ և
բարձրացելոյ անուանն յՀ, ծնկովք հրկնելովք
մատուցանեմք։ Ասաղ և քեզ բերկրեցելդ,
ղասէրդ ամենայնի ողորմեցաւ քեզ՝ երկրորդեմք։

Ջանիաց, մայր հիմնադրութեանց հաստատուն, հիւծ
Ընդրուելի կուսից եւ սիզեանաշատիկ դաստից երկ
յամենեցուն մարգարան եւսաձայն հօր ի սիակ ցին
կուստիկ ի շրթունս նոցին, եւ խոստովանեցան
գեղոյն։ Ասոյ աղաղակ օրհնեցաք արդարդեաց
ձաւուր սիոնէին, որդիս արարիչ վերնոյն
Ո՞ւրան զի ձայն ծնաւ, խարհինին, եւ ձայնունդս ան
մատ պօղոսի, որում վկայուիս բնակիչն արարիչ։
Պատուար ամրակուռոյ, քաղաքին վերնոյ
ոչ անշարժուելիք, իբարձրելոյն հաստատեցաք։
Պատուար շրջապարիսպ, ըստ դաւթայ, որոյ հիմ
ար սիոնի զմուտս քո՝ ճշդութապատուս գրեցաք։
Պատուար ամենահրաշ, ըստ եզեկիէլի
դժոխոյ։ Պատուար անխոտոր եւ անհատ մատուցման դժոխոյ
ցանշոյլ, անհուպ եւ անհատ մատուցման դժոխոյ
մատոյց, ընդ դիմողացն հինիկ։ Պատուար ամ
ահոյց յարմարեալ։ Պատուար հրատարփակ, ան
Պատուար ճշմարտին, ի զանազան մաքսատարեալ
պաշտպանութեամբ ամուր պատուարի նը ամ ածնիդ։
Ընդ հովանեաւ մինալ ի ինամոյ եւ ի հաստատութեանէ, ընդ հովանեաւ
մեռանելոյ քոյ բարեխօսութեանդ միշտ ապաւինեալ,
իսոյ կառուցաք։ Կանգնեալ յարժանահայեցեալ եկա
տանի ազգիս, ամրական եւ պահպանական պա
նդ ամարատեղծակին ապստամբ, որոց անհամար
բաւին։ Օ՜ քեզ խոստովանիմք երկրաւոր ծնող
հերանելի, եւ ընդունարան ընտրական կամաց ան
խորհելոց Թըւոցս այսոցիկ, բնակարան բաղձալի

սրտդ։

վերջիդ զառ դեղ ապաստան ծառայ ք քոմդ
մարդ ապաստեաձն յուսայ։ Այսպէս ապաստեացն
դի, անարիշ հոգմանդ մերձաւոր, անշառ խոստ
երկնայնոյ, ոչնոյ առարիւթի շողեաղ ի սատրինա տե
արմատդ օրհնութիւն, ի ծագմանէ փառացն
Աստուածդ յոքնաթիւ մատուցց, աղեաց ու աղաղ
լմարմնի։

Հայցեա վասն մեր սո ծնեալդ, ի ձեռն Ա.Ջ
կերի։ Ոչ ոք ծնաւ կրկնեացի արժանապատիս քոմդ պատ
կան։ Սրբուհի պայծառ առագաստ փրկչին ք
և քրմելիկանն նախադատութիւն եղեալ վեհ
Աստուածնոց էափոյ կշռման երկրային բնութիւն,
Այրին վերստին, ի վերեալ գրոյ Ա.Նուագ խորհ։

քոմդ միածնի միոյ այ տեառնդ. յեր։

նութիւն, փառաց անեղծի փրկչիդ անմահ
մանն փրկութիւն յայնուր գալստեան մեծիդ յայտ
և բերելիս եմ։ Աստի արժանացուք ընդունել
Ա.րդ հաճեալ ասացես տայ զձիրս շնորհաց սիտելի
ընկալ զերդաբան օրհնութիւն մերում լեզուի։
լոյ, ի ձեռս մեր, իսոյց տարածի։ Ա.րդ ազատեմ
ութիւն լայնատարած քոմդ մաղթանաց ապաւինե
պես սրբութիւնդ քոմ տածարի, և ի թիւս պահպան
յատեան օրհնութիւնդ միշտ պատկերիդ, ինուիրեալ տե
եղեցւոյ, և ծնող անարատ բանին այ։ Օ՞ քեզ
Ա.ստուածածին Տիրուհւոյ Աստին

բոյդ առաջիւ Ընծայեալ մարմնոյս, զերաշտս գիւ-
ղին վեստի, արձան հաստատեա միշտ անկործան սրբո
յդ զերդաստրութիւն սակաւամանուեայ այսր գո
եալս անուն, ի դիմի մատենի վերնում գազրոցիդ։
Արդ ոյժ Հոգւոյն քերընդունող երկրպագ
ընթանալ, հօրն հաճութիւնք հովանաւորեալ։
լոր գրաւ աշխարհի։ Ա իսոյն երանեալ Եւթա
Պաւեմք ի քէն աղերսիւ բանի, որես քաղցր
գաւանօղքս նը սիրուհի մայրդ մեր։
յին հնարից գերազանց։ Ընդր մաճծցես զքր
դաստանաց, որոյ սահզանք շատաբոյզ, երկրա
ային անկեան խոստանց, ի բաբտասանս ան
Աճող հրճուանաց, անթիւ խրախուճց, Ա.
որոց պանախուիք ի վիհս ներքին։
նը զդորմուիր միշտ զաղօթս ձեր, աբգատհատեա
ակն մահուն, յերկիւղ կենաց տուր կենակից
Հունա, մարմին յորմէ պատկառեաց ամօթոյ պար
թամ մեծութիւնք, որ սկայեալ հասեր ի բարձր
Վերատրեալ այսօր ի քեզ զիմանալին փառ
կենաց պաշտպան զոհիրամօրդ ձեռնատուի։
Յորմէ ևմեք հայցումք զնորոգութիւն
զպատճառ։ Ց
նոցին, զանգնին որդւոյն կերպարան, ուսոյ ա
նայնոյն եղեր հպատոր, մարիամ առնէ տեսուչ
Ի յերկրաւոր նիւթոյ մարմնաւոր վարուցն երկ

Ա.սացեալ Սրբոյն Գրիգորի

Ազգայական՝ ընդոյս զգեստակերպս քանի՛ ի լեր
՝ի ոտից երկուց գլուխ ելոյց՝ լմի խառնուածի միոյ
կենդանւոյ, միշտ փառաւորեացիս դու սովին
օրհնութիւն, ոչ անեղծ պաշտօնկիցդ օրհնաբան
ութիւն։ Թերևս՝ ի ձեռն զօրեղ քոյին Հայդուա
ծոց, լեցի մեզ անդաստապարտ Համարձակուե՛ յա
տենի մեծ Լահատոր նը դառաւորին։ Եւ գըտ
ցուք արժանի անբիծ վարուք Լուսոյիդ դաւանու
թեամբ Հանդիպիլ, Լայդանօր ընծայիւք բանից
քումդ երանութե՛, փառաւորել ընդ քեզ և
ընդ քոյն յանդիման դիմաց պաշտել և պաակիլ
քում ածափայլ Լուսանչոյլ մեծ պայծառութեդ
զեութի՛ անքակ Լանքննելի նը երրորդու Էն, ՝ի
միում Տրութե՛ Լարտարջութե՛։ Ամուն վայելչա
կան պատիւ և գովեստ անդադար երդոց. այժմ
և միշտ յաւիտեանս յաւիտենից Ամէն։

Նորին գրիգորի Նարեկացւոյ Մատեան ՝ի Տամո
րէն գունդս սրբոց Առաքելոցն երկոտասանից և
Նախաձատիս պետութեացն գլխաւորաց։ Եւ ես
Թանասուն և երկուց Սրբազան աշակերտացն
քրիստոսի։

ՅԻՆՕ ԼԻՐԱՅ ՆՈՒՊԱԿԱՐ ԼԱՒ
առնիկ աննչալիք տանն եդեմայ։ Ընդա
մայ նախաստեղծին Ծնունդք՝ և զարմք
ի սկովին

սիոնի։ Օտար ամբարձուղէշք բիւրոստեանց ծիրանածայր ընծիւղք և երկինադեղք։ քաղցր ստուղք և ախորժելիք։ Եւ երկնընթաց դիտա ւիք ընտրութիւն, լուսանունդք և տիրահաստատ շահաւէտք և արդիւնականք, ուռդեալք և արմատացեալք, պարարեալք և պանծացեալք։ Ոգեղէն պարգևողին, ընտրական սերմանք ամենի բարեբոյսք անդաստանին։ Ողկոյզք հանապազահոսք մշտահայլակք, յարընթացք։ Վեմք հանդարտութեան, դերանաւալք և դեղաճիւղք, գարնանանդուշակք և արմիկական լուսոյն դիտակք, առնական օդոյն սուզիչք, և դժնդակ այսոցն չնչոյ՝ նահանջիչք և ապականիչք։ Ա՛յլ և երկա՛ր նիւթ դումարք դասու, դասք առաքելոցն, քանզի առ ձեզ և յաղագս ձեր՝ ի դադարմանէ լռութիւն շարժեալ կարդ բանիս՝ ի դովեստ փառաց Մեծուն Աստուծոյ, անասանելի դրութիւք հի ասացեալ միշտ կառուցանի։

Եւ զի յաւէտ բնակիչ բարեշունչ բանիւք քան թէ չինուածոց, էականն աճ դաւանի։ Կարդ ձօնեալիք և դոյս բանիս շնորհի մաղթանաց ձեր ում հայցուածոց, զարժանապատիւ ձեր տեսու թիդ, դերահաւասիկել, իւեր քան զձառ չըթանց ազնուաստ բանից զօրուէ, շունչք և զարդք գո ղոյ ճոխութիւն ձերում բարձրութիւն չքնաղապէս դերահաւասիկի։ Եւ թէ ոչ հրաշալի դրեացի լսո

ՀՈԳԻ ՔԱՀԱՆԱՅ

Ո՛վ Տիրուհի Աստղիկ, որ ի ծովու ծնար եւ ի ծովակի Անահիտ կոչեցար, ընդունէ զաղաչանս մեր եւ մատո զհոգի մեր առ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, զի ի ծովու ալեաց եւ ի ցամաքի փրկեսցէ զմեզ ի ամենայն չարեաց եւ ի մահացու վտանգաց, զի ամենայն ժամ եւ ամենայն ատեն ի քեզ յուսացեալ եմք, եւ քեզ փառս մատուցանեմք, Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Ո՛վ Տիրուհի Աստղիկ, որ ի ծովու ծնար եւ ի ծովակի Անահիտ կոչեցար, ընդունէ զաղաչանս մեր եւ մատո զհոգի մեր առ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, զի ի ծովու ալեաց եւ ի ցամաքի փրկեսցէ զմեզ ի ամենայն չարեաց եւ ի մահացու վտանգաց, զի ամենայն ժամ եւ ամենայն ատեն ի քեզ յուսացեալ եմք, եւ քեզ փառս մատուցանեմք, Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Ո՛չ ես, իմ
հերակրոցն խորհրդով, որ ինձ երկրիդ ցուցեալ
ես պատճառ ծառք վարսաւորդ, մարմնաշաշակ
ես ընդ կերակրելիք, եւ կամ քոյոք սերմանատուցիչ
ես ոչ զի ոչ պակասիր իմոյ խոտաճարակիք, եւ կամ լուռ
գրուիր ձերում առեալ, կանխաւ դրոշմեցար։
ուղղութիւն երկրի, կրօնաւոր մաքրականի, դիա-
Քան զի իրափակիք, եւ պահպանակիք, եւ կանոնի
ձերում դիտմանդ՝ զարթարած բարեզարդեն։
ցին պարադայութիւն։ Նովթիսիական խորհուրդ
անգաւին, անմոլար շաւղիք հետեւմամբ առաքե-
վայրափակ իբր ընդ ապեն՝ երասանակիր կամոց
առն պայծառութիւն լծակցութիւն ընկերին լուսոյ, ա-
արուեստական սկայրնթացս եւ վայելչադեղ լուսատու
բառանիւթ աւուրն պահպանութիւն, յորում
նեցաւ։ Այ զի երկնիդ միջեան, իւրատեսիդ խոհրուրդ
դոզ դոյութիւն երկնի եւ երկրի, իմ ի ձեօք սահմա
անաղօտապէս ծադեալ, խոտորինս։ Ուսուի նո
ինքնուին անստուեր լուսոյն վերակարդեցայ
լուսոյ։ Քան զի արդարի լոյսք միտապայծառ
բղեհեան եւ ախորժելիք դունակութիւնք տեսնելի
տատութիւն, ըստ կարծրութեան ձուլման արծաթոյ
թիւն տարածման տեսութեան օդոյ, քաղափինդ ի հա
քութիւք վարդք եւ քարինք բարուք, ըստ պարզու
հասիտակափայլիք ըստ պատահման արծաթոյ, մա
ախտից մերոյս զանգուածոյ, պայծառաղդեստք
թոյ, անընդունակ յանցման մեղաց էարութիւն

ՀԱՅԿԱԶՆՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱՐԱՆ

Ընտրեալ Արբոյն Գրիգորի

Ո՛վ դու՝ որ երիս Թըր-
գունդս, երիս երիսիցըս
Քան զի՝ Իկոնաս Լյատաջն քաւից սատարագրեալ
Ես ունիմ զ՝ Իպարսից աղեղն չերս մամբրեալ
Տանայց Հերիւդործոյ զ՝ աւազանին փրկագործս
Ակն խաչի խորհրդոյ, զմարդկային սրտից անդա-
նիկ, Համահետ եխոհերմինեացս, զ՝ Իդործն չէ-
զանց, բանականքն Աստուծիդ, զ՝ Իմակից կրօ-
մըդ ուղղափառ, և Հանդարտասիրեացդ, զուարթակ
բանին տուողն, Հոգեշունչ աւետարանիչդ, ա
եղականաց, սիրոյ Քառատուիչ։ Ես Նուիրհալիդ
հակաց, անզատելոյ խօսնակիդ, միաբան բնու-
րեաց բաղդատեալ։ Ձորեք ծագեան մատնոյ
լիքս՝ պարգեւս քոյսակիս երիս զուարճ
մաղթանս, կամիմ ես սոցա ընդիս պերճանալ, Հայր
ծինն առ պատուակիցն վերընծայեալ զաւակն
ռաւորեալ։ Քան զի և զոյն խոկ Հայցեաց միա
միաբանեցեալ Աստուածդիդ, ըստ չէ զայ փա
միաբարեալ։ Ասաի անխտրոց Հանանջպես,
յաչն կատուցման զնոյն զօրէ՛ն, արժանաւո
ժամ, մարթած սրբութիւն, մերձաւոր ընտանութիւն
Ա՛յ զի և մատուկք անդամոց ստորս Հատատա
տիշխանի փառաց ձերոյս, Իրաչիր զնիսատուիչ
այ զ՝ քաւութիւն։ Ա՛ն զի այսպիսիք ու այսոքիւ
սուէ զ անմոռանք, այցելուք ուղղատուք
Հմտաւարժք, դիտապետք երկնաբնակ, վերատես
Հոգւոյ զ՝ առաջնորդք բարեշաւիղ, որ սորդ
ղիս, նահատակիդ վեմականք, նախարարք նախա
րեալ, Հաստատուն վերինդ

Հոգ երկոտասան։ Զուլեալ՝ ի ձեւ կերպարդեալ պատկերաց ցլուց, անդրիպագործս՝ ևարհեստս կիսուածս, ի դիտուածն կայից հիւսիսոյ։ Այ և՝ ի դիմաց ծովու ընդ ելս և ընդ մուտս ծադման արեւու, կերպարանի ձերում օրինի։ Ձակ ջուր կիր խոչանիշ և պղընձանիւթ յօտսով Հայաստանեայ ի գաւիթ ծոցոյ սաղմոսնեան խորանին յարի, ի դէպ երեք եկեղեցական խորհրդածութիւնք, վերադիր տող ակնեղերաց, ինձասա պաճաճաւի նոր նորոգման, զմկրտութիւնն ջուր սրբելով, որով զանձեր լոյթ մաց ծածուկս սրբազործեալ, իբր ի ստուերին առակաւ՝ ինոյս տեսակ կարկառեալ զհինն ապատառ թազանդի աղեաց որովայնից, որ մերոմոգուցն ազդակցութիւն, իբր մատուցելոց պաճարեղինաց։ Քան զի անվրէպ ևանատ րակոյս, նշանակ դիմաց խորհրդոյս կերպի ի ձեղ յարմարի, ըստ ճարտարեալ։ Խորհուրդ միանդամայն և հանդարտութ. ըստ օձակոխ զարմի որդւոցն եղջ րատաց, ի ձեռն խնամոյ և զօրութ. մարգասէր և ամենատեղեակ Հոգւոյն. ժողովեալ և համանաւոր եալ ի վիճակաւ բանին ընտրութ, ըստ նախագուշակ ձայնին եսայեայ մահացու և ստուգիչ թունիցն սատանայի, իսպառ ապստակիչ և դժընդակ խաոս տեղ ընդ, վիշապին առաջնոյ պատրողին պարտիչ։ Ի դաւիթ ընդ, ի վերոյ ասացեալ պատմողին պարտիչ, ի դաւիթ ծոցոյ սաղմոսնեան խորանին յարի, իբր եկեղեցական խորհրդածութիւնք, վերադիր տող ակնեղերաց, ինձասա պաճաճաւի նոր նորոգման, զմկրտութիւնն ջուր սրբելով, որով զանձեր լոյթ մաց ծածուկս սրբազործեալ, իբր ի ստուերին առակաւ՝ ինոյս տեսակ կարկառեալ զհինն ապատառ թազանդի աղեաց որովայնից, որ մերոմոգուցն ազդակցութիւն, իբր մատուցելոց պաճարեղինաց։ Քան զի անվրէպ ևանատ րակոյս, նշանակ դիմաց խորհրդոյս կերպի ի ձեղ յարմարի, ըստ ճարտարեալ։ Խորհուրդ միանդամայն և հանդարտութ. ըստ օձակոխ զարմի որդւոցն եղջ րատաց, ի ձեռն խնամոյ և զօրութ. մարգասէր և ամենատեղեակ Հոգւոյն. ժողովեալ և համանաւոր եալ ի վիճակաւ բանին ընտրութ, ըստ նախագուշակ ձայնին եսայեայ մահացու և ստուգիչ թունիցն սատանայի, իսպառ ապստակիչ և դժընդակ խաոս տեղ ընդ, վիշապին առաջնոյ պատրողին պարտիչ։ Ի դաւիթ ընդ, ի վերոյ ասացեալ պատմողին պարտիչ, ի դաւիթ ծոցոյ սաղմոսնեան խորանին յարի, իբր եկեղեցական խորհրդածութիւնք, վերադիր տող ակնեղերաց, ինձասա պաճաճաւի նոր նորոգման, զմկրտութիւնն ջուր սրբելով, որով զանձեր լոյթ մաց ծածուկս սրբազործեալ, իբր ի ստուերին առակաւ՝ ինոյս տեսակ կարկառեալ զհինն ապատառ թազանդի աղեաց որովայնից, որ մերոմոգուցն ազդակցութիւն, իբր մատուցելոց պաճարեղինաց։ Քան զի անվրէպ ևանատ

թե վերապատրաստվելն պահակների յոթնայ։ Այս
կուրքի, իբր ծածկեալ վարագուրով, Աորու
շամպէս ծանուցաւ Ց՝, յաշակերտին համարձա
բարբարոսական վիճակին առաջին։ Ցորում հրա
պօղոսի, երեւի ի բոլորգրեալ խաթոյին բոցոյ, ի
կան եւ ընտրելական պարզաւածիր և շնորհալոյն
օրինակ նմանաբար, ի ձեռն տիրամածար, մարդ
կոշիկք զկապածանուղին խորտակել զգլուխ։ Որոյ
մին մատանին ձեռաք, քան թէ ապրեցեալ ոսկին
իբր ձագաւ փոքու դիւր ըմբռնելոյ։ Ա՝երկամարը
հանճարոյ։ Ասպազեալ բռնաւորին առատութ,
լոյզ։ Խորոյք գլխաւորին գիմաց, կարծիս
ինն մարդկան։ Ասմահին փառաց, մահացու զանգուածով
շին երկնայնոց, երկրաւոր գործոք պատմիչք։
բանի։ Ասուստ անմատոյց, մտաք սրացեալք։ Ցրա
շահկապեալք։ Ստրատունք ի թափէս՝ իմաստից
թանձր մարմնի։ Ընձին ք անբծութիք հիւթիս
պից քան թէ երկնայնոց։ Չոգիք թերեւ ի
քան թէ առաքեալ կենցաղականաց։ Ասուակեր
փառաց՝ քան հանդերձից։ Ընակիոք երկնից,
առմնոյց։ Ամիս գերապանցեալ։ Օ՝ գեցօղ
Ածադրշիք։ Ցօն նահապատուց հանդարտասաչյն
մարդիւրե նուագք։ Ցախտակ տիրագիծք ու
խորհրդոյ հին։ Ցառք ժամանակաց ծնընդոց
անելին։ Ասիերք հոգեմատեանք ծածկութե
դատողն ընծայատուրք, շնորհապարգեւ ք կամայ

Ասպետ Սրբոյն Գրիգորի

րահանաւ այսպանմամբ հենդնեաց ըսա մեծին դաւ
յալթեաց անդնդոց և անդնդայնոց։ Եւ ծաղ
ոան եցաւ։ Ալ անմարմնաբար՝ քան թանձրապէս
ասա լսատն վայելից, ՚ինտորին պոռոյտ խորոյն սա
եան խափանեաց։ Եւ՚իմիանաց կայիցն պատու
բաիս խորոյն կոհակս կարկիւռ նահանջեալ յինչ
մարտիկ. մշտանուէր հայցմամբ ազօթից, զբիւրա
Հրամանաւն եւևս հրաչանուն, ախոյանն քաջա
որ յարաբիայ հեթանոսաց կոչմանն առաքեալ։
քեն եայից, յարմատոյն յուսով հառեալ վերակա
Համբոյր գործակցաք իբր ՚էգաւթի գրկաց վի
նաւի. զերկրածուփ ալիս կոխողն, սակաւաթիւ
գնդաւ երջանկաց հանգուցեալ այնմ յալթու
թեն։ Ո՞ մոլեգնաձառ բանասարկուին գլուխ,
իւր զգայութեն խորհրդանոցաւ կոր կամացն, մե
բեցին։
Ա՞ղ ընտրեալն և զարմանալին կիւլիկեցին,
Հրամանաւն եւևս հրաչանուն, ախոյանն քաջա
մարտիկ. մշտանուէր հայցմամբ ազօթից, զբիւրա
բաիս խորոյն կոհակս կարկիւռ նահանջեալ յինչ
եան խափանեաց։ Եւ՚իմիանաց կայիցն պատու
ասա լսատն վայելից, ՚ինտորին պոռոյտ խորոյն սա
ան եցաւ։ Ալ անմարմնաբար՝ քան թանձրապէս
յալթեաց անդնդոց և անդնդայնոց։ Եւ ծաղ
րահանաւ այսպանմամբ հենդնեաց ըսա մեծին դաւ
Համբոյր գործակցաք իբր ՚էգաւթի գրկաց վի
նաւի. զերկրածուփ ալիս կոխողն, սակաւաթիւ
գնդաւ երջանկաց հանգուցեալ այնմ յալթու
թեն։ Ո՞ մոլեգնաձառ բանասարկուին գլուխ,
իւր զգայութեն խորհրդանոցաւ կոր կամացն, մե
քենեայից, յարմատոյն յուսով հառեալ վերակա
բեցին։
Ա՞ղ ընտրեալն և զարմանալին կիւլիկեցին,
որ յարաբիայ հեթանոսաց կոչմանն առաքեալ։
Հրամանաւն եւևս հրաչանուն, ախոյանն քաջա
մարտիկ. մշտանուէր հայցմամբ ազօթից, զբիւրա
բաիս խորոյն կոհակս կարկիւռ նահանջեալ յինչ
եան խափանեաց։ Եւ՚իմիանաց կայիցն պատու
ասա լսատն վայելից, ՚ինտորին պոռոյտ խորոյն սա
ան եցաւ։ Ալ անմարմնաբար՝ քան թանձրապէս
յալթեաց անդնդոց և անդնդայնոց։ Եւ ծաղ
րահանաւ այսպանմամբ հենդնեաց ըսա մեծին դաւ
Համբոյր գործակցաք իբր ՚էգաւթի գրկաց վի
նաւի. զերկրածուփ ալիս կոխողն, սակաւաթիւ
գնդաւ երջանկաց հանգուցեալ այնմ յալթու
թեն։ Ո՞ մոլեգնաձառ բանասարկուին գլուխ,
իւր զգայութեն խորհրդանոցաւ կոր կամացն, մե
քենեայից, յարմատոյն յուսով հառեալ վերակա
բեցին։
Ա՞ղ ընտրեալն և զարմանալին կիւլիկեցին,
որ յարաբիայ հեթանոսաց կոչմանն առաքեալ։
Հրամանաւն եւևս հրաչանուն, ախոյանն քաջա
մարտիկ. մշտանուէր հայցմամբ ազօթից, զբիւրա
բաիս խորոյն կոհակս կարկիւռ նահանջեալ յինչ
եան խափանեաց։ Եւ՚իմիանաց կայիցն պատու
ասա լսատն վայելից, ՚ինտորին պոռոյտ խորոյն սա
ան եցաւ։ Ալ անմարմնաբար՝ քան թանձրապէս
յալթեաց անդնդոց և անդնդայնոց։ Եւ ծաղ
րահանաւ այսպանմամբ հենդնեաց ըսա մեծին դաւ

Ասացեալ Սրբոյն Գրիգորի

Թիւ: Ո. Մայն ահադին զարմից լուսակաց: Այլ անսայթաքելի ոտիցն հետուվք, ընդ անկոխն ընթացաւ սահման յատակի, և զանհուն ծովուն միաց եալ ծոցն, բաժանեաց ըստ մեծին մովսէսի: Այա՛ և՛ իմոյ հուրդ հմուտ որսողաց առաւելո՛ նա էին, զբազմահոլով հոգիս նաւողացն, ի հեղձամահ ն խորոցն փրկեաց: Այլ ի շրթնաշղթայաշար կար ծրըք առասանաւ. դանդանալանդակաւ պաշար մամբ, զկործանողին մալեալ զկապս ըստ առաքելոյն բանին նախնոյն եդովմայ: Ո՛ կորուսիչ հազմահացու թոյնս ի ժին ժանեաց, զօրութիւ հեծցիչ խաչիդ պահասեաց ևցամաքեցոյց: Այլ այս դուշակեալ զդէր աստուերականին, ձիմարտա պէս արդիւնատրեցին: Ոխեցին մանրեցին զմա տունս օձից խիստ հերձուածողաց, և թունից կարճաց նոցին զործակցաց, զօրացեալ նոցին չար իմաստուն բեւեխոյ:

Ի սկ լծակից ևկցորդակից նորին առաջին, սկզբնաթիւն ևնախամեծարն, վեմն հաստատեալ և արձանն հիմնացեալ, քար անուանի, եօթնատիւ դաւանութիւք յարմարապրեալ, ըստ չափոյ խորհրդեան ժամանակի, սկսման և լման, ընտրեալն ևփառազարդեալն հեփաս: Այենարարին շը թամբք երանեալ, և բարեբարուքիւ բարեբարին բարձրացեալ: Ո՛ր ուշադրեալ և՛ իմաստնացեալ

Ի Տարմ

Հակայ։ Ողջիք երանութիւն ուխտին խորհելոյ։
Յառանդք գովութիւն գրկացն ի սա
բոհամոյ։ Տաք խրախութիւն գոգոյն աբ
քիսեդեկի։ Տաճկ խրախութիւն մաքրութիւն մել
բանկին նոյի։ Ուգաշխիլք մաքրութիւն մել
խապահու և կանխամեծար սերմանէն սեմայ անդ
նորոգման վախճանեցելոյն։ Ակզնաւորեալ ինա
Ա կայ ք
Ա. դասակցութիւն հարանցն հրաշալիք։
մելիսպէս տեսող։ Ընտրելոյն թիւ անուանիք
քերային նկարող։ Ծածկութիւ փառաց փրկողին
խօսակից։ Աստուածային կամակատարք, կենդրին
բովանդակ բազմութիւն բարեաց այսր երանութեան,
Հայր։ Ահա պատճառք հոգեզնաշխարհիկ, քնաւին
հաւատացելոյ բանիւ սուրբ յիս, իմ բարձրեալդ
լիզորութիւն բանիւ սուրբ պատուարեալք, եկաւ
ժական յուսով պաշտպանեալք։ Յաղաչել փրկ
չին մարմնովն ադամայ։ Ծննդոցս որդւոց փր
կութիւ հայցմամբ ասելով, ոչ վն սուրբ. և յաղագս

Ա. Հայրապետական Սրբոյն Գրիգորի

Ո՜ Տէր հաշտարարիդ քաջ եւ հեծեծանաց յուդայի։ Ա-
շակերտք գերազանց օրինացն մովսէսի։ Ազգա-
կանացն լուսաւորչական, մերձաւորք եւ առաջակ
այք։ Ընտարեալ կորիւնք առիւծուց։ Պատա
րագեալ ամէն ազգաց։ Տիրահաճոյ գումարք
հօտից։ Ընճալեդ ազինք դնդից։ Ընդրանկին
հօր ժառանգակից ք։ Աղբեւրք վճառոց միածնին
Աստուծոյն յիւիւէնչ, ըստ վկայութեանն սբ մարգա
րէին։ Աստղակապեա Տէր վերն ի՛ւիւէզ, և դուք հո
գեպես ըղծրձեալ լինայ։ Ահա այսպիսեօք, եւս
բազմօք անհիւթ եւ անհամեմատ դովեստիւ պատու
եալ ք և փառաւորեալ ք։ Ետնկոյն կենաց ըն
ծիւղեալք պտղաբերք և հրաշանշանք։ Վարդ
բաճարակ որթոյն քարոզնակք։ Ընձուն ածիւ
ուռք վարսաւորք։ Ընդ այսու բազաւաճական
բարեբաստութիւն, ի՛ւիւրոց բերկրալիր բանից,
հրաշանշան և հաճոյական խորհուն հանդիսիս, ան
սխուր հրճուանօք ասեալ։ Ո՜ի թէպէտ ընդն
ջեցիք կափուցմամբ երկրաստեղծ աչաց ընծայե
ալ ամենունակ և յոքնարբեռնող նախածին ծոցոյ
մօրն որովայնի հողածին զարմի, այլ կենսատուր
բարեաւոյ սերման ձերոյ բոյս, արդ ևս ցուցանի
անհատ և յանհամեմատ թիւս ամբարեալ ար
դիւնատուրս։ Կենդանիք ի մահու. անմահ ք ի
մարմնի, անեղք ի սահմանի, միանձնատուրք ի
սկման։ Ցի՛ւ և հոգեւոյն առաքեալք, կա
ղա

Աղաչանք առ Աստուածածին

փայլմանձը լուսոյ առաջնորդեալք, ի հրաշեկն կո
խրախուսեալք և անդայթափղելիք։ Կշռելիք
եալք և քաջացեալք, անվնաս ոտից դարշապարձ
բան երեկիս ի քեզ անուն ձեր։ Ընտ այսմ զօրաց
մունք հոտից։ Զայնատուք վճիռ ահեղ օրոտման
նորոգութիւն ոգւոյ տաբերային։ Ընդհատուք բուր
ծրս երկաբանչիւրոց, եղծման ոգւ սափերային, և
ի հատաշաճուր դարձուածս բանից։ Յաղողուա
լք և առատապեալք, ի զօրութիւս, յայգեկուիս,
ի հանճար, ի հպատասխանիս, ի համարձակութիս,
ալք հաստատեալք, ի հաւատս ճշմարիտ։ Ընդ արձակե
նութիւնն բաց երևմունք։ Ընդ արձակե
ոց լեզուք։ Օտարացեղ ձայնից յայանիցուիք
հուիք հաւատարմապետք։ Խրինաճաճուկ բարբա
տրն անձանց քանիք մարմնոյ։ Զեօք և՛ ի ձէնջ
մանն, անտիսքացի համբակին զուկաս, քժշկապե
Ընտանականքն յարուքեն, պատճոյն և համբարձ
մին աշակերտ սրբանունդ պատանին մարկոս։
Հեռատանիչք անուանեալն պատուար։ բարձու վի
ձէ մարգարէք ազաբոս ևսիմեիոս։ Լձինչ ա՞
ցոյ ստորինքեցն։ Նա՝ ինձեան ձեռնադրութիք ձե
ժանապատիս փառօք առաքեալք՝ ի ծածուկ ծո
յոմեմնէ առեալ, ոմանց իմաստասիրեաց։ Ար
ժամանակին էութիք ազգք և ընտանիք։ Ոչ ոմն
միածնին, փառք և աշակերտք, անակնկալեան և
դրոցին, հանգուցեալք և երևելոյն, հօրն ընդ
ձառակից և կրօնից փրկչին, զոչ գաշակիցք պարա

Ընտրեալ Սրբոյն Գրիգորի

Նաց ընթացից ձերոց դործարան։ Ընդ հաշաճ
իղք և լուսատեսիլք, յերկրային տհմէ անմահք
աջոզական աջով Տեառնադրեալք. նորոգմամբ նշանա
կան։ Ընտից եամահու վշտաց ախտութե՛ն, ի հրա
մանէ էին յաղթական։ Ընպարտեալք և զօրաւորա
գոյնք։ Ընտ երկնային զօրուն զուգական։ Ունաք
հետոց ձերոց ի փառս, յերջանիկ վայրացն տա՛հ
ման։ Հարանեաց պարուցն կցորդք, ի ևենդան
եաց կայիցն խորան։ Ընմենակալ ձեռինն օրհնե
ցեալ, ի դովեցեալն աւուրն համբարձման, խում
համարոյ պատկանաւոր, խորհրդական թիւք եր
կոտասան։ Ընմենապետք դասատատանի, ի տոկալի
աւուր նորոգման։ Ընդ այս քանեզք խնկելի և
նուիրելի, այլև սիրալի և զարմանալի մասամբք
երանեալք և բարեբանեալք։

Ուսանիցուք և՛ հողանիւթք, հոգեզուարթք
և՛ մարմնապուճնդ։ Յաղթականք. և՛ պար
տեւիք։ Արինակենցաղք և՛ երկրանուագք։
Ընդապականք. և՛ մահացուք։ Որով բեամա
քուրք և՛ երկրաւորք։ Ո՛ի թէպէտ ստուգա
պէս մարդք ի տարընայնոց՝ այլ հրեշտակք հաս
տատպէս՝ բացակայ երկրային կրից։ Ա՛յսմանէ
գլուխն լի, երկոտասան յօդուածք անդամոց։
Կենդանարար կամաց բարձրելոյն, հաճոյական
յիշատակարանք։ Ո՛րանկ ողք մարմնովն, ըմբռ
տեղի ոչ կարեն, և դուք ոչէք մարմնով, այլ

Ներբողեան Ս. Աբէ Ս. Աւաքեալսն

Հոգւոյ, եթէ լցեալ ուսնօղք այ Հոգւոյն։ Եւ տարտարոսիկ սուրբ ի միմեանց, շնչաւոր մարդն և անձնաւոր։ Ալա՛ Հոգեպէսքան թէ մարմնաբար Ընտրութիւն ձերոյ կենցաղ, նշանադիրք կերպա տարազք, այլազան զարմի. միաբնիւ շարի երկակի հնդկեցն և երկուց, վարողացն և յարմարողաց, ամէր եր երկնի և երկրի, և ամաց շարժուքեն և հաստատուքեն, ըստ քերթողացն Յունաց։ Ղրանզի նուիրականէ ոմն ի սոցունց, ոչ ոչնար կատարեալ արուս։ Եւ այլ գործական իբրև զու արակ լծակիցք կատող ազգային ցօրենոյ։ Յերբեք շամարտս մարդադատիչք, իբրև առիւծ հզօր։ Եւ այսպիսեաւ թըռուվ յարմարեալ, մին չէ ի կատարեալ թիւն երկոտասան։ Եւ տեսակ աւուրց առընչեան երկոտասան։ Եւ գլխաւոր թիւք անդամոց մարմնոյն երկոտասան։ Ալա այս մ վակասին նը քառամանեակ երկոտասան։ Այ լակ ի աղբերաց. և որք արբինն զայն, զօրապետք երկոտասան։ Եւ վկայական արձանք գետաճինք յորդահոսաց ծոցոյն երկոտասան։ Եւ զոր էղիսա կատուց նպատակ կործանեալ սեղանոյն երկոտա սան։ Ալյս երկոտասան թիւք խորհրդական սրբա զան անուան ձերոյ յիշատակարան։ Այսչափք վը հայեալ վերակարգեցելոցդ։ Եւս և՛ ոչն յար

Ասացեալ Սրբոյն Գրիգորի

անուան էութեանդ ամենազօր սբ երրորդութեան։
Քան զի խաղողեայս երիտ քառադրաց յորջորջեալ
կոչմամբ, ծանուցեալն մեզ արութիւն։ Ա՛խաւտա
և համապատիւ. անպարագիր և անվայրափակ. հայր
որդի հոգի, ի մի շարդասել զիւրն պատուեալ
ուրհնաբանեալ երիցն աղաչակցաց։ Ո՛հ և այսո
սիրկ ցանկալիք և վեհագունն առն վկայելիք և ան
ճառելեաւն վերապրելիք։ Ընտանիք ով, եարբող
քաղաքացիք։ Ո՛րարչութեն օթևանք և ախոր
ժելի բնակարանք։

Ո՛սկ յեօթանասնիցն ճառ փոխադրեալ զդէմն
բանից, յաւէտ ըղձական և ախորժելի խորհուրդ
ցուցանել։ Վրան զի զայս քանեաց բազմադու
մար դասուց ընտրելոց, որ բան զօրասցի ինքեան
ներբողին։ Ա՛յ զի յամենայնբան դրութեն աւետա
րանական պատմաբանութեն, զնոքի մաքրակենցաղ
առաքելական հոգևորականութեն, առ առաքօ
ղն Ճեպեալ հասին, յանդիման ետն պատկերին,
զուարթ բերկրանօք, զզօրութիւն անուան կոչողին
ինքեան պատմիչն. զմերժուամն ախտիցն և զհալա
ծուամն այոցն։ Ա՛ որով աչեառարանեաց նոքա մի
ծադոյն յուսոյ տեսութիւն, խընդացեալ առ ընդ
դրեալ անուան Ձերոյ երկինս։ Ա՛յլ փափաքելի
մեծի և առնելուկանութեանդ, քանզի որ գրեա
ցըն զնա աճ նոյն և վկայեաց։ Ա՛յսու պարտ
ղե անու

Եւ յանարատաէ սրբուհւոյ, անդրանիկ Աստուածամօր
յայնմանէ ծոցոյ։ Այր ե՛ւ կնոջէ կուսէ մաքրելոյ
անժամանակ իսկութէն ծնեալ միայնակ, անձառ
ոսպէս աշնաղարդեցիչ։ Ո՞ր բանն աճ առյայ
Նիակր զանգուածոյ Ճառիս դրուատի, պայծա-
վենայն ի՛սոյն կարդ բանիս պատկանադրութէն։
անուանն յաղխայ։ Եւ միանգամայն դրեալ զա
ովնի, եօթանասուն բոյսը արմատենեաց ի՛նչան
նուէն։ Ա՛րհեստական ձեռք պատկաց զարդու սի
վերնոյն։ Շ՚արք աստեղանիշք եւ երեղեցւոյ Տարս
Տանձարոյ։ Կաղք և յարձակմունք ակնարկու թե
անմահին փառաց կցծրդք Տանդիսի իմաստու
նու թեդն վերնից։ Կծրք կայունք և անխախտելիք
նակուքեն։ Կաճառակից և կցորդք դասակ
նեայ պատուելոյ։ Ակերեցիք ընարելոց երկնից բը
նականք։ Կունդք դերեզկադեղք նախաբոյսք
ժառանգք կայսերաց։ Ինքնակալ պետուիք իշխա
ցեալ։ Կաստք և դասապետք վայելչական պարուց
ծից։ Կումարք թագա
Տիւեզերաց երկրի դասաւորք։
նելոց յոքնակի աղաց, անսասանելի շաղկապք սի
շուրթն խօսակցութեք Տամահաւաքիչք, բաժա
զուաց այլասեռն ձայնից, ի՛ մի՛ տեսակ զուգա
պարգեւօք լցեալք։ Կօրհանասնեկի երկակի լե
Խակապէս չնորհիւ պատարագելոք։ Կ՚ակենիազ
մենայն ի՛սոյն կարգ

զաս։ Ամօրէ յատուկ, անհաղորդ կամաց հօր երկրաւորի։ Ո՛չ ըստ տեսակին, համարդ ըստ պարզութեան միաւորական խառնուրդեն։ Ո՛չ սոսկ հաւէ վայրապար, այլ մեծի իրակարդութենէ նշխար եաց։ Ո՛չ ձեզ սրբադունդ դասք առաքելոց վերակոչ ճակատաւ թըռչով պանծանաց պայծառացուցեալ։ Ա՛րդ եւինիք տասանց եօթանոյ խորհրդականաց, ըստ ժամանակաց յեղյեղուն շարժութիւն դարուց Իսկ զերիուսն յեօթանասնից թիւս յարակցեալ, նշանակ ապաւենեացն եւ ներկայիս։ Ո՛ երկնաւոր ըստն հզօրունեանդ։ Ո՛ մարմնոյ հզօդուոյ։ Ո՛ տապանակիդ տախտակացն։ Ո՛ երկեակ դոյու թեանդ երկնից։ Ո՛ երկուս լուսատուս աչաց։ Եւ զլուսաւորչացն երկնեանդ։ Ո՛ եղեմայ եւ զմերս եկեղեցւոյ։ Ո՛ հնոյն օրինաց եւ զնորոյս աւանդ ութեան։ Եւ արդ այս քանեաց խորհրդոյ՝ նկարա գիրք ևպատակիդք։ Ո՛չ առաքեալք միայն, այլ եւ նահատակք։ Ո՛չ խոստովանողք միայն, այլ եւ վկայ։ Ո՛չ ջարչարեալք միայն, այլ եւ հատարեալք։ Ո՛չ մաքուրք միայն, այլ եւ մարտիրոսք։ Ո՛չ ընծայ ծայեալք միայն, այլ եւ յարդեալք։ Ո՛չ մատուց եալք միայն, այլ եւ նորոգիչք։ Ո՛չ պատուեալք հայեաց միայն, այլ եւ ուրախացեալք։ Ո՛չ ամենայն ազգաց եւ լեզուաց։ Ո՛չ ամենայն ցեղից եւ ժողովրդոց։ Ո՛չ ամենայն տոհմից եւ ազգաց

մարմնոյն բաշխողաց , և աճեցեալն երեսին տնկակ
առեղաց , և Քրիստոս Ժառանգակից , և անձառ
պաշտօնէից նորոյ աւետեաց , և շնորհաւոր
դրեցէ Թէ այծ էիցէ և ուրուխ բարձրելոյ : Իսկ
առ դաւթեան մարդկան մտին : Եւ դարձեալ ես
ձայն նախատրեալ յայ անուանեալ որդիս , որք
դիմէիք և ոչն ձերոյ : Եւ ես և յամբաստանական
եան անդրանիկ որդի խոթայէլ : Եւ դարձեալ որ
ՀՈՐ ԲԱՐՁՐԵԼՈՅ , քանի Թէ երկրածինք զձեզ դա
հոդեճաշակ է և արփիաբնակ : Ասէ երկնայինք
դ ուաձն յերկրի յայանեցաւ : Պատ երկնայինք
դ ՀՐԵՇՏԱԳՈՐԾ քարոզեցաւ : Եւ խոր անքնին վերին պար
ցաւ : Եւ արարիչն ձեզ պատմեցաւ : Եւ ով որդին
երրորդութեն խակութի , իւրովք ձերմ ծանու
տըն իմ երեսուստ յիւր դիմութէ : Եւ արդ , եթէ
ոզք յերկրի իձերմէ բանէ , ոչ թաւիեցաւ անկէ
սինայի : Այլ համբարձաւ բարձրացաւ էին փա
բոյս սիովնի , լինէր հանդուսակիից ստուերականն
զօրութեաց Թողեալէր զձեզ զատակ ընտրեալ նո
աւտոյ , նախանցն աբրահամու : Ոչ միթէ ոչն
անհաղորդք չարեացն ստրոմայ : Վասանդք հա
ի նացուածք զարմի , տանն յակոբայ : Ասէ
պաղոս քարոզեաց : Յանկարծ և երեւելով :
Նորին հաճութէ : Ջովելոյդ դաս , խնաւտոնն
ի , երբ ոլեան Ասէ Ասաքեալն

քանեաց Նուաստից, ի ծայրագոյն շնորհ ժամա-
ոյն։ Եւ յայս ըստ Հրամանատուէ տերանց իշխեցին։ Եւ յայս-
ժամ ի Թագաւորէն Պարսից Լուսաւորեցին։ Եւ յաղախնայէն ծառայից սրա
ղորմեալ, զմոլեգնագոյնսն կուռսն մաքրեցին։ Եւ վերիպարհեաս բժշկից ընտրեալ, զաչս ոգւոյ
զնաչէալն աչք պատմեցին։ Եւ հեթանոսաց ոմանց
կանեցին։ Եւ ի Տալածչաց ի տուն Հրաւիրեալք
ոտ դասուց կոչեցեալք զբանական կոյտս ուտ
իւք զբսակ մատց սրտի մաքսեցին։ Եւ ի ձկնոր
փեցին։ Եւ իբրև զՆոար արուեստին վարժ
ձուկ գաւիթի յարկի, զաշխարհս ամ տասամբ էա
հեռաբնակ վայրս արշաւեցին։ Եւ իբրև զան
տուին։ Եւ արարողին արագ սուրհանդակք ընդ
ջաղ երկրածնացս. մաքուր հանդիսի կուսուքն
մահու հնազանդեցուցին, և զանողջախոհ կեն
հերկեցին, և զմարդկան ապստամբութիւն ոլորեցի
և զկարծրացեալ մտաց անդաստան, արօրադրեալ
ոն դատմարտուկ, ի կենդանւոյ ջուրն հեղձուցին
ըիաբար գերեալ կատարեցին, և զփանիկեցի զօր
առնէին, և զբանացելոյն գանձուց մթերս, ա՞
զիշատն ապատամբ հզօր՝ մեքենային բանիւ
քանին երիւարս, զծովածուփ ալիս կոխեցին։
ղվի շապն ապատամբ հզօր՝ մեքենային բանիւ
ղոյ ուրախ տարածեցան, և ոչ զարարչական
եվից զոհեզերս։ Եւ իբր զկամացն ոչ զպատգամս
բայացն։ Ա՞ զի որ ի՞նոցանէ բան և քարոզուի,
ցաց, առ որդեգրութեն ոմի թերամտեսցէ և երկ
Ա.սացեալ Սրբոյն Կորիդոնի

Նեցին։ Ա՛ւ իբր զմի հնազանդ պատանի, զաշ
խարհս ամ աշակերտեցին։

Ակզբնաւորեալ յերուսաղեմ, զնսեմ անուն
վայրան կեդարու, զանուանակիր կոչմանն իս
մայելի Թաւրնին հաղարու։ Ա՛ւ Ազգովական կղ
զիս քեռացւոց զարմին քանանու։ Օ՛ վիճակն քա
ժնի ժառանգու Թէն սեմայ բնաւին եղերգն,
զգաղիրոնն բազմահոլով, ընդ ասորեստան մեծն
և երկայնանիսան։ Օ՛ զինուկրոն դրամքն պար
սից, տոհմին եմրանայ որդւոց քեռուրայ սերմա
նէն աբրահամու։ Օ՛ վայրս արևելային, մարաց
և պարթևաց, և մադանայ և մոդիանայ։ Օ՛ պարս
կաստանի խուժաց, զիբլիս ընդ ծոց հարաւային
ծովուն հզօրի, րոպեիս հանդերձ զկողմն ասիոյ
Օ՛ երիան ինդիցն եթովպիայի։ Այս ինոցանէ զաշ
ևզերկուան ընդ երիս։ Ա՛յսոքս ինոցանէ զաշ
խարհն փղշատւոյ ևզհայաստանու։ Հանդերձ հնդ
կայնօք, և զծուր փիւնիկեցւովք, զասատաղացիս
ևզսկիւթացիս։ զլաքինացիս՝ որ ևհաւմայեցիս,
ընդ դաղմատացիս ևեղիմացիս։ խառն ընդ հիւ
սիսի ևընդ արևելս, յորում առաւել բնակեաց
քան նոքա և ահանդուրժ։ վն զի ընդ արձակեաց
ոճ յաբեթի, ըստ մարգարէութեանն նոյի, ևբնակ
կեցոյց իսան սեմայ։ Ա՛յս ինքն յառաքելական վի
ճակին բաժնի, որք ի հարազատութէ սիրեցեալ
սեմայ, հովուեցին զնո Թևոց վերարիուսաս պա

զօրաց մողմով բարկութիւնդ կամացն այ խոպատ-
ատրակոյս փրկութիւն։ Օ՜ դու աներեւոյթ էարկն
մերեալս յարուցեալն ի կեանս վերստին և յան-
ցեալ մարմնոյ յառողջուիլ կենաց կանգնեցին Օ՜
ժամբ լուսաւորեցին։ Օ՜ լուծեալ անդամս ախ
տեսանելիս խաւարեալ աչաց, կրկին յաւել
Թէ զախտս մահացուս ի մարդկանէ հալածեցին
վա՛ և վինի նորուն, անձառելի հրաշագործու-
յայտնեալն այծ բոլորից վերապատմեցին։ Ո՛ր ոս
ցին։ Առումայնդիմանչաց նկատման, վն նմանի
ծին մարմնոյն գովեալ Հանդստեանն սպասաւորե
զակից գոլով մաքրաբար, արժանապէս լուսա
լակաց փրկչին ան ընծայեցին։ Այս իբրև որդիս
խարդախ ծնունդս և անեղծ ժառանգս հատա
և աղաւեալս աւազանին անբիծ արդանդի, ան
րած եալ ի խիտաս զսոհմ ազանց երկրի, փրկեալս
տեւեալ լցին, և ի խաւարային կուապաշտուէ վեր
զնայլ մաքուր փայլական ընդ արարածս ամ հե
ցին պատգամաց։ Այս իբր զմտաց անփակ որսի
անուան յի, ընդ անճանաչս մարդարէիցն և նո
ընդ բարեբարոս, ընդ ոչ լսօղս զկենդանարար
տեսակ երեսաց պեռնոյս տարածման։ Ընդ յոյնս
տակիր վաստակաք, ընդ լայնատարած ընդ արձակ
լով հեաիոտս և տաժանաքամ քրանաթոր և աշխա
տուիր պահպանութիւն։ Այս այսպէս երեսք
Ա.սացեալ Սրբոյն Գ-րիգորի

տու դաշնաւորը վիայ ք վերհադոյնը ՀԾ-ատաունկս կամ
ընկալեալ Համ մանաւորեալ: Ո՛ա-ատարիմուկ
ոյ, ՀՀ-ի: Ադրա ձեռնադրօղ ք քահանայութեա
նից: Ադրա խրախոյսք ընտրական կրօ
թե պաշտամանս: Ադրա կցորդաւորք արդարու
սրբոյ Հիմնադիրք: Ադրա կիւղեցուոյ
նուէք բարեաց ուստուէք: Ադրա վարդապետք աշակերտողաց: Ադրա դա՛տ
ողան: Ադրա դաստիարակք մերս իմաստից
ջանին: Ադրա մեր նախնիք: Ադրա մեր ծնօղք ըստ ա
րութեան, դրեն կրկին նորոգման:
ատադրութեք, զմկրտութեն, զքահանութեն: Եղյա
մահուն անապական: Ադ բարձրացեալ աւե
ցուցանակ փրկչին յաղթութեք քարոզեն,
մաքերով զօրէն կենդանեաց եղեն փրկանք:
դիր մատենի վերին դպրութե: Ադ ոսկերօք ցա
ցեալն սեղան: Ադ նկարագրեալ դրոշմեցան,
պատարագեցան իսպանդ վերնական, բաժակ
օրք լցան, լեցան ևերանեցան: Ո՛ա նուիրեալ
յարարած տրոհեցին: Ադ իբրև ամիս այսքան
Տութիւն սոսկալի բարկութե սաստից վերին
կերպին, սառերին տեսակաւ ցուցին, զարտ
վերպին, աղաւերին տեսակաւ ցուցին, զարտ
Ո՛ վեղուծն երեսաց դեզազարդ մովսիսեան
նարկութին, իշխանական բանիւ կապեցին:
Թանոսաց, ազ ձեռնադրեցին: Ո՛ Հրեական ձեռ
բնակութե հողածնաց բայեին: Ո՛ ատհաւին հո
լաճեցին: Ո՛ էլս ընթացից երկնային մոխցն,

Վերբոլեան Ադ Աք Ադատաքելն

Աստուած Սրբոյն Գրիգորի

գի։ Լձեռն առցա ընդունակ և հաճոյական մաղ
թանաց հայցման աղօթից, ընկալցուք և մեք մա
սն փրկութե՛ն իբարերատ գթութե՛ն խնամոյն այ
զօրանալ ձեռին մերոյ՝ իշնոյս՝ իբժշկութի՛ս, ի
բաշխումն կենաց պարգեւաց։ Ա՛ն նոցին ընդ նո
սին, ի մեմ հանապազ մասին, քաւեալք փրկե
ալք և արդարացեալք, ի՛ Քո՛ն Ց՛ին մեր, որ
ում փառք և միանձնաւոր զօրեաս անդադար
երգոց, ընդ հօր և ընդ հոգւոյն սրբոյ, յաւի
տեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Գլուխ Գ՛թ

Բան նուիրականի զօրեաւն Գրիգորի նարեկաց
ւոյ առն իմաստասիրի։ Յմեծ և յերջանիկ հայ
րապետն Ներսէս յակոբոս և վերա
դիտող։ Սկզբնատիպ երկնահանդէս ա՜
Թուոյ։ Մ՛ծբին քաղաքին։

ԸՐԶՈՒԹԻՒՆ ՍԻՈՆ ՀՕՈՒՆ

որ, դիմաւոր, անձնաւոր, խնկաւոր և խորհր
դաւոր։ Երկինաւոր խորան լուսաւոր, գեր
ափառ յաղթօղ սինոյն, բերողի սուտերին
կառակի ունկայի և լուծականի, կապողի և ոչ պ՛
նողի։ Ո՛ր որ խորոց՝ և կամ կեաս գծե՛ի՛ մի
ջոց երկուց կառուցեալ, սահման ճանապարհի,

Պուլեստ Ու Սէն Ցայկոբ

Ո՛վ Հայր մեր որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն քո։ Եկեսցէ արքայութիւն քո։ Եղիցի կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի։ Զհացս մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր։ Եւ թող մեզ զպարտիս մեր որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարտապանաց։ Եւ մի տանիր զմեզ ի փորձութիւն։ Այլ փրկեա զմեզ ի չարէ։ Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս։ Ամէն։

Ո՛վ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առ սուրբ առաքեալսդ քո, եթէ խաղաղութիւն թողում ձեզ, խաղաղութիւն իմ տամ ձեզ, մի նայիր մեղս մեր, այլ հաւատս սրտից մերոց, եւ շնորհեա մեզ զխաղաղութիւն քո սուրբ, եւ զսէր անկեղծ, զի ըստ կամաց քոց հանգուցեալ ամենայն հոգիք հանգչին ի քեզ, Աստուած մեր։ Զի դու ես հանգիստ հոգեաց մերոց, եւ քեզ փառս մատուցանեմք հանապազ, հանդերձ անմեղ Հաւրդ քում եւ սուրբ եւ կենդանարար Հոգւովդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Ո՛վ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առ սուրբ առաքեալսդ քո, եթէ խաղաղութիւն թողում ձեզ, խաղաղութիւն իմ տամ ձեզ, մի նայիր մեղս մեր, այլ հաւատս սրտից մերոց, եւ շնորհեա մեզ զխաղաղութիւն քո սուրբ, եւ զսէր անկեղծ, զի ըստ կամաց քոց հանգուցեալ ամենայն հոգիք հանգչին ի քեզ, Աստուած մեր։ Զի դու ես հանգիստ հոգեաց մերոց, եւ քեզ փառս մատուցանեմք հանապազ, հանդերձ անմեղ Հաւրդ քում եւ սուրբ եւ կենդանարար Հոգւովդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Ո՛վ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առ սուրբ առաքեալսդ քո, եթէ խաղաղութիւն թողում ձեզ, խաղաղութիւն իմ տամ ձեզ, մի նայիր մեղս մեր, այլ հաւատս սրտից մերոց, եւ շնորհեա մեզ զխաղաղութիւն քո սուրբ, եւ զսէր անկեղծ, զի ըստ կամաց քոց հանգուցեալ ամենայն հոգիք հանգչին ի քեզ, Աստուած մեր։ Զի դու ես հանգիստ հոգեաց մերոց, եւ քեզ փառս մատուցանեմք հանապազ, հանդերձ անմեղ Հաւրդ քում եւ սուրբ եւ կենդանարար Հոգւովդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Ո՛վ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առ սուրբ առաքեալսդ քո, եթէ խաղաղութիւն թողում ձեզ, խաղաղութիւն իմ տամ ձեզ, մի նայիր մեղս մեր, այլ հաւատս սրտից մերոց, եւ շնորհեա մեզ զխաղաղութիւն քո սուրբ, եւ զսէր անկեղծ, զի ըստ կամաց քոց հանգուցեալ ամենայն հոգիք հանգչին ի քեզ, Աստուած մեր։ Զի դու ես հանգիստ հոգեաց մերոց, եւ քեզ փառս մատուցանեմք հանապազ, հանդերձ անմեղ Հաւրդ քում եւ սուրբ եւ կենդանարար Հոգւովդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Ո՛վ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առ սուրբ առաքեալսդ քո, եթէ խաղաղութիւն թողում ձեզ, խաղաղութիւն իմ տամ ձեզ, մի նայիր մեղս մեր, այլ հաւատս սրտից մերոց, եւ շնորհեա մեզ զխաղաղութիւն քո սուրբ, եւ զսէր անկեղծ, զի ըստ կամաց քոց հանգուցեալ ամենայն հոգիք հանգչին ի քեզ, Աստուած մեր։ Զի դու ես հանգիստ հոգեաց մերոց, եւ քեզ փառս մատուցանեմք հանապազ, հանդերձ անմեղ Հաւրդ քում եւ սուրբ եւ կենդանարար Հոգւովդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Ո՛վ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առ սուրբ առաքեալսդ քո, եթէ խաղաղութիւն թողում ձեզ, խաղաղութիւն իմ տամ ձեզ, մի նայիր մեղս մեր, այլ հաւատս սրտից մերոց, եւ շնորհեա մեզ զխաղաղութիւն քո սուրբ, եւ զսէր անկեղծ, զի ըստ կամաց քոց հանգուցեալ ամենայն հոգիք հանգչին ի քեզ, Աստուած մեր։ Զի դու ես հանգիստ հոգեաց մերոց, եւ քեզ փառս մատուցանեմք հանապազ, հանդերձ անմեղ Հաւրդ քում եւ սուրբ եւ կենդանարար Հոգւովդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Ո՛վ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առ սուրբ առաքեալսդ քո, եթէ խաղաղութիւն թողում ձեզ, խաղաղութիւն իմ տամ ձեզ, մի նայիր մեղս մեր, այլ հաւատս սրտից մերոց, եւ շնորհեա մեզ զխաղաղութիւն քո սուրբ, եւ զսէր անկեղծ, զի ըստ կամաց քոց հանգուցեալ ամենայն հոգիք հանգչին ի քեզ, Աստուած մեր։ Զի դու ես հանգիստ հոգեաց մերոց, եւ քեզ փառս մատուցանեմք հանապազ, հանդերձ անմեղ Հաւրդ քում եւ սուրբ եւ կենդանարար Հոգւովդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Ո՛վ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առ սուրբ առաքեալսդ քո, եթէ խաղաղութիւն թողում ձեզ, խաղաղութիւն իմ տամ ձեզ, մի նայիր մեղս մեր, այլ հաւատս սրտից մերոց, եւ շնորհեա մեզ զխաղաղութիւն քո սուրբ, եւ զսէր անկեղծ, զի ըստ կամաց քոց հանգուցեալ ամենայն հոգիք հանգչին ի քեզ, Աստուած մեր։ Զի դու ես հանգիստ հոգեաց մերոց, եւ քեզ փառս մատուցանեմք հանապազ, հանդերձ անմեղ Հաւրդ քում եւ սուրբ եւ կենդանարար Հոգւովդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Ո՛վ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առ սուրբ առաքեալսդ քո, եթէ խաղաղութիւն թողում ձեզ, խաղաղութիւն իմ տամ ձեզ, մի նայիր մեղս մեր, այլ հաւատս սրտից մերոց, եւ շնորհեա մեզ զխաղաղութիւն քո սուրբ, եւ զսէր անկեղծ, զի ըստ կամաց քոց հանգուցեալ ամենայն հոգիք հանգչին ի քեզ, Աստուած մեր։ Զի դու ես հանգիստ հոգեաց մերոց, եւ քեզ փառս մատուցանեմք հանապազ, հանդերձ անմեղ Հաւրդ քում եւ սուրբ եւ կենդանարար Հոգւովդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Ո՛վ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առ սուրբ առաքեալսդ քո, եթէ խաղաղութիւն թողում ձեզ, խաղաղութիւն իմ տամ ձեզ, մի նայիր մեղս մեր, այլ հաւատս սրտից մերոց, եւ շնորհեա մեզ զխաղաղութիւն քո սուրբ, եւ զսէր անկեղծ, զի ըստ կամաց քոց հանգուցեալ ամենայն հոգիք հանգչին ի քեզ, Աստուած մեր։ Զի դու ես հանգիստ հոգեաց մերոց, եւ քեզ փառս մատուցանեմք հանապազ, հանդերձ անմեղ Հաւրդ քում եւ սուրբ եւ կենդանարար Հոգւովդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Ո՛վ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ասացեր առ սուրբ առաքեալսդ քո, եթէ խաղաղութիւն թողում ձեզ, խաղաղութիւն իմ տամ ձեզ, մի նայիր մեղս մեր, այլ հաւատս սրտից մերոց, եւ շնորհեա մեզ զխաղաղութիւն քո սուրբ, եւ զսէր անկեղծ, զի ըստ կամաց քոց հանգուցեալ ամենայն հոգիք հանգչին ի քեզ, Աստուած մեր։ Զի դու ես հանգիստ հոգեաց մերոց, եւ քեզ փառս մատուցանեմք հանապազ, հանդերձ անմեղ Հաւրդ քում եւ սուրբ եւ կենդանարար Հոգւովդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

թէ ընդունի զվերինսն։ Եւ աքանչելի մանանայն
առաւրական պաղաճին, ըստ առաքելոյ զօրհնու-
ի պաղոյն քաղցրութէ։ Եւ անդաստան արդա-
Տղաբոյս, ինխնութեց փայտից, պսակաւ աեղջա
էակեանն։ Օ՛ թէ բարի անուանի ծառն ընձայն
ե՛ւ ինքունդս մարդեցելոցն, զծանուցեալն Հոգի
զսիան։ Եւ ի քաղաքս զերուսաղէմ։ Ո՛յսպէս
փայլ։ Եւ ի կոյս կայից բարձրութէ լերանց
կին սեփերայ, եւկամ զքարն ձաճանչաւոր լու-
Եւ ինխնութես վերադունչին Հոգեղազանիցն, զոս
ձախագինն։ Եւ խմարդս զանհասս Հմտակատաց
ւսկան ականց գումարտակն, զյոքնաձահ և զյա
երկնից ի ձահէ դասէ իշար սկսմանն և ինպատո
ոսկեզօղ։

Վասն զի ոչ ի ծիրս աստեղաց, զարուսեակն
բազահ օրհնաբան հինն խնբակցութեցն յիշա
ցեղականութէ լուսաբնակ ևերկնաժառանգ, բարձ
տաւիղ զհասարակացն կցորդութէ, ազգապետ

Ասացեալ Սրբոյն Գրիգորի

ծանիցես գիտացես՝ հայել նկատել, խորհրդ
եամբ լմասակից գոյից երկիամանց, թէ որ քան փո
ղին ներհիւսին կուսին յաւրէն՝ իյոքնատարն յա
ձախութէ չուական յերկարութէն, բազմատիպ
պատուածք՝ լինելս բանի, առ միոյս սրբոյս յակով
բայ պատուասիրութէ։ Եւ իբր՝ իպատահումն զո
բաւորի համայն իսկապէս՝ իսկոյն ամիսփեալ տը
կար երևին։ Որով և առ սոյն բերեալ զաարբառ

Ասացեալ Սրբոյն Գրիգորի

ծանիցես գիտացես՝ հայել նկատել, խորհրդ
եամբ լմասակից գոյից երկիամանց, թէ որ քան փո
ղին ներհիւսին կուսին յաւրէն՝ իյոքնատարն յա
ձախութէ չուական յերկարութէն, բազմատիպ
պատուածք՝ լինելս բանի, առ միոյս սրբոյս յակով
բայ պատուասիրութէ։ Եւ իբր՝ իպատահումն զո
բաւորի համայն իսկապէս՝ իսկոյն ամիսփեալ տը
կար երևին։ Որով և առ սոյն բերեալ զաարբառ
տաւիղ զհասարակացն կցորդութէ, ազգապետ
ցեղականութէ լուսաբնակ ևերկնաժառանգ, բարձ
բազահ օրհնաբան հինն խնբակցութեցն յիշա
տակելոյ։

Վասն զի ոչ ի ծիրս աստեղաց, զարուսեակն
երկնից՝ իձահէ դասէ իշար սկսմանն և՝ իպատո
ւսկան ականց գումարտակն, զյոքնաձահ և զյա
ձախագինն։ Եւ խմարդս զանհասս Հմտակատաց
Եւ ինխնութես վերադունչին Հոգեղազանիցն, զոս
կին սեփերայ, եւկամ զքարն ձաճանչաւոր լու
փայլ։ Եւ ի կոյս կայից բարձրութէ լերանց
զսիան։ Եւ ի քաղաքս զերուսաղէմ։ Ո՛յսպէս
Տղաբոյս, ինխնութես փայտից, պսակաւ աեղջա
էակեանն։ Օ՛ թէ բարի անուանի ծառն ընձայն
ե՛ւ ինքունդս մարդեցելոցն, զծանուցեալն Հոգի
ի պաղոյն քաղցրութէ։ Եւ անդաստան արդա
ոսկեզօղ։

Գովեստ Ս. Աբէն Ճակոբ

Հայի, սակս երկնի։ Եւ ծով դրուատի, ուստակ մարգարտոյ։ Ո՛պա զորպիսի արժանաւոր գովեստ ընկալցի մայրն սկզբնապատիւ, լուսարկու գեղապանծ քաղաքդ։ Ո՛յլ և շնորհաշուք մերն սիրով նի վերնումն ամրոցի, որ զիծ ծնաւ մարդացեալ Եւ օրինակին տեսակաւ զանորակին կրկնեցեալ անախտակիր կերպարան։ Ասաւ և աւազանն կեն դանարար սիրագոյ, զորբազգեսոիցն վերընծայեց զանհամար ազնս։ Հոգեկրօնս համախոհ դասուց դասուց առաւելութեամբ լուսեան շինուեց եկեղեցական կառուցման, ի մի միաբան զուգապարութեամբ անմահից փառաբանողացն լուսա կերպիցն։ Ո՛րանզի անդ ելանէին ըստ դասեան ձայնն, ազգ ազգաց։ Ո՛չ զպաշտօնն յակոբայ վկայել պիտակ տիրապէս։ Ո՛յլ զիծն երկնի՝ ի լերկիր հիւթաւոր կերպիւ տեսանել։ Եւ ո՛չ թէ աթոռք արկեալ կան ձեռակերտական մարդկային բեմբի, ի լերկրի կարծրատաս և կատկած ծափործ և վրիպակընտիր մահացու դատել դատողացն։ Ո՛ւ դատաւորն համագոյից. կշռօղն մեռացս Աստգոյին նախագծող։ Այս եղ զոմանս առաքեալս առ ի լինելենէ։ Ո՛ զոմանս մարգարէս պաշտօնեացն։ Ո՛ զոմանս աւետարանիչս կենացն բանի։ Ո՛ զոմանս հովիւս առ տաճարին խնամոց։ Ո՛ զոմանս վարդապետս առ դասուանն վար ժից, ի հատատել զբան ի հոգմոյ խաբէութէ։

ՆՑ. անուանին, ինչոյտս բազմաց։ Աբգանադրեալն
խոթից հազարաց, բարեհամբաւն, ի ժողովս ազա
չական. հաւատքն անսպական. մինն յաղթական
անշարժական, սերմն անկեղծական. լոյս անշէ
ւիղն ճշմարիտ. կիրքն անհատական. աւանդն
ւմն գոլական. նկատուն գուղեղ միական. շա
քն մաքրական. ընթացքն. հրեշտակական. կոչ
Նուռնն խորհրդական. կրօնքն վերնական. վար
հաստատեալ. Ի բարերարին բերանոյ օրհնեալ։

ուին բանէ հիմնացեալ. Ի պարզևողէն վկայից
այ օծեալ. Ի հաւատոյ էին կոչեցեալ։ Ի պատճա
եալ։ Ի հարուստ դարուց նկատեալ, հոգևորէն
մոյ զօրացեալ։ Ց անկնարկութէն բարձրելոյն բեր
առածմանն երկրի պարգևեալ։ Ց աջողակին հոգ
եալ։ Ց եդեմեան դիմացն ընտրեցեալ։ Ի գլխոյ
նորոգ գոյութեցդ ցօղեալ. իյերկնն արևու փայլ
սա վկայեալ։ Ի յամպոց մաքրոց անձրևեալ։
համեան դոգոմն պղծեալ։ Ի վերուստ անտու
եալ։ Ի պարտգլխէն արդարոց ծագեալ։ Ց բեր
տելն ոսոց ընծայեալ։ Ի նախնեացն բուսեալ։
Ի հարցն վերնից երևեալ։ Ի տոհմէ հզօրէ յայոն
գափայլութէն, ի շառաւիղէ երևեալ, ի գեղեցկա
ուն։ Ի ստանօր սիրն քանի, խոյն միութէ զու
միասին յօդեալ մաքրապէս, իդլուխն գովեալ տր
ամարակացիր մինչև, իչինուածն, իյոքունց մասանց
վաստակս գործոց պաշտանան առ տր։ Ա՛ս հա

Ի սաղեալ Սրբոյն Ի՛րինէոսի

Գովեստ Ս. Աբէն Յակոբ

Ի մատեանս աղբաց, ցրօղն աներևոյթ գաղանաց,
Ախոյանն դիմամարտիկ դիւաց։ Հառամանեակն
գեղեցիկն լանջաց, նեռն արարողին կապարձաց
աղբերն լարեալ յաղթողին գրկաց, քարն պարսխեց
տուռնոյն ձեռաց, պայծառն ընտիր հզօրին կամաց
գերակայեալն աշխարհիս մատանց, անկցորդն պար
տեաց մեղանաց, անուանակն նիւթոյ յանցանաց,
տարր օրինակն մարմնաւորաց, լոյս ծագեալ ի
սաղոմն երկրի, ակնարևուտ ի մէջ աշխարհի, անձ
նահամայն իսկապէս հոգեղենի, միջնորդ կենդանի
դատողին բանի։ Ծիր նահանջման վշտաց տագնա
պի, սահման կենաց ի յընթացս ախտի։ Ո՛հարոն
երկրորդ նորս Իսրայէլի, ապաքինիչ մահու ի
խուն կ բուրաստանի, նշանակ կենաց ի մահու տա
տի, ցանկ շնչական սատակմանն վճռի։ Բժշկա
պետ մարմնոյ յօդեալ ընդ հոգի, հրաշագեալ գե
ղով ի դէմս կերպի։ Օ՜ օրհութիւն ազգման ի տուր
հագագի, նշոյլ փրկութեանն շնորհացն յիւ։ Աղբ
ա՛ս քանեօք նուագօք ի գանազանակ մասունս բա
նի յաւէտ պսակեալ երջանիկդ ի դուռն գնդի
հայրապետական, մեծարեալ դասուն, ընտրեալ
կաին ազգաց, դիւցազանց։ Շառաւիղ լուսոյ
Ձէ՛ր ըզ յակոբ։ Ո՛հեաւորաց խուժային պարս
տոց ժողովոց, անուանեալ նիւթոյ յանցանաց,
տեաց մեղանաց, անուանակն նիւթոյ յանցանաց,
դերակայեալն աշխարհիս մատանց, անկցորդն պար
տուռնոյն ձեռաց, պայծառն ընտիր հզօրին կամաց
գեղեցիկն լանջաց, նեռն արարողին կապարձաց
աղբերն լարեալ յաղթողին գրկաց, քարն պարսխեց
ախոյանն դիմամարտիկ դիւաց։ Հառամանեակն
ի մատեանս աղբաց, ցրօղն աներևոյթ գաղանաց,

տութիւն սէրեցեալ, այլ ի պատուիրան եղիւղին
պէս աշխարհի խաչեալ։ Ես ի փայտ դատապար
մահացու զինու խողխողեալ, այլ բովանդակ
երկրիս կենցաղի, նահատակ յաղթող։ Ես սրով
նայն՝ այլ պատարագն։ Ես ջրեալ՝ այլ ամբարեալ։ Ես սուրբնային՝ այլ վերնային։ Ելայն աստղարիկ,
կարկառեալ։ Ես քաջասեալ՝ այլ անկեալ։ Ես ու
ամփոփեալ՝ այլ տարածեալ։ Ես հարկամեալ՝ այլ
այլ յայտնեալ։ Ես պատեալ, այլ պատմեալ։ Ես
ծացեալ։ Ես լռեալ, այլ ձայնեալ։ Ես ուղղեալ
ալ։ Ես մեռեալ՝ այլ կացեալ։ Ես բարձեալ՝ այլ
ջոյց ժողովրդոյս իրատու։ Ես եղծեալ՝ այլ գրե
սերաւ բանի, արիւսեան բաժանմանն։ Տարա
Ռակտիէ լուծանող անպատուաստ խղճմտէ սու
ատատաստհան դատանատոյց հարցն նիկիայ։
լորդական էին պաշտօնեայ։ Ականատեսին հա
թեն։ Պետ հարց հոգեւնուդ զաւակաց։ Էր
տուական քարտիզք, լսա պօղոսեան նշանադրու
բըս բարիս Քնահաճոյս, ոսկի ընծայ պա
հնեալ ի հիմն վտահութեն նմին պատկերի, զվա
բաբելի։ Ալին միաբեսող անհասիցն ևճաճկելոցն
Ալխմաբեր ևարձանակաս քարեն փրկութեն զըս
աշտանակակիր Հրեշտացն տեսանելին Յահգեալ
կան իշդալեր անձառապատկեր, ևխորհրդոյ
լուսապատրոյկ ձառանչեալ, տիրապետ Հարսնա
կենաց կատուցեալ, մի ի յեօթնական բերանոյ

Ասացեալ Սրբոյն Գրիգորի

Վասիլեսա Ա. ևն Ալեն Յակոբ

Ա՛ էբունաձիդ դասչճացն ձեռօքյա կամայս պարտաւորեալ, այլ անձամբ զանձն մա տուցեալ։ Իսկ ինաստասիրապէս յերկրեղեալ զկո չումն անուանդ, առ իպատականին կցորդութիւ բանիս բարդութիւ, ոչէ տարագիր։ Կան զեյա կով՝ այս ինչինչ խաբող, ուննող զընթացիցն գոր ծի ադամայ որե հոգեղէնն մարմնաւոր անասնա կենցաղ։ Ա՛ որոյ՝ իդէմս։ կերպաւորեալ մեկնա պէս, ոպ թե զնարիսխ ուննողաց մասանց մարմ նոյն անդամոց, որովայնապարար բուռն հեշտուե ախտից մղութիւ։ Ո՞ նա և զնորին մասին ազգա կից՝ իձեռն ըմբռնման ձեռինն ձգմանն, ոսկինն առակաւ ընդ կրունկն բերմամբ, իդլուխ կա ցուցեալ ըմբշամարտապէս արուեստիւ ելատա կան եղեալ մրցողաց պատկան սարասիւ, խաբեաց քան թե յաղթեաց։ Ընդ պարզապէս ուսաւո ըեցաւ կցորդեալ ընդ առումնոյն կոչման, երկ ըորդիս անուն։ Կան զի նա համասերմ միաբոյս զուգաշաւիղ եղբօրն յաղթեաց։ Իսկ երանելոյ ինչուաշս փառաց մեծս հայրապետս, առհմ արշա կունեաց, անուանակերտից • բարձրնտրաց, գա հանչաւոց • պատուապարգևից • պատկառելւոյ, թադաժառանգից։ Ո՞ կիրս անընդակից աճման

ՀԱՅԿԱԶՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

Աստուածածին Մարիամ Կուսին

տեսայ, և գերազանց գոսա եդումայ, ոչ նախ
նին խաբօղ եդումայ։ Եւ քանզի գեղեցկական
և վայելչակերպ արարչանորոգ, ձահաւորեցական
մարդկային ընթացք առ միմեանս յառնում նայ
տակի ընտրութիւն ըստ ժողովողին նախատացուե
առաջի աչացն այ գոլ ճանապարհ քո առն։ Եւ՝
ոնկ փորձեցաւ լինել ըստ վերին դատի գնացք
բարի մարդկունս։ Եւ անբիծք յընթացս այնմանա
պրհի հանայն երանին։ Այս սեռն և աներկևան
մտաց տեսութիւնք գիշատակեցելոյ հովուիս հզօ
րիս սրբոյս յակոբայ, գիմին սիսան և զաւետար լը
ման կենցաղոյս աճման յառաջ խաղացման տրմբ վը
կայեմք։ Եւ արմատացեալ խարխիեալ պնդեալ
զան բազկի բարձրելոյն։ Եւ՝ ինձեան ձեռին էին
մշակեալ, և կենդանի հոգւով նորոգեալ, առաջ
և բանին այ բարբառ նախաժամանեալ, ձմարտա
պէս գլխաւորեցաւ յասելն, առ գոլեալ գունդ
աշակերտացն, ես ընտրեալ անկեղի զձեզ և եդի
կազմեցի՝ իմի՝ և՝ի նոյն հինն գովելի, զի գուք յա
ռաջեալ պտղաբերեսջիք։ Եւ դարձեալ՝ ես ուրթ
արմատաւոր, և դուք ոստ սաղարթաբեր, և զան
պարագիրն հայր հանդերձիչ կազմիչ երկրագործ
Եւ դարձեալ զանկցորդն ինքեան միութիւն, առ
պտղոյն բերութիւն ամայի։ Եւ ևս առ հայրն իւր
պատուասիրեալ զբաղմութիւն զաւետարանի, ամ
ուսնի ուղիմարմատացեալ ձեռամբ հօր իմոյ քակ
տող։ Եւ

Գոլեսա Ա. Սբն Յակոբ

արդ ստուգապէս խոստովանեցայ սբա այս, միա
ցեալ հաստատեալ ի տունկին կենաց բարեացն
բերլի: Եւ ձգեալ ձգտեալ զելշաւուղի կե
նացն բանի հոմուսական ձայնի ի լեր քան զերկին
Եանդր քան զծով: Եւ ի դամբանի գոլով երկ
րաւոր, ել բարձրելոյն գաւա միաւոր: Եւ միշ
էրն յերկրիս կենդանաւոր անցաւոր, եղև անձ
նաւոր միանձնաւոր: Եւ ի խիսա վարս կրօնա
ւոր, վայելչապես գոյր պսակաւոր: Եւ անպատ
պար գաւազանաւոր, հոգեղեաց շնորհիւ զինա
ւոր: Եւ հասարակաց գոյն նուիրաւոր, մարգա
ցելոյ բանին ի երպաւոր: Եւ ի խաւարիցս աս
տեաց, անկարօտին հանդուներաւոր: Եւ ի խնա
դեղ պատկերպաւոր, ըստ արխիբանակ խմբին լուսա
ւոր: Եւ մաքրակենցաղ վարուք ձգնաւոր, բա
մաժառանգ որդեւովք պտղաւոր: Եւ ընդ երկ
նային ձրից պատմաւոր, արքայութիւն ան աւետա
ւոր: Եւ հանդերձն սեռք բանաւոր, նա կրկնա
կի շնորհով հոգեւոր: Եւ այլ ք կայսերաց հրովար
տաքաւոր, նա ի լերուստ մեզ պատգամաւոր:
Եւ մարդարէին հեռոց ուղիղ, հզօրապէս
փառաք թագաւոր: Եւ անանիօրէն կրկնաք տրեա
րաւոր, ընդ դեմ վշտաց մահու ահաւոր: Եւ
ի դադարման եղծման շնորհաւոր, արարչական
բանին սպասաւոր: Եւ թշուառապէս կերկրի
սատ վտանգաւոր, ընդ սրով երկնաւոր:

յանապատի բղխեցոյց, յանդնդոց երկրէ, Յուսոյ
քան Թէ մոխիս զծուխն գաւազանաւն։ Աղերս
, երկիր բաժանեաց նշանաւ խաչին շէշտակի։ Ո՜
բանից։ Ո՜ Թանձրութի՛ւն դեմերսին եհերձ։
ուցաւ։ Ընդ երկնայնոցն հցորդեցաւ ի կարգս
հրեաց, ձենձերեցաւ։ Աղէ՛ն նո
րեցաւ։ Աղէ՛ն մաղթեաց, խնկեցաւ։ Աղէ՛ն դուշակեաց, կատա
նէծ, արձանեցաւ։ Աղէ՛ն օրհնեաց, լցաւ։ Աղէ՛ն
պատաւունն։ Ո՜հասակ օրհնդաց եղոյց
Թէ վերարկուաւ։ Ո՜հասակ ծածեաց քան
զացոյց զմոլեալ պատկերս։ Ամօթով ծածեաց քան
կեաց։ Ո՜երեսի՛ւ իսղայուե կանխեցոյց։ Ցգե
եաց մեծամեծս։ Ո՜դոյնս հերաց, նոր յեղանա
խուԹե առաջ զդնացս փակեաց։ Աշանս գործ
Ո՜ւսուս համառօտեալս յերկբաձգեաց զյաճա
րեալ չհրաշս։ Աջաց ընծայեաց զվերստին լոյս։
ցոյց եդարձեալ կեցոյց։ Ո՜վհին մեծի, կատա
ռեալս կանգնեաց եւ կենդանացոյց։ Ո՜ոմն մահա
անդրէն Ի՛մարմնի։ Յաջողուածս արար զօրուե։ Ա՛ե
բարի, յատեանս հրապարակի։ Հոգիս գարձոյց
յաղջուհի ձայնի, Ի՛հրաման առաքի, Ի՛ համբաւ
բարեխօս քան Թէ մարդկաբար։ ՅընԹացս բանի,
զի ամիս բարեաւաճեցաւ վերաձեռելով, տի
դրատաւս բղխման բանիս այսր դասեցի։ Վհան
ով բիւրատուր։ Կա՛ արդ յիրաւի զայս քանեաց
Կա՛ միակի մերով աղցատուր, յոքնատիպ պատու

Ա՚ստացեալ Սրբոյն Գրիգորի

Վոլեսա Ա. Սբն Յակոբ

Ո՛վ փոխե-
ցեն ևւ՛չ Ճանաչին. մնան ևւ՛չ տեսանին: Ո՛վ
խիզախեն: Կեան ևւ՛չ երևին. զոն ևւ՛չ էանան.
բառին, անձանց աղաղակեն, ան խորհրդաբար
խոսվելոց. յերկրէ կորսուսեալ անշնչապէս բար
լուծանին: Իբրև աղինք զանազան ազգաց, իզուր
աց ժամանց պատահին, և անդէն ցրին, քակտին
և անդէնն նահանջին: Իբր գուամբ կենդանի զօր
պարսի, փախուց արշաւէ յանապատ, սահման
ներհակօք զերեսս բախեալ: Այն յաղթէ. և ոմն
պղտորեալ: Ջեղանակօք այլայլեալ, և ընդ դիմական
առհմանց շարժեալ, ախտիւ զայրացեալ. մեղօք
լուծական ալեօք կոծեցեալ, այլ՝ իզանազան պա
նալքս պատկեր ծովու ծփեալ՝ ի բազմաց, ո՛չ
դն՝ իմաստասիրս տպաւորեցուց: Ո՛վ աշխարհ իրաց
յանբաւից: Այս խակոյն՝ ի դէմս առեալ զնորհուր
բացու նոյեանն փայտի, յորում կեցին նուաղք
եացս փրկեաց: Վանզի յիշատակեալ զլասան ապ
համեաց: Ասապանակի մարմնին, զհոգին յատա
կարար մարդկային կերպին, զոյ պաշտօնեայն
շուք զարթնաս անմարմնոցն տեսաւորեցաւ: Ա՛տաս
հին. իբր առնուազ լաւ օժանդակեաց: Ի
հարկաւորեաց ի դատաստան զոր հրեշտակք պրսա
դխեաց: Ո՛ մեծն արքային օրհնեաց: Ա՛յ
բազմաց աղօթեաց: Կարեպատեհ ամաց հան
վտակս կոչեաց: Փրկութե՛ի շաւոտութեց,
խաղացոյց: Ի ստորին ծոցոյ անբաւ խորութե,

Ամէն ոճով անչնչական, հոգեւոյ տնօրինելոց։ Ամէն
ուղեալ, տրտհեալ, հեթանոսեալ. ի հրաշիցն ծայրս
քին։ Այս են միանգամայն յամենից ըղձից զատ
գինն քաղցուն և առանց մարսի ի բացուստ հեր
ւվեհն՝ խոկարէն ընդ ոտնի, տեղի յարդարէ ուժ
չէան պարունակէ, հզօրն յանկածէն պատկառէ
սրն նշանակին, մեծն՝ խիղճն ճանաչի, և դոյզն զա
որ սկսաւուն զդրունան ազգեն, և՝ իբաղմին ջընչին
բերմանը պատագրի, վը պէտպէս չքնաղ իմն իրաց
վն, որ աթեգականը պարարի։ Ասկս որ երկնից
կան ըստ դաւթի, յատակաւոր կարծր պնդութեն
անքոյթ ծոց՝ և բնակ բնակի, անդորր երևի մարդ
րագրաւ բոլոր էից գոյ՝ ծնանելեաց սեռից.

Այ՛ ծով մեծ, լուսէիր և յոգնատարած ոլորտ
իբր նոքին կամաց զրպարտչաց։

Կերակուր ժանեացն ծախման ձկունք յորսորդաց
փոքունց, զորեն սոցին, իբր նա նոցին։ Այսուհն
պարարման։ Այն և յերկրի բուսունք բունադատիչք
զարմից, բանալ զկովորդն ըմբռնողական, և ձգել
զնս իբր՝ ի վիհ մահու, և են նր նիւթ պորտոյն
վաւ ակտրք, բաղմացեալ օտարատեսակ այլազան
նըն անուանեալ կիտաս։ Այն և ամանունք ընդ նս
ծուռ ահագինք գլխաւորին սատկուածք լեռնա
զանգաւորացս բարձումն գրեն։ Այն լուղակք ի
կացս յայտնեն, զատանուամն աւուրց նկարեն,
խուամն էից առակեն։ Ո՞ խաղացուամն ժամանա

Ա.ստացեալ Սրբոյն Գ.րիգորի

զի զՀարուստ դարուց ամբարեալն, ՚ի քթթել ա-
կան արատադրէ, և երկնայնոցս՝ յաւիտենից ման
կավարժէ, և առ յապազայն, ստացողակէս դաս
տիարակէ: Ընդ միշտածին ինքնաւար. անարօթա
զ իր բոյսս բիւրատեղունս, և ծառս զանազա
նս: Սերմ սերմանց անճառից ընդ գոգեալ ՚ի
բանականոց տոհմից ասպրէզ, և ճառք զանդիւցն
աստուածա ընթեռնուս ահաւորքն ոսին հետա
րան: Այն և ՚ի ծովու երին ձանապարհ ք, և շաւ
իղք նը ՚ի ջուրս, որ զանհատութեն ճառ առակէ
Այ յաւիտենական ղնմանն ունի երկիր ճ-ովու
նք ընդ բնաւին հադներդուքեն, հայել
՚ի ստորին խորանիս անցաւոր մարդկան, և խաղալ
անդնդապետականաւն ծովականաց, աստանայ ը
մերսեր ազգականութես, և նշանակեալ աղդ
յայտնապէս զաղանդն ահարիս, պատրանաց եր
կրի շնչելն ուժգին, ՚ի փչելն ահուժ: Օրինա
կաւ ցոլման աստեղաց, ըստ ուրուհոյն կանխատես
բանի: Ընդ ծանուցաւ իսկապէս համակերտու
թի երկաքանչ իւրոցն առ՚ի կերպարան տեսակի
զուգեալ: Բայց և ՚ի խոտոն այսանման ծաղուս ըմ
պահիճն կաճառք կայից վերն հրեշտակացն, ըղ
վիշապն յօդաւոր ը պարզականին, և ըմբռնեալ
շղշափելն զորան մահացու՝ հին հնարիցն խորագէ
տութե: Ընդ վերնումն գասուն, և մարմնաւո
րական մաքրոցն մարտիկք, և ածելն զսուրն մեծ

Ա. Սահակ Սրբոյն Պարթևորի

Ճ Ժ Ի Կ

քարան զայս խնդիր դիտեաց. Ա՞ր զի զօրացեալն
Համայն իսկապէս. այլ իբր զկենդանեացն հա՞ս
Տէրդոյն կարծեաց: Պան զի ո՛չ իբրև զկեանս
հատուածս: Նա այսբր կասկած վարկածից խոր
Հանդերձանաց. հուռ վառեալ, անկապուտ այն
դեալ, անլման ամրացեալ նախապատիւս սրբոյս յա
կոբայ, նշխար յիշատակի մասին օրհնութե՛ն չա
փաքերականի, զապաւէնն քառոտանեաց մաքրոյ
և անմաքրի, զնախահայրն փայտի տախտակ,
իբրև զհին յիշատակարան հաւուցն անցելոցն:
Ա՛ր որ ՚ի ժամանակին առասպել վարկան և զհա՛ա
տոցն աչս փակեցին, առ անցեալ դարուցն յար
մարվեպս և անվերջ գործս, և իբր թե չի՞ն ե՞
ղեալ իրին էութի՛ն, անսկսեան գրեցին զԷմ
բանին և ապարատելի, իբրև երկին և ծնունդ շա
րակրատ մտաց ընդ վայրաձայից: Պանզի և
յայլ ոմն անուն խոժակեան հերձանուաօրէն փոխա
բերեցին ուրուապէս դևկալնոն ընդ նոյն ասել
որ և զտապանին յարմարադրութի՛ն, ապդրեցին ա
վիմբ եղանիլ: Ա՛յսու պատճառաւ վերսկեցուցա
նողաւ, ՚ի կիլտամբանս յանդիմանութե՛ն թերահա
ւաւիցն, կառուցանէր ղշնորհեալ շերտին զդոյն
հատուածս: Նա այսբր կասկած վարկածից խոր
Տէրդոյն կարծեաց: Պան զի ո՛չ իբրև զկեանս
Համայն իսկապէս. այլ իբր զկենդանեացն հա՞ս
քարան զայս խնդիր դիտեաց. Ա՞ր զի զօրացեալն

Ողջոյն Ս. Աբեն Յակոբ

Ի կեանսն ընաւից։ Ի փրկութիւն ազանց։ Ի լոյս աշխարհաց։ Ի նահատակն վարուց անբծաց։ Ի յաղագսն տիեզերաց։ Ի դանձն բարձանց, Ի լուծիչն մեղաց։ Ի զարդն աճապրոյմ երեսաց Ի ձիրն արուեստից արարչին կամաց։ Ի խաչն հաստողին փառաց։ Ի վարժարանն կրից կուսաց Նաց։ Ի կայարանն հոգւոյն հոսանաց։ Ս. Ներսէս ուրեմն զմեծին Նպաստ պիտոյն խոստել ըզ խորհրդարանն։ Օ գազանային խմբին, Ջնկարան Ս. տիրական բանին, ուխտարան։ Ձու անպար տելի ձեռինն, յաղթարան։ Ո՛հ յայսմ կէս պատ րուկ գոյդ բարեզարդութիւն, Ճահճ որական բանիս անջրպետեցաւ։ Ս. Ծոցն երկնալիր։ Ս. տազանն ամենակիր։ Ս. այրն աճ ընտիր։ Ս. կամն անպատիր։ Ս. ուղիղ հաւատոյն խնդիր Ս. խորհուրդն ճառագիր։ Ս. դիմակն ամէ նագիր։ Ս. եղական պատկերին իր։ Ո՛չ վայրապար ընթացք։ Ո՛չ անկայուն միտք։ Ո՛չ վերիպակ հեռք։ Ո՛չ ստացեալ սիրտք։ Ո՛չ անխրատ երկ կաւունք։ Ո՛չ շինեալ խղճք։ Ո՛չ ամենագոյ ար գասեօք լցեալ շահաբեթութիւն աճապանաւ Տո վիս այս բարի։ Ա՛ենն առաջնորդաց։ Պար ծանքն լուսոյ։ Յարդարիչն եկեղեցականաց։ Ս. Ներսէս ուրեմն զմեծին Նպաստ պիտոյն խոստել ըզ խորհրդարանն։ Օ գազանային խմբին, Ջնկարան Ս. տիրական բանին, ուխտարան։ Ձու անպար տելի ձեռինն, յաղթարան։ Ո՛հ յայսմ կէս պատ րուկ գոյդ բարեզարդութիւն, Ճահճ որական բանիս անջրպետեցաւ։ Ս. Ծոցն երկնալիր։ Ս. տազանն ամենակիր։ Ս. այրն աճ ընտիր։ Ս. կամն անպատիր։ Ս. ուղիղ հաւատոյն խնդիր Ս. խորհուրդն ճառագիր։ Ս. դիմակն ամէ նագիր։ Ս. եղական պատկերին իր։ Ո՛չ վայրապար ընթացք։ Ո՛չ անկայուն միտք։ Ո՛չ վերիպակ հեռք։ Ո՛չ ստացեալ սիրտք։ Ո՛չ անխրատ երկ կաւունք։ Ո՛չ շինեալ խղճք։ Ո՛չ ամենագոյ ար գասեօք լցեալ շահաբեթութիւն աճապանաւ Տո վիս այս բարի։ Ա՛ենն առաջնորդաց։ Պար ծանքն լուսոյ։ Յարդարիչն եկեղեցականաց։

դաղանական բարոյից, նոխազք նուիրելիք։
օրէնադիրը։ Փառաց տուրք ընծայեն յայմ և, տիեզ
աեսանելիք։ Երկակիւղ ունկաց լսողաց, երկու
լուսն կենաց։ Անկեղեցւոյ շինուածոյ՝ երկու
ական դնեաւորութիւք վերջից։ Ալն սկզբան ևսին
Երկու ընդ միոյ բարձրելոյն քարոզք։ Երկու պե
որդիք։ Արիւն բարեաց տուրք. ըստ մարգարէին։
երկաւիլ երինի։ Երկուորիք ըստ առաքողին, և՛չան
եմք, ՝ քնաւ հանգիստն վերջին։ Երկու լուսաւորքն
դորի։ Ամէն կենաց հաւատոյ։ Հօտատարք խոշ
քեռ սահմանողի լուսաւորչին մերոյ սրբոյն գրի
քնատնի, արեան երջանկի։ Ոգիք սեպհական
լան, իզարմէ անմաքրի։ Այս մերձաւոր հրպաւոր
դանի, արփիափայլ հրոյ։ Ընդաթիւ բարեարուսա
կերպարան, հեզութիւք հոգւոյ։ Պատկառան կեն
լուխրակ մաքրութիւք, աղբեւր ջրոյ։ Հանդարտ
բուրմն ծխոյ։ Ալսանօք սիրոյ, պարգեւ զմուռոյ
կնկալ գոյէ, ստեղն խնկոյ։ Յանուշակ աղբեանց
Խորհրդական կայենից, շառաւիղք յուդայ, յհան
րոյ։ Ամբիւրութիւք ստուերիւ, նշոյլ մեղ լուսոյ։
նոր պաղոյ։ Ալիշապետին անդէնոյ, սահման գալ
աին մարգարտոյ։ Ադաւն արմատ ծառոյ, Ջաշակ
խոհմտանի, պետութիւք, բարւոյ։ Ճօճոլիք մեծիկ
աեանն սուիերի անեղծական գրոյ։ Ասանիկ
Ցուսն մահիկ վերնաւոր՝ պարդեւաց։ Ամա
ենոցաց։ Խնամարարն յուսոյ պահոցա։
Սպեղանին խաստութիք վերաց։ Ալեկոսն ապա

Ասացեալ Սրբոյն Գրիգորի

Պողբատ Ի՛ւր Աչեն Յակոբ

Յանանապին կենդանեաց ոչխարք պատարագելիք
Ի՛ջարեաց հեթանոսականաց , աննուաղ բարիք :
Ի՛խաւարանոնդ հարց , մանկունք լուսոյ : Փո
խակերտեալ չիք , առ այլ ի յայլմէ : Ի սպանողաց
մարմնոյ կենդանատարգիք հոգւոյ : Ո՛ր այսու
սրբին , ո՛չ խոնջին առօրագրեն , քան թէ մեծա
պանծ պարծանօք ի լոյս ներբողին : Ո՛ր թէ պար
տէ զաւարացոյց փոքուն առ մեծին օրինակ դասել
ոսպ պանչանկի թիւրքակէս ի խաճանօղ մահացու
սողոց , առ կենացս նիւթ պատրաստեալ , յորոց
ողբ զեժշկայինն միշտ հաճելուրեն կրճականուլի :
Ի թորմանէ բռատրայ կայլակ կաթուածոց ի քա
ռատանեաց անմաքրից , ներկուածք կայսերական
հանգերձից : Ի զաղիր գարշելից որդանց , պա
տուական նիւթք մեռաքսէից : Ի գեանամուտ և
կուրծի ստուք աստղից : Ի ժանեաց փղաց և կա
կաց աճուռոյն յօրինեցան կառուցմունք Հանդեր
ձանաց արքայից : Ո՛ր ևիսղևայթից խաստց արմա
տոց որդան կարմրուքի գունեցանդ բարձից :
Ո՛ր արդ վայելուչք ի ոտիղաց , և ընկալուչք
յանգիստաց : Ի արձունք ի խոնարհաց , և առաջ
ինք ի կիրսերաց : Ընչաւէտք ի խաւարթաւոց , և հրա
շալիք ի յանարգեաց : Ո՛չ ամակերտ օրինակուի՛լ
տէ զաստուածային փոքուն առ մեծին օրինակ դասել
ոսպ պանչանկի թիւրքակէս ի խաճանօղ մահացու
սողոց , առ կենացս նիւթ պատրաստեալ , յորոց
ողբ զեժշկայինն միշտ հաճելուրեն կրճականուլի :
Ի թորմանէ բռատրայ կայլակ կաթուածոց ի քա
ռատանեաց անմաքրից , ներկուածք կայսերական
հանգերձից : Ի զաղիր գարշելից որդանց , պա
տուական նիւթք մեռաքսէից : Ի գեանամուտ և
կուրծի ստուք աստղից : Ի ժանեաց փղաց և կա
կաց աճուռոյն յօրինեցան կառուցմունք Հանդեր
ձանաց արքայից : Ո՛ր արդ վայելուչք ի ոտիղաց , և ընկալուչք
յանգիստաց : Ի արձունք ի խոնարհաց , և առաջ
ինք ի կիրսերաց : Ընչաւէտք ի խաւարթաւոց , և հրա
շալիք ի յանարգեաց : Ո՛չ ամակերտ օրինակուի՛լ
տէ զաստուածային փոքուն առ մեծին օրինակ դասել
ոսպ պանչանկի թիւրքակէս ի խաճանօղ մահացու
սողոց , առ կենացս նիւթ պատրաստեալ , յորոց
ողբ զեժշկայինն միշտ հաճելուրեն կրճականուլի :
Ի թորմանէ բռատրայ կայլակ կաթուածոց ի քա
ռատանեաց անմաքրից , ներկուածք կայսերական
հանգերձից : Ի զաղիր գարշելից որդանց , պա
տուական նիւթք մեռաքսէից : Ի գեանամուտ և
կուրծի ստուք աստղից : Ի ժանեաց փղաց և կա
կաց աճուռոյն յօրինեցան կառուցմունք Հանդեր
ձանաց արքայից : Ո՛ր արդ վայելուչք ի ոտիղաց , և ընկալուչք
յանգիստաց : Ի արձունք ի խոնարհաց , և առաջ
ինք ի կիրսերաց : Ընչաւէտք ի խաւարթաւոց , և հրա
շալիք ի յանարգեաց : Ո՛չ ամակերտ օրինակուի՛լ
տէ զաստուածային փոքուն առ մեծին օրինակ դասել

Ո՜Վ

ից այս պատկանեցաւ պնդապէս Հոգւոյ՝ ի կամս
ի՛ երթ, շնչաւորական բանաւորական, և երջանիկ
յաւետաւարանին, յոր յարկ տիրաբնակ և անձեռա-
անդրդեւլի։ Ո՜ր փրկչական բանն դիմադրեաց
ջոյ ընդ ոստման, տանն ի նշանակ վիճադրական
լն։ Վերատրոհ մնալով տատանման մրրկածին շն
ղաբար, կարձրակատոյց խարըսխեալ անտապալե
ուեաց սաղովմին։ Իսկ անտատանելապէս ան յեղե
սիլիզն զօնութիւնէ զերկիւղ ոն սահմանեալ շա
դմանեալ մեկնապէս հինից հաճութիւնէ։ Վասն զի
որէ լսոյ ի կատարելութիւնէ, որ և անուանն խակ-
խեթ թէ հեզ, որէ հաստատուն, այսէ անփոփոխ
ման, կոչեցաւ զպօն, այս ինքնէ հանդարտ
բադնիա հմայից, խեթ թէ ստեղչին ասեմ ազդեց
քանաչքին մտախոյզ զիմանական ախտարակաց խո
զի և աջս երջանկաց նը յակոբ։ ի յոմանց ազդա
քա ՝ի՛ երբաստին համբոյր և ընտրականքարս։ ՝Ց՛
թեան երդոցն։ Այլ երկիր ՝ինորոդ կրօնս, և սո
սանողին, և աստանեցան յեղանակեցան ըստ դա
բանեալ ընդ միմեանս, երկին ՝ի յերկիրէ ըստ տե
կանաց զհամացն անփոփոխութիւն։ Իսկ առքս միա
րում պատոյ, այլ զաստուածն մնեղեաց բանաստա
փրկչին։ Ա՛ զանկոց այլայլականաց առ օտար եր
ի՛ երթ թզոյ, և կամ՝ ի փշոյ՝ ողկոյզ խաղողոյ, ասել
ղին փառս յաճախէ։ Ո՜ ի՛ տատատակէ քաղցրու-
ութիւն, յերկապրութիւնէ բանից շարադրել, զկոչ

Ա՛տացեալ Սրբոյն Գրիգորի

Գովեստ Ս. Աբէն Յակոբ

Ճիշդ զանի բանիս մերում, տպաւորադէն վիճակաւն դատապահպանութեան, մերձաւորադէն, և առ դէմս յաղթականաւ պայծառադէն, և հայաստանեայցս դասս խմբի երջանկաց պարու։ Եւ քան զնմանի մերս դովեսի, և դերազանց փառացն նշոյլ, առ յաղթն սրբոյս այս պատիւ սակաւամասնեայ մանն կաւուցման անդամոցն բերման։ Եւ քան զի յաղթն սրբոյս այս պատիւ սակաւամասնեայ մանն փրկութեն, և ինչ կենդանութեն նկարեալ դիցէ՞ր։ Եթէ զչափս մարմնոյ զբայականի, առ պայ մանս փրկողին մերոյ Յովհ֊ոյ բարձրելոյն փառաւորեցու՛ք։ Եւ ինչք գլխաւորութեն բանիս աւարտ մանս, զսոսկալի և զպաշտելի անունն ով, սահ մանս փրկողին մերոյ Յովհ֊ոյ բարձրելոյն փառաւորեցու՛ք։ Եւ վանորին, զերկիւղած անուան մտաղին։ Եւ վանորին, զերկիւղած անուան եաց յո՛, օրհնաբանեացու՛ք զնա, ի՛ նբա՛ն ըստ սաղ մոսին։ Եւ զի պատճառն յարեալ կենաց, և ի սիրեն Հայրն բար որ Հաստատեաց զձե՛ւ իսկն. որ ա՛ծ է։ Եւ արդ անշարժ կացէ՛ք, զառեղի կալջի՛ք։ Եւ դարձեալ ով Հոգւո՛ւն, և դարձեալ Հաստատուն եղերու՛ք դ՛, դու՛ք լիկեոնդանի արձանն շինի՛ք և բնաւուրի՛ Հանապա՛րհ։ Եւ պօղոս դարձեալ զնոյն երկրորդ ան յաղթական և պայծառադոյն, և հայաստանեայցս ռաքելականի օրհնելոյ, պետրոս աւետաւ։ Վասն՛ զի կենաց չինիք տաճար Հոգւոյ յանարատ՝ խմբեալ, խեղճ և խեղճ։ Եւ դարձեալ պետրոս պարու։ Ընդ ինչ՞ մենուն՝ակ Հայրենի՛, Հաստատուն ասերով կացէ՛ք ինչին ազգեցմամբ այսու թելադրեալ բանն ա՛, նորայարիկ, զոտզոտալէս սորին զոյն առ սովմէ՛,

Ընտրեալ Սրբոյն Գրիգորի

ձրիք առցեն

ընդդէմ դիւահարունդ դատն, հատ-
ցէ։ Ընդդէմ դիւահարունդ դատն, հատ-
ցէ։ Սրբոյ կենդանւոյ զօրեղ, մոլորեալ առաքման առ
դարացուցիչ արուարուած վիճակս վայրաբերեաց
ծանաց հատուածեաց։ Խոհականեցեալ աչաց սր
տէ։ Յանդգնական հոգւոյ, հատաչանս հեծե-
Խաղացոյց վտակս կենդանականս. յատաւած սր
կանն գործականի, սրբեալ ի աղտուն ամէնից
դիմաց, ահագին սեռաւորեցաւ։ Եւ ի մարգա-
րիսպէս ի գլուխ իւր կապեաց։ Եւ կայսերական
Եւ զվաստակ սեռաստուրական ոսկին ձգանց՝
ցաւ։ Եւ գերակայ առաքանութիւն յայտնեցաւ։
կերպաւորեաց և յաղթօղ մահու երևեալ ցու-
մանս։ Եւ ղշուք ընորհին մի, ի պատկեր իւր
եալ և իմաստնացեալ, առեաց զամ էարեաց ընթաց
ցաւ։ Կանգնի իսպառաւիրանաց հոգւոյն զարթուց
նուցն քոյ առացելոյն ի միջոյ մեղաւորաց փոխե
ից վիճակ, ինչան պարգևացոյն ուխտին և կենդա
ի հովտէս մահացուաց երկրէ յանդրանկացն վեհ
զի ի լուսաւորութիւնս ի լեթեթիս թիւս բարձրուց
ան բանի յաղթական ձայնի, կատեալ նահանջիւ։ Ա
երդ. և հրանիւթական երկոցն գործի, բարեբ
ում դրօսականի և հրեշտակական լեզուին դիւր
տարեալ, որում Ճառս յիշատակի հրաշալագո
Ճէն նամակատառոյ առ մեծի հոլովս պատուա
հեռացուցաք զսուրհանդակ բանիս աւետապատ
զանի ընտրութիւնն մեզ ընտանեցոյն։ Ասաի և մեք

Գոլեսա Ա. Աշն Յակոբ

տոյն բանիւ մեռընչեաց։ Իբր նահատակ հանդիւ
սոյարդար, ի կատարած լրման դոչեաց։ Եւ
ոյն խրախոյս բոլորից երկրի, ի մերձանակ Ճակա
տուն ձայնեաց։ Եւ նախաշաւիղ առաջնորդա
կան յանապակոյն յաթոռ հրաւիրեաց։ Եւ գայ
թադեղոց անձանց, յարուցիչ ձեռն կարկառեաց
Եւ զմեղացն կապ, աղօթիւն սուսերըք խզեաց։
Եւ զպակասումն ամաց, մաղթանաց Հայրմամբ
կրկնեաց։ Անհուն և կենաց, երկաւոր բուր
ումն բարդեաց։ Ո՜հանդստեան աճիւն, փրկ
ութեն աւանդ մեծերեաց։ Ո՜դրեալ մուրհա
կս պարտուցս դոյն, պարգեւական բանիւ պատ
առեաց։ Ո՜արծաթ փրկանաց անցաւոր վարձու՝
ոչ դրաւեաց։ Ընկերաւոր ոսոխիան, ամ հոգւոց
խորհրդաբարեաց։ Պղտիկան հանդերձիւ փա
ռաց, զինքն զգեսաւորեաց։ Ուսաբերօքն այն
պանմամբ, զհայրենից բանասիրութիւն կոխեաց։ Եւ
ղանձն ընդ փայտ խաչին յիւ. տեղեացնդք կախեաց։
Եւ աճ որդւոյն կենդանարար կրկին հաւատա
րեաց։ Եւ հաճելեաւական մարտին, յաղթութեն
վաբանեաց։ Եւ կերպարանին խորհրդոյ, կամ
ջըն իւրոց կցորդեաց։ Եւ նորոգապէս յաթոռ
Էական լուսոյն հաղորդեաց։ Ո՜վհանան երկնից
խաւարչան հանայն հերձեաց։ Ո՜հեթանոսաց սի
րտ, ի հնազանդութիւն նուաճեաց։ Եւ ի՛նձ
ղութիւն մեծ, անդորրութիւն մեծ ընդ արձակեաց

Ասացեալ Սրբոյն Գրիգորի

Բնակ բարձրելոյն ասից, ՚ի յերկրի աստ հիմն նա
ւորեաց։ Յորոմելոցդ բազմաց, անբաւից դաստ
դումարեաց։ Կենդանի աբաշխ ազգ քահանայից, յի
մանալեան համարձակեաց։ Ո՛ որբոց և զայրեաց
հոյլս, ընկերան ձեռօք պաշտեաց։ Ընդ մարմնոյ
կարեաց, և զոգւոցն կէաս կատարեաց։ Եւ հա
զարապետ կամ մատակարար, իմաստութիւք բնա
յից անտեսեաց։ Եւ առաստաբար զօրութիւք հոգ
ոյն, առ համօրէնս մանուածրեաց։ Սուրբս օգ
տակարս ևաշխարհակեցոյցս՝ մատենադրեաց։ Ալ
ով սահմանաւ կշռութիւք բանի, զբարեխօսաց բեր
անան կարկեաց։ Եւ զներքնաճածոպականն խիտ
դատանութի, ամիւս իսկ ըմբերանեաց։ Ընդընջա
կան կանոնս, յատխեանս յարակայեաց։ Եւ իբ
րև զայս մատունս հանդերձանաց բարձրութեց
նիւթեաց, ապա մատուցաւ անարատապէս կա
տաց բարձրելոյն՝ ի հոտ անուշից, զենուամն հաճո
յական և զոհ բանական։ Պատարագ մաքրական
նուիրեաց ընտրական։ Խոհանդակապէս քահա
նայապետին մեծի, վերնայինն երկրի ընծայեալ
ո՛ ի բերբեռ զիմնեալ դռռոց մարտիկ, զմարմնոյ
հարութի վանեաց։ Եւ անուանն իւրոյ յիշատակ,
զանմնակալ զօրութեն երկն հրատիրեաց։ Եւ արդ
արժանապէս և իրաւաբար համարձակուի, այս քա
հեաց փառաց սիրն գանձեցաւ։ Ո՛ոդեւոյ սացաւ՝ ի
վեր համբարձեալ յառ հաւատոյ ակնկալութեն։ Եւ
իմաստնոյ ոսկերաց մարմնոյն, զանճխելի պրդնա

Գովեստ Սբ. Աբեն Յակոբ

Ո՛վ անհաս ճշմարտութեան ուսուցիչ եւ ճրագ, որով յուսացողք եւ եղբայր դիմարութեան կենդանութիւն։ Խրամակարիւտ գլխաւ ցանգոյ հաւատոյ։ Շտարակ կանդնեաց, զբարեխոսդ ի սաւորութիւն շնորհին։ Երգան հիմնեցաւ, զոր ոչ կարեալ քակտերութիւն։ Անհարձան կենաց կառուցաւ, հալածելոց ապաւինութիւն։ Աբեն երկաթի ձգեցաւ, եւ կեղեքչականաց ամրութիւն։ Ապաւորար պղնձի պարսնակեցաւ, ըստ երե միայն քանակարգութեան։ Ինչ զի զհամառօտն գլխաւորելով աստանօր։ Շնարհ միանգամայնոյն վաւ ունի հանդերձեալ զապագային յուսադրու թիւ։ Եւ ինոյն ինքն յեցեալ կայ կանգուն, ան դրդրդելի նորոգ անկործան միջնորդեալ երկնի եւ երկրի։

Ո՛յ նահատակ յաղթօղ այր հանդիսի։ Ո՛յ մար տիկ քաջեփառ, այսմ ասպարիսի։ Ո՛յ վկայ Քրիստոսի, այսմ վերհատուցնի։ Ո՛յ պեռ պանծալի, այր ոս մարիս. այսմ պարդեւի։ Ո՛յ աթոռակալ խնկելի այսմ վերհատուցնի։ Ո՛յ պեռ պանծալի, այր ոս տիճանի։ Ո՛յ դատաւոր դրուատեալ. այնմիկ ա՞ տենի։ Ո՛յ պատկառոր պայծառ. այնր հրապարա կի։ Ո՛յ որդի պերճալի. այնր քաղաքի։ Ո՛յ ժառանգ պճնեցեալ. այնմ երուսաղէմի։ Ո՛յ կա մարտ օրհնեալ. հօրն քո՝ ՕՅ սա յիշատակեցաք Ո՛յ սուրբ քարձրացուցաք։ Պարս խմբեցաք։ Պատեր կացուցաք։ Աշտար հաստատեցաք։ Սուիմբ աղօթեցաք։ Ի պատուար պղնձի պարսնակեցաք, ըստ երե միայն քանակարգութեան։ Ինչ զի զհամառօտն գլխաւորելով աստանօր։ Շնարհ միանգամայնոյն վաւ ունի հանդերձեալ զապագային յուսադրու թիւ։ Եւ ինոյն ինքն յեցեալ կայ կանգուն, ան դրդրդելի նորոգ անկործան միջնորդեալ երկնի եւ երկրի։

Ճշմարիտ և Հայր

Արամ փառք պահիս և զօրութիւն, այժմ և միշտ
ու. Հազորդին միածին, Հզհամադոյ Որբ Հոգւոյդ
։ Երկնաւոր օրհնաւոր Ձայնիս։ Ո՜վ Հայր երկնաւոր
ժամանեալ։ Ո՜վ Երրորդական միութիւն էիւր փառա
յուր մասամբ Հաւատոյ. Լիխառատութիւն մեծիդ
Հոգւոյ յակոլուեայ։ Արամ կցորդեալ Հաւատոյս
Ձին և մարմնոյ բարեխօսութիւն Հայցման աղօթից սո
Հբժշկեսցի Լիպետիէս ախտից կորստականաց ան
որ ընթերցցի և վերծանիցի. Հոգւովքով լցցի
Հեռեալ։ Ալ Հոգելի զօրութիւն օրհնեալ օծանդա
մամբ։ Ալ դերակայ փորձութեց գտեալ. անաս
պատուաստեցայց. բևեռեալ յստուծ Հաստոյ պնդ
տաճարիդ անքայլականի։ Ո՜վ ի սովիմբ միշտ Լքեզ
մեզ աւուն բնակութիւն, զըստապաճոյձ գաւթի
նարանի այսբ բարի Հովուի։ Ալ փոխադրեսցես
եաի, Լիշխնուաց յարկի քումդ Հանդստի դաս
թանայ բանի, ևՀիմնեցուսցես զայս քար գուխ
ձեսցի Հայել Հոտառեալ յայս զոՀ պաշտամանն մաղ
Հօրդ միայնոյ միածին որդի։ Խարեղթացեալ Հա
Արամ Հայցեմք Լքէն բարերար եր փառաց յ
վաս բժշկեցայք։ Սովիմբ եվ մահու ընկալաք։
խունկ խառնեցայք։ Սովիմբ լուսաւորեցայք։ Սո
աստեղօրէնս վառեցայք։ Ո՜ւր խորհրդական ընդ
լուցաք։ Ուլս անուշութիւն մատուցաք կանթեղս

Ա.սացեալ Սբջոյն Գրիգորի

Գլուխ Ա՛

Կորին Վրիպորի Վարող Ինքզինքս Սուրբ Հոգւոյն։

ՈՒՂՂ ԼՈՒՍՈՑ ՓԱՌԱՎՈՐ

ոգւոյ։ Ընձաւ զօրութիւն աշխարհ մեծ ուժեղ անքաւ բնութիւն։ Լոյս ի լուսոյ ոգի բարձրոյ։ Պատիւիր անխոտոռ սուրբ զանընեղելի։ Հաստիչ Հոգւոյդ հանդերձ հիւր մարմնոյ։ Ընուն պաշտելի Աշխարհիս բարւոյ ընեղծանելի։ Լուսով ընդ հօր հաւեր բոլորից։ Ընդ ամենայնի զերկրպագութիւն քոմ դաւանող զաց քեզ ի հաճութիւն, աղաչեմ։

Լաբուն հանճարոյ տեսութիւն մերոյ անթարգմանելի խորհրդոյ։ Որ դու միայն վինդ յիսկոյն ամ։ Ուսոյ յօրինակ նորոյ վերիսութիւն զնախնի խաւարն աշխարհատարած անզարդութիւն հին նախնեաց գեղատեսութիւն անպատրաստութիւն։ Ա այելցո կան հրաշազարդութիւն շնչմամբ քոյ ի լոյս բանիս։ Ընդ ամենայնի փառաբանեալ կամ բզմտիդ ի լոյս փոխեցեր։ Ընդ ամենայնի։

Ա Ո Ի Ք

Ա՛ստուածածին Սրբոյն Դաւիթ մարգարէի

Ո՛վ Աստուածածին Սուրբ Դաւիթ մարգարէ, որ ի ծնանելոյ քումմէ զՔրիստոս Աստուած մարդացեալ՝ ի քեզ անեղէն եւ ոչ անատեղծ՝ Աստուած Բանն Հօր՝ ի քեզ մարդացեալ՝ ի յորդանան՝ ի ձեռն Յովհաննու մկրտուելոյ

զբնատիպ Թադաւորութեդ օծման իւղոյն մաք
րութեդ սահման և լսկիզբն : Ա. Հա ընկ :
Ալ զարմանաւոր և սքանչելապայծառ հեղեալ
ի յէյեէն բնութեդի անթերի . անհատ անդուսա
լայսր աննուազ : Ասրե քանեալդ օրհնեցեալն :
Երեսս բոցոյ բուրելոյ խընկոցն ճրնչմամբ խաւ
նելոյ : Հիանալի մրրիկ ահարկու , ընտրողական
Տրեղինաց լեզուացն բաժանեալ ի պարծանս աշակերտ
տելոցն : Ցաւուրս լուսոյ պենտակոստէին զՀրա
ձարշին բաժակ կենաց մատուցանեցեր քոյոց սիր
ելեացն : Օ՛ Թերին իսկապէս լցուցեր : Օ՛ տա
րակոյսն փարատեցեր : Օ՛ տգիտութենն իմաստնա
ցուցեր : Օ՛ բարեացն աճանդ կրկնեցեր : Օ՛ վհա
տած զգձիցն արձանացուցեր : Ասպատղացն
քումդ ծանուցար : Ամբարձելոց ձեռացն աղերսիւ
արագ յայտնեցար : Պաղատանաց ձայնիւդ հեծու
թե փոյթ ժամանեցեր : Օ՛ ղօղեալն երկիւղիւ՝
խառնեալ խնդութե քեզ տիեզերս տարածեցեր
Ա կայ Հաւատոյ լսմանն ընդհի խոստմանն աւե
տեաց եղեց միածնին յաւազանին ջուր միացու
ցեր : Օ՛ ընդհիդ քո լոյս եկեալ յերկինից օդով
քաղցրութե ժառանգ անմահից կենաց յերկինս
դրեցեր : Ա. Հա :

Ոտիէից մաքրուսին և աղատարար : Խնամակալ
զօրեղ բարեխոս և մատակարար : Ա.
քեզ պաղատիմք ած անբսկիզբն , սուրբ Հոգի

սիս բարեբանական գթութիւնդ. օրհնեալ ի բարձունս
դեսցես զհրաժարեալսն ի քեզ հաւատով հանդերձ
լիս ունօղ հանդիսից։ Երանորդեալ դասակար
տեղի բերկրութեան, և վայրկենից. անպարագրե
գիսաց մեռելոց։ Խնամօղ ուղեկից, ամենավաստա
նորդ ի լոյսն վերին։ Դրդիչ կենդանեաց, հան
ողն։ Պահէն յուսոյ փրկութեան կենաց աւա
քեզ նկատեալ հոյի բարեգործ, ամակն տե
թեն քում աղաչողաց։ Ո՛հ։

Ո՛սացեալ Սրբոյն Գրիգորի

Հոգի կերպասուր։ Ո՛նձն դիմաւոր՝ որդւոյ մեր
ձաւոր, քնաւից թագաւոր, ի հօր միաւոր։ Որ
ով լնուն ի տուր պարգևի անաչառ բաշխմամբ
քարձունք ևստորինք։ Ո՛նկալցիս զքո ընտրեալն
և զօրացուսցես ի հանդէս քում պատուիրանիդ
քոյինակրօն պատուդ սրբութեն։ Ո՛յցելուն
դասանն ընտրուե որ ի քեզնէ կոյսդուի պահ
տրս վարժից կրթութեն որ ի քեզնէ դաստանուի
ժողովելոցս։ Ո՛բարեպաշտ թագաւորն մեր զ
իւրովք զաւակօք. ղինաւորօք և զօրապետօք, աճ
ութեդ քոյ պաշտօնէիւք. ճիւականօք և հեծեա
կօք։ Ասկակացնօք և քաղաքայնօք։ Ո՛ խոտաւո
րօք և նուիրողօք։ Ո՛պա ձեռնօք և ամ մարդկան
հասակօք։ Որ հովեսես և բարձրացուցանես, ա
մենառատ ներ լիապարգև ի պէտս կարեաց փրկու
թեն քում աղաչողաց։ Ո՛հ։

ՀՈԳԻ

Նրա յամենից։ Ա. Հայրիչեացես և ողորմածիս ննջե-
ցեալն յուսով յարութեան, խընդրեմք։

Ի. Եւ ևս առաւել։

Բոլոր զմարմին մեր՝ իմի՛ շաւիղ ընարութեան հնչող
սիրոյն որ առ աեր. լանդը։

Պերազանց կոչումն Լաճայն Լեհնդանի։ Ա. Հաւատ
մեծ անուն Տեղոյ։ Հոգի հեղութեամբ մարդասիր
ութեամբ, գթութեամբ և ողորմութեամբ։ Խարեխօսութեամբ
կուսի խիստ Տոյդ մօրդ Լեհնդանեաց Հանդերձեալ
լոյդ՝ ի քէն տիրամօրդ Լաճածնի։ Ա՛ղթողական
աղերսարկութեամբ մեծին՝ ի ծնունդս կանանց մեր
տութեն կարապետի և Համազոյակից քո ձեռնա
դրոյն։ Խնկանուէր Հայ ցմամբ երկանկացն՝ առա
քելոցն և մարդարէիցն։ Ա՛արտիրոսական Հանդի
սիս սրբոյն ստեփաննոսի, որ և նոմաս զօրացան
վկայք։ Ա՛եծ ավետաստակ առաքինութեամբ դաճանողին
զքեզ սրբոյն գրիգորի Լաճենեցուն մեր լուսատար
Ա՛աքրակրօնից ազանց վանձանց Լզքեզ աճ
խոստովանողաց։ Ա՛ր՝ ի վերջնումն աւուր մեծի
յայտնիս նորոգել միայն ողորմած զի քեզ գոյացո
եալքս, Լայժմ ողոր։

Ի. Ա՛ր ի վերջնումն աւուր մեծի Տեղոյ Լակեղեցի։
Պանձ բաղձալի բարեաց մեծին գտեալ Լճաճ
կեալ։ Լ ըստ անթերի բեմոյ Համայնից Լդու
ինքն՝ Լբնաւոյ։ Օ՛ որ ոչ խակ ատնիւր երկինն վե
րայ

Ա. Հայրապետական Աթոռոյն Վաղարշապատու

րին անվայր քո խորան եթերն անմատոյց։ Ա. Ընդդէմ ե
ընդ քեզ զարմից հրանիւթից ցուցար սահմանե
ալ։ Ա. Ընդանակ պատերը գթութեդ լինամոց յա
թոռ փառաց թագաւոր բարձանց՝ ի վեր քան ըղ
բան։ Ա. Հա՛ ընկալեալս զաղերս աղօթից յարմարեալ
խնկոյ յայս յարկ նուիրեալ՝ եւ եկեղեցի, աղաչեմք
Ա. ախմաձական պերճալի կոչումն ընտանի ձայն ա
խորժելի անպարագրելի։ Ո՛ր՝ ի թիւս թեթեւս
հոգեայն օդով ամենատես կառավարութեդ բազ
մեալ տիրապէս։ Ա. րկեր քեզ գահոյս յառակս խոր
հրդոյ առեւտուց եղիցն լման աճօղդ՝ ի յարմար
իրին կատարումն, նկատեալ զվայր քոյին բնակու
թեդ։ Յաւէտ անջրպետ և յոգիս մեր միշտ։
Ո՛մն աթոռ և զայնն պատուանդան։ Տեղի լու
սատարը ազանց բոլորից։ Ա. հա՛ ընկալ զիս։
Ամատադարձ անսխալատեղծ պատշաճակերտ
կազմիչ Տամայնից։ Ո՛ր յերկրզենաձեռն յատուկ
հատոյց զայս կերպարան հրաշազարդ իրի հաճե
ցար լինել՝ նախ զբնաւին ապա զբազմեալն։ Զե
ցեր զերկին և անդ զերկնայինն։ Հաստատեցեր
զադին և վինի զադամ։ Ո՛ քոդուած տապանին
և՛ի նմա զապրեալն։ Տաղաւար նախնւոյ հիւ
րընկալութեանն աբրահամու։ Ծեալ արձան
և տուն ՚ա՛յ։ Ա. անդուղք մեր եւից և հետ քոյ
իմման։ Ա. հարոնեան վրան պաշտամանն։ Ալտ
ակ մատենի դատիչ։

Ճլիչ խո

լոյ ազինն յահռեայ։ Աւրհեալ քեզ Հիմուռնս պահ
ապդրանիկն Հօր առնուր զքեզ կցորդ ընդ լքեցեր
եալ աղախնոյն Հոխինայէ ի սաղիմ։ Աւհեալ Հինքն
ուրեք։ Ցեղանակաւ Հոչմանն Հագարու, փոխ
ինեորում Հանդերձեցեր ոսկիափայլ ջինաղդս
երկրիւթեալ, որ յիսկիզբնէն անդ դծադրեցար։ Աս
մծ զարհանուհի։ Աւգմագաւակ կուսութիւն
ւրախ լեր դհոյդ Հարսն պանծալի, պսակաւոր
յի։ Ի եառն պարարտ մածեալ սրբութիւն։ Ա՛Հա
կենդանի շինեալ ամ։ Չոդուոյ աղեղեցմարդն խոսել
կարգ։ Ա՛Հարձանօք արծաթեղինօք։ Ա՛Հաղաք
եղբ ընդ կարկեՀանաց։ Պաղպաջունք արիւնա
Ա՛ուսն Հիւսեալ մայրաապահովիք։ Ա՛Հարինք քոյր
իբաբելովնէ։ Ա՛ոգեալ յոդիս սիրով փեսային
Ցօսարաներս աղանց քանանու։ Ցօժարընկեցաց
ծուրայ։ Ա՛ինդիր, խմասուհց դիմեալ, խաբայ
աեսութենն եղեկիէլի։ Ա՛որ Հրաւիրամբ եկեալ
զն պարիսակեալ աղեօք ամրութիւն։ Ա՛ստ երկրորդ
եալ պղնձի։ Ա՛սկիսածուլ աշտանակ լուսոյ։ Ա՛ղբ
ղջն, սիւն անկարծելի և պատուար ամուր եղ
Ա՛ղեղապաճոյճ աշտարակ կանգնեալ երկաթե
քոյ խորհուրդ։ Ա՛Հա։

արկած կոչման Ցի, զստ առաստղացն անձառ
Ա՛մբարձեալ ընդն յաղթս Հեռաւորս փողոյ ձայն
զոմմոնի տաճար լուսակիր, լեառն ՚ոն և տուն ՚ոյ
խոսոզաց բարձր գարիզին ընտրեալ։ Ա՛եծ ին սա

Ա՛ղերս Ա՛ս Ա՛ստ Ա՛կեղեցի

տեղիս՝ զառաքելոցն գումարութիւն։ Ա. Առեղանիւ լուսաւորութիւնք բոցաճաճանչ լքով պաճուճեալ։ Յարդանդ մաքուր և՛ ծնունդս տանախտս՝ երկնեալ անդստին ժառանգս աշ։ Ո՛րչ օրինակ առաձեռն յուսով ակնկալութիւնք զնաղաղութիւն գոեալ խակապէս։ Ա. Հա։

Բաբանն լուսոյ հզօր թագաւոր փեսային երկնաւոր։ Ա. Ձեռաւ խորհրդով՝ ի հանդէս խնճոյից պատրաստ կարդեաց քեզ կանոնս անփոփոխելիս։ Ի հազ համառնեաց օրինակ կերպիւ՝ ի նոյն առաւել բոլոր էութիւնք՝ ի կերպարանս բխեալ առ՝ ի շինուած կաթուղիկէի։ Հասակ տոհմից զանազանութեանք՝ ի մի ժողովեալ հնազանդութեանք։ Տուն ևս առեղի և յարկ ծածկութեան։ Ա՛րարակ ասթոյ վէմ օդնականի Արմուատ ոյնց հոգեխաչիր։ Ո՛ճ ըստ մարդկան ընտանեցուցիչ։ Համանուանակ ազանց կուսերոց։ Յոյս քաւութեանք պարտաւորելոց։ Նախացուցակ համարձակելոց, կառարելոց անձանց խմբարան

Ա. Հա։

Ի մաստութենն հօր բնակութեանք, ծնօթնասուղեան սեամբք կառուցեալ։ Յորում օրհնեալն պատրաստի՝ ի սպանդ կամաց Աշակերտան երկնաւորի Հացին՝ ի գահաւորակ սրբոյ սեղանոյն։ Կենաց մանանայն և գառն երկնաւոր, որ բառնայ վէրս կենդանեաց Լանջերոյն։ Նոյն ինքն Աստ և յաստ զենուամն մեծ քան զհաբելին։ Ուր զջրաբեալսն

բերեսո ըզ բեզ ընկալցիս առ ինհաշտութիւն պարտա-
նարան միոյ բանիւդ մարմնացելոյդ, ի քէն ա՛ն: Ա-
ոյ այսր օրինակի անուամբ օծեալ կինքեցար Տարս
ռապարձ հիման Հաւատոյ Աշխարհիս պատկեր, որ
ածածին դուստր լուսոյ և մայր սիրոյն: Ընձեռ
ներդործութիւնք յաչխարհիս ծովու մարիամ ըզ
Ընտրեալ ակն պատուականն մարգարտի անձառ
Թէ բազմերջոյն ինքեզ աղաչեմք:
Պատել վերստին զմեծութեան առ ինքեն միջնորդու
Ա՛ւ ևս առաւել զյորդ:
խնդրեմք:
Մեզիս Հոգւոցն Տանդուցեալոց յօտառ յարութե-
սիրով օրհնեալ յամենից: Ա՛ՀՍ յիշեսցես և ոյսը
նութիք պետութիք ևզինուորութիք. Տարաբաստ
իւրով զաւակօք: Ա՛ՀՍ ընդ նոսիսեն իշխա-
պետական շնորհիւ: Ո՛ Թագաւորն մեզ զ՛
դապետս զ դպրոք և Հոգևոյծաւ վարժա-
Ո՛վար
կուսոյ՝ քահանայիւք և սարկաւագօք:
բծոցն պարու, զՀայրապետն մեր զ եպիս
Ո՛նոյք անդեան ան
Ե՛ւ ըս ուրախացեալք: Ո՛նոյք անդեան ան
մանադրեաց: Ծորս եղիցին կարդեալք զօրու-
Թէ գահ երիցութիւ վերադիտողաց՝ իպատիս ա
նայոյն սրահն Հոգեդիմ՝ ուր գաշակերտան զար
րոցն անմատոյց, փախուստ ետուն պատսպրան: Ի՛վեր
կս սահանց սիրով քաղցրութիւ կոչէ ձեռամբ յամ
անօրինէ յանբռնատաս եկաւորութիւն: Ա՛ւդիր

Թէ ես կենդանի փայտ։ Այ՛ հնչ
Նորոգաց երկուց, եղջ-մանց և նորոդ-ուլ տես տու
կին ձեռնարկ վերստին, ընդ դիմակ միջոց մի
ղեր-թի զերկիր հասատեցեր, խորհուրդ կր
ուպէից համայնից հոյ՛ երկուսից քառից, իմ ե-
առաջի գո՛ ամենակալ, աղաչեմք։

Այ՛ հնչ խնկեցին մաղթանք մեր
սանելի հեռատես և ան ընդ միջոյ մեձաւոր ան
զգալեացս։ Համադոյ անթարգմանելի։ Այ՛ հ
անուն կենդանի։ Այնձառ խոկութի՛ փակեալ՛ի
միշտ բարի, երեք սրբեան անսահմանելի օրհն
ալ։ Ամանձ անքննին ծածկեալ մեծութի՛ զօրեղ ա
կալ։

Աստին Հայկ նահապետ Այնք ըն

մեծիւղ այ։ Եւ այժմ ողորմեաց մեզ։

Լոյնի առաքասեր յաւուր ահաւոր երևման
մարքս զաւակօք հանդերձ ուխտիւք պահել
փառաց անպարտնակ բացարձակութի՛։ Ո՛ մայրն
լին հայցեացես նորոգել զիմքդ՝ իմոյ լայնութի՛
նաւն անանջատ հոգեառհմութի՛, յորում կիրկ
անդ ա՛յ ծնեցեալ յորդէդրութի՛ սբ աստղա
հանդերձ միանձամբ ձգնաւորօք, որ քեն ժառ
քեզոյ և մարդարէիւք, և որ մերնէ լուսաւորիչ
տըն կոչման սրբոց և զպասին մարտիրոսաց առա
տորեցոյս։ զշառաւիղն անմահից կենաց զկարապե

Ստեփան Սրբոյն Կոմիդասի

Ի բարձունս անբաւս անհետազօտելի դովեստիս
տանեալ ահեղ անմատոյց , յանհանդիտելի նու-
ագ ներբողից աղբեաց հրանիւթից պանծալի եր
դով պահեալ ածք բոլոից , ի սահմանս երկրակը
ռուքեց յերկնից , ի թեւս ջրից արփիակերպից
բաղձօք կարդեցեր քեզ պատիւս անպատում , ի
դրախտ ադնեայ ի տնկոյն պարտեալ , ազդեալ
ձայնեցեր ի ծառն օրհնութե : Ա. Հայ ին :

Վուշակ գարնանայնոյ ի թռիչս ամբարձման օրի
նակ երկնի համագ գթածիդ : Ի լաստան ամրացու
նոյեան տապանին : Պատկեր փրկուե կերպարան
հրաշից ապաստան յուսոյ , գեր՛ի վերնայինան զնոր
ժողովուրդս ուխտիս միջնորդեալ՝ ի թեւս խաչիդ
առ քեզ մատուցես : Ա. Հայ ին :

Ով գիր մատենի մատինդ ՝ այ , կենսաւնակ տախ
տակ անխորտակելի , և աւանդ նորոյ օրինի սրբա
մանուեց անեղծանելի : Ի ըուսն ցուցմանց կան
խապատմուեց աւետեաց ըղձից : Ի բխուրուց հիս
թից մեզ ի յօգնութե սոյն իսկ ծանուցար : Տիպ
պաշտելի գրատ Տի , շաւիղ անհետազօտելի :
Ա. ըեամբ արարչի նկարեալ՝ ի իաւս լուսոյ : Ա. Հայ
ին : Բաբունեացն պետ և ձիր իմաստից Տը Ց ՚Ր
ին
խնկեսցին գարձեալ խնդր :

Ձլը պն

քան զբան ուղղեալ յայս նշան : Հաստատեա սովին
յայսմ յաւիտեն : Պատկեր հօր անհաս ի վեր
միայն ուսուցիչ զանխմանալիսն որոշ գծագրի

Աղեքսանդր Արքայ Պարսից

Պահաբանութիւն խնամոց, խնդրողին զնաղաղութիւն
ոչ՝ սիրոյն որ առ Աստ, խնդ։

Պատճառ մեծարման մերոյ, յիմն շահիւ ընտրութեան հոգւոյ
և առաւելութեան յոգիս։

Հայցեմք։ Մեծագնիս Նիկոլեցոյն յոտսով յարութեան։ Ողջոյն
թիւն։ Օրհնեալ յաւիտեանս, ահա յիշեցեալ և ողջոյ
նեալ Տէր, պահպանութիւն քաւութեան։ առողջութիւն և ողորմու
թիւն։ Ողջոյն Ժողովրդեան քում, տուիմք ամրու
թիւն

Ընդհանուր Աղերսս Առ Աբեղայ

Ձկնորսի մը պատմածին պես, որ ծովուն մեջ ձուկ չգտնելով, ցանցը ցամաքի վրայ կը քաշէ, ես ալ ձեր ուղղած հարցումներուն պատասխանելու համար, ձեռքս գրիչ առած, ինքզինքս ամայի ծովեզերքի մը վրայ կը գտնեմ, ուր ոչ մէկ ձուկ կայ, ոչ մէկ ալ ցանց։ Ուստի ներողամտութեամբ ընդունեցէք, եթէ ձեր հարցումներուն ոչ մէկ պատասխան կրնամ տալ։

Ձեզ կը թուի թէ ես ալ ձեզի պէս գիտեմ, թէ ինչ է ճշմարիտ գրականութիւնը, ինչ է ճշմարիտ արուեստը, ինչ է ճշմարիտ գեղեցկութիւնը, ինչ է ճշմարիտ բանաստեղծութիւնը, ինչ է ճշմարիտ վէպը, ինչ է ճշմարիտ քննադատութիւնը, ինչ է ճշմարիտ ազգասիրութիւնը, ինչ է ճշմարիտ հայրենասիրութիւնը, ինչ է ճշմարիտ ազատութիւնը, ինչ է ճշմարիտ հաւատքը, ինչ է ճշմարիտ ճշմարտութիւնը, ինչ է ճշմարիտ կեանքը, ինչ է ճշմարիտ մահը։ Ձեզ կը թուի թէ ես ալ ձեզի պէս գիտեմ, թէ ինչ է ճշմարիտ ընկերութիւնը, ինչ է ճշմարիտ սէրը, ինչ է ճշմարիտ ամուսնութիւնը, ինչ է ճշմարիտ ընտանիքը, ինչ է ճշմարիտ ուսումը, ինչ է ճշմարիտ դաստիարակութիւնը, ինչ է ճշմարիտ կրօնը, ինչ է ճշմարիտ աստուածը, ինչ է ճշմարիտ հոգին, ինչ է ճշմարիտ մարդը, ինչ է ճշմարիտ կենդանին, ինչ է ճշմարիտ բոյսը, ինչ է ճշմարիտ հանքը, ինչ է ճշմարիտ ոգին, ինչ է ճշմարիտ նիւթը, ինչ է ճշմարիտ տիեզերքը, ինչ է ճշմարիտ անսահմանը, ինչ է ճշմարիտ յաւիտենականը։ Ձեզ կը թուի թէ ես ալ ձեզի պէս գիտեմ, թէ ինչ է ճշմարիտ ժամանակը, ինչ է ճշմարիտ տարածութիւնը, ինչ է ճշմարիտ ուժը, ինչ է ճշմարիտ շարժումը, ինչ է ճշմարիտ ձգողութիւնը, ինչ է ճշմարիտ լոյսը, ինչ է ճշմարիտ ձայնը, ինչ է ճշմարիտ գոյնը, ինչ է ճշմարիտ ջերմութիւնը, ինչ է ճշմարիտ էլեկտրականութիւնը, ինչ է ճշմարիտ մագնիսականութիւնը, ինչ է ճշմարիտ ատոմը, ինչ է ճշմարիտ էթերը։ Ձեզ կը թուի թէ ես ալ ձեզի պէս գիտեմ, թէ ինչ է ճշմարիտ ուղղութիւնը, ինչ է ճշմարիտ կէտը, ինչ է ճշմարիտ գիծը, ինչ է ճշմարիտ մակերեսը, ինչ է ճշմարիտ ծաւալը, ինչ է ճշմարիտ ուղղանկիւնը, ինչ է ճշմարիտ քառակուսին, ինչ է ճշմարիտ շրջանը, ինչ է ճշմարիտ ոլորտը, ինչ է ճշմարիտ գունդը, ինչ է ճշմարիտ կոնը, ինչ է ճշմարիտ գլանը, ինչ է ճշմարիտ զուգահեռականը, ինչ է ճշմարիտ եռանկիւնը, ինչ է ճշմարիտ բազմանկիւնը, ինչ է ճշմարիտ բազմանիստը, ինչ է ճշմարիտ բազմակողմանի մարմինը։ Ձեզ կը թուի թէ ես ալ ձեզի պէս գիտեմ, թէ ինչ է ճշմարիտ թուականը, ինչ է ճշմարիտ հաշիւը, ինչ է ճշմարիտ հանրահաշիւը, ինչ է ճշմարիտ երկրաչափութիւնը, ինչ է ճշմարիտ եռանկիւնաչափութիւնը, ինչ է ճշմարիտ ալգեբրան, ինչ է ճշմարիտ անալիզը, ինչ է ճշմարիտ սինթեզը, ինչ է ճշմարիտ տրամաբանութիւնը, ինչ է ճշմարիտ ապացոյցը, ինչ է ճշմարիտ ստուգութիւնը, ինչ է ճշմարիտ ճշգրտութիւնը, ինչ է ճշմարիտ ճշմարտութիւնը։ Ձեզ կը թուի թէ ես ալ ձեզի պէս գիտեմ, թէ ինչ է ճշմարիտ ֆիզիքը, ինչ է ճշմարիտ քիմիան, ինչ է ճշմարիտ աստղագիտութիւնը, ինչ է ճշմարիտ երկրաբանութիւնը, ինչ է ճշմարիտ ֆիզիոլոգիան, ինչ է ճշմարիտ անատոմիան, ինչ է ճշմարիտ կենդանաբանութիւնը, ինչ է ճշմարիտ բուսաբանութիւնը, ինչ է ճշմարիտ հանքաբանութիւնը, ինչ է ճշմարիտ ֆիզիոգրաֆիան, ինչ է ճշմարիտ ֆիլոսոփայութիւնը, ինչ է ճշմարիտ մետաֆիզիքը, ինչ է ճշմարիտ պատմութիւնը, ինչ է ճշմարիտ ազգագրութիւնը, ինչ է ճշմարիտ լեզուաբանութիւնը, ինչ է ճշմարիտ հնագիտութիւնը, ինչ է ճշմարիտ ճարտարապետութիւնը, ինչ է ճշմարիտ քանդակագործութիւնը, ինչ է ճշմարիտ նկարչութիւնը, ինչ է ճշմարիտ երաժշտութիւնը, ինչ է ճշմարիտ պարը, ինչ է ճշմարիտ մարմնամարզութիւնը, ինչ է ճշմարիտ ռազմարուեստը, ինչ է ճշմարիտ ռազմավարութիւնը, ինչ է ճշմարիտ ռազմագիտութիւնը, ինչ է ճշմարիտ ռազմագիտութիւնը։

Ձեզ կը թուի թէ ես ալ ձեզի պէս գիտեմ, թէ ինչ է ճշմարիտ ճշմար

Աստուածայն Սրբոյն Դիդիմոսի

դրեցի զպատմուճանն գովեստ, և զձառըս ներբողեա
նի։ Ակարեաւ հաստատեալ՝ լիդեղ պատկերի դիմոյ
սուիեւսի սպիտակափայլ լուսափառ դաշտի քարտե
նիդ։ Անբաւական լինիցաս սորա ասպարիսի զբեթ
ուռնս գրչիս. անշուռնչ խօսողիս, անքայլ ընթացողիս
անձայն հնչողի, անդ ոտ պատմողի, Լանսպիտաքե
լի քարոզչի։ Եւ արձանացուցի սմին անշինչ յիշատա
կաց զանուն տեղեալի ձերումդ կոչման սուրբ սուրբիան
նոյ՝ լերինդ Մուկաց Հզօր դիտապետ։ Այլ զի ճնաս
ցես յարկայ՝ իսոյն համառօտութիւն մատենի յաւուրս
անթիւս և յամս ձառուրս խմովսակաւմանեաց իմաստիւ
Ա՛ս դրիպօրյեսին վարժապետից, և կրտսեր քա
նասիրաց։ Որդի դասեր եղբօր հօր անանիայի հոդե
զարդ Լամտավարժ փիլիսոփայի, և քան վարուց մաք
րուհե կրօնից դովելոյ և հռչակելոյ։ Եւ ընծայեցի
քումդ երկեղեցեաց զայս նուէրս բարեաց բանից ցան
կալից։ Յորոյ պատուղ վայելեսցես ախորժ բերկրա
նաց Ճաշակմամբ յամեղ և յատակայեալ՝ ի հոգևոր հր
ճուանս աղօթից։ Եւ ընկալեալ խառնեսցես՝ իյոգ
նահամբար զարդս ամենագեղս երկնային դանձու
ցդ՝ զտարազ սեռական տատիդ։ Այդպէս և միշատակեա
ցես զանունիմ տրուպ՝ ի տաւիղ սիրոյ անձկութե
արտիդ սեռնեկի, մի՛շտ նորոգ մտածեալ զմեզ՝ ի ձե
բուսդ ընդ խորնին ածաբնակի հանդիպ սեղնուղդ
արարչակալի զիս և զերեզմանիկ զանդրանիկ զյովան
նէս ցանկալի անուն՝ ի միտս կարդի որ դիտակունք
և հանճարեղ իմաստասէրք քան զիս առաւել՝ ի յայմ
Եւ յայմ կեցցեն մեր անձինք ընդ քեզ։ Այլ և քոյդ
ոգի միացեալ ընդ մեզ՝ միշնորդաւ էուշ քանի՝ ի
միքրայ ընտրուեր հալոցի, անբաժին սեռմամբ՝ ա

Յիշատակարան Սաւեանի

Նոյն սրտիցս շնչով. Եւ ան այլայլակ խորհրդով, Եւ ան
անլռելեաւ կայ հօր իւրոյ սրտից հաստատեալ՝ եւ հիմնա
ւորեալ խորհրդովք՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի տէր մեր՝ որում
փառք յաւիտեանս. ամէն: Արդ քանզի ան ընդհատ
գոլով առաւել բազմալի վայրկեանք եւ սրբոց խորհ
նացդ. զթերին լրուեր եւ զպակասն ամենեւին. յար
մարական գրութեամբ աղերսեմ շնորհել: Եւ ինձ
առաւելեալ օգնեա աղօթիւք, որ յարաժամ դեղե
ցիմ յընթերցուածն. իսկ գործոյ եւ ոչ փոքր ինչ ժա
մանակ ոտհանեալ որոյեմ:

Յիշատակարան մատենիս գրութեան:

Ետ հոլովման ընթացից ամանակաց յառաջ
չարժուեր. որ ըստ լծապատարն, նշուլագեղն
արփիաճաճանչ, լուսակիր, օրակիշուն, մշտափարա
տն, անհապարար ականն արեւու, ստեղծականն
արուսեակի, որ համբարձ կուտէ ամաց յոլովութ ի
ջաքս գարուց շնչաստաւ ևիճնդանմորոգ առուղի
կան յաւիտենից: Ի յաւարտուանն կատարման ինն
երեակ յոբելինին՝ իսկիզբն պահելոյ մոյ տասնե
կին յաբեթականն տոհմիս տումարի: Եւ ետ երից ա
մաց անցելոց որ զկնի գալստեան ի կայս Լեւիոյս կո
ղմանց հիւսիսոյ, դիմաց յարեւելից յաղօթս եւ մեծ
կայսերն Տուռմոց բասիլ: Որժամ ընդ արձակ և
մակա գաւիթ կանոնաւ սիւնուտ տարածեր լիատ
ման եւանկարոց իատուարակարկատ կոթողս կրծր
արձանաց. ի ձգուտն ձեռին ևցանկազեղ լարս պտրա
նաց երկարադունից: Ընթարթափ ի նոյն վերա
լացեալ ի յաջ եւ ի յահեակ սեպականեալ յաւելուլ բա
ղին մատանց վիճակաց խմբից Տաց ի ծոց իւր:

Ձեռն Աւրդ

Ասացեալ Սրբոյն Գրիգորի

Ա՛րդ՝ հայնմ անդրուանէ միջոցի, յորում եղեր եալ ընդունեցաւ Թշնամիք եկեղեցւոյ։ Ասացեալ հիմն եղի, դիզել, բարդեցի, կացուցի, ցուցի, հաստատ տեղւոյ՝ ի հրաշակերտուն միաբոյ իրն զաշմատեղ եան դրուագս դրութիւնք այսմ սուրբերն արդասաւորի։ Այս գրիգոր կրօնաւոր քահանայ՝ յետին բա նահիւսաց՝ եկիրտսեր վարժապետաց, դործակից Թէ եղբօր իմոյ ընտրելոյ յովհաննէս կոչեցելոյ՝ Ա րեկայ մեծափուռ եւ բարձրապատիւ ուխտին վանակա նի, որք իբրև զմի՛ մարմին բանական՝ էյերկուց առ միակերպարան շինելոյ դիմաց կենցաղակցելով՝ ոչ միայն հարազատք, այլ եւ միաշունչք։ միակրօնք հա մապատիւք, զուգահաւանք՝ ի քաւուիցս աշց՝ առ՝ մի լանդն շաւիղ խորհրդոյ տեսեալք։ Ա՛րդ հայցեմք ի ձաշակողացդ յայսմ սեղանոյ յոգնօրէն եւ ախորժա համ հանդերձեցելոյ միշատակել զմեզ՝ ի համբանս ու ղղի եւ ի պատ կանաւոր իւնդրուածս, սեան սիրով՝ ի միտս բարւոյ։ Որով եւ դուք եղիջիք դրեալ՝ ի համատ հանս միաբանից վերին դպրութեն։

Ա՛րդ եւ կրօնք սրբ հօրս մերոյ դրիգորի նարեկացւոյն։

Սուրբ հայրս մեր ածականէ քահանայ եւ կրօնա աւորս դրիգոր էր՝ ի նարեկայ վանից՝ ի հայս՝ ի գաւառն վասպուրականի՝ ի ժամանակի թագաւորու ցըն հոռոմոց բասիլ եւ կոստանդեայ որ տիրէ ին հայոց ՃՀին։ Ի ակ վասպուրականի Թէր՝ էր սենաքերիմ բաբերպիտ յարծրունեաց՝ ի Թուտականիս հայոց։ Ա՛ր էր սա որդի դստեր եղբօր տ աթեւուհիկուսի։ Այս էր սա որդի դստեր եղբօր տ

Ցիշատակարան Սատենի

նանիայ Ձգնաւոր վարժապետի և նարեկայ վանից առաջնորդի։ Այ զերանելիս գրիգոր անդրանիկ եղբարբ իւրով որոյ անուն յովանէս՝ անոյշ ուղտաւոր արկեաց ի մանկուէ ընծայ աճապաւնչ գրոց կրթուիս Նա վախճանեալ եղբօրն՝ մնաց գրիգոր միայնակ յերիս առաքինուս ևայրհատուս ընթերցման անյագ բաղձանօք։ Ար ևեղեալ հոգւոյ արբոյ ընդունա րան։ ևդերազանց շնորհօք գիտուիս ահիղեն ար ար ևխոստեցաւ զգիրս աղօթից՝ ըստ հայցման խնդ րոյ կրօնաւոր եղբարց բանս, ղե։ Նա արտաքոյ աոքին ունիմք խոսս երանելոյս՝ զայսոսիկ։ Պատմու թի կենսատու խաչին որ բերաւ ի կոստանդնու պօլսե ի հոյս։ Ի վանսն ապարանք, ի թագաւորա ցըն պարգև, ըստ յիշատակեալ խորհրդոյն։ Նա յարմարեալ ընդ նոյն ներբողեսն նը խաչին ըստ այբուբենիցն տառից։ Օ՝ ինի որոյ դովեստ աճա ծնին զոր և յիշէ՝ սոյն գիրս։ Նա ներբողեան ա՝ ռաքելոցն դաստուց իմիասին։ Նա բան դովեստի, ևրբեն յակոբ եպիսկոպոս մծբնայ։ Ունիմք և խոսս սոյ՝ ի վե երդոյ երդոյն համառօտ։ Նա քարող ուԹի ածնից խորհրդոյ։ Ջուգոյն արբոյ, խաչի, ևեկեղեցւոյ։ Օ՝ այսոսիկ Թողեալ յեկեղեցի՝ զի կենդանի յետ իւր յիշատակ. ինքն գնաց ի միւս կենդանեացն քաղաք։ Ձև ևս հաստատեալ զըն Թացս կենաց այլ երիսատասրդական ասեիս վախ ճանեալ։ Որոյ պատուական մարմինն եդեալ կայ ինոյն նարեկայ վանս, հուպ եկեղե ցոյն Սրբուհոյն Սանդխտոյ։

Ա՛ռաքեալ՝ որ լսա Սաղթիէլէ։

Տէրն մեր Յ՚Ս՚ Ք՚Ս

Ի ՏՐՈՅԼԻՒ ՅՈՒՐՔՆԱՒՈՐՍ

կողմն գալիլեացւոց, ուսուցանէր ի ժո-
ղովուրդս նոցա, և քարոզէր զաւետա-
րանն արքայութեան, և բժշկէր զամենայն
ախտս ի ժողովրդեանն։ Եւ երբ լսեր նա
զայս ամենայն երկիւղն առնոյց, եւ ամաւթին
առ նա զամենայն հիւանդս. որք նեղեալ էին
ախտիւք տարբեր եւ ի տանջանս, եւ զդիւահարս,
եւ զլուսնոտս, և զանդամալոյծս, և բժշկեաց զնոսա։ Եւ երթային զհետ նորա ժողովուրդք
բազումք, ի գալիլեէ, և ի դեկապաղեայ, և յերու-
սաղեմէ, և ի հրէաստանէ, և յայն կողմ յորդանանու, և բժշկեաց զնոսա։

Այլ ի բերն էջ ի լեռնէն անտի, զնացին զհետ նորա ժողովուրդք բազումք։ Եւ ահա յաւուրսն յորս

կամիս՝ կարող ես զիս սրբել։ Ձգեաց զձեռն իւր
և հասոյց ՚ի նա Յն և ասէ. կամիմ, սրբեցաց,
և վաղվաղակի սրբեցաւ ՚ի նմանէ բորոտութիւնն։
Եւ ասէ ցնա Յն. զգոյշ լեր՝ մի ումեք ասիցես
այլ երթ ցոյց զանձն քո քահանային, և մատո՛ ըզ
պատարագն՝ զոր հրամայեաց Մովսէս ՚ի վկայութիւն նց։
Եւ մտեալ ՚ի Կափառնայում, մատեաւ առ նա
հարիւրապետ մի. աղաչէր զնա։ Եւ ասէր՝
Տէր մանուկիմ անկեալ կայ ՚ի տան անդամալոյծ՝
ծարաւաբար տանջեալ։ Ասէ ցնա Յն. ես եկից և
բժշկեցից զնա։ Պատասխանի եառ հարիւրապե
տըն և ասէ, Տէր՝ չեմ բաւական եթէ ընդ յար
կաս իմով մտցես, այլ ասա բանիւ, և բժշկեսցի
իմ մանուկն իմ։ Վասն զի և ես այր մի եմ ընդ
իշխանութիւն, ունիմ ընդ ինեւ զինուորս՝ ասեմ
սմա երթ. և երթայ, և այլում թէ եկ՝ և գայ,
և ծառայի իմում թէ արա զայս և առնէ։ Լուաւ
Յն զարմացաւ՝ և ասէ ցայնոսիկ՝ որք ընդ
հետս երթային, ամէն ասեմ ձեզ՝ ոչ յիսրայէլի
այսպիսի հաւատս գտի երբեք։ Բայց ասեմ
ձեզ. զի բազումք յարևելից և յարևմտից եկեսցեն
ցեղն և բառնեսցին ընդ աբրահամու՝ և ընդ իսա
հակայ՝ և ընդ յակովբոս յարքայութիւն երկնից։
Եւ որդիքն արքայութեանն ելցեն ՚ի խաւարն ար
տաքին, անդ եղիցի լալ և ակրճտել ատամանց։
Եւ ասէ Յն ցհարիւրապետն՝ երթ և որպէս հա

Ըստ Մատթէոսի

Ա

Յայնժամ մատեան Յիսուս յանապատ՝ փորձիլ ի սատանայէ։ Եւ պահեցեալ քառասուն աւուրս եւ քառասուն գիշերս՝ յետոյ ունէր քաղցեալ։ Եւ մատեալ փորձիչն ասէ ցնա. Եթէ որդի ես Աստուծոյ՝ ասա զի քարունքս սոքա հացք լիցին։ Եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ. Գրեալ է՝ թէ ոչ միայն հացիւ կեցցէ մարդ, այլ ամենայն բանիւ որ ելանէ ի բերանոյ Աստուծոյ։ Յայնժամ առնու զնա սատանայ ի սուրբ քաղաքն, եւ կացուցանէ զնա ի վերայ տաճարին Երուսաղէմի, եւ ասէ ցնա. Եթէ որդի ես Աստուծոյ՝ արկ զանձն քո ի վայր, գրեալ է՝ թէ հրամայեսցէ հրեշտակաց իւրոց վասն քո, եւ ի ձեռս առցեն զքեզ, զի մի երբէք հարցէ զոտն քո ընդ քար։ Ասէ ցնա Յիսուս. Դարձեալ գրեալ է՝ մի փորձեսցես զՏէր Աստուած քո։ Յետ այսորիկ առնու զնա սատանայ ի լեառն բարձր յոյժ, եւ ցուցանէ նմա զամենայն թագաւորութիւնս աշխարհի եւ զփառս նոցա, եւ ասէ ցնա. Զայս ամենայն քեզ տացեմ, եթէ անկեալ երկրպագեսցես ինձ։ Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս. Երթ յետս իմ սատանայ, գրեալ է՝ զՏէր Աստուած քո երկիր պագցես, եւ զնմա միայնոյ ծառայեսցես։ Յայնժամ թողու զնա սատանայ, եւ ահա հրեշտակք մատեան եւ սպասաւորէին նմա։

Իսկ յորժամ լուաւ Յիսուս զի մատնեցաւ Յովհաննէս, դարձաւ յԳալիլեա։ Եւ թողեալ զՆազովրէթ՝ եկն եւ բնակեցաւ ի Կափառնայում, որ է մերձ ի ծովեզերս, ի սահմանս Զաբուղոնի եւ Նեփթաղիմի։ Զի կատարեսցի որ ասացեալ է Եսայեայ մարգարէի, որ ասէ. Երկիր Զաբուղոնի եւ երկիր Նեփթաղիմի, ճանապարհ ծովու, անդրէն Յորդանանու, Գալիլեա հեթանոսաց։ Ժողովուրդ որ նստէր ի խաւարի, լոյս մեծ ետես. եւ որ նստէին ի տեղւոջ եւ ի սահմանի մահու, լոյս յարոյց նոցա։ Յայնմհետէ սկսաւ Յիսուս քարոզել եւ ասել. Ապաշխարեցէք, զի մերձեցաւ արքայութիւն երկնից։

Եւ երթեալ Յիսուս ընդ ծովեզերս Գալիլեացւոց՝ ետես զերկուս եղբարս, զՍիմոն որ կոչի Պետրոս, եւ զԱնդրէաս եղբայր նորա, որ ձգէին ի ծովն զուռկան, զի ձկնորսք էին։ Եւ ասէ ցնոսա. Եկայք զհետ իմ, եւ արասցեմ զձեզ ձկնորսս մարդկան։ Եւ նոքա անդէն թողեալ զուռկանն՝ գնացին զհետ նորա։ Եւ անտի անցեալ՝ ետես զերկուս այլ եղբարս, զՅակոբոս զորդի Զեբեդեայ, եւ զՅովհաննէս զեղբայր նորա, որ էին ի նաւի ընդ հարս իւրեանց, կարկտէին զուռկանս իւրեանց, եւ կոչեաց զնոսա։ Եւ նոքա անդէն թողեալ զնաւն եւ զհայր իւրեանց՝ գնացին զհետ նորա։

Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն Գալիլեա, ուսուցանէր ի ժողովարանս նոցա, եւ քարոզէր զաւետարան արքայութեան, եւ բժշկէր զամենայն ախտս եւ զամենայն հիւանդութիւնս ի ժողովրդենէ։ Եւ գնաց լուր նորա ընդ ամենայն Ասորիս, եւ մատուցանէին առ նա զամենայն հիւանդս որ ունէին զանազան ցաւս եւ տանջանս, զդիւահարս եւ զլուսնահարս եւ զանդամալուծս, եւ բժշկէր զնոսա։ Եւ գնացին զհետ նորա բազումք ի Գալիլեայ եւ ի Դեկապոլեայ եւ ի Երուսաղէմէ եւ ի Հրէաստանէ եւ յայնկոյս Յորդանանու։

Ա

Տեսեալ Յիսուսի զբազումս՝ ելանէ ի լեառն, եւ նստեալ նորա մատեան առ նա աշակերտք նորա։ Եւ բացեալ զբերան իւր՝ ուսուցանէր զնոսա եւ ասէր.

Երանի աղքատացն հոգւով, զի նոցա է արքայութիւն երկնից։

Երանի սգաւորացն, զի նոքա մխիթարեսցին։

Երանի հեզից, զի նոքա ժառանգեսցեն զերկիր։

Երանի որք քաղցեալ եւ ծարաւի լինին արդարութեան, զի նոքա կշտասցին։

Երանի գթածից, զի նոքա գթասցին։

Երանի սրտիւ մաքրից, զի նոքա զԱստուած տեսցեն։

Երանի խաղաղարարաց, զի նոքա որդիք Աստուծոյ կոչեսցին։

Երանի հալածեալ արդարութեան վասն, զի նոցա է արքայութիւն երկնից։

Երանի էք դուք յորժամ նախատեսցեն զձեզ եւ հալածեսցեն եւ ասասցեն զամենայն չար բան ի վերայ ձեր սուտ՝ վասն իմ։ Ուրախ լերուք եւ ցնծացարուք, զի վարձք ձեր բազումք են յերկինս։ Զի նոյնպէս հալածեցին զմարգարէսն որ յառաջ քան զձեզ էին։

Դուք էք աղ երկրի։ Եւ եթէ աղն անհամեսցի, ընդ որո՞վ աղասցի։ Ոչ է յետոյ բան ինչ, եթէ ոչ թէ արտաքս արկանել զնա եւ կոխան լինել մարդկան։

Դուք էք լոյս աշխարհի։ Ոչ կարէ քաղաք ծածկեալ լինել որ ի վերայ լերինն շինեալ է։ Եւ ոչ վառեալ զմոմ դնեն զնա ընդ սակաւ, այլ ի մոմնդանի, եւ լուսաւորէ ամենեցուն որ ի տանն են։ Այսպէս լուսաւորեսցի լոյս ձեր առաջի մարդկան, զի տեսցեն զգործս ձեր բարիս եւ փառաւորեսցեն զհայր ձեր որ յերկինս է։

Մի համարիք թէ եկի ես օրինադրել կամ զմարգարէսն. ոչ եկի ես օրինադրել, այլ կատարել։ Զի ամէն ասեմ ձեզ, մինչեւ անցցէ երկինք եւ երկիր, մի մակն մի գիր ոչ անցցէ ի հանդերձէ մինչեւ ամենայն եղիցի։ Որ ուրեմն արձակեսցէ զմի ի պատուիրանացս այսոցիկ փոքունացս, եւ ուսուցանիցէ այսպէս զմարդիկ, փոքունացի կոչեսցի յարքայութեան երկնից։ Եւ որ արասցէ եւ ուսուցանիցէ, նա մեծ կոչեսցի յարքայութեան երկնից։ Զի ասեմ ձեզ, եթէ մի՛ առատասցի արդարութիւն ձեր քան զդպրացն եւ զփարիսեցւոցն, ոչ մտանիցէք յարքայութիւն երկնից։

Լուարուք զի ասացաւ հնոցն. Մի՛ սպանաներ, եւ որ սպանանիցէ պարտական եղիցի դատաստանի։ Եւ ես ասեմ ձեզ, զի ամենայն որ բարկանայ ընդ եղբարս իւր՝ պարտական եղիցի դատաստանի։ Եւ որ ասիցէ եղբարն իւրում. Ռակա՛, պարտական եղիցի ատենի։ Եւ որ ասիցէ. Յիմա՛ր, պարտական եղիցի հրոյ գեհենի։

Եթէ ուրեմն մատուցանես զպատարագ քո առ սեղանոյն, եւ անդ յիշեցուցանիցես քեզ զի եղբայր քո ունի ինչ ընդ քեզ, թող անդէն զպատարագ քո առաջի սեղանոյն, եւ երթ նախ հաշտեաց եղբարն քում, եւ ապա եկեալ մատո զպատարագ քո։ Հաշտեաց զհակառակորդ քո վաղվաղակի, մինչ դեռ ընդ ճանապարհի ես ընդ նմա, զի մի՛ երբէք մատնիցէ զքեզ հակառակորդդ դատաւորի, եւ դատաւորդ մատնիցէ զքեզ սպասաւորի, եւ ի բանտ արկցես։ Ամէն ասեմ քեզ, մի՛ ելանիցես անտի մինչեւ հատուսցես զկատարածն։

Լուարուք զի ասացաւ հնոցն. Մի՛ շնանար։ Եւ ես ասեմ ձեզ, զի ամենայն որ նայիցէ ի կին ընդ տենչանաց իւրոց՝ շնացաւ ընդ նմա արդէն ի սրտի իւրում։ Եւ եթէ աչք քո աջ գայթակղեցուցանիցեն զքեզ, հան զնոսա եւ արկ ի քէն. զի շահաւէտ է քեզ զի կորիցէ ոմն ի մարմնոց քոց, եւ մի՛ ամենայն մարմին քո արկանիցի ի գեհեն։ Եւ եթէ ձեռն քո աջ գայթակղեցուցանիցէ զքեզ, կո՛ր զնա եւ արկ ի քէն. զի շահաւէտ է քեզ զի կորիցէ ոմն ի մարմնոց քոց, եւ մի՛ ամենայն մարմին քո երթիցէ ի գեհեն։

Ասացաւ եւ այն թէ. Որ արձակեսցէ զկին իւր՝ տացէ նմա գիր բաժանման։ Եւ ես ասեմ ձեզ, զի ամենայն որ արձակեսցէ զկին իւր՝ բացի ի բանի պոռնկութեան, արասցէ զնա շնանալ։ Եւ որ առնուցուն զարձակեալն՝ շնանայ։

Դարձեալ լուարուք զի ասացաւ հնոցն. Մի՛ երդնուր սուտ, այլ հատո՛ զերդմունս քո առ Տէր։ Եւ ես ասեմ ձեզ, մի՛ երդնուիք ամենեւին, եւ ոչ երկնիւ, զի աթոռ է Աստուծոյ, եւ ոչ երկրիւ, զի սաստիկ է ոտն նորա, եւ ոչ Երուսաղէմաւ, զի քաղաք է մեծի թագաւորին, եւ ոչ գլխովդ երդնուիս, զի ոչ կարես զմի մազ մի սեւ կամ սպիտակ առնել։ Այլ եղիցի խօսք ձեր՝ այո՛ այո՛, ոչ ոչ, զի որ ինչ աւելի քան զայս՝ ի չարէ է։

Լուարուք զի ասացաւ. Աչք փոխանակ աչաց, եւ ատամն փոխանակ ատամանց։ Եւ ես ասեմ ձեզ, մի՛ դիմադրեսջիք չարի. այլ որ զաջ ծնօտդ հարանիցէ քեզ, դարձո՛ եւ զայլ նմա։ Եւ որ կամիցի ընդ քեզ դատել եւ զպատմուճանդ առնուլ, զթողո՛ւ նմա եւ զշապիկդ։ Եւ որ զքեզ հարկանիցէ մղոն մի, երթ ընդ նմա երկու։ Որ քեզ խնդրիցէ, տո՛ւ նմա, եւ որ կամիցի ի քէն փոխառնուլ, մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո։

Լուարուք զի ասացաւ. Սիրեսցես զընկեր քո, եւ ատեսցես զթշնամի քո։ Եւ ես ասեմ ձեզ, սիրեցէ՛ք զթշնամիս ձեր, օրհնեցէ՛ք զանիծանողս ձեր, բարի արարէ՛ք ատելեաց ձերոց, եւ աղաչեցէ՛ք վասն հալածողաց եւ զրպարտողաց ձերոց, զի որդիք եղիջիք հաւր ձերոյ որ յերկինս է, որ զարեգակն իւր ծագեցուցանէ ի վերայ չարաց եւ ի վերայ բարեաց, եւ տեղայ ածէ ի վերայ արդարոց եւ ի վերայ անիրաւաց։ Զի եթէ սիրեսջիք զսիրողս ձեզ, զի՞նչ վարձս ունիցիք. ոչ եւ մաքսաւորքն նոյնպէս առնեն։ Եւ եթէ բարեացուցանիցէք միայն զեղբարս ձեր, զի՞նչ առաւել արարէք. ոչ եւ հեթանոսքն նոյնպէս առնեն։ Դուք ուրեմն կատարեալ եղիջիք որպէս եւ հաւր ձերոյ երկնաւորին կատարեալ է։

Զգո՛յշ լերուք զի զարդարութիւն ձեր մի՛ առնիցէք առաջի մարդկան, զի տեսցեն զձեզ, եթէ ոչ այնպէս՝ վարձս ոչ ունիցիք առ հաւր ձերում որ յերկինս է։ Արդ՝ յորժամ առնիցես ողորմութիւն, մի՛ հարկաներ առաջի քո փող, որպէս առնեն կեղծաւորքն ի ժողովարանս եւ ի հրապարակս, զի փառաւորեսցին ի մարդկանէ։ Ամէն ասեմ ձեզ, առին զվարձս իւրեանց։ Այլ դու յորժամ առնիցես ողորմութիւն, մի՛ գիտասցէ ձախ քո զինչ առնէ աջ քո, զի ողորմութիւն քո ի ծածուկ եղիցի, եւ հաւր քո որ տեսանէ ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ։

Եւ յորժամ աղաչէք, մի՛ եղիջիք որպէս կեղծաւորքն, զի սիրեն կայնել եւ աղաչել ի ժողովարանս եւ ի հրապարակս, զի երեւեսցին մարդկան։ Ամէն ասեմ ձեզ, առին զվարձս իւրեանց։ Այլ դու յորժամ աղաչիցես, մտի՛ ի սենեակ քո, եւ դուռն գոցեալ աղաչեա՛ զհաւր քո ի ծածուկ, եւ հաւր քո որ տեսանէ ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ։ Եւ յորժամ աղաչէք, մի՛ բազմաբանեսջիք որպէս հեթանոսքն, զի կարծեն թէ ի բազմաբանութեան իւրեանց լսելի լինիցին։ Մի՛ եղիջիք նոցա նման, զի գիտէ հաւր ձեր զինչ պիտոյ իցէ ձեզ յառաջ քան զխնդրել ձեզ զնա։

Ա

Ուրեմն աղաչեցէ՛ք դուք այսպէս.

Հաւր մեր որ յերկինս ես,
սուրբ լիցի անուն քո,
եկեսցէ արքայութիւն քո,
եղիցի կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի։
Զհացս մեր հանապազորդ տո՛ւ մեզ այսօր,
եւ թո՛ղ մեզ զպարտիս մեր,
որպէս եւ մեք թողումք պարտապանաց մերոց,
եւ մի՛ տանիցես զմեզ ի փորձութիւն,
այլ փրկեա՛ զմեզ ի չարէ։

Զի եթէ թողուցանիցէք մարդկան զյանցանս նոցա, թողցէ եւ ձեզ հաւր ձեր երկնաւոր։ Եւ եթէ ոչ թողուցանիցէք մարդկան զյանցանս նոցա, ոչ եւ հաւր ձեր թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր։

Յորժամ պահեսջիք, մի՛ եղիջիք որպէս կեղծաւորքն տրտում, զի կերպարանս իւրեանց աղարտեն, զի երեւեսցին մարդկան պահեցեալք։ Ամէն ասեմ ձեզ, առին զվարձս իւրեանց։ Այլ դու յորժամ պահեսցես, օծի՛ զգլուխ քո եւ զերեսս քո լուա՛, զի մի՛ երեւեսցիս մարդկան պահեցեալ, այլ հաւր քո որ ի ծածուկ է, եւ հաւր քո որ տեսանէ ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ։

Մի՛ գանձէք ձեզ գանձս ի վերայ երկրի, ուր ցեց եւ ժանգ աւերէ, եւ ուր գողք ականջ դնեն եւ գողանան։ Այլ գանձեցէ՛ք ձեզ գանձս յերկինս, ուր ոչ ցեց եւ ոչ ժանգ աւերէ, եւ ուր գողք ոչ ականջ դնեն եւ ոչ գողանան։ Զի ուր է գանձ քո, անդ եւ սիրտ քո լինիցի։

Ճրագ մարմնոյ է աչք։ Եթէ աչք քո պարզ իցեն, ամենայն մարմին քո լուսաւոր լինիցի։ Եւ եթէ աչք քո չարացեալ իցեն, ամենայն մարմին քո խաւարեալ լինիցի։ Եւ եթէ լոյսն որ ի քեզ է խաւար է, խաւարն որչափ՞ եւս։

Ոչ ոք կարէ երկոցունց տերանց ծառայել։ Զի կամ զմին ատիցէ եւ զմիւսն սիրիցէ, կամ զմին հնազանդեսցի եւ զմիւսն անարգիցէ։ Ոչ կարէք Աստուծոյ ծառայել եւ մամոնայի։

Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ, մի՛ հոգայք հոգի ձեր զինչ կերիցէք կամ զինչ արբիցէք, եւ ոչ մարմնոյ ձերոյ զինչ հագիցիք։ Ոչ հոգի առաւել է քան զկերակուր, եւ մարմին քան զհանդերձ։ Նայեցարո՛ւք ի թռչունս երկնից, զի ոչ սերմանեն եւ ոչ հնձեն եւ ոչ ժողովեն ի շտեմարանս, եւ հաւր ձեր երկնաւոր կերակրէ զնոսա։ Ոչ դուք առաւել քան զնոսա՞ էք։ Եւ ո՞ ոք ի ձէնջ հոգալով կարէ մի կանգուն յաւելուլ ի հասակ իւր։ Եւ զհանդերձէ ընդէ՞ր հոգայք։ Ուսարո՛ւք զհնձանդեղսն դաշտի, զի ոչ գործեն եւ ոչ մանեն։ Ասեմ ձեզ, զի ոչ եւ Սողոմոն ամենայն փառաւորութեամբ իւրով զգեցաւ իբրեւ զմի ոք ի սոսա։ Եւ եթէ զխոտ դաշտի որ այսօր է եւ վաղիւ ի հնոց արկանի, Աստուած այսպէս զգեցուցանէ, ո՞չ եւս առաւել զձեզ, սակաւահաւատք։ Մի՛ հոգայք ուրեմն եւ մի՛ ասասջիք թէ զի՞նչ կերիցուք կամ զի՞նչ արբցուք կամ զի՞նչ հագցուք։ Զայս ամենայն հեթանոսքն խնդրեն։ Գիտէ հաւր ձեր երկնաւոր թէ պիտոյ իցէ ձեզ զայս ամենայն։ Այլ նախ խնդրեցէ՛ք զարքայութիւն եւ զարդարութիւն նորա, եւ զայս ամենայն յաւելցին ձեզ։ Մի՛ հոգայք ուրեմն վասն վաղուան, զի վաղն իւր հոգասցի զինքն։ Բաւական է աւուր չարիք իւր։

Մի՛ դատիք, զի մի՛ դատիցիք։ Զի որով դատաստանաւ դատիցէք՝ դատիցիք, եւ որով չափով չափիցէք՝ չափեսցի ձեզ։ Եւ զի՞ տեսանես զսղոց որ ի ակն եղբարն քում, եւ զգերանդին որ ի ակն քում ոչ զգաս։ Կամ զիա՞րդ ասես եղբարն քում. Թո՛ղ հանից զսղոցն ի ականէ քումմէ, եւ ահա գերանդի է ի ակն քում։ Կեղծաւո՛ր, հան նախ զգերանդին ի ականէ քումմէ, եւ ապա տեսցես հանել զսղոցն ի ականէ եղբարն քում։

Մի՛ տայք զսուրբ շանց, եւ մի՛ արկանէք զմարգարիտս ձեր առաջի խոզից, զի մի՛ երբէք կոխեսցեն զնոսա ոտիւք իւրեանց, եւ դարձեալ պատառեսցեն զձեզ։

Խնդրեցէ՛ք եւ տացի ձեզ, որոնեցէ՛ք եւ գտանիցէք, դարձուածեցէ՛ք եւ բացցի ձեզ։ Զի ամենայն որ խնդրէ՝ առնու, եւ որ որոնէ՝ գտանէ, եւ դարձուածելոյ բացցի։ Կամ ո՞ իցէ ի ձէնջ մարդ որ եթէ խնդրիցէ որդի նորա հաց, թէ քար տացէ նմա։ Եւ եթէ ձուկն խնդրիցէ, թէ օձ տացէ նմա։ Եթէ ուրեմն դուք չարք գիտէք բարիս տալ որդւոցդ ձերոց, որչափ՞ եւս առաւել հաւր ձեր որ յերկինս է, տացէ բարիս խնդրողաց իւրոց։

Ամենայն ինչ զոր կամիցիք զի արասցեն ձեզ մարդիկ, նոյնպէս արարէ՛ք դուք նոցա։ Զի այս է օրէնք եւ մարգարէք։

Մտանեցէ՛ք ընդ դուռն նեղ, զի լայն է դուռն եւ ընդարձակ է ճանապարհ որ տանի ի կորուստ, եւ բազումք են որ մտանեն ընդ նա։ Զի նեղ է դուռն եւ նեղ է ճանապարհ որ տանի ի կեանս, եւ սակաւք են որ գտանեն զնա։

Զգո՛յշ լերուք ի ստախօսաց մարգարէից, որ գան առ ձեզ ի հանդերձս ոչխարաց, եւ ներքուստ իցեն գայլք յափշտակիչք։ Յպտղոց նոցա ծանիջիք զնոսա։ Միթէ ժողովեն ի փշոյ զխաղող, կամ ի տատասկանէ զթուզ։ Ոչ այդպէս է, այլ ամենայն ծառ բարի պտուղս բարիս առնէ, եւ ծառ չար պտուղս չարս առնէ։ Ոչ կարէ ծառ բարի պտուղս չարս առնել, եւ ոչ ծառ չար պտուղս բարիս առնել։ Ամենայն ծառ որ ոչ առնէ պտուղ բարի՝ կտրի եւ ի հուր արկանի։ Ուրեմն յպտղոց նոցա ծանիջիք զնոսա։

Ոչ ամենայն որ ասիցէ ինձ. Տէր, Տէր, մտանիցէ յարքայութիւն երկնից, այլ որ առնիցէ զկամս հաւր իմոյ որ յերկինս է։ Բազումք ասասցեն ինձ յայնմ աւուր. Տէր, Տէր, ո՞չ անուամբ քով մարգարէացաք, եւ անուամբ քով դեւս հանեաք, եւ անուամբ քով զօրութիւնս բազումս արարաք։ Եւ յայնժամ խոստովանեցայց նոցա. Ոչ ճանաչեցի զձեզ երբէք, հեռացարո՛ւք յինէն դուք որ գործէք զանօրէնութիւն։

Ամենայն ոք որ լսիցէ զբանս իմ զայսոսիկ եւ առնիցէ զնոսա, նմանեցուցից զնա այրու իմաստնոյ որ շինեաց զտուն իւր ի վերայ վիմի։ Եւ իջին անձրեւք, եւ եկին գետք, եւ փչեցին հողմք, եւ անկան ի տուն այնոյ, եւ ոչ անկաւ, զի հաստատեալ էր ի վերայ վիմի։ Եւ ամենայն որ լսիցէ զբանս իմ զայսոսիկ եւ ոչ առնիցէ զնոսա, նմանեցուցից զնա այրու յիմարի որ շինեաց զտուն իւր ի վերայ աւազի։ Եւ իջին անձրեւք, եւ եկին գետք, եւ փչեցին հողմք, եւ զարկին ի տուն այնոյ, եւ անկաւ, եւ եղեւ անկումն նորա մեծ։

Եւ եղեւ յորժամ կատարեաց Յիսուս զբանս զայսոսիկ, զարհուրեցան ամբոխք ի վարդապետութենէ նորա։ Զի էր ուսուցանէր զնոսա իբրեւ զմի ոք որ զօրութիւն ունի, եւ ոչ իբրեւ զդպիրսն եւ զփարիսեցիսն։

Ա

Իջեալ Յիսուսի ի լերինն՝ մատեան զնա բազումք ի ժողովրդենէ։ Եւ ահա մարդ մի բորոտ եկեալ երկրպագանէր նմա եւ ասէր. Տէր, եթէ կամիս՝ կարող ես զիս սրբել։ Եւ նա երկարեալ զձեռն՝ հպեցաւ նմա եւ ասէ. Կամիմ, սրբեցի՛ր։ Եւ անդէն սրբեցաւ բորոտութիւն նորա։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Տե՛ս մի՛ ումեք ասասցես, այլ երթ ցո՛յց զանձն քահանայապետին, եւ մատո՛ զպատարագ զոր պատուիրեաց Մովսէս, վկայութիւն նոցա։

Եւ մտեալ Յիսուս ի Կափառնայում՝ մատեան առ նա հարիւրապետ մի, որ աղաչէր զնա եւ ասէր. Տէր, ծառայ իմ պառկի ի տան հիւանդ ի կաթուածոյ, եւ ցաւագին տանջի։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Ես եկեալ բժշկեցից զնա։ Եւ պատասխանի ետ հարիւրապետն եւ ասէ. Տէր, ոչ եմ արժան զի մտցես ընդ տանիս իմ, այլ միայն ասա՛ բանիւ, եւ բժշկեսցի ծառայ իմ։ Զի եւ ես մարդ եմ հնազանդ իշխանի, ունիմ ի ներքոյ իմում զօրս զինուորաց, եւ ասեմ ցայսմ. Երթ՝ եւ երթայ, եւ ցայլ. Եկ՝ եւ գայ, եւ ծառայի իմում. Արա՛ զայս՝ եւ առնէ։ Լուեալ Յիսուսի՝ զարմացաւ, եւ ասէ ցհետեւողսն. Ամէն ասեմ ձեզ, զի ոչ գտի նոյնչափ հաւատս ի վերայ Իսրայէլի։ Եւ ասեմ ձեզ, զի բազումք յարեւելից եւ յարեւմտից եկեսցեն, եւ հանգիցին ընդ Աբրահամու եւ ընդ Իսահակայ եւ ընդ Յակոբայ ի սեղանի արքայութեան երկնից։ Եւ որդիքն արքայութեան արտաքս արկցին ի խաւարն արտաքին, անդ եղիցի լալ եւ կրճտել ատամանց։ Եւ ասէ Յիսուս ցհարիւրապետն. Երթ՝ եւ որպէս հաւատացեր՝ եղիցի քեզ։ Եւ բժշկեցաւ ծառայ նորա յժամուն յայնմիկ։

Եւ եկեալ Յիսուս ի տուն Պետրոսի՝ ետես զաներ նորա պառկեալ եւ տենդոտ։ Եւ մերձեցաւ եւ բռնեաց զձեռն նորա, եւ թողաւ զնա տենդն, եւ յարեաւ եւ սպասաւորէր նմա։ Իսկ յորժամ եղեւ երեկոյ, մատուցին առ նա դիւահարս բազումս, եւ եհան զոգիսն բանիւ, եւ զամենայն հիւանդսն բժշկեաց։ Որ լցցի բանն որ ասացաւ Եսայեայ մարգարէի, նա զհիւանդութիւնս մեր վերացոյց եւ զցաւս մեր եբարձ։

Եւ իբրեւ էանց յայն կողմն լերկիրն գերգեսացւոցն, ընդդիմացաւ նմա պատահեցան նմա դիւահարք երկուք ելեալք ի գերեզմանացն չարաչարք յոյժ, որպէս զի չէր կնար անցանել ոմանք ճանապարհաւ նորա։ Եւ ահա աղաղակեցին եւսեն, զի կայ մեր եւ քո Յիսու որդի՛ Աստուծոյ, եկիր տարաժամ տանջել զմեզ։ Եւ էր հեռագոյն ինոցանէ երամակ խոզից արօտական։ Եւ դեւքն աղաչէին զնա եւ ասէին, եթէ հանես զմեզ ասասի, հրամայեա՛ զմեզ երթալ յերամակ խոզից։ Եւ ասէ ցնոսա. Երթայք։ Եւ նոքա ելեալ գնացին յերամակն խոզից։ Եւ ահա երթեալ երամակ խոզից ամենայն ընդ ձորն ի ծով, եւ խեղդեցան ի ջուրս։ Եւ հովիւքն փախեան, եւ երթեալ ի քաղաքն պատմեցին զամենայն եւ զխոզարածսն։ Եւ ահա ամենայն քաղաքն ելին ընդառաջ Յիսուսի, եւ տեսեալ զնա՝ խնդրէին զի անցցէ ի սահմանաց նոցա։

Եւ մտեալ Յիսուս ի նաւ՝ անցանէր եւ գայր ի քաղաքն իւր։ Եւ ահա մատուցանէին առ նա անդամալոյծ մի որ պառկէր ի մահիճի։ Եւ տեսեալ Յիսուսի զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդամալոյծն. Քաջալերեա՛, որդեակ, թողին քեզ մեղքդ քո։ Եւ ահա ոմանք ի դպրացն ասէին ընդ միմեանս. Այս հայհոյէ։ Եւ գիտացեալ Յիսուս զխորհուրդս նոցա՝ ասէ. Ընդէ՞ր խորհիք չարիս ի սիրտս ձեր։ Զի՞նչ է դիւրագոյն, ասել թէ թողին քեզ մեղքդ քո, կամ ասել թէ յարի՛ եւ գնա՛։ Այլ զի գիտասջիք թէ իշխանութիւն ունի Որդի մարդոյ ի վերայ երկրի թողուլ մեղս, յայնժամ ասէ անդամալոյծին. Յարի՛ եւ առ զմահիճդ քո եւ գնա՛ ի տուն քո։ Եւ յարեաւ եւ գնաց ի տուն իւր։ Եւ տեսեալ ամբոխացն՝ զարհուրեցան եւ փառաւորեցին զԱստուած որ տուեալ էր զիշխանութիւն այդպիսի մարդկան։

Եւ անտի անցեալ՝ ետես մարդ մի նստեալ ի մաքսատան, որ կոչէր Մատթէոս, եւ ասէ ցնա. Եկ զհետ իմ։ Եւ նա յարեաւ եւ գնաց զհետ նորա։ Եւ եղեւ նստելոյ նմա ի տան, եւ ահա բազումք մաքսաւորք եւ մեղաւորք եկեալ նստէին ընդ Յիսուսի եւ ընդ աշակերտս նորա։ Եւ տեսեալ փարիսեցւոցն՝ ասէին ցաշակերտսն. Ընդէ՞ր ընդ մաքսաւորս եւ մեղաւորս ուտէ վարդապետ ձեր։ Եւ լուեալ Յիսուսի՝ ասէ. Ոչ պիտոյ են հիւանդք բժշկի, այլ որ չարաչար ցաւագինք են։ Երթայք ուրեմն եւ ուսարո՛ւք զոր ինչ է, թէ՝ Զողորմութիւն կամիմ եւ ոչ զպատարագ։ Զի ոչ եկի կոչել զարդարս, այլ զմեղաւորս ի ապաշխարութիւն։

Յայնժամ մատեան առ նա աշակերտք Յովհաննու, եւ ասէին. Ընդէ՞ր մեք եւ փարիսեցիքն բազում ինչ պահեմք, եւ աշակերտք քո ոչ պահեն։ Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. Միթէ կարեն որդիք հարսանեաց սգալ, մինչ դեռ հարսն ընդ նոսա է։ Այլ եկեսցեն աւուրք յորում հարսն վերացցի ի նոցանէ, եւ յայնժամ պահեսցեն։ Եւ ոչ ոք ի նորոյ կտաւոյ կարկատան ի հնոյ հանդերձի դնէ, զի ոչ առնու լրումն իւր ի հանդերձէն, եւ չարագոյն պատառ լինի։ Եւ ոչ լցանեն զնորոգ գինի ի հնոյ տիկս, զի ոչ պատառեսցին տիկքն, եւ գինին հեղցի, եւ տիկքն կորիցեն. այլ նորոգ գինի ի նորոգ տիկս լցանեն, եւ երկոքին պահեսցին։

Ա

Եւ ահա մարդ մի եկեալ ի դպրաց եւ ասէ ցնա. Վարդապե՛տ, զի՞նչ բարի արարից զի ունիցիմ զկեանս յաւիտենական։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Ընդէ՞ր զիս ասես բարի. ոչ ոք է բարի, բայց միայն մի Աստուած։ Եւ եթէ կամիցիս մտանել ի կեանս, պահեա՛ զպատուիրանս։ Եւ ասէ ցնա. Զո՞ր ինչ։ Եւ ասէ Յիսուս. Զի մի՛ սպանաներ, մի՛ շնանար, մի՛ գողանար, մի՛ սուտ վկայեր, պատի՛ւ ունիր զհայր եւ զմայր, եւ սիրեսցես զընկեր քո որպէս զանձն քո։ Ասէ ցնա երիտասարդն. Զայս ամենայն պահեցի ի մանկութենէ իմմէ, զի՞նչ եւս պակասեմ։ Ասէ ցնա Յիսուս. Եթէ կամիցիս կատարեալ լինել, երթ՝ ծախեա զոր ինչ ունիս, եւ տո՛ւր աղքատաց, եւ ունիցիս գանձ յերկինս, եւ եկեալ ետ զհետ իմ։ Լուեալ երիտասարդին զբանդ՝ գնաց տրտում, զի էր ունի ստացուածս բազումս։

Եւ Յիսուս ասէ ցաշակերտսն իւր. Ամէն ասեմ ձեզ, զի դժուարաւ մտանիցէ հարուստ յարքայութիւն երկնից։ Եւ դարձեալ ասեմ ձեզ, զի դիւրագոյն է ուղտոյ անցանել ընդ ծակ ասեղան, քան հարստի մտանել յարքայութիւն երկնից։ Լուեալ աշակերտացն՝ զարհուրեցան յոյժ, եւ ասէին. Ո՞վ կարէ ապրել։ Եւ հայեցեալ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա. Առ մարդիկ անկարելի է այդ, այլ առ Աստուած ամենայն ինչ կարելի է։ Յայնժամ պատասխանի ետ Պետրոս եւ ասէ ցնա. Ահա մեք ամենայն ինչ թողաք եւ զհետ քո եկաք, զի՞նչ եւս լիցի մեզ։ Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամէն ասեմ ձեզ, զի դուք որ զհետ իմ եկաք, յորժամ նորոգութեան ժամանակ լիցի, յորում նստցի Որդի մարդոյ ի վերայ աթոռոյ փառաց իւրոյ, նստցարո՛ւք եւ դուք ի վերայ տասն եւ երկուց աթոռոց, դատել զտասն եւ զերկուս ցեղս Իսրայէլի։ Եւ ամենայն որ թողցէ տուն կամ եղբարս կամ քոյրս կամ հայր կամ մայր կամ կին կամ որդիս կամ արտ վասն անուան իմոյ, հարիւրապատիկ առցէ եւ զկեանս յաւիտենական ժառանգեսցէ։ Բազումք ուրեմն եղիցին առաջինք՝ յետինք, եւ յետինք՝ առաջինք։

Նման է արքայութիւն երկնից այրու տանուտերի որ ելանէ առաւօտուն վարձել բանուորս ի գործ իւր։ Եւ համաձայնեալ ընդ բանուորսն ի դահեկանի մի ի մի աւուր՝ առաքէ զնոսա ի գործ իւր։ Եւ ելեալ ի ժամն երրորդ՝ ետես այլս կայսեալս ի հրապարակի պարապս, եւ ասէ ցնոսա. Երթայք եւ դուք ի գործ իմ, եւ զոր ինչ արժան իցէ տացեմ ձեզ։ Եւ նոքա գնացին։ Դարձեալ ելեալ ի ժամն վեցերորդ եւ ի ժամն իններորդ՝ արար նոյնպէս։ Իսկ ի ժամն տասնումնեկերորդ ելեալ՝ ետես այլս կայսեալս, եւ ասէ ցնոսա. Ընդէ՞ր կայք աստ ամենայն աւուր պարապս։ Ասեն ցնա. Զի մեզ ոչ ոք վարձեաց։ Ասէ ցնոսա. Երթայք եւ դուք ի գործ իմ։ Իսկ յորժամ երեկոյ եղեւ, ասէ տէր տանն ցտնտեսն իւր. Կոչեա՛ զբանուորսն եւ տո՛ւր նոցա զվարձս, սկսեալ ի վերջինսն մինչեւ ցառաջինսն։ Եւ եկեալ որ ի ժամն տասնումնեկերորդ՝ առին մի ի մի դահեկան։ Եւ եկեալ առաջինքն՝ համարեցան թէ աւելի առնուցուն, եւ առին եւ նոքա մի ի մի դահեկան։ Եւ առեալ զդահեկանն՝ տրտնջէին ընդ տանուտերն եւ ասէին. Զայսոսիկ վերջինսս մի ժամ արարին, եւ հաւասար արարեր զնոսա մեզ որ կրեցաք զբեռն աւուրն եւ զերկունս։ Եւ նա պատասխանի ետ մի ոմանց նոցա եւ ասէ. Ընկե՛ր, ոչ ինչ զքեզ ապականեցից. ո՞չ մի դահեկանի հաւանեցար ընդ իս։ Առ զքո եւ գնա՛, կամիմ զի վերջնոյս տացեմ որպէս եւ քեզ։ Եւ ոչ իշխանութիւն ինձ առնել զոր կամիմ ընդ իմս. եթէ չարաչար է

քաղաքն եր ընդ առաջ Յի. Իբրև տեսին զնա աղաչէին զի գնասցէ ի սահմանաց նոցա։

Եւ մեռաւ ինեաւ էանց յայն կողմ, եւ էին իբա զաք իւր։ Եւ ահա մատուցին առ նա ան դամոյծ մի, որ դնէր իմահիճս։ Եւ տեսեալ Յի զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդամալոյծն թողեա լեալին քեզ մեղք քո։ Եւ ահա ումանք ի դպրացն ասէին ընդ միմս՝ հայհոյէ դա։ Եւ ծանուցեալ Յի զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա ընդէր էր խորհիք դուք չարիս խնդրատս ձեր։ Ո՞ ինչ դիւրինի ասել թողեալ լեզին քեզ մեղք քո, թէ ասել՝ արի եւ շրջեաց։ Ա՛յլ զի գիտասջիք . թէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ երկրի վի թողուլ զմեղս, յայն ժամ ասէ ցանդամալոյծն, արի առ զմահիճս քո . եւ երթ խոսն քո։ Եւ յարուցեալ գնաց ի տունն իւր։ Իբրև տեսին ժողովուրդքն, զարմացան եւ փառաւորեցին զԱստուած որ տուեալ էր այնպիսի իշխանութիւն մարդկան։

Ա՛ ինչ դեռ նա զայս խօսեր ընդ նոսա, ահա գան ոմն ի դպրացն եւ ասէ ցնա՝ Տէր իմ մատուցեալ երկիր պագանէր նմա իշխան մի մատուցեալ եւ ասէ՝ Տէր իմ աղջիկ իմ հիմա վախճանեցաւ այլ եկեալ դիր զձեռն քո ի վերայ նորա . եւ կեցցէ։ Եւ յարեաւ Յի՝ եւ գնաց զկնի նորա աշակերտօքն իւրոց։ Եւ ահա կին մի տեառատես երկու տասն ամեայ . մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ ի դրօշակս հանդերձի նորա։ Քանզի ասէր ի սիրտ իմ

խոսեցաւ Համլին, և զարմացան ծոլովուրդքն՝ ետ նա զայլ ի՝ Համլ դէտ Համլ։ Եւ յերկանել դիւրին
Եւ յերկանել նոցա արտաքս՝ ահա մատուցին առ
ընդ ամենայն երկիրն ընդ այն։
տասցէ։ Եւ նոքա երեսաւ Համբաւեցին զնա
եաց նոցա Յն և ասէ զտղոյ կացէք՝ մի՛ ոք դի
եղեցի չեզ։ Եւ բացան աչք նոցա, և սասա
ցաւ յայտ նոցա՝ և ասէ, ըստ Հաւատոց ձերոց
զայդ։ ասեն ցնա՝ այո տր։ Յայն ժամ մերձ
Յն՝ Հաւատայք, եթէ կարօղեմ առնել ձեզ
երկն խառն, մատեան առ նա կոյրքն և ասէ ցնոսա
լին, ողորմեաց մեզ որդի դաւթի։ Եւ երբեմն
եղեն նորա կոյրք երկու։ աղաղակէին և ասէ
Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն Յն, զհետ
ամենայն երկիրն ընդ այն։
յարեաւ աղջիկն։ Եւ ել Համբաւս այս ընդ
բոլոն երեսց, երամս մեծ կալաւ զձեռանէ նորա և
Եւ ծաղր առնէին զնա, և երբեմն ել Համ
ննջէ։ Եւ ծաղր առնէին զնա, և երբեմն ել Համ
փողահարսն և զամբոխ լոյծ, ասէ ցնոսա Ի երեսց
դնացէք։ Ո՛ ոչ եթէ մեռեալ աղջիկդ՝ այլ
Երբեմն եկն Յն Ի հաւսն իշխանին, և տեսեալ զ
յայնմանէ։
քո կեցուցին զքեզ, և երկեցաւ կինն Ի ժամէն
տես զնա՝ ասէ, քաջալերեցաց դուստր։ Հաւատաք
նորա փրկիւմ։ Իսկ Յն երբեմն դարձաւ։ և ե
ան իւրում, թէ միայն մերձենամ Ի հանդերձ
Ըստ Ղաստէոսի

սեն, թէ ևոչ երբեք երևեցաւ այսպիսի ինչ յիսրայէլ։ Իսկ փարիսեցիքն ասէին թէ իշխա նաւն դիւաց հանէ զդևս։ Եւ շրջէր Յի ընդ ամենայն քաղաքս և ընդ գիւղս՝ ուսուցա նէր ի ժողովուրդս նոցա, և քարոզէր զաւետար ան արքայութեան, և բժշկէր զամ ախտս և զամ հիւանդութիւն ի ժողովրդեանն։ Եւ տեսեալ զժողովուրդսն դթացաւ ինոսա, զի էին աշխա տեալք իբրև զոչխարս, որոց ոչ իցէ հովիւ։ Յայն ժամ ասէ ցաշակերտսն իւր. Հունձք բազում քեն՝ և մշակք սակաւք։ Աղաչեցէք զտէր հնձոյ՝ զի հանցէ մշակս ի հունձս իւր։ Եւ կոչեալ առ ինքն զերկոտասան աշակերտսն իւր, եա նոցա իշխանութիւն այսոց պղծոց հանել զնա և բժշկել զամենայն ախտս՝ և զամենայն հիւան դութիւս։

Եւ գնացեալ անտի Յի եկն ի ժողովուրդն նո ցա։ Եւ անդ էր այր մի, որոյ ձեռն գօսա ցեալէր։ Հարցին զնա և ասեն, էթէ պարտիցէ ի շաբաթու բժշկել՝ զի գտանիցեն զմեղանիս։ Եւ նա ասէ ցնոսա, ով է իձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ ոչխար մի, և անկանիցի այն ի խորխորատ ի շաբա թու, մի թէ ոչ ունիցի և յարուցանիցէ զնա։ Իսկ արդ որ չափ ևս առաւելէ մարդ քան զոչ խար։ ապա ուրեմն պարտի իշաբաթու բարիս դործել։ Յայն ժամ ասէ ցայրն, ձգեա զձեռն

պատասխանի եւս նմ Ց եասէ։ ըմ կին դու։
կելոյ ՚իսեղանոյ սեաւն իւրեանց։ Յայն ժամ
ոյս։ Պան զի աշխուժք կերակրին ՚ի փշրանացն
մանկանց եարկանել շանց։ Եւ նա ասէ այո
եաս նմա Ա եասէ, ոչէ բարւոք՝ առնուլ զհաց
նէր նմա Ա եասէր. սէր օգնա ինձ։ Պատասխանի
տուն խոյանելիս։ Եւ նա մատուցեալ երկիւղած
ւաքեցայ՝ եթէ ոչ առ ոչխարս կորուսեալս ոտ
մեր։ Նա պատասխանի եւս Ա եասէ, ոչ ուրեք
զնա Ա եասէին, արձակեա զնա՝ զի աղաղակէ զՀԵ
նի. Եւ մատուցեալ աշակերտօքն նորա աղաչէին
ջար այսահարն։ Եւ նա ոչ եւս նմա պատասխա
մեաց ինձ սէր՝ որդի դաւթի, դուստր իմ չարա
նայց անտի՝ նոցա, ելեալ աղաղակէր. Ա եասէր ողոր
սի Ա եսիդոնի։ Եւ ահա կին մի քանանացի՝ ի հատ
ու ելեալ անտի Յ ի գնաց ՚ի կողմանս ախոր
էղ վերուզաւ իշխանաւն դիւաց։
աասն։ ոչ խնդի Հանէ դա զդա՝ եթէ ոչ ըմ
որդի դաւթի։ Այլց փարիսեցիքն իբրև լուան
նայն ժողովուրդքն՝ Ա եասէն, մի Ըմ պակճ քոյն
Ա իշտն խօսելի Ա եռեանիցէ։ Ո՞ արմացան ամ
Համր. Ա իժշկեաց զնոսա որպէս զի Համրն
Յայն ժամ մատուցաւ առ նա դիւահարմի կոյր
ուին զնմանէ. Ըմ որպէս կորուացեն զնա։
Հակ փարիսեցիքն ելեալ արտաքս՝ խորհուրդ ա
քո՝ Ա եսա ձգեաց, Ա եղև ողջ իբրև զմիւսն։

Ըստ Մատթէոսի

մեծ են հատուած քո։ Երկեայ քեզ որպէս և կամիս։
և բժշկեցաւ ծառայ նորա ի նմին ժամու։

Եւ գնացեալ անտի Յի եկն ի ծովեզերդն գալի
լեառնոյ. և երեալ ի լերանն նստեր անդ։ Ա
առեան առ նա ժողովուրդք բազումք՝ որք ունէ
ին ընդ իւրեանս։ Կաղ՝ կոյր՝ համրս՝ միա
կողմանիս. և այլս բազումս։ և ընկեցին զնոսա
առ ոտս նորա, և բժշկեաց զնոսա։ Ա՝ինչև
զարմանալ ժողովրդոցն որք տեսանէին։ զի հա
մրքն խօսէին, կաղք գնային. միակողմանիք
բժշկէին, կոյրք տեսանէին, և փառաւորէ առնէ
ին զԱծն Իսրայելի։

Եւ իբրև եկն ի ժողովուրդն, մատեաւ այր
մի ի նմա՝ուներ իջանէր և ասէր, եար ողորմեաց որ
դւոյ իմում. զի լուսնոտի՝ և չարաչար հիւան
դանայ. քազում անգամ անկանի ի հուր՝ և երբեմն
ի ջուր։ Եւ մատուցի զնա աշակերտացն քոց՝ և
ոչ կարացին բժշկել։ Պատասխանի եւս Յի և ա
սէ, ով ազգ անհաւատ և թիւր։ մինչև յերբ
իցեմ ընդ ձեզ. մինչև յերբ անուսցեմ ձեզ. ած
զնա առ իս. և ածին զնա առ Յի։ Եւ տեսեալ
ա՝ինա Յի. եւթ՝ ինամանէ դևն, և բժշկեցաւ
մանուկն իժամին յայնմանէ։ Յայն ժամ մատե
ան աշակերտքն առ անձինն, և ասեն ցՅի, մեք
ընդէր ոչ կարացաք հանել զնա։ Եւ նա ասէ
ցնոսա՝ վասն թերահաւատութեանձերոյ, ամէն

Ա. Յովհ. Մաքս.

Ա՛ռ ինձ, Տէր, ի քէն ինձ, զի ես ի քէն ոչ կարեմ առնել զինչ կամիս. զի ես ի քէն ոչ կարեմ ելանել ի ստորին տեղեաց յերկինս, եւ ոչ ի քէն կարեմ ելանել ի վեր

Ա. Հատարան Ծր Ըստ Մարկոսի։

Տրամբ մերով Ճշ. Քրիս.

Ի ՍՏՆԱՆ Ի ԿԱՓՈՒՆԱՆ

յուս, եւիկ եւիկ ի շաբաթուան մտեալ էժողովուրդն ուսուցանէր զնոսա։ Եւ զարմանային ընդ վարդապետութիւն նորա, զի ուսուցանէր զնոսա իբրեւ իշխանութիւն։ եւ ոչ որպէս դպիրքն։ Եւ ի էր էժողովրդեանն նոցա այր մի յորում այս սիւնդ դեւ. որ աղաղակեաց եւասէ։ Թողէ տուր, զի կայ մեր եւքո Ճ՚նա զօրեցի, եկիր կորուսանել զմեզ։ դիտեմք զքեզ։ ովքես սքղ ես։ Սասոե ած Ճ՚նա Ճ՚ եւասէ, կարկեաց՝ եւել իմանէ։ Եւ զարկոյց զնա այն սիւնդ, եւաղաղակեաց՝ ի ձայն մեծ, եւել իմանէ։ Եւ զարմացան ամե նեքեան, մինչեւ հցծեել ընդ միմեանս եւ ասել։ զինչէ այս նոր վարդապետութիւն զի իշխանութ ապտոց պղծոց տասոէ եհնազանդին սմա։ Եւ ել լուր նորա ընդ ամ կողմն գաւիլեացւոց։ Եւ վաղ վաղակի երեալ ի ժողովրդենէն եւին ի տուն սիմոնի եւանդրէայ՝ յակոբայ եւյոհաննու հանդերձ։ Եւ զոքանչ սիմոնի դնիւր ջերմա ցեալ, եւ վաղ վաղակի ասեն ցնա վասն նորա։ Եւ եւամատուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ զձեռանէն եւ

Գլուխ Ա

Եւ նա ելեալ սկսաւ քարոզել յոյժ՝ եւ հռչակել զբանն, զոր հրամայեաց մովսէս՝ ի վկայութիւն նոցա՝ ասելով՝ զոր հրամայեաց տէրն՝

Հարկանել զբանն։ միչ ոչ և կարօղ լինիլ նմա
յայտնապէս իքաղաք մտանել։ այլ արտաքոյ յանա
պատ տեղիսն էր, և զայնմ առնա յամ կոչմանց։
Եւ մտեալ զարձեալ իկափառնաում յետ աւ
ուրց։ Ի ուր եղև եթէ իտանէ՝ և ժողովեցան
բազումք՝ մինչև տեղի և ս ոչ լինիլ՝ և ոչ առ զբը
րանն։ և խօսէր նոցա զբանն։ Եւ գային առ նա՝
բերելին անդամալոյծ մի բարձեալ իչորից։ Եւ
իբրև ոչ կարէին մերձենալ առ նա յամբոխէ ան
տի։ քակեցին զյարկն ուր էր Ց՝։ և բացեալ զա
ռաստաղն իջուցին զմահիճան՝ յորում կայր ան
դամալոյծն։ Եւ տեսեալ Ց՝ զհաւատս նոցա՝
ասէ ցանդամալոյծն, որդեակ՝ թողեալ լիցին
քեզ մեղք քո։ Եւ էին ոմանք ի դպրաց անտի։
որք անդ նըստէին՝ և խորհէին իսիրտս իւրեանց
Ո՞վ լինչէ այս՝ որ խօսի սա զհայհոյութիւն։ ո՞վ
կարէ թողուլ զմեղս՝ եթէ ոչ մի Ա՝։ Եւ դի
տաց Ց՝ յոգւի իւր՝ թէ այնպէս խորհէին ի սիր
տս իւրեանց, և ասէ՝ ցի խորհիք զայդ ի սիրտս
ձեր։ Ո՞վ լինչ դիւրին ասել ցանդամալոյծն՝
թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել՝ արի առ
զմահիճն քո՝ և երթ ի տուն քո։ Ա՝յլ զի գիտասցի
ջնք եթէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ ի վե
րայ երկրի թողուլ զմեղս, ասէ ցանդամալոյծն՝
քեզ ասեմ արի առ զմահիճն քո՝ և երթ ի տուն
քո։ Եւ յարեաւ վաղվաղակի առեալ զմահիճան

Ըստ Մարկոսի

Եւ առաջի ամենեցուն։ Մինչեւ զարմանալ ամենեցունն եւ փութաւաճառ առնել զԱ՛ջ եւսել թէ այսպիսի ինչ երբէք ոչ տեսաք։

Եւ եմուտ միւսանգամ ի ժողովուրդն, եւէր անդ այրմ՝ որոյ ձեռն գօսացեալէր։ Եւ սպան սէին նմա եթէ բժշկիցէ զնա ի շաբաթուն զի գտանիցեն զնմանէ։ Եւ ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռն գօսացեալէր, արի անց ի միջնջ։ Եւ ասէ ցնոսա. զինչ արժանի՞ ի շաբաթու բարի ինչ գործել՝ եթէ չար առնել, ոգի մի ապրեցուցանել՝ թէ կորուսանել, ևնոքա լռեցին։ Եւ հայեցեալ Յի զնոսօք լի ցասմամբ՝ որում մեալ վասն կուրութեանց սրտից նոցա, ասէ ցայրն՝ ձգեա զձեռն քո՝ ևնա ձգեաց, ևողջացաւ ձեռն նորա։ Եւ ելեալ արտաքս վաղվաղակի փարիսեցիքն հերովդիանոսօքն հանդերձ. խորհուրդ առնէին վասն նորա, թէ զի արդ կորուսցեն զնա։ Իսկ Յն աշակերտօքն իւր ընդ ծովեզերն. եւ բազում ժողովուրդ ի գալիլեացւոց երթային զհետ նորա՝ եւ ի հրէաստանէ։ Եւ յերուսաղէմէ՝ եւայն կողս յորդանանէ. եւ որք խուրասէ եւ խիդոնէ, բազում ժողովուրդ լսէրև զսէին՝ որ էած ինչ առնէր՝ գային առնա։ Եւ ասէ ցաշակերտան իւր՝ զի նաւակ մի պատրաստական կացցէ նմա վասն ամբոխին՝ զի մի նեղեսցեն զնա։

Ճառ վի զբաղումս քժշկեաց, մինչ զալ և խո-
նել զնովաւ վի մերձեցին առ նա, որք ու-
նէին ախտս բնչ։ Եւ այսպէս պիղծք յորժամ առ
ամենայն զնա անկանէին առաջի նորա, աղաղակէ
ին և ասէին. Թէ դու ես որդին աստուծոյ,
և նա յոյժ սաստէր նոցա, զի մի յայտնի առնի
ցեն զնա։

Եւ եկին յանկոյս ծովուն յաշխարհն գերգեսա
ցւոց։ Եւ ընդ ելանելն նորա ի նաւէ անտի
պատահեցաւ նմա այր մի ի գերեզմանացն որ ու-
նէր զայս պիղծ։ Որոյ բնակութիւնն խակ ի
գերեզմանս էր. և ոչ շղթայիւք ոք և կարէր
էր կապել զնա։ Վասն բազում անգամ ոտնա
կապօք և շղթայիւք կապելոյ և խզելոյ ի նմանէ
զշղթայսն, և զոտնակապսն խորտակելոյ, և ոչ ոք
կարէր պարտել զնա քան զի Հանապազ գիշեր
և ցերեկ ի գերեզմանս և ի լերինս աղաղակէր
և հոծէր զանձն իւր քարամբք։

Երբեմն եւս զյն ի Հրեաստանէ, ընթացաւ և
երիվիր եպաշ նմա։ Աղաղակեաց ի ձայն մեծ
և ասէ, զի կայ իմ և քո յն որդի աստուծոյ բա
րձրելոյ։ Երդմնեցուցանեմ զքեզ յԱծ, մի
տանջեր զնա։ Վասն զի ասէր զնա եւ այսպէս պիղծ
ին ի մարդոյ այդի։ Եւ Հարցանէր զնա թէ զինչ
անուն ք՛ս։ Եւ ասէ զնա լեգէօն անուն ի
մ. քանզի բազում եմք։ Եւ աղաչէին զնա
զի

Ըստ Մարկոսի

Յոյժ՝ զի մի առաքեցէ զնա արտաքս քան զաշ
խարհն: Եւ անդէն երթայր երամակ մի
խոզից արօտական մեծ: Աղաչեցին զնա ամենայն
դևքն և ասեն, առաքեա զմեզ ի խոզսն զի մտ
ցուք ՚ի նոսա: Եւ հրամայեաց նոցա: Եւ ելեալ
ելին այնք պիղծք ՚ի մարդոյն ՚ի խոզսն, և ահա
մարին ՚ի գահ անտի ՚ի ծովն: Եւին իբրև երկու հա
զարք և հեղձնուին ՚ի ծովն: Եւ խոզարածքն
փախեան, և պատմեցին ՚ի քաղաքին և յագարա
հեալն տեսանել զինչ էին որ գործեցաւն:
Գան առ յն և տեսանեն զդիւահարն զի նստեր
զեցեալ և զդասատացեալ որ ունէր զլեգէօնն,
զամի հարան: Եւ պատմեցին նոցա որոց տե
սեալքն էին • թէ զինչ եղև դիւահարին, և զինչ
վասն խոզից: Եւ սկսան աղաչել զնա դնալ
՚ի սահմանաց նոցա: Եւ իբրև եմուտ նա ՚ի նաւ
աղաչէր զնա դիւահարն զի ընդ նմա լիցի
և յն ոչ եթո նմա թոյլ, այլ ասէ ցնա երթ ՚ի տուն
քո առ ընտանիս քո, և պատմեա նոցա, զոր ինչ
միանգամ ար արար քեզ և ողորմեցաւ քեզ:
Եւ էազ և սկսաւ քարոզել ՚ի դեկապօլիսն
զոր ինչ արար նմա յն, և ամենեքեան զարմանա
յին:

Եւ իբրև էանց յն միւսանգամ յայն կողմն,
ժողովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում, և էր
առ ծովեզերբն: Եւ ահա մի ՚ի ժողովրդապե

խաղաղութի՛ւն, եւ երկիր ողջ ի տանջանաց քոց։ Երթ՛ի դուստր Հաւատոյ քո կեցուցին զքեզ. երթ՛ գնա՛ խաղաղութի՛ւն, հաւատացեալ զայս իրսն ստուգութի՛ւն։ Եւ յետ ցնա՛ի զի դիտեր զինչ եղեւ նմա. եկն, անկաւ առաջի ոտից Յիսուսի, լնել եւ զողացեալ վասն որոյ դաղտն արար, քան տեսանել թէ ով զայն արար։ Եւ կինն զարհուրեալ մերձեցաւ ՚ի Տանդերձեալ իմ։ Եւ շուրջ հայեր նես, զի ամբոխեալ նեղէ զքեզ, եւ ասես, թէ ով դերձս իմ։ Եւ ասեն ցնա աշակերտքն, տեսար ամբոխումն եւ ասես, ով մերձեցաւ ՚ի ինձ։ Եւ անդէն վազվազակի գ՚ինքն ՚իտանջանացն։ Եւ վազվազակի ցամաքեցաւ աղբիւր արեան նորա, եւ զգիտաց ՚ի մարմին իւր թէ բժշկեցաւ այգ։ Եւ վազվազակի ցամաքեցաւ աղբիւր արեան նորա։ Բանզի ասէր ՚ի մտի, թէ միայն եւ մերձենայցի ՚ի Տանդերձս նր, փրկեցայց եհար զՏանդերձէն նորա։ Բանզի ասէր ՚ի մտի, թէ միայն եւ մերձենայցի ՚ի Տանդերձս նր, փրկեցայց աւ զՅնէ եւին ի մէջ ամբոխին յետոյ և բուռն տեալ, այլ եւս առաւել զայրացեալ։ Իբրև լուաւ զայրացեալ։ Իբրև լուաւ ասեն ցնա, ածեալ զինչս իւր զամ եւ էին ինչ օգ կայց։ Եւ ծախեալ զինչս իւր զամ եւ էին ինչ օգ տասան ամս։ Եւ յոյժ վշտացեալ ՚իբազում բժշ կաց ՚իբազում բժշկաց եւ ոչ ինչ եւ ոչ ինչ օգ եղեալ նմա։ Եւ կին մի էր ՚իտեռասներորդ արեան զերկու ղովուրդ բազում գՀետ նորա, եւ նեղէին զնա։ Եւ կին մի էր ՚իտեռասներորդ արեան զերկու եւկեցյե։ Եւ գնաց ընդ նմա։ երթայր եւ ժո տեսանել զնա։ Եւ գնաց ընդ նմա։ երթայր եւ ժո եւկեալ գնկից նմա ձեռն։ որպէս զի ապրեսցի, եւ ասէր, թէ դուստր նորա մերձ է ՚ի մահ։ զի եաես զնա անկաւ առ ոտս նր։ Աղաչէր զնա յոյժ տացն գայր որում անուն էր յայրոս, և իբրև

Ա՛ստ Աարկոսի

Ա՛ինչ դեռ նա զայն խօսէր՝ գան ոմանք իժողովը
դասպետին ասեն. Թէ դուստրդ քո մեռաւ՝ զի
և ա՛լ աշխատ առնես վարդապետդ։ Իսկ Յի՛սուս
լուաւ զբանն ասացեալ, ասէ ցժողովրդապետն մի
երկնչիր՝ բայց միայն հաւատա։ Եւ ոչ զոք եթող
ի՛ւր երթալ՝ բայց միայն զՊետրոս՝ և զյակոբոս
և զՅովհաննէս զեղբայրն յակոբայ։ Գա՛յ խուռն
ժողովրդապետին՝ և տեսանէ ամբոխ լոյժ և լալա
կանս և ա՛ղաղակ լոյժ։ Եւ մտեալ՝ ընդ
ցնո՛ղ՝ զի խռովեա՛ք և լայք՝ մանուկդ ոչ մեռա՛ւ
ալ ննջէ։ Եւ ծաղր առնէին զնա, և՛նք հանեալ
արտաքս զամենեսեան՝ և առնու ի՛ւր զՀայր մանկանն և զմայրն, և զնո՛ր որ ընդ նմա՛ էին, և մտանէ ուր
կանն ննջեալ, և զձեռանէ մանկանն և ասէ ցնա տալիթա կում՝ որ թարգմանի՝
աղջիկ դո՛ւ քեզ ասեմ արի։ Եւ վաղվաղակի յար
եաւ աղջիկն և գնայր, քան զի էր ամաց՝ էքրև եր
կոտասանից և զարմացան մեծաւ զարմանալեաւ
Եւ պատուիրէր տայր նոցա յոյժ, զի միոք գիտասցէ
զայն, և ասասց տալ նմա ուտել։

Եւ էքրև անցին կայն կոյս, եկին յերկիրն գե՛ն
նեսարէթ։ Եւ էքրև եղին հնա՛ւէ անտի, իակ
և աւրհնէին զնա արք ա՛ռ ա՛ռ ի՛ւրեանց։ Եւ ընդ
թագեալ այսր անդր ի՛ւր գա՛ւառն, սկսան մտ
ծել ընդ ա՛ռ ա՛ռ ի՛ւրեանս և ասէին. Ո՞ւր
ճօք բերել զա՛մ հիւանդս՝ ուր լսէին՝ թէ անդ կայ
Եւ ուր ևմտանէր իգ եօզս կամ իքաղաքս՝ կամ
գիւղս կամ իհրապարակս դնէին զախտաժէտս,
և

Աւաղաչէին՝ զի գոնէ իբրանցս Հանդերձի՛ն ներ մեր
Հենայցեն, Եւորք միանգամ մերձեցան՝ փրկեցան
Եւ անուն յաղուցեալ եկն իսահմանն սիւրոսի և
սիդոնի, Եմաեալ՝ի տուն ոչ կամէր յայտնել. Եւոչ
կարաց ծածկել: Եւ ուաւ կին մի զնմանէ՝ որոյ դուս
որ նեղեալէր յայսոյ պղծոյ, եկն անկաւ առաջի ներ
Եւ կինն էր Հեթանոս փիւնիկ ասորի յազգէ և
աղաչէր զնա՝ զի զդեւն Հանցէ լդստերէ ներ: Եւ
Եւ ասէ ցնա՝ Թոյլ առաջ զի նախ յագեսցին ման
կունք՝ զի ոչ բարւոք առնուլ զՀաց մանկանց Եւար
կանել շանց: Եւ նա պատասխանի Ետ Եւասէ, Տէր և
շունք իփշրանաց սեղանոյ մանկանցն կերակրին:
Եւ ասէ ցնա՝ վո՛յ դդեր բանի, երթ Ել դևն ի
դստերէ քումէ: Եւնաց Եհաուն իւր՝ Եւեգիտ Ել
Եալ զդևն Եզդուստն զի անկեալ դնիւր՝ մահիճս
Եւ Ելեալ միւսանգամ՝ իսահմանացն սիւրոսի և
սիդոնի, Եւեկն իծովեզրն գալիլեացւոց՝ իմէջ սահ
մանացն իդեկապօլիս: Եւ բերին առաջի ներ խուլ
մի Եհամր, Եաղաչէին՝ զի Հեռնդիցէ իվերն ներ: Եւ
առեալ զնա ՄԿուսի յամբոխէ անտի, Էարկ զմա
տունս իւր Ընականջս ներ Եւեթուք անդր. և կալաւ
ղլեզուէ ներ: Հայեցաւ յերկինս՝ յօդոց եհան՝ և
ասէ ցնա, եփփաթայ՝ որ Եբացիր: Եւ նոյն ժա
մայն բացան լսելիք ներ, Եւլուծան կապք լեզուի
ներ Եխօսէր ուղիղ: Եւ պատուիրեաց նոցա զի մի
ումեք ասիցեն, Եւորչափ նա պատուիրէր նոցա,
նոքա Եւառաւել քարոզէին: Եւ Եւ քանզ Եա

կիր Թաւալեւր՝ ափրիրեայր։ Եհարց ցՀայր նր
այն՝ վոչվաղակի շարժլեաց զնա, և անկեալ յեր
առխ։ Եւ ածին զնա առ նա՝ իբրև եաես զնա
առ ձեզ։ մինչև ցերբ անապցիմ ձեզ։ ածէք զնա
նձ Լասէ՝ ով ազդ անհաւատ՝ մինչև յերբ իցեմ
ցեն։ Լուծ կարացին Հանել զնա։ Պատասխանի ետ
իւր՝ ևցամաքի, և ասացն ցաշակերտան քո զի Հան
զարկացուցանէ զնա և փրփրէ, և կրճտէ զատամունս
իմ առ քեզ։ զոր ունի այս Հարր։ Եւ ուր Հասանէ
ոմն իժողովրդենէն Լասէ։ վոդնեաւ՝ ածէ զորդի
ցեն։ Թէ վինչ վիճակիք ընդ նմա։ Պատասխանի ետ մի
զակի ամ ժողովուրդն իբրև տեսին զնա զարմացն
և ընթացեալ ողջոյն ասային նմա։ Եւ եՀարց
զնէր մտանիցես մի՛ ումեք ասիցես՝ իշխնին։
Եւ եկեալ առ աշակերտան, տեսին ամբոխ շուրջ
զնոքօք, և զդպիրսն զնվիճէին ընդ նոսա։ Եւ վաղվա
ւեաս։ Նրձակեաց զնա՝ իտուն իւր Լասէ, ՝իշխնդ
մի՛ մտանիցես, այլ երբ՝ իտուն քո, և յորժամ՝ ի
ձէնն մտանիցես մի՛ ումեք ասիցես՝ իշնին։
Պատասխանի ետ Մարիոսէ
ցարմանային Լասէին, զամ ինչ բարւոք դործեաց
սա, զի խլեց լսել ասլ՝ և Համերց խօսիլ։
Պան՝ իբեթսայիդայ, Լաճեն առաջի նորա կոյր
մի, Լաղաչէին զնա զի ձերձեացէ՝ ինա։ Եւ ա
ռեալ զձեռանէ կուրին եՀան արտաքոյ շինին,
եթուք յաչս նորա, Լձեռն եդ իվերայ նորա, և
Հարցանէր ցնա Թէ տեսանիցե ինչ։ Նայցա Լա
սէր, տեսանեմ զմարդիկ զի շրջին իբրև զծառս
Պարձեալ եդ զձեռն իվերայ աչաց նորա, եբաց
և տեսանէր, ողջացաւ, և տեսանէր Համարձակ
զամ։ Նրձակեաց զնա՝ իտուն իւր Լասէ, ՝իշխնդ
մի՛ մտանիցես, այլ երբ՝ իտուն քո, և յորժամ՝ ի
ձէնն մտանիցես մի՛ ումեք ասիցես՝ իշնին։
Պատասխանի ետ Մարիոսէ
ցարմանային Լասէին, զամ ինչ բարւոք դործեաց
սա, զի խլեց լսել ասլ՝ և Համերց խօսիլ։
Պան՝ իբեթսայիդայ, Լաճեն առաջի նորա կոյր
մի, Լաղաչէին զնա զի ձերձեացէ՝ ինա։ Եւ ա
ռեալ զձեռանէ կուրին եՀան արտաքոյ շինին,
եթուք յաչս նորա, Լձեռն եդ իվերայ նորա, և
Հարցանէր ցնա Թէ տեսանիցե ինչ։ Նայցա Լա
սէր, տեսանեմ զմարդիկ զի շրջին իբրև զծառս
Պարձեալ եդ զձեռն իվերայ աչաց նորա, եբաց
և տեսանէր, ողջացաւ, և տեսանէր Համարձակ
զամ։ Նրձակեաց զնա՝ իտուն իւր Լասէ, ՝իշխնդ
մի՛ մտանիցես, այլ երբ՝ իտուն քո, և յորժամ՝ ի
ձէնն մտանիցես մի՛ ումեք ասիցես՝ իշնին։
Պատասխանի ետ Մարիոսէ
ցարմանային Լասէին, զամ ինչ բարւոք դործեաց
սա, զի խլեց լսել ասլ՝ և Համերց խօսիլ։
Պան՝ իբեթսայիդայ, Լաճեն առաջի նորա կոյր
մի, Լաղաչէին զնա զի ձերձեացէ՝ ինա։ Եւ ա
ռեալ զձեռանէ կուրին եՀան արտաքոյ շինին,
եթուք յաչս նորա, Լձեռն եդ իվերայ նորա, և
Հարցանէր ցնա Թէ տեսանիցե ինչ։ Նայցա Լա
սէր, տեսանեմ զմարդիկ զի շրջին իբրև զծառս
Պարձեալ եդ զձեռն իվերայ աչաց նորա, եբաց
և տեսանէր, ողջացաւ, և տեսանէր Համարձակ
զամ։ Նրձակեաց զնա՝ իտուն իւր Լասէ, ՝իշխնդ

ասէ։ քանի ժամանակքեն՝ յորմէ հետէ այդ եղեւ դմա։ Եւնա ասէ իմանկուէ։ Խազում անգամ իհարկ ասիանէ զդա Եւիջուր, զի կորուսցէ, արդ Թէ կա լօղ լինչես օգնեա մեզ Ցնր զԹացեալ իւրք մեր։ Եւ Ցե ասէ ցնա՝ ասացեր Թէ կարօղես, ամ լինչ Հնարաւորէ այնմ, որ Հաւատայն։ Եւ վաղվաղակի աղաղակեաց Հայր մանկանն և ասէ, Հաւատամ տէր օգնեա անՀաւատուԹեան իմում։ Իբրև եառնս Ցե եԹէ կուտի ժողովուրդն իւր, սաստեաց այսոյն պղծոյ և ասէ, Համրդ և խուլ այս։ ես ասեմ քեզ Հրամայեմ՝ ել ի նմանէ, և այլև մի մտանիցես՝ ի դա։ Եւ աղաղակեաց՝ և յոյժ ըմբեցաւ ընդ՝ և ել և եղև պատանեակն իբրև զմեռեալ, մինչև բազմացն իսկ ասել Թէ մեռաւ։ Եւ Ցե կալաւ զձեռանէն նորա յարոյց զնա և կանգնեցաւ։ Եւ իբրև եմուտ նա խուն, աշակերտքն առանձինն Հարցին ցնա, մեք ընդէր ոչ կարացաք Հանել զնա։ Եւ ասէ ցնս այդ ազգ ոչ իւիք ելանէ։ եԹէ ոչ պահօք և աղօԹիւք։ Եւ գան յերիքով։ և ընդ ելանել նր յերիքովէ աշա կերտաքն և բազում ժողովրդով, որդւոյ տիմէի բար տիմէոս կոյր՝ նստեր մուրացիկ յանցս ճանապարհի Իբրև լուաւ Թէ յն Նազովրեցիէ՝ սկսաւ աղաղակել և ասել։ որդի դաւԹիւ ողորմեաց ինձ։ Եւ ասէին նմա բազումք զի լռեսցէ։ Եւ նա առ աւել և աղաղակէր։ որդի դաւԹիւ ողորմեաց ինձ։ Եւ եՀաս յն Երիքովայ կոչել զնա, կոչեն զկոյրն՝ և ասեն ցնա քաջալերեաց՝ արի կոչէ զքեզ։ Եւ նր ընկէ ցեալ զձորձս իւր՝ յարեաւ և եկին առ յն։ Պատաս

խանի եառնա յն եասե զինչ կամիս եթէ արարիցէ
քեզ, ասէ ցնա կոչն՝ ասաքբուն, զի բացայց եղիցի յն
ասէ ցնա՝ երթ հետաքք քո կեցուցին զքեզ: Եվաղ
վաղակի բացաւ, եւ էլթայր զհետ նոր իշանանդ էին

Սկսեալ աւետարանիս Ըստ Ղուկասու:

Տէն մեր Յն Ռն:

Ի ԺԱՄ ԻԿԱՓԱՌՆԱՈՒ

Ի ժամ իկափառնալոյ յն ընդ վերդապետուքէ նորա զի իշանան
նմա ի շաբաթին: Եւ զարմանային ամենայն ոք որ լսէին
եանն այր մի, զոր ունէր այս դիւ ի պղծոյ. և
աղաղակեաց ի ձայն մեծ: Եւ ասէ Թուլացո, զի
կայ մեր և քոյ յն Նազովրեցի, եկիր կորուսանել
զմեզ, գիտեմ զքեզ ովես սքեդ աստուծոյ:
Սաստեաց ինա յն և ասէ պապանձեաց և ել ի դ
մանէ: Ո՞ գեառնեաց զնա գէն ի միջի անդ. և
ել ի նմանէ, և ինչ ոչ վնասեաց նմա: Եւ եղ
են զարմանալիք ի վերայ ամենեցուն խօսէին ընդ
միմեանս և ասէին, զինչ է բանս այս, զի իշխան
ութեամբ և զօրութեամբ սաստէ այսոց պղծոց և ելանեն
Եւ երթայր հռչակ զնմանէ ընդ ամենայն տե
ղիս շուրջ զգաւառսն:

Եւ յարուցեալ ի ժողովրդենէ անտի եմուտ ի
տուն սիմնին. զքնանչ սիմնին տագնապիւր
էր մեծաւ, և աղաչէցին զնա վասն նորա
ի նմա առ նմա. սաստեաց ջերմանն և եթող զնա
և ոչ եղև

ՈՒՐԲԱԹ ՕՐՆ ԷՐ ԼՈՒԾԱՆԵԼ ՀՈԳԻՆ ՍՐԲՈՅ ՅԱԿՈԲԱՅ ԵՂԲՕՐ ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՍՐԲՈՅ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ, ՈՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏՆ ԱՅՍ ՔԱՂԱՔԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԵՂԱԾ Է ՀԱՅՈՑ ԱԹՈՌԻԿՈՍԻ ԵՒ ՀԱՍԱՐԱԿԱՊԵՏ ՀԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ ՏԵՍԱՒ ԶԱՆԱԶԱՆ ՀՐԱՇԱԼԻՔՆԵՐ ԵՒ ՍՔԱՆՉԵԼԻ ՆՇԱՆՆԵՐ ԳՈՐԾԱԾ ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲԱՅ ՆԱՀԱՊԵՏԻՆ ԵՒ ՄԵԾԱՐԺԱՆ ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՍՐԲՈՅ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ, ՈՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏՆ ԱՅՍ ՔԱՂԱՔԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԵՂԱԾ Է ՀԱՅՈՑ ԱԹՈՌԻԿՈՍԻ ԵՒ ՀԱՍԱՐԱԿԱՊԵՏ ՀԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ ՏԵՍԱՒ ԶԱՆԱԶԱՆ ՀՐԱՇԱԼԻՔՆԵՐ ԵՒ ՍՔԱՆՉԵԼԻ ՆՇԱՆՆԵՐ ԳՈՐԾԱԾ ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲԱՅ ՆԱՀԱՊԵՏԻՆ ԵՒ ՄԵԾԱՐԺԱՆ

Ա. Հետաքրքրութիւն

Եթէ ընդ արեւուն մտանել ամենեքեան, որոց է լինի հիւանդք՝ ի սիսպիէս ցաւս. բերելին զնա առ նա: Եւ նա իւրաքանչիւր ումեք՝ ինոցանէ դնէր ձեռս ևբժշկէր զնա: Ելանէին դեւք՝ ի բազմացն աղաղակէին և ասէին, եթէ դու ես որդի աստուծոյ: Եւ նա սաստէր ևոչ տայր թոյլ խօսիլ. զի գիտէին զնա թէ քրիստոսն է:

Եւ եղև՝ ի հասանիլ նմա՝ ի քաղաքացն, ևստա այր մի ի բորոտութէ լեալ եռեսս զկնի, անկեալ ի վերայ երեսաց աղաչեաց զնա ևասէ. տէր եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել: Զգեաց ըզձեռն իւր հասոյց՝ ինա ևասէ. կամիմ, սրբեաց նմա վաղվաղակի գնաց՝ ի նմանէ բորոտութէն: Եւ նա պատուիրեաց նմա մի ումեք ասել. այլ թէ երթ ցոյց զանձն քո քահանային, և մատո զպատարագ վն սրբուելոյ քոյ որպէս և հրամայեաց Մովսէս՝ ի վկայութէ նոցա: Եւ յորդեր առաւել բանն գնմանէ, և ժողովէին ժողովուրդք բազմ լսել ևբժշկիլ՝ ի հիւանդութենէ իւրեանց ումք լսել ևբժշկիլ՝ ի հիւանդութենէ իւրեանց

զօթս:

Եւ եղև միւսմ աշուրց, ևինքն ուսուցանէր ևփարիսեցիքն, ևօրինացն վարդապետք նստեալ էին, որք ժողովեալէին յամենայն քաղաքաց դալիլ եւ Հրէաստանի և յերուսաղէմ, ևզօր տէր ի լնել զնոսա: Եւ ահա այր մի՝ որ ունէր զձեռն իւր ցամաքեալ, ևասէ. ով մարդ՝ քո մեղքդ թողեալ են քեզ: Եւ սկսան խորհել գիրք ասելով. զի՞նչ է սա որ հայհոյէ. ո՞վ կարէ մեղս թողուլ՝ բայց միայն աստուած: Եւ նա սաստեր ևոչ տայր թոյլ խօսիլ. զի գիտէին զնա թէ քրիստոսն է:

Եւ եղև միւսմ աշուրց, ևինքն ուսուցանէր ևփարիսեցիքն, ևօրինացն վարդապետք նստեալ էին, որք ժողովեալէին յամենայն քաղաքաց դալիլ եւ Հրէաստանի և յերուսաղէմ, ևզօր տէր ի լնել զնոսա: Եւ ահա այր մի՝ որ ունէր զձեռն իւր ցամաքեալ, ևասէ. ով մարդ՝ քո մեղքդ թողեալ են քեզ: Եւ սկսան խորհել գիրք ասելով. զի՞նչ է սա որ հայհոյէ. ո՞վ կարէ մեղս թողուլ՝ բայց միայն աստուած: Եւ նա սաստեր ևոչ տայր թոյլ խօսիլ. զի գիտէին զնա թէ քրիստոսն է:

Եւ եղև միւսմ աշուրց, ևինքն ուսուցանէր ևփարիսեցիքն, ևօրինացն վարդապետք նստեալ էին, որք ժողովեալէին յամենայն քաղաքաց դալիլ եւ Հրէաստանի և յերուսաղէմ, ևզօր տէր ի լնել զնոսա: Եւ ահա այր մի՝ որ ունէր զձեռն իւր ցամաքեալ, ևասէ. ով մարդ՝ քո մեղքդ թողեալ են քեզ: Եւ սկսան խորհել գիրք ասելով. զի՞նչ է սա որ հայհոյէ. ո՞վ կարէ մեղս թողուլ՝ բայց միայն աստուած: Եւ նա սաստեր ևոչ տայր թոյլ խօսիլ. զի գիտէին զնա թէ քրիստոսն է:

մոլորեցուցանել զիս։ Եւ ասացեալ էր ինձ
զհետէս ոչ դնալ։ Եւ ես ոչ գիտէի զայն,
վասն որոյ ետուի ի ձեռս նոցա։ Եւ ապա
ելեալ ի տանէն Աւիւդայ՝ կամեցայ գնալ
ընդ ուղիղ ճանապարհ, զոր ինձ ցուցին
նոքա։ Եւ ահա հանդիպեցաւ ինձ ոմն
ծերունի ի դաշտէ գալով, որ էր ի լերինն
Եփրեմ, եւ հարցին զիս, թէ ուր կամիմ
երթալ, եւ ես պատասխանի ետու նոցա,
թէ Երուսաղէմ կամիմ երթալ։ Եւ նոքա
ասացին ինձ, թէ ի տանէ՞ն ես, եւ ես
ասացի, թէ ոչ։ Եւ նոքա ասացին ինձ,
թէ ուրեմն ի տանէն ես։ Եւ ես ասացի
նոցա, թէ ոչ։ Եւ նոքա ասացին ինձ, թէ
ուրեմն ի տանէն ես։ Եւ ես ասացի նոցա,
թէ ոչ։ Եւ նոքա ասացին ինձ, թէ ուրեմն
ի տանէն ես։ Եւ ես ասացի նոցա, թէ ոչ։
Եւ նոքա ասացին ինձ, թէ ուրեմն ի տանէն
ես։ Եւ ես ասացի նոցա, թէ ոչ։ Եւ նոքա
ասացին ինձ, թէ ուրեմն ի տանէն ես։ Եւ
ես ասացի նոցա, թէ ոչ։ Եւ նոքա ասացին
ինձ,

պատիժքն եւ մխիթարութիւնքն թէ՝ ի շաբաթուն բժշ
կիցէ զի դատաստանին ջարախօսութիւն զնմանէ։

Եւ նա գիտեր զխորհուրդս նոցա, ասէ ցայրն
որոյ ձեռն դեսպանքեանցն արկ, եւ անոյշ խմէջ։ Եւ
նա յարուցեալ եկաց։ Ախ ցնոսա յո հարցիցէ
ինչ ձեզ. զինչ արժան է՝ իշաբաթու բարւոյ ինչ
առնել եթէ ջար դործել, ոչ ի ապրեցուցա
նել եթէ կորուսանել։ Եւ հայեցեալ շուրջ
զամենեքումբք զայրագին, ասէ ցնա ձգեա զձեռն
ուն քո։ Եւ նա ձգեաց, եւ հաստատեցաւ ձեռն
նորա իբրեւ զմիւսն։ Եւ նորա լցան յիմարու
թիւն, եւ խօսէին ընդ միմեանս թէ զինչ առնիցեն
յի։

Եւ լինէր ի նոյն ժամ հանդերձ՝ լսեցին մի տափարակ
ժողովուրդ աշակերտացն Տեր եւ բազմութիւն յոյժ ժո
ղովրդեանն, յամ հրէաստանեայ եւ յերուսաղէմ
եւ յայնմ կողմանէ եւ՝ի ծովեզերեայն ախորսի եւ ար
դոնի։ Որք եկին լսել՝ ինամանէ եւ բժշկիլ՝ ի հի
անդութենէ իւրեանց, եւնեղեալքն յասաց պղծոց
բժշկիլին։ Եւ ժողովուրդն խնդրէին մերձենալ
՝ինա, զի զօրութիւն բազում ելանէր՝ ինամանէ եւ
բժշկէր զամենեսին։

Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց զամ զբանս իւր՝ ի
ընթիս ժողովրդեանն, եմուտ՝ ի կափառնաում
դաչեալ մերձէր իվաղճանել՝ ոք էր նմա պատու
չիւրատպեալ ուրուն ծառայ էարաշար հիւան
դացեալ մերձէր իվաղճանել՝ ոք էր նմա պատու

Ա. Ի.

մի որդի միամօր մօր իւրոյ։ Եւնա էր այրի, և ժո-
եղև ՚ի ծնունդս քաղաքին, և ահա ելանէր մեռեալ
ոքն նորա և ժողովուրդք բազումք։ Իբրև մեր-
անուններ նային, և երթային ընդ նմա աշակերտ
Եղև ՚ի մերձենալ նորա ՚ի դրունս քաղաքին,
տին զծառայն հիւանդ բժշկեալ։
դաձրան անդրէն պատուամատուրքն ՚ի տուն և դը-
ձեզ թէ ևս չիւն այս ջուր հուսաս դուն։ Եւ
ղդան որք երթային զհետն նոր և, ամէն ասեմ
ըսաւ զայս յն զարմացաւ։ դարձաւ առ ժողովուր-
ռայի լսեմ թէ արայ զայս, և առնէ։ Եւ իբրև
երթ, և երթայ, և այլում թէ եկ, և գայ, և ծա-
ուրթէ, ունիմ ընդ ինև զինուորս և ասեմ ամա
Քանզի և ես այր մի եմ կարգեալ ընդ իշխան
լոյ, այլ ասաբանիւ, և գործէիւսոյն մանուկս իմ։
որոյ ևս զանձն համարեցայ արժանի առքեզ գա-
կան եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիցես։ Ա-
ևաւէ ցնա այր մի ինչ աշխատ լինիր զի չեմ բաւա
նէին, յղեաց առ նա Հարիւրապետն բարեկամս,
ընդ նոսա, ի բրև ոչ լինչ հարի հեռի էր ՚ի տա
ժողովրդանոցն նա չինեաց մեզ։ Եւ յն գնաց
որս զայս առնես. զի սիրէ զազգս մեր, և զմզ
զնա ասէին, թէ արժանի է՝ որում կշտի
զծառայն նր։ Եւ նորա երկեալ առ յն աղաչէին
էից, աղաչէր զնա, զի եկեսցէ, և ապրեցուսցէ
կան։ Եւ իբրև լուաւ զնէ, առաքեաց զծերս հր

Ընտ Ղուկասու

ղովուրդ բազում քաղաքին էր ընդ նմա։ Իբրև
եհես զնա Տէր դթացաւ ինդ նմա՝ ու լար։ Եւ
մատուցաւ իդադաղան ետրք բարձրեալն տանէին
զեռղի առին, և ասէ պատանի դու քեզ ասեմ,
արի։ Կանգնեցաւ ենննատաւ մեռեալն, և սկսաւ
խօսիլ, և ետ զնա ցմայր իւր։ Եւ ա՛հ կալաւ
զամենեսին։ և փառաւորէ առնէին զԱ՛Ծ և ասէին
մարգարէ ոմն մեծ յարուցեալ իմիջի մերում,
և թէ այց արար Ա՛Ծ ժողովրդեան իւրում
իբարութի։ Եւ էլ զոյգս այս ընդ ամենայն
հրեաստան վասն նր՝ և ըստ կողմանս աշխարհին
Եւ պատմէին յովհաննու աշակերտքն իւր վասն
ամենայնի այսորիկ։ Եւ կոչեաց առ ինքն եր
կուս ոմանս յաշակերտացն իւրոց յովհաննէս,
առաքեաց առ Տէր և ասէ, դուն ես որ գալոցնես
եթէ այլում ակն կալցուք։ Եւ եկեալ արքն
առ նա ասեն՝ յովհաննէս մկրտիչ առաքեաց զմեզ
առ քեզ և ասէ՝ դուն ես որ գալոցնես, թէ այլ
ում ակն կալցուք։ Եւ ընդ ին ժամու բժշկեաց
բազում ի հիւանդուԹենէ և ի հարուածոց և յայ
սոց չարաց, և կուրաց բազմաց շնորհաց տեսա
նել։ Պատասխանի ետ նոցա և ասէ՝ երԹայք
պատմեցէք յովհաննու զոր տեսիքդ և լուայք, զի
կոյրք տեսանեն, կաղք գնան, բորոտք սրբին,
խուլք լսեն, մեռեալք յառնեն, աղքատք ա՛ե
ստրանին։ Եւ երանի ոչ գայԹակղեցի յիս

Եւ նայեցին իջին յՅն գերդեսացւոց ։
որէ յան կոյս հանդիպ գալիլեայ ։ Եւ ելա
նելն ՚ի իցամաք՝ պատահեցաւ այր մի իքաղաքէն
յորում էին դևք ։ և բազում ժամանակս չէր հան
դերձ զգեցեալ՝ եւոչ իտան քնակեալ այլ ՚ի գերե
զմանս ։ Եւ տեսեալ զՅն աղաղակեաց՝ և անկաւ
առաջի նորա՝ եւասէ մեծաձայն. զի կայ իմ և քո
Յն որդի Աստ բարձրելոյն . աղաչեմ զքեզ՝ մի
տանջեր զիս ։ Քանզի հրամայն տայր այսոյն
պղծոյ ելանել մարդոյ անտի , քանզի բազում ժա
մանակս յափշտակեալ էր զնա . և կապէր ՚ի շղթայս
և պահէր ՚ի երկաթս . և խզեր զկապանսն՝ և վա
րիւր ՚ի դիւթէն յանապատս ։ Եհարց զնայ Յն և
ասէ . զինչ անուն ՚ի քեզ . Եւնա առ լեգեոն . զի
դեւք բազումք մտեալ էին ՚ի նա ։ Եւ աղաչէին
զնա զի մի հրամայն տայցէ նոցա երթալ յանդո
ւնդս ։ Եւ էր անդ երամակ մի խոզից բազմաց
արօտական ՚ի լերինն , և աղաչէցին զնա , զի հրամայն
տայցէ նոցա մտանել ՚ի նոսա՝ և հրամայեաց նոցա ։
Եւ ելեալ դևքն յառնէն ՚ի մարդոյն՝ և մտին ՚ի խոզերեանն՝ և դի
մեաց երամակն ՚ի գահ ՚ի անառ ՚ի ծովակն՝ և հեղ
ձաւ ։ Եւ որք տեսին զգործեալսն՝ փախեան , և պատմեցին ՚ի քաղաքին և ՚ի գա
րշան ։ Եւ ելին տեսանել զգործեալն և
եկին առ Յն , և գտին զայրն , ուստի դևքն
ելեալ էին՝ զգեցեալ և զգաստացեալ նստեր առ

ոտան ՅԲ Լերւիեան։ Պատմեցին նոցա՝ որոց տեսեալներ, թէ զի արդ փրկեցաւ դիւահարն։ Եւ աղաչէր զնա ամ բազմութիւն շուրջ զկող մամբքն գերգեսացւոց. զնալ իսահմանից նոցա քան զի ահիւ մեծաւ տոպնապէին. Եւնա մնեալ էնաւ դարձաւ անդրէն։ Ասէջեր զնա այրն, ուստի դևքն ելեալէին շրջել ընդնա, արձակեաց զնա ասէ։ Դարձ իտուն քո եպատմեա՝ զոր միանգամ արար քեզ Ա՛Ծ, զնաց իքաղաքն եքարո զեր՝ զոր էնչ արար նմա Յա՛։

Եւ էբրև դարձաւ անդրէն Յա՛, ընկալաւ զնա ժողովուրդն, քան զի ամենեքեան ակն ունէին նմա։ Եւ ահա եկն այր մի. որոյ անունն էր յայրոս Եւնա էր իշխան ժողովրդեանն, անկեալ առ ոտն Յե՛ աղաչէր զնա մտանել իտուն նորա։ Ա՛վ դուստր միամօր էր նորա, ամաց իբրև երիոտասանից՝ եւէր մերձ իմահ, եւընդ երթալն նր ժողովուրդքն նեղէին զնա։ Եւ կին մի էր իտեւսատեսու Թէ արեան յամաց երիոտասանից, որ իբժիշկս ծախեալէր զամ էնչս իբր, որում ոչէր լեալ հնար յոմեքէ բժշկիլ։ Պատուհեալ յետոյ մերձեցաւ իդրօշակ հանդերձի նր, եւնոյն ժամայն եկաց բղխումն արեան նորա։ Եւ ասէ Յա՛ ոչէ որ մերձեցաւն յիս՝ իբրև ամենեքեան ուրանային, ասէ պետրոս Եւորք ընդ նմա էին. վարդապետ, ժողովուրդք պնդեն եւնեղեն զքեզ։ Եւ ասէ

ետ և ասէ, վարդապետ աղաչեմ զքեզ հայեցիր
անոյշ աղաղակէ։ Եւ ահա այր մի ի ժողովրդենէն
անոյշ, ընդ առաջ եղև նմա ժողովուրդ բազում
եղև խնդութիւն մինչ ի չանէին նք ի լեռնէն
իրեր մի ուրմէք ասել՝ որ ինչ եղեն։
ուտել։ Եւ զարմացան ծնօղքն նր, և նա պատու
եւանդնեցաւ վաղվաղակի, և հրամայեաց տալ նմա
ան, արի կաց մանուկ դու։ Եւ դարձաւ ոդի նր
արտաքս։ Ապաւ զձեռանէն նր բարբառեցաւ նա
զի գիտէին թէ մեռաւ։ Ունր հանեալ զամենեսեան
չէ մեռեալ՝ այլ ննջէ։ Եւ նորա ծաղր առնէին զնա
մենէքեան և կոծէին զնա, նա ասէ մի լայք, զի
հաննէս և զհայր մանկանն և զմայրն նր։ Այլն ա՞
մանել, բայց միայն զպատերս և զյարկս և զյա
տայ և ևս եցէ։ Եւ մեռեալ նատ նն ոչ զրք եթող
տախանի ետ նմ և ասէ, մի երկնչէր, միայն հաւա
մինչ աշխատ առնէր զդա։ Իսկ յն իբրև լուաւ, պա
վերադարձոյն և ասէ ցնա, մեռաւ դուստրն քո
Եւ մինչ դեռ նա խօսէր, դայ ոմն ի տանէ ժողո
հաւատաք քո կեցուցին զքեզ՝ երթ ի խաղաղութի։
ցաւ առ ժամայն։ Եւ ասէ՝ քալարերեաց դուստր
ջն ամենայն ժողովրդեանն, և եթէ որպէս բժշկե
թէ էր որոյ իրաց մերձեցաւ լինա։ պատմեաց առա
կեցաւ ինամէ։ եկն դողալով և անկաւ առաջի նր
թէ եւ յինէն։ Իբրև եաես կինն՝ եթէ ոչ ծած
յն ոմն մերձեցաւ ինի։ քան զի դատի եթէ զորո

Ընտ Ղուկասու

Յովհ. Ժ.

Ո՛վ արդ կայցէ թագաւորութիւն նորա, զի ա
պա եթէ և աստանայ բաժանեցաւ յանձնէ՝
երկի, և տուն բաժանեալ յանձն կործանի։
Ապա եթէ և Սատանայ բաժանեցաւ յանձնէ՝
ինչպէս եղիցի ընդ ձեզ
անհաւատ լինիլ, զի ասացէք՝ թէ ես
Սատանայիս ձեզ, մատո այսր զորդին քո։ Եւ
մինչ դեռ մատչիւր, զարկոյց զնա դևն և շարժ
եցոյց։ Սաստեաց յիսուս այսմն պղծոյ, և
բժշկեաց զմանուկն, և ետ զնա հօր իւր։
Եւ զարմանային ամենեքեան իմեր մեծամեծա
ցըն աստուծոյ։ Եւ ի զարմանալ ամենեցուն ի
վերայ ամի զոր առնէր, ասէ ցաշակերտսն իւր,
դիք դուք ի լսելիս ձեր զբանս զայսոսիկ, զի
որդի մարդոյ մատնելոց է ի ձեռս մարդկան։
Եւ հասին զդև մի համր ևերկև յերանել դիւին
խօսեցաւ համրն և զարմացան ամ ժողովուրդն
Եւ ոմանք ի նոցանէ ասեն, բէեղզեբուղաս
իշխանաւն դիւաց հանէ դա զդևս։ Եւ այլք
փորձին ևնշան յերկինից խնդրէին ի նմանէ։
Եւ նա նորա զխոհացեալ զնորհուրդս նոցա, ասէ
ցնս, ամ թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն ա
ւեր, և տուն բաժանեալ յանձն կործանի։

Ըստ Ղուկասու

Եւ ասէր ցնոսա առակ մի, եթէ ոչ ոք կարկատէ կտոր ի հանդերձէ նորոյ եւ արկանէ ի հանդերձ հնոյ, զի ոչ նորն պատառեսցէ, եւ ոչ հնոյն համապատասխանեսցէ նորոյն կտորն։ Եւ ոչ ոք լցանէ գինի նոր ի տիկս հինս, զի ոչ նորն պատռեսցէ զտիկսն, եւ ինքն հեղցի, եւ տիկքն կորիցեն. այլ գինի նոր ի տիկս նոր լցանել պարտ է, եւ երկոքինն միանգամայն պահեսցին։ Եւ ոչ ոք որ ուտիցէ հին, կամի նոր, զի ասասցէ, թէ հինն քաղցրագոյն է։

Եւ ասէր ցաշակերտս իւր, թէ եկեսցեն աւուրք, յորս կամեսջիք տեսանել զմի աւուրցն Որդւոյ մարդոյ, եւ ոչ տեսանիցէք։ Եւ ասիցեն ձեզ, եթէ ահա աստ է, կամ ահա անդ, մի երթայք, եւ մի հետեւիք։ Զի որպէս փայլատակն որ ելանէ յարեւելից, եւ երեւի մինչեւ ի մուտս արեգական, նոյնպէս լիցի եւ գալուստ Որդւոյ մարդոյ յաւուր իւրում։ Բայց նախ պարտ է նմա զբազում չարչարանս կրել, եւ մերժեալ լինել յազգէ յայսմանէ։ Եւ որպէս եղեւ յաւուրս Նոյի, նոյնպէս եղիցի եւ յաւուրս Որդւոյ մարդոյ։ Ուտէին, ըմպէին, կանայք առնուին, եւ այրք տային, մինչեւ յաւուրն յորում մտանէր Նոյ ի տապանն, եւ եկն ջրհեղեղ, եւ կորոյս զամենեսեան։ Նոյնպէս որպէս եղեւ յաւուրս Lովտի։ Ուտէին, ըմպէին, գնէին, ծախէին, տնկէին, շինէին։ Յաւուր յորում ել Lովտ ի Սոդոմայ, տեղացաւ հուր եւ ծծումբ յերկնից, եւ կորոյս զամենեսեան։ Նոյնպէս եղիցի յաւուր յորում Որդի մարդոյ յայտնեսցի։ Յաւուր յայնմիկ որ իցէ յորմոց, եւ կարասիք նորա յտանց, մի իջցէ առնուլ զայն։ Եւ որ յագրոցն, նոյնպէս մի դարձցի յետս։ Յիշեցէք զկին Lովտի։ Որ խնդրիցէ զանձն իւր կեցուցանել, կորուսցէ զայն։ Եւ որ կորուսցէ զանձն իւր, կենդանասցուցէ զայն։ Ասեմ ձեզ, եթէ յայնմ գիշերի լինիցին երկուքին ի մահիճի միում, մի առցի եւ մի թողցի։ Երկուքին աղալոց ի միում տեղւոջ, մի առցի եւ մի թողցի։ Երկուքին ի դաշտի, մի առցի եւ մի թողցի։ Պատասխանի տուեալ ասէ ցնոսա, ուր մարմինն իցէ, անդ եւ արծուիքն ժողովեսցին։

շաբաթին։ Եւ ահա կին մի զոր ունէր այս չի
ւանդուածէ ամն ութեւտասան էր կարկամեալ
եւ էր կարէր ամենեւին ի վեր հայել։ Եւ տեսեալ
զնա յիս կոչեաց առ ինքն, եւ ասէ ցնա, կին դու
արձակեալ ես ի հիւանդութենէդ քումմէ։ Եւ
եդ ի վերայ նր ձեռն, և առ ժամայն ուղղեցաւ
և փառաւորր առնէր զԱստուած։ Պատասխանի եւ ժո
ղովրդապետն ցասումեալ թէ զընդէր ի շաբաթու
բժշկեաց զնա։ Եւ ասէ ցժողովուրդն վեց օրէ
յորս արժան է՝ գործել գայնս եկայք և բժշկե
ցարուք, եւ ի շաբաթու։ Պատասխա
նի ետ նմա Տէր, և ասէ, կեղծաւորք իւրաքան
չիւր ոք ի ձէնջ ի շաբաթու ոչ արձակէ զեզն
իւր կամ զէշ ի մսրոյ եւ տանի ջուր։ Իսկ այս
դուստր աբրահամու էր, զոր կապեաց սատան
այ ահաւադիկ զուարթուտասն ամ, ոչ էր արժան
արձակել ի կապանաց այսր ի շաբաթու։ Եւ
զայս ի բերան ասէր, յամօթ լինէին ամենեքեան,
որք հակառակն կային նմա։ Եւ ամենայն ժո
ղովուրդն ուրախ լինէր ի վերայ ամենայն փառա
որութեանցն, որք գործեն ի նմանէ։

Եւ եղեւ ի մտանելն նորա ի տուն ուրումն իշ
խանացն փարիսեցւոց ի շաբաթու ուտել հաց
և նորա սպասէին նմա։ Եւ ահա այր ումն էր
անդ ջրդողեալ առաջի նր։ Պատասխանի եւ յի
սուս ցօրինաւորս և ցփարիսեցիս եթէ արժան

զանցանել ժողովրդեանն, հարցանէր զինչ առ Ջանապարհաւն մուրացիկ։ Իբրև լուաւ զի եղև՝ իմօք իւն նը յերիքով կոյր ումն նստէր

Եւ եղև մինչ երթայր նա յերուսաղէմ, և լարացին առ նմա պատասխանի առ այն։ Եւ ոչ կամէր անկանիցի ի ջրհոր, և ոչ վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր շաբաթու։ Եւ ոչ կարէր ոք ասել ցնա. արի դնա ի ոչ դատաստան դատանալ և առ փառս այլ, բայց միայն այլ ազգին այս։ Եւ ասէ ցնա. արի դնա առաքեցան. իսկ արդ ինուանքն ուրեմն սամարացի։ պատասխանի եւ Յս ասէ։ Ոչ երեսաց իւրոց՝ հալածանացը զնմանէ, և ինքնին ուր առնէր գնաց։ Ընկաւ առ ոտս նորա ի վէր կէաց, դարձաւ անդրէն, լիայն մեծ փառա ցան։ Ա՛ւ ոմն ինոցանէ իբրև եսես թէ բժշ նայէցն։ Եւեղև իբրև գնացին առ ժամայն սրբե վարդապետ՝ ողորմեայ մեզ։ Եւ իբրև եսես զնա ասէ ցնոսա, երթայք ցուցէք զանձինս քահա պատասխեցան նմա տասն արք բորոտք, որք կացին հեռուստանէ։ Բարձին զձայնս ասեն։ Յս ողորմեա՛ մեզ։ Եւ մինչ գեռ մնային ի ճանապարհի՝ սրբեցան։ Մի ոք ի նոցանէ իբրև եսես թէ բժշ կէաց, դարձաւ անդրէն, լիայն մեծ փառա ցան։ Ա՛ւ ոմն ինոցանէ իբրև եսես թէ բժշ նայէցն։ Եւեղև իբրև գնացին առ ժամայն սրբե վարդապետ՝ ողորմեայ մեզ։ Եւ իբրև եսես զնա ասէ ցնոսա, երթայք ցուցէք զանձինս քահա պատասխեցան նմա տասն արք բորոտք, որք կացին հեռուստանէ։ Բարձին զձայնս ասեն։ Յս ողորմեա՛

լսէ այն: Եւ պատմեցին նմա թէ Ց՝ նազովրե-
ցի անցանէ: Աղաղակեաց եւ ասէ, Ց՝ որդի դա-
ւիթ, ողորմեաց ինձ: Եւ որք առաջին երթա-
յին, սաստէին նմա զի լռեսցէ, եւ նա եւս առա-
ւել աղաղակէր: Որդի դաւիթ՝ ողորմեաց ինձ
Ց՝ տեղի էառ Ց՝ եւ հրամայեաց ածել զնա առ
ի՛ր, եւ իբրեւ մերձ եղեւ առնա ե՛հարց զնա եւ
ասէ: Ց՝ ինչ կամիս դու՝ զի արարից քեզ, եւ
նա ասէ ՚ւր զի բացցին աչք իմ, եւ տեսից:
Եւ Ց՝ ասէ ցնա հայեաց, հաւատք քո կեցու-
ցին զքեզ: Եւ առ ժամայն եռես, երթայր
ղՀԵՌ նորա՝ եւ փառաւորէր առնէր զԱՍ: Եւ ամե-
նայն ժողովրդեանն տեսեալ տային զօրհնութիւն

Ա. ԵՐ:

Սրբոյ Աւետարան, Ըստ Ղուկասու

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս

Ի ՅԻՆԷՆ ԱՅՈՐԲՅ

Եւ ահա էր մարդ մի անուն Սիմէոն, եւ մարդն այն արդար եւ երկիւղած էր առաջի Աստուծոյ, ակնկալելով զմխիթարութիւն Իսրայէլի, եւ Սուրբ Հոգին էր ի նմա: Եւ նա առեալ էր յայտնութիւն յՍուրբ Հոգւոյն, թէ մի տեսցէ զմահ՝ մինչեւ տեսցէ զՔրիստոս Տեառն: Եւ եկն ի հոգւոյն ի տաճարն: Եւ մինչ մատուցանէին ծնողքն զմանուկն Յիսուս, զի արասցեն նմա ըստ սովորութեան օրինացն, նա առ զնա ի գիրկս իւր, եւ օրհնեաց զԱստուած եւ ասէ. Արդ արձակեա զծառայ քո, Տէր, ըստ բանի քում, ի խաղաղութեան: Զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն քո, զոր պատրաստեցեր յերեսս ամենայն ազգաց, լոյս ի յայտնութիւն հեթանոսաց, եւ փառս ժողովրդեան քո Իսրայէլի: Եւ էր Յովսէփ եւ մայր նորա զարմացեալ ի վերայ այնոցիկ, որ ասէին ի նմանէ: Եւ օրհնեաց զնոսա Սիմէոն, եւ ասէ ցՄարիամ մայր նորա. Ահա այս դրեալ է ի վնաս եւ ի յարութիւն բազմաց յԻսրայէլի, եւ ի նշան որոյ ընդդիմասացի լինիցի: Եւ քո անձինդ սուր անցցէ, զի յայտնեսցին խորհուրդք ի բազմաց սրտից: Եւ էր Աննա մարգարէ, դուստր Փանուէլի, յազգէ Ասերի, եւ այս յառաջացեալ էր յաւուրս բազումս, եւ կեցեալ էր ընդ այր իւր եւթն ամ յկուսակութենէ իւրմէ: Եւ այրի մինչեւ ցութսուն եւ չորս ամ, որ ոչ հեռանայր ի տաճարէն՝ պաշտելով պահս եւ աղաւթս գիշեր եւ ցերեկ: Եւ այս նա յանկարծ ելեալ ի նմին ժամու՝ խոստովանէր Տեառն, եւ խօսէր վասն նորա ամենեցուն որ ակնկալէին զաւետարանութիւն Երուսաղէմի: Եւ իբրեւ կատարեցին զամենայն ըստ օրինացն Տեառն, դարձան յԳալիլեա ի քաղաքն իւրեանց Նազարէթ: Եւ մանուկն աճէր եւ զօրանայր հոգւով, լցեալ իմաստութեամբ, եւ շնորհք Աստուծոյ էին ի նմա:

և յարեաւ Եաւ զմահկանացու իւր՝ Հերովդէս, Հերր շա-
տաւ զմահկանացու քո և դնաս։ Եւ ողջացաւ այրն,
զիս յառաջագոյն իջանէ։ Ասէ ցնա Յն, արի
յաւազանն, և մինչ Ես դանդաղիմ, այլ ոք քան
ունիմ Թէ յոր ժամ Ցուդան յուզեցին, արկցէ զիս
լինիլ պատասխանի Ես նմա Հրեանդն, սոր ոչ զոք
մանակք են այնու Հետև, ասէ ցնա կամիս ողջ
զի անկեալ դնիւր, և գիտաց ԹԷ բազում ժա
անդէր այր մի, որ երեսուն Եւթ ամ էր իհի
ւանդութեն իւրում։ Ոյ նա իբրև Եաես Օն
բժշկիւր, ոչ ունելով զինչան Հիւանդութե։ Եւ
Եւր նախ իշարժումն Ցուդան իջանէր յաւազանն՝
ըստ ժամանակի յաւազանն՝ և յուզէր զՑուդն,
էին Ցուդն յոզելոյ։ Եւ Հրեշտակ տէն իջանէր
դաց, կուրաց՝ կաղաց՝ գօսացելոց՝ որք ակն ուն
Յորս անկեալ դնիւր բազմութիւն յոյժ Հիւան
Եւ էր յեղեր խպրոբատիկէ աւազանին, որ կո
էիւր եբրայեցերէն բեթեզդայ Հինդ սրահ։
Յետ այսորիկ ասնէր Հրեից, Եւել Յն յեղեմ։
արար Յն եկեալ Երուսաղէմ։
Ետ այսորիկ տեսանէ Յն զմարդն ի տաճարի
որդին քո կենդանի է։ Եւ Հաւատաց ինքն և տուն
այն տուն իւր։ Այս գարձեալ երկրորդ նշան
եթէ յայնմ ժամու՝ յորում ասացն ցնա Յն Թէ
ժամուն եթող զնա ջերմն։ Գնացեալ Հայրն նորա
ում ապաքինեաց Եաւսեն ցնա՝ երեկ յօթն երրորդ
դանիէ։ Հարցանէր ցնոսա վասն ժամուն՝ յոր

Ըստ Յօհաննու

ՔՀՀՀ

զի յայտնի լիցին գործքն ՚այ Իդմա։ Այս ինձ
պարտէ գործել զգործս այնորիկ որ առաքեացն
զիս, մինչ օր կայ։ գայ գիշերը, յոր ժամ ոչ ոք կա
րէ գործել։ Ո՞րչափ դեռ յաշխարհի եմ, լոյս եմ
աշխարհի։ Ո՞այս խօսեալ ասաց, եթուք ի գետ
ին, և արարիաւ ՚ի թքոյն, և ծեփեաց զկաւն ի
վերայ աչաց կուրին։ Այս ասէ ցնա, երթ լուա
յատազանին սիլովմայ որ թարգմանի առաքեալ
ջրոյս՝ լուացաւ՝ եկին և տեսանէր։ Իսկ դրացիքն և
որոցոտեսեալքէր զնա յառաջագոյն եթէ մուրացիկէր
ասէին՝ ոչա՞ս էր որ նստէրն և մուրայր, կէսքնասէին
նախ։ Ա՚յլքն ասէին որ՝ այլ նման նմա՛ է, և ինքն
ասէր թէ եսեմ։ Ա՚սէն ցնա՝ իսկ զի արդ բացան
աչքդ՝ ո՞վ ետ պատասխանի, այր մի, որում Յ՚ես
ասեն, կաւ արար՝ և ծեփեաց զաչսիմ, և ասէ ցիս
երթ խսելոամ՝ և լուա, ջրոյ՝ լուացայ՝ և տես
նեմ։ Ա՚սեն ցնա՝ ուրէ՞ նա, ասէ ցնոսա՝ ոչ գի
տեմ։ Ա՚ծին առ փարիսեցիսն զնա՝ որ երբեմն
կոյրն էր։ Եւ էր շաբաթ յորժամ զկաւն արար
Յ՚ս, և եբացաւ զաչս կուրին։ Ո՚ւարձեալ հարցա
նէին զնա փարիսեցիքն թէ զի արդ տեսանես,
և նա ասէ ցնոսա՝ կաւ եդ լիմերայ աչաց իմոց, և
լուացայ, և տեսանեմ։ Ա՚սեն ոմանք ի փարիսե
ցւոցն, ոչ է այրն այն ՚ի Ա՚յ՝ զի զշաբաթս ոչ պա
հէ, ա՚յլքն ասէին՝ իսկ զի արդ կարէ մարդ մե
ղաւոր այսպիսի նշանս առնել, և էին հերձուած ք

թիւ Նոյա։ Նոքա հայհոյեին զնա եւ ասէին. դու
միւսանգամ լսել, մի թէ եւ դու ի կամս ձեր շինեսցես
նոցա այժմ ասացի ձեզ, եւ լուջ լուայ՝ զի կամիմ
զերծից զի արդ եթող զնա քո։ Պատասխանի ետուն
առաքեմ։ Խարեցին զնոսա եւ ասեն, սակ ոչինչ
եթէ կոյրեր, եւ թացատ, մինչեւ կոչեցին զնոսա
ես ոչ հաւատային հրեայքն զնմանէ,
վէր նր զի եթաց զաչս քո, եւնա ասէ, թէ մարգա
խմբէ նոցա։ Ասեն դրէշ ես կոյր, դու զի սաս

Ըստ Յովհաննու

ուր ինչոչ լսայ զբ անապատին։
այնչափ նուիրական առակ մը գէորգին։ ոչ
ինչ։

Երկիր եպատ

նա ասէ, Հաւատամ Տէր, եւ
խօսի ընդ քեզ նա է։ Եւ
ցնա Յն, և տեսեր զնա, և որ
Տէր, ովքե զի Հաւատացից ինձ։ Ասէ
Ես։ Ա՝յ։ Ինա պատանեկանի եւ ասէ,
զնա ասէ ցնա, զոր Հաւատաս Յովհ
եթէ Հանին զնա արտաքս, եւիբրեւ եգիտ
մեր, ևՀանին զնա արտաքս։ Ի ուստ Յն
եալես ամենևին, և զոր վարդապետ լինիս
աստեանն եառուն Հասեն ցնա, ի մեղս իսկ ծն
յո՝ եր այրն այն, ոչ կարէը առնել ինչ։ Պա
զաչս կուբի ի ծնէ կոյր ծնեցեալն։ Երթէ ոչ
լսէ։ Ի յաւիտենից ոչոչ լուաւ՝ եթէ եբաց ոք
Ն՝ճապաշտ ոչխոյ՝ Հզկամս նորա առնիցէ, նմա
տեմք զի Ն՝ճ մեղաւորաց ոչ լսէ, բայց եթէ
ոչ դիտէք ուստի լինի՝ Հզիմ զաչս եբաց։ Դի
այրն Հասէ ցնա այդ իսկեն սքանչելիք՝ զի դուք
զսա ոչ դիտէք ուստի լինի։ Պատասխանի եւ
Ա՝ենք գիտեմք զի ընդ մովսիսի խօսեցաւ Ն՝ճ,
լնջիր նէ աշէկերտս, մեք մովսիսի աշակերտեմք։

Ն՝եռատրանս Ող Ի՝ստ Ցօհաննու

Ո՛վ Աստուածածին Մարիամ, Մայր Աստուծոյ, Արքայուհի երկնից եւ երկրի, Տիրամայր Աստուծոյ, Հովիւ հոգեւոր, Ուղղափառ հաւատոյ, Պարծանք կուսութեան, Ամենայն ազգաց օրհնութիւն, Ամենայն սրբոց գովեստ, Ամենայն հաւատացելոց յոյս եւ յուսադրութիւն, Ամենայն տառապելոց մխիթարութիւն, Ամենայն մեղաւորաց ապաւէն, Ամենայն կարեկից, Ամենայն ողորմած, Ամենայն ազգաց բարեխօս, Ամենայն ուխտաւորաց ուղեցոյց, Ամենայն ուղղափառաց ուսուցանող, Ամենայն ուխտաւորաց ընդունելի, Ամենայն հոգեւորաց ուրախութիւն, Ամենայն ճգնաւորաց ցանկալի, Ամենայն կուսանաց ուրախութիւն, Ամենայն ամուսնացելոց ուղղութիւն, Ամենայն մանկանց սնուցանող, Ամենայն ծերոց յոյս, Ամենայն հիւանդաց բժշկութիւն, Ամենայն ընկերութեան ուղղութիւն, Ամենայն ճանապարհորդաց ուղեցոյց, Ամենայն ծովահարաց նաւահանգիստ, Ամենայն գերելոց ազատութիւն, Ամենայն աղքատաց հարստութիւն, Ամենայն մեռելոց յարութիւն

Գովեստք

Լ֊ոյս հրովք մաքրեր	ցար։
անտես բոցովք վառեր	ցար։
ընդ այ խօսակից	ցար։
մեղուցելոց ցուցեր դու	ձար։
Ընտրեալ ծաղիկն ի՛նձ դը	րոց։
հաւաքեցեր ի սի շա	րոց։
դեղ կազմեցեր հիւանդ հոգ	ւոց։
պարգեւեցեր էիր մարդկայ	նոց։
Թոխանձանաց բանս լալա	ւին։
բարբառեցար բան ի կոյս	րին։
խորհակեցեր զժա՛ռիս էա	րին։
զդիւաց գնդին լեդէո	նին։
Ժամանակաւ յետին ցօր	ցար։
քան զառաջինան գերդ պատուեաք	ցար։
յերեկոյիս լոյս ծագեր	ցար։
քան զվերջուրեա պայծառա	ցար։
Խոստովանեամբ քո անքն	ձին։
անբիծ վարուքդ իակ ի մարը	մին։
եղեր պարծանք տանս արա	մին։
ապ քանազան հայկ արմե	նին։
Ուսաւորչին համանը	ման։
դրիգորիոս արթուն անօ՛	ան։
զի որք նոքա ի լոյս դաւ	ձան։
Եւ առաւե՛լ քո ցնծա	ցան։
Խաչեալ մարմնով ընդ քրիստո	սի։
զօր հանապազ միշտ յաղօ	թի։
դրիգորիոս լոյս գերար	մի։
Ուսաւորիչ մեզ ի հո	գւ։
Ովաղիկ յաշխան ժամ յայանե	ցար։
անմահութեան հաս բուրե	ցար։

Սբ յն գրդ-խորհ

Գրիգորիոս Ծառ Ծաղիկ	ցար:
պտուղ կենաց պարգեւեց	ցար:
Կեանք մեղուցեալ մարդկան ցաւ	ցեք:
յուսահատից յոյս կանգնեն	ցեր:
Գրիգորիոս քանս երգե	ցեր:
յանցաւորաց հանուս ե	ցեր:
Չաղեն չարքն անխղճ	լի:
որ ընդ մարդկան պատուաստես	ցի:
Գրիգորիոս սուր երկայ	րի:
սուրբ ազօթիւքդ խորտա	կի:
Զմինիւ քոյին Հոգիդա	կան:
սանդարամետքն ահիւ դո	ղան:
Գրիգորիոս դաս աննը	ման:
Հոգանիւ Թեայ բնութեանս մարդ	կան:
Ոմանբարեփայլ Ճանճանչ փա	ռաց:
Ի գաւառին ըռշաուն	եաց:
քան զարեդակն ընդ աստե	ղաց:
Նոյնպէս քան քո ընդ այլ կոտ	կաց:
Ձրագ եղեալ յաշտանա	կի:
ըստ Հրամանի տեառն յիսու	սի:
Գրիգորիոս մարմնով յերկ	րի:
Հոգւով ի դաս Հրեշտկն գընա	ւի:
Աշխատասան, Հոգովն ան	Ճառ:
յարմարեցեր քանիս մեզ	Ճառ:
Գրիգորիոս մաօք պայ	Ճառ:
փարատեցեր զմեղաց մը	ռայլ:
Ճանեղ լուսոյն լոյս կոչե	ցար:
յաշտանակի մարմնոյ ե	ղար:
Եկեղեցւոյ ջահ վառե	ցար:
խաչար Հոգւոց դու լուսա	ղար:

Ողորմութիւն

Լսեմանձաւոր	Հարանց վարդ	Ըց
Ձգնաւորաց նախանձ դա		ատ
Դրիդորիոս ցանկ խրա		ատ
Բանս խօսեցար վասն նոցո		Ըց
Ճգառաւիղօք բաբունա		կան
առեր շնորհս եգիաճա		զան
քարոզ լինել որդւոց մարդկ		կան
Կոխեցով զօձն անդնդա		կան
Աբրահամ յաբէժակ		կան
աղջս Հայոց Թորգոմա		կան
յորժամ լսեն զքո խօսեցեալ		բան
որ դեղ կենացդ փրկու		թե
Ձարին յաղթեալք քոյին եք		դով
Եզնա ուժգին խոցոտեա		լով
զապիս մեղաց մեր մաքրե		լով
քաղցրանուագ այամ դե		ղով
Պարտաց վերնոյն հրահեր		պեան
եղեր մարմնով հաւանիր		մեան
դրիդորիոս կանգեալ ար		ձան
ըստ տունեաց ծովն յանդէ		ման
Ա՛ն ջնջեցեր զաղտս մե		ղաց
տուրբ աղօթիւք քո յոտքն		կաց
դրիդորիոս տեղ պարծա		նաց
ակն լուսոյ Հայաստա		նեաց
Ոտեաին կենաց մեզ կազմե		ցեր
առաքապէս մեզ բաշխե		ցեր
դրիդորիոս կոչ արա		րեր
զքաղցեալս հոգւով կերակրե		ցեր
Տուրբ եմաքուր բանիւ քոյ		ւն
այլ ասեւից աղջ ցանկայ		ւն

Ձխը Եռա

Ճաշու Փառք

Յիսուս Յիսուսից, ամէն։

Ճաշութեամբ մի գայր
Երկրորդութեանն փառս վերս առա
Ճաշութեան համար
Ընդ հօր հոգւով երկրպագա
Վհե զքրիստոս փառաբա
Յորդիս լուսոյ զմեզ ծնօ
Աստիճանսոյն առ-րբ գրիգոր
Եւ ձայն արբոյ կարապետ
Փայան կենաց սրբոյ խաչ
Բանք ախրամբր ածած
Ձե աղօթից քոց կցորդ
Բարեխօսեա առաւն յիսուս
Լինիք Հոգւոցս մարդկայ
Հայաստանեաց եկեղեց
Գրիգորիս դու սիրն լու
Ընդ լուսակիր աղօթս
Ցնծան մանկունք առ-րբ Հաճա
Գրիգորիս պետ բազձա
Վարդապետաց Հանուրդ վար
Ձգնաւորաց աղօթա
Լամից սաղմոսին խօսա
Ճգնութեանն համա
Գրիգորիոս կատարեալ
Բազմապատիկ զայն շահե
Տալանդ ընտրհաց զոր ընկա
Ալատհարից դեղ հոգւ
Սոր սուրբ գրիգոր Հայք բարե
ԵՒնեղելոց անդորր ա
Շատացելոց դու միխ
Հանգիստ գիշեր
Եռափառ սրով ե

Սրբոյն Գրիգորի

Ո՛Ւ՞Ր ՊԱՏՏԻՒ ԵԼԱ ԽՐԻՍՏ

պատուիրէք մշանջենաւորք. Ընդմէջ ձեր
բաժանոյ աղբիւրին, որոյ զօրութիւն կ՚ան
աղթելի. խմաստութիւն անբաւելի. Լսէրն
անքննելի: Այսմ օրինակի միշտ դովութիւն
անդադար, փառաբանութիւն անլռելի: Եւ շնորհա
կալութիւն հանդերձ երկրպագութիւնք միշտ Լանն
զբաւ յաւիտենից ամէն: Որ բարեխօսութիւնք
Աստուածածնին միշտ կատարին մարիամու այցելուհոյն
մերոյ, Եմաղթանօքն և միջնորդութիւնք սրբուհոյն
Ա՛ննասայ Եայլ սրբոց՝ եւս կարօղութիւն նուաս
տացելոյ պաշտելոյս ի բազմավիշտ և՛ի յոդնալը
տանիկ ժամանակիս յաշարտ հասուցանել զաճապին
Լուսոփեներոզ զգիրքս աղօթից սբ՛ն Գրիգորի
Նարեկացւոյն, որ ուշնի առ ինքն ամբարեալ
զանազան և պէսպէս տաղերօս մաղթանաց կան
խեալ առ Ն՚Ջ, որով շատ ոք զկնի հոգւոյ
իւրոյ յաւասարվ վեր ընդունիլ, ի նմանէ որ
տայ աննախանձ հայցողաց:

Ձ՚Ջ Լա-

Ա՛ննասէ:

Եա Ա՛ռաջնորդութեան սբ՛յ երրորդութիւն տէր
Աթուղիկոսին Աբ՛յ աթոռոյն Է՛ջմիածնի:
Ի հայրապետութիւնն տն՛ Ստեփանոսի Սբ՛ազան

սպասաւորք բանի՝ ընթերցօղք՝ նա և զոդողմութիւն
Աղօթ՝ լուսաճեալ մանկունք նոր սիոնի , և
վերծանողաց Հպայծառութիւն մերազնեացս։

ցին շնորհեցաք զօրինակս մեր ոպ զի եղիցի օգուտ
զսա արդ բարեպաշտօնք • վանորոյ ի խնդրոյ նո
թէ վերնոյն ի գործ շարժեալ կամէին տպագրել
հիմնեցուցանել ի կոստանդնուպ պօլիս յաղագս
նիցն աշխատ երանելոյն։ Եւ ի դառնալնիմ
բանս նոյնոյ երանելոյն, ընդ գրքոյս ի մի տուի
շարայարեցի վի մի ար տաքոյ մնալով կորուսա
օրինակ։ Ա ու հվերոյ յիշեցեալ զհինդ գլուխ
զազգերեցեալն ի գրչաց ուղղագրեցի ի հնդից
հակիրճ արբ՝գրել զսա բազում զդուշութիւն այսինքն
անու անապատիկ եռու բերել զհինգ գիրք նարեկի
դատանիկ • Աղմոսավանից • Խորհրդապ • և յետ
նալնիմ ի նոր աթոռն էջմիածին՝ ինարին գր
սանիկ ի վերջն գրքոյս այսիկ։ Եւ զինի ամաց
թից նոր նարեկացոյն պղեա գլուխս ե • ոպ ա
աղեմ ի թուիվն ՌՃԻ։ գաի անդ ևս զաման աղօ
մարիկ սուտ • Ասկ ի ջուրենիմ ինոր երու
ընդ աճապին գրգոյս այսիկ՝ միշտ և աւմ ուրիք
պատուիրաք նոր Եղրուսաղէմի որ ի վիճակին
Հայոց՝ ի կանուխ ժամանակաց ունելով փափաք
վերծանողաց Հպայծառութիւն մերազնեացս։

Ա՛րդ՝ ես Ցր Ա՛ինաս արհի եպիսկոպոս , և
դապետ։

Յիշատակարան

Եւ առաջնորդ մայրաքաղաքիս ՚ուր աւետիք վար

Ց շատակարան

Հայդօղք ՚ինչն սոյն սբ դրքիւս՝ յիշեցէք առ Տեր
զնուաստսն մեր Եդուք յիշեալ լինիլ, եւ զնիկոլ
ջնք զվարձս իբրիատոսէ յուսոյն մերմէ Ս.մէն։

Ա.ղջ՝ երես անկեալ աղաչեմ զաերտատ իմ
ողք Հանդիպիլք սոյն նբ դրքիս իշեցէք միով
Հայրմերիս բստանպօղն Պաւղոս կաբապետի որդի
Ս.ճատուքս, եւս և Հանդուցեալ մայրն իմ Մարիամ
Եղեղբայրիմ պետրոսն ։ զի կարի յուժ աշխա
տեցայ ՚ի շարեն նբ յ մատենիս ազնելով ՚ի տուէ
Եւիշիերի։ եւս վատնելով զդրամս յոլով ՚ի յմ
զործատուքիս սորին Եդուք յիշեալ լինիք ՚ի
Քն է յուսոյն մերոյ ամէն։

Ց՝ կնի երես անկեալ աղաչեմ զաերտատ իմ յիշել
առ Տ՚ր ոքնամեղ անձս սպասաւոր զործաւնիս, տուս
զդերեզի Ս՚ինասի որդի Տ՚ր զազարս, և ճնողս իմ
զմինասն՝ Եդուկ Հարն եւզայլ աբեան առաս մեր
Ճատրոն ոյք յիշեք յիշեալ լինիք ամէն։

Ա.յլ Եւիշեսջիք առ սբ Գ.ուղեցի Ս՚ուրսակ որդի
պարոն արտբին, և զերեզմանք իւր զանրացուս զալուս
ան զի բազում օգնուել արարին առաջարկուաճ տպոյս
Ա.յլ Եւիշեսջիք զաշխատօղս սորին զԹուղԹէրն,
Եզեղիեան զնաչատասուրն շանճազարն յաղօթս ձեր։
Ջուսակ յետոյ Եւմն սրբա գրողիս գրքոյս զանրացուս
մաղաքիեաս յիշել մաղԹեմ. որոց սբ յ՚ն, պատ
Ճաբի աշխատողն Եատաւդողի սորին եղիցի միշտ
Ձեռնատու Եօգնական Ս.մէն։

Այս եղև յաւարտ Տպագրուե՛ սբ, մատենիս ՚ի
Թուղ փրկչին ՌՀՁ, Եհայոց ՌՁԾ ամեանն
Այսիսկ Ե ՚ի մայրաքաղքն Ստամպուլ պօլիս։

Վ.ՅՐ.Ջ։